

Димитър Бербатов

По моя начин

Съавтори

Найден Тодоров и Димитрина Ходжева

© Димитър Бербатов, *автор*

Найден Тодоров, Димитрина Ходжева, *съавтори*

© Дамян Дамянов, *дизайнер на корицата*

© Владимир Стоянов, Любомир Асенов, *снимка на корица*

© Сиела Норма АД, София 2018

<http://4eti.me>

ISBN: 978-954-28-3254-6 (Меки корици)

ISBN: 978-954-28-2737-5 (Твърди корици)

Съдържание

Съдържание	5
Увод	8
Предговор от сър Алекс Фъргюсън.....	9
Глава 0.....	10
Глава 1. УКРОТЯВАНЕТО НА ОПЪРНИЧАВАТА ТОПКА.....	13
Баща ми	13
Майка ми.....	15
Брат ми и ранното детство	16
Любимите баби и дядовци	18
На село	20
Жигулата.....	23
Топка, ама баскетболна	25
Свински мехур и „Танго“	26
Футболът в махалата	27
Босът на ОРФ-1	29
Рисуването	32
Ван Бастен и Алан Шиърър	33
10-етажната тренировъчна зала.....	33
За мините и футбола	34
Интернатът	35
Глава 2. КЪМ ЦСКА И НАПРЕД.....	40
Бат’ Мери.....	41
„Червено знаме“	42
Шлатер	46
Да не си миеш ръцете няколко дни	47
Панчарево	48
Тайната прожекция	49
За първи път на хотел	49
Първият мач за ЦСКА	50
Снежни човеци с топка.....	51
Подаръкът за 18-ия рожден ден.....	52
Офертата от Готвача	53
Жигула, лада, опел.....	54
Дебютът	56
С първия гол към първи трофей	56
Първата купа и съдбовната дата.....	57
Младите цесекари нямат спирачки	58
Апартаменти и приятели.....	59
Старши, благодаря ти!.....	60
Непознатият човек с мустака.....	63
Първи мач в Англия. Очи в очи с идола	64
Задружната бригада	65
Шантавият мач	66
Една година – три национални отбора.....	66
Повиквателна от вестника.....	67
Краят на света. Или началото.	68
Далече от „Лече“ – в Леверкузен	70
Почетните обиколки	72
Проблясъкът за Катucci	73

„Той вече не е наш.“	75
5 гола в един мач – първи път, но не и последен.....	75
„Край, трансферът ми пропадна!“	76
Головият рекорд в националния отбор – началото	76
Изпращането.....	77
Глава 3 IMPOSSIBLE IS NOTHING.....	78
Отровата за спортисти.....	78
Господин треньор, ще разберете кой съм аз!	81
Апартаментът пушка	85
Какво ни трябва на мъжете?	86
Аз, Бундеслигата и „Байер“	87
Лудият сезон.....	88
Купата	89
Шампионската лига	89
Трите втори места	93
Парите за билети в гардероба	96
5 гола не стигат за световно.....	97
Да срутиш националния стадион на куц крак.....	97
Футболист на годината за първи път!	100
Балон от кортизон	101
В Леверкузен – нов сезон, друга драма	103
Човекът на малкото думи и възходът на №9.....	105
Трябва да задмина Христо Бонев!	107
Най-хубавата. Елена!	111
Бурята в Португалия	112
„Отборен гол“ за учебник	113
Външен фалц като лазер.....	113
Последно 21 в Германия.....	115
Стоичков ще ми е треньор	118
7 пъти номер 1.....	119
ОТ МАТИН ЙОЛ:.....	121
Глава 4. „МАНЧЕСТЪР ЮНАЙТЕД“ ТЕ ИСКА, ПОДПИСВАШ ЛИ С „ТОТНЪМ“?	123
Дегизирани разузнавачи на бъдещето	128
Благодаря, Леверкузен! За всичко!	129
Лондон	130
Обратно движение	131
В правилната посока.....	132
Кунгфутбол.....	138
„Тотнъм“ няма да го пусне, ако вкарва по 4 гола	141
Диди и фондацията	143
Мразя да губя дори на малки вратички	147
Да срещнеш сър Алекс	149
Жадуваният трофей	150
Глава 5. ПРЕМЕЖДИЯ КЪМ ФУТБОЛНИЯ ЕВЕРЕСТ	154
Една цел, един „Манчестър“ – „Юнайтед“	154
„На матраци“ в кокошкарника.....	156
Правило за успех.....	158
„Граждани“ на хоризонта.....	159
Сън ли е?	160
ПРОДЪЛЖЕНИЕТО НА ГЛАВА 0.....	162
Глава 6. ДИМИТЪР В ТЕАТЪРА НА МЕЧТИТЕ	165
Екшън.....	168
България е на върха!	170
Първи победи, първи голове.....	171
Първа купа! Световен клубен шампион!	173

Към титлата – първа за мен, 11-а за Гигс, 18-а за „Юнайтед“	174
Да отидеш до Рим и да не вземеш купата	179
Глава 7. ЗА МАНЧЕСТЪР С ЛЮБОВ	183
Таксито, влакове... без кораби и самолети	183
Императорът на колетите	184
Големите имат индивидуален подход.....	185
Дяволски добри	189
Едвин Ван дер Сар	189
Неманя Видич.....	191
Рио Фърдинанд.....	191
Патрис Евра	192
Гари Невил.....	193
Райън Гигс	193
Пол Скоулс	194
Майкъл Карик.....	194
Джи-Сунг Парк	195
Антонио Валенсия	195
Дарън Флечър.....	196
Джон О’Шей.....	196
Уейн Рууни	196
Кристиано Роналдо	197
Луиш Нани.....	198
Карлос Тевес.....	198
Великият „Юнайтед“	198
Глава 8. ГОЛМАЙСТОР НОМЕР 1 НА БЪЛГАРИЯ	202
Деа и Елиа.....	204
„Юнайтед“ – година втора	206
Опит за саботаж – „амортисьорът“ отказа	209
48 гола! Рекордът вече е мой!	209
Операция „Избягай от операцията“	210
Удар от съдбата заради 1999-а	213
Толкова близо и толкова далеч.....	213
Оттеглянето от националния	214
Човекът, който бе близо да ме върне	215
Глава 9. ЗА ИСТОРИЯТА – 19-АТА ТИТЛА В ГОДИНАТА НА ДБ9.....	217
Първият гол в паметния сезон	218
Велик хеттрик, велик „Манчестър Юнайтед“! Гледаш ли, Мърсисайд?	219
Първият чужденец с 5 гола във Висшата лига.....	222
При рекордната титла за „Юнайтед“ българин е голмайстор на Англия.....	224
Шокът на „Уембли“	226
Парадът	230
Малко време, немалко голове.....	232
Победата над ахилесовия тендинит	233
Инфарктният край – да празнуваш титла, а да те удари гръм.....	236
Глава 10. ДА НАПУСНЕШ МЯСТОТО, ОТ КОЕТО НЕ ТИ СЕ ТРЪГВА	239
Keep calm and pass me the ball.....	245
Глава 11. МАГИСТРАЛАТА ОТ БИРМИНГАМ ЗА... СОЛУН.....	257
All Stars за по-доброто утре	265
Студена вода, топли хора.....	267
Глава 12. АЗ, „ПИСАТЕЛЯТ“	276
Глава 13. ДО НОВИ СРЕЩИ	278
Глава 14. СНИМКИ.....	280
КАРИЕРАТА В ЦИФРИ И ФАКТИ.....	294

Увод

Драги читателю, в момента държиш в ръцете си моя живот!

Намерението да напиша автобиография се завъртя в главата ми толкова отдавна, че от дистанцията на времето тогавашната ми идея ми изглежда самонадеяна. Но изчаках точния момент, за да я осъществя. А докато чаках, живях така, че да имам какво да разкажа и името ми да накара хиляди хора да я прочетат. Моментът си дойде. И е повълнуващ, отколкото очаквах.

В тази книга има върхове и падения, успехи и разочарования. Всичко, което ще прочетеш, написах с желание да споделя с теб пътя си от малките асфалтови игрища до големите световни стадиони. Вижданията си за футбола, но и за живота. Мнението си по различни теми и отговорите на доста въпроси. Срещите си с интересни хора, със световни звезди и гениални футболисти. Сблъсъците си на терена и извън него. Всички препятствия, които прескочих, за да успея – по начина, който познаваш! Моята история не е измислица, написана е в съавторство с истинския живот, и както често става в него, някои от ситуациите нямат щастлив край! Но това е само на пръв поглед, защото трудностите всъщност са хубаво нещо – те те карат да се развиваш. Вярвам, че ще ти бъде интересно, защото животът понякога е по-абсурден и забавен и от най-голямата измислица. А дали книгата ще те научи на нещо и ще те вдъхнови, това вече зависи от теб самия.

Както и във футбола, създаването на съдържание за книга и писането ѝ е отборен спорт. Използвам възможността да благодаря на моя „отбор“:

На семейството ми! Елена, благодаря ти, че беше така търпелива, обичаща и честна, както винаги си била, докато се трудох върху осъществяването на тази моя мечта. Подкрепяше ме, а когато трябва, ме критикуваше и не ми спестяваше нищо! Моят компас!

На децата ми Деа и Елиа – за това, че ме усмихвахте, когато си мислех, че нищо няма да се получи, и това ми беше достатъчно, за да махна тези мисли от главата си!

На родителите ми – за това, че сте ме създали и ме оставихте свободно да избира пътя си в този живот. Надявам се, че сте горди с мен!

Асен – моят брат, знаеш, че те обичам!

Емо Данчев, с теб изживяхме и създадохме повечето истории в тази книга и с твоите съвети и напътствия успях да стъпя на върха!

Диди Ходжева – моят генерал, моят консилиери! Без твоята всеотдайност, безценен опит с думите и старание винаги да ме държиш на правилния път и да ме мотивираш, не мисля, че тази книга щеше да се получи толкова увлекателна. Благодаря ти!

Найден Тодоров – за безсънните нощи и за помощта да „събера“ историята на моя живот! Знаеш добре колко време и труд положихме тази книга не просто да я има, а да стане „по моя начин“. Благодаря ти!

БТМТ! Какво е човек без приятели!

На всички други, които ще се намерят на страниците на тази книга и са помогнали за моето развитие, благодаря ви от сърце!

Това е единствената, първа и официална моя автобиография! Всички други са просто интерпретации!

Предговор от сър Алекс Фъргюсън

В последните дни на трансферния прозорец бяхме въввлечени в голяма битка да привлечем Димитър в „Манчестър Юнайтед“, тъй като собственикът на „Тотнъм“ Даниел Леви не бе особено склонен да позволи най-добрият му играч да си тръгне. Това беше напълно разбираемо – защо би продал най-добрия си футболист на един от основните си съперници? Въпреки всичко в полунощ сделката най-после беше финализирана. И така – какво бяхме купили? Той беше чудесно балансиран технически, с удивителен контрол над топката, впечатляващо хладнокръвен, изненадващо бърз, особено когато тича с топка в краката си.

Броят на попаденията му за „Юнайтед“ е пълно доказателство за огромните му умения на голмайстор – започна титуляр в 108 мача и отбеляза 56 гола. Без да съм точен, може би процентът му на успеваемост беше един гол на два мача.

Той беше добър професионалист и никога не ми е причинил и секунда главоболие. Освежаващо е да можеш да подпишеш с топирач за 30 милиона паунда и той да демонстрира истинско професионално поведение. Беше удоволствие да го имам в отбора си за 4 години. Неговите реализаторски умения бяха най-силно демонстрирани с петте му гола срещу „Блекбърн Роувърс“, както и с хеттрика срещу нашия голям съперник „Ливърпул“. Вторият гол беше със задна ножица, която хвърли „Олд Трафорд“ в пълна екзалтация. Не мисля, че някога ще забравя неговите невероятни майсторски умения, когато успя с валсова стъпка да заобиколи съперника си край аутлинията и после да направи така, че Кристиано Роналдо просто да чукне топката в мрежата. За неговите четири години имаше толкова скъпоценни моменти като този, че през цялото време си заслужаваше 30-те милиона, които платихме за него.

Тъй като схемата на отбора се промени и имяхме повече опции за голмайстори, участията на Димитър започнаха да стават по-редки. Това беше постоянен проблем за мен, тъй като той все още беше топ-играч и този проблем непрекъснато ядеше съвестта ми.

И стигаме до момента, който живее с мен до ден днешен и ми носи ужасни спомени... Понякога, когато вземаш решения като мениджър, можеш да допуснеш грешки. Именно такъв беше случаят, когато играхме финала в Шампионската лига с „Барселона“ на „Уембли“. Подредбата и тактиката на нашите съперници налагаха ние да адаптираме игровата си тактика така, че да излезем с един нападател, тъй като аз смятах, че полузащитата е ключова за изхода на мача. Това реално означаваше, че на мен ми трябваше само още един нападател на скамейката. Смятах, че ако се озовем в ролята на догонващи, ще имаме доста възможности в наказателното поле, така че избрах Майкъл Оуен, който се е справял блестящо в тази роля... Все още виждам пред очите си разочарованието на лицето на Димитър. Това е нещо, за което аз винаги ще съжалявам – той заслужаваше своето място в отбора!

Въпреки това той никога не таеше злоба, което го отличава като специално човешко същество. И сега аз имам възможността да му благодаря за неговия принос за „Манчестър Юнайтед“ и играта като цяло.

Успех, Димитър!

Сър Алекс Фъргюсън

Глава 0

Беше понеделник. 1 септември 2008 г. Последният ден от трансферния прозорец. Денят, в който за няколко часа щях да разбера какво е изпитание, какво е драма, какво е обрат...

Минаваше обяд, времето летеше. Предстоеше и аз да полетя към най-съкровения си футболна цел – „Манчестър Юнайтед“! Бях на прага...

Паралелно с раздвижването по трансфера с великия клуб и разрешението от страна на „Тотнъм“ да потеглим към Манчестър, се случваше още нещо – „Манчестър Сити“ не се отказваха!

Агентът ми Емил Данчев беше като работник в телефонна централа, професионален телефонист. Едно от десетките позвънявания в този ден беше поредното от „Сити“. Обясняваха на Емо колко много всъщност мениджърът Марк Хюз ме иска в отбора, че ще се разберат с „Тотнъм“, ще предложат повече от всеки друг... Явно бяха сложили на масата още по-примамлива оферта от тази, която настоящият ми клуб беше приел от „Юнайтед“. В онзи момент не се сетих да се притесня, че по-високата оферта може да промени решението на президента на „Тотнъм“ Даниел Леви. Не ми направи впечатление и баснословната заплата, която Емо ми каза, че ми предлагат, и с която после четох, че щели да бъдат счупени тогавашните рекорди. Цифрите влизаха през едното ухо и излизаха през другото. Съвсем различни неща ми бяха в главата. А този разговор за „Сити“ го забравих в момента, в който отговорих на агента си: „За мен има една цел и един „Манчестър“ – „Юнайтед“!“ „Знам, но бях длъжен да те информирам“, приключи с темата Емо и продължихме по пътя.

Вече бяхме на летището, където ни чакаше самолетът, изпратен от „Юнайтед“. По време на полета почти не обелих дума. Представях си как съм на мечтания „Олд Трафорд“ и вдигам новата фланелка, как влизам в съблекалнята, пълна с извънземни футболисти, как излизам за първия си мач пред червеното море в Театъра на мечтите... Но в същото време бях и много нервен – скоро щях да се видя с най-добрия мениджър, отивах в най-добрия отбор. Малко преди да кацнем, Емо небрежно вметна: „Забравих да ти кажа, че сър Алекс ще дойде да ни посрещне“. И се подсмихна доволно. „Емо, не се бързай!“ „Е, ще видим“, пак се засмя агентът ми. „Емо, кажи бе, човек, сериозно ли? Бързаш се... Емооо...“

Самолетът се приземи на летището в Манчестър, на специалния терминал за частни полети. Излизам, и кого да видя първо – самия сър Алекс Фъргюсън... С широка усмивка, най-големият в треньорската професия наистина беше дошъл да ме посрещне лично. Не беше за вярване. „Здравей, Бърба“, приветства ме доволен легендарният мениджър. Да, бяхме се приземили, не витаех. Въпреки че наистина не беше за вярване... Поздравих притеснено.

Сър Алекс беше дошъл със зелено бентли. Лично. Караше си го той. Качихме се и потеглихме по последната отсечка към моята мечта. Още бях в шок. Не знаех какво да говоря, дори как да започна. Той е най-големият, още не ти е треньор, стискаш палци по-скоро да ти стане, но се чудиш: „Сър“, „Бос“, „Тренер“, „Мистър“ – какво е правилното обръщение, та това все пак е сър Алекс Фъргюсън!

Докато аз се притеснявах свит на задната седалка, сър Алекс шофираше и започна да пуска шегички. Но неизбежно подхвана и темата за трансфера: „Не се притеснявай, всичко е окей. Но трябва да сме твърди в позицията си до последно. Бърба, трябва да

бъдеш твърд – че искаш да играеш в „Манчестър Юнайтед“ и нищо друго!“. По-твърд в решението си нямаше как да бъда, аз и не исках нищо друго. „Много такива сложни трансфери сме правили, в Англия е нормално. С „Тотнъм“ имахме същите перипетии при трансфера на Майкъл Карик. Познаваме Даниел Леви. Много е труден, не ни е от най-любимите неща на света да водим преговори с него, но той си има позиция и си я отстоява. Ти само бъди твърд и спокоен.“ Знаех всичко това. Но изречени от сър Алекс, докато ме вози в бентлито си, тези думи ми дадоха моментната увереност, че всичко Онова наистина ще се случи. Макар часовникът да отброяваше прекалено бързо минутите до затварянето на трансферния прозорец.

Фъргюсън шофираше. Емо седеше до него отпред и за да е пълен сценарият, телефонът му иззвъня. Изписа се непознат английски номер. Отсреща беше представител на ръководството на „Манчестър Сити“. Още не се предаваха! Разговорът се чуваше от всички в колата: „Знаем, че сте пристигнали, бихме желали да се срещнем и да разговаряме. Искаме Бербатов да дойде при нас“. Ситуацията беше леко абсурдна: в личната кола на мениджъра на „Манчестър Юнайтед“ се обаждат от „Манчестър Сити“. Агентът ми им благодари за интереса и ги информира, че сме се насочили към „Манчестър Юнайтед“ и връщане назад няма.

Пристигнахме в тренировъчната база в Карингтън. Пред официалния вход беше пълно с журналисти и чакащи хора и ние влязохме през заден. Аз веднага отидох на медицински прегледи, а моят агент и адвокатът ни – да прегледат подготвените за договора документи. Медицинските прегледи минаха бързо. И тръгнахме към Театъра...

Вече знаех точното значение на клишето „не вярвам на очите си“. Но в близките няколко часа ми предстоеше да изпитам докрай какво е „времето лети“, какво е драма, какво е обрат... Оказа се, че до самия подпис има още дълъг път! С опасни завои... Дали заради новата по-висока оферта от „Манчестър Сити“, или поради друга причина, президентът на „Тотнъм“ Даниел Леви беше извадил пред агента ми нов довод за блокиране на трансфера – че нямал мой заместник и обсъждал с треньора как да го намери в последния момент. Уж вече бях толкова близо, а същевременно още бях далече. Пак трябваше да говорим с Даниел – и аз, и Емо. Отказ нямаше, но нямаше и „да“.

А отвън пред „Олд Трафорд“ чакаха много хора. Беше времето на трансферите от последния миг, „Скай Спортс“ гърмеше, всеки фен следеше: този играч подписа, онзи играч подписа, Бербатов е в Лондон, Бербатов тръгва за Манчестър, „Сити“ отмъква Бербатов с рекордна оферта... Пак минахме през страничен вход, за да не ни види никой. Въпреки че от „Скай Спортс“ някак бяха снимали отдолу как се ръкувам с изпълнителния директор на „Юнайтед“ Дейвид Гил.

В офисите на „Олд Трафорд“ всичко беше подготвено. Вътре ни чакаха Фъргюсън и Гил. В една стая бяха наредени документите за подписване на договора. Но... все така няхаме разрешение от страна на Даниел Леви за това подписване. Седяхме и чакахме. Пак чакахме.

„Манчестър Юнайтед“ – не клуб, а вселена от професионализъм. Хората работеха извънредно. Бяха се подготвили – храна, вода, все едно ще стоим там три дни. А реално няхаме и три часа.

Часовникът тиктакаше, отговор не идваше. Настоях пред Данчев ние да действаме! Заедно с Фъргюсън и Гил влязохме в друга стая, звъннахме на Даниел Леви и включихме телефона на спийкър. Агентът ми започна: „Даниел, ние сме в Манчестър,

желанието на Димитър е да остане тук. Чакаме твоето съгласие. Беше ни обещал, че ще приемеш. Цената е много добра. Нека не се мъчим повече“. Леви оставаше непреклонен: „Не. Нямаме сделка“. И затвори. Стояхме четиримата и се гледахме. Всеки почна да шава наляво-надясно, да дава предложения. Това се отхвърли, онова се отхвърли, повишихме си тон – започнахме да спорим, за да можем да намерим правилния вариант.

Телефонът звънна след 20-ина минути. Даниел Леви продължаваше с настъплението: „Емил, искаме Димитър да се върне в „Тотнъм“ моментално!“. Всички замръзнахме. „Емил, чуваш ли ме? Искаме Димитър да се върне веднага. Сделка няма да има“, натърти Леви.

„Даниел, моля те, нека не усложняваме нещата. Това не е правилното решение“, не се отказваше и Емо. Но Леви беше категоричен...

Вече бях започнал да се изнервям сериозно. До този момент не се бях обаждал, но се налагаше да се включа: „Даниел, бяхме се разбрали! Желанието ми е да играя в „Манчестър Юнайтед“. Беше ми обещал преди време, че при правилния момент и цена няма да правиш спънки! Надявам се да удържиш на думата си!“. Мълчание. „Окей, бай.“ И пак затвори.

Фъргюсън се опита да ни успокои: „Всичко е тактика, знаем как действа. Ще стане, трябва да сме търпеливи“. Викам си на акъла: „Колко по-търпеливи да сме?“.

Отиваше към 10 вечерта, сделка все така нямаше. Напрежението растеше до пълно побъркване. А имаше и документи за подписване и обработка – това също си е време. Купчини с документи! В другата стая ни чакаше огромната маса, чиято повърхност не се разбираше какъв цвят е, защото се виждаха само подредени листове. На всяка страница трябваше да сложа инициали и да се подпиша.

Около един час преди официалното затваряне на трансферния прозорец, за първи път от 2 години насам се осъществи директна телефонна връзка между Дейвид Гил и Даниел Леви. Дейвид излезе от стаята и отиде да говори навън.

Настана още по-тягостно чакане. Минаваше 11 вечерта, отиваше към 11,30. Оставаха 30 минути до полунощ и затварянето на трансферния прозорец... Телевизорът продължаваше да върви на „Скай Спортс“. Отдолу на екрана пак се превъртаха важните трансферни новини. Последната за мен: „Бербагов в момента подписва с „Манчестър Юнайтед“.

А Бербагов чакаше в една стая, загледан през прозореца, и вярваше, че мечтата му ще оживее, защото той го заслужава. След всичко, през което беше минал заради нея дотук...

Глава 1.

УКРОТЯВАНЕТО НА ОПЪРНИЧАВАТА ТОПКА

...През целия си живот повече от всичко съм искал да бъда футболист и да играя за най-големия клуб в света!

Моят път започва в Благоевград, на 30 януари 1981 г. В младото семейство на Маргарита – хандбалистка, и Иван – футболист. Дали е било предопределено да стана спортист?

Родил съм се в люта зима. Рано призори, казва майка ми. Баща ми – тогава футболист на „Пирин“, бил на подготовка в Сирия. Научил за мен чак като се прибрал. И се израдвам много, че съм момче. По онова време хората са могли да живеят с нетърпението и любопитството дали ще се роди момче, или момиче. Когато 30 години по-късно се раждаха дъщерите ми, аз се вълнувах само дали те и майка им ще са живи и здрави. Иначе и имената им бяхме избрали, и дори ги бях виждал на „снимка“, както правят всички днешни родители. Майка ми и баща ми се колебаели между Димитър и Асен – имената на двамата ми дядовци и подвиквайки си през прозореца на благоевградската болница, ме кръстили на бащата на баща ми. Това предварително било решено, в случай че се роди момче. За да се спази традицията. Винаги съм харесвал името си. С изключение на съкратените му варианти!

Живеехме в уж голям четиристаен апартамент обаче бяхме шест души. Баба Мария и дядо Асен – родителите на майка ми, бяха неотменна част от нашето семейство. Толкова пренаселено ми се струваше, че най-хубаво ми беше, като се прибера, да няма никого. Всъщност апартаментът си беше техен – на баба и дядо. Там израснах – на бул. „Никола Вапцаров“. В голям, 10-етажен блок. В среднестатистическо българско семейство – родители с две деца. Е, не съвсем, баща ми все пак беше футболист. И както е орисан животът на футболиста, него по цял ден го нямаше – тренировки, мачове, различни ангажменти. Цял живот му натяквам, че дори раждането ми е пропуснал и ме е видял чак след няколко дни!

Баща ми

Във филмите има герои, които говорят само с очи. Мъжкарите. Не показват емоции, дори да носят най-тежкото бреме на плещите си. Държат бурята в себе си. Защото са по-силни от нея. Не използват думи, но един поглед е достатъчен, за да ти кажат всичко, което искат. Ето такъв е и баща ми. Тип непоклатим герой на Джон Уейн от уестърните. Няма да го видиш да плаче, нито да се оплаче. А сигурно му се е искало. И като е сам, сигурно се е случвало. Но пред други хора – никога. Така е възпитан. Няма нищо необяснимо. Той е от старата школа, друго поколение. Хора, отгледани без демонстрации на чувства. Рядко ще го чуеш да говори приятни неща. Красиви думи, с които да покаже отношение към вълнуващ момент, да направи комплимент или да изрази силна емоция. Не. За него това означава да покаже слабост – дори да става дума за миг, дори да е пред децата и семейството. Аз се държа с децата си по

коренно различен начин. Логично – времето е направило така, че да живеем все едно в различни светове.

Подсъзнателно исках да прекарвам повече време с баща си. А той постоянно беше зает с нещо навън. Въпреки че когато трябваше да поступа мен или брат ми, винаги се оказваше насреща. Майка ни все с него ни плашеше. Като се прибере и тя му каже, че сме се държали безобразно, той мигом ни запалваше вратовете.

Като дете имах нужда да чувам какво мисли за мен, но с течение на годините вече не ми и трябваше да говорим, за да го разбирам. Поглеждам го, виждам, че иска да ми каже нещо, но се стеснява. Очите му, изражението му, мимиките – те обаче ми казват всичко. Научих се да уважавам такива хора, с които ме срещна животът. Поведението им е техният начин на комуникация. Искат да кажат „благодаря ти“, „харесва ми това, което правиш“, но притеснение или друга причина не позволява и звук да се прокрадне между зъбите им. Но изреченията вече са стигнали до мен. Защото аз съм овладял този език, езика на мъжкарите. Имал съм най-добрия учител – баща ми.

Татко беше добър футболист – интелигентен защитник, играеше с главата си и това беше най-силното му оръжие. Обясняваше ми, че навремето бил централен нападател и крило, но аз много-много не му вярвах. Но от беглите ми спомени и от разказите на други хора през годините знам, че е бил техничен и мислещ играч. Такъв, какъвто съм и аз, какъвто съм чувал, че е бил и дядо ми Димитър. Явно го нося в гените си...

В съзнанието ми ярко е останал най-неприятният случай – баща ми скъса ахилес. Неприятен и с трайни последствия – това беше и краят на кариерата му в „Пирин“. Стоеше на терена и изведнъж – без никой да го докосне, се строполи на земята. Голяма драма! Отрази се тежко и на него, и на всички ни. Сложиха му гипс, патерици... Наложих майка да ни издържа – ставаше по тъмно, работеше за двама. Играехме и тото, надявахме се нещо да спечелим... Още тогава си обещах, че един ден, като стана футболист, ще трябва да направя така, че семейството ми никога да не изпада в подобно положение.

Кракът на татко се оправи, но не до степен да се върне отново в отбора. И той започна работа като барман. Имахме куче и аз го водех да видим баща ми в заведението. Все търсех забавната страна на нещата, в детската ми глава не можеше да няма и такава. А кой знае каква драма е била в главите на родителите ми... Като много бащи в трудно положение и моят е правил немислими неща за семейството. Имало е моменти, когато е трябвало да преглътне егото си, за да ни осигури на нас някакви материални неща. В края на 80-те и през 90-те страната беше в драматично тежък период и повечето хора живееха в недоимък. Затова и баща ми – гордият и силен човек, когото описах, се е молел за футболните обувки, с които с брат ми да играем. На домакина на „Пирин“, на свой приятел от Сандански... Но на мен не ми казваше това – казваше ми, че са нови, че ги е купил. Било го е срам да ми признае, че сам не може да отдели пари за тях. А в същото време се бяхтеше, като прехвърляше тонове с тютюн всеки ден. Беше започнал да работи и към цигарената фабрика, той приемаше тютюна. Разтоварваше бали с тютюн от камионите, вършеше мръсната работа. Само за да има някой лев в повече вкъщи. Респект!

Един миг може да сложи край на кариерата на спортиста. Затова винаги трябва да си готов за такъв нежелан момент. Не непременно да го очакваш, но да го допускаш и да имаш алтернативна идея за бъдещето. Мислил съм си колко е тежко – особено за футболистите от по-старите поколения, които не са учили за нищо друго. А това го има и при някои от днешните футболисти, така нареченото модерно поколение. Ако

вече съм в позиция да давам съвети, бих казал на всички, тръгващи да се занимават с футбол и без план за живота си извън него, колкото може по-бързо да започнат да го изработват този план! Иначе какво правиш, ако съдбата пренареди представите ти със случка, стоварила се върху ежедневието ти като гръмотевица? В най-добрия случай такава случка може и да няма и да направиш кариера – повече или по-малко успешна. Но животът продължава и след нея, а ти си още доста млад. Едни са свикнали на определен начин на живот, но не са изкарали достатъчно пари, за да си го осигурят предварително и занапред. Други не са изпълнили целите си и края ги хваща в период на недоволство, който може да продължи цял живот. Когато се натрупат различни фактори, фрустрацията става неизбежна. Познавам такива хора. Футболът е прекрасна професия, но е до възраст. Само звездите от световна величина могат да си живеят царски, дори да не правят нищо след края на кариерата си. Но пък не се сещам кой от тях живее точно така. Човек има нужда да се изявява и парите далеч не са единствената мотивация да търсиш занимание. Ето и аз, докато пиша тези редове и дори съветвам, се чувствам леко изгубен и несигурен, знаейки, че края е мнооого близо. Мислил съм го отдалече, уж съм се подготвял за този момент, но пак ще ми трябва време за адаптация. Какво ще правя, къде ще ме води амбицията ми от тук нататък? Едно е сигурно – не сте видели всичко от мен.

Майка ми

Тя е пълната противоположност на баща ми. Не знам дали защото е жена, или просто е такава натура – емоционална и спонтанна. Когато има да каже нещо, никога не премълчава. Всеотдайна към семейството, готова да се изправи пред целия свят за всекиго от нас. Неслучайно не се притесни изобщо да отиде сама сред феновете на ЦСКА и да ме защитава до последно в момент, в който ме нападаха. Вероятно всяка майка би искала да реагира така, но се иска и кураж, за да го направиш. С времето осъзнах колко чувствителна може да е. Метнала се е на дядо ми, с когото си плачехме. Ранимостта ѝ обаче никога не е пречела да бъде силна и да е до мен в трудните моменти.

Когато се срещнали с баща ми, майка ми била хандбалистка – високо и стройно красиво момиче. Тя тренирала в интерната, където учел той, и така се запознали. Майка ми спортувала активно, била в националния отбор за девойки. През 1977 г. влязла в десетката на най-добрите спортисти на Благоевград. Имала купа за най-добър нападател и виждала бъдещето си свързано със спорта. Но забременяла и с това кариерата ѝ на спортист приключила. Все се хвалеше с постиженията си, но не за да ни натяква саможертвата си. Предполагам, че е искала и нея да я уважаваме като спортистка, защото ние само баща ми признавахме за спортист в нашето семейство. Хич не ѝ е било лесно с трима мъже въкъщи. Ходеше на работа, после грижите по нас... Переше, всяка вечер гладеше. Това ми се е запечатало. Слага едно одеяло на земята и глади по 2-3 часа! Сега се чудя как е издържала. Само и само да ходим спретнати на училище.

Майка ми винаги е била амбициозна и това ми го е предала и на мен. Отказвайки се от спорта, тя последвала професионалната си мечта – медицината. А мен не само ме подкрепяше, а и ме подтикваше да искам повече и повече! Тя има дар слово – борави с думите така, както най-добрите футболни магьосници с топката. Избира ги правилно, поставя ги на място, казва ги ясно. Виждал съм ученическия ѝ бележник –

само шестици. Аз не ѝ вярвах, но един ден тя го изрови от архивите и дойде с доказателствата – шестица до шестица. Опитваше се да ме вдъхнови, за да имам същите амбиции в училище. Самата тя и до днес не е спряла да работи и да повишава образованието си.

Въпреки непрестанната си заетост с битовизмите около нас, майка ми ежедневно се интересуваше как съм се представил на тренировка или мач, как точно е минало. Вълнуваше се, разпитваше, живееше с играта. Ние като момчета все гледахме да сме около татко, но вече знам, че без нея доникъде нямаше да стигнем. На моменти беше по-строга и от него, но като тръгнеше да ни зашие по някой шамар, и с брат ми ни ставаше смешно. Следваше препращане към баща ни и тогава вече ни се плачеше. Сега, като си давам сметка колко млада е била всъщност, още повече оценявам всеотдайността ѝ.

Беше хубаво да имаш медицинска сестра вкъщи. Каквото и да се случеше – на мен, на брат ми, на баща ми, баба ми, дядо ми, тя винаги знаеше какво да се направи.

Имаше един фрапантен случай в детството ми. С майка ми чакаме рейс на спирката. Отиваме на мач – ще гледаме баща ми. Бях много малък. Е, не чак толкова – можех да ходя и да говоря. Но все пак – нищо неподозиращо момченце, ентусиазирано, че ще гледа баща си. Нямах търпение да се кача в рейса. Майка ми казва да стоя по-близо до нея, аз, разбира се, не я чувам. Автобусът приближава и паркира на спирката. Аз стоя в непосредствена близост – току-що съм изгледал паркирането от сантиметри. Застанал съм почти до вратата. Вратите на онези автобуси се отваряха навън и настрани. Буф – вратата се отваря, прасва ме в главата, а след това и главата ми се отваря... Кръв шурти по цялото ми лице, паниката е голяма. Но майка ми организира план дори в състоянието си на пълна уплаха. Вдига ме на ръце, качваме се в рейса и крещи на шофьора: „Карай към болницата!“ И той потегля. С целия рейс, с всички пътници в него, вместо към мача на баща ми, поемаме курс към болницата. Там ни посреща лоша новина. Оказва се, че нямат упойка и направо почват да ме шият. Те ме шият, аз крещя. Имам спомен за цял живот от онзи автобус – белег на главата. Още тогава съм задал програмата за детство с неописуеми лудории. Низ от толкова истории за палави момчета, че тук повечето неизбежно ще бъдат пропуснати.

Брат ми и ранното детство

Брат ми Асен е с около 3 години по-малък, роди се през ноември 1983-та. Добра възрастова разлика, за да сме на един акъл. Аз и Асен не бяхме просто дружки, бяхме екип. Нооо с две момчета е ясно – вкъщи винаги има кавги, спречквания, бели. Той беше и много добър футболист! Винаги го вземах в моя отбор, знаех, че ще свърши работа. А и дори да искаше да играе в другия отбор, нямаше как да стане. Значеше изобщо да не участва в мача.

Нали живеехме шестима души в един апартамент, трябваше да сложим легло в кухнята, за да спи дядо там. А с брат ми и баба спяхме в една стая. Но когато си дете, не разбираш трудностите, които изпитват родителите ти и най-близките ти. Просто се наслаждаваш на детството. След време осъзнаваш това безгрижие и като връщаш лентата, спомените те карат да се усмихваш. За теб не е имало несгоди, бил си щастлив. Е, такива бяхме и ние с брат ми – щастливи деца. Заедно с нашия голям приятел – топката. Имахме пълна библиотека с книги, но ние повече тичахме навън. Случваше се да ни накажат със забрана за излизане заради някоя бея. Не беше кой

знае какво наказание, ритахме си и у нас. Имахме разни стъклени комплекти от чаши и вази, та вдигах голямата ваза и си представях, че държа някаква купа! Но когато си затворен в една стая с кристали и стъкло, от изтърпяването на наказанието произлизат нови проблеми. Защото топката не е приятел на чупливите вещи. Трошиш, после те наказват и за това. Но няма кой и как да те откаже от топката...

Белите като цяло край нямаха, но бяха все сравнително невинни. Просто обичахме да се забавляваме. С децата от махалата ходехме по гарите и строежите. Постоянно в някакви глупости се забърквахме. Кокошка сме хващали, череши беряхме, на покрива на блока се качвахме, гаражите пред блока ги ползвахме за футболни врати... Денят винаги завършваше по един и същ начин – някой ни гонеше да ни бие.

Искахме да сме независими, да се оправяме сами. Затова си направихме колиба от дърва, които събрахме из махалата. Представяхме си, че живем там. По-скоро беше нещо като щаб за поредната лудория. Разбира се, по някое време ни разрушиха „дома“. Отвсякъде ни гонеха, като чергари бяхме. Но ние веднага бяхме готови с нова идея за ново приключение. И без това всеки мерак бързо ни минаваше.

Повечето деца в махалата имаха колело, а ние не. И един ден седнахме, мислихме, мислихме и измислихме да откраднем от едни гаражи. Ама не тези до нас. Бяхме видели, че там има колело. Детството ми, общо взето, се въртеше около гаражи. Дойдеше ли нощта, отивахме на гарата със стари ключове, слагахме ги на релсите и чакахме да мине влак да ги сплеска. След влака ги събирахме и почвахме да ги пилим. Правехме шперцове. Бяхме направили цяла връзка. Накрая приехме, че сме се сдобили с ключ, и отидохме да си вземем онова колело. Оглеждахме се в тъмното – единият пази, другият действа. Пробвахме 20 ключа – не пасват. Отчаяхме се и си тръгнахме. Обаче решихме да се върнем на другия ден. Пак изпробвахме всичките и както се бяхме увлекли, някой ни подгони. И ние – беж, прескочихме една ограда с дългите си крака. Бяхме сигурни, че сме бързи и никой не може да ни хване. Фактът, че нямаме колело, си остана непроменен. Майка ми сега казва, че не са ни купили заради движението по булеварда, на който живеехме. Според нас обаче въкъси нямаше пари за поредната ни прищявка и затова решихме да търсим нов вариант да се сдобием с ценната вещ. Тръгнахме да търсим части по кварталите и сами да си го сглобим. Обиколихме целия град да събираме част по част. Калник тук, рамка там, джанта другаде... Накрая събрахме всичко, само гуми нямахме. Преценихме, че и без тях ще минем и ще си караме на джанти. Издържа 5-6 дни и това беше.

Скромният бюджет на семейството като цяло не ни устройваше и с брат ми решихме да изкарваме и нещо допълнително. Първата гениалност беше да търсим желязо и да го предаваме за изкупуване. По строежите оставаше желязо. Ние отивахме, търсехме и каквото намерехме, го товарехме в количка. А когато нямахме количка, го криехме на едно място да не го намери друг и после се връщахме да го пренесем. Предавахме желязото и трупяхме капитал. Когато вече бяхме обиколили повечето строежи, минахме на хартия. Събирахме и товарехме картони, връщахме ги в пунктовете за хартия и богатеяхме. Когато и това ни омръзна, се прехвърлихме към продажба на вестници – получавахме ги от печатницата и обикаляхме улиците. Брат ми продаваше, аз само го контролирах като началник.

Не че нашите не ни даваха пари – даваха ни колкото си трябва на едно дете. Но всички отиваха за електронни игри. По онова време това беше голяма мания. Най-старите електронни игри – с ръчка. Застанал си пред машината, едва стигащ до екрана, управляваш и се пренасяш в друг свят. На мен тези игри ми се удаваха. Мястото с

такива чудеса не беше толкова близо до нас. Ходехме 15 минути пеша, но като стигнехме – нямаше по-голямо щастие. Пускаш стотинки и играеш. Стотинки след стотинки – тези машинки на щастieto гълтаха всичките ни пари. Стояхме там с часове. Тогава нямаше телефони, та да ни проверяват къде сме.

Любимите баби и дядовци

Така си живеехме ние – три поколения в един апартамент, някои с грижите си, други с лудориите си. Бащата на майка ми – дядо Асен, беше шофьор на камион. Умирах да ме взема със себе си, беше много, ама много забавно! Втрещвах се в голямото кормило и бях готов на всичко да му помагам да го върти. Той обаче не споделяше моите виждания. Семейството ни имаше жигули. Жигула, както си ѝ казваме в България. А нашата беше голяма жигула! Вишненочервена. Най-голямата ми любов по онова време след топката.

Та, дядо започна да ми дава да карам най-напред семейната кола. Ама след много, много мъки и врънкане, и то само като ходехме на неговото село – Клисура. То е на границата с Македония, по чукарите. Имаше четири къщи на кръст, сега сигурно и толкова няма. Там копаехме и отглеждахме разни зеленчуци. Аз копаех най-много от всички. Искях да видят, че помагам, и тайно се надявах така по-лесно да ми дават колата. Това обаче така и не се случваше и затова решавах, че съм прав да си я вземам и сам. Чудя се дали дядо изобщо не се е питал защо в един момент спрях да му я искам... А аз просто с гледане се научих да карам. Гледах как мести ръчката, как върти волана... Не спирах и да мрънкам и така измолвах 5-10 минути да карам под негов надзор – до грешка. 2-3 урока стигнаха.

Веднъж дядо ни донесе куче. За нас беше бурна радост, но на майка ни лошо ѝ стана. Сто души вкъщи, та и куче. Сара я кръстихме. Сара не искаше да идва при мен, зъбеше ми се и това много ме нервираще. Но по едно време изчезна, дълго я търсихме, страдахме за нея.

Аз, както знаете или не знаете, трудно допускам хора до себе си, за сближаване да не говорим. А дядо ми беше точно обратното на темерут – голям добряк, много контактен, с всеки се сприятеляваше. Когато вече не можеше да товари и разтоварва камиона, стана пазач. Но какъвто и да беше, ние с брат ми вечно се мъкнехме след него. Неведнъж е бил пред уволнение заради нас. Ние все нещо търсехме и се надявахме да намерим. Ама какво точно – нямам представа. Така минаваше ранното ми детство.

Трябва да е било в първите години след падането на комунизма. Тежък период, в който много хора бяха изгубили работата си, а парите не стигаха за нищо. Ние не правехме изключение, а дядо по това време се пенсионира. Ставахме в 6 сутринта да се редим на опашка в магазина в Благоевград – да си пазим ред, за да може да си купим хляб. Редувахме се, както всички хора в България тогава – единият се реди на опашката, другият отива да почива, идва третият. Но ако си изгубиш реда – край. Заминаваш на края на опашката – едно, че може да чакаш с часове, и по-лошото – хлябът изобщо може да не стигне за всички. Опашката за хляб беше най-дългото нещо, което бях виждал в детските си години. Който не го е преживял, в днешния свят няма как да си го представи. Но за нас с брат ми и това беше като игра – трябва да идем, да се наредим, да изчакаме, някой път невинно да прередим някого, но пак като на игра, без да сме знаели какво правим. Не дай си боже да не играем тази игра – хлябът свършва и вкъщи няма какво да ядем. Случвало се е да свърши, преди да ни дойде

редът. Никак не беше приятно. Ходехме за хляб и на някакво място, което беше на километри от нас. Той пък беше топъл и вкусен и свършваше още по пътя. Лукановата зима е детският ми спомен за стойността на хляба.

Дядо Асен беше силно емоционален. Когато вестниците започнаха да ме споменават като футболна надежда някаква, той си лепеше по вратата статиите за мен. Гледаше ме по телевизията и чакаше с нетърпение да се прибера от София. Само като ме видеше, и на секундата се разплакваше. Три минути ревеше и след малко вече и двамата ревахме. Баба ми беше същата. Така си ревах първо с единия, после с другия. От радост и гордост плачеха хората, готино беше... Не доживяха да ме видят в Англия, а щяха да са истински щастливи. И сигурно ревът щеше да се удължи поне до 5 минути.

Вече бях в Лейпциг и баща ми беше дошъл да ме види. Виждах, че му се иска да ми сподели нещо, но се чуди как да ми го каже. От това, което чух, изпаднах в пълен шок: „Мите, дядо ти Асен почина“. Нито можех да помръдна, нито знаех какво да кажа: „Ама как така почина, кога почина?“. „Случи се на моя имен ден – продължи тегаво баща ми, – на 7 януари. Чудехме се как да ти съобщим, знаехме, че ще го приемеш тежко.“ Така и беше. От тази новина ми причерня, щях да припадна. Отидох в другата стая. На следващия ден имах тренировка. Не знаех как ще тренирам, но трябваше. Не казах на никого. Това си беше моя лична загуба. Най-тежко ми беше, че не успях да отида на погребението. Това беше най-силният удар в живота ми дотогава. Имаш силна връзка с дядо Асен! И до днес мисля за най-големия добряк в живота си с любов и болка.

Баба Мария ходеше да работи по заводи и фабрики, правеше кашони. „Трябва да изкарвам нещо, чедо.“ Чудех се как на нейните години ѝ се ходи и каквото изкара, да го дава на нас. А ние с глупавия си акъл го харчехме на електронните игри... Баба също като мъжа си беше много добър човек. И силно набожна християнка. Молеше се често и възпитаваше и нас с брат ми в ценностите на вярата. Това са интимни неща и човек трудно говори за тях, но може би заради баба за мен вярата в Бог е свързана с добротата. Подари ми книга за Христос, която винаги нося със себе си и съм сигурен, че ме закриля... Иначе нейните подаръци за всеки празник винаги бяха едни и същи – шоколад. Най-достъпната радост в онези години. Все си обещавах, че като порасна, всеки ден ще ѝ купувам шоколад.

Баба винаги беше разбираща и мила с нас. Обаче това „винаги“ си имаше изключение. А изключението си имаше име – „Юност“. Култов руски телевизор. Мъничък, бял на цвят, с въртящи се копчета. И с антена – за да хванеш точно някой канал, винаги трябваше да наместваш антената. Той беше в нашата стая, в която спяхме баба ми, аз и брат ми. Само че ние двамата трябваше да заспиваме по-рано. И баба ни караше да се обръщаме към стената. Никаква телевизия!

Правеше ми впечатление, че баба винаги сядаше на задната седалка на колата, когато дядо караше. Не знам защо го правеше, някаква патриархална почителност към мъжа може би.

Когато дойде денят да загубим и баба Мария, го преживях по-тежко и от смъртта на дядо ми. Този път на рождения ден на баща ми – кацам от Лейпциг, звъни ми телефонът и аз почвам жизнерадостно: „Какво става, баща ми...“. А той минорен: „Така и така, баба ти почина“. Стоях на летището вцепенен. Като се поосвестих, се качих в колата и тръгнах за Благоевград. Толкова не съм ревал през живота си, колкото когато изпращахме баба ми Мария.

На село

Баща ми е роден в Марикостиново. Там продължаваха да живеят родителите му и затова с брат ми прекарвахме част от лятото при тях. С какво неудоволствие само ходехме! Все пак сме от Благоевград, викаме си – голям град, ние не сме за село. Друго мислех за лятната ваканция майка ми и баща ми: „Отивате при дядо си“. Нормално. Понякога и родителите искат малко спокойствие. Носят големи отговорности и от време на време трябва да си починат. И отговорността да бъде поета от бабите и дядовците. Разбирам го вече и аз, ама чак сега. Когато трябваше да отидем за първото си осъзнато по-дълго оставане в Марикостиново, с брат ми ревахме, та се късахме. Хриптах и повтарях: „Моля ви се, не ме оставяйте тук!“. Не заради баба ми и дядо ми, отивах някъде, където не познавах децата. Ако пък останех и без брат си, какво щях да правя по цял ден? Ревът беше първия път. След това вече не ми се тръгваше обратно. Опознавахме се с децата, намирахме приятели. Е, специално при мен това винаги е било малко по-трудно. Трябва ми повече време да се разговоря с някого, да се отворя.

Като оставахме на село, копаехме и градината. Качват те на каруцата, отиваш и копаеш. До вечерта. Или в рани зори те вдигат да береш тютюн. После с магарето и каручката, отзад – тютюна, се прибираш по обяд и почва голямото низане в двора. Бях станал добър в това. Целите ми ръце полепваха с катран. Кой знае колко цигари са направени от моя труд. Тежка работа е тютюнът, но пък после яденето беше много сладко. Домати, сирене и хляб беше редовното меню. Аз и днес мога да ям едно и също всеки ден. Не ми пречи.

Най-хубавото беше, като се поотпуснах – видях, че през ваканцията идват и деца от други градове и намирахме общ език – то не било никак лошо на село. По-късно, когато вече с удоволствие ходех в Марикостиново, ритахме на тамошния стадион. А за мен имаше и една голяма фигура, с която свързвах този стадион. Една голяма фигура, с която свързвах и Марикостиново. Изключителен чешит. Дядо ми Мицо.

Дядо ми Димитър, на когото съм кръстен, беше голям образ. Мицата постоянно разказваше истории. А той беше авторитет. Начинът му на говорене, маниерите му показваха, че той е мъжът в къщата. Свикнал беше да контролира, да обяснява. Разказваше ми как е бил футболист, а аз му се смеех: „Ти ли бе, дядо? Къде си бил футболист?“. А той се сепва: „Я питай баща ти какъв играч бях!“. И започва истории за местния отбор „Струма“ (Марикостиново). „Знаеш ли колко съм ги спонсорира, аз съм ги спасил...“ Истории за селския отбор, които на първо четене ти се струват странни, но пък после се оказват истина. И осъзнаваш как едно малко отборче в едно малко селце може да е оставило голям отпечатък върху целия живот на човек. Футболът е способен да плени всекиго, да те омагьоса навсякъде. Да ти стане начин на живот или просто да влезе в живота ти на любител. Игра феномен. С много измерения.

А дядо Мицо пък беше феномен в Марикостиново. В селото имаше пенсионерски клуб и дядо ме водеше с него. Винаги съм обичал да контактувам с по-големи от мен хора. От по-възрастните можеш да научиш нещо, можеш да чуеш някоя интересна история, да попиеш възгледи за живота. В пенсионерския клуб всеки път ми беше интересно. Въпреки че бяха на години, още с поздравя всички ставах момчета. От вратата почваха да играят карти и подхващаха страшни момчешки бъзици. Пред жени

ти е по-трудно да използваш този речник и точно тези нецензурни думи, но нали затова са срещите за карти с момчетата? Така ги виждах дядовците в пенсионерския клуб. Те играят карти, цъкат шах, пият по ракия, а аз гледам и слушам. А как им се усаждаше ракийката... Тя си им беше като местна гордост – варяха си в казани, пречистваха я, подобряваха я, носеха си в шишенца и си пийваха. Дядо ми беше специалист.

Забавно беше, че винаги можеш да видиш някой образ. А във въздуха витаеше усещането, че всички там сме роднини: „Братчед, какво правиш?“. Абе, какъв братовчед съм ти аз? Нито съм те виждал, нито носиш моята фамилия, братовчед ми бил. Но пък усещаш тази топлина и близост между хората – всеки познава всекиго, ходят си на гости от една къща в друга, помагат си.

След време, когато вече бях постигнал някакъв успех, продължавах да си ходя на село. В Марикостиново има събор на 24 май. В Деня на Кирил и Методий в моето село правят събор. Слагат се сергии и се продават всякакви глупости – вехтории, играчки, произведения в Китай. Като я хванеш, три минути след като очите на продавача са видели гърба ти, тя вече се е счупила в ръцете ти. Трябва да идеш до сергията и да кажеш: „Върнете ми парите“. Продаваха захарен памук, близалки, захаросани ябълки – неща, с каквито свързвам щастливи мигове от детството си. Организирах се борби. Разни образи се бореха омазани, за да спечелят... теле. Победителят мята малко теле на врата си и показва, че е горд от триумфа си в турнира по борба. Няма такава гледка. Знаете ли колко е забавно на селски събор? Свирят оркестри, хората танцуват, радват се. Така беше едно време в повечето български села. Сега не е съвсем същото или поне не на толкова много места. За съжаление, обезлюдяването в България е значително. А в годините на моето детство падаше голяма веселба с такива мероприятия.

Та, впоследствие, когато вече бях започнал да постигам успехи с „Леверкузен“, дядо Мицо много обичаше да ходим заедно на събора и да се фука. Ходеше като генерал, но със скоростта на костенурка. Даже бих казал, че се движеше с минус пет километра в час. Викам му: „Дядо, хайде, де. Защо ходим толкова бавно?“. А той: „Мите, чакай малко, нали трябва да ни видят всички“. И си обикаляме събора като семейство костенурки. А всеки втори, да не кажа и абсолютно всеки, ни спира и казва: „Мица, к'во става?“. Или: „Ооо, Мите, как е?“. Вече ме познаваха. А на дядо ми му ставаше страшен кеф. И ме разхождаше като панаирджийска мечка из събора. Тогава не съм го мислил по този начин, но сега, като се връщам назад, виждам, че е точно така. Говорил съм си и с баща ми за тия турове: „Нормално, дядо ти е, кеф му е, гордее се. Исква да е с теб. Колко пъти го виждаш в годината? Исква да се покаже с теб“. Подходих с разбиране и така вече ми беше още по-забавно да се разхождаме с дядо ми. Двете костенурки в екшън. Нямам представа колко е било разстоянието от първата до последната сергия на събора – да кажем, 100 метра, но там е концентрирано цялото население. Всички разглеждат, купуват, разхождат се. Та, ако са 100 метра, ние ги ходим все едно са 10 километра – бавно, по-бавно, още по-бавно. По някое време вече ми иде да се прибера сам. Но не, турът продължава – захарен памук, разходки, раздумки. Докато не се запозная с всички. И в един момент се оказва, че почти всички са ми братовчеди: „Ние сме идвали у вас. Братовчеди сме на баба ти Верка. Роднини сме по дядова, по бащина линия...“. Всички бяха навързани. Казвах си: „Майко мила, цялото село се оказахме роднини“.

Баба ми Верка също ме гледаше много. Но пък за сметка на дядо ми тя не предявяваше желание да парадира. Беше жена, която се грижи за къщата, за вечерята. Всичко да е изчистено, да е подредено, да ти е сложено на масата. Жена, която се раздаваше за щастието и комфорта на близките си. Не говореше много, но не се спираше. Много добра душа, много...

С дядо Мицо сме имали маса смешни случки. След време, като го чуех по телефона, той винаги се чувстваше длъжен да ми даде някой съвет. Както, предполагам, всеки дядо или баща. Но дори понякога да не е бил прав, аз нямаш сили да му кажа: „Дядо, не е така, бе“. Поради факта, че не е присъствал и не знае цялата история, се е случвало да не е прав. Но никога не съм го поправял, само и само да изпита удоволствието да ми даде съвет: „Слушай, направи това, постъпи така“. И когато бях в „Манчестър Юнайтед“, дядо Мицо продължи постоянно да ми дава съвети. А аз винаги отговарях като момчето, което най-много иска да го зарадва: „Добре, дядо, слушам...“.

Та, с брат ми, както в началото ревахме да не ходим на село, така после нямашме търпение да дойде лятната ваканция. Ритахме топка по цял ден. Безделие, щастие и футбол!

Когато и дядо ми Димитър почина, аз пак бях на летището, както беше и с баба Мария. Пак се прибирах в България. И пак ми звъни бащата. Вече бях станал двукратен шампион на Англия с „Манчестър Юнайтед“, голмайстор на Висшата лига, играех във „Фулъм“. Но бих върнал всички отличия, да се прибера и да видя дядо Мицо жив и здрав. Вдигнах на баща ми по същия жизнерадостен начин: „Какво става, аз ей сега се прибирам...“. А той едвам пророни: „Дядо ти почина“. Това не можеше да е истина! Повтаряше се същото. Отвратителен дежавю момент. В главата ти е хаос, в теб напират чувства, а ти просто се вкаменяваш. Всеки, попадал в такава ситуация, ще ме разбере. Всеки, загубил скъпи хора, знае за какво говоря. Това сигурно са най-черните ми дни. Няма нищо толкова важно, нищо толкова фатално във футбола, колкото и емоциите от него да са ме поставяли в сложни ситуации. Да изгубиш любим човек е най-отвратителното нещо на света.

Баба Верка накрая вече страдаше от Алцхаймер. Дядо Мицо беше починал, баба беше останала сама и други жени се грижеха за нея. Отидохме на село да я видим и тя не ни позна. Дотогава никога не се бях сблъсквал с подобно нещо. Седиш и си говориш с жената, която те е гледала като малък, прала ти е гащите, бърсала ти е задника, а тя стои срещу теб, гледа те и не знае кой си. „Бабо, аз съм.“ Но тя не го приема. И нямаш никаква представа какво да направиш. Един час по-късно нещо се случва и тя получава просветление: „Ааа, какво става, как си, бабо? Искаш ли нещо да хапнеш?“. И ти пак не знаеш как да реагираш. Какво да кажеш, тя как ще го приеме, какъв разговор да водиш?

Бабите и дядовците имат огромна роля в живота на децата. И ако си имал силна връзка с тях, когато си отидат, е непоносимо. Когато моите починаха, за всички беше много тежко, но за мен беше истинска трагедия.

Жигулата

Много я обичах. Бл 0810 – още помня номера. Тя ми беше нещо като врата към други светове, вкарваше ме във фантазии и филми, в които бясното ми въображение намираще покой.

Може да се каже, че това беше първата ми кола! Тапицерията – шедьовър. Няма такова странно нещо – седалките от горе до долу все едно бяха опасани с покривало за дивани. И то какво – представете си оранжева булана с дълги косми. Истинска екзотика. На огледалото имаше закачено флагче на „Пирин“. А воланът ѝ – огромен. За да го завъртиш и да направиш завой, трябва да извикаш двама души на помощ. С касетофон – как без музика!? Правех си записи на касетки и слушах в колата.

Жигулата беше на дядо ми Асен, но беше за общо ползване – баща ми и дядо ми я караха. На тази жигула се научих да карам и аз. Дядо Асен ме научи. Когато баща ми имаше време и не беше по мачове, тренировки и лагери, се включваше и той. Виждах нещо неудържимо привлекателно в това как се сменят скоростите. То и пушенето така ми изглеждаше, но него не го научих.

Като седнех да карам жигулата, дядо Асен ме навикваше доста. Нищо че бях само на 15 години. Ясно е, че не мога да карам кола като него, но той си ми подвикваше: „Мите, аре, бе! Давай малко по-смело. Не плаши се!“. Той говореше на лек диалект и сменяше тук-там словореда. Всички мъже обичаме да обясняваме кое как се прави. Все едно аз впоследствие във футбола – като видех, че някой не прави нещата, както ги разбирам, почвах да ръкомахам и да се изнервям: „Защо не играеш футбол като мен?“. Та така и дядо Асен към младия шофьор Димитър.

С дядо си въртахме кръгчета в двора. Това пространство всъщност беше нещо повече от двор. От едната страна, нашият десететажен блок и още един блок, който затваряше улицата, а от другата страна – само гаражи, сигурно бяха 30. И между блоковете и гаражите – пращен път, който сигурно беше дълъг сто метра. Това представляваше нашият голям двор. Или образно казано – нашата малка махала. Отначало правехме кръгчета с дядо ми в този пращен двор. Като свикнах, започнахме да излизаме извън махалата, по пътя – но вечерно време, когато нямаше коли, за да не стане инцидент.

Лека-полека започнах да трупам опит с колата. Но нито татко, нито дядо ми я даваха да я карам сам. Сигурно са смятали, че съм малък, то така е и било. Обаче аз, нали съм дявол, чаках вечер да заспят, вземах ключовете и излизах да карам в тъмното из махалата. Така започнах да карам сам на 13-14 години. Пусках си и радиото. И се чувствах като господар на света.

Какво момче си, ако не направиш някоя глупост? Една вечер дядо ми беше заспал, майка ми и баща ми ги нямаше и аз – големият бабаит и ербап, реших да си направя турчето. Знаех къде оставяха ключовете, взех ги и се измъкнах към гаража. Отворих и извадих колата.

Дядо ми си лягаше рано, защото трябваше да става сутрин в 6 часа. Както вече стана дума, той беше шофьор на камион и обикаляше из страната. Винаги, когато ме вземаше със себе си, ми беше страшно забавно. Оттогава ми е останало уважението към трудещите се хора, които стават в 6 сутринта, за да изхранват семействата си. Дали ще е ватман, или чистач – този човек има моето уважение. Как да не уважаващ хора, които наистина се претрепват от работа? Стават преди изгрев, работят на две-

три места, грижат се за децата си. Това са истинските хора. Осъзнал съм го, гледайки дядо си.

Да се върна обаче на историята с жигулата. Дядо ми спеше, аз извадих колата и тръгнах по улиците. И се правех на голям гъзар. Дядо постоянно ми обясняваше: „Дръж волана с две ръце“. Ама нали вече се имах за голяма работа, аз ли ще карам с две ръце, аз мога и с една. Държах волана с една ръка, а другата я бях преметнал върху облегалката на седалката. А и тя като волана – по-големичка. Но с глупавия си детски акъл аз се правех на гангстер. В същото време трябваше да направя завой наляво. Разказах, че за този волан по принцип си трябва помощ от приятел, за да го завъртиш, а в онзи момент аз важничех и го държах само с лявата ръка. Дясната си стоеше в гангстерското свободно положение, отпусната върху облегалката. На завоя нито намалих, нито си помръднах дясната ръка. Опитах само с лявата – въртя, въртя, въртя, но не хванах хубаво завоя и тряс – забих се право в кола, която беше спряла там. Не беше силен удар, но все пак я закачих. Спрях. Седя и тъпея. Навън тъмно, нощ – аз се чудя какво се е случило, какво да правя. Озъртам се – освен стреснатото момченце, което допреди малко се мислеше за гъзар, наоколо няма никой друг. Качвам се – давам заден и лека-полека, да ме няма към нас. Слязох стреснат пред гаража и почнах да оглеждам притеснен за щети. Но дори и бронята на тогавашните коли беше много поздрава. Гледам – нищо ѝ няма. „Браво, Димитре, нищо не сме направили.“ Прибрах я, прибрах се и аз. Оставих ключовете на мястото им и все едно нищо не е станало. И досега никой не знаеше за този случай – първия ми самостоятелен опит да се правя на шофьор. Не съветвам никое дете да прави такова нещо, особено пък в днешните времена!

След тази самонадеяна глупост вече ме беше малко страх да изляза сам. Трябваше ми още време с дядо ми, за да се усъвършенствам. Той все по-често ми даваше да карам, когато бяхме заедно, и постепенно започнах да свиквам. Бях много доволен, ставах добър. Жигулата беше като мой домашен любимец. Миех си я, чистех си я, оправях си я. Пусках си касетки – модерна работа. След известно време станах и шофьор на приятелите си! Обикаляхме вечерно време и крояхме планове за бъдещето и споделяхме мисли от живота. Навик, който ми е останал и до днешно време.

Изтръпвам, като си помисля, че някое дете може да види пример в това, защото сега знам колко опасно съм се надценявал. Жегва ме всеки път, като чуя за такава злополука в новините. И по-голяма беля е можело да стане с моите нощни авантюри. Добре че все още бяха годините с малко коли по улиците...

И до днес съжалявам, че майка ми продала жигулата, без да ми каже...

Вече съм сменил какви ли не коли, все от хубава нагоре. Но не забравям кое всъщност е важното. Пред блока ни в Благоевград имаше пейка. Беше ми интересно да седя на нея и да следя какво се случва наоколо, да наблюдавам хора, реакции, движения. Измислях си истории за тях. Пътят беше натоварен, а под блока отсреща имаше аптека. Гледах как спираха джипове и всякакви други лъскави коли. От тях слизаха хора, влизаха в аптеката, излизаха с лекарства. Това се повтаряше постоянно. Още тогава си мислех и така и до ден днешен си повтарям и винаги си пожелавам не коли или други вещи, а само едно – здраве!

Топка, ама баскетболна

Какво друго, освен бели правех? Ритах топка. Впрочем преди всичко ритах топка, а между това правех и друго. Ритах навън на пясъка до гаражите и до боклуците. Ритах я нагоре и я спирах с крак – от сутрин до вечер, докато ми потекат сълзи от очите. Най-вече сам. Беше ми интересно, в началото не съм разбирал, че това ще ми помогне след време.

Нито електронните игри, нито което и да било друго удоволствие, нито дори колата можеше да се сравнява със страстта, която имах по рождение. Баща ти е футболист, вкъщи сте две момчета, как да не тръгнеш и ти след топката? При това живееш в Благоевград, а татко ти е футболист на „Пирин“, това носеше един вид престиж. Сякаш си по-важен от другите. И някак съвсем логично е да опиташ да тръгнеш по неговия път. При нас с брат ми това беше автоматично, не ни е налагано. Футболът е в личната ни ДНК.

Като техничен футболист, известен с доброто си първо докосване, през годините най-често са ме питали: „Как спираш топката така? Омагьосваш ли я?“. Казвам го и сега – това е умение. Имам купа за най-техничен играч от републиканско за юноши – първата ми награда! Бях на един гол да стана и голмайстор. Още ме е яд, че някой си ме мина, но това е друга тема.

Техничността е дарба. Можеш да я развиеш, но не можеш да я придобиеш, ако я нямаш. На мен топката ми се лепи, защото съм започнал да практикувам това, което съм разбрал, че имам като даденост. Когато лети към мен, аз я виждам на забавен кадър и това ми помага да я спра както аз искам. Затова бързите топки не ме притесняват. Но само аз си знам как съм ритал до сълзи.

От друга страна, умението може да е магия, даденост, но се и упражнява. И ако се упражняваш още от дете, като в забавна игра, после това помага. Вкъщи първоначално нямахме футболна топка. Но една баскетболна изигра важна роля в живота ми, без изобщо да подозирам, че ще стане така. Кой знае защо сме я имали и нея. Сигурно дядо ми Асен я беше донесъл отнякъде. Хващах тази тежка топка и я ритах високо нагоре. И това правех незнайно защо. Никой не ми е казвал, никой не ме е учил. Баща ми ходеше на тренировки и мачове, а аз отвън си цъках сам. Ритах нагоре, но това е баскетболна топка – колко високо да я ритне едно дете? Тя падаше, а аз се опитвах да я спирам. Правех го постоянно. Гледам нагоре да я проследя, сълзите потичат, спирам я, бърша сълзите и продължавам... Не се е получило за година или две, но с времето усвоих рефлекс, придобих навика – знаех как топката пада, усещах как се движи, знаех как трябва да подхожда. Когато пораснах и започнах да усъвършенствам този навик, преминавайки към професионалния футбол, онзи детски рефлекс се включи. В годините след това, където и да играех и с каквато и скорост да се движеше топката към мен, от каквото и да е разстояние – успявах някак да забавям движението ѝ в съзнанието си. Успявах така да се позиционирам, че тя винаги се лепеше на крака ми. Някои неща започваш несъзнателно, може да са плод на късмет или въображение, но впоследствие се оказва, че са от голямо значение за живота ти и твоя успех.

Свински мехур и „Танго“

Баща ти да е футболист, а да нямате футболна топка. Странно, нали?

Една вечер си стояхме вкъщи на тъмно, пак нямаше ток. По онова време беше често явление – в страната имаше режим на тока. Докато навън още се виждаше, ритахме, после се прибирахме. В тъмното какво можеш да правиш – стоите си у дома, говорите си. Имаше разни схеми на режима – две към едно, три към едно, две към две – колко часа има и колко часа няма ток. Седяхме на свещи и най-често си говорехме за топката – в тъмното баща ми изнасяше своеобразни лекции: „Ще я ритнеш така, няма да я риташ така...“. Обясняваше как е по-лесно, по-удобно, по-красиво. Как не трябва просто да замижиш и да я кюскаш напосоки. А ние с Асен слушаме. Тъмница, не можеш да мръднеш никъде.

Та, една вечер пак нямаме ток. И баща ми го няма. Аз съм си вкъщи, дядо ми спи, майка ми е в другата стая с баба ми. Запалили сме свещи у дома и си пазим страх. Чакаме баща ми да се прибере. По едно време се тропа на външната врата. Отварям – татко. Влиза и си държи ръцете зад гърба.

– Тате, как си?

– Нормално, имах мач.

– Тате, криеш ли нещо?

– Шапка съм ти купил.

Баща ми вади нещо, което прилича на пакет. Нещо, увито в бяла хартия. Подава ми пакета. Още като пипнах, разбрах, че пак ме бъзика. Но в първия момент и в тъмното изобщо не се усетих. Когато топките са спихнати, имат подобна форма – в пакета би могло да има и шапка. Радостният ми глас се извиси на секундата, в която осъзнах какво всъщност ми носи баща ми: „Топка си взееел, топкааа...“. Отварям, гледам – „Танго“. Такава радост вкъщи не бях изпитвал. На другия ден напомниме топката и започна периодът на голямото щастие.

Беше една топка за цялата махала. Като риташ, риташ, риташ, след време конците почват да се разшиват и плондерът да се подава. Но когато си по цял ден на улицата, играеш, а топката е само една и няма шанс да ти я сменят с нова, ти се научаваш и търсиш начини да си я пазиш. Когато конците започваха да се прокъсват, вземахме едни големи игли, купувахме черен канап, с който се шиеха топките, и преминавахме към важна занаятчийска дейност. Бяхме станали майстори шивачи. Спихвахме топката, вадехме разкъсаните конци, които са почнали да падат, и започвахме да шием. Правехме шева точно, прецизно. След това ще се скъса друг шев и шивачите отново се захващахме на работа. Защото нямаше кой да ни даде друга топка, такива бяха времената. Тази топка изкара толкова време, толкова мачове. Да имаш „Танго“ тогава си беше страшен кеф. Е, накрая и тя се предаде – линиите на тангото изчезнаха. Като риташ по асфалта, всичко се изтъква. По едно време по нищо вече не си личеше, че това е „Танго“. Но нали ние си знаехме...

Най-първата ми „топка“ обаче всъщност беше друга. По-рано, преди да имаме каквато и да е топка – и баскетболната, и любимото ни „Танго“, имах друг ранен досег – до нещо, което трябваше да минава за топка. Още от съвсем малки по Коледа ходехме на село, за да колят прасето. То си беше цял ритуал – ставаш рано сутрин, точат се ножове... Бащата и дядо Мицо влизаха в ролята на майстори касапи: „Ела да гледаш как колим прасето, за да станеш мъж, бе“. И аз, детенце: „Ами, добре“. С брат

ми стояхме отстрани и гледахме. Всъщност бяхме аз, брат ми и три кучета. Те – изплезили език и задъхани в очакване скоро да получат мръвка. Ние – просто стоим и гледаме. Вади се пърлачка, започва да се пърли прасето. По някое време се отреже ухо, метне се на скарата – опита някой майстор, опитат и кучетата. Голям ритуал беше, голяма радост за всички там.

„Мите, я ела тука“, подвижна баща ми по някое време от „ритуала“. Не знаех какво ме очаква. Той извади нещо от прасето, изми го и ми каза: „Нали искаше топка? Ето ти топка!“. Какво се оказва? Вадят мехура на прасето, измиват го, надуват го, завързват го с канап и то си става нещо като топка. Ама все пак мехурът си е орган от прасе – с една червеникава ципа, има слуз по нея... Като е надут, не е съвсем топка – лек е, хвърчи накриво, нещо като плондер. Ама на нас, децата, ни беше интересно. Бащата вика: „Ето ви я топката, отивайте да ритате“. И ние с брат ми почваме да ритаме с мехура на прасето. Обаче в един момент осъзнахме, че това нещо много хвърчи наляво-надясно и започнахме да умуваме как можем да подобрим траекторията. Скъсахме една блуза и я увихме около мехура. Завързахме го пак и вече си имахме първата топка „направи си сам“. Не ставаше за кой знае какво, но пък беше забавно. Представете си какво желание сме имали да ритаме, та да играем с мехура на прасе. Е, после си дочекахме и „Танго“-то, което си лепяхме, шиехме и гледахме, докато можа да издържи.

Футболът в махалата

Впоследствие, когато вече имахме и футболна топка, си правехме мачове между махалите. Аз, брат ми и още няколко момчета си мислехме, че в нашата махала сме най-добрите. Но същото си го мислеха и в другите махали. Следователно нашата задача беше да ги накараме да спрат да си го мислят. И почти винаги излизахме победители. Няма да кажа, че се е дължало на мен. Но все пак – най-вече на мен и на брат ми.

Избирахме час и най-често уреждахме мачове на площадките в училищата. Много често играехме в моето – 7-о основно училище „Кузман Шапкарев“. И в още едно в близост. Най-хубавото на тези училища беше, че не са отдалечени от блока ти. И майка ти, и баща ти са спокойни. А ние – хлапета, полудяваме от кеф да играем футбол. И да покажем кой е най-добър. Постоянно организирахме мачове и си „мерехме пишките“.

Както в Бразилия постоянно обясняват, че талантите се формират на Копакабана, а техниката се заражда на плажа, така пък ние подобрявахме уменията си на асфалта. Правехме си мачлета на малки вратички, развивахме техниката и рефлексите, реакциите си, издръжливостта си. Доста пъти се включвах в мачовете на по-големите и по този начин добивах още повече опит. Голяма част от техниката ми беше формирана в тези мачлета на малки врати. Тогава имаше доста добри „улични футболисти“, хора, които упражняваха други професии, но футболът им се удаваше. От тях малко момче като мен получаваше доста ценни уроци и доста ценни... лакти, които ме каляваха по-рано от връстниците ми. Минус в цялата история беше, че когато риташ толкова много по асфалта, набързо ти се изтъква подметката на обувките. Аз имах само едни обувки за ритане. И с времето подметката започваше да изтънява, докато не се появи дупка на нея. Тъй като няхах други обувки и дупката ставаше все по-голяма, трябваше да слагам по-дебели стелки, за да мога да играя. След време и самата

стелка се изтъркваше и имаше моменти, когато се прибирах с рани по ходилата, защото нямаше вариант да спра да играя. Това беше изключено.

Нямаше и кой да ни каже, че асфалтът е убийствен за ставите, за глезените, за колената, за кръстните връзки, за менискусите. За цялото тяло е вредно да тичаш по асфалт. Когато си млад, не усещаш разрушителния ефект, но когато пораснеш, има значение дали всички костички, кокали и сухожилия са се формирали, докато си прекалявал. Пък и да паднеш на асфалта не е най-приятното усещане – прибираш се целият изподран и ожулен.

– Димитре, какво се е случило бе, мамо?

– Играхме футбол, как какво?

Колко йод са видели краката ми покрай тези мачове... Като се прибирах от мач, знаех какво ме чака – йод тук, йод там. Майка ми си беше спретнала малко спешно отделение вкъщи. Но пък раните от футбол бяха рани от щастие. Падаш, удрияш се, боли те, но на кого ще се оплачеш? Ако трябва, ще поплачеш една-две минути, преглъщаш го и продължаваш. Ти си дете, но преглъщаш болката като мъж. Нали тази игра е най-хубавото нещо! Предполагам, че заниманията със спорт водят до по-ранно възмъжаване. Някой път те ритнат, друг път се сбиеш с някого. Но пък и „бонуси“ има. Друго си е, като вървиш по махалите, който те види, да си каже: „А, Бербата! Тоя пич е добър футболист“. Печелиш нещо като уличен кредит на доверие. Това беше много важно за мен. Знаеха ме като сина на Иван Бербатов. Впоследствие с изявите си в тези мачове спечелих собствено уважение на връстниците си и по-големите от мен. Имах респекта на улицата. С времето вече не ме знаеха като „Сина на...“, а като Димитър Бербатов – добър футболист.

Но продължих, съзнателно или не, да търся вниманието на баща си и неговото одобрение. Да му покажа колко добър мога да бъда и че искам да стана футболист. Един такъв случай го убеди окончателно. По това време аз вече тренирах в интерната в Благоевград с по-големите и бях понатрупал опит. А баща ми беше в края на кариерата си и играеше в отбора на село Рилци. Имах мач в едно друго, съседно на Благоевград, село – Покровник. Там стадионът беше хубав! Искрах и аз да отида да поиграя малко, но баща ми нареди да се прибирам. Ако вече сте разбрали какъв характер съм от малък, как мислите, дали се прибрах? Всички тръгнаха – кой с кола, кой с рейс, аз няхах друг избор, освен да тръгна пеша. Разстоянието от 5 км не ми заприлича на пречка. Тръгнах след отбора. Ту ходех, ту тичах. Стигнах, а баща ми, като ме видя, не каза нищо. Даже ме пуснаха да поиграя. Много по-късно разбрах, че му е станало готино. И за първи път си помислил, че при това желание може пък и да стана футболист...

Когато се делеяхме на отбори, аз винаги водех единия. И на момчетата от противниковия им беше ясно, че трудно ще ни бият. От малък имах репутацията на талант. Заложбите може и да са наследство от баща ми, но пък и аз си защитавах футболното име. Като тръгнеш с топката, по трима-четирима души ме следваха. Още тогава трудно ми я отнемаха. Баща ми също го беше забелязал. И с времето започна да ми дава насоки и съвети. Как да ритна топката, как да я спра, как да се обърна...

Разказах вече що за тип е баща ми. Когато играех, той не стоеше с другите родители. Криеше се по ъглите. В ролята си на родител прилагаше такива схеми. Мислеше си, че не го виждам, когато идва да ми гледа мачовете, но аз го забелязвах. Май винаги съм бил такъв – виждам неща, които уж не трябва да виждам. Аз си ценя това умение. Някой път имаме турнир между училищата, друг път просто ритаме някъде, а бащата

дочул. Идва, стои отстрани, крие се и гледа. Според него тайно, ама аз знам, че е там. И ми е кеф. Нормално, дете съм, търся вниманието на баща си. Това, че е отстрани, всъщност ми харесваше. На мен никога не ми е трябвало някой да ми държи ръката. А впоследствие никога не съм обичал близките ми да идват на живо да гледат мачовете ми. Това може да звучи странно, за някого сигурно е дори грозно, неприемливо. Но аз съм такъв, изпитвам неудобство, че може да не бъде достатъчно добър, колкото трябва да бъде винаги пред най-ценните за мен хора.

Затова и обяснявах на близките си, че предпочитам да не идват да ме гледат на живо. Синът винаги ще си мисли, че е можело да се представи и по-добре пред баща си. Още повече когато и той е бил футболист. Или пък, ако взема, че не се представя добре в този ден, на майка ми и баща ми няма да им е приятно да чуят груби думи по мой адрес от трибуните. Би ми било притеснено за тях, не за мен. Затова и през кариерата ми доста рядко най-близките ми са идвали да ме гледат. Те пък някой път са идвали на мач, без да ми кажат. Хубаво е семейството ти да те подкрепя. Но просто при мен методът на работа е малко по-особен.

Босът на ОРФ-1

С работещи баба и дядо са ме дали на ясла още 2-годишен. Възраст, в която си крайно беззащитен да се противопоставиш на нещо, което не ти харесва. И после нашите не са имали друг избор, освен да ме водят на детска градина. Как само мразех това! Поне вече бях „голям“ и можех да реагирам. Баща ми ме водеше дотам с жигулата и ме оставяше. Дворът имаше ограда и аз видях възможност да се спасявам. Заех се да направя дупка под нея, копаех дни наред. И когато стана достатъчно голяма, за да минавам, веднага щом баща ми ме оставяше, аз бягах през дупката.

Шестгодишен ме записаха в 7-о СОУ „Кузман Шапкарев“. Имаше две основни училища близо до нас. Едно време учителките сами идваха до къщите и хвалеха училището си, за да записват родителите децата си при тях. Ние избрахме 7-о, не помня какво надделя. Вероятно фактът, че и баща ми там беше учил, а и там учеха повечето момчета от махалата. И на мен повече ми харесваше, защото ми беше близо и можех да си поспивам повече. На три-четири пресечки не беше нужно и нашите да ме държат за ръката и да ме водят като малко детенце. Времената бяха други, хората все още не се притесняваха децата им да ходят на училище и сами.

Започна животът ми в нова голяма сграда с много стаи. Изтърканите от употреба чинове, западналият физкултурен салон, голямото пространство за игри в двора, столовата, в която се хранехме – това бяха местата, където щях да прекарвам голяма част от времето си, докато непознати за мен хора щяха да се опитват да ме правят попълноценен човек.

Училището се оказа нещо забавно. Бях любимец на всички учителки, особено на класната. Любимият ми предмет „изненадващо“ беше физическото. Уж бях доста срамежлив, винаги си стоях настрани и общувах само с малка група деца, но всички ме харесваха. Уважаваха ме, защото бях добър във футбола. Всеки искаше да е в моя отбор, а това ми даваше самочувствието на специален. Бягал съм от час само заради ритане. Решаваме, че някой мач е по-важен от уроците, и отиваме да играем. Подучвахме момичетата да ни прикриват. Съученичките харесваха очите ми, имах отиграни погледи – трябваше да ми се помага. Не че учителите са се връзвали на номерата ни,

но пък беше интересно. Бях добър ученик обаче. Учех си уроците и с малко изключения аз си пишех домашните.

Харесвах и часовете по история. Беше ми интересно да уча за България, за героите, които сме имали, за войните, които сме водили, за битките, за владетелите. Да научиш всичко ставаше с много зубрене и аз не съм се стремял да помня тези неща. Но ми беше интересно да ги чета. И сега ми е интересно да чета биографии на владетели, императори. Да се запознавам индиректно с хора, които са постигнали нещо значимо – да видя как са успели. Не съм имал само отлични оценки – четири, пет, шест... И географията ми беше сред любимите предмети, обичах да чета за нови страни.

Понякога, като оставах без пари, си ходех до нас да ям. Случваше се да се отплесна и един-два часа да отсъствам – беше се появил някакъв ранен вариант на плейстейшън. Така си живеех организационно до осми клас.

Някъде по това време установих, че имам афинитет към хубавите дрехи. Но в опита си да изглеждам фешън съм бил много смешен понякога. Баща ми имаше един зелен анцуг на „Перун“ (Кресна), на който пишеше „Оранжерии“. Сложих го един ден без позволение и от мерак обух и лачени обувки. Бях сигурен, че съм егати гъзарят! Влязох в училище със стъпка все едно Ван Бастен влиза в съблекалнята на „Милан“. Добре че другите не разбираха повече от мен!

Баща ми имаше и една риза на точки, аз бях влюбен в нея. Жълта, на черни точки. Голям мерак ми беше да я докопам! Един ден просто се наложи да я облека, защото имах... среща. Срещите се определяха на едно място в Благоевград – пред ГУМ-а, под часовника. Всеки, който чакаше някого за нещо, го чакаше там. Аз нали съм по изключенията, моята среща я уредих на една пейка встрани. Голямо напрежение беше! Успокоявах се, като поглеждах ризата. Това беше първата ми среща. С момиче от класа. Колкото да не остана по-назад от другите. Не помня нищо друго, освен че я чаках и се чувствах специален заради ризата. Станахме уж гаджета.

Една вечер се разхождаме хванати за ръка и по едно време гледам аз – баща ми! Искях асфалтът да се пропука и да изчезна. Той само ми кимна. Добре че не ме спря да ме засрами съвсем. Не след дълго същото момиче ме викна на разбор и ми каза, че повече не иска да се виждаме. Предполагам, беше стигнала до извода, че в една връзка трябва и да се говори.

От нещата, които се полагаха на възрастните, най-голям мерак ми беше да карам кола и да се бръсна. Аз бях от момчетата с изразени мустаци. Дразнеха ме, исках да ги няма, обаче баща ми не даваше да ги махна. Но съпротива ми дай на мен. Един ден го издебнах и се обръснах. Това беше първото ми бръснене. Щипеше като за световно, но вече изглеждах по-добре.

В училище можех да правя и най-любимото си нещо – да играя футбол с момчетата. Събирахме се на игрището в двора и ритяхме всеки ден. Веднъж вече бяхме свършили с мачлето и си говорехме. Стана ясно, че записват и за лека атлетика. И аз като голям спортист си викам: „Защо пък да не пробвам?“. След часовете оставахме в училище, идваха учители и ни показваха различни неща. Учеха ни как да тичаме правилно, правехме обиколки, ходехме в спортния интернат в Благоевград, където имаше пясъчник – правехме дълъг скок, тичахме 60 метра, въртяхме обиколки и на дълги дистанции. След време тръгнахме и на състезания в София. Точно преди да се влезе в града, имаше едно заведение – „Черният кос“, където спирахме да ядем. Правехме плана за деня, качвахме се в буса и продължавахме към състезанието. Така заобичах и леката атлетика. Тичах и скачах. Майка ми дори пази дипломите, които съм спечелил

от състезанията на дълъг скок и 60 метра бягане. И до ден днешен си харесвам леката атлетика и гледам състезания. Тя със сигурност също ми е помогнала за бъдещата кариера. Естествено, играех си и футбол паралелно. След известно време обаче дойде моментът, в който трябваше да избирам – футбол или лека атлетика. Имаше само един верен отговор! И плуване съм пробвал, и гимнастика, имах данни за различни спортове. Но топката отдавна ме беше избрала. И аз нея.

Преди да се запиша в интерната, с един Иво от 8-ия етаж – той ни беше лидер, толкова бяхме амбицирани да тренираме футбол, че ходехме да ритаме в училищата и се надъхвахме един друг. Веднъж бяхме решили да тренираме поне два часа. Като ни писна и се изморихме, се оказа, че сме ритали само 15 минути.

Но страстта ми към футбола не изчезваше и един ден казах на баща си, че искам да тренирам сериозно.

Мисля си как баща ми, докато е мълчал и уж все го нямаше, явно ме е наблюдавал постоянно. И както аз го разбирах без думи, така и той е разбирал мен. Видял е качествата ми. Без да ми внушава с какво да се занимавам, е усетил интереса ми към футбола и ненатрапчиво го е поощрил. Предостави ми възможност да опитам и други спортове. И изборът накрая си беше мой. Но той беше много, много щастлив с него...

Училището беше забавно и заради новите запознанства. Там се сблизих с един от най-добрите си приятели от Благоевград. Иван Тричков – Шумето.

С Шумето седяхме на един чин. Тогава в България бяха актуални борческите групировки ВИС и СИК. И ние, деца – момчета при това, как няма да измислим някоя модерна глупост? Седим си един ден, чешем се по главите и ни хрумва гениалната идея двамата да си имаме фирма по подобие на ВИС и СИК. Така аз и Шумето, моят партньор в престъплението, „основахме“ фирмата. Връщайки се назад, осъзнавам как малките подражават на големите и как е хубаво да имаш добър пример в живота. Чули сме за мутренски фирми – няма проблем, и ние го можем. Видели сме как големите пушат. Ние не пушим, обаче ни се иска да изглеждаме големи. Седим си и чертаем на чина пепелник – аз го рисувам, нали мога да рисувам. Всеки си вади химикалката, лапа я, имитира, че си дърпа от цигара, после се правим, че тръскаме цигарата в пепелника. Защото сме гледали как някой пуши. Аз – баща ми, понеже той е заклет пушач, но най-вече имитираме батковците. Та, седим си в час по биология пред пепелника и мислим името. Бяха модерни тия, трибуквените. Правим се ние, че пушим, тръскаме въображаеми цигари във въображаемия пепелник и мислим, мислим, мислим – всякакви абривиатури. По негативния пример – ами, него имаме, той е модерен. И някак стигаме до идеята, че фирмата ни ще се казва ОРФ-1. Глупостта ни, която тогава мислим за гениалност, измисля ОРФ-1, което ще значи Организиран рекет и финанси. Кръстници и единствени членове – аз и Шумето. И започваме да вербуваме хора в нашата организация. Други деца от класа и училището. И на всеки чин, на всеки радиатор и дъска, а и където ходехме покрай училището, пишехме ОРФ-1. Навсякъде си маркирахме територия – ОРФ-1, ОРФ-1, ОРФ-1... И след известно време местният вестник излиза със заглавие: „Създадена е нова организация в училище – ОРФ-1“. Стоим с Шумето и се гледаме. „Шуме, какво става, бе? ОРФ-1 започнаха да я пишат и по вестниците...“ А най-лошото е, че ние бяхме в по-долен клас. Над нас имаше батковци, които всъщност бяха тарторите в училище. Те си имаха собствена организация, в която не ни допуснаха. То ние и затова решихме да създадем наша. Излиза това за ОРФ-1 във вестника и големите започнаха да се интересуват какво е това – все пак те са лидерите, може би са се почувствали засегнати. И по някакъв начин стигат

до оглавяващите ОРФ-1. Демек до мен и Шумето. В едно междучасие идва при нас един от тарторите: „Вие, двамата, в голямото междучасие да сте зад физкултурния салон! Искаме да се видим с вас“. Насрахме се от страх. Обсъждахме какво ще им кажем. Ще ни бият ли, какво ще ни правят? Минаха ни всякакви крайни варианти как да се отпишем от училището и други такива. Накрая решихме да сме мъже и да си понесем последствията от дързостта. Дойде голямото междучасие. Голямото междучасие, през което аз обикновено си хапвах хамбургер и си нехаех за нещата от живота. А точно в днешното бях сигурен, че ще ни пребият. Ние фактически не бяхме направили абсолютно нищо. Само си пишихме ОРФ-1 и това беше. Идва междучасието и ние слизаме треперещи. Ония с една глава над нас всичките. Единият само пита: „Кой е основателят на тая фирма?“, и ние с Шумето се шугавим, мигаме на парцали и си признаваме. Баткото пита: „На вас бой яде ли ви се?“, и ние почваме да се обясняваме нещо. Накараха ни да изтрием всички надписи отвсякъде, „за да няма лоши последствия“. Така нашата прогресираща компания набързо фалира. Скоро-постижно затворихме врати, но поне не ни биха.

След време човек се чуди как от една безобидна хрумка на шега може да тръгне подобна история. Когато си дете, е трудно да се ориентираш кой точно пример трябва да следваш. Ценно за младите е да имат добри модели за подражание. Сега се смея, но тогава не ми беше до смях. Нито баща ми, нито майка ми знаеха за „фирмата“. Само аз, Шумето и момчетата, които си мислехме, че сме много големи. Бившите псевдогангстерчета от Организиран рекет и финанси.

По едно време се бяхме запалили да играем сварка. Играехме навсякъде и по всяко време. Това е игра на карти за пари. Парите до стотинка ги издумквахме за ядене. Доста бяхме надобряли с Шумето. Толкова се бях взел на сериозно, че един ден играх и с баща ми, след като сума ти време го бях врънkal. Той за три минути ми взе всички пари и даже не ми ги върна.

Винаги съм дружал с по-големи от мене. Искях нещо да научавам. Но в повечето случаи бяха неща, които е било по-добре да не знам.

Рисуването

И за рисуването, като и за футбола, искрата беше запалена от баща ми. Един ден той беше нарисувал някакъв портрет и го сложил на библиотеката с книги вкъщи, за да се вижда от всички. На библиотеката стоеше и телевизорът ни – „Велико Търново“. С този телевизор какви разправии имахме! Тогава нямаше дистанционни. За да избереш една от няколкото възможни програми, трябваше да станеш и да идеш да натиснеш копчетата. Баща ми, аз и брат ми сме на дивана и гледаме нещо. Но в един момент започва друго и трябва някой да стане да смени канала. Кой? След малко инатене и въртели обикновено ставаше най-малкият – брат ми. Но като го нямаше него, се налагаше да стана аз. Като ме нямаше и мен, вече бащата не е имал избор – трябвало е да става сам.

Та, телевизорът беше на библиотеката с книгите в хола, а баща ми по незнайни причини ни беше организирал изложба на своето произведение – портрет, нарисуван с молив. Лепнал го да ни извади очите. Как да не го питам това кой го нарисува? „Ами, аз го нарисувах.“ Хмм, добрее... И лека-полека се хванах как съм заинтригуван от това занимание – вземах молив, гледах разни неща и ги прерисувах. Най-много ми харесваше да рисувам анимационните герои от детските списания. Започнах с тях и

брей, ама то се получаваше! Харесваше ми какво виждам като резултат. Баща ми също видя таланта ми и му беше интересно. Е, нямаше пляскане с ръце и „браво“, ама то му личеше. Първо си рисувах насаме – да не ми се пречка никой и да не вземе да ми се смее на творчеството. Когато си дете, си неуверен и един присмех стига, за да се откажеш. Но като започнах да усещам, че ставам добър, вече можех да показвам произведенията си – на баща ми, майка ми, брат ми, леля ми. Някак постепенно осъзнавах, че ставам. Че имам качества за тая работа. И оттогава ми е тръгнало с рисуването. Та до ден днешен – каквото видя, мога да го нарисувам. Нямам проблеми. Разбира се, не съм нов Пикасо, но смея да твърдя, че на аматьорско ниво съм доста добър. Баща ми не съм сигурен дали вече може, но едно време го биваше. А онзи портрет явно е отключил моя скрит талант.

Ван Бастен и Алан Шиърър

По-късно, когато вече бяхме махнали пепелниците и ОРФ-1, в училище пишехме други неща с Шумето – Ван Бастен и Шиърър. Аз бях голям фен, Ван Бастен и Шиърър по онова време бяха феномени. Имаше и дъвки с футболисти – колко дъвки съм си купил, за да ми се падне Шиърър, само аз си знам. Разменял съм картички. Чувам, че еди-кой си има Шиърър, предлагам му десет други, само и само да ми го даде и да имам Шиърър или Ван Бастен.

Имах и един кафяв тефтер, в който си пишех. Започнах да си лепя в него картички на известни футболисти и да си записвам: Ван Бастен, Шиърър, Гулит, Рийкард. По онова време бях фен на „Милан“: Тасоти, Малдини, Донадони... Целия състав им го знаех. Та, в тефтера си лепях най-големите футболисти според мен.

И една книга имаше, в която се разказваха истории за определени футболисти, истории за европейски първенства. Черна, дебела книга. На корицата бяха Ван Бастен и Гулит с европейската купа, когато спечелиха Евро'88. Всеки път, като седнех да закусвам, обядвам или вечерям, тази книга беше с мен. Препрочитах всяка глава отново и отново. Знаех всяка дума наизуст. Най-вече се впечатлявах от онзи гол на Ван Бастен, великолепно то му воле на финала на Евро'88, когато вкарва на Ринат Дасаев. Четях и си мечтаех един ден и аз да бележа подобни голове и мен да ме пишат в книги!

Толкова бяха важни за мен тези двамата, че по онова време в училище беше много лесно да разбереш на кой чин е седял Бербата – ако пише Ван Бастен и Шиърър, няма как да сбъркаш. Вече го нямаше лошия пример с ОРФ-1, имаше го хубавия пример от футбола. Тогава чиновете бяха дървени и се пишеше много по тях – любовни обяснения, всякакви послания. Един написал „Аз обичам Ани“, друг „В + Л = ВОЛ“, което явно значеше вечна обич и любов. Други пишеха „ВНЛ“ – вечна, неразделна любов. Но аз нямах време за подобни лиготи, аз пишех друго. Това беше почеркът ми, запазената ми марка, подписът ми: Ван Бастен и Шиърър.

10-етажната тренировъчна зала

Блокът ни в Благоевград беше и една от първите ми тренировъчни „бази“. Нямаше къде да поддържам форма и започвах да качвам стълбите до десетия етаж. Ама на бегом. После слизам леко с крос. И пак обратно – бягане нагоре. Докато не се изморя доста. Тогава слизах надолу с асансьора, но нагоре продължавах с тренировките.

Тези тренировки си ги назначавах сам – просто нямаше какво друго да правя. Стоя си, ям си филия с лютеница и се чудя какви да ги върша. Или пък ми се играе футбол, но никой не иска или не може да рита с мен. Оставах сам с топката – ритах, ритах, ритах, но по някое време ми ставаше скучно, защото единствената ми компания беше вратата на гаража. Тя служеше за футболна врата. Ритах в нея, топката се връщаше в мен. Незнайно как реших, че трябва да правя физическа подготовка, и ми хрумна да качвам стълбите. По някое време започнах да прескачам по едно стъпало и пак да тичам нагоре. Но пък ме беше срам. И ако някой отвореше входната врата, изчаквах първо да се качи в асансьора и тогава тръгвах. Ако пък се случеше някой да спре с асансьора на етаж, до който съм стигнал, спирах и се правех на ударен. Хем ме беше срам да ме видят, че тичам като ненормален по стълбите, хем не можех да спра да го правя. Имах усещане, че така трябва.

Моят приятел от блока – Иво, някой път риташе с мен. С него ходехме в Техническия институт и на игрището там си провеждахме наши тренировки. Това игрище имаше очертания с прекъсната линия. Използвахме чертите все едно са конуси. А в дупките – местата, където нямаше боя, трябваше да се промушваме с топката. Така се учехме да дриблираме. Изобретявахме си наши условия, в които да се усъвършенстваме. Всъщност сме се забавлявали, но сме проявили инициативност, водени от желанието си да станем футболисти. Импровизирали сме според условията. Нещо, което впоследствие се оказва водещо за мен във футбола.

Българските бразилци си нямахме Копакабана, очуквахме се на асфалта и на пясъка, на игрищата в училищата, на улицата, на поляната. Нямахме тревни игрища. Но там, на тези малки врати, добивахме техника. Така съм започнал да развивам и аз – техника на малко разстояние, спиране на топката, бързи реакции. Тези качества остават като навик. От време на време този навик се събужда и започва да ти служи наготово впоследствие. И когато после бях в „Пирин“, тренировките пак не са ми били достатъчно. Пак съм тичал по стълбите, ритал съм по гаража, имал съм нужда от още, желание за още. И това съм го правил всеки ден. Сега светът е по-различен, за децата има много изкушения, които отвличат вниманието. Но винаги ще има талантиливи футболисти и други таланти – такива, на които не могат да им откраднат желанието за развитие.

За мините и футбола

Баща ми приключи с „Пирин“ поради контузията на ахилеса. Но след това игра в Кресна, Брежани, във „Вихрен“ (Сандански), Рилци. И на всички места ме е водил със себе си. Навсякъде беше голяма забава. Теренът на Брежани се падаше до мината. Името му беше „Орлово гнездо“. Мина за въглища. Леле – мина за въглища и терен за футбол едно до друго. Качваш се по един път догоре и гледаш натрупани пирамиди с въглища. А до тях – терен. И въпреки това странно съжителство, теренът беше зелен и добре поддържан. Като погледнех футболистите на Брежани, веднага можех да им направя профил. Разбирах – този е ръгач, този не пуска нито топката, нито човек да мине, този може да те изяде жив... Бащата ме водеше там и на тренировки, и на мачове. Веднъж, докато той и съотборниците му бяха в съблекалнята да правят разбор и да се обличат, аз си разцъквах на терена. Като заизлизах един след друг, незнайно защо мен ме хвана срам. Започнах да се крия зад скамейките, уж разтягам, симулирах дейност край терена. Баща ми ме фиксира: „Димитре, я ела тук, не се крий“. И –

започнах да разцъквам с отбора! Да, те бяха на аматьорско ниво, но аз – малко хлапе, вече имах шанса да опитам вкуса на мъжкия, истинския футбол! Там, на терена до мината за въглища, баща ми ме привика, за да попия първите си футболни знания и умения в реална обстановка. Баща ми риташе в Брежани, защото заедно с другите футболисти ги водеха, че са миньори. Да, в годините, в които вървеше към отказване, играеше футбол, но се водеше работник в мините.

Във всички отбори, в които е играл баща ми, винаги съм бил с него. Беше интересно да контактувам с тези образи, с тези футболисти, с тези хора. Всичко ми беше любопитно, като се почне от начина на общуване, на говорене, и се стигне до уроците и съветите, които ми даваха – за футбола и живота като цяло. Те бяха футболисти, но работеха на други места, за да изкарват прехраната си. Корови мъжаги. Мъжаги, които не ме щадяха, когато имах възможност да тренирам с тях. Получих възможност да се каля от ранна възраст. После често са ме питали как да пазят топката добре като мен. Защо, когато някой се удари в мен, го боли? Ето го отговора. В тренировките с тези мъже успях да се каля за предстоящите битки, които тогава не подозирах, че ме чакат. Падах, но ставах. Болеше ме, но си мълчах. Кажех ли нещо, щях да получа шамар по врата. А дори да се оплаквах от болки след това, никой не обръщаше внимание. С времето свикнах с болките и станах по-силен. Започнах да изпитвам удоволствие, бях един от тях, един от мъжагите.

Интернатът

Интернатът по футбол в Благоевград е мястото, където тренираха и се записваха всички юноши на „Пирин“. Голяма постройка на три нива. Имаше ресторант. На втория и третия етаж пък имаше стаи за спане, които се ползваха от децата от другите градове, приети в интерната. Имаше и зали за хандбал и гимнастика. Отвън – писта, пясъчник за дълъг скок и малък терен за футбол. Тук се събирахме и оттук тръгваше автобусът за село Рилци, където се провеждаха тренировките.

Доста пъти, преди да ме приемат в интерната, минавах оттам, когато играехме футбол по различните махали и училища. И знаех, че един ден ще се запиша да тренирам точно там. Това беше пътят към мъжкия отбор на „Пирин“ (Благоевград).

Когато дойде моментът – бях стигнал подходящите години и разбрах, че има изпит за влизане в интерната, изобщо не се колебах. Свършваше лятото на 1993-та, започваше моето дълго футболно приключение. Не можеше да влезеш в интерната, без да издържиш изпит. Желаетите трябваше да се явят на стадион „Христо Ботев“. Отидохме с Шумето. Имаше толкова много деца, толкова желаещи... С някои се познавахме – бяхме ритали в махалата. Пред тях вече се бях доказал. Други просто ме знаеха: „Ей, на Иван Бербаков синът му, той ще влезе“. Дочувах и такива приказки, те са част от живота на всеки спортист – „това е синът на онзи, не го гледай, той е влезнал“. А всъщност аз съм си аз.

Имаше няколко упражнения, които трябваше да направим – да речем, дрибъл между конуси и накрая удар. След него ни оценявах. Преминавахме на друго – пас или някакъв финт. После следващото, следващото... Треньорите в случая бяха съдии. Даваха оценки на всяко упражнение, събираха точките. Накрая имаше игра. Когато всичко приключи, обявиха, че резултатите ще излязат след седмица и ще бъдат закачени на лист на входа на интерната.

С Шумето чакахме да мине тази седмица и си обсъждахме – как сме се представили, ще ни приемат ли, няма ли. Дойде денят на истината. С Шумето и едно момче, вратар, на което му викахме Дзенгата, тръгнахме към интерната и крояхме планове как ще сме новите Стоичков, Ван Бастен, Шиърър. Дзенгата си представя как ще е Дзенга. Шумето си представя как влиза в обувките на най-известните защитници. Листът с резултатите беше закачен и в него бяха имената на приетите. По реда на резултатите: първи, втори, трети, четвърти... и срещу тях – точките, с които са оценени. Отивам и какво да видя – Бербата на второ място. Веднага се запитах кой е първи. Гледам, на първо място името Иван Попов. На секундата целта в живота ми стана да намеря Иван Попов, за да видя кой е. Как Иван Попов ще е първи, кой е Иван Попов? И така скоро се запознах с Попето.

Шумето и Попето. Това, както вече имах случай да кажа, бяха моите най-добри приятели в Благоевград.

Колко истории има нашата Света троица – аз, Шумето и Попето! По онова време беше много популярна играта на бинго и незнайно защо ние бяхме обсебени от нея. Сигурно защото ни е крепяла някаква надеждица, че ще изкараме по нещо. Пари нямаме, защо пък да не спечелим. Най-много експлоатирахме Попето. Той беше от Белица, но понеже живееше в Благоевград, баща му му прашаше пари. Ние знаехме и го тормозехме. „Попе, айде, бе, айде да ходим да поиграем.“ А Попето изобщо не обичаше бинго. Но все го навивахме.

Бингото беше в една зала срещу хотел „Ален мак“. Там откривахме страшни карикатури – баби, дядовци, млади мъже и жени, момчета. Всякакъв род хора, но все закоравели комарджии, които се надяват, че бингото ще им оправи живота, ще забогатеят и повече няма да имат нужда да правят нищо. Та и ние там. Обаче нови момчета, млади. Първия път попълваме – 8, 10, и продължаваме да зачеркваме числа. По едно време Шумето ме побутва: „Абе, май имаме бинго...“. Поглеждам го – запълнил колонката! Казвам му: „Викай, бе!“. А той: „Не, ти викай...“. Ние с Шумето бяхме притеснителни. И докато се чудим двамата кой да викне, ще се замотаем и ще загубим парите. Не помня кой се пристраши. Бяхме спечелили към 12 лева. Стана традиция – спечелим ли, тримата приятели отиваме и си купуваме нещо за ядене. Така или иначе бяхме по-свободни по вечерно време, а не ходехме по никакви заведения. Само в бинго залата. И ако спечелим нещо – на хапване. В една градина срещу „Ален мак“ имаше сергия за хот-дог. Взимахме си хот-дог, сядяхме и започвахме раздумка – кой какъв ще стане, кой какво ще направи. Гледахме звездите и си мечтаехме. За приятелството, за живота и за футбола. Бяхме спечелили 12 лева, но ходехме горди, все едно сме спечелили света.

Хубаво място беше интернатът. Там се запознах и с много други момчета, които впоследствие постигнаха добри резултати като професионални футболисти: Радослав Бачев, Радослав Митревски, Димитър Коемджиев, Георги Бижев, Георги Даскалов, Иван Цветков...

Като ме приеха, баща ми ме записа да тренирам с по-големите. И без това вече имах опит, и то с мъже, от обикалянето по отборите с него... Треньор на по-големите беше Славчо Моралиев. Той де факто ми е първият треньор. Аз тренирах не просто с по-големи, а с 2 години по-големи от мен. Това ми помогна много. По-големите не те пазят, не те щадят и така развиваш повече качества. Укрепваш по-добре и физически, и психически. Те са и по-отворени, има какво да научиш. В интерес на истината тогава при Славчо не играех много често, той си пускаше по-големите момчета. Нормално,

но на мен не ми беше приятно. Обяснявах на баща ми, питах го дали не е по-добре да си се върна при моя набор, за да играя. А той: „Не! Стоиш, тренираш и ще видиш, че ще е по-добре за теб. Да тренираш и играеш с по-големите винаги е по-добре. Имай търпение“. И въпреки нежеланието си останах. Не ме пускаха много-много в игра, но пък тренирах с тях и трупях опит. После слизах при моя набор и играех с тях. На моята възрастова група треньор беше Атанас Пецовски.

Славчо се държеше добре с мен и въпреки че пускаше по-често другите, когато ми даваше възможност, гледах да не го разочаровам. Не беше длъжен да го прави, дори не беше длъжен да ме взима в групата си и да тренирам под негово ръководство, някакво слаботелесно малко момче, но може би видя потенциала в мен и ми даде шанс да се уча от по-големите си колеги. Всички обичаха и уважаваха Славчо! Спомням си сега как по едно време доста често викаше по мен. Веднъж дойде и ми каза: „Митко, знаеш ли защо ти викам повече на теб? Защото ти можеш много повече! Ако знаех, че не можеш и това ти е лимитът, нямаше да си правя труда! Но виждам, че имаш много качества, трябва да ги показваш и развиваш!“.

До село Рилци, където тренирахме – на 5 километра от Благоевград, ни отвеждаше рейсът на „Пирин“ (Благоевград). Същият, в който се возят футболистите от първия отбор! И ти вече летиш в небесата от щастие, чувстваш се специален, сядаш на седалката развълнуван... В много случаи нямаше място да седнат доста от момчетата, защото пътувахме по две и дори три групи наведнъж и рейсът беше претъпкан. Но пък беше забавно.

Съблекалнята в Рилци беше грубо казано съблекалня. Не се заключваше, седалките бяха изпочупени, душовете – също. Ако бяха в изправност, нямаше вода. Ако пък имаше вода, тя беше студена. Когато имаше топла, докато изчакаш да дойде твоят ред да се изкъпеш, тя свърши. Но се каляваш. Някой път рейсът на „Пирин“ нямаше как да дойде да ни вземе. Тогава ходехме с градския транспорт.

Славчо Моралиев беше готин човек. Симпатяга. Обаче ни караше да тичаме като изоглавени. Тренировка е силна дума. Тичахме. В Рилци имаше два терена един над друг и над тях – лозя. Хората си копаят лозята, ние обикаляме, katerим се, въртим обиколки – докато не ни изкапят краката. Старият метод на работа – тичай като луд, за да направиш въздух. Аз и няколко други момчета винаги бяхме от последните. Псувах, виках: „Намалете, бе. По-бавно, бе“. Някои момчета в тези „тренировки“ виждаха шанса си да играят – като си първи на тичането, получаваш шанс. Това беше и в разбиранията на някои от треньорите. Като си млад, тичаш много, имаш голям капацитет на белите дробове. А аз никога не съм бил развит в това отношение, та затова виках след тях: „Стига, бе, намалете, нали сме отбор!“. Разбира се, никой не ми обръщаше внимание. Всеки искаше да се покаже пред треньора. Но аз имах силно оръжие – можех да играя футбол. Знаех, че след това на терена ще покажа на какво съм способен. И точно това се случваше. Наваксвах и ги задминавах с футболните си качества. Дори при по-големите вкарвах доста голове и бях щастлив от себе си. Репутацията ми из интерната растеше. Особено при момчетата от моя набор – да играеш при по-големите и да бележиш голове прави впечатление.

Първенствата при юношите бяха регионални – излъчваше се първенец на зоната и той играеше в републиканското първенство срещу други отбори от страната. За да се класираме, ходехме да играем по някакви места, които дотогава не знаех, че съществуват: Якоруда, Хаджидимово, Сатовча, Гоце Делчев... Там беше по-добре да играеш мача и да се изнесеш на спринт. Даже беше по-добре да не играеш мача – да

чакаш да ти вкарат един-два гола и да си тръгнеш спокойно. Защото иначе имаше бой, ритане, шамари. Съдия? Какъв съдия!? В мачовете, в които побеждавахме, трябваше да се изметем веднага след последния сигнал. Понякога дори без да се къпем. Не дай си боже биеш – не можеш да си тръгнеш от стадиона. Имаше случай, когато взехме мача и едни коли ни спряха рейса. Нахлуха вътре, скачаха ни разни бабаити – битите футболисти, с едни тояги, почнаха да ни заплашват, да ни удрят шамари. И треньора го беше страх. Хулигански истории. На наша територия бяха мирни като котенца. А и ние не бяхме отмъстителни. Нас ни учеха на професионализъм.

Там обаче винаги ходехме със страх, защото те пускаха нередовни играчи, големи, заплашваха ни, че ще ни счупят краката. В тези първенства, за да играеш в отбора, трябваше и да си в съответната възраст. Но те пускаха и някои много по-големи, правеха се измами с картотеки. Аз още не знам какво е мустак, срещу мен излиза някакъв с мустак и брада, който тръгва да ми чупи краката на сгурията. Сега ми е смешно, но тогава не беше. Отиваш, играеш и се шмугваш в рейса – дим да те няма.

Въпреки това в нашия регион ги преодолявахме всички и отборите на „Пирин“ (Благоевград) винаги се класираха за републиканското. Но там губехме. Мерехме сили с ЦСКА, „Левски“, „Ботев“ (Пловдив), „Славия“ и прочие. Тогава идваха да гледат треньорите на мъжките отбори, треньорите на националните гарнитурни. Беше много важно отборът ти да участва на републиканското. За да има възможност играчите да бъдат забелязани от националните селекционери. А когато играеш в националния отбор, носиш престиж на отбора и треньора си.

На нашия отбор му беше трудно да направи нещо по-сериозно, силите ни свършваха, когато срещяхме някой от софийските отбори. Най-големите таланти бяха събрани там и беше трудно да ги победим. Стараехме се колкото можем, но толкова можехме. Тоя таван ме нервираше! Целта на доста момчета, и най-вече на родителите им, беше да бъдат забелязани и трансферирани в някой клуб от София. На мен в онзи момент това не ми минаваше през главата.

Но скоро нещата щяха да се променят...

Та, играех рядко при по-големите, а на мен много ми се играеше. Цупех се от време на време, ама на никого не му правеше впечатление. По едно време бях ни при едните, ни при другите – когато слизах да играя при моя набор, също беше по-трудно, защото отборът на Пецовски си тренираше заедно, момчетата бяха един колектив. Пък аз се появявах като някакъв нов играч, когото виждат само за мач. Въпреки това момчетата ме приемаха добре и се вписах в отбора. Вкарвах голове и се движехме добре в зоналото. После, за съжаление, се повтаряше същото както и при по-големите – щом стигнем до републиканско първенство и играехме срещу софийски отбори, отпадахме. Но школата на „Пирин“ неслучайно е една от най-добрите в България – винаги имаше таланти, които чакаха да им се даде шанс за изява. И тези мачове бяха прекрасна възможност доста от нас да покажат какво могат.

След време разбрах, че има юношески национален отбор. И веднага ми се прииска да бъде част от него. Искях да мина кастинг, да ме вземат. Но тъй като играех ту с големите, ту с малките, някак все бях встрани от тези селекции. Чувствах се пренебрегнат. За да попаднеш в полезрението, е добре треньорът на твоята възраст да каже някоя добра дума. Но аз, нали не играех с връстниците си, няхах толкова топла връзка нито с треньора Пецовски, нито с момчетата. Най-вече, разбира се, трябваше да се представяш добре на терена. Знаехме, че скоро се задава лагер, на който ще съберат набелязаните от националните треньори футболисти и ще изберат някои от тях. Затова

всеки се стараеше максимално в мачовете. Когато дойде моментът да кажат кои от нас са избрани, всички бяхме доста развълнувани.

От нашия отбор бяхме избрани някъде шест-седем души. Спомням си Георги Бижев, Георги Даскалов, Ради Бачев, Радослав Митревски. Отидохме с всички други момчета, избрани от цялата страна, на двудневен лагер в Баня. Накрая трябваше да отсеят най-добрите от лагера и да ги вземат към националните отбори.

За националните отбори отговаряше Руди Минковски. Тренировъчният лагер беше нещо формално – възможност за треньорите да се запознаят по-отблизо с набелязаните играчи. Имаше тренировъчни упражнения и мачове. Но най-важното беше накрая, когато се съобщава кои ще попаднат в националния отбор. Това при нас щеше да се случи на втория ден. Дойде и той. Бяхме си по стаите и чакахме треньорите да си кажат мнението, да обявят присъдата. Отговорникът потропа на вратата и ни привика в кабинета, за да ни съобщят решенията. Тръгнахме под строй, напрегнати, ентусиазирани. Аз – последен. Вече мечтаех как съм в отбора, вкарвам голове. През отворената врата видях вътре Руди и треньорите Ивайло Котев и Пецовски. И тъкмо да вляза, видях само знак с ръка: „Ти – не. Теб не сме те викали“. Вратата хлопна под носа ми. На мен, както вече се виждах национал, направо ми се разби сърцето. Тръгнах обратно към стаята. Всички други от моя отбор ги взеха, мен – не. Аз и до ден днешен го отдавам на факта, че треньорът от Благоевград избра своите момчета. Неговите бяха на първо място за него и сигурно беше прав да се застъпи за тях. След това говориха с мен и ми обясниха, че това не е окончателно решение, ще има още мачове, в които ще ме гледат. Но усещах, че беше прах в очите.

След една-две седмици с „Пирин“ играехме срещу „Левски“ (Кюстендил). От националния отбор щели да дойдат да ме гледат пак. Така ми каза Пецовски. Играхме в село Коняво, до Кюстендил. Толкова бях надъхан, толкова бях концентриран – бихме 8:1, аз вкарах 6 гола. Но се оказа, че никой не е дошъл да ме гледа... Въпреки че да вкараш 6 гола, дори и без да са те гледали – прави впечатление. Чудех се какво още трябваше да направя, за да променя нещата. Ядосвах се. Паралелно с това от първия отбор на „Пирин“ вече хвърляха поглед към юношеските формации, за да вземат следващите таланти да тренират с първия отбор, да усетят атмосферата. По една или друга причина и там не бях сред избраните. Бях много разочарован. Представях се прекрасно с връстниците си, отбелязвах много голове. И в крайна сметка – нито успях да вляза в националния, нито да бъда дръпнат в първия отбор на „Пирин“. Може би още не ми беше дошло времето. Може би все още не бях достатъчно добър. Всичко това обаче ме амбицира още повече. Казах си – ще покажа на всички!

Но вече беше ясно, че това не е пътят.

Баща ми знаеше, а впоследствие и аз го разбрах, че за да се развивам, трябва да направим следващата стъпка. И ако от „Пирин“ не ме искаха и не ме оценяваха достатъчно, тогава трябваше да търсим друго място. Той го усети и имаше решение на проблема. Щеше да говори със свой приятел, който работи в ЦСКА (София), бивш негов треньор. И да го попита има ли шанс да бъда трансфериран. Името му беше Христо Маринчев. Човекът, който щеше да изиграе важна роля в моето развитие.

Въпреки че все още бях малко момче и мисълта, че може да се наложи да си тръгна от Благоевград, ме плашеше, амбицията ми беше по-голяма от страха. Бях решен да покажа на всички, които ме отхвърлиха, че са сгрешили.

Глава 2.

КЪМ ЦСКА И НАПРЕД

За стеснително момче като мен, което трудно прави контакти, да вземе решение да се премести, нещо трябва да е по-важно от всичко. Имаше такова важно нещо – бях сигурен, че футболът е моят живот. Трябваше да докажа, че заслужавам да играя, трябваше да докажа, че съм по-добър от момчетата, които вземаха в националния отбор. Налагаше се да се действа. Тогава баща ми се обади на Христо Маринчев. Той беше шеф на школата на ЦСКА, но имаше и поглед върху таланти от различни краища на страната, както и сериозни контакти. Познаваше добре и моите качества. Най-надежден за мен обаче си беше фактът, че баща ми е в много добри отношения с Маринчев – Мери е бил треньор на баща ми. А години по-късно отвори широко вратата към ЦСКА за мен.

Лагерът за националните отбори в Баня вече беше в историята – не ме избраха. Тогава Мери съветваше колегите си във футболния съюз, че в Благоевград има едно момче от набор 1981-ва, което със сигурност трябва да видят. Въпреки това обаче аз не попаднах в юношеския национален отбор. Имаше лагери в Микрево и после в Сандански. Предстояха две контроли с Гърция. Качихме се на колата с баща ми и Маринчев и потеглихме за Сандански. Бях леко напрегнат от цялата ситуация, пътувахме и се чудех какво ли е наумил бат' Мери. Такива напрегнати пътувания с висящи въпроси щях да имам и занапред, но тогава тепърва бях започнал да разбирам, че да си добър в нещо не е достатъчно. Маринчев ми каза да не се притеснявам. Че само ще поговори с треньорите, за да разбере защо на един от най-добре представящите се футболни юноши не му е даден шанс. Стигнахме хотела в Сандански, вече се беше стъмнило. Спряхме леко встрани, Мери ни каза да го чакаме в колата и изчезна в нощта. Минаха 30–40 минути. С баща ми седяхме в колата и си мълчахме. Изкуството на мълчанието не се удава всекиму, но тези двама Бербатови бяхме много добри в него. С течение на времето аз издигнах това изкуство на още по-високо ниво и станах истински факир. Но още оттогава не обичах празните приказки, дори с баща си. В мълчанието си човек може да види, чуе и научи много повече неща, отколкото ако говори постоянно. Не харесвам хората, които говорят много и не казват нищо. Та, седяхме си в жигулката, всеки потънал в мислите си, докато не зърнах в тъмното една фигура да се приближава като нинджа. Бат' Мери се връщаше. Каза ни, че нещата няма да станат, просто не ме харесвали като футболни качества. Точно, ясно и кратко. Личеше си, че е нервиран.

Въпреки всичките опити и усилия на Мери, въпреки всички факти, които беше изложил пред треньорите, си имаше причина да не ме вземат в националния отбор. Години след това научих от Мери повече подробности защо и след двата лагера не съм попаднал в списъка за приятелските мачове с Гърция в Сандански и Серес. Мери направил на въпрос отпадането ми пред Иван Вуцов – генерален секретар на БФС по онова време, и Вуцов викнал треньорите на юношите Минковски, Пецовски и Котев. Те казали, че са взели най-доброто в тоя мач. Вуцов им намекнал, че може да са пропуснали някого. Тогава те заобяснявали, че съм бавен и че съм бил по-голям, което не беше вярно. Обещаха да видят какво може да стане, но така и не ме пуснаха в групата.

Това обаче не можеше да ме откаже от футбола. Напротив – само ме мотивираше. А и точно така, предполагам, е трябвало да стане, за да извървя моя си път.

Тръгнахме обратно. Жигулата ръмжи, ние си мълчим. Докато Мери не изрече реплика, която директно ме изстреля на нова писта: „Може би трябва да дойдеш в ЦСКА“. Идея, която се оказа ключова, за да стана футболистът, когото познавате. Но бях още дете, и както и да изглеждаше това предложение – нужно беше време за размисъл, за обсъждане с нашите. Докато аз се колебаех, Маринчев, усетил точния момент, беше подхванал „преговори“ на приятелско равнище с майка ми и баща ми. Беше изплел мрежата в главата си и прехвърлил нишката към родителите ми: „Трябва да направим така, че Митко да иде в по-сериозна школа. Ако искате в ЦСКА, вземам го. Вие решете. Аз в София съм видял как стоят нещата – има и училище, и условия. Трябват си и грижи, но родителския контрол ще го има в мое лице. Намерил съм училище, за него ще е по-добре да не е в спортното. Ще живее при мене в школата и ще ми е под око. Треньор ще му бъде Иван Методиев“. Идея ли, бат’ Мери? Та това си е било цял подготвен план!

Моето желание беше ясно – аз исках да играя футбол и да стана добър футболист. Майка ми и баща ми явно са останали доволни от думите на Мери и също се съгласиха. Трябваше обаче да се вземе бележка от „Пирин“, че ме пускат в ЦСКА. Баща ми и майка ми веднага се заеха с тази мисия. Бяха решили, че трябва да се действа бързо.

В онзи момент президент на „Пирин“ беше Николай Банев. Нашите и Мери отидоха в офиса на неговата компания в София. Банев се съгласил учудващо бързо. Но казал: „ЦСКА все пак да даде нещо на клуба“. Обадил се на Петър Петров – тогавашния спортен директор на „Пирин“, и го питал от какво има нужда. Какво, какво: „Да дадат някой чифт обувки“. Впоследствие Мери ми каза, че от ЦСКА дали на „Пирин“ 16 чифта футболни обувки. Аз не знаех нищо за това по онова време, научих го след много години и първо не ми се вярваше на колко съм бил оценен. Даже според Мери обувките били марка „Пума Кинг“, модерни тогава. Сякаш това придаваше по-голяма стойност на сделката. Явно стойността на обувките е била първата ми трансферна сума. Та, с този колосален за времето си бартер бях спазарен и се озовах в ЦСКА (София).

Помня как се сбогувах с Шумката и Попето – прощална вечеря с банички и айрян.

Бат’ Мери

На всички треньори в ЦСКА им слагаха по едно бат’ отпред. Това ми спести чуденката как да се обръщам. Някакъв вид учтива форма на уличния език. Така се почна и с Маринчев. Христо Маринчев, или бат’ Мери, е бивш защитник на ЦСКА. С над 200 мача в „А“ група. Двукратен шампион на България, двукратен носител на Купата на Съветската армия, полуфиналист за Купата на европейските шампиони. Легенда. Бат’ Мери беше и първият човек извън семейството ми, който повярва в мен. Който ме взе в ЦСКА и който се грижеше за мен все едно съм негов син. Помагаше ми много и ми се караше много, когато трябва. Впоследствие, като заминах в чужбина, се чувахме и виждахме по-рядко. Но това не промени факта, че той е първият човек, който не се усъмни в качествата ми за нещо повече и че е сред най-важните хора в моя футболен живот.

На Мери, като шеф на школата, всички му имаха страха. Само като го видеха, се изпъваха като струни. И само дето не му козируваха. Управляваше с желязна ръка.

Няма да забравя един от първите съвети, които ми даде. Съвет специално за нападатели:

– Димитре, нали знаеш какво представлява петолъчката?

– Не, бат' Мери.

– Петолъчката е звезда бе, Димитре! Нападателят трябва да се движи по всяка линия от петолъчката в зоната си на терена.

И ако поставите мислена петолъчка в наказателното поле на противника, ще откриете, че думите му са напълно верни.

Като директор на школата на ЦСКА Мери искаше нещата да вървят безупречно. Опитваше се да се грижи за всички и всичко. Кабинетът му беше точно до терените. Имах чувството, че той спи там. Нищо чудно и да го е правил. Бат' Мери не можеше да бъде забелязан на мач. Но винаги беше там. Дали щеше да е скрит зад някое дърво, или на някоя трибуна – стоеше и наблюдаваше. И след мача идваше и правеше пълен разбор.

Джони Велинов пък беше треньор на вратарите на първия отбор на ЦСКА по това време и идваше да наблюдава наши мачове при юношите, защото синът му пазеше за нас. Мери не пропускаше шанс да му спомене: „Това момче е талантливо, онова – също, кажи на Пената да намине да ги види“. Легендарният Димитър Пенев водеше мъжкия отбор на червените. Мери имаше око за таланти и много пъти е доказвал, че е истински откривател.

Бат' Мери не цепеше басма на никого. Такъв е бил и на терена, когато е играел. Сега най-често го прилагаше, когато коментираше излизания: „Този съм го следил – с едно гадже, с второ гадже. Другият не излиза от кръчмите. Мислят, че не знам. Но аз знам. Не трябва да си като тях, ако искаш да успееш. Знам, че хормоните те тресат, но всичко трябва да е умерено“. И ръкомахаше разпалено. Аз го слушах, но той не знаеше, че на мен тези неща така и така ми бяха чужди. Дори и в Благоевград, когато моите приятели излизаха, аз най-често стоях у нас и гледах филми. Мери обаче се чувстваше длъжен да ми каже, за да ме предпази.

Бат' Мери като го видях първия път – един строг такъв, нещо ме стресна, очаквах да ме разбие. Големи съмнения изпитах. Ни се усмихваше, ни нищо. Впоследствие, освен че се оказа, че той ми е помогнал най-много от всички, излезе, че е и човек с огромно чувство за хумор.

„Червено знаме“

През март 1998 г. се преместих в София. В комплекс „Червено знаме“ на 4-ти километър беше школата на ЦСКА. От терените към школата започна пътят ми в този голям клуб. Те бяха моят най-желан дом. Единият терен беше доста хубав за времето си. Имаше трева и на него се играеха само мачове. Тренировъчният беше само пясък, тук-там се виждаше трева. Викаха му „Маракана“. Малък и без трева, обаче „Маракана“. И аз щях да късам мрежите от голове. На базата имаше още волейболна зала, плувен басейн, тенискортове и хотел. Всички спортисти, които се занимаваха със съответните спортове, идваха да тренират на „Червено знаме“. Гордостта от ЦСКА започва от първия миг. Но колкото повече крачки правиш в правилната посока, толкова по-осъзната и голяма става тази гордост.

Когато пристигнах, първият ми треньор беше Иван Методиев, както беше ми казал Маринчев тогава в колата след Сандански. Пак тренирах при по-големите – при

юношите старша възраст. На моята група – юноши младша, треньор беше Борис Гаганелов.

В първия си мач за старшата на ЦСКА вкарах три гола. Спомням си, че точно преди срещата чух няколко момчета да си говорят за миналото – съжаляваха, че Светльо Тодоров си е тръгнал от тяхната група и сега няма кой да вкарва голове. Малко ме жегна, че не ме виждат като заместник, но още повече се амбицирах. Дойде първият мач – бихме 3:0. И 3-те гола – мои! Тогава капитанчето ме приветства в отбора. Приеха ме като един от тях.

Не беше лошо като за дебют на „Маракана“.

Ние бяхме добър отбор, но все падахме от „Септември“. Треньор там беше Светлин Мирчев, бащата на Косьо – един от най-добрите ми приятели. Като маче о дерек ни млатеха.

Преди да дойда в София, бях питал Мери къде ще спя. А той: „Спокойно, имаме пансион, всички талантливи големи футболисти са тръгнали оттам. Настаняваме те, има ядене, ти само за футбола мисли и тренирай“.

Пансионът беше от другата страна на улицата, точно зад казармата и спортното училище. Голяма постройка на 4 етажа и с много стаи. Имаше стол, даваха ни купони за ядене. Гледахме някой да не ни открадне купоните, защото после щяхме да стоим гладни. На някои се беше случвало, аз бях щастливец, моите не са ми ги крали. На всеки етаж от пансиона беше настанен отделен спорт – борци, боксьори, лекоатлети, футболисти... Това беше в лявото крило. В дясното крило бяха момичетата.

Първо бяхме двама в стая, после станахме четирима. Имаше толкова желаещи да играят в ЦСКА, че все някъде трябваше да ги настаняват. Леглата бяха така разположени, че понякога краката на единия бяха на моята глава. Обаче в пансиона си беше веселба. Майки и баби пращаха буркани с ядене. Увиваха ги във вестници. Всеки вадеше и предлагаше по нещо, ставаше страхотна импровизирана шведска маса. С това разполагахме – това ядяхме. Имахме и дребни пари, родителите ни даваха колкото могат, но тези стотинки не стигаха никога. Ако в даден момент се окажеше, че нямаш нищо за ядене, отиваш в стаята на някой друг и хапваш там, ако ти дадат. Когато Петър Златинов-Топеца дойде при нас, заедно ходехме по най-евтините места за хранене. Едно от основните ни ястия беше боб с наденица.

В комплекса „Червено знаме“ бяха и пансионът, и казармата, и спортното училище. Но Мери беше решил, че 81-во училище „Виктор Юго“ ще бъде най-доброто за мен. То е в квартал „Младост“. Всяка сутрин чаках автобуса на спирката пред „Червено знаме“ и с него – към училище. След часовете – по обратния път.

В нашия клас бяхме само 8-10 души. С едно яке бомбър и с моята световноизвестна притеснителност влизам аз и гледам – 9 души. Реших, че повечето са избягали. А пък те толкова си бяха. Оставаха има-няма 3 месеца, за да завърша средното си образование. Не се и опитах да опозная достатъчно добре съучениците си, за да ги почувствам близки. Затова и не отидох на бала си в София. Никога, докато съм бил ученик, не намерих време да ходя на екскурзии и други извънкласни събирания. Все бях на тренировки, имах своите задачи и своята цел. А пък смисълът на бала и до днес не мога да го разбера. Не можех и тогава. Някакви деца пият и празнуват факта, че завършват училище, а в същото време най-голямото училище, наречено живот, ги очаква. Мнозина тръгваха към него неподготвени и аз бях решил да не съм един от тях.

Всички от нашата стая в пансиона учехме в 81-во училище „Виктор Юго“. Бях с две момчета от Самоков и едно от Гоце Делчев, големи симпатяги. Всички трябваше да ставаме рано, към 7 часа. В пансиона имаше надзирател. И от 7 часа всяка сутрин се повтаряше следното – надзирателят тръгваше от първата стая на първия етаж до последната, после на втория, на третия, на четвъртия... Тоя момент го мразеше всеки от нас. По три почуквания с химикалка на всяка врата, придружени с вик: „Ставай за училище!“. Втората стая: „Чук, чук, чук. Ставай за училище!“. Като парен чук по главата. И така от първия етаж – нагоре. Ние го чувахме как тропа още от първия. С всяко приближаване се чуваше все по-силно, все едно бормашина ни дупчеше мозъка. И неизбежно идваше редът и на нашата врата: „Троп, троп, троп. Ставай за училище!“. Ние вече сме събудени, но още ни се спи: „Айде още 5 минути да подремнем“. След малко някой се събужда: „Колко е часът?“. „А, 7,30 е. Айде още малко да поспим.“ И така някой път към 8-9 часа идваше заключението: „Е, днес май няма да ходим на училище“. Проспивахме деня, имаше и цели такива периоди. Наспивахме се и директно отивахме на тренировка. Мери ни пита: „Как беше днес в училището?“. Ние: „Добре, бат’ Мери“. Той: „Сигурни ли сте?“. Ние: „Да“. Но това, което не знаехме, е, че той беше в контакт с всички – с учителите, с директора. И когато ни се насъбра период, в който бяхме прескачали училището, бат’ Мери ни привика всички: „Ако си мислите, че не знам какво се случва, жестоко се лъжете! Познавам всичките ви учители. Ако не ходите на училище, никой от вас няма да играе футбол!“. Когато Мери се ядосаше, ставаше страшно. Взехме на сериозно тази негова „молба“ и се стараехме. Май вече имяхме причина да ставаме от леглото навреме.

Въпреки че имаше надзирател, отначало си въобразявахме, че може да се прибираме в пансиона когато си поискаме. Всеки излизаше да се види с приятели, приятелки, уреждаха се срещи. Обаче лошото беше, че пансионът се заключва. Имаше вечерен час, а ние не знаехме. Като те заключат, не можеш да влезеш. Някои намираха начини – отваряха се прозорци на първия етаж, покриваха се бягства. Пансионът си беше като малък град, всички се познаваха.

Когато имяхме почивни дни, всеки си тръгваше към провинцията. Но някой път оставахме. Случвало се е просто да нямаме пари за билет за автобуса. И четири-пет момчета оставахме. Събирахме се в една стая. Някой беше донесъл видео – ей, каква радост беше това. Пускахме някоя видеокасета. И един филм се гледаше сигурно поне по пет пъти. Но имаше и друго интересно – хем бяхме свършили парите, хем в почивните дни и столовата не работеше. И тръгвахме на експедиция по стаите – проверявахме във всяка отворена, проверявахме и за скрити запаси в нашата. И събирахме – половин филия, половин буркан... Или последни спомени от някаква храна, останали върху стъклото на буркана – остъргвахме ги и добавяхме към общото съкровище. Ако бяхме останали четири момчета и съберяхме две филии, делкахме си ги и започвахме да ядем. Не че се наяхдахме, но това си беше нашата вечеря. Тези ситуации обаче сплотяват много. Бяхме си като братя. Може би и затова впоследствие станахме републикански шампиони. Онзи недоимък за нас не беше проблем. През детските ни очи тези ситуации бяха дори интересни. Приемахме ги като предизвикателство – кой ще намери ядене, за да не сме гладни.

В случаите пък, в които се прибрах в Благоевград за почивните дни, в началото имах други преめждия – докато науча кои рейсове ме карат от „Червено знаме“ до автогарата, колко рейса трябва да сменя и къде – толкова пъти съм се губил... Първия път едно момче ми показва, но още на следващия път бях забравил. И така прибиране

след прибиране, перипетии след перипетии. Качвах се на първия автобус, стоях на нокти, следях да не си изпусна спирката за прекачването, броях колко спирки минават, в същото време трябваше да съм си купил билетче, защото минавах кондуктори. Броях спирките – една, две, три... Слизях, чаках, продължавах. Трябваше да синхронизирам и времето за пътуване, за да не си изпусна рейса от София до Благоевград. През цялото време мъкнех сак с дрехи, които носех на майка ми да ги изпере. Тичах с този сак, за да стигна навреме до автогарата... Тези моменти каляват. Учиш се как да се оправяш сам.

Понякога пък нямаше билети за Благоевград. И започвах да разсъждавам – дали да не взема билет до Дупница, дали да не звънна на бащата да запали жигулата и да дойде да ме вземе оттам, но пък как ще му звънна, трябва да намеря телефон? Тогава имаше улични телефони със стотинки – пускаш и говориш. Налагало се е да правя цяла система от действия, за да успея да се прибера вкъщи. Трудна работа, но забавна.

В началото винаги опитвах да сядам отпред, на първите седалки – зад шофьора или до шофьора. Но все ми казваха: „Тук не може. И тук не може“. Сядах по-назад и гледах – беше ми любопитно защо не може.

Идват хората, качват се, всеки се разполага по-назад. Непознати, всеки можеше да седне до теб. Те и постоянно си сядаха – някои се потят, други миришат. Вероятно от онези моменти съм придобил и нежеланието някой да седи до мен, да ми навлиза в личното пространство. Но както и да е – автобусите се пълнеха, а аз стоях и гледах кой ще има честта да седне отпред. По едно време се качва някоя по-засукана мадама. Тя дори не си и прави устата да седне там, но рейсаджията вече я е приветствал: „Заповядайте, седнете тук, отпред“. И така, докато запълни и четирите седалки на първия ред с що-годе хубави жени. Стоя си аз и си мигам на парцали. След време, когато вече попътувах доста, установих, че и в другите автобуси е така – всеки рейсаджия слага хубавите мадами до себе си. За да може хем да кара, хем да си говори с тях – разтяга им локуми, прави запознанства. Може и да му се усмихне късметът!

Прибирането до Благоевград с междуградския автобус си беше и нещо хубаво. Особено след мач, в който съм вкарал гол. Сядах назад и започвах да си разсъждавам за мача, потапах се в него – как я вкарах, какво още можех, къде сгрехих, тази топка как я дадох дълга или онази – къса. Още тогава си правех сам разбор на мача. Това след време щеше да ми помогне, но пък и натоварва. Постоянно си фокусиран в нещо голямо. Да, би ти помогнало, защото постоянно търсиш грешките си, за да не ги допуснеш пак. Но трябва ли човек да се задълбочава чак толкова? Както и да е, разборите ми в автобуса София – Благоевград ми бяха любими. Сядах на вътрешната седалка до прозореца, държах сака с мръсните дрехи близо до мен, гледах откъде минаваме по пътя и си разсъждавах. А той, рейсът, бърза работа нямаше. Време за разбор колкото щеш. В Благоевград ни стоварваше на гарата, което е близо до нас. Грабвах сака и бързах да се прибера. Нямах търпение да разкажа на бащата: „Днес бихме 3:0, вкарах три гола“. Или пък два гола, един гол, или просто че съм играл добре. Бях много щастлив в моментите, когато се прибирах. После – по обратния път. От гарата в Благоевград – към автогарата в близост до Централна гара в София. Идва градският транспорт и пак се почва – броене на спирки, прехвърляне...

Отделно ми беше много хубаво с момчетата, с които играех при Борис Гаганелов. А той беше суперпич. Спокоен един такъв, като мен. Може би и той затова ме харесваше. Не си спомням да е повишил тон някога. Разговаряше с нас и ни предразполагаше. Всички го обичаха. Затова бяхме много добър отбор, газехме всичко

по пътя си. Тогава вкарах доста голове, бях се развихрил. Може би това е направило впечатление на Пената. Нещата наистина вървяха добре.

Като имахме дерби, от мъжете слизаха да ни помагат Стилиян и Мартин. Те бяха същият набор, с който аз тренирах – 79, но бяха дръпнати при мъжете. Всички ги познавах. Бяха дошли да ни помагат срещу „Левски“ и тогава ги видях за първи път. Те имаха мобифони! Гледахме ги като извънземни машинки, беше ми интересно, изглеждаше непостижимо. Тогава в тоя мач си изкарах лакета при един сблъсък. Ръката ми се беше обърнала. Нашите ме качиха в жигулата и ме откараха в „Пирогов“. Не помня подробности, само че болката беше неопишуема. Груб мач, имало побоища после.

Още тогава, а и сега, ми прави впечатление как инцидентите се провокират от родители. Което е изключително неприятно, защото това поведение се предава на децата.

Бат' Стели и бат' Марто бяха в казармата тогава. Аз играх малко за юношите, но не взеха никого в първия отбор, изпращаха ги къде ли не. Чудех се къде ще ме пратят и мене... Но не ме пратиха никъде – слязох надолу и започнах да тренирам с моята възраст. И точно тогава идва бат' Мери и ме пита какво мисля за Петър Златинов-Топеца. Бях чувал за него, че с брат му бият съдиите. Но имаше репутацията на добър футболист. Чувствах се специален, че ме пита, и му казах, че според мен е хубаво да го привлечем. С Топеца сме приятели и до днес.

Тогава обаче имаше ваканция и се прибрах вкъщи. Бяха ни дали екипировка. Денонощно си ходех с тоя червен анцуг! С ЦСКА! Бях станал и голмайстор при по-големите, което си беше голямо признание. Бях най-гордият човек на света. Анцугът беше постоянна величина. Даже и на дискотека ходех с него.

По това време имаше няколко дискотеки в София и моите връстници ходеха много. Аз нямах влечение, може да беше странно, но мислех, че по-нататък има време за всичко. Един приятел викаше: „Ако не сега, кога ще ходиш?“, пък аз си седях вкъщи и гледах филми.

А и вече се пазех, баща ми ме държеше по-изкъсо, стараех се да съм изряден. Винаги има приятели, които пробват да те подхлъзнат, но аз винаги съм знаел кога какво може и кога не.

Шлатер

Обаче веднага след преминаването ми от „Пирин“ в ЦСКА дойде и първото ми здравословно притеснение като футболист – а точно бях започнал да правя впечатление при юношите. Чувствах нещо в дясното си коляно, все едно има чуждо тяло вътре. Не можех да си изправам крака докрай, просто блокираше. Събуждам се някоя сутрин, и това странно нещо е изчезнало. Но след това се появява отново и ме държи по няколко дни. Влияеше ми зле в тренировките. Все по-често се случваше кракът ми да застане в едно положение и да не мога да го движа. Това чудо вътре направо ме побъркваше. Понякога заставах до стената на стаята си в пансиона и започвах странично да блъскам крака си в нея. Случваше се да има ефект. Викам си – открих метод за временно лечение. Някой път проблемът изчезваше, но друг път – не. И ми оставах и проблемът, и болката от блъскането в стената. Налагало ми се е да блъскам крака си и в съблекалнята, проблемът изскачаше и след мачове. Когато пък се получеше по време на мач, ужасът ставаше още по-голям. Беше адски неприятно, явно трябваше да се намери трайно решение.

Майка ми, нали беше и медицинска сестра, тръгна с мен. Качихме се на жигулката и отидохме при доктор Шойлев в Дианабад. Той ме прегледа и каза: „Шлатер“. Това ми звучеше като извънземно. Обясни ми, че е заболяване, което се среща при младите спортуващи хора, че е свързано с бързото израстване и че най-често засяга баскетболисти, футболисти, волейболисти. Впоследствие прочетох, че става дума за болестта на Осгут-Шлатер – възпалителен процес точно под капачката на коляното. Шойлев тогава беше категоричен: „Трябва операция, иначе може да приключиш с футбола“. Операция? Бях едва на 17 години. Притеснихме се много. Приключване с футбола? Та това беше моята мечта, моят смисъл, моят живот! Майка ми се свърза с Мери. Той каза да отидем и при Христо Запрянов на „Червено знаме“, за да ни даде втори съвет, както и при Гевренов. Влязохме в постройката до второто игрище на базата ни, където работеше Запрянов. „Спокойно бе, Димитре! Млад си още, дай си малко време, сега отиваш един месец на море, заравяш крака в пясък и няма да имаш проблеми.“ Христо Запрянов беше самото спокойствие, а аз – кълбо от нерви с тоя съвет за операция. „Глупости, слушай ме мен. Няма нужда от операция, имаш нужда от море и време“, продължи Запрянов, според когото това състояние било нормално за момчета като мен. След това същото потвърди и Гевренов. Легендарният Христо Запрянов-Доцента, и Гевренов, те ме спасиха тогава!

Група момчета от школата потегляше към морето и аз тръгнах с тях. Останах един месец. Заравях крака си в топлия пясък. Оказа се, че наистина трябваше да мине малко време, а и допълнителните пясъчни терапии действаха подобряващо. И лека-полека неприятният гост в моето коляно, кръстен с името Шлатер, си тръгна. Споменът как блъсках коляното си в стената обаче остава завинаги.

Да не си миеш ръцете няколко дни

През новия сезон заиграх при Гаганелов, пак с по-големите – родените през 1980 г. Помня тръпката, когато тренирахме на „Армията“. Там играехме и мачове. Родителите ми ми бяха подарили обувки „Диадора“, златни, с червена емблема. Все едно Златната обувка. Само дете не спях с тях! Дива радост беше! С тези обувки играх дълго време и си представях, че летя. Иначе нашите трудно ми купуваха обувки, все не беше належащо.

В един мач срещу „Велбъжд“ (Кюстендил) ги сложих тия обувки – нямаше кой да ме спре. Разпиляхме ги, вкарах два или три гола. „Велбъжд“ тогава имаше добри юношески отбори, но мен не ме помнеха с добро, защото все им вкарвах, направо ги малтретирах с главите си. И почвах да ме ритат много. Още когато бях в „Пирин“ и като ги биехме вкъщи, в края следвах заплахи: „Ти ще ми дойдеш в Кюстендил, ще ти потроша краката“. Така беше и в този мач с ЦСКА, в който ги биехме май с 4-5 на нула. Но Гаганелов ми каза: „Няма да се плашиш, ти в гостуването няма да ходиш“.

Подготовките при юношите бяха кошмар за мен. Пак тичахме много. Все едно се готвехме за марафон. Тичахме по асфалта около „Червено знаме“, а Гаганелов ни гледаше от страни и се усмихваше. Аз бях от последните, разбира се. А след това се радвах като дете, когато ни даваха топката.

Това ми напомни за една друга случка – ходихме на зимен лагер с юношеския отбор на ЦСКА. Затрупани от снегове на някаква станция. Бат’ Мери беше с нас, с „Лада Нива“. Излизахме да тичаме в снега, а снегът – до колене. Бях си сложил шапка, не можех да дишам от студ. Ако вдишах, щяха да ми замръзнат гласните струни. Ей в

такова време ние излизахме да тичаме. Мери качваше треньора при него в джипката и караха зад нас – никой не може да се скатае, не може да спре да почине. Ние тичаме, те карат с колата зад нас. И ако някой се позабавеше, веднага се чуваше клаксонът – бип-бип. Седяха си в колата на топло, правеха си моабет и бибиткаха. Колко сме ги псували, добре че не ни чуваха, че щяхме да тичаме, докато се стопи този сняг и падне следващият.

Да играеш на „Армията“ – това беше празник за всички нас. Пената, Джони Велинов и Краси Борисов бяха там и ни наблюдаваха. Христо Запрянов също беше с тях. Всички тези големи фигури, работещи за ЦСКА, идваха и ни гледаха. Лелеее, какви емоции създаваше присъствието им! „Пената идва! Сега трябва да се представя много силно, за да може да го впечатля и да ме вземе горе, при мъжете.“ Всеки си мислеше подобни неща, всеки си мечтаеше, развиваше най-изгодния му сценарий наум или пък го споделяше с най-добрия си приятел. Всеки се надъхваше. Има ли мач на „Армията“, всеки искаше да е на топниво, да впечатли и да си проправи път към големия отбор.

И аз явно съм го постигнал. Годианата беше 1998-а, бях на 17, играех за юношите, но за мен предстоеше най-голямото щастие към онзи момент – извикаха ме да тренирам в първия отбор на ЦСКА. Видях отблизо мечтата си. Големият треньор Димитър Пенев ме взе при големите в големия ЦСКА. Привлякоха ни заедно с Йордан Върбанов-Дуци – двамата дългучи.

А каква беше тръпката самият Димитър Пенев да ни покани и да ни приветства лично при мъжете! Когато с Дуци отидохме в първия отбор, Пената ни посрещна: „Здравейте, момчета“ – и ни подаде ръка да се здрависаме. Двамата с Дуци не си михме ръцете няколко дни. Димитър Пенев да ти стисне ръката по онова време, представяте ли си какво е? Слизаме долу при юношите и започваме да разтягаме локуми: „Знаете ли какво се случи? Димитър Пенев ни стисна ръцете“. Това си беше феноменално за нас. Горди от този факт, ние не стъпвахме по земята.

Панчарево

Когато ме взеха в първия отбор, отидох при бат' Мери. Питам го с какво ще ходя до Панчарево, ще ме кара ли някой. А той ме сръза: „С рейс ще ходиш, как с какво“. Тогава трябваше да разуча друг маршрут: от „Червено знаме“ излизам на „Цариградско шосе“, след което продължавам с автобуса, който пердаши през Горубляне, подминава Околовръстното и стига до Панчарево. Рейсът спираше долу на пътя, а оттам продължавах пеша нагоре до базата. Минаваше се през цигански квартал по черен път – после построиха много неща, дори училище, но тогава нямаше нищо. Не чак нищо, де – имаше кучета. А като свърши тренировката, доста пъти по тъмно, тръгвах обратно по същия път до автобусната спирка на Панчарево за към „Червено знаме“. След известно време пак отидох при Маринчев: „Бат' Мери, на Панчарево има много хубави бунгала, не може ли да отида да спя там – хем ще си тренирам спокойно, хем няма да бия пътя по тъмно след тренировки?“. Скоро желанието ми беше удовлетворено.

Във всяко бунгало имаше по две стаи, всяка с по две легла. В бунгало можеха да спят четирима души, но аз си бях сам, други нямаше. Вечерно време си правехме компания с вълците и лисиците. В планината спокойно можеш да чуеш вълчия вой. Постоянно сменях бунгалата, все нещо не ми харесваше. Имаше по-модерни до терена, но аз още не бях дорасъл за тях. Затова бях сложен във втората редица. Местех

се, докато накрая си намерих едно хубаво и се установих. В началото няха телевизор. Вечерно време си стоя сам, купил съм книги, вестници, списания, всевъзможни неща, които да ми отвличат вниманието. След тренировка, за да не тъпея и да мисля глупости, поне да чета. След време се примолех на бат' Мери да ми сложат поне телевизор, нищо друго не ми трябваше. Когато се сдобих с него, нямаше по-щастлив човек от мен на света – имах си бунгало, имах си телевизор, тренирах в ЦСКА, какво друго ми трябваше? Е, когато трябваше да се храня, а нямаше нищо за ядене, идваше сложната процедура – пак слизах пеша до долу, ходех чак до Горубляне, където имаше супермаркет. Ако беше тъмно, чаках рейса. Но при хубаво време – пеша, дори леко си тичах, правех си кросчета. Купувах си кашкавал, хляб, маргарин, сок. Но основният елемент от менюто ми беше лютеницата.

Тайната прожекция

Когато бях в юношите старша възраст при Гаганелов, но вече ме вземаха да тренирам с мъжете и се бях преместил в бунгалото, открих как можем да се гледаме на видео. Беше много смешно. Бях извикал при мен момчетата, с които играехме в старшата. Пената постоянно ни наблюдаваше, но когато не можеше, пращаше хора да снимат. В ЦСКА имахме легендарен видеооператор – Митко Димитров, който записваше всички мачове. Знаехме, че Пената го е пратил да снима и нас, юношите. И аз, тъй като разполагах с много време в бунгалата, вече бях разучил всичко. В основната сграда, където бяха съблекалните, имаше стая, която ползвахме за разбор – с телевизор и видео. Не само че бях разбрал къде крият ключа, но някак бях научил, че са ни снимали, коя точно е видеокасетата и къде се намира. Събрах тайфата за най-трепетната футболна премиера – щяхме да се гледаме на запис за първи път през живота си. Никой досега не се бе виждал заснет – нито на видеокасета, нито по телевизията. Наредихме се като в киносалон, бяхме пет-шест момчета от отбора на Гаганелов. „Готови ли сте?“ „Готови сме.“ Вълнението нарастваше. Пуснах касетката и потънахме в телевизора. Изглеждахме целия мач – а той скучен, та скучен. Да, вкарахме няколко гола, но генерално не беше произведението на изкуството, което ни се струваше, че е. А всеки от нас, като се видеше, следваха звуци на възторг или разочарование. Все някой щеше да се обади: „Видяхте ли как я дадох топката, а?“. Или: „Мале, тая как я отиграх“. Връщяхме, спирахме, пак пускахме. Този мач сигурно сме го гледали 3-4 часа. Викнах момчетата късно вечерта, когато на Панчарево оставах сам с вълците. Вероятно е било към 10 вечерта, а гледахме до 1 или 2 часа след полунощ. После извадих касетката, сложих я на мястото ѝ, заключих стаята, наместих ключа на мястото му, все едно нищо не се е случвало. Но се случи – гледахме се на видео за първи път... Голямо преживяване.

Живеех живота на първите пъти...

За първи път на хотел

Майка ми идваше от време на време при мен в София, качваше се на автобуса от Благоевград и пристигаше да ме види. Вече бях в Панчарево – сам в бунгалата. Като всяка майка, която се притеснява за детето си, когато то е далеч, така беше и с моята. Кой знае какво ѝ е било в главата. Веднъж беше взела 50 лева аванс от заплатата си, пристигна и ми каза: „Айде, Димитре, поне за един ден да се почувстваме като бели

хора, ще си вземем хотел“. Не си представяйте, че сме отишли в някакъв лукс. Отидохме в хотела на школата на ЦСКА на 4-ти километър. Беше просто една обикновена стая. Но за нас, и особено за майка ми, тази стая беше равностойна на това да даде на сина си каквото може. Дотогава не бяхме ходили на хотел. На другия ден имавме мач. Къде? На сгурията на игрището в подножието на първия хотел, в който съм спал. Вкарах 2 гола. След мача си взехме автобусчето и се прибрахме до Благоевград, имав един почивен ден, преди да се върна пак на Панчарево. Но по пътя в автобуса майка ми изглеждаше като най-щастливия човек на земята – взела аванс, взела хотелска стая за една вечер за сина си и видяла как той вкарва 2 гола.

Една вечер пък след мач имав много висока температура, бях доста зле. Пак бях сам на Панчарево. Звъннах на майка ми, нали е и медицинският работник в семейството ни, да ми даде съвет. Каза ми да слагам кърпа с оцет на челото. А през това време вдигнала баща ми на пожар, качили се на жигулката и пристигат от Благоевград в София. Като видяха, че съм с 40 градуса температура, се стреснаха здраво и ме закараха в някаква болница. Оказа се, че съм с гнойна ангина. Нашите веднага поискаха да ме вземат с тях да се лекувам в Благоевград. Ама как да стане това, аз на сутринта имам тренировка с ЦСКА! После баща ми и майка ми искаха да останат с мен на Панчарево, иначе нямало да могат да мигнат цяла нощ. Но и това не беше възможно: „Вие нормални ли сте, като дойдат сутринта момчетата, да ви заварят тук? Абсурд! Аз ще се оправя, нали вече знаем какво ми е. Вие се прибирайте“.

Бунгалото на Панчарево се беше превърнало в моята армейска крепост, крепостта на мечтите ми. Бях нарисувал емблемата на ЦСКА на тавана – понякога си лежах, гледах я и се настройвах за по-големите мечти.

Първият мач за ЦСКА

Беше началото на декември 1998 г. Есенният полусезон току-що беше свършил, но първият отбор продължаваше да тренира. Ако някой ме питаше, изобщо не исках да идва кратката ваканция. Аз бях на мястото, където най-много исках да бъда – тренирах с големите на ЦСКА. Щеше да се играе приятелска среща в Гърция. И радостните новини продължиха – Димитър Пенев ме включи в групата. Този път нямаше да остана в бунгалото, заминавах за мач с мъжете!

Трябваше да тръгваме от Панчарево. Качих се в рейса като мишка – влязох от задната врата и седнах на първата седалка, която видях – срещу вратата. Дойдоха и другите, качиха се, аз си стоях като препариран. По едно време някой ме чукна по гърба. Обърнах се и видях Стилиян Петров. „Всичко наред ли е, как си? Ако имаш нужда от нещо, казвай.“ Още ненавършил 18 години, седях в автобуса на ЦСКА преди първото си пътуване с мъжкия отбор и типичното за юношите притеснение в такъв момент явно ми е личало. Стилиян беше човекът, който го е забелязал, и веднага дойде да предложи приятелска ръка.

На 16 декември 1998 г. в гръцкия град Катерини изиграх първия си мач за ЦСКА срещу местния „Пиерикос“. Влязох на полувремето, заменяйки Мартин Петров. Той вече беше направил голямо впечатление, съвсем скоро щеше да бъде продаден на „Сервет“ (Женева) и да поеме пътя си в Европа. Това беше последният му мач за ЦСКА. В Катерини завършихме 0:0, но чух добри думи за представянето си в своя неофициален дебют. Прибрахме се в България и отборът бе пуснат в почивка за коледните и новогодишните празници. Моят празник се беше състоял!

Нямах търпение да дойде Нова година, но не заради посрещането ѝ – в първите дни на януари стартираше зимната подготовка на ЦСКА. Пристигнаха няколко момчета от отбори от провинцията и на бунгалата вече не бях сам с вълците. Веселин Великов дойде от „Етър“, Владо Манчев – от „Хебър“.

Снежни човеци с топка

На зимен лагер, в зимен курорт, в станция до скиписта – това беше култовата ми първа подготовка с ЦСКА. Никога не бях ходил на лагер в Пампорово. Базата беше много стара и странна. В отбора имаше страшни образи. Моите бъдещи големи авери бяха там: Тодор Кючуков, Александър Томаш, Косьо Мирчев, Иво Димов, Емо Кременлиев, Вальо Станчев, Краси Чомаков, Милен Петков, Галин Иванов, Румен Христов. Як отбор.

Бях много въодушевен, но не го показвах. А първият ми лагер в мъжкия футбол от физическа гледна точка беше брутален. Пената ни скъса от тичане, направо ни разката фамилията. Тъкмо си мислех, че няма да се тича толкова много при мъжете, и бум – същото, та и повече. На Пампорово имаше много стръмен наклон. Пената ни нареждаше горе и само той стоеше над нас като диктатор. Мяташе ни медицинска топка надолу и ни пращаше да я гоним. Кондиционният треньор даваше сигнал със свирката и ние се спускахме по склона, за да върнем после онази тежка топка пак при Старшията. Приличахме на неговата глутница от кученца за дресура, тичащи групово след подхвърлена пръчка. Втурвахме се всички след топката и в момента, в който някой я докопаше, се връщахме обратно нагоре. Който я е уловил, я даваше на Пената. Защо? За да види как той я хвърля пак надолу. Тичаме, някой я хваща, катерим нагоре. А снегът ни беше до ташаците. Катеренето представляваше страшна гледка – прескачахме се, издърпвахме се, затъвахме. Нагоре беше толкова, толкова тежко – краката ни премръзваха, обувките се пълнеха със сняг. Лудост! Приличахме на оживели снежни човеци.

Тази изключително сурова физическа подготовка с многото тичане в нечовешки условия обаче ми показа, че Димитър Пенев вижда таланта по различен начин. В един момент той усети, че аз не мога повече. По-големите бяха свикнали на това темпо, аз тепърва прождах. Нямах нужния кислород, за първи път тренирах с мъжете. Тичахме, правехме упражнения, аз бях пред припадък, но не се отказвах. Обаче на моменти Пената се приближаваше до мен: „Димитре, спокойно. Почини си. Това няма да го правиш“. Просто ме усещаше. Така дишах, че имаше реална заплаха сърцето ми да изскочи през устата. Ама нямаше как да кажа – аз съм новобранка, кой ще ме чуе и какво ще последва? Плесник зад врата и продължавай. Обаче Пената сам ме виждаше: „Спри, почини си“. Големият треньор притежаваше това качество – визията и усета да съхрани таланта.

Имахме си задължителна дневна програма – сутринта бягахме по път, който се виеше покрай станцията. Следобед на същия този сняг играехме футбол. И не просто на заснежено място, а наред скипистата. Бяхме си отцепили един ъгъл от нея, а в същото време скиорите се спускаха и финишираха край нас.

Не беше приятно да играем на сняг, но и от това се извличат ползи. Топката ще тупне или ще спре, опитваш да прецениш къде точно... Целия минус покрай минусовите температури и снега трябваше да го обърнем в плюс и да доразвиваме качества. Къде ще спре топката, къде снегът ще я забави, кога трябва да се придвижиш малко

по-назад, за да стигне изобщо до теб и да я вземеш, как да я подадеш, за да не спре в крайна сметка – по снега ли да мине, или да я копнеш високо?

Станцията в Пампорово наистина беше странна, но съм сигурен, че по време на лагера ни не е имало по-странна стая от нашата. Миро Николов беше голям талант. Тренираше в „Септември“ (София). С юношите, когато и да играехме срещу „Септември“, все ни спукваха – толкова добри момчета имаха. Всички определяха Миро Николов като един от най-големите таланти. И ЦСКА го взе. Отидохме на подготовката, разпределиха ни по стаите и аз се паднах с него. Въпреки че сме играли един срещу друг, не го познавах. Стаите бяха специфични – от едната страна имаше чупка, където беше сложено едното легло, от другата страна е същото и там е второто. Като легнеш, главата ти се скрива и другият не я вижда. Това ме спаси от неудобството да сме заедно с човек, с когото не се познаваме, да се гледаме и да не си кажем и пет думи. Аз тогава не бях особено общителен, а Миро Николов беше като мен – срамежливо момче. И в общи линии през целия лагер май си казвахме само „добро утро“ и „лека нощ“. На моменти даже излизах от стаята и се разхождах, ставаше ми неудобно.

Една от първите вечери ми писна от скука в стаята и излязох. Разхождах се из хотела, мотаех се из коридора. Стигнах до маса, на която бяха седнали момчета от отбора и играеха карти. Седнах и започнах да ги гледам – не обелвах и дума, просто гледах. Четиримата белотаджии се оказаха Александър Томаш, Тодор Кючуков, Косьо Мирчев и Станислав Ангелов – Пелето.

Кючуков започна първи да ме заговаря, а после се включи и Томаш. Взех да се отпускам малко по малко. Това бяха първите мигове от нашето познанство, което щеше да прерасне в голямо приятелство. Започнах да ходя ден след ден при момчетата, които играеха карти. Сдушихме се към средата на лагера. Покрай картите и майтапите взех да се поотпускам и да се внедрявам в отбора. Взеха ме под крилото си и с тях вече ми беше по-спокойно. Лагерът ми мина малко по-леко, отколкото щеше да е, ако си стоях затворен и не познавах никого извън тренировките.

Подаръкът за 18-ия рожден ден

30 януари 1999 година – навръх 18-ия ми рожден ден, какъв подарък получих и си направих само – играх за ЦСКА и вкарах първия си гол за първия отбор. Неофициален, в контрола, но нали се сещате какво е това за момче, тръгнало към мечтите си?

Беше след лагера в Пампорово и точно преди да заминем от София за Кипър. Сутринта по-младите момчета щяхме да играем срещу „Академик“ (София), а вечерта – титулярите срещу украинския „Днепър“. Научих, че треньорът на юношеския национален отбор – Стойчо Стоев, ще идва да гледа мача, и то заради мен. Предупредиха ме: „Бербат, стягай се, подготвяй се, ще те гледат“. А навън сняг не до колене, ами до шия. Топката не можеше да се търкаля. Теренът беше подходящ за правене на снежни човеци и бой със снежни топки. Но аз се надъхах. Спомних си какво се случи по-рано, когато бях в „Пирин“, как не ме взеха в националния отбор и амбицията не само ме стопли, а започна да ме изгаря. Казах си: „Сняг, не сняг – ей сега ще им покажа!“. Бихме 2:1. Косьо Мирчев вкара първия гол, аз вкарах втория. Направих хубав мач. Този път не беше лъжа – треньорът на юношеските национали наистина беше дошъл да ме гледа. И явно е имало какво да види. След този мач на 18-ия ми рожден ден вратата към националния отбор за мен беше широко отворена. Нито аз, нито треньорското ръководство на юношите обаче можехме да предположим, че

пътят ми през тази възраст ще е толкова къс, че да наподобява кратък сън – събуждаш се, и все едно вече го няма, защото на дневен ред са по-вълнуващи изживявания...

Но сега ме чакаше друг път – заминавах с ЦСКА за втория подготвителен лагер в Кипър. За разлика от Пампорово, където бяхме цял автобус хора, сега групата беше редуцирана. Но аз оставах в нея. От сдушването в Пампорово стана ясно, че с Кючуков имаме доста общи теми и интереси. В Агия Напа вече бяхме в една стая. От онзи момент в ЦСКА винаги бяхме заедно в стая – по време на лагери, извън лагери. И двамата няхме апартаменти в София – вземахме общи стаи. По-късно, когато вече бях в „Байер“ (Лeverкузен) и „Тотнъм“, когато се прибирах в София, с него наемахме апартамент в централен софийски хотел – аз спях в едната стая, той в другата. Но до култовите истории с най-добрите ми приятели имаше да се случват други вълнуващи събития – и футболни, и не съвсем...

Офертата от Готвача

ЦСКА имаше тежка зима като клуб, по-тежка и от нашия лагер край скипистата. През февруари имаше и опит за преврат – военните опитаха да свалят Илия Павлов от президентския пост. Ние, футболистите, не усещахме директно виелиците по високите етажи. Нашата работа си беше да тренираме, аз пък сигурно най-малко съм разбирал какво се е случвало. В крайна сметка Илия Павлов спечели извънредните избори. Но явно е имало хора, които са искали да се възползват от момента на разклащане.

В първите месеци на 1999 г. щеше да е моят прощъпалник в мъжкия футбол. Една история обаче можеше да промени съдбата ми. След тренировка тръгнах от Панчарево към супермаркета в Горубляне, за да си купя нещо за ядене. По пътя ме пресрещна Добри Митов, който играеше в ЦСКА. И започна да ми обяснява: „Едни хора искат да се срещнат с теб. Казаха ми да те закарам при тях“. Доверчив, защото ми го казва познат, и изобщо неподозиращ, че може да има нещо нередно, аз се качих в колата. Митов е играл и с баща ми, после става футболист на ЦСКА, знаех кой е, няхме никакво усещане за опасност. А и по онова време нито съм имал телефон, за да кажа на някого „отивам там и там“, нито при мен е имало някого, на когото съм могъл да споделя. Добри ме закара в някакъв ресторант, вътре имаше няколко души. Един беше седнал сам. На друга маса зад него имаше трима-четирима, едри като гардероби. Онзи ме погледна: „Заповядай, седни“. Беше ми странно, вероятно в този момент ме е било и малко страх. А оня пита: „Ти знаеш ли кой съм аз, знаеш ли как ми казват?“. „Не“, чистосърдечно отговарям аз. „Казвам се Насо, но ми викат Готвача“, продължи той. После мина по темата: „Работя за „Велбъжд“ (Кюстендил), Георги Илиев те иска в отбора. Знаем, че си много добър футболист. Също дочуваме, че в ЦСКА не се плаща, а ние можем да ти дадем много хубави пари веднага. Какво ще кажеш, идваш ли при нас?“.

Първата ми мисъл беше, че на всяка цена трябва да намеря начин да звънна на нашите. Поувъртах малко, след което попитах дали мога да се обадя на родителите си. Каза ми, че може. Отидох до стационарния телефон в ресторанта. Набрах телефона вкъщи и се молах някой да вдигне. Един сигнал свободно, втори... Аз бях пред инфаркт. Трети сигнал...:

– Ало.

– Тате, Добри Митов ме докара при някакви хора. Не ги познавам. Искат да ме вземат във „Велбъжд“ (Кюстендил), веднага да започна да играя там.

– Мите, къде си?

– В някакъв ресторант, не знам къде.

Не знам какво се е случило в главата на баща ми, но чух в слушалката: „Не мърдай оттам, не отивай никъде с тях! Тръгвам за София“.

Баща ми звънна на Мери, той – на Емил Данчев. Когато дойдох в ЦСКА, Данчев беше изпълнителен директор на клуба. Емо звънна на Илия Павлов. Илия Павлов звънна на Жоро Илиев и се разбрали. Вероятно Готвача е получил обаждане, защото в един момент ми каза: „Благодаря ти, можеш да си тръгваш. Но си помисли. Ние правим много добър отбор, имаме много пари и можем да ти дадем веднага“.

Бяха минали часове, откакто Добри Митов ме докара в ресторанта, а Готвача получи инструкции да ме пусне да си ходя. На Панчарево вече ме чакаха Мери и баща ми. И Емо. Като ги видях всички, вече се успокоих. Когато съотборниците ми разбраха какво се е случило, ме бързаха известно време. В онази ситуация аз бях доста изплашен. След години случката се преекспонира и преувеличи доста, като по медиите се стигна до формулировки за отвличане. Всъщност си мисля, че онези хора просто не са знаели как да процедират по друг начин. Методът им е бил такъв – ето ти тези пари, идваш при нас. „Ама не искам“, „Няма не – идваш.“

По онова време изобщо не знаех подробности за Георги Илиев. Аз си знаех бунгалото, телевизора, тренировките и ЦСКА. Бях чувал за Васил Илиев и Георги Илиев, но дотам. Дори и за нашия президент Илия Павлов не знаех нищо, само че той е президентът. За мен единственото важно беше, че съм в ЦСКА, нищо друго не ме е интересувало. В създалата се ситуация извадих късмет, че Илия Павлов и Георги Илиев са се разбрали и положението се успокои.

Жигула, лада, опел

Вече играех за ЦСКА. Беше ми омръзнало да пътувам с автобуса, а и бях записал няколко мача – колко му е да ми порасне самочувствието. Вече бях голямата работа и се наложи да обяснявам на баща ми, че трябва да взема жигулката от Благоевград. Само че ние имахме една-единствена кола и не можехме да я разделим между мен, него, дядо ми и майка ми. И дори започвахме препирни. Всъщност аз ги започвах. Веднъж се случи така, че да мога да я взема. Понеже на бунгалата беше адски студ, с баща ми намерихме голям радиатор на ребра. Качих го на жигулата и потеглих от Благоевград към София. Бръмча си по пътя, голям гъзар. Радиаторът беше на задната седалка. Стигнах почти до Владая, в края на магистралата, където от еднопосочно се преминава в двупосочно движение. Времето беше влажно. Нощ. Аз обаче пак намерих как да се правя на интересен и тръгнах да задминавам тир. Точно когато започнах да го изпреварвам, видях, че платната се съединяват и ще вляза в насрещното. Натиснах спирачки. От мократа настилка колата се завъртя, премина през насрещното движение и паднах в канавката. С радиатора на задната седалка. Седя си в канавката и тъпея. Не знам колко време мина, но се запитах логичното: „Добре, де – ами ако идваше кола от насрещната страна?“. Късмет, че не е идвала, кой знае какво щеше да стане. В днешния трафик по пътищата такава бабаитщина от страна на неопитен шофьор обикновено влиза в новините с най-лошото... Постоях още малко, излязох от канавката и си

закарах радиатора на Панчарево. И дълго време се топлех на него. Но го закарах за рекордно бавно време, движех се като охлюв, карах с 20 километра в час.

По онова време в ЦСКА играеше Емо Кременлиев, героят от САЩ'94. Караше мерцедес Е класа. За времето си беше като майбах. Всички бяхме много впечатлени. Винаги съм се чудел на хора, които, виждайки човек с хубава кола, си казват: „Защо пък тоя има тази кола?“. А аз винаги съм се радвал. Още тогава, от Кременлиев. Никога не съм изпитвал завист. Дали съм мислел по детски, по момчешки, но за мен си беше чест да съм около герой от световното първенство в Щатите. Казвах си: „Дано някой ден и аз успея и да имам възможност да си купя такава кола“. Много се радвах, когато Кременлиев беше около нас. Той имаше подчертано добро отношение към мен и Стилиян. Постоянно ни бъркаше. Но когато пък трябваше, ни се караше. Като минеше покрай нас, все ни закачаше, някой път ни хващаше зад врата. Години по-късно продължаваше да повтаря, че малко ни е бил като младоци, иначе сме щели да станем още по-големи футболисти.

Покрай ЦСКА и постоянното ми минаване през Горубляне се запознах с Иван Маринов-Чичето. Той държеше ресторант в Горубляне – „Окото“. Държеше и футболния клуб на Горубляне. Беше върл фен на ЦСКА. От дума на дума стигнахме до темата, че нямам кола и пътувам с рейс. Не очаквах да чуя: „Имам лада, която не ползвам, ще ти я дам“. Разказвам тази история заради добротата на човек, на когото не съм му бил никакъв, не е бил длъжен да ми помага, но ми помогна. Докара ладата, даде ми ключовете: „Карай си я, а когато вече не ти трябва, ми я върни.“ Всичко беше много хубаво, но това беше най-мръсната кола, която съм имал в живота си. Бяла лада. Вътре миришеше на умрели катерици, боклуците бяха навсякъде, като скрити съкровища, сигурно имаше и неща от времето на дядо ми. Прозорците ѝ постоянно бяха свалени, палеше трудно – трябваше да застана стратегически с ключа. Обаче аз пак се чувствах като най-щастливия човек на света – имах кола. Тя не можеше да се заключва, но пък нали можеше да вози. А аз вече можех да се придвижвам независимо благодарение на Чичето.

Широко скроен човек – когато аз и други момчета от юношите, които тренирахме с ЦСКА, нямахме какво да ядем, той отваряше ресторанта и ни канеше. Когато можеше, винаги помагаше и на мен, и на другите момчета. Канил ни е и да спим и у тях. Тогава не сме били в състояние реално да оценим жеста му, но след време осъзнах колко трябва да сме му признателни. А с колата ходех на тренировки, ходех и до супермаркета, обикалях навсякъде. Върнах му я, когато вече взех първата си лична кола. Дори не знам дали успях да му благодаря подобаващо.

Впрочем, преди и аз да се уредя с моя кола, ползвах още една – старата на Кючуков. Той караше фордче – „Ескорт“. Имаше период, в който обикаляше като цветарка и ни събираше всички – Томовски, мен и Мирчев, и ни караше на тренировка. Понякога човек си има работа, ангажименти, обаче аз постоянно мрънках на Томовски и на Кючука и те постоянно ме возеха – до тренировка или ако трябваше да отида някъде.

Така стигаме до деня на първата ми среща с първата ми кола. Първата лично моя кола. Тя не беше за мен, но сякаш си ме чакаше. Отидох на тренировка на Панчарево и видях паркиран червен опел. Стоеше и излъчваше красота. Подобна кола не бях виждал, „Опел Вектра“. Всички обикаляха и я разглеждаха. Научих, че колата е за Старшията – докарали я да я покажат на Пената. В същото време дочух, че той май ще се откаже да я вземе. А на мен колата си ми беше вечен мерак и вечна тема. И започнах да го врънкам: „Старши, какво става, ще я взимаш ли? Трябва ли ти? Май не ти трябва,

а? Защото и аз търся да си купя кола“. А Пената: „Не се занимавай с глупости, концентрирай се в тренировката и в мачовете“. Но тази кола продължаваше да си стои на базата. Мина време. На една тренировка правим двустранна игра и по някое време Пената ме привиква: „Бербат, ела тука“. Викам си: „Сега ще ми се накара, явно нещо не правя както трябва“. Другите продължаваха да си играят. Отивам аз при него: „Да, Старши“. Очаквах да ми каже нещо за играта, а той: „Още ли искаш колата?“. Изобщо не очаквах! „Да!“ – има си хас! „Ела след тренировката, ще седнем и ще я договорим.“ Договорихме я и така се сдобих с първия си личен автомобил – червен „Опел Вектра“ 1.8. Впоследствие го продадох и си взех беемве. Беемвето беше със затъмнени стъкла. А по онова време, ако знаеш къде, можеше да си купиш и полицейски буркан. С две думи – продължавах да се филмирам с любезната подкрепа на моите приятели. Млади момчета с шанс да покарат с пуснат син буркан – кеф! Изобщо не се и замислихме, че е нередно, за нас си беше просто още една шега. Взех си син буркан, за да се майтапим, като обикаляме с аверите. Включваш го в запалката, той се върти и свети. Във въпросния период правителствените коли бяха същия модел. От време на време слагахме буркана и си представяхме, че сме с правителствена кола. Един ден тръгнах с беемвето за Марикостиново и с всичкия си акъл сложих буркана. На отиване – карах бързо, бурканът светеше, а всички ми правеха място на пътя да мина. На връщане – карах бързо, правеха ми път, обаче катаджия ме забеляза отдалеч. Приближавайки го, видях как той се засилва към мен. Ей сега си еба мамата! Катаджията обаче видял буркана, почна да маха с палката със знак: „Давай, давай, давай“ – щяха да му се откъснат ръцете от махане... Добре че от затъмнените стъкла не видя, че вътре беше един 18-годишен пикльо. Номерът редовно минаваше. Докато един ден – пак препускахме с колата по Цариградско – спираме, излизам и гледам, че буркана го няма. Явно беше паднал. С приятелите го взехме за знак и решихме да не купуваме друг. Така или иначе не търсехме предимство, беше поредната момчешка забава, а вече ѝ се бяхме наситили.

Дебютът

6 март 1999 г. Първият ми официален мач за ЦСКА беше срещу „Левски“. На стадион „Славия“. По време на мача видях как Пената се обръща към резервите, сякаш се чуди кого да пусне. Хем няхах търпение да заиграя за ЦСКА, хем в онзи момент си казвах: „Моля ти се, не мене“. Толкова бях развълнуван, че си помислих – как ще вляза да играя с такива големи футболисти? Като чух: „Бербат, ставай да загриваш“, сърцето ми се разхлопа. Загривах, загривах и дойде следващият голям момент – в 72-рата минута влязох на мястото на Стилиян. Губехме 1:3. За съжаление, стигнахме само до 2:3.

Но от този ден реално започна пътят ми в професионалния футбол.

С първия гол към първи трофей

10 март 1999 г. 4 дни след първия си мач вкарах и първия си гол за ЦСКА. Щеше да се окаже, че той маркира началото на пътя ми към първия трофей в моята кариера, но аз още не го знаех. Бях надъхано момче, стигнало до мъжете на ЦСКА. Имахме мач на „Българска армия“ срещу „Миньор“ (Перник), първи четвъртфинал за Купата на България.

Футболистите на „Миньор“ винаги бяха агресивни – ритяха, хапеха, драскаха. Но от този мач имам други спомени. Влязох 30-ина минути преди края при негативния за нас резултат 1:1. След 10-ина минути вкарах за 2:1. Буквално превъртах и отидох да се радвам с нашите фенове. Първи гол, не знаех какво да направя, за да се усмиря.

Реваншът в Перник беше след повече от месец. Аз бях резерва. Влязох отново 30-ина минути преди края. Резултатът беше 0:0 – тоест само един гол в нашата врата можеше да ни изхвърли от турнира. Вальо Станчев вкара за 1:0 за нас. Той беше добър нападател, харесваше ми. Много бързо след неговия гол аз се разписах за 2:0 и интригата тотално изчезна. За няма и 20 минути си вкарахме общо 5 гола – бихме 4:1. И с общото 6:2 продължихме на полуфинал.

Там ни очакваше „Левски“ (Кюстендил). В София бихме 1:0 с гол на Румен Христов, аз влязох в края. Реваншът беше драматичен. Поведоха ни 1:0 още от съблекалнята. На почивката ми казаха, че ще влизам. Обстановката беше сходна на онази в Перник. Не чак толкова нажежена, но се доближаваше. В Кюстендил ни посрещнаха агресивни фенове, там недолюбуваха ЦСКА. Постоянно имаше викове, псувни и освирквания. А и в онзи момент мачът за купата беше много важен за тях. Президент, както вече стана дума, им беше Жоро Илиев и имаха сериозни амбиции. В първенството завършиха трети, затова имаха големи апетити към купата. Но случилото се по-рано, когато се опитаха да ме вземат да играя при тях, ме беше амбицирало. След почивката резултатът стана 2:0 за домакините, вкарах ни от дузпа. Задължително трябваше да отбележим, за да не отпадем. Времето изтичаше. В 85-ата минута Митко Трендафилов ме видя, че се бях засилил и влизах на скорост в наказателното поле. Опъна ми много хубав пас в дълбочина. Аз се хвърлих на шпагат и със сетни усилия хванах топката с боца, а тя мина покрай вратаря, който беше излязъл да ме посрещне – 2:1. Обезумях от радост, съблякох фланелката, хвърлих я. Впоследствие като гледах видеото, много се смях – някакво радостно скелетче си мята фланелката от кеф. В 90-ата минута навързах защитата пред наказателното поле и ме фаулираха. Стилиан вкара от свободния удар за 2:2. Изпълни ме огромно задоволство от приноса ми.

Първата купа и съдбовната дата

Финалът за Купата на България беше от голямо значение за нас – беше заложен не само трофеят, но и участието ни в евротурнирите. Във финала излязох титуляр – бях си го извоювал и с доброто включване в Кюстендил, и с головете си преди това. В деня на мача обаче не се чувствах добре. Не казвах на никого, но докторът ме беше забелязал и ме привика. Оказах се с над 38 градуса температура. Но аз повече от всичко исках да играя. Пената ме пита как съм. „Супер съм“, та това е финал, толкова съм близо до спечелване на първия си трофей – ебал съм му мамата, просто влизам и играя. Истината беше, че хич не се чувствах добре, главата ми гореше и се пръскаше. Говорех сам на себе си: „Димитре, влез и дай всичко от себе си, можеш, помогни на отбора“. Не стига другото, ами някой ме удари в главата. И издържах до 35-ата минута. Много исках купата! И за щастие, я взехме – Вальо Станчев вкара за 1:0. След мача имаше празненства на терена – всички се кефеха, а аз нямах сили дори да се израдвам. Вътрешно обаче си изживявах момента, все едно сме спечелили купата от световното първенство.

Същата тази вечер в Барселона, на „Ноу Камп“, „Манчестър Юнайтед“ постигна знаменития си обрат срещу „Байерн“ (Мюнхен) във финала на Шампионската лига. А някои от героите на вечерта като Райън Гигс и Гари Невил щяха по-късно да ме посрещнат и мен в Театъра на мечтите. А след шампионската титла, Купата на Англия и триумфа в Шампионската лига Алекс Фъргюсън щеше да бъде награден от кралицата с титлата „сър“. Обръщение, което щеше да ми се наложи да използвам...

Но да превъртим бързо назад – още бях далече от това, даже не знаех, че съм на старта. Беше първият ми полусезон в ЦСКА, чувствах се доволен – изиграх 16 мача и вкарах 6 гола. В първенството не можахме да се преборим за титлата – взе я „Литекс“. Но аз се чувствах горд, че допринесох за спечелването на купата – моя първи трофей. Можеше ли да се случи нещо още по-добро на старта на кариерата ми?

Явно можеше...

Младите цесекари нямат спирачки

Успоредно с мачовете ми за първия отбор слизах и при юношите, за да участвам в двубоите за републиканското първенство. Там с Петър Златинов-Топеца заформихме убийствен тандем. След срещата ни на „Червено знаме“ при идването му в ЦСКА с него ходехме да се храним по най-странните места, за да открием боба с наденицата. Но най-сладко ни беше на терена. Заслужихме си и десерта – шампионската титла. Да спечелиш републиканското първенство на България беше изключителен престиж за школата на ЦСКА. И пътят до тази титла беше труден и интересен.

Но една случка можеше да ме лиши и от този, и от всичките ми следващи трофеи. Благодарен съм на съдбата, че аз и всички мои съотборници от юношеския отбор на ЦСКА се отървахме само с уплаха и история за разказване. Бяхме спечелили четвърт-финала от републиканското първенство срещу „Спартак“ (Варна). Прибирахме се към София. В един участък пътят ставаше с много голям наклон. Возихме се в рейс „чудо на модерните технологии“. Овехтял, използван многократно от всички предишни мъжки отбори на ЦСКА и от различните юношески формации. На всичкото отгоре ни бяха счутили голямото странично стъкло. Този автобус дълги години стоеше като паметник на базата. Но явно е нямало с какво друго да пътуваме тогава и го бяха пооправили и позакрепили. Най-вероятно са стискали палци нищо да не се случи. Но се случи.

Та, пътуваме си ние, говоря си аз с някои момчета отзад. Настроението след победата беше приповдигнато. Изведнъж момчетата отпред започнаха да се шугавят. И ние назад усетихме, че става нещо. Оказа се, че спирачките на рейса са отказали да работят! А се движим по стръмен участък от пътя, т. е. – летим надолу. Не знам как шофьорът успя леко да забави и ние започнахме един по един да скачаме през вратата. Явно беше умел човекът – дотолкова забави без спирачки, че можехме да излизаме в движение без сериозна опасност от контузии. Тези, които слизаха първи, се опитваха да забавят рейса по всевъзможни начини. Някои дърпаха задната броня, други се опитваха да слагат камъни под гумите. В крайна сметка рейсът някак успя да спре.

Разминахме се с малкия дявол. И имяхме късмета да останем невредими, за да може да преживеем огромната радост през юли 1999 г.

За първия отбор сезонът може да беше приключил и да предстоеше ваканция, но аз трябваше да се отправя и към битките за титлата при юношите. Бяхме се класирали за финалната фаза на републиканското първенство. През тази година тя се провеждаше

в Несебър. ЦСКА, „Локомотив“ (София), „Марица“ (Пловдив) и „Берое“ (Стара Загора) – това бяха претендентите за титлата. На полуфинала играхме с „Локо“ (София), страшен мач – 5:4 за нас. Преди срещата всички бяхме наясно, че срещаме отбор с големи таланти. Всички знаехме кой е Бадема – Емил Гъргоров вече бе изградил много добра репутация. Той също играеше с по-големите. Бях го гледал в Благоевград, правеше впечатление. Известен като Малкия Марадона, Бадема им скриваше топката – като я хване, и върти по двама-трима. И Бадема, и аз направихме много силен мач. Той вкара два гола, аз вкарах два гола, но спечелихме ние. Последните 5 минути се върнах да играя централен защитник – бихме се самоотвержено за успеха, хвърляхме телата, за да не могат да ни вкарат гол. И успяхме. 5:4. Епичен мач! А Бадема още тогава ми спечели уважението.

На финала срещнахме „Марица“. По онова време пловдивчани също имаха силна школа. Бат’ Мери толкова искаше да спечелим, толкова искаше да ми помогне и на мен, да ме подготви, че преди мача самият той – шефът на школата, дойде да ми прави масаж. Масаж на сухо – направо щеше да ми свали кожата. „Бат’ Мери, боли ме така, не ми е приятно.“ „Спокойно, ще видиш колко добре ще се почувстваш по време на мача“, невъзмутимо продължаваше да мачка прасеца ми той. И същевременно ми обясняваше как да играя, как да се движа в играта. А аз стисках зъби и се опитвах да запомня съветите му. Всичко се правеше и всичко се изтърпяваше в името на голямата ни цел.

Стана нов фантастичен мач. Дуци Върбанов откри, но ни обърнаха до 1:2. Изравнихме 2:2, но пак ни поведоха. Останахме и с 10 души заради червен картон. Но с Топеца си бяхме поръчали „десерта“. По онова време той правеше съперниците шашави. В заключителната част реализирахме хубаво двойно подаване, той излезе срещу вратаря и прати топката в мрежата – 3:3. Приближавахме се към края. Топеца беше до флагчето, на корнера. Двама-трима го заграждаха. Аз бях на дузпата в очакване на центриране. Гледах го и виках с цяло гърло: „Топееец... Пас, бе, ще ти я вземат, центрираааай“. А Топеца изобщо не ме отразяваше. С лекота се впусна в елегантен футболен слалом – на площ от 3 метра финтира единия, оттам излъга другия, хоп – мина и третия. Центрира и ми сложи топката на главата. В момента, в който топката летеше към мен, вече знаех – това ще е гол. Заковах я. Бум – 4:3. Толкова далечен спомен, но няма как да забравя еуфорията на стадиона в Несебър. Гаганелката пощуря, ние полетяхме. На седмото небе от щастие отидохме и при бат’ Мери – той също беше полудял от радост. Шампиони! ЦСКА на върха! Златните медали и купата бяха наши.

Апартаменти и приятели

Незабравими. Такива бяха месеците на 1999 година. И на терена, където спечелих първите си отличия, и извън него, където намерих най-добрите си приятели. Стилиян Петров живееше в квартал „Изток“, в „апартамента зад релсите“, така му викахме. В началото се нанесе там с Мартин Петров. Когато Марто тръгна за Швейцария, едната стая остана свободна. От време на време ходех при Стилиян и спях там. Когато и той бе продаден – на „Селтик“, аз останах да спя постоянно в тази квартира. Тя ми стана като втори дом. Замених бунгалата на Панчарево с апартамента зад релсите. Но още преди Стилиян да замине, с него сме стояли много пъти по нощите и сме си говорили за футбол, за ЦСКА. Със Стилиян се сблизихме тогава. С Марто по-късно, защото

той вече си беше тръгнал. В ЦСКА за последно го видях, когато тренираше индивидуално на Панчарево и чакаше да заmine за Швейцария. Но дори в отсъствието си ми беше за пример. Още повече че и той беше живял в квартирата във високия блок. Имаше си легенда – който живее в този апартамент, го продават в чужбина. И Чомаков беше минал оттам. Кючука, Томовски и Стилиян излизаха по дискотеки, а аз не ходех никъде. Марто най-много от всички спазваше режим. Аз също. На мен думите на Мери ми се бяха настанили в мозъка и кънтяха в главата ми: „Никакво излизане, никакво излизане, ще има време за това“. И беше прав.

Преди мач ходехме на лагер в Панчарево на бунгалата. Вече казах, че едно бунгало има две стаи за по двама души. В едната бяхме аз и Кючука, а в другата – Румен Христов и Чомака. Румен беше голям образ. Въпреки че беше по-голям, самият той носеше много на майтап от страна на по-младите. Ние с Кючука обичахме да гледаме филми до късно, а на другия ден да спим докъм 12. Вземахме по 3-4 филма от видеотеката и бяхме готови за вечерта. Но от пловдивската бригада не бяха доволни. По някое време от другата страна започваше да се тропа здраво по стената: „Айде, бе, още ли гледате филми? Лягайте да спите“. Тормозехме ги много с това наше късно заспиване. На другия ден обаче Румен и Чомака ставаха рано. Ние, естествено, още спяхме, а те отваряха вратата и ни подкарваха: „Хайде, Бербат, Кючуков, време е да ставате!“. В 7 сутринта! Колко псувни са отнесли...

След като подписах първия си професионален договор, и на мен ми се полагаше квартира. И едва ли някой ще се учуди кой апартамент ми дадоха – същия, в който си ходех редовно при Стилиян. Първата ми собствена квартира в София! „Апартамент на релсите.“ Релсите, които отвеждаха цесекарите към чужбина...

Старши, благодаря ти!

През юли 1999 г. предстоеше голяма битка извън терена. Битка за ЦСКА. На сцената излезе Любослав Пенев. Току-що приключил шеметната си кариера в Испания, Ел Голеадор се връщаше в родния си клуб, за да му стане президент. Влезе в директна битка срещу Илия Павлов и я спечели. Но имаше драми. Оказа се, че едва ли не има два различни клуба ЦСКА – играчите бяхме еднакви, но шефовете – различни. Беше влязъл в сила закон, че футболните клубове трябва да станат от дружества с нестопанска цел акционерни дружества. Преди общото събрание Илия Павлов бил регистрирал ПФК ЦСКА АД, с което дружество бяха договорите ни, но след загубата от Любо Пенев то не получаваше лиценз. Любо уж беше спечелил, но „неговият“ ЦСКА трябваше тепърва да стане акционерно дружество, за да получи лиценза си, а Пенев да бъде признат и официално за нов собственик. Един вид Любо беше станал шеф на ЦСКА, който притежава марката и емблемата, но целият отбор си оставаше подвластен на Илия Павлов. Кашата беше пълна. Ние тогава не я разбирахме съвсем, тренирахме, но нямаше как да не ни се отразява.

Обаче дори в такива тежки моменти понякога се раждат смешни истории. Бяхме заминали на лагер в Германия. Вече се разбирах много добре с всички, особено с Томовски, с Кючука, с Чомака, пък и с по-старите. Стилиян точно го бяха продали на „Селтик“. В отбора дойде Митко Иванов. Голям симпатяга. Не блестеше с техника, но постоянно беше на правилното място. Следващия сезон с него завършихме с по 14 гола. Та, с момчетата щяхме да имаме тренировка на базата в Трапенкамп. Точно по това време се водеха битките за президентския пост в ЦСКА между Илия Павлов и

Любо Пенев. Бяха се завъртели слухове за смяна на Димитър Пенев. Беше период на размирици и Пената беше в лошо настроение. Излизаме да тренираме, чакаме да ни говори и той започва: „Виждам, че никой не е с кори, защо не сте с кори? Я всеки да се връща да си слага кори“. Прибираме се до стайте, Кючука слага неговите, но аз започвам да се шугавя: „Тошо, аз нямам кори!“. Той не можеше да повярва, а аз изобщо не знаех къде са ми корите. А край Пената беше буреносно – не можех да се върна така. Осени ме миг на гениалност. Видях, че до леглото ми има списания. Добре че бях фен на списанията с по-твърди корици. Откъснах няколко, оформих ги като кора, направих ги малко по-обемни и ги набутах в единия чорап. После по същата схема и в другия. Чорапите бяха червени и не си личеше. Говорех си наум: „Моля ти се, моля ти се, Господи, дано Пената не види“. Предупредих Кючука да не казва на никого. Събираме се пак пред Пената, аз стоя леко отзад, опитвам да си скрия краката. Той наднича, вижда издутината и е доволен – всички имат кори. Е, един беше с корици. Обаче по време на тренировката започнах да се потя, а кориците – да се разграждат. След тренировката хартията ми беше залепнала по краката – кошмарна история.

Истинските кошмари обаче се случваха в София, където се водеха битките за ЦСКА. Докато цареше хаосът заради двувластието, в един момент се оказва, че Илия Павлов май бил уволнил Димитър Пенев и трябваше да ни тренира Стойчо Младенов. В крайна сметка бившият президент явно разбра, че войната за ЦСКА няма да доведе до нищо, най-вероятно не успя да вземе и лиценз. Така собственикът на „Мултигруп“ оттегли собственическите си намерения за ЦСКА. А Любо Пенев встъпи в пълна власт.

Аз всъщност бях най-щастлив, защото Димитър Пенев остана треньор. Този човек не само ми бе разкрил пътя към мъжкия футбол, не просто беше иконата в очите на младите – сигурно, ако можех, и до това лято не бих си мил ръцете след първото ми ръкостискане с него на Панчарево. За мен Пената вече беше и като футболен баща, с когото бяхме преживели много истории. Той откриваше таланти и им даваше шанс, но знаеше и как да ги пази, печелеше доверието им. При мен със сигурност беше така.

Изживях крайно неприятен момент – дочух слухове, че ЦСКА ще ме дава под наем. Спрягах се дори „Академик“ (София) и „Миньор“ (Перник). Изпаднах в шок. Сновях като откачен между бунгалата. Един ден виждам Пената, седнал да обядва в ресторанта. Обикалям аз отвън и събирам смелост да вляза да го питам. Точно се наках, и при него дойдоха двама души. Те седят и си говорят, аз шпионирам. Почнах и да се филмирам: „Да не са дошли за мен? Ами ако трябва да тръгвам? Май трябва да си оправям багажа. Край, футболът свърши за мен!“. Ония двамата си тръгнаха, а аз изчаках Пената да излезе: „Старши, чувам слухове, че искате да ме преотстъпите...“. А той се усмихна: „Спокойно, не се притеснявай! Да, имаше нещо такова, но аз казах, че няма да стане“. Идеше ми да го прегърна, да го разцелувам. Камък ми падна от сърцето! Малцина знаят, но наистина са ме гласили за преотстъпване, а в онзи момент Пената ме спаси.

Когато ходехме по лагери, Томовски, Мирчев и Кючуков ми разказваха за казармата и за нещата, които са ги карали да правят там. Според тях по този начин ме подготвяли за нея. Защото моето време за казарма, уви, идваше... Един път ме хванаха на моабет. Когато влезеш там, не само че не можеш да играеш футбол, ами явно ти се случват истории, от които ти настръхва косата само като ги чуеш. Томаш ми разправяше една от многото: „Вика ме старшината. На стената в кабинета му имаше плакат на Трифон

Иванов, който скача за първа топка. И старшината пита: „Томовски, ти за първа топка можеш ли да скачаш?“. Мога, разбира се. „Айде, тогава – там до стената, скачай с Трифон Иванов за първа топка.“ И аз започнах да скачам и да се блъскам в стената – борех се за първа топка с плаката на Трифон Иванов по нареждане на старшината“. Моите хора ми даваха такива примери постоянно. Аз вярвах, че ме бълзят, но те се подсмиваха: „Почакай и ще видиш“. А времето ми да стана войник застрашително приближаваше. Започнах да замислям план за действие. Искях да играя футбол, не да стоя затворен и някой да ме юрка.

Освен всичко друго бях младо момче и държах на външния си вид! И когато разбрах, че в казармата ще трябва да ми бръснат главата, си казах: „Абсурд!“. Всяка седмица бях при Пената: „Старши, трябва да влизам в казармата, ама не мога да вляза. Има мачове, трябва ти, футболист ще ставам, не войник“. Седмица след седмица му досаждах, а той все повтаряше: „Спокойно, бе. Наши хора са. Трябваш ми в отбора и те го знаят. Няма проблеми“. Успокоих се уж, обаче пристига веднъж Пената и нарежда: „Идвай с мене“. Караше от старите С класи на мерцедес. Питам го вече по пътя: „Къде ще ходим?“, а той ме смразява: „В казармата“. На задната седалка имаше две найлонови торби, а в тях – бонбони, солети, фъстъци, уиски, сокове. „Подаръци за заслужилите“ – уведоми ме тренерът. Казармата беше до училището на базата ни на 4-ти километър, в местността Къро. Там служеха футболистите на ЦСКА. Бях притеснен: „Ще стане ли каквото искаме? Или ще се наложи да остана? Ще трябва ли да спя тук? Ще ме острижат ли? Ще ми дават ли войнишки дрехи?“. Изнервих Пената: „Стига, бе! Спокойно! Всичко е наред.“ Димитър Пенев се познаваше с всички в поделението, започнаха целувки и прегръдки. Аз, естествено, ги виждах за първи път, само поздравявах. Седнах до него, наведох главата и така стоях, докато той говореше. Дойде униформен и Пенев ми нареди: „Отивай с него“. Преместихме се в друга стая. Видях националния флаг, бюро и върху него – книга. Офицерът ми каза да го слушам и да повтарям след него: „Заклевам се в името на Република България да служа на народа си, да спазвам Конституцията, законите на страната и военните устава...“. Повтарях всичко дословно до края на текста на военната клетва. Изрекох и финалното: „Заклех се!“. Каза ми да целуна знамето. Целунах го. „Хайде, свободен си.“ Сякаш не осъзнавах тези думи, прозвучали от устата му. Пристъпвах леко към Пената. Той се усмихваше и продължи да си прави лаф с хората. Забелязах, че двете чанти вече бяха извадени, уискито беше отворено, разказваха се забавни истории, мисията беше изпълнена. Ура, нищо нямаше да ми пречи да играя футбол и никой нямаше да ми реже косата! Постояхме още 10-15 минути и се натоварихме обратно в мерцедеса.

Щях да вдигам знамето, да пея химна и да служа на България по моя начин.

Често впоследствие съм чувал мнения как не си ли минал през казармата, не можеш да станеш истински мъж. Глупости! Казармата може и да помага, но всъщност мъж можеш да станеш по много други начини. Истинският живот предлага немалко препятствия, които да те направят истински мъж, ако искаш да ги преодоляваш. Въпрос на воля е да излезеш победител от войната с трудностите. А трудностите в моя живот тепърва предстояха.

Непознатият човек с мустака

Дори перипетиите могат да се окажат с важни последствия за живота ти. Такава роля откривам и в онази история с опита на Георги Илиев да ме вземе в отбора си по начин, по който той си е знаел. Виждайки реакцията на Емил Данчев в онзи критичен момент, сега разсъждавам, че може би още тогава аз, 18-годишното момче, съм преценил, че Емо може да се грижи добре за мен. Вероятно го е преценил и баща ми.

Работата на Данчев като изпълнителен директор на ЦСКА и моето идване в клуба по негово време всъщност преплита пътищата ни с Емо – моя бъдещ мениджър, с когото щяхме да имаме редица забавни и инфарктни истории.

През лятото на 1999 г., когато Илия Павлов се оттегли от президентството в ЦСКА, Емо регистрира мениджърската агенция „ЦСКА–АС 23“. И на практика се оказа, че аз съм първият футболист, с когото той подписа договор. Скромно казано, случил е на първи клиент.

Емо Данчев се явява като истински баща в моя живот. Но преди да се закичи с тази титла и да заслужи доверието ми, трябваше да мине определено време. Ако питате футболисти или треньори какво мислят за футболните агенти, повечето от тях ще кажат едни и същи неща. Мислят само за парите. Не ги интересуваш особено, имат много клиенти и ти си само един от тях. Мислят само за парите. Ако не играеш добре, няма да те отразяват. Мислят само за парите... Да си призная, бях резервиран при първите ни срещи с Емо. Бях чувал повечето неща, които изредих, и нямах никакво намерение да се доверявам на този непознат човек. Какво иска? Защо той ще се занимава с мен, като имам баща ми? Сигурно иска да направи пари и после да ме зареже? И какъв е тоя мустак, по дяволите? Въпреки че по това си приличаха с баща ми. Допреди да го накарам да се избърсне, и татко развяваше гордо подобен вид окосмяване над горната си устна. Може би искаше да прилича на баща ми и по този начин да спечели доверието ми? Такива мнителни предположения се редяха в мнителната ми глава. Всички тези притеснения се оказаха неоснователни. И с изключение на мустака, който още гордо седи на мястото си, други проблеми с Емо не съм имал. Той се превърна в човека, който беше до мен през цялата ми кариера и изигра основна роля в развитието ми. От непознат човек се превърна в добър приятел. В мой доверен консилиери.

Емо е ерудиран и интелигентен човек. Говори свободно 5 езика. Където и да отидехме, завързваше приятелства и контакти, които впоследствие му помагаша в работата. Винаги се опитваше да се държи добре с хората, въпреки че доста от тях не заслужаваха подобно отношение. Но той знаеше как да ги предразположи, как да разговаря с тях. И в Китай да го оставех, до 10 минути щеше да е намерил някой, който говори английски, щеше да го омае и щяха да го поканят като почетен гост в дома на човека. Толкова много истории имам с него. Част от тях ще разкажа по-късно тук, но ако изредя всички, няма да ми стигне една книга и ще трябва да напиша трилогия „Приключения с Емил“.

Винаги ми казваше мнението си, но никога не го налагаше. Не ме притискаше да отида в отбор, в който не исках, оставяше да избирам собствения си път и да се уча от грешките си, или пък се радваше на правилно взето от мен решение. Отношението му към мен, съветите, виждането за живота, чувството му за хумор, това че може да се иронизира, са само част от нещата, които ме спечелиха и направиха работата ни заедно

успешна. Допускали сме грешки, разбира се, но винаги сме се старали дори тогава да извлечем уроци от такива ситуации. Имал съм предложения от други мениджъри още когато бях в Германия, но лоялността, която имах към Емо, и усещането, че с него можем да изкачим заедно върха, са ме карали да ги отхвърля.

За да подпишем с Данчев, трябваше да анулираме друг договор. Защото първият човек, който получи документ да ме представлява, беше Любо Пенев. Все още няхах мениджър. Тогава Любо стана президент, а майка ми и баща ми подписаха договор с него. Но Емо учреди агенцията и започна да търси клиенти за новия бизнес. И успял да убеди първия. Тогава с нашите отидохме в офиса на Любо Пенев на „Армията“ и му казахме какво сме решили. Любо скъса договора: „Окей, няма проблеми“.

Първи мач в Англия. Очи в очи с идола

Проблеми Любо Пенев имаше. Но с ЦСКА. Големи проблеми. Сезон 1999/2000 започна и с финансови, и с кадрови затруднения. Едва събирахме отбор за първите си мачове. Оказа се, че новите попълнения не могат да бъдат картотекирани, тъй като клубът дължи пари на боса на „Нефтохимик“ Христо Порточанов за преотстъпването на Митко Трендафилов на ЦСКА през пролетта. Право да играем в първенството имахме само 16 души, а за евротурнирите вече можеха да играят и некартотекираните за шампионата. Аз, макар да не бях сред проблематичните играчи, се оказах потърпевш заради гаф. Бяха пропуснали да ме заявят преди първия ни мач от първенството срещу „Нефтохимик“, не бях вписан и в състава за първия мач с „Портадаун“ за Купата на УЕФА. Европейският ми дебют обаче се отложи само за кратко – за реванша бях на линия. В Северна Ирландия бяхме победили 3:0. В София излязох титуляр. Бихме 5:0.

Жребият се произнесе – предстоеше голямо събитие за мен и съотборниците ми, щяхме да играем с „Нюкасл“. Щях да се изправя срещу Алан Шиърър. Идола, чието име изписвах върху ученическия си чин! Беше 16 септември 1999 г. На 18 г. вече играех титуляр и в европейските турнири, а в този ден – срещу „Нюкасл“ и Шиърър. Исках да му взема фланелката. Но Веселин Великов, който го пазеше по време на мача, се беше разбрал с него и ме изпревари. Колко време го юрках след това да ми я подари, но не ми я даде, мамицата му. Е, то и аз нямаше да му я дам, ако той ме беше помолил. „Армията“ беше претъпкана – ние играхме добре, но не успяхме да създадем опасни положения. А през второто полувреме „Нюкасл“ поведе от пряк свободен удар. Хвърлихме се напред, но ни издебнаха на контраатака и вкараха за 2:0.

Първата ми среща с Шиърър беше странна – когато се озовеш очи в очи с кумира си, а ти си малко момче, тепърва прохождащо във футбола, често се държиш неадекватно, не знаеш какво да кажеш. Ако бях човекът от по-късно, бих отишъл при Алан, бих поговорил с него. Но тогава не направих опит дори да му поискам фланелката, камо ли да го заговоря. Играех срещу един от идолите си, тогава дори не подозирах, че ще мога да го срещна пак, но след мача сякаш бях препариран, наистина не знаех какво се прави в такъв момент. След години се срещнахме. Дори имах щастието самият Алан Шиърър да ми вземе интервю! Вече имам и негова фланелка. Но нищо не може да се сравни с онова вълнение, когато с ЦСКА играх срещу „Нюкасл“.

Започнах да харесвам Шиърър, защото вкарваше голове отвсякъде. Той не можеше да елиминира човек един на един, в най-добрия случай щеше да си чукне топката надясно и да стреля. Но пък шутът му беше убийствен! Снаряд. Какви голове

вкарваше – от свободни удари, от волета. Топката пада отгоре, сигурно има шанс едно на милион да я хванеш така, а той – прас, в скобата. Казвах си: „Това може да се случи само в Англия“. А когато Шиърър вдигнеше ръката си след гол, все едно аз изпитвах футболен оргазъм. Впоследствие, когато започнах да вкарвам доста голове и вдигах ръката си по подобен начин, всъщност показвах уважението и респекта си към Алан Шиърър.

На 1 октомври 1999 г. изиграх първия си мач в Англия – мястото, което щеше да стане много специално за мен. Като влязохме на „Сейнт Джеймсис Парк“, всички бяхме въодушевени. За себе си гарантирам – за първи път стъпвах на такъв стадион. Вълнувах ме атмосферата, трибуните, топките дори. Все едно се озовах на друга планета. В реванша се представихме достойно, завършихме 2:2, никой не го очакваше. Дори поведохме – Литера вкара голям гол. За малко помечтахме и за обрат. Но Шиърър изравни – първия и може би единствен път, когато ми се искаше да сваля вдигнатата му след гол ръка. Малко преди края на мача получихме втори гол. В 90-ата минута обаче Генчо Симеонов изравни. Да, „Нюкасл“ продължаваше напред, но ЦСКА заслужаваше най-малко точка заради добрата си игра под дъжда в Северна Англия. С проблеми или не в България, ЦСКА винаги в историята си е показвал дух в Европа – разбирали са го и актуални носители на КЕШ, и то точно от Острова.

Най-важното за мен от онези мачове срещу „Нюкасл“ беше, че Пената ми гласува доверие и в Европа – играх 90 минути и в двете срещи. Но това е Пената. Казах ви – той не просто виждаше талантите, но и им даваше шанс.

Задружната бригада

Сезонът в България беше стартирал. Може и да бяхме само 16 души с картотеки заради проблемите, но бяхме много сплотени, като братя. Въпреки или благодарение на всички трудности. Имаше дълъг период, в който не се плащаха заплати. В клуба царяха неразбории, но се опитвахме да ги игнорираме.

Иначе покрай драмите с картотеките и парите бяхме загубили с 1:2 първата си среща от първенството срещу „Нефтохимик“, в която не можех да играя. Първият ми гол за сезона беше в първия ми мач за сезона. 3 дни след гостуването на „Портадаун“ приехме „Велбъжд“ за вътрешното първенство. Вкарах за 2:0 още в 9-ата минута, явно ме бяха амбицирали и нервирали преди това. След корнер – шляс, пратих топката с глава в мрежата. Бихме ги 3:1. Заедно с този мач записахме 10 поредни победи в първенството. Бихме в Перник, после вкарах победния гол за 2:1 над „Спартак“ във Варна. Галин Иванов ми хвърли пас по конец, аз бях тръгнал, спрях си топката и я вкарах. На Гальо му викахме Компютъра – пасовете ги настройваше като с компютър. Харесвах го. Беше интелигентен защитник. На софийското дерби със „Славия“ вкарах първия гол за 3:1. Върнаха топката към вратаря, той тръгна да ме лъже на негово дясно – грешка, но явно не знаеше, че имам дълги крака. Направих една стъпка и му я взех. Защитник тичаше да покрие вратата, но аз врътнах топката в далечния ъгъл за 1:0. В следващите два кръга вкарах по два гола – за 3:0 като гости на „Добруджа“ и при 4:0 срещу „Ботев“ (Пловдив).

Още от началото на този сезон заформихме добър тандем с Митко Иванов. Проблемът с картотеките беше използван от шефовете като средство за мотивация – че ние сме оцеленият отбор и трябва да сме заедно в битките. Това наистина ни сплотяваше и ни правеше по-силни.

Десетата ни поредна победа беше с 1:0 във вечното дерби срещу „Левски“. Димитър Иванов вкара още в 36-ата секунда, най-бързия гол в съперничеството. Топката беше центрирана отдясно, спечелих въздушния двубой и я продължих напред към Митко, той я продължи с глава, тя се отби в гредата и се върна към него, но добавката му я прати във вратата. Какъвто беше резултатът след първата минута, такъв остана и след последната, защото изпуснахме дузпа. Спечелихме главно заради приятелството в отбора. В онзи състав нямаше нито един, който да е таил минимална антипатия към свой съотборник. Бяхме задружна бригада – като започнеш от Емо Кременлиев, който ни беше като главатар, и Компютъра – Галин Иванов, който ръководеше защитата, през Метлата – Мето Деянов, който беше от най-големите техничари, страшен футболист, през Милен Петков, който се разбираше перфектно с Мето – бяха като близнаци, та стигнеш до мен и Митко Иванов напред, заедно с другите млади момчета – Маната и Букара. Кючука, Томовски, Чомака, Румен Христов, Иван Пасков-Прасковата. Един за всички, всички за един.

Шантавият мач

През ноември 1999 г. играхме много шантав и остър мач. На осминафиналите за Купата на България се паднахме срещу „Славия“. Първата среща беше в „Овча купел“. В средата на първото полувреме нападател на „Славия“ се откъсна, Кючуков тръгна да го пресреща, но направи фаул и получи червен картон. Точно преди почивката ни поведоха 1:0. На полувремето се надъхвахме. Излязохме и Великов бързо изравни. Но стана много сложно – съдията изгони и Милен Петков. Държахме се, борехме се. Изтичаха последните минути на редовното време, приближаваше 90-ата. Томовски играеше ляв бек. Изведнъж се втурна по лявото крило – тича и вее кичарата. Надбяга футболист на „Славия“, стигна до аутлинията. Центрира. Вратарят беше на първа греда. Топката летеше към него и само трябваше да я хване. Но тя някак мина между ръцете му, падна ми на крака и аз с голямата патерица – бам, вкарах я. 2:1 за нас! А бяхме останали 9 души. Пак се затичах към феновете, пак свалих фланелката. След мача ми взеха интервю, толкова се бях въодушевил, толкова бях наперен, че обяснявах как сме щели да ги бием и със 7 души. Пълни глупости. В реванша на „Армията“ през декември завършихме 1:1, аз вкарах гола, с който поведохме.

Една година – три национални отбора

1999 година се изтъркулваше. И аз бях доволен от нея. А нямаше как да бъда, ако не бях изпълнил друга своя жадувана и преследвана цел – националния отбор. Целех се в юношеския, а се оказа, че съм уцелил по-нагоре...

Всичко започна на онзи мой 18-и рожден ден и мача, в който Стойчо Стоев ме видя да вкарвам. Повика ме в отбора и така през април 1999 г. дебютирах за юношите на България срещу Русия. В малкото градче Баня до Карлово беше първият ми мач за България. Дебют и бенефис. Защото през май Стойчо Младенов ме взе при младежите. Точно след реванша за купата с „Левски“ (Кюстендил) и преди мачовете с „Литекс“ за първенството, преди победата ни във финала за купата, записах първите си минути и за още един национален отбор на България – младежкия. Играхме контрола срещу Румъния в Букурещ.

На 3 септември 1999 г. беше първият ми официален мач за младежкия национален отбор. Стойчо Младенов ме извика за евроквалификацията в Швеция. Каква по-добра новина за мен? Бихме 4:1. За Швеция пазеше Исаксон. А аз му заших два гола – пляс, пляс. Единият беше с хубав шут. Всъщност още в 9-ата минута на официалния си дебют за младежите защитих №9 на фланелката си – 1:0. Второто полувреме ни изравниха, но бум – вкарах за 2:1. В последните 10 минути им забихме още два гола. В онзи мач повече от половината титуляри бяхме съотборници в ЦСКА – Кючука пазеше, Томовски, Чомаков и Веско Великов, а напред бяхме аз и Букарев.

На другия ден отидохме да гледаме мъжете. Те загубиха евроквалификацията с Швеция с 0:1. Тръгнахме към летището. В рейса, който ни караше към самолета, си кибирах отзад, скрит в ъгъла, хванал се за дръжката, за да не падна. По едно време към мен се приближи един човек.

– Бербатче, знаеш ли кой съм аз?

– Не.

– Аз съм Сашо Динев.

– Здравей, приятно ми е.

– Чух, че си се представил много добре в мача.

– Да, мисля, че се справих добре.

– Да знаеш, че те наблюдават от мъжкия отбор. Има индикации, че ще те вземат.

Мъжете играеха ден по-късно срещу шведите и логично от щаба бяха гледали нашия мач.

Докато кажа „благодаря“, той просто се обърна и тръгна към предната част на автобуса. Легендарният администратор Сашо Динев! След време развихме приятелство и сме се смели от сърце с него. Сашо Динев беше опасна кримка. Винаги готов и способен да помогне, винаги с мнение за всичко. Но запознанството ни беше като от сцена на шпионски филм. Появи се със сериозно изражение и прошепна със сериозен тон: „Следят те, готви се“. И изчезна като призрак. Стана ми приятно, но приех думите като похвала за добрата игра, като пожелание за бъдещето. Изобщо не можех да предположа колко близо е това бъдеще. В онзи миг няхах представа, че точно както при юношите, и първият ми квалификационен мач за младежкия национален отбор щеше да се окаже за мен едновременно официален дебют и бенефис в селекцията до 21 години.

Повиквателна от вестника

Играех си редовно в ЦСКА. Вече и вкарвах редовно. Когато няхахме тренировки, цесекарите имахме любимо място за прекарване на свободното време, където ходеха всички момчета още от пансиона. Беше зад спирката на „Плиска“, сравнително близо до комплекс „Червено знаме“. Събираха се все футболисти цесекари. Ходехме в това кафене постоянно, правехме си срещи там, в онзи период сигурно най-много футболисти на ЦСКА са ставали гаджета с харесаните именно там момичета. Беше ни нещо като офис.

Седим си веднъж в „офиса“ с Топеца. Прием си кафето и си говорим глупости. Преглеждаме вестниците и изведнъж погледът ми спира на статия, която няма да забравя: „Димитър Бербатов с повиквателна за националния отбор от Димитър Димитров-Херо“. За първата си повиквателна при мъжете научих от вестника. Малко се обърках, нали току-що бях заиграл в младежкия национален отбор? В следващия

миг изпитах гордост. Сетих се как не толкова отдавна ме отхвърлиха за моята си възраст, а сега се оказваше, че съм прескочил всички години в различните юношески гарнитюри и на 18 години се озовавам почти директно при мъжете.

ЦСКА потвърди – Херо ми прати първата повиквателна за „А“ националния отбор. Бях много далече от успехите, които щях да постигна впоследствие, но удовлетворението ми беше пълно – талантът ми беше оценен, усилията ми бяха възнаградени.

На 17 ноември 1999 г. – датата, на която 6 години по-рано Господ беше станал българин и България би Франция на „Парк де Пренс“, класирайки се за световното първенство в Америка, аз си създадох нов личен футболен спомен. Дебютирах за мъжкия национален отбор. Играхме срещу Гърция в Козани. Пак в Гърция – в контрола в Катерини 11 месеца по-рано, бях записал и първото си участие за мъжете на ЦСКА. Сега дебютирах за мъжете на България в Козани. Загубихме 0:1. Влязох в 65-ата минута на мястото на Сашо Александров.

За осем месеца записах дебют и бенефис за юношите, дебют и бенефис за младежите и дебютирах за мъжете – сигурно съм рекордьор в световния футбол, уникален случай.

Връщане назад нямаше. Пътят вървеше само напред и нагоре.

Каква година само си отиваше! Беше минала Коледа, а аз имах и коледен подарък от футбола, само трябваше да отида „да си го взема“. Бях станал трети в класацията „Футболист на годината“. Дотогава изобщо не знаех, че има такава церемония. Сашо Александров беше първи, Мъри Стоилов – втори, аз – трети.

Крайт на света. Или началото.

За жалост, състоянието на ЦСКА не беше хич добро. След дълги перипетии с картотеките, в един момент вече и новите попълнения можеха да играят, но те пък толкова дълго бяха стояли отстрани, че не беше същото. Отделно клубът имаше и проблеми покрай стари задължения. И въпреки серията от позитивни резултати, една загуба от „Беласица“ в края позволи на „Левски“ да ни мине в класирането.

В клуба имаше нова смяна на властта. Васил Божков стана собственик на ЦСКА, а Любо Пенев остана президент. Новата 2000 г. обаче стартира с последствия от финансовите проблеми на старата. Имаше и драми със сърбина Литера, който избяга в Кюстендил, защото не бил вземал пари.

Втория полусезон стартирахме с две напълно неочаквани загуби от „Нефтохимик“ и „Велбъжд“. След тях смениха Димитър Пенев. Уж вместо него назначиха Георги Димитров – Джеки, но след няколко часа се оказа, че треньор ще е Спас Джевизов. Той ме привика в треньорския кабинет на Панчарево и ми каза, че ще разчита на мен. Всички знаехме кой е Спас Джевизов, друга голяма фигура на ЦСКА. Той също винаги е имал моето уважение, защото се държеше с мен като мъжкар.

След като Джевизов ни пое в началото на март, повъзвърнахме самочувствие, а аз започнах да вкарвам по-често. През април обаче имаше нов мач, довел до драма. Завършихме 1:1 с „Пирин“. Това шокира всички, които участвахме в битката за шампионската титла. Всяка точица вече имаше решаващо значение. Но пък не бяха чак такива апокалиптични последствия, та феновете да наобградят съблекалнята и да искат да ни бият. Стояхме вътре и нямаше как да излезем. Ситуацията беше доста шашава, а най-болното за всички ни беше, че феновете само това знаеха и искаха – да бият. След този мач махнаха Спас Джевизов. Треньор стана Александър Станков.

Бихме в следващите два мача, в които аз вкарах 3 гола. Всъщност за единия – при 2:0 над „Черноморец“ в Бургас, моят приятел Томовски още си измисля, че голът бил негов. Бил ритнал топката, а тя ме ударила в корема. Да, ама не. Той ритна топката, аз видях, че излиза, и нямаше как да направя така, че да отклоня пътя ѝ към мрежата, освен да ѝ препреча пътя с коремната си преса и да я насоча към вратата. Той още не може да го разбере. С корем, с нос – голът си е гол.

Наближаваше дербито с „Левски“ през май. Мач, в който победителят щеше да вземе предимство и да се счита наполовина шампион. Въпреки всички трудности, които имахме, се представяхме добре в първенството. Победата можеше да значи титла за ЦСКА, въпреки всички тежки моменти през изминалата година. Затова разочарованието ми от крайния изход беше голямо. В интерес на истината направих хубав мач, но с лош завършек. Всичко можеше да е по-различно, ако нямаше и брутална съдийска грешка – Бисер Иванов – Легендата си заби изключителен автогол, но страничният рефер Иван Леков сензационно вдигна флагчето за засада и главният съдия Атанас Узунов отмени кристалночистото попадение.

Имахме преимущество. Течаха последните секунди от редовното време. Топката бе центрирана отляво към мен. Преборих Предраг Пажин, тръгнах към вратата на Иванков, навлязох в наказателното поле. Но тъй като всичко бе на голяма скорост, а аз правя по-големи крачки, загубих равновесие, наклоних се напред и паднах. Грешката ми е, че не шутирах по-рано, още с първото докосване. След една-две атаки в 91-вата минута те получиха свободен удар отдясно. Центриране – и Гонзо вкара с глава за 1:0. Кръстиха го Кървавия гол – главата му беше превързана, а по бинта имаше следи от кръв. Моята душа кървеше повече. Беше повратната точка за първенството, довела до един от най-тежките моменти в кариерата ми. Който впоследствие ме формира като характер, без тогава изобщо да го осъзнавам.

Тогава просто ми идеше да се гръмна – толкова много исках да вкарам, да приближа ЦСКА до титлата, но сякаш нещо ми пречеше. Оклюмал, се строполих в центъра. Минаваха разни хора – от моя, от другия отбор. Успокоявах ме. Но нямаше как да ме успокоят, ядът и болката бушуваха в мен, щяха да разкъсат сърцето ми. В мач срещу вечния съперник изпуснах гол, вкараха ни в продължението и аз, 19-годишният младеж, който беше готов да направи всичко за ЦСКА, всъщност не успях. А толкова го исках!

Дали другите момчета си мислеха, че съм ги подвел? Сякаш светът се сгромоляса върху мен. Беше ми много тежко – и в рейса след мача на „Герена“, и после на тренировките. Прибирах се в апартамента, сядах пред прозореца и започвах да гледам с празен поглед през него. Връщах се сто пъти към онзи мач. Първо се обвинявах – ако аз бях вкарал, излизахме с точка пред „Левски“ и титлата щеше да зависи от нас, но сега съперникът ни водеше с пет точки 4 кръга преди края. Не спирах да анализирам. Но след това се взех в ръце и си казах: „Димитре, докажи на всички, че можеш!“. Онзи тежък момент го изживях така, както аз мога – сам със себе си. Не съм си изплаквал мъката пред никого. Преодолях си го сам. По моя начин.

В живота си се стремя да не запамятавам лошите моменти, гледам предимно светлата страна на нещата. Да, помня гола на Гонзо, реакцията на публиката, покрусата ми в центъра след последния сигнал. Но трябваше да се справя, няхах друг път пред себе си.

Сред характеристиките, които не харесвам най-вече у нас – балканците, е способността бързо да величаем и бързо да съсипваме. Или поне да се опитваме. Защото дали

ще успееш да съсипеш някого, това вече си зависи и от самия него. Наистина не можех да повярвам, че разни хора искаха – съзнателно или не, да ме унищожат. Не се бях сблъсквал с подобно нещо дотогава. На 19 години още няхах представа как се движи светът, бях наивен. Момче, което просто искаше да играе футбол за любимия си отбор. Бях в началото на пътя си във футбола, а доста хора се опитаха да ме зачеркнат още преди да съм направил две пълни крачки. Не можех да го разбера. Колко примери има на футболисти, пропуснали да вкарат? Да ги наредим и да ги разстреляме? На 19 години!? Не е това начинът да обичаш отбора си. Не се прави така. Смешно-тъжно е настървението на хора да тъпчат падналия, но да търсят близост с него, когато той е станал и изкачил своя връх. Има такива, които искаха да ме смачкат, и си мислеха, че не ги помня, че не ги познавам, когато години по-късно добих световна известност и те идваха при мен с: „Браво, господин Бербатов“, „Господин Бербатов, как сте?“. На моменти нарочно го играя по-глупав и наивен само за да видя как ще се държи някой. Интересно е как се върти колелото на съдбата – както си бил долу, след време да отиваш най-горе.

Това, че се бях изградил сам като характер, че изживях онзи момент сам, че го пречух през собственото си виждане за живота и не му позволих да ме довърши, нареждам сред най-важните спечелени лични битки в житейския си път. Аз победих!

След мача рейсът ни закара на Панчарево. Отидох при Александър Станков и му казах: „Бате Сашо, извинявай, вината е моя“. И си тръгнах.

В следващия мач играхме с „Локо“ (София) – поведохме им 2:0, но ни изравниха 2:2, Георги Пеев вкара единия за тях. Аз отбелязах за победното 3:2 за ЦСКА. Тогава за първи път се почувствах по-добре в тежкия период. Върху раменете ми тежеше отговорността да вкарвам голове за ЦСКА, а се беше случило да изпусна във важен мач и се появиха хора, които искаха да приключат кариерата ми. Не се интересувах, че съм само на 19 години и тя тепърва започваше. След мача с „Локо“ (София) Гошо Пеев, когото все още не познавах, беше дал интервю. Казваше, че е срамота ЦСКА да се опитва да убие кариерата на един от най-талантливите си футболисти, и то в толкова ранна възраст.

Далече от „Лече“ – в Леверкузен

Италианецът Енрико Катуци беше дошъл да работи в България, а аз бях на път да заиграя в Италия. Той беше назначен за старши треньор на ЦСКА, а аз бях изненадан, че тръгвам за Ботуша. Изобщо не подозирах, че на 19 години ме чакат първите трансферни трепети. Не си бях помислял за чужбина. Довършвахме предишния сезон, а аз вече се надъхвах да помогна в битката за шампионската титла през следващия. Но не знаех, че доста преди развръзката вече няма да съм в България.

Бяхме на лагер във Франция, в Албервил. Спяхме в стар замък. Кючуков имаше проблеми и беше останал да тренира самостоятелно в България, а аз бях в стая с Мирчев. Но за две седмици лагер сигурно останахме максимум 4-5 вечери заедно – аз тогава все едно не тренирах за футболист, а за пътешественик.

В ЦСКА бяха получили оферта за мен от италианския „Лече“. А нашият собственик Васил Божков фактически беше приключил преговорите на ниво клуб – клуб. Получих обаждане – Васил Божков ни извика. Отидохме с баща ми и Данчев. Трябваше тримата да пътуваме за Италия, за да уточним личните условия и да финализираме сделката. Имаше само един малък проблем – аз не исках да тръгна. Някакво вътрешно усещане

ме караше да смятам, че това е грешна стъпка за мен. Не търсете конкретика или логика, нека го наричаме шесто чувство. Чувство, което почти винаги ме е бутало в правилната посока, когато ставаше въпрос за кариерата ми. Не исках да отида в „Лече“ и това е. Имах желание да играя в голям отбор в чужбина, но това не беше този отбор.

Имаше обаче и контрапроблем – Васил Божков беше договорил много добри пари за 19-годишно момче. В един момент парите и шефът се оказаха по-силни от моето желание. Божков ме предупреди, че ако не замина да подпиша, няма да играя футбол дълго време.

Помнете онази история с казармата, нали? Играех футбол, но все пак се водех на военна служба – 18 месеца. И докато не изтечеше този период, не можех да заиграя в чужбина, трябваше първо да се уволня. По тази причина ЦСКА и „Лече“ се бяха разбрали да подпишем сега, а да премина там от началото на 2001 г. Ако не се съгласях да тръгна, поне през тези месеци нямаше да играя футбол... Но смисълът на предупреждението беше, че много по-дълго ще съм извън играта. А тя беше животът ми. Говорих няколко пъти с Божков, опитвайки се да променя мнението му. Но беше напразно.

Не го разбирах тогава, но всъщност Васил и клубът ми правеха огромна услуга. Впоследствие щях да знам, че заминаването ми в чужбина на толкова ранна възраст е едно от най-важните и правилни неща, които са се случили в моята кариера. След години, когато се виждахме с Васил Божков и развихме по-близки отношения, не пропуснах да го питам дали наистина нямаше да ме остави да играя футбол, ако бях отказал да замина. Какво мислите ми каза? „Разбира се, че щях, нямаше да оставя най-добрия си играч извън отбора. Блъфирах. Но ЦСКА имаше нужда от парите, а и виж какво постигна.“

Имах много разговори с Емо и с баща ми, които ми казваха, че в чужбина ще се развия още повече като футболист, че заминаването ми ще е от полза за моето бъдеще. Дълбоко в себе си знаех, че имат право. След събитията покрай мача с „Левски“ беше останала горчивина в мен и може би трябваше да дойде правилната оферта от чужбина, за да направя тази крачка. Но този италиански отбор не беше правилният. Усещах го. Точният отбор щеше да се появи съвсем скоро, по-скоро, отколкото очаквах. Но първо трябваше да мина през заплахата.

Запахата, че няма да играя футбол. Тя си каза своето. Затова с баща ми, Емо и представител на ЦСКА тръгнахме към Италия. Пристигнахме в Лече и проведохме две срещи с шефовете. Продължавах да съм със същото усещане – не ми се струваше правилно, но явно щях да подпиша. И тогава се случи нещо. На една маса бяхме аз, баща ми и Емо. На друга маса бяха представителите на „Лече“ и Лъчо Танев, който защитаваше интересите на ЦСКА. Личеше си, че нещо по-особено се случва. Говорех на висок тон. Лъчо ставаше с телефона, след това пак сядаше при тях. Аз се молах вътрешно всичко да се провали и да се прибера в България. След известно време обаче започнаха да си говорят нормално и аз си казах: „Това е край за мен!“. Подадох си ръце, Лъчо стана и тръгна към нас. Аз бях пред колапс. Докато той вървеше към нас, се опитвах да се примиря със ситуацията и да приема факта, че съм футболист на „Лече“. Но Лъчо каза точно обратното: „Нещата няма да станат. Тръгваме си“. Май между Васил Божков и шефовете на „Лече“ се беше получило разминаване в последния момент. Не ме интересуваше.

Ако дотогава имаш топ 5 на най-прекрасните моменти в живота, то този със сигурност би се наредил сред тях. Бях най-щастливото момче в този миг. Не усещах, че

„Лече“ е моят отбор, не исках да ходя там и съм благодарен на Бог, че предотврати този трансфер!

Още в края на 1999 г., преди Васил Божков да поеме властта, „Лече“ бяха купили Краси Чомаков, но го оставиха под наем в ЦСКА. Трябваше да заиграе при тях от лятото. Лятото дойде, но италианците май се бяха опитали да анулират сделката. После се чуваха разни истории – дори, че „Лече“ са превели първия транш за Краси още в края на 1999-а и са искали той да бъде приспаднал от сумата за мен. Такива хипотези бях чул после, но така и не научих какво реално се е случило. Истината е, че в онзи момент изобщо не ме интересуваха причините. Важно беше усещането ми. Цесекар заигра в „Лече“, но това беше Краси Чомаков. А след пътуването ни за подписване на моя личен договор аз всъщност се върнах щастлив в София.

Почетните обиколки

Почетна обиколка. Когато чуете това от футболист, вероятно си представяте празнуване на спечелена титла заедно с феновете, обиколка на пистата на стадиона или по улиците сред тълпа от радостни хора след спортен триумф. Но за мен почетните обиколки не са това, което са. Те са много повече – забавна измишльотина, заздравяваща приятелства.

Почетна обиколка на София – това беше приятелски триумф. С Кючуков, Мирчев и Томовски се събирахме, качвахме се в колата и просто започвахме да обикаляме. Без цел, понякога и без точно определена посока. Първо се събирахме в колата на Кючуков. След това продължихме традицията с първата ми кола – червения опел, след това и с черните беembe.

Но за почетните обиколки не колата имаше значение, а компанията. Качвахме се, просто си карахме, говорехме за живота и обикаляхме – квартал „Витоша“, после „Студентски град“, обратно – улица след улица, квартал след квартал. Ако покрай някого от бандата се завъртеше гадже, първото странно нещо, което ѝ е правело впечатление, вероятно са били тези наши обиколки. Ритуал, който спазвахме стриктно. Всъщност спазваме – и до ден днешен.

Беше началото на лятото. Вечерта с Кючуков излязохме за почетна обиколка на София. Спряхме на „Орлов мост“ да купим вестници – често при обиколките вземахме утрешни вестници от продавачите на ключови места по улиците. И в едно каренце на първа страница на вестник чета: „Лeverкузен“ наддава за Бербагов“. Тодор ме пита: „Знаеш ли нещо за „Лeverкузен“? Откъде да знам!

Една от най-сладките ми почетни обиколки беше след завръщането от Лече без сделка. С Кючуков излязохме да празнуваме, че трансферът ми не е станал. Хората обикновено празнуват осъществени трансфери, аз празнувах провален.

Започвах подготовка с ЦСКА и бях щастлив. Но скоро щях да разбера онова, което не знаех в началото на месеца. Германски мениджър – Волфганг Фьогe, се обади на Данчев и му казал, че „Байер“ има интерес да ме привлече. Без аз изобщо да подозирам, се оказа, че редица клубове от Европа са се интересували от мен, знаели не само името ми, но и следели развитието ми. Емо беше информирал веднага Васил Божков за интереса, собственикът беше доволен. Нищо не знаех за този отбор. Опитах се да разбера, и колкото повече Емо ми разказваше за тях, че са ме следили дълго време, толкова повече усещах, че това е отборът. Когато логично попитах защо не ми

беше казал, че са ме следили и „Байер“, и редица други отбори, той без грам емоция ми заяви: „За да не си помислиш, че си голямата работа“.

В този период наистина бях като професионален пътешественик. И нямам предвид само обиколките на София. Както споменах, по принцип точно по това време с ЦСКА бяхме на лагер във Франция. Но аз най-малко в лагера участвах. В началото бях болен и изпуснах мача с „Лион“. Оправих се и се надявах да играя в контролата с шампиона на Франция. Но срещите с „Монако“ явно трябваше да оставя за по-далечното бъдеще. После „Лече“... После пък Емил Костадинов, който беше вицепрезидент тогава, ми каза, че спешно трябва да се прибера в България. Защото хората от „Байер“ (Леверкузен) идваха на място за мен. Този път вътрешното ми усещане каза веднагически „да“.

В София пристигна финансовият директор на „Леверкузен“ Иля Кенциг, дясна ръка на управляващия директор Райнер Калмунд. Той явно беше преговарял с Васил Божков и се бяха разбрали. И стигнахме до позната фаза – финализирането след разговори с мен за личните условия. Стисках палци всичко да е наред. За срещата с представителя на „Леверкузен“ отидохме в хотела, където беше отседнал. С мен бяха агентът ми Емил Данчев, Петьо Костадинов и баща ми. Аз още си мислех, че е някаква шега, че тези неща не може просто така да се случват. Влязохме в офис в хотела, посрещна ме симпатичен мъж – оказа се Иля Кенциг. Бяха дошли двама души от Германия. Не знаех почти нищо за „Леверкузен“, но знаех, че вече бъдещето ми е извън България. Останах с впечатлението, че хората на „Леверкузен“ бързаха – за други задачи и друга дестинация, или пък за да не стане нещо и да ме изпуснат. Даже и медицинските прегледи ги направихме на място в София – вторият човек беше от медицинския щаб на „Байер“ и следеше резултатите. Беше 14 юли 2000 г. Подписахме договора. Влизах в сила от 1 януари 2001 г. За срок от 4,5 години. ЦСКА получаваше 4,5 милиона марки плюс още 500 000 при определен брой изиграни мачове. ЦСКА запазваше и 30% от правата при бъдещ трансфер, което щеше да е полезно за клуба при следващата трансферна история в по-далечното бъдеще. В онзи момент излязох от офиса на хотела с шалче на „Байер“. Чакаха ме журналисти. Беше обявено, че оставам да доиграя полусезона в ЦСКА, а от 1 януари съм в „Леверкузен“.

Проблясъкът за Катуци

„Какво щях да направя? Щях да убия най-големия талант, който съм виждал!“

Катуци беше прекрасен човек. В началото явно е имал по-различно мнение за мен, но съм му показал друго, а той е имал доблестта веднага да си признае първоначалната грешна преценка. Пък и събитията около мен през лятото на 2000 г. бяха толкова динамични, че и на него сигурно му се е завил свят.

Но още беше юли. И аз пак хванах самолета. Върнах се във Франция за заключителните дни от лагера на ЦСКА. Естествено, почерпих съотборниците – купих шампанско и бонбони, поводът си заслужаваше. Предстоеше последният мач от подготовката – срещу „Бастия“. Енрико Катуци изобщо не планираше да ме пуска в игра – нито бях водил пълноценна подготовка, нито самият той имаше шанс да ме гледа много-много. По-късно бившият съдия Детелин Баялцалиев, който беше преводач на Катуци и на практика негова дясна ръка, разказва, че на база първо впечатление Енрико изобщо не ме харесал. Имал си любимец за централен нападател – Асен Букарев, харесало му, че тича, отваря пространства, бори се. В моите качества не беше

имал време да се увери. Сигурно в главата му се е въртяла и друга причина – аз ще съм още няколко месеца в отбора, след което си заминавам. Правил си е планове да не разчита много на мен. В контролата с „Бастия“ ни водеха 3:1 през първото полувреме. В началото на второто полувреме някой от отбора се контузи, а само аз не бях влязъл в игра. Нямаше как, на Катуци му се наложи да ме пусне. А аз бях в настроение. Може да не бях тренирал нормално, но това си беше моят отбор, а аз бях още по-вдъхновен от последното събитие. Не можеха да ме хванат по терена! Направих някои много хубави изпълнения, изработих дузпа, вкарах и гол. Завършихме 3:3. А разказът на Баялцалиев след това говори достатъчно – Катуци се хванал за главата от изявите ми и изрекъл онези думи: „Какво щях да направя, щях да убия най-големия талант, който съм виждал!“.

Като се прибрахме, играхме мач и с „Вардар“, бихме 2:0, а аз пак вкарах. Катуци вече се беше уверил лично в качествата ми. Всъщност аз много уважавах Енрико, беше честен човек и добър треньор.

Преди да си дойда в България, имах поредно кратко пътуване – за първи път отидох в Леверкузен като футболист на „Байер“. Съотборниците ми от ЦСКА се прибраха директно в София, а аз заминах от Франция за Германия. От новия ми отбор искаха да ми направят застраховка срещу евентуална контузия, докато междувременно играя в България. Оформиха документите. Бяха приготвили и фланелката ми – №12. Дори не бях мислил за номера. Но се чувствах страхотно – вече имах своя екип, с който щях да започна кариерата си в „Байер“. Звучеше ми нереално! Прочетох сравнения с идола ми Марко ван Бастен – легендарната деветка, която в началото твори шедеври с №12 върху оранжевата фланелка на Холандия.

Имах и още едно пътуване до Леверкузен, преди официално да заживея там. Беше ноември, смениха Кристоф Даум. За треньор на „Байер“ беше назначен Берти Фогтс. Фогтс искаше да се види с всички играчи, дори и с тези, подписали предварителен договор. Тръгнах с Емо Данчев. Срещата беше в ресторанта на „Бай Арена“, от който се виждаше стадионът. Там, където футболистите се събирахме след всеки мач. Всички играчи бяха там. Представих се, ръкувах се с момчетата. Тогава се запознах с Берти Фогтс. Той имаше доста срещи, явно се запознаваше с обстановката. Когато дойде моят ред, се качихме в един от офисите – ние и той. Фогтс каза стандартни думи – че е новият треньор и ще разчита на мен. Поговорихме малко и си тръгнахме.

Помотахме се из ресторанта. В далечината видях фигура, която не можех да сбъркам – легендарния Руди Фьолер. Ебаси, това наистина ли ми се случва? Големият нападател на Германия, световният шампион Руди Фьолер се намираше на няколко крачки от мен. Той беше селекционер на националния отбор, но в същото време и спортен директор на „Байер“. Гледах през Емо, който стоеше срещу мен. Погледът ми непрестанно беше зад гърба му, очите ми бяха изцъклени. В един момент започнах да го виждам все по-отблизо – Фьолер се приближаваше към нас. Той и Емо вече бяха контактували. Щях да се пръсна от вълнение. А най-неочаквано секунди по-късно чух от самия Руди: „Емил, това ли е бъдещата звезда Бербагов?“. Попитах Емо дали може да взема автограф от Фьолер, не знаех дали е уместно. Данчев се усмихна: „Ама разбира се“. Но нямаше върху какво и Емо изнамери малко бяло листче. Руди се усмихна и сложи подписа си. С него имахме хубави отношения впоследствие. Той е човекът, който беше казал пред медиите в Германия: „Димитър може да прави с крак неща, които повечето хора не могат да правят дори с ръце“. И когато бях в

„Леверкузен“, и когато после играех в „Тотнъм“ и „Юнайтед“, и той е идвал в Англия – винаги сме се разбирали много добре и продължихме да поддържаме добри контакти.

„Той вече не е наш.“

До заминаването ми за Леверкузен ме чакаха още страсти в ЦСКА – и хубави, и някои доста лоши. Започна се с лошото.

В първия кръг от първенството приемахме „Ловеч“ на „Армията“. Имах няколко възможности, но каквото и да правех, топката не отиваше във вратата. Публиката започна да ме освирква.

Всъщност още преди мача имаше брожение, създаваха се настроения сред някои фенове. Връщаха се към онзи мач с „Левски“, който загубихме 0:1. А най-лошото беше това, което дочувах: че тези настроения се инспирират от хора от ръководството. Защо? Та аз бях ваш футболист! На 19 години! Винаги се раздавах за ЦСКА на 100%, винаги! Зародишът на броженията беше в стил „Той вече е продаден, гради си отбора, пускай Букарев напред“. На феновете се втъпяваше, че едва ли не повече нямам стимул да се раздавам. А аз толкова исках да помогна на отбора да е в добра позиция в борбата за титлата! Мнението на Катуци вече го знаете – започвах титуляр от първия мач и това е. За съжаление, завършихме 0:0 с „Ловеч“. И предварителните внушения ескалираха у все повече хора. Започна се с освирквания и подвиквания, за да се стигне до грозни псувни и обиди. След мача някои от феновете бяха обградили изхода от съbleкалнята. Майка ми, която беше на трибуните за мача, беше дошла до съbleкалнята. Застана срещу тях и ме защитаваше. Тогава осъзнах, че съм взел правилното решение да напусна. Съдбата ми посочваше бъдеще извън България.

И точно сред онези хора покрай мача с „Ловеч“ имаше такива, които после са идвали при мен да ме поздравяват лицемерно само защото вече съм бил стигнал високо. Но няма как да забравя подобно отношение – към майка ми и към мен, към момче, което единствено искаше да играе за любимия си отбор.

5 гола в един мач – първи път, но не и последен

Няколко дни по-късно заминахме за Молдова. Имахме мач от предварителния кръг за Купата на УЕФА срещу „Конструкторул“. В 7-ата минута открих резултата. Това беше първият ми гол в евротурнирите. След минути дойде ред и на втория. Имаше доста наши фенове в Молдова. След двата гола отидох да викам към тях, Кременлиев ме успокояваше. Не че това бяха същите хора от София, но исках феновете да чуят вика ми, да им покажа, че сме един отбор и аз искам най-доброто за него!

После ни вкараха за 1:2, а през второто полувреме мачът стана шантав – доста ме понаритаха, за груб фаул срещу мен изгониха един молдовец, а по-късно и втори. Не знам как се случи, но малко преди края ни изравниха. В 90-ата минута ме спънаха за дузпа, а Мирчев вкара. Бихме 3:2.

В реванша на „Армията“ бихме 8:0. Да вкараш 5 гола в Европа на 19 години си е постижение. Да вкарам 5 гола ми се случи за първи път. Но не и за последен. Не са много хората в големия футбол, вкарвали по 5 гола в официален мач веднъж, а какво да говорим за два пъти! Още до почивката бях с хеттрик, направих го за 7-8 минути. През второто полувреме продължих серията си в мача до пет поредни гола. Стилиян

и Тошко Янчев вкараха от дузпи. Ами ако аз биех дузпите? Но 7 гола в два евромача не беше никак зле, особено с тази петица в София, с която станах играчът с най-много голове в една среща от евротурнирите в историята на ЦСКА.

„Край, трансферът ми пропадна!“

В първенството направих нелоша серия. След онова 0:0 с „Ловеч“ бихме „Локо“ (София) 3:0, вкарах първите два гола. После в Бургас вкарах още в първата минута и бихме „Нефтохимик“ 3:1, но след това ни присъдиха служебна победа – президентът им не беше пуснал екипа на телевизията да снима мача. При 3:0 над „Ботев“ (Пловдив) открих пак в първите минути. За 4:1 над „Черно море“ във Варна се отчетох само с две асистенции. После пак два гола – бихме „Велбъжд“ 2:0. В дербито с „Левски“ завършихме 1:1. Вкарах за 2:0 над „Славия“, а след това и 2 гола за 4:0 над „Черноморец“. За да дойде последният ми мач за ЦСКА, непредвидено...

Искаше ми се да играя и в последните два кръга от есенния полусезон, но периодът ми в ЦСКА приключи в Пазарджик. Играехме с „Хебър“. Топката летеше към мен. За да я спра, посегнах с вдигнат крак, но настрани. И чух как нещо изпращя. Коляното ми започна да се подува. Смениха ме. А аз изпаднах в паника. „Край, трансферът ми пропадна!“ Всякакви лоши сценарии започнаха да ми се въртят в главата. Отидох при д-р Мишо Илиев, той веднага ме прати на скенер. Оказа се, че имам скъсване на задния рог на менискуса. Отокът вече беше спаднал. Трябваше да замина за Леверкузен през януари, а контузията ми стана на 11 ноември. Докторът ме успокои: „Контузията ти не е толкова сериозна. Ще им обясниш, ще кажеш какво се е случило, това са нормални неща. Контузии се случват постоянно“. По-късно се чудех на себе си – какво толкова лошо е щяло да се случи, като им кажа? Та аз съм подписал договор, според който продължавам да си играя, докато ида при тях. Напълно възможно е човек да се контузи, просто щях да се излекувам, преди да ида в Германия. Но в сценария, написан от детското ми „аз“, на мига след съобщаването, че съм се контузил, от „Леверкузен“ щяха да скъсат договора ми.

Така приключиха последните ми месеци в ЦСКА. А в статистиката останаха онези 7 гола в евротурнирите и 9 гола в мачовете ми от първенството. ЦСКА завърши полусезона с 10 победи и 3 равенства.

Аз потеглях към гара поредна по пътя – „Байер“ (Леверкузен).

Головият рекорд в националния отбор – началото

През 2000 г. имаше още важни футболни събития в живота ми – дебютните ми голове за мъжкия национален отбор и зараждането на амбицията за рекорда, до който щях да достигна след години. Първия си гол за България вкарах в Южна Америка – бяхме на турне в Чили, заедно с Австралия и Словакия. На 12 февруари 2000 г. за първи път излязох титуляр за отбора и имах шанса да отбележа гол. Светльо Тодоров напредна по дясното крило, пусна ми суперпас и аз само трябваше да насоча топката във вратата. Играехме срещу домакините от Чили, загубихме 2:3.

Вкарах гол и още в първия си квалификационен мач за България. Селекционер беше станал Стойчо Младенов. Започваха битките за световното първенство в Япония и Южна Корея. На старта през септември не бях в състава, загубихме от Чехия 0:1. През

октомври играхме първо с Малта – на „Герена“. Аз и Томовски останахме извън 18-те и гледахме от трибуните. Бихме 3:0, а Гонзо вкара 2 гола. На 11 октомври гостувахме на Дания в световна квалификация за Мондиал 2002. Влязох резерва – смених Георги Иванов, и вкарах за крайното 1:1. Краси Балъков центрира, изпреварих защитник, топката тупна и отлиташе, но протегнах дългия крак и от въздуха с боц я пратих под гредата. На вратата беше големият Петер Шмайхел, който вече бе спечелил Шампионската лига и бе станал легенда с „Манчестър Юнайтед“. Това беше последният му мач за националния отбор. А аз го изпратих с гол. След мача телефонът ми беше пълен със съобщения от приятели, познати, непознати, всички ме поздравяваха за гола. Аз все още не осъзнавах напълно какво се беше случило. Това си личи и от реакцията ми, след като вкарах. Сложил съм ръка на лицето си, сякаш искам да кажа: „Аз наистина ли вкарах гол на Шмайхел?“. Кючуков ми надуваше главата да му взема фланелката на Шмайхел. Но аз бях в такава еуфория – бях вкарал на легендарен вратар. Оказах се последният човек, който му е вкарвал гол в националния отбор. При това този мой първи гол беше с цената на точка за България! На 11 октомври 2000 г., с №11 на гърба, започна истинският ми поход към рекорда за националния отбор. Когато емоцията отмина, беше време да се концентрирам. Чакаше ме следващото предизвикателство – „Байер“ (Леверкузен).

Изпращането

Преди да замина, исках да се сбогувам с отбора на ЦСКА. Да изиграя един последен мач. Имаше контрола срещу македонския „Слога“ и мислех, че ще ми се даде шанс да се сбогувам с отбора и феновете с игра. Но не ми разрешиха да участвам в мача. Защо? Имах желание да играя дори в турнира на малки вратички, който се провеждаше в Зимния дворец в София, но също не ми разрешиха. Сякаш ми казваха: „Благодаря ти, сега се махай бързо“. Данчев видя, че това не ми се отразява добре, и реши да организира изпращане в моя чест. Типично като за Емо – искаше да ми създаде положителни емоции. Беше 28 декември 2000 г. Отидохме в салона на столичен хотел на жълтите павета. Разбира се, аз бях против това изпращане, не беше това начинът. Но Емо упорстваше: „Знам, но ще седнеш, ще разпишеш картички на фенове, така се прави“. Дойдоха доста хора, почувствах се наистина по-добре. Бях седнал на една маса и разписвах. Батето дойде да ме изпрати – това беше много готино. Даде ми подарък, златна монета. Не съм очаквал той да дойде. Но легендарният президент на Българския футболен съюз и Българския олимпийски комитет Иван Славков се появи и ме изненада приятно. По-късно, когато се събирахме на лагери за националния отбор, все ми го припомняше: „Помниш ли как те изпратих за „Леверкузен“? Ти затова успя“.

Никой от ръководството и треньорския щаб на ЦСКА не дойде на изпращането ми!

Глава 3

IMPOSSIBLE IS NOTHING

Вечерта преди излитането за Германия се чудех с какво да тръгна. В крайна сметка потеглих с малък куфар, защото много мразя да влача куфари по летищата. Взех едно мъничко – не можех да побера нищо в него. Бях решил, че каквото ми трябва, ще си го купя оттам. Пък и вещите не ми бяха най-важното. Чувствах се леко напрегнат и притеснен. Тръгнах си от България съвсем млад и зелен и отивах в нова държава, с нов език, нови хора. Сам! Но бях решен на всичко, за да успея. Футболът продължаваше да бъде моят живот.

Отровата за спортисти

В началото живеях на хотел, залепен на гърба на стадиона. Функционално ми беше много добре, защото тренирахме на игрище до него. Беше ми много близко, не губех време в път. Единственият проблем беше, че за стадиона имаше залепен и ресторант от популярна верига за бързо хранене.

Идвах от страна, където за здравословни хранителни навици още не се говореше, а онези бургери си ми бяха слабост още от София. В първия момент се зарадвах – игрището, хотелът и храната ми бяха на едно място. Имаше момент, в който бургерите от онази верига ми бяха закуска, обед и вечеря. След доста време Елена, разглеждайки стари снимки, констатира: „Виж какво закръглено момченце си бил“. Посмяхме се, а аз категорично отрекох да съм бил такъв. Но наистина прекалявах с *Junk food*.

На последния ми лагер с ЦСКА във Франция Енрико Катучи като италианец беше вкарал хранителен режим – спагети, риба, зеленчуци и всички полезни храни за спортист, а и не само. Но аз бях свикнал на различно меню, включващо предимно „вредна храна“. И всичко това ми се стори прекалено странно и ненужно. На мен, който впоследствие се превърнах в истински педант на тема хранителен режим и който се е уверил лично в изключителната роля на правилното хранене за високите постижения. Като се сещам за миналото, хем ми е смешно, хем ме е срам какви неща съм ял, и то от незнание. Но това потвърждава клишето, че животът ти дава уроци и ти трябва да ги учиш. Когато няма кой да ти каже кое е полезно и кое вредно, когато няма и откъде да го прочетеш, лесно можеш да се плъзгаш към вредното. Такива бяха времената, нямаше леснодостъпна информация за правилното хранене.

Колко вредна храна сме изяли, когато живеяхме в апартамента до релсите в София... Леле, майко. Ужас. Няма какво да ядем – хамбургер от бързото хранене, чудим се какво да ядем – хамбургер от бързото хранене. А това е такава отрова, особено за спортистите. Един от най-лошите навици, които някога съм имал. И си го практикувах години наред. Направо можех да си сложа знака на веригата на входната врата, толкова пакети събирах у нас. А от време на време разнообразявахме с други убийци на тялото – купища сметана, шоколади, пици... Единственият човек, който се опитваше още от едно време да наложи хранителен режим, беше Любо Пенев. Нямаше масово интернет и къде да намериш информация, както сега. Но Любо беше играл на високо ниво в Испания, беше видял и се опитваше да ни вкара в главите колко голяма

е ползата от правилното хранене. В ЦСКА Любо ни се караше, че нагъваме боклуци от ресторантите за бързо хранене, дори ни заплаши, че ще ни глобява.

Но и това явно не помогна и така се стигна до времето, когато вече пристигнах в Германия заедно с вредните навици. Тази порочна практика продължи доста време. Когато заживях в апартамента в Леверкузен, от познатите хамбургери се прехвърлих на замразени пици. Ако някой беше влязъл у нас, щеше да помисли, че съм им рекламно лице. Имах колекция от пици – със салам, със сирене, всички измислени видове. Вадя от хладилника, пуф в микровълновата и вечерята е готова. Не ми пречеше еднообразието. Но не знаех, че е вредно за тялото. Когато и аверите идваха за първи път в апартамента, много се смееха. Всичко беше прекрасно, в хола – диван, телевизор, плейстейшън. Влизах в кухнята – там блести чисто ново и недокосвано, сякаш човек не е влизал. Отваряш хладилника – склад за пици. Единственият друг използван уред – микровълновата. Мятаме пица вътре, играем плейстейшън, а яденето за нула време – готово. Имах двама неверни и вредни приятели в началото на престоя ми в Леверкузен – господин Хамбургер и замразената госпожица Пица. Боклукът ми беше пълен с опаковки от пиците или от менютата от ресторанта за боклучавите храни.

Когато се обградиш с хора, които знаят добре ролята на храненето за здравето и успешната спортна кариера, положението става друго. Лекарят и физиотерапевтът бяха около мен, хранех се и с отбора, наблюдавах по-опитните играчи и навиците им. Научих се или ме научиха, имаше и от двете. В Германия ми взеха кръвни проби. Според изследванията давах компенсаторно витамини на играчите. Аз не обърнах сериозно внимание – продължавах да си ям бургерите, а често дори забравях да си пия добавките. Всичко това се дължеше на лоша дисциплина, незнание и незаинтересованост от нещата, които наистина могат да ти помогнат в развитието като професионален спортист. Бях свикнал на много по-различен начин на работа в България. Целият този педантизъм ми се струваше странен и излишен. Но щях да се убедя, че мястото, на което се бях озовал, е най-подходящото да науча и това. Ако исках да постигна нещо, трябваше да захвърля вредните стари навици и да започна да правя каквото ми се каже. Сигурно беше след месец, когато пак ни направиха изследвания. Докторът констатира, че показателите ми са лоши, и правилно предположи, че явно не си пия витамините. Предупреди ме, че това не е добре за мен и за моето тяло. Разбира се, както е във всички отбори на високо ниво, на първо място играчът трябва да иска да бъде и да се държи като професионалист. А това значи и да се грижи за себе си. Започнах да се замислям, започнах да внимавам. Вече имаше кой да ми разкаже за вредите, които можех да си причиня и си причинявах. Осъзнах какво правя и спрях. При едно от прибиранията ми в България бяхме с Кючуков около НДК и той веднага опита да ме изкуши: „Хайде да минем да вземем бургери“. Само че аз го шокирах: „Какви бургери? Никога повече!“. Той не можеше да повярва: „Ти луд ли си, доскоро ядеше по пет, сега не искаш“. Разказах му какво ме бяха научили. Разказах на всички приятели. Впоследствие започнах да предавам знанията на тях – какво, как и кога да ядат, за да са по-добре и по-добри. Така отровата тотално изчезна от менюто ми. Като можеш да се контролираш и си създадеш здравословен навик – готово. Повече не се тровиш и не си вредиш нито на здравето, нито на кариерата.

В хотела в Леверкузен ми дадоха апартамент и ми беше комфортно. Обичам хотелите. Винаги са ми били уютни. Чистят ти, готвят ти. Има и хора – понякога можеш да завържеш някой разговор, да направиш контакт. Така беше и в хотела в

Лeverкузен. Барманът беше сърбин. Идеално като за мен! Постоянно си лафехме след мачове, след тренировки. Беше като сцена от филмите, където човек влиза в заведение, сядна на бара и започва да си говори с бармана. Онзи му развива философии за живота, дава му съвети. Е, моят човек все едно беше излязъл от филм. От филм на Кустурица. Беше с мустаци, завъртени нагоре. И с очилца. Казваше се Спиро. Германец от Сърбия – живееше в Германия от много години. Като се хващаме на приказка с него – дъра-дъра, дъра-дъра... Ау, нямаше край. Той ми беше отдушник. Разбира се, даваше и „съвети“. Да вземаш съвети от барман за футбол – трудна работа, но пък за лафче си беше перфектен, забавлявах се да го слушам.

Това беше през първите ми месеци, през които трябваше да си намеря жилище. Логично от „Байер“ държаха всичко да е уредено. Когато за първи път с човек от клуба говорихме къде ще живея, аз му казах: „На мен апартамент не ми трябва, аз мога да спя и на стадиона!“. То в началото горе-долу така и се случи, спях си почти на стадиона. А в първата година-година и половина животът ми беше: тренировка – вкъщи, тренировка – вкъщи, не излизах никъде. Е, имаше едно специално място...

Оказа се, че до „Бай Арена“ има много популярен ресторант. Беше като голяма къща с хубава тераса. Собственикът му беше хърватин. Казваше се Мито Кеча. Беше ми почти адаш. Всички, които работеха за него, бяха сърби, хървати – все наши хора балканци. А в „Байер“ имахме доста хървати – Вранеш, Бабич, братята Ковач, Живкович. Обед, вечер, някой път и за закуска – сборен пункт ни беше този ресторант. Можех да си говоря свободно с хората. Никога не съм учил сърбохърватски, но езиците ни все пак са много близки. Нямам проблем да разбирам сърбохърватски и да си го говоря. В ресторанта в Лeverкузен ми бяха като второ семейство. Когато биехме, или пък ако загубехме, намирах приказка с хората там. Разбира се, и те даваха съвети. Всеки си мисли, че разбира от футбол. Но милееха за отбора, искрено се вълнуваха.

Грижеха се за нас, особено за младите момчета. Когато нямаш възможност да отида, а ми трябваше храна, само им се обаждах. Бяха много дружелюбни и отзивчиви. Освен Мито Кеча имах и любим сервитьор – бай Лазо. Той знаеше какво обичам, винаги гледаше да съм доволен. Впоследствие се превърна в най-доверения ми човек там. Даже ме возеше с колата си. Бай Лазо можех да го слушам с часове, да не му отговарям, а той да продължава. Знаеше си ме, задаваше въпроси, понякога си отговаряше сам. Прекарвах си много добре. Мито Кеча беше същият.

От отбора ми бяха назначили отговорник за битовите въпроси. Той се грижеше за намирането на апартамента и всякакви мои текущи проблеми. Бяха го избрали руснак, защото са преценили, че е близък до България. Само че аз не говорех руски, въпреки че разбирах. И в крайна сметка си коментирахме на английски. Вторият човек, който работеше с мен покрай клуба, беше учител по немски. Казваше се Франк, много готин – симпатичен, винаги усмихнат, позитивен, търпелив с футболистите. При него ходехме аз, Лусио, Пласенте, по-късно и Хуан. И един по един, и заедно. Благодарение на уроците на Франк аз и другите момчета напреднахме бързо с немския. Това правех извън терена – учех немски или стоях вкъщи и гледах телевизия.

Господин треньор, ще разберете кой съм аз!

Берти Фогтс ми беше казал, че ще разчита на мен, което впоследствие не се оказа истина. Директно се оказа лъжа – изобщо не разчиташе на мен. Записах 120 минути за целия полусезон. Повечето мачове играех за втория отбор. Не го очаквах, но така се получи. А често вкарвах – за 7 мача имах 6 гола. Помощник-треньор беше Пиер Литбарски.

По-късно си дадох сметка с какви легендарни личности съм имал шанса да работя – Литбарски, Тони Шумахер, Берти Фогтс – и като футболист, и като треньор. Хора, от които винаги можеш да научиш нещо.

Направи ми впечатление, че Берти Фогтс комуникираше най-вече с по-старите футболисти, на младите не обръщаше особено внимание. С мен не си каза една приказка, докато бяхме заедно. Не че съм държал, но ми направи впечатление. Фогтс говореше предимно с Улф Кирстен, с Рамелов, с Новотни и другите по-опитни. Помня една тренировка, бяхме разделени на две групи. В първата бяха по-рутинираните, Фогтс ги гледаше. Когато свършиха, той си тръгна с тях. Все едно ние не започвахме. Мислех си: „Добре де – нали тренирам, за да направя впечатление? Като не ме гледаш, как ще разбереш с какви възможности разполагам? Как ще знаеш какво мога?“. В крайна сметка не останах с много добри впечатления от периода на Берти Фогтс в отбора. Чувствах се не недооценен, а невидян.

Тогава играех и за втория отбор. И имаше моменти, в които и заради младостта, и заради желанието за израстване и изява, си казвах: „Какъв е този Берти Фогтс? Аз за какво дойдох тук? Той ли ще ми се прави на интересен?“. Разбира се, нямаше нищо вярно в това, което си мислех, защото бях никой. Но искрено се впрягах: „Той ли няма да ме пуска, та аз съм по-добър от всички!“.

На един мач Фогтс ми каза да започвам да загревам още след почивката. Започнах. Бях зад вратата и се концентрирах. Казах си: „Сега ще му покажа, сега ще разбере кой съм аз“. Така се бях надъхал, че само с поглед можех да заповядам на топката да влезе в мрежата. Но... като си извън игрището, няма как да ти зачетат гол. Загревах, загревах, а времето си минаваше. Към края надъхването премина в отчаяние. Имаше право на смяна, но не ме пусна, загревах си през цялото второ полувреме.

Данчев беше дошъл точно тогава. Когато мачът свърши, аз не се прибрах с отбора. Останах си дълго зад вратата. По-късно с Емо отидохме в ресторанта на „Бай Арена“. И започнах да му се оплаквам: „Не съм щастлив, не съм доволен от Берти Фогтс, излъга ме. Дали да не се прибера в България?“. А Емо ме отрязва: „Ти нормален ли си? Тук си си на мястото. Току-що си подписал дълъг договор, тепърва ще разчитат на теб. Сега си станал на 20 години, не може да дойдеш и веднага да си основен играч“. Убеди ме, че случващото се е за добро, но трябва да бъда търпелив и да работя. Защото като си младо момче в чужда държава и можеш само да тренираш и пак да тренираш, без да ти се дава шанс, недоволството ти те обсебва. „Той дори не ме гледа как тренирам!“ А аз тренирах добре. Хубаво е, че имаше кой да ме успокои в онзи момент.

Разбира се, това бяха размисли на дете, което не е постигнало нищо в живота и кариерата, но си мисли, че знае всичко и е по-добро от всички. Изворът на всичко беше голямата ми амбиция да се докажа и да покажа какво мога – сега и веднага. А трябваше да се науча да бъда търпелив и когато дойде моят момент, да не го изпускам. И досега,

когато забележа подобен вид държание от страна на някое младо момче – защото ако си по наблюдателен, наистина може да го забележиш, се опитвам да не бъда твърде краен в преценките си или в думите си. Мога да разбера нетърпението.

Такива бяха първите ми няколко месеца в „Байер“. От една страна, не играех, но от друга, аз бях млад, притеснителен младеж сред изградени футболни мъже. Като влязох в съблекалнята на „Леверкузен“, там заварих фигури като Улф Кирстен, Михаел Балак, Новотни, Бернд Шнайдер, Рамелов, Оливер Ньовил, Зе Роберто, Лусио, макар че и той току-що беше дошъл... Ебаси футболистите – после доста от тях отидоха в „Байерн“ (Мюнхен). Най-голямата фигура безспорно беше Улф Кирстен – всички го гледаха в очите и му се кланяха. Да играеш с тези хора, да тренираш с тях, а в същото време да имаш за треньори Берти Фогтс, Тони Шумахер и Пиер Литбарски – за момче като мен това си е богатство за бъдещето. Изобщо не съм го осъзнавал, но съм бил в звездна селекция. И като се връщам назад, си казвам: „Ти си ебати щастливецът!“.

В първите седмици бях доста напрегнат. Хубавото е, че веднага намерих връзка с хърватската банда. Те ми бяха близки и като манталитет, и като език. Братята Ковач, Живкович, Бабич, Вранеш – с тях се сдушихме бързо. И благодарение на тях се интегрирах по-лесно в отбора.

Веднъж бях толкова притеснен след тренировка, че направих голяма глупост или голяма смешка. Когато свършваше тренировката, по-младите момчета трябваше да вземат конусите, потниците и уредите, с които е проведена. Един вид се възпитава дисциплина и в по-младите. Толкова се бях шашнал, че само се наведох, взех една мрежа и тръгнах към съблекалнята. Стигнах, оставих я и дори се почувствах доволен, че съм си свършил работата. Дойде първият домакин и започна да ми обяснява нещо на немски, но не го разбрах. Дойде вторият. С тях станяхме много добри приятели по-нататък. Та вторият ми каза: „Обяснява ти, че си взел мрежата за топките, а не си взел топките. И сега топките стоят на терена и няма как да се приберат“. Ще се пръсна от смях, като си спомням – бях грабнал мрежата, без изобщо да се сетя за какво се използва. Тези грешки допускаш, защото си толкова объркан, че дори те е срам да попиташ. Но започнах да се интегрирам. А и абсолютно всички се държаха много приятелски с мен. Бяха много готини.

По това време завързах много добро приятелство с треньора на втория отбор Петер Херман. После той стана помощник-треньор на Топмюлер, остана помощник на Аугенталер, а впоследствие и на Скибе. След години беше част от щаба на Юп Хайнкес в „Байерн“ (Мюнхен), заедно завоюваха трофей през 2013 г. Петер Херман прекара голяма част от живота си в „Байер“ (Леверкузен) и нямаше и един човек в отбора, който да не го обича. Фантастичен! В началните ми месеци той ме взимаше във втория отбор, където се разбирах отлично с момчетата и трупях самочувствие. Херман забелязваше, че понякога не идвам с настроение. Един път отидохме на вечеря, говорехме си на английски. Каза ми: „Виж, това, че играеш за втория отбор, не означава нищо лошо. Това е практика. Много преди теб са го правили, преди да успеят. Просто бъди търпелив и работи. Аз виждам, че имаш много хубави качества, само трябва да ги развиеш“. Това беше същият съвет като този на Емо и затова ме успокои. Петер Херман ми помогна доста през всички години в „Байер“. Много се и бъзикахме, защото той се мислеше за страшно техничен, а беше пълно дърво. След тренировка оставахме да работим. Той центрираше, аз овладявах и шутирах. Постоянно разправяше: „Берба, ако имаше халф като мен да ти я дава по конец, всяка година щеше да си голмайстор“.

Имаше още един треньор, с когото се разбирах отлично, учех от него, но и се бързах нонстоп, страшен шегаджия – Ралф Минге. Той пък тичаше като отвързан. Като го спомена, веднага се сещам за „любимата“ ми тема с бягането на дълги разстояния. Както съм надарен с технически възможности, така дробовете ми не са дотолкова развити, че да съм издръжлив на продължително тичане. Задъхвам се. Пък и не мога да дишам през едната си ноздра, така съм роден. Трябва да дишам предимно през устата. Така и не намерих време за операция и цял живот си карам така. А в Германия няма как да не тичаш. Край терена минаваше река. Излизаш от стадиона, пресичаш през мост и стартираш. Но трасето беше дълго над 20 километра. Стигаш до гора, после трябва да се върнеш. Там правехме обиколки – преди мач, след мач, постоянно имахме физическа подготовка. Аз, разбира се, винаги финиширах последен. Имаше моменти, в които бях на половината на дистанцията на отиване, а Карстен Рамелов се връщаше. Разминаваме се и му викам: „Добре, браво!“. А наум го нареждам: „Мамицата ти откачена“. Истински кон, неуморен. Дори не се е изпотил, а аз – облян в пот, пуфкам, охкам, псувам: „Да не съм ви лекоатлет, бе?“. Ралф Минге беше същият – все се съревновавах с Карстен кой ще стигне първи. А аз гледах да оцелея, някой път даже се връщах предварително, за да не повърна. Но при футболистите и физическите дадености са различни – на такива разстояния някои могат да тичат по-бързо, други са по-бавни. Затова се ползват специални часовници, за да тичат играчите в различно темпо и пулс. Но те навлязоха във футбола впоследствие. А тогава само ни пуснат и: „Тичайте“. Аз и хърватската команда обикновено се движехме отзад и псувахме откачените бегачи. Имахме още едно чудо – физиотерапевтът ни Дитер Чолек. Той беше като излязъл от анимационното филмче „Астерикс и Обеликс“ – едно към едно с Панорамикс, който им правеше вълшебната отвара. Е, нашият Дитер все едно си е имал също вълшебна отвара – единствен можеше да се опълчи на Рамелов на дълги разстояния, а тогава беше към 55 години и повече. Ами когато бях контузен и трябваше да тичам с него? Леле, мислех си, че е от друга планета. Гонеше 60 години, а тичаше като момче на 20. Всеки ден! Бързах го: „Чоли, за марафон ли се готвиш?“. А той: „Така се чувствам по-добре, добре е за тялото“. Кое е факт. За професионален футболист е добре да потича 10-20-30 минути дори вечерно време, след тренировка. Когато бях в „Манчестър Юнайтед“, вечер си тичах из квартала, за да може да ми се ускори възстановяването на тялото. Дитер Чолек прекарва над 30 години като физиотерапевт на „Байер“. В клуба всички се чувстваха като семейство. Колкото по-дълго работиш в колектив от едни и същи хора, толкова по-добре за всички – забелязах го и в „Манчестър Юнайтед“. Алекс Фъргюсън ми каза, че не обича да сменя хората, с които работи. В „Лeverкузен“ имаше отлично събрано семейство от отдадени хора, които умееха да развиват младите футболисти. И впоследствие си пролича – колко таланти развиха, продадоха и спечелиха пари. Заслужават адмирации.

Докато аз се чудех как да направя впечатление на треньора, при положение че не ме гледа, дойде удобен шанс – турнир на малки вратички в Лайпциг. Бяха поканили „Лeverкузен“. Разбира се, от клуба нямаше да пратят титулярите. Решиха да използват футболисти, които не играят толкова често. Какъвто бях и аз. До този момент нито Берти Фогтс, нито Литбарски като помощник-треньор ми обръщаха кой знае какво внимание. На турнира отидохме с Литбарски. Така се бях надъхал, че направо скъсах мрежите. Двубоите бяха с хоккейни смени. В един от мачовете вкарах хеттрик. А третият гол беше доста хубав – навързах защитниците, после заших топката с хубав

шут. Засилих се да излизам, прескочих мантинелата и директно седнах. Литбарски беше до мен. Забелязах с периферията как се обръща и ме гледа. Но се правех, че не го забелязвам и си гледах напред. Но той не преставаше. По едно време не издържах, обърнах се и аз и погледите ни се засякоха: „Показах ли ти аз на теб?“. Защото в очите му прочетох огромно учудване: „Ти къде беше досега? Кой си ти?“. После пак се загледах в игрището. Бях доволен от себе си. Надявах се да каже на Берти Фогтс. В крайна сметка нищо съществено не се промени. Но поне с Литбарски поставихме началото на добро разбирателство със сериозна работа и весели закачки.

Тони Шумахер също беше много позитивен герой. Постоянно говореше, ръкомахаше. А на него му се носеше репутацията освен на легендарен вратар, и на луд човек. Не може да си избил зъбите на французина Батистон и да не си шурак. Веднъж пътувахме за мач и фенове на противниковия отбор не искаха да пуснат рейса ни. Обградиха го, а Шумахер каза на шофьора: „Отваряй!“. Слезе абсолютно сам и беше готов да се сбие с феновете. Казах си: „Наистина е луд“. Разкрещя се. Имаше дълга коса, като викаше и жестикулираше, косата му се вееше като на диригент по време на концерт. В онзи случай добре че имаше и полиция, но и да нямаше, той не изпитваше никакви притеснения. Опасен образ. И по време на тренировки понякога крещеше, ръкомахаше. Винаги викаше: „Берба, Берба“. Като високоговорител. Да го чуят сто души. Беше си здрав като истински германец, голямо добиче. Но още по-голям симпатяга.

След време, когато съм си мислел за годините в Леверкузен, винаги е било с усмивка. Въпреки че не играех в първата година при Берти Фогтс и бях разочарован от този факт, впоследствие разбрах, че е било за добро и така е трябвало да стане. Години по-късно, когато бях в „Манчестър Юнайтед“, Фогтс беше дошъл да гледа наша тренировка. Забелязах го, докато отивахме към терена. Но вече не го гледах с очите на онзи притеснен и надъхан младеж, а на човек, доказал се пред всички и най-вече пред себе си. Гледаше тренировката в компанията на Фъргюсън, който му обясняваше нещо. Имах още по-голям стимул за тренировка. Помислих си: „Показах ли ти аз? Видя ли докъде стигнах..?“.

Тренировката свърши, прибирах се към съблекалнята, но се правех на невидял – жонглирах си с топката, ритях я, гонех я. А в същото време го следях. Той чакаше да му кажа нещо. Обаче аз си жонглирах и повтарях на себе си: „Нищо няма да ти кажа, бе, нищо“. Като се приближих още, той подвижна: „Берба, Берба“. „О, господин Фогтс, как сте, добре ли сте?“ Разменихме няколко приказки. Пожелах му всичко най-хубаво и се прибрах. Разбира се, човекът не е имал нищо лошо към мен, когато съм се появил в „Леверкузен“. Просто е разчитал на по-старите и по-опитните. Но пък на мен ми стана някак хубаво, защото бях доказателство, че никога не знаеш откъде ще изскочи заекът. Преценявай както намериш за добре, ама поне си виж хората. Сега си мисля, че може би реакцията ми не беше правилна и донякъде беше продиктувана от реваншизъм, който не беше уместен.

Апартаментът пушка

В крайна сметка си намерих апартамент. На 10 минути от стадиона, направо перфектно. В кухнята имах само две причини да вляза – да извадя пиците от хладилника, за да ги сложа в микровълновата, и да взема боклука, за да го изхвърля.

Скуката ражда глупости. Имаше моменти, когато се разхождах и опознавах града. И така, докато не попаднах пред оръжеен магазин. Като повечето момчета и аз имах афинитет към оръжията. Тогава можеше свободно да си купиш въздушна пушка и газов пистолет. Влизах няколко пъти да разглеждам и се чудех дали да не си взема нещо. И така до момента, в който се престраших да си купя въздушна пушка. И не само това – взех, че си купих и газов пистолет. Какъв беше „брилянтният“ ми план за победа в мача със скуката ли? Имаше си въображаем стрелкови комплекс – слизах долу на улицата и залагах бутилка от минерална вода, заставах на позиция горе на терасата и започвах да целя бутилката с въздушната пушка. След всеки изстрел се чуваше пукот. А след всеки пукот аз се прибирах със скоростта на изстрел вътре, за да не ме види някой. После, оглеждайки се, все едно съм на ръба на засадата, пак излизах на стрелкова позиция на терасата, за да опитам да пратя ново точно попадение по бутилката. Ненормална работа.

Брат ми беше дошъл да ме види. Бяхме си в апартамента, но по едно време ни стана скучно. „Какво може да правим?“, пита ме Асен. Нямах много опции, които да му предложа: „Имам една пушка, ако искаш, може да постреляме.“ Бяхме си заложили мишената на улицата и – по познатата схема. По някое време отидох до тоалетната. Връщам се и брат ми ме посреща притеснен: „Стрелнах, но не видяха. Един човек минаваше, погледна нагоре, видя ме, каза нещо на немски и аз се прибрах“. Гледахме се неловко. Минаха 10-15 минути и някой натисна звънеца. Отварям вратата, майко мила – полиция. Започнаха да ми говорят, а аз да мънкам: „*Meine deutsche ist noo gut... Englisch bitte*“. Номерът, че не мога да говоря добре немски не мина, защото те включиха на английски. Обадили им се, че някой е стрелял от моята тераса. „Да, аз стрелях. Купил съм си въздушна пушка и стрелям за развлечение.“ Полицията поискаха да видят пушката, показах им я. Последва лекция: „Забранено е. Може да нараните някого. Подадоха ни сигнал, ще направим проверка. Конфискуваме пушката. Повече да не се повтаря.“ И си тръгнаха. Цяла вечер на брат ми му пилих на главата, че не е внимавал, че долу е минавал човек. Какво нещо може да се случи от момчешка глупост.

Покупката на газовия пистолет имаше само една цел – да си отиграя ученическото си увлечение по гангстерите. Поредната детинска глупост – да се усетя в ролята на гангстер. Отпечатъкът на героите на деня, когато растеш...

Вечерите, в които нямаше какво да правя, палех колата и потеглях. Търсех място, на което да няма никого и да мога да стрелям на воля. Накрая намерих голям паркинг. Спрях, излязох, извадих пистолета и започнах да гърмя нагоре. Само и само да нахраня детското си въображение и да чуя „пук“, „пук“, „пук“. Пистолетът беше с газови патрони, след изстрел почваше малко да понамирам. Пострелях, почувствах се повече мъж, все едно и оная работа ми беше станала като пистолета. Качих се обратно в колата и подкарах обратно. Бяха ми дали мерцедес С класа, а аз си шофирах с доволно изражение на дете, повярвало, че е гангстер от филм. Карах си, но незнайно защо държах и пистолета в едната си ръка. Изневиделица минах през голяма бабуна

на пътя, за част от секундата последва рефлекс, пръстът ми натисна спусъка и се чу „пуф“. В затворено пространство, вътре в колата – с ушите си не чувах нищо, очите започнаха да лютят, устата ми редеше всички най-цветущи псувни, които нашият роден език има. Радостният блясък на мъжкаря отпреди няколко минути беше удавен в сълзи, почнаха да извират. Спрях колата. Не можех да виждам. Беше около полунощ, на пътя нямаше нито други коли, нито жив човек. Излязох, започнах да си бърша очите. Сърцето ми биеше ускорено. Продължавах да псувам. „Димитре, ти нормален ли си, бе?“ Минаха минута-две, ситуацията не се подобряваше. Ушите ми пищяха, очите ми сълзяха. Толкова се бях изплашил, не знаех какво да правя. Сълзеше, лютеше, не виждах нищо. Пищеше – не чувах нищо друго. Мина известно време и започнах да се успокоявам: „Май си по-добре“. Едното ухо леко ми се отпуси. Стоях си сам на пътя край паркираната кола и си сърбах попарата, която бях надробил. Добре че не минаваше абсолютно никой. Сигурно бях вече над 20 минути навън, започнах да се поосвежавам. След още малко изпука и другото ухо, позабърсах си очите и започнах да идвам на себе си. Събрах сили, качих се на колата и газ до нас. Обратният мъжкар от паркинга беше станал като наплашено момче, осъзнало, че е по-добре гангстерските вживявания да си останат във филмите. Спрях пред нас, извадих пистолета, прибрах го в апартамента. Впоследствие, когато тръгнах за Англия, го забравих. Кой знае кой го е намерил и какво си е помислил.

Какво ни трябва на мъжете?

Когато отидох в Леверкузен и се чувах с моите авери, им обяснявах, че ще ми дадат кола. Аз си нямах хал хабер от марки. Но Кючуков и Томовски даваха съвети: „Да им искаш мерцедес. И не от старата С класа, ще им кажеш, че искаш новата С класа“. И аз ги юрках всеки ден: „С класа, С класа, С класа“. Младо момче с типични мъжки желания – може да няма къде да спим или какво да ядем, но дай ни кола да имаме. Анализирал съм си онзи момент, когато след това съм разсъждавал за истински важните неща в живота. А по-късно впечатлението ми се беше затвърдило като цяло за мъжете в България – няма значение къде ще живееш – на палатка, в една стая, или пък изобщо нямаш къде да живееш, но е важно да имаш кола. И по възможност да е хубава. Може да нямаш 2 лева в джоба, да нямаш и за бензин дори, но кола да имаш, за да покажеш някакъв статус. Ако това изобщо е показател за статус в живота. По-скоро за друга глупост – мъжете предпочитаме да си купим кола, вместо апартамент. Но това е действителността. Мъжете явно сме такива. Приемам, че сме такива, но продължавам да се чудя защо. Та тогава и аз, 19-20-годишно момче – С класа, та С класа. Правех си кръгчета из Леверкузен. Имах си един маршрут и все по него. Нямах навигация и си пердаших по познатия път.

А в крайна сметка нямаше какво да правя, защото не играех в Бундеслигата, ритах за втория отбор. Общо взето, така минаха първите ми шест месеца. Но все пак имаше какво да се отбележи и в малкото ми минути на терена в Бундеслигата, защото всяка стъпчица е важна.

Аз, Бундеслигата и „Байер“

Малко след като бях станал на 20 години, дойде дебютът ми за „Байер“, дебютът ми в Бундеслигата. Беше 10 февруари, приемахме „Кьолн“. На почивката губехме, но обърнахме. При 2:1 за нас 15 минути преди края стъпих за първи път на терена на „Бай Арена“ в официална среща. И то заменяйки легендарния Улф Кирстен! Само след 3 минути записах и първата си асистенция – подадох на Оливер Ньовил за 3:1. Тези 15-ина минути ме въодушевиха. Уж малко време, но имах и шансове за гол – след удар с глава топката мина покрай гредата, а при друг изстрел тя беше изчистена от голлинията. В края Лусио вкара втория си гол в мача. При дебюта ми в Германия спечелихме с 4:1. В следващия кръг пак поиграх 15-ина минути, а в по-следващия беше първият ми мач като титуляр. И последният за този сезон.

С Лусио дойдохме заедно през зимата. За много кратко той се адаптира отлично. Имаше голяма крачка, която тормозеше и нападателите, а и защитниците на съперника – често се включваше напред и самият той вкарваше. Беше много добър футболист. Висок като мен и темерут като мен – не говореше с никого. Е, той не знаеше и езика. Живееше си в отделен свят със Зе Роберто, Робсон Понте, Диего Пласенте, а после и с Хуан. Бяха сформирали голяма група. Лусио беше един от най-добрите защитници, с които съм играл, а след това и срещу които съм играл, когато отиде в „Байерн“ (Мюнхен). Имаше всичко. Раздаваше се много.

За първите шест месеца Лусио вкара пет гола. А аз – нула. Бerti Фогтс не разчиташе на мен. Пусна ме само един мач титуляр и ме извади на почивката. За дубъла имах почти колкото мачове, толкова и голове.

С Лусио имам показателна случка от следващия сезон. Предполагам развръзката се дължи и на отличния му дебютен сезон. Бразилците по принцип са по-лежерни, закъсняват за тренировка, понякога не тренират както трябва. И имаше недоволство как тренира Лусио, как закъснява. Някои от по-старите футболисти бяха отишли при треньора и се бяха оплакали от него. На мен това ми се стори неуместно. Имахме среща с Топмьолер и Калмунд и Калмунд каза: „Не искам да се оплаквате кога Лусио идва на тренировка, защото, като излезе на терена, той е най-добрият от всички. Вкарва голове, жертва се за всички, върши си работата, за която сме го взели – при това положение малко ме интересуват такива оплаквания“. Всъщност така и стана ясно, че някои от по-старите са ходили да се оплакват. Много го мразя това. Лусио не спря да се развива и раздава, заслужено отиде в „Байерн“, а стана и световен шампион. Привилегията да идва малко по-късно си я беше извоювал, защото на терена беше ужас за всеки съперник.

В първия ми сезон в „Байер“ завършихме на 4-то място. Тези трудни за мен първи месеци превърнах не в зародиш на отчаяние, а в усилвател за моята мотивация да докажа кой съм и какво мога. А и се запознах с отлични футболисти и страхотни пичове. Робсон Понте беше поредният образ. С него, а по-късно и с Франца, заформихме добро партньорство. Имаше и уникални зевзеци като Франк и Франки. Франк Юрич – австралиец, и Франки Хейдук – американец. На Юрич му беше през онази работа за всичко. Лежерен, за никъде не бързаше и постоянно повтаряше: *Berba, calm down mate!* Хейдук – същият. Беше с дълга коса, все едно гледаш някой сърфист. Той пък ми повтаряше: *Chill out mate*. И Франки слушаше много Тупак като мен.

През лятото в отбора дойде Ханс Йорг Бут от „Хамбургер“ и застана на вратата. И Золтан Себескен. Както и Бастюрк, взехме го от „Бохум“. Той се превърна в един от важните основни футболисти. Другите бяха от стария отбор. Аз получих повишение – вече играех повече.

Но най-важното – в „Байер“ дойде нов треньор. От юни 2001 г. начело застана Клаус Топмьолер. Обикновено треньорите идват с екип, но той дойде сам. Петер Херман му стана асистент и сформираха добър тандем.

Отидохме на турне в Америка. Бяхме в Маями, във Вашингтон. С онова турне натрупах първите си впечатления от Америка. А от своя страна съм направил и доброто първо впечатление на Топмьолер.

В Маями бяхме излезли и обикаляхме. А там – кафе до кафе, бар до бар, имаше и стриптийз барове, кълчеха се по пилони. На улицата имаше брутално задръстване, все едно е час пик, колите едва се тътреха. Но ситуацията беше различна, като по филмите – всякакви гъзари, така наречените лоу райдъри, се движеха като костенурки, отвътре се носеше музика, а от прозорците се стелеше дим. Пушеха си вътре, все едно са гангстери, а може и да са били. Лъскави автомобили и джипове, които почти не се движеха. Само от прозорците им излизаше пушек. Фрашкано с народ. Дали сваляха гаджета, дали въртяха далавери, продаваха нещо, обявено за нова мода... Но задръстването беше безумно. Аз умирах от жегата. Хем ми беше интересно, хем по някое време си казвах: „Абе, ние какво правим тук?“.

Много точно обаче знаех какво трябва да правя на терена. Защото статутът ми от миналите 6 месеца не ме устройваше и трябваше ясно да го променя при новия треньор.

Играхме с „ДС Юнайтед“ във Вашингтон. Вкарах първия гол в мача. Поведоха ни 3:2 и си мислех, че ще сме добри гости и ще ни бият. Но Бербатката не смяташе така – фланелката с №12 още ми беше голяма, но амбицията ми беше по-голяма и от нея. Бум още два гола, 4:3 за нас. Стартирах предсезонната подготовка с хеттрик, какво похубаво?

С „Атланта Силвърбекс“ пак заших един гол с глава. В Америка явно показах, че имам място в отбора и ще се боря за него през този сезон. А никой дори не е предполагал що за сезон ни очаква. Каква драма само!

Лудият сезон

На старта на първенството имах контузия. Първият ми мач в Бундеслигата от новия сезон беше в 4-тия кръг – влязох в края. Падахме 2:3 от „Шалке“, стигнахме до 3:3. С тях правехме толкова луди мачове. Като онзи 7:4. Тогава Йорг Бут вкара от дузпа и после тичаше с вдигнати ръце, все едно е господарят на света, а му вкараха гол от центъра. Беше толкова смешно.

Още от първите мачове през сезон 2001/2002 съставът се беше поизбистрил. Бут на вратата, Новотни, Лусио и Пласенте сигурни в защита, плюс Золтан Себескен или Борис Живкович, в средата бяха Балак, Рамелов, Бастюрк и Шнайдер, а Улф Кирстен и Ньовил бяха титулярните нападатели. Съставът ни беше много силен. Не знам дали някой изобщо ни е слагал в сметките за титлата преди сезона, но тогава изобщо не съм обръщал внимание.

Започнах да влизам като резерва. Топмьолер ме пусна да поразтърпам малко и в следващия мач със „Санкт Паули“. За да дойде гостуването ни на „Борусия“

(Дортмунд) в 6-ия кръг и първият ми гол в Бундеслигата. Този път влязох половин час преди края на мястото на Нювил, падахме 0:1. Помня много ясно дебютния си гол в Германия – Зе Роберто проби по лявото крило и подаде на Бърдарич, който центрира, аз бях останал непокрит, само сложих голямата патерица и пратих топката в мрежата – 1:1. Зе Роберто беше силен в ситуация един срещу един, имаше и бързина, много добре играеше и с левия крак. Той и Бърдарич развиха отлично контрата, а цялостното развитие за мен беше идеално – толкова време чаках за първия си гол, работих здраво, дебнех момента си и го заслужавах. На 22 септември, когато България отбелязва Деня на независимостта, аз отбелязах началото на своя голов път в Германия, надскачайки зависимостта си от отличните нападатели, с които разполагаше „Лeverкузен“.

В следващия мач дойде и следващият ми гол – срещу „Щутгарт“ на Красимир Балъков. Влязох и вкарах за победата ни с 4:1. През пролетта имах силна серия – пет поредни мача в Бундеслигата с гол и общо 6 гола в 8 поредни мача.

Купата

За Купата на Германия играех всеки мач титуляр, това беше мястото, на което ми се даваше поле за изява. А аз оправдавах доверието.

През декември, още 20-годишен, вкарах и първия си хеттрик. Във втория кръг за Купата на Германия гостувахме на „Бохум“, отстранихме ги с 3:2. После бихме и „Хановер“. За да дойде 21-вият ми рожден ден. На 30 януари 2002 г. взехме четвъртфинала с „Мюнхен 1860“ на Даниел Боримиров с 3:0. Вкарах първите два гола. Този за 1:0 беше истински подарък за рожден ден – със задна ножица. За мен беше празник и по друга причина – играех титуляр, рамо до рамо с легендарния Улф Кирстен. А в „Мюнхен“ играеха Томас Хеслер и Давор Шукер.

Шампионската лига

През лятото на 2001 г. потеглихме и по друг път, без дори да подозираме колко далеч може да ни отведе. Започваше и моето пътешествие в Шампионската лига.

В началото гледах отстрани, от скамейката, но пък съотборниците ми се справяха отлично. Отстранихме „Цървена звезда“ и влязохме в групите. В тях стартирахме отлично – Улф Кирстен донесе победата над „Лион“ с 1:0 във Франция, а в следващата среща на „Бай Арена“ бихме не кой да е, а „Барселона“. Карлес Пуйол и Шави бяха основни фигури още тогава, представяте ли си? Останаха такива и в следващите 13-14 години, какви футболисти само! Играеше и бъдещият треньор на „Барселона“ Луис Енрике. Той даже ни вкара гол, но второто полувреме ги обърнахме 2:1.

На 10 октомври 2001 г. изживях и своя миг за дебют в Шампионската лига. На 20 години се появих и на най-голямата сцена в клубния футбол. Влязох второто полувреме срещу „Фенербахче“, спечелихме 2:1 вкъщи. С това записахме трета поредна победа. В другия кръг гостувахме на „Барселона“, за първи път бях на „Ноу Камп“. Този път ни биха 2:1, за нас вкара моят приятел Рамелов. А аз вече имах щастието срещу отбора ми да застават играчи като Патрик Клуиверт, Ривалдо, Савиола, Франк де Бур, Филип Коку и вече споменатите Луис Енрике, Пуйол и Шави. Не че разбирах какво ми се случва, но на „Ноу Камп“ се чувствах като на свято за футбола място. За първи път в живота си имах шанс да стъпя на такъв стадион! Следващата спирка беше Турция. Бихме „Фенербахче“ в Истанбул! Пак 2:1. Но

четвъртата ни победа значеше, че вече сме в следващата фаза. Дали и късметът беше с нас, но е факт, че всичко ни се получаваше. Беше октомври и първенството тепърва навлизаше в разгара си. Но и там не вървахме никак лошо, побеждавахме, колекционирахме самочувствие. А моят главен апетит ставаше по-голям – вече бях вкарал първите си два гола в Бундеслигата.

На 31 октомври ми се случиха други две нови неща – вкарах първия си гол в Шампионската лига при първото си излизане като титуляр в турнира. Предвид сигурното ни продължаване напред, Топмьолер явно реши, че е точният момент и за моя дебют в стартовия състав. Пък и виждаше, че даде ли ми шанс – вкарвам. Трябваше да му се отблагодаря. „Лион“ ни беше повел 2:0, но в началото на второто полувреме вкарах гола за 2:2. Бърдарич стреля с глава, вратарят някак извади топката, тя се отби в напречната греда и се върна – наведох се и я пратих с глава в мрежата. В края загубихме от „Лион“ 2:4, но вече беше ясно – ние и „Барселона“ продължавахме напред.

Тогава правилата в Шампионската лига бяха различни. Отидохме в друга група – с „Ювентус“, „Арсенал“ и „Ла Коруня“. От тази група сто процента никой не ни е давал шанс, че ще излезем. Имайки предвид отборите и футболистите, срещу които щяхме да играем, хората сигурно са си били прави. Но ние бяхме в правото си да ги опровергаем.

Да играя срещу Дел Пиеро, Трезеге, Буфон, Недвед, Тюрам, Дзамброта, Песото от „Ювентус“, изобщо да се докосна до тях, това си беше даже извън мечтите за момче като мен.

Стартът ни в тази група подсказваше на всички специалисти, че са прави – сред тези имена ние щяхме да сме като дете, изгубено в непрогледна мъгла, и нямаше как да намерим правилния път. Летяхме към Торино. Чуваше се, че времето е лошо. На следващия ден се оказа, че мъглата наистина е толкова гъста, че не позволява да се играе. Отложиха мача с 24 часа. Втори опит – и пак зверска мъгла. Тогава стадионът се казваше „Деле Алпи“. Спомням си как загревах и едва виждах топката. Трябваше да се приберем в Германия и да се върнем след седмица. Изиграхме мача от трети опит, вкарахме ни 4 гола. Но трудностите са, за да се превъзмогнат. Знаех го от малък, знаехме го и всички в „Леверкузен“, където бяхме отбор от братя.

След първия ни мач с „Юве“ специалистите вече са били съвсем сигурни, че сме дотук. Но който твърдеше това, трябваше да дойде да ни го каже на терена. Още в следващия мач бихме „Ла Коруня“ 3:0. Дойде ред да се изправим срещу „Арсенал“. „Арсенал“ на Тиери Анри, Денис Бергкамп, Робер Пирес, Виера, Дейвид Сиймън. В Германия направихме 1:1. Влязох при 0:1 и уцелих греда при първата си среща с отбора, срещу който щеше да ми харесва да играя след години. Кирстен изравни и всички в групата бяхме с по 4 точки. В Англия Пирес и Анри ни почнаха рано, а в края вкарахме и Бергкамп, и Виера. Паднахме 1:4 на „Хайбъри“. Два кръга преди края бяхме четвърти в групата, но само на три точки от първия. Посрещнахме „Юве“ на Трезеге, Буфон, Недвед, Конте, Такинарди. И отборът с момчето Бербагов в състава би 3:1. Тази година посичахме гигант след гигант. Станахме трети и щяхме да гостуваме на водача в групата „Ла Коруня“ в директна битка за продължаване. За тях играеше Рой Макай, който късаше мрежите. Както и Диего Тристан. Бихме 3:1 и от последни станахме първи в групата. „Арсенал“ и „Ювентус“ – последен и предпоследен. Представете ли си какъв шок! Да се не начуди човек на такова развитие. Да го беше казал някой предварително, щяха да му сложат диагноза.

Но футболните лудории на „Лeverкузен“ из Европа нямаше да спрат дотук. Вече бяхме в елиминациите. А на четвъртфинал ни чакаше „Ливърпул“. На 3 април 2002 г. излязох титуляр на „Анфийлд“. Там, където щях да изляза и в първия си мач за „Манчестър Юнайтед“ години по-късно. Чакаха ни Стивън Джерард, Майкъл Оуен, Джейми Карагър, Джон Арне Рийзе, Дани Мърфи, Сами Хюпия, който по-късно стана треньор на „Лeverкузен“... Нямаше как и през ум да ми мине тогава, че ми предстоят много вълнуващи сблъсъци с тези хора и знаменити мигове именно срещу „Ливърпул“. Едва бях навършил 21 години. Учех в най-доброто футболно училище. А да ми гласуват доверие в Шампионската лига, и то на фаза четвъртфинал, значи съм си учил уроците добре. В „Лeverкузен“ няма как да получиш нещо даром, ако не си го заслужил.

Първия мач в Ливърпул загубихме 0:1, но знаехме, че сме много стабилни домакини. На реванша бях резерва. Балак откри с голям гол – замахна с десния крак, прати все още младия Джерард покрай себе си, прибра си топката с левия и я закарфичи в мрежата. Балак си беше магьосник. От онези играчи, за които ти трябва да наемеш детектив, за да разбереш кой е по-силният му крак, и пак не разбираш. Този сезон разкри на всички световната си класа, пратила го впоследствие в „Байерн“ (Мюнхен).

Абел Шавиер обаче изравни за „Ливърпул“ преди почивката. Вече ни трябваша 2 гола разлика, налагаше се да се увеличи мощта в атака. На полувремето аз и Нъовил заменихме Кирстен и Себесчен. С Нъовил се разбирахме прекрасно в игра, беше и готин човек. А на терена – фурия. Най-бързият в отбора. Поглеждаш – едно слабо-телесно същество, а докато мигнеш, вече не можеш да го стигнеш и е зашил топката в мрежата. С лекота си вкарваше по над 15 гола. И винаги беше където трябва. Тих, веселяк, с когото да ти е кеф да играеш. Влязохме с него да помагаме за подвиг. Балак вкара за 2:1, бях замесен в атаката за гола преди центрирането към Михаел. Бяхме вдъхновени. Скоро щеше да удари и моят час. Голът ми беше много странен. Получи се разбъркване. Нъовил шутира, защитник изби от голлинията, топката дойде към мен, докато се ослушвах в наказателното поле. Замахнах да я бия, но не ми беше удобна. Исках само да я ритна директно, но първо се удари в коляното ми, а докато летеше,, аз си доразтворих крака, удари се и в кората ми и влезе. Шантав удар. Гол 50% собственост на коляното ми и 50% на кората ми. Но какъв момент! Топката беше във вратата. Екстаз! По трибуните настана леш. Топмьолер скача като малко дете, прегръщат се, целуват се с щаба. А съотборниците ми ме задушават, скачат върху мен, пълна какофония. 10 минути по-късно Литманен ни попари с красив гол за 3:2. Но това не беше всичко в тази вечер, която се оказа наша. Лусио промуши топката между краката на Дудек, а ние с драмата се промушихме към полуфинала. Този гол също помня отлично – Лусио се беше включил в атака, защото нямаше какво да губим, получи топката вляво в наказателното поле, набра, а аз бях абсолютно сам срещу вратаря. Крещях ли крещях: „Подай, бе! Подай, бе!“. За един миг сигурно съм изпсувал вътрешно 10 пъти, че не ми подава. Крещя „подай мииии“, псувам наум, гледам го как стреля и си казвам: „Нееееееее“... Като видях, че вкарва с левия крак между краката на Дудек, изригнах от кеф: „Дааааааа!“.. Ако не я беше вкарал, щях да го побъркам. Обаче я вкара. Със сигурност ми се искаше да я свие на мен и да отбележа аз. Но истината е, че Лусио заслужаваше решителния гол след фантастичния сезон, който правеше. А ние заслужавахме да елиминираме „Ливърпул“. Магична вечер. Топмьолер подивя от щастие. Треньор на „Ливърпул“ беше Жерар Улие – не знам на

него какво му е било. Но той беше и треньор на петлите през 1993 г., когато България шокира Франция на „Парк де Пренс“ с двата гола на Емил Костадинов, изхвърлили тази велика футболна сила от световното в САЩ. В този ред на мисли – на Жерар Улие не му се случваше за първи път да губи толкова инфарктно. В нашата съблекалня беше истинска еуфория. Доскоро не бях отдавал чак такова значение в какви мачове и срещу какви отбори влизам, стига да играя. Сега бях вкарал на четвъртфинал в Шампионската лига и се класирахме за полуфинал. И то какъв. Срещу бъдещия ми тим, срещу футболната ми съдба „Манчестър Юнайтед“. Някои хора, срещу които трябваше да играя през 2002 г., впоследствие щяха да станат мои съотборници. Скоулс, Гигс, Гари Невил – Светата троица. Головата машина Нистелрой. Рой Кийн. Оле Гунар Солскяер, който по моето време в „Юнайтед“ беше треньор на втория отбор и с него правехме допълнителни тренировки след основните занимания. Очарователен човек. Никой не може да каже една лоша дума за Оле. Моят приятел Уес Браун също беше в „Юнайтед“ още тогава. Легендарните „червени дяволи“ на Алекс Фъргюсън срещу малките „аспирини“ от предградието на Кьолн. Голям ден за мен! 24 април 2002 г. – излязох титуляр на „Олд Трафорд“. Първото ми докосване до Театъра на мечтите. Завършихме 2:2. Грамаден резултат за малката банда от Леверкузен.

С приближаването на реванша ставаше все по-тежко за нас от психологическа гледна точка. А и от физическа – заради борбата на трите фронта. Точно бяхме направили две грешни стъпки в битката за титлата в Германия, и трябваше да ни гостува легендарният „Манчестър Юнайтед“. А залогът беше класиране на финал в най-престижния турнир. В този мач дадохме свидна жертва за предстоящите финали – капитанът ни Йенс Новотни се контузи тежко. Още в 10-ата минута понесохме този смъртоносен удар. Йенс беше истински стълб. Скъсаните връзки на Новотни откъснаха и част от силата на „Леверкузен“. Йенс не можа да се възстанови и за следващия сезон, това беше преломният момент в кариерата на този отличен футболист. От самото начало Йенс ми правеше силно впечатление. Страхотен защитник. Беше на нивото на Рио Фърдинанд. Интелигентен, бърз, здрав. Четеше играта, имаше пас. Но заради тази контузия кариерата му приключи по-рано. Много готин човек, голям футболист.

След контузията на Йенс на „Бай Арена“ дойде и новият удар – големият Рой Кийн ни вкара. Манчестърци сигурно вече са предвкусвали лесна победа. Но, стигнали дотук, ние бяхме готови на подвизи – вече бяхме ги тренирали в предишните мачове. Ньовил, момчето, на което фланелката винаги му беше голяма, вкара страшен гол. Голаджия от класа! И бележеше все важни попадения. Бастюрк беше с голяма заслуга за това, той също правеше отлични мачове. Малката банда всъщност си имаше своите големи герои. И елиминирахме „Манчестър Юнайтед“!

По-късно, като отидох на „Олд Трафорд“, им напомнях за злополучните им мачове с „Леверкузен“. Неприятно за тях, но факт. А „Леверкузен“ заслужаваше! Бяхме се събрали в центъра, подскачахме, викахме. Бяхме лишили Алекс Фъргюсън от възможността да се върне в Глазгоу за финал срещу „Реал“ (Мадрид) пред родна публика. Момчетата от предградието на Кьолн си подпечатаха билетите до Шотландия и честта да играят на финала в Шампионската лига.

Какъв сезон само – толкова много щастие и толкова много болка...

Трите втори места

Загубихме титлата във вътрешния шампионат много болезнено. След 31 кръга, 3 преди края водехме с 5 точки на „Дортмунд“ и със 7 на „Байерн“. Прокобата започна от 32-рия кръг. Паднахме вкъщи от „Вердер“ 1:2, а „Дортмунд“ ни биха 2:1 – началото на края. Скъсиха дистанцията на две точки. Ние вървахме 1:1 на почивката, но допуснахме поражение. В същото време съдбата покри „Дортмунд“ – вкараха в последните секунди и биха „Кьолн“ 2:1.

Последва големият удар, истинска несправедливост. „Дортмунд“ биха 4:3, ние паднахме 0:1 като гости на „Нюрнберг“. И ни изпревариха с 1 точка. Срещу „Нюрнберг“ не спряхме да атакуваме. Накрая минахме на вариант „каквото стане“ с дълги топки. При една такава аз се завъртях, шутирах извън наказателното поле и виждах как топката лети към вратата... Но разтърси страничната гредка. Райнер Калмунд на трибуните се беше хванал за главата и не можеше да повярва. Защото и една точка ни вършеше работа. Отчаяният ни шум обаче не доведе до резултат. Положение след положение, а топката просто не влизаше и не влизаше.

В последния кръг бихме „Херта“, но вече нищо не зависеше от нас. „Дортмунд“ губеше 0:1 от „Вердер“. И 1:1 ни устройваше, но 15 минути преди последния сигнал обърна мача до 2:1. И това наистина беше краят.

„Борусия“ (Дортмунд) имаше отличен отбор, играеше много добре. Но истината е, че ние им подарихме титлата. Нашият отбор беше по-добре комплектован и по-балансиран, но накрая дадохме на съперника това, което заслужавахме ние. „Лeverкузен“ никога не беше ставал шампион. А бяхме толкова близо...

След този шок пресата в Германия кръсти отбора *Neverkusen* – игра на думи, значеща, че никога няма да станем шампиони. Беше много кофти.

Мачът с „Херта“ от последния кръг беше на 4 май. Седмица по-късно, на 11 май, беше финалът за купата срещу „Шалке“. Стадионът в Берлин беше пълен. Със силните си изяви в турнира заслужих правото да съм титуляр във финала. И открих резултата – 1:0 за нас. Изравниха ни в последните секунди на първото полувреме. И през второто, като ни завя една вихрушка – стана 4:1 за тях. Паднахме 2:4. Второ огромно разочарование.

Странен мач – изгониха и двамата треньори по различно време. В края на първото полувреме пратиха Хууб Стевенс на трибуните, а през второто, когато резултатът още беше 1:1, съдията прати и Топмьолер там. Напрежението явно си казваше думата, но жалко, че това оказва влияние и на нас. А толкова добре почна всичко с моя гол. Казах си: „Супер, ще счупим каръка“. А накрая – 2:4. Извинявай.

И все пак най-големият ден трябваше да е 15 май – „Байер“ (Лeverкузен) влизаше в битка с галактическия „Реал“ (Мадрид). За най-желания трофей, този от Шампионската лига. „Реал“ бе отстранил „Байерн“ (Мюнхен) на четвъртфинала и „Барселона“ в полуфинала, за да стигне до финал срещу могъщия „Лeverкузен“.

Това ни беше последният мач от тази злополучна година. И таяхме надежда да спечелим поне него, макар шансовете ни да бяха нищожни. Сигурно никой по света не си е и помислял, че ще можем да сме достойни за победа срещу феноменалния Зидан и фантастичния Луиш Фиго. Фиго, когото след години посрещнах лично в София...

Преди мача, който трябваше да се играе в Шотландия, се чухме със Стилиан Петров. Дотогава аз няхах реална представа какво да очаквам от Острова. И се бързахме доста – и за времето, и за обстановката. Разказвах му как, докато се придвижвахме от летището към хотела, всичко ми изглеждаше едно и също. Къщите, улиците. Бържах го: „Стилиане, как живееш тук? Ти трябва да се гръмнеш. Депресията сигурно те тресе всеки ден“. Видя ми се сиво, къщите – една в друга, покривите им се целуваха. Посмяхме се със Стилиан, пожела ми успех. И се настроих за „Хемпдън Парк“.

Тогава не осъзнавах какво ми се случва. Какъв уникален шанс всъщност имах. Какво реално значеше, че съм стигнал до финал в Шампионската лига. Отдавам го изцяло на младостта. Беше ми важно да играя и да се наслаждавам, без да гледам настрани. За мен си беше важен футболът в чистата му форма, без значение за какво играех. Победата и радостта от играта винаги бяха важни, но не осъзнавах какъв точно е залогът. Седях на пейката в очакване мачът да започне. Изобщо не разсъждавах, че това е финал за КЕШ – черешката на футболната торта, битката за най-голямото отличие на клубно ниво. Има футболни личности, на които не им се удава шанс изобщо да играят финал през кариерата си. За мен, 21-годишното момче от България, влюбено във футбола, това си беше обикновен ден с мач, който като всеки друг просто исках да спечелим.

Но както виждам нещата сега, ако имаше как, бих влязъл в мозъка на всеки от съотборниците си тогава, включително и в собствения си. За да разбере какво, по дяволите, е било реално в главите ни. В главите на силни личности от отбор, който излетя над досегашните си представи и възможности, но не успя да прелети до нито една от трите дестинации, за които се бе запътил. В рамките на 11 дни губиш инфарктно титлата, губиш купата и излизаш във финала за Шампионската лига срещу „Реал“ (Мадрид). Каква палитра от емоции само.

Бяхме на пейката заедно с Марко Бабиш, с когото сме връстници. И се бържахме: „Какво правим ние тук?“. Смеехме се, невярващи, че на по 21 се изправяме срещу „Реал“ (Мадрид) във финала на Шампионската лига.

Мачът беше много интересен и напрегнат. Мисля си, че дори ни се полагаше трофеят. Поведоха ни рано. Първият им гол беше отвратителен. Такъв гол не заслужава да бъде на финал за каквото и да е. Роберто Карлош беше известен със силните си шутове и със силно хвърлените тъчове. Още от съблекалнята ни почна с такива тъчове – един, втори, не си взехме поука, и третият се оказа фатален за нас. Карлош се засили, Раул вече беше тръгнал да спринтира, което говори за синхрон и заучено положение. Тъчът беше почти на центъра, Карлош хвърли силно точно на крака на Раул, чак зад гърба на защитата, а Раул съвсем леко отклони топката към далечния ъгъл. Още не мога да си обясня как Йорг Бут не се намеси. Та топката мина до него, точно под ръката му. Може би бе тръгнал да покрива близкия ъгъл и го хванаха в крачка. Стоях отвън и не можех да повярвам. Да започнеш финал в Шампионската лига с толкова грозен гол още в 8-ата минута, просто не беше честно. Хората сигурно са си казали: „Край, този мач е 6:0!“. Отвратителен, грозен – голът си е гол... 1:0 за „Реал“. Но това не ни съкруши. Реагирахме бързо и след само 5 минути вкарахме. Играехме като равен с равен и изравняването беше логично. Шнайдер центрира, Лусио с глава – 1:1. Още в 20-ата минута Топмюлер ми каза да ставам да загревам. Имаше проблем с Бърдарич. Какво? Помислих си: „Тренер, да не си се объркал нещо?“. Не си представях, че ще ми се наложи да влизам толкова рано в мача. Срещу този отбор, срещу тези футболисти... Тресях се от напрежение. Но докато

загряхах, си повтарях: „Спокойно, нали това обичаш да правиш, нали искаш да играеш винаги, ето ти шанса, няма нищо страшно“... Успокоявах се и чаках да ме извикат. И... още преди почивката влязох в игра. Продължавахме да се държим достойно. В 45-ата минута, точно преди края на полувремето обаче, извънземният Зидан препарира всички с магията си. Извеждащ пас по лявото крило, Роберто Карлош, без да гледа, върна с крак към границата на наказателното поле, а Зидан директно от въздуха я изстреля фамозно и неспасяемо под гредата. Станах свидетел от първо лице на най-красивия гол във финали на Шампионската лига. Всъщност в един мач бях пряк свидетел на най-грозния и най-красивия гол във финал на Шампионската лига. Но голът на Зидан – това беше шедьовър, само заради който си заслужаваха да спечелят Шампионската лига. В този мач се случи още нещо много важно за „Реал“ и за историята на футбола – в 68-ата минута на мястото на контузилия се Сезар Санчес на вратата на „Реал“ влезе младият Икер Касияс. Оттук тръгна великолепната кариера на Касияс в световния футбол. И той беше на моята възраст, а какъв мач направи! Какви важни спасявания в онази вечер. Сякаш съдбата поиска Санчес да излезе, а може би той нямаше да се справи с тези наши положения. Ние нямаше какво да губим, хвърлихме всички сили напред. Дори вратарят ни Йорг Бут се включваше напред – за малко да вкара гол с глава. После Касияс извади хубав шут на Бастюрк. И започна да твори чудеса на вратата. В края стигнах топката до аутолинията, хвърлих се на шпагат, за да я насоча към вратата. Касияс обаче отрази също с крак. Последва центриране. Топката дойде на главата ми. Стрелях. Касияс я извади с коляно. Накрая играехме без вратар – всички бяхме в атака. Но – съдба. Играхме като равен с галактическия „Реал“ (Мадрид), но накрая изпаднахме в екстаз не ние, а Дел Боске и отборът му. А ние – от върховните емоции, че играем страхотно на най-високото ниво, директно се озовахме на два метра под земята с трети пирон в нашия ковчег.

Да си толкова близо до титлата и Купата на Германия, до триумфа в Шампионската лига и накрая да се окаже, че просто си видял и трите трофея най-отблизо. Кошмар.

На 21 години играх срещу Зидан, Фиго, Раул, Макелеле, Фернандо Йеро. Когато си гледал толкова много за тях, имаш чувството, че не можеш да ги докосваш. Впоследствие съм го забелязвал при играчи, когато се изправяха срещу Меси и Кристиано Роналдо – понеже тези суперзвезди са толкова добри, понякога сякаш изпитваш вина, ако ги докоснеш. Това го забелязвах и от другата страна, когато аз се наредих до великаните от „Манчестър Юнайтед“. Когато заставахме в тунела с другия отбор и излизахме към терена на „Олд Трафорд“, а дикторът кажеше: „Сега да посрещнем шампионите на Англия, шампионите на Европа, шампионите на света – „Манчестър Юнайтед“!“ Ами, като погледнех към другия отбор, те играчите му вече бяха пребледнели. И как не, като до тях бяха икони като Скоулс и Гигс, имаше го този респект. Нещо подобно се усещаше и в онзи мач на „Леверкузен“ срещу „Реал“. Особено към Зидан, Фиго и Раул. Това, че не можеш да ги докосваш, разбира се, не е истина. Когато Йеро стоеше до мен, сякаш имах залепен великан до себе си, тогава бях и доста по-слабичък. Обаче бях с огромно желание за игра. Защото пък няма по-сладко от това да изпъкнеш сред великаните.

Фантастично преживяване с ужасен край. И все пак – малката банда игра като равен с гиганти. Бяхме уникален отбор – всичко беше хармонично, всеки си играеше ролята.

Михаел Балак започна да разцъфва, стана голмайстор на отбора със 17 гола. Той ни даваше блясък. След него бяха Нювил и Кирстен с 13 и 11. Аз бях леко повишен – получавах повече игрови минути, но титуляр в Бундеслигата излязох само в 8 мача.

Бях четвъртият най-резултатен с 8 гола, но това не ми беше достатъчно. Моето място беше първото. Винаги него съм искал. Но имаше и нещо хубаво – общо за Купата на Германия и Шампионската лига вкарах 16 гола, взех да показвам качествата, заради които „Лeverкузен“ ме купи. Имах напредък, все беше нещо.

Парите за билети в гардероба

Животът в Лeverкузен си беше еднообразен. Събуждах се, навън беше тъмно и сиво. Предполагам, че така съдбата ме е подготвяла за периода в Манчестър. Крачех през сивотата и отивах към единствената искра в ежедневието си – тренировката. Е, понеже бяхме в Германия, често се случваше искрите да са по два пъти на ден. След тренировка се хранех в ресторанта на Мито Кеча. Минавах покрай фабриката да ѝ помахам, да я видя дали все още е там, където беше и вчера, и онзи ден. И се прибирах. Друго нямаше какво да правя.

Едно от най-често посещаваните от мен места беше видеотеката. Намираше се на метри от апартамента ми в Лeverкузен. По онова време нямаше откъде да сваляш филми и да гледаш. И ако съм имал датчик или някой извади статистика, сигурно ще се окаже, че в онзи период съм бил най-редовният посетител на видеотеката. Още не разбирах добре немски. Взимах филми на английски, прибирах се и гледах. Обичах да чета различни английски списания – за филми, за мода, за коли. Но в Лeverкузен английски списания нямаше. Ходех от Лeverкузен до летището в Кьолн, за да се снабдявам. По този начин правех две неща – това пътуване разнообразяваше ежедневието ми, а списанията ми помагаша да подобрявам английския си.

Баща ми идваше от време на време. Жилището ми беше в голяма къща на три етажа. И на всеки живееше отделно семейство. Най-долу, в мазето, имаше обща пералня. Слизаме с баща ми да си пускаме дрехите да се изперат, обаче пише на немски. Първия път – стоим, гледаме пералнята и се чудим как да я пуснем. Двама мъже и една пералня. Ние, хубавците, като мъже от по-стари времена, май бяхме свикнали друг да ни пере. Та не можехме и по интуиция да налучкаме програмата. Наложих се да се кача до горния етаж и да помоля за помощ. От друга страна, сякаш имах нужда от такива смешни случки за разнообразие. После животът си продължаваше все така – събуждане, сивота, тренировка, хапване, помахване на фабриката и прибиране вкъщи. Дори и да исках, в Лeverкузен нямаше къде да отида. Според моя свят в Лeverкузен нямаше дори дискотека или клуб. Даже и да е имало, аз никога не съм питал. Не ми е и минавало през главата, защото иначе би било лесно – Кьолн беше на един мост разстояние. Въпреки че Кьолн е хубав град – с красиви забележителности, с впечатляващата катедрала, дори там ходех много рядко. Разглеждах или минавах през улицата за шопинг и се връщах през моста към града с любимата ми фабрика. Там беше животът ми – футболът.

С гордостта от повиквателните ми за националния отбор се явяваха и малкото поводи за разнообразие – да видя семейството си и приятелите в България. В онези времена имаше и някои смешки. По принцип клубният отбор ти купува билет. Когато се прибереш, показваш бележката за покупката на билета на футболния съюз и те ти осребряват парите за него, които трябва да занесеш обратно в клуба. Нали съм над нещата, в началото аз това изобщо не го знаех. Беше ми първи клуб в чужбина, бях малък, не разбирах и немски – и ето ти комична случка.

Като покажех купените ми билети за бизнес класа на финансиста на БФС, той ме поглеждаше изпод вежди и ми хвърляше страшен поглед: „Вашите цял живот бизнес класа със самолет са пътували“. Виках си наум: „Свиквай, свиквай, че какво те чака...“. На мен ми беше смешно, на него сигурно – не съвсем.

Като ми се наложи да пътувам с купени по този начин билети от Леверкузен, аз не бях изобщо наясно какво се прави. Дават ми от БФС парите за билетите, прибирам се аз в Германия и ги събирам. Бяха в долари. Имах дълго палто, което висеше в гардероба. Слагах ги във вътрешния джоб на палтото. Събра се доста голяма за мен сума. От време на време, като ми се наложеше, бърках в джоба на палтото, обменях си германски марки и купувах разни неща. Един ден, когато отидох в администрацията на „Леверкузен“, сигурно за поредния билет, момичето, което ги купуваше, ми каза: „Ние не сме получавали парите за билетите, които ти възстановяват от националния отбор“. А аз, съвсем по детски: „Ама аз трябва да ги давам на вас ли?“. Къде съм летял изобщо, мислел съм си, че тези пари са си мои. Занесох каквото имаше в джоба на палтото, отидох при ръководството и им казах, че каквото съм изхарчил, ще трябва да ми го удържат от заплатата. Та така и стана – за да се изравни балансът.

5 гола не стигат за световно

За националния отбор бях тръгнал добре, щом за по-малко от година прескочих от юношеския през младежкия към мъжкия тим. През есента на 2000 г. бях вкарал още в първата си квалификация за България.

През пролетта на 2001 г. продължих в същия дух. Втора световна квалификация за мен – втори гол. Беше още по-хубаво – беше победен, беше на стадион „Българска армия“. Приемахме Исландия. Бяха ни повели, но Краси Чомаков изравни. Стойчо Младенов ме пусна в игра след 60-ата минута, на мястото на Гонзо. И вкарах за 2:1. Кеф. Със Стойчо Младенов имаш отлични взаимоотношения. Той беше човекът, който ме взе в младежкия национален отбор, а след това не се отказа от мен и в мъжкия. Тренировките му бяха доста интензивни и интересни. Постигнахме още 3 победи и 1 равен. Донесох точка с късен гол за 1:1 в Исландия и три точки с два гола за 2:0 в Малта. Вкарах общо 5 гола за България в дебютните си световните квалификации. Оказаха се недостатъчни. Решаващ се оказа мачът с Дания вкъщи, който не успяхме да спечелим. Йон Дал Томасон ни вкара веднага след почивката и в последните секунди, когато преследвахме поне равен. А накрая Чехия ни довърши с ужасно 6:0. И както преди два кръга бяхме първи, останахме трети в класирането.

Да срутиш националния стадион на куц крак

От 2002 г. треньор на националния отбор стана Пламен Марков. Лятото и есента имашме контроли срещу Германия и Испания. През август приехме Бундестима на „Герена“ в София. Открих резултата с хубав шут в мрежата на Йенс Леман след пас с марка „Балъков“. Изкефих се, че вкарвам на Германия. Но отделно от трибуните на стадиона на „Левски“ ме бяха поядосали с разни скандирания. Затичах се към трибуните, хвърлих фланелката си на земята. Хем от кеф, хем с желание да затворя някои усти и да им кажа: „В мачовете за България всички сме от един отбор“. Бях се превъзбудил. Балак изравни от дупка. После обаче изпреварих моя приятел Рамелов,

надскочих го и той трябваше да ме спъне за дузпа. Краси Балъков вкара – 2:1. Изравниха ни след далечен шут и рикошет в крака на Янкер. Но играхме силно, което беше важното.

Дойдоха квалификации за Евро 2004 г. в Португалия. На старта през септември 2002 г. гостувахме на Белгия. За жалост, още в третия кръг в Бундеслигата – в края на август, се контузих. Преди това бях вкарал на „Борусия“ (Дортмунд), бях вкарал и на Германия, усещах се в отлична форма. Побеснях от яд, че не мога да играя за България в първата евроквалификация. Гледах по телевизията, щях да си счупя пръстите от стискане. Момчетата направиха отличен мач в Брюксел. Зоран Янкович и Стилиян Петров вкараха и бихме 2:0.

През октомври приемахме Хърватия в София. Прибрах се за лагера. Вечерта преди мача получих обаждане по телефона: „Треньорът иска да те види“. Отидох в стаята на Пламен Марков и той подхвана темата: „По принцип не е хубаво да се правят промени, когато отборът е победил. Срещу Белгия играхме много добре, заслужено победихме. Затова не е редно да правя промени, но съм решил да те пусна да играеш“. Стоях и слушах до въпроса му „Какво мислиш?“. „Радвам се, че ще играя“, отговорих. „Надявам се да ми покажеш, че не съм сгрешил с избора си“, затвори темата селекционерът. Очевидно не просто искаше да ме пусне в игра, искаше и да удвои мотивацията ми. И аз наистина се бях надъхал жестоко. Искях да дам всичко от себе си, за да оправдая доверието, което ми се гласуваше!

Хърватите имаха силен отбор. Но до нас беше достигнала информация, че отделни играчи не се разбирали, показвали по-голямо его, което не се отразявало на колектива. Във футбола на високо ниво трябва да се използва всеки миг на слабост на противника. Амбицирани да успеем и нашето поколение да стигне първо голямо първенство, се бяхме обединили в идеята, че трябва да атакуваме от първата минута! Щяхме да атакуваме от първата минута като юмрук с надежда да ги пробием и бием. Мачът започна. Ако човек е хвърлял поглед, е забелязал, че краката ми са здрави, но глезените ми са леко извити навътре. Това предразполага към изкълчване и обръщане. Ако не си връзвах глезените здраво, те хлътваха навътре и шансът да се контузя се увеличаваше! Предразполага и към късане на връзки. През цялата ми кариера първото нещо, което правех преди мач, беше да си вържа глезените! Едва бе изтекла първата минута от мача с Хърватия, когато при центриране скочих и се приземих лошо и болезнено. Явно още не бях открил най-добрия метод за връзване на глезените, а се приземих кофти. Усетих адска болка: „Е тва е краят! Мачът за мен свърши“. Докато си го помисля, си казах: „Ебал съм му мамата, каквото и да става, ще стискам зъби и ще играя, докато мога да ходя“. С всяка минута след обръщането на глезена ситуацията ставаше по-тежка. При спиране на играта поглеждах към краката си. При десния всичко си беше подредено, чорапът изпънат, глезенът си личи. При левия – страхотия, в долната част на чорапа ми не се виждаше глезен, а малка топка. Подуването беше в напреднала фаза. Пак си казах: „Не може да излезеш, стискай зъби“. След този момент се случиха две хубави неща. В 22-рата минута, тъй като не можех да тичам много заради глезена, получих топката на крак около централния кръг на терена, Игор Тудор ме преследваше и ми беше на гърба. Използвах ръста си и умението да гардирам топката, придобито още от детските години, когато баща ми ме водеше да играя с големите – бутах се, ръгах се, болеше ме, но после щеше другите да ги боли. Та с тези умения успях да гардирам топката. Тъй като десният крак ми е силен, а и беше здрав, започнах да се въртя на лявата страна, за да ми остане той

свободен за отиграване. Изпитвах болка, докато гардирах топката, но нямах избор. Гледах я, но с периферното зрение видях как Стилиян стартира от задна позиция. Разсече защитата на хърватите със спринт. За мен остана да я разсека с пас в коридор, да уцеля спринта му и да му сложа топката на крака, за да я вкара. Стилиян овладя хладнокръвно, видя в кой ъгъл да бие и насочи топката в мрежата зад Плетикоса. 1:0. По трибуните настана врящ котел. Мачът беше и официално откриване на Националния стадион „Васил Левски“ след реконструкция. Стадионът уж събира 43 хиляди, но имах чувството, че в този ден бяха 50 000, хората бяха наблъскани в секторите, зажаднели за радост от националния отбор. Всички куфееха. Аз забравих за болката. Адреналинът я беше притъпил. Изтичах почти на спринт да поздравя Стилиян. След подновяването на играта от центъра обаче изобщо не чувствах левия си крак. Подтичвах накуцвайки. Когато съм бил контузен по време на мач, винаги съм си повтарял едно и също: „Абе, айде още 5 минути, айде още 5 минути. Ще ми се удари в носа, ще ми се удари в кората и ще влезе гол, тогава ще изляза аз“. В онзи ден усещах, че ми върви. Едва стъпвах, но не можех да напусна. В 37-ата минута Марто получи по дясното крило, а аз премествах болния си крак в най-бързото темпо, с което мога, точно зад гърба на Тудор. Пасът на Марто винаги е бил феноменален. Видя ме. Прехвърли топката с прецизната си левачка над защитата, моят приятел Тудор успя само леко да я докосне с темето си, за да ми я нагласи точно на гърдите. Поех я, а още като тупна, се хвърлих с десния крак напред и я пратих в обратния ъгъл на Плетикоса – 2:0. Този път имах чувството, че ремонтираният стадион „Васил Левски“ щеше да се срути и на другото домакинство пак нямаше да можем да играем на него. Обезумях. Пак съблякох фланелката си. Като се замисля колко пъти съм го правил след гол, докато ми дойде акълът... Сигурно в предишния си живот съм бил стриптийзър. Но в онзи миг всички българи на стадиона бяхме в делириум. Претъпканият и изригнал като вулкан национален стадион е една от най-паметните гледки в живота ми. В онзи ден планетите се бяха наредили. Пламен Марков беше подготвил смяната ми преди това, но я направихме след гола. Като излязох, ме беше страх да си погледна глезена. След мача бях седнал сам на скамейката с глезен като топка и се наслаждавах как момчетата празнуваха с феновете. Бяхме много по-добри, а първото полувреме направо ги смазахме. Записах асистенция и гол на куц крак. Бихме 2:0. После пропуснах победата с 2:1 над Андора, нямаше как да играя с топка за боулинг на левия крак, но бяхме лидери в групата с 3 от 3.

Веднага след мача с Хърватия се прибрах в Германия. Отидох при физиотерапевта ни Дитер Чолек. Куцах. Бях намусен. Когато съм контузен, винаги целият свят ми е крив, не мога да разговарям с никого, затварям се още повече. Но все пак има хора, за които знаех, че няма да ме натоварват, няма и да обръщат внимание на цупенето ми на света. Един от тях беше Чолек. Той ми вика: „Спокойно, случва се“, аз проклиnam: „Случва се, само на мен ми се случва“. Заведе ме в кабинета си, пълен с машини, които много по-късно бях забелязвал на други места. Имах чувството, че ги взема предпремиерно, за да ги тества. „Сядай. Сега ще пробваме нещо друго“, каза ми Чолек и подмина машините. Извади буркан. В него шавах някакви същества като малки глисти. „Какво ще правим?“ А Дитер с цялото спокойствие на света започна да обяснява: „Това са пиявици, виж какви са тънки. Като ти ги сложа на крака, почват да пият от кръвта ти и да дебелеят“. Докато говори, почна да бърка в буркана, да вади пиявици и да ги слага върху персоналната ми топка за боулинг, с която се бях сдобил след отока. Една, втора, трета, четвърта, пета, шеста пиявица. Впиваха се и започваха да

смучат. От дебелина на кутре ставах с дебелина на два палеца. Тогава Дитер ги отскубваше и ги връщаше в буркана. Ходих при Дитер и пиявиците му шест поредни дни. Действително ми помогна да се върна много по-бързо в игра. За първи път се сблъсках с този метод на лечение, макар впоследствие да разбрах, че човечеството използва пиявиците и лечебните свойства на слюнката им от хиляди години. За около три седмици се възстанових и бях готов за нови подвизи.

Футболист на годината за първи път!

С наближаването на края на годината идваше и церемонията за най-добър футболист на България. След като бях станал трети при първото си попадане в тази класация, апетитът ми беше нараснал. Бях си поставил за цел да стана и първи. И не само за един път. Искях да се наредя сред най-големите български футболисти. Искях всяка година да бъда, ако не номер едно, поне сред първите трима. С напредване на времето започнах да чувам слухове, че съм фаворит за спечелването на приза. Бях направил много добра година с клубния си отбор и въпреки че загубихме и на трите фронта, това, че играх финал в Шампионската лига, може би тежеше най-много в избора. Бях младо българско момче, което вкарваше голове по европейските терени и си пробиваше път в световния футбол. Благодарение само на таланта и труда, който полагам. А това се оцени от хората, които гласуваха в анкетата „Футболист на годината“. И бях избран за №1 в България.

Награждаването беше по време на кратката ни почивка след първия полусезон. Трябваше да сме на церемонията по обед. Кючука като по-организирания в тандема си беше купил готин костюм и понеже нямаше време да търсим за мен, реших да взема неговия. Предишната вечер обикаляхме клубовете и осъмнахме в неговата квартира в „Младост“. Успяхме се, нормално като за нас. Тошо случайно се събужда и нито костюм изгладен, нито нищо, а церемонията е след 30 минути. „Колко е часът? Ебах мама му, закъснявам!“ Ставам аз, оправям се на бърза ръка, той глади, организаторите звънят... А навън – сняг до колене. Мятаме се в колата, ама докато загрее в тоя кучешки студ... Опитваме да тръгнем, тя буксува. Посегнах към ръчката на вратата, за да изляза, а тя се счупи и ми остана в ръката. Кючука ме гледаше лошо. Първо си казах: „Сега ще купуваш ръчка“, но веднага ми мина през акъла по-важното: „Това е лоша поличба“. Все пак излязох и започнах да бутам колата, белким тръгнем. Накрая успяхме, Кючука даде газ и потеглихме. По шосето – киша. Ако караме по правилата, няма шанс да стигнем. Да закъснея за такова нещо, представяте ли си? Стигнахме бързо „Цариградско“, обаче по „България“ към НДК тръгнахме през червените светофари. Подгони ни полицейска кола. Ние – нарушение след нарушение, те – по нас. Сирената вие, Кючука вика: „Полиция, трябва да спрем!“. „Как ще спираш, бе? Закъсняваме, давай.“ Оставах минути до награждаването, а ние се надбягваме с полицията и фучим по улиците. Кючука си знае неговото: „Трябва да спрем“. Не че не е прав, ама имаме ли избор: „Няма да спираме, първи съм за „Футболист на годината“, ще им обясняваме, като стигнем“.

Стигаме паркинга, полицаите слизат бесни. Очаквах да ни арестуват: „Абе, господин Бербатов, така ли се прави?“. „Извинявайте много, чакат ме за церемонията, закъснявам, първи съм във „Футболист на годината“, досега не ми се е случвало...“ Полицаят строг и има защо: „Хубаво не ви се е случвало, ама покажете поне малко уважение!“. Оставах 2 минути до началото. „Много ви се моля, ако трябва да пишете

нещо, нека да е след края на церемонията, сега трябва да тичам.“ „Айде, тичайте, но това да ви е за последен път!“ Благодарих на човека и влязох задъхан. Започнах да се бърша, бях потен. Тогава носехме балтони като гангстерите на Чикаго през 1920 г.

След време, гледайки стари снимки, видях, че костюмът ми е бил два номера по-голям, но аз се чувствах перфектно. Президентът на България Георги Първанов ми връчи приза за Футболист номер 1 за 2002 г. Стъпих на върха в моята страна. Бях изключително горд! Наредих се сред великаните на играта Христо Стоичков, Христо Бонев, Георги Аспарухов, Димитър Пенев и много други фигури от този калибър. Но амбицията ми тепърва се задействаше. Може би хората в залата не подозираха какво ги чака, може би и аз не го очаквах, но щях да пробвам с всички сили да бъда един от най-добрите, които България е раждала. Това беше само началото.

Балон от кортизон

През 2003 г. подновихме битките за класиране на Европейското първенство 2004-та с 0:0 в Естония. Последва контрола с Албания, която няма да запомня с двата си гола за 3:0, а с отказването на Краси Балъков. Макар и 37-годишен, той ни помагаше много, рядко се раждат магьосници като Краси. През юни приемахме Белгия във възлова квалификация, а уникалните български фенове се бяха настроили за нов опит заедно да срутим националния стадион от радост. Тренирахме в деня преди мача. И по едно време – цък, усетих, че нещо ме дръпна на адукутура. Почнах да псувам, почнах да викам, всички ми бяха черни. С д-р Мишо Илиев отидохме на скенер, оказа се разтежение на адуктора. Бяхме в шок. И Пламен Марков, и докторът, и аз. В навечерието на решителната битка с Белгия аз отпадах от мача. Решихме да не казваме на никого, дори на съотборниците ми, да не даваме импулс и на съперника. Все едно всичко беше наред. Разбрахме се да чакаме до другия ден – деня на мача. Сякаш се надявахме на чудо. Но нямаше какво да стане за един ден. Разтежението беше малко, но ако вляза, можеше да стане голямо или да скъсам адуктор. Не спях цяла нощ. Досаждах на Мишо Илиев постоянно. Псувах, хвърлях каквото ми попадне из стаята от яд. Отидохме на стадиона: „Докторе, не ме интересуват рисковете, дори и на един крак, искам да играя“. Доки извади огромна инжекция. Беше пълна с кортизон. Впоследствие разбрах колко вредно е това. Но и да знаех, това беше единственият начин да играя. Докторът вкара инжекцията и избута лекарството – ужасна болка. В този момент кожата ми започна да се надига и да се получава сфера, все едно имах надут балон под кожата. „Докторе, какво се случва? Ще ми експлодира кракът.“ Беше точно преди да излизаме да загряваме. Мишо Илиев ме успокои: „Не се притеснявай, така се получава винаги“. Натиснахме подутина, за да се разнесе веществото. Изтръпна. Не усещах нищо. Мишо каза: „Колкото издържиш! Това е, което мога да направя“. Вързахме отгоре бандаж, за да ме стегне и най-вече да не усещам нищо. Когато слушах химна и видях как целият стадион се превръща в бяло-зелено-червено море, бях сигурен – ако в този момент бях останал да гледам отстрани, щях да умира. Не можех да се придвижвам добре, но пък имах такова желание, че сякаш привличах възможностите. Първо нацелих страничната гредка, после Мариян Христов нацели другата. Пак играехме много силно, но злощастен рикошет в крака на Стилиян доведе до гол за Белгия. Отново имах шансове за гол, с яд видях как защитник избива от голлинията нов мой удар с глава. На полувремето Пламен ме пита: „Какво става, можеш ли още, как си, искаш ли смяна?“. Нямаше как да изляза в този момент. Знаех,

че рискувам здравето си, но му казах: „Нека остана още малко, искам да помогна“. Пак бях с предчувствието, че макар и контузен, може и да вкарам. В 52-рата минута Стилиян центрира отдясно – дълго и леко балонно. Аз бях зад гърба на двуметровия Ван Буйтен, незнайно как топката стигна до мен и точно на главата ми, няхах право на грешка. Бам – гол. Пак настана лудница по трибуните, пак си съблякох фланелката, само гащите не си свалих от кеф. Пламен беше готов със смяната. Едва ходещ, вече можех да напусна. Бързо ни вкараха втори гол, но сменилият ме Светльо Тодоров отбеляза от дузпа за 2:2. Заслужавахме най-малко хикс. Адски ме беше яд за контузията, защото бях в страшна форма, и ако бях здрав, щях да направя повече за България в този важен мач. Все пак бях доволен, че рискувах – останахме непобедени, останахме на върха в групата.

От „Леверкузен“ не бяха доволни от решението ми да играя контузен. Но не последваха наказания, за каквито се чу. Благодарен съм им, че разбраха, че съм направил всичко от огромното си желание да играя за България.

През септември 2003-та имахме два задължителни за вземане мача по пътя към европейското. Марто Петров откри срещу Естония, аз вкарах за решителното 2:0. Изтичах към Пламен Марков и го прегърнах. Имаше си причина – той се отнасяше много добре към мен и ми имаше доверие. Пролича си още от квалификацията с Хърватия, за която ми даде шанс, въпреки че можеше да не променя състава от победата в Белгия. Пламен ми гласуваше доверие постоянно и аз исках да му се отплатя, исках да му покажа, че се раздавам за отбора, но пък този гол е лично за него.

На 10 септември гостувахме на Андора на отворително стадионче, което едва ли събираше и 1000 зрители. Вкарах бързи два гола, а Мариян Христов оформи крайното 3:0. Взехме това, за което бяхме отишли. По-интересното беше след мача. Бяхме в хотела в Андора и трябваше да следим важни новини от Белгия. Аз обаче не си бях взел други дрехи, освен спортните. Марто Петров вика: „Аз имам две фланелки, ето ти едната“. Гледам, тя същата като неговата, ама в други цветове. И двете – някакви шарени, все едно му ги беше подарил непознат, а не си ги беше избирал сам. Викам му: „Марто, ама така ще сме еднакви, като шарени папагали“. А той: „Искаш, или не искаш? Ако ти е по-кеф, ходи гол“. Така и така щяхме да стоим само в ресторанта на хотела, взех тениската. И двамата изглеждахме абсурдно. Белгия би Хърватия 2:1 в борбата си за второто място и бараж, а така ние станахме сигурни победители в групата. Класирахме се за европейското първенство! Започна епизод по-срамен и от фланелките ни с Марто – пример как не трябва да се говори и как не трябва да се празнува. Ама ние – пълни шматки, изпаднали в еуфория. Аз – едва на 23 г., а се бях класирал на европейско. От ентузиазъм и радост не знаехме какво говорим, какви ги вършим. Превъзбудени нареждахме на Сашо Динев да намери заведение и да го затворят за нас – бяхме облечени точно като за заведение, кои с тренировъчни тениски, кои като папагали. Прегръщахме се, целувахме се, отваряхме бутилки с шампанско, чупехме чаши. Някой взе пури, почнаха да ме учат как се пали. Окадихме хотела. Бяхме в облаците преносно и буквално!

Пламен Марков се присъедини по някое време. Държа речи. Ние дори отложихме завръщането си по отборите. Прибрахме се в София и продължихме да празнуваме. Все пак си го заслужавахме. Бяхме и добър, и сплотен отбор.

По време на лагер от квалификационния цикъл се бяхме събрали целият отбор. Говорехме си и се надъхвахме – колко ще е хубаво да се класираме на такъв голям форум. Представяхме си го, съчинявахме истории, разказвахме си действителни

случки. Това ми се е запечатало в главата като пример за колектив в национален отбор. Илиян Стоянов беше най-деен в разтягането на мечтите: „Сега, като се класираме, ще е толкова хубаво за нас като футболисти, за цяла България...“. Беше си истина. Но е друго, когато се събирате всички от отбора и си го говорите – като приятели от детството, за които невъзможни неща няма. Мечтаехме, че можем да се класираме, и го направихме.

Квалификационната кампания беше успешна – този път 5 мои гола стигнаха за европейско.

В Леверкузен – нов сезон, друга драма

Преди да стигна до голямата радост с националния отбор обаче, ме чакаше голяма борба през сезон 2002/2003 с „Леверкузен“.

Загубените три финала в предходния сезон може би се отразиха и на Клаус Топмюлер като треньор. Следващият сезон се оказа тежък в другата крайност – да се преборим за оцеляване в Бундеслигата. Топмюлер напусна през 2003 г., след което не постигна дори част от успехите с „Леверкузен“ през сезон 2001/2002. А беше и готин треньор, и готин човек.

Започнахме новия сезон психически обременени. Съставът ни беше почти същият. В отбора дойде Франца, с когото впоследствие направихме прекрасно партньорство. Но началото на сезона беше ужасяващо. Записахме победа едва в четвъртия кръг – това, на което бяхме свикнали предходния сезон, сега ни се случваше по-рядко. Но пък бихме „Байерн“ (Мюнхен), което показва, че качествата си ги имаме, но нещо друго ни липсва. Психологическото наследство тежеше.

Беше кофти период. Провеждахме разни срещи за справяне с кризисното положение – Калмунд и Топмюлер ги инициираха постоянно, защото положението отиваше на зле. Намирахме се в долната половина на таблицата. Трябваше да се търсят обяснения и да се анализира. Събирахме се по сто пъти в някакви зали и заедно търсехме причините – какво се случва, след като направихме подвиг преди година? А сега отиваме на изпадане. Шок!

Течеше поредната среща. От ръководството бяха направили презентация. Прोजектираше ни я самият Калмунд. На голяма видеостена. А какво трябваше да гледаме? Самите себе си. Беше направен анализ играч по играч. Показваха се добрите и лошите моменти на всеки един до този момент. Слайд след слайд чувахме анализ на статистиката и представянето си от самия бос на клуба. През неговите очи, през очите на треньора, през „очите“ на статистиката. Слушаше целият отбор – детайлна дисекция от шефа. Всеки можеше да взема отношение, за да става и диалог в търсене на начините за излизане от кризата. И аз като другите седях и слушах. Започнах да се притеснявам, да се потя: „Какво ли ще каже, като дойде моят ред?“. Калмунд започна: „Димитър Бербатов...“ Пауза. Сърцето ми напираше да изскочи. „...Никой няма право да го докосва. Това е бъдещето на „Байер“. Вярвам в него.“ После ми го каза и лично: „Вярвам ти напълно. Играй и не се притеснявай от нищо“. При думите му пред всички се притесних още повече, усещах как се изчервявам. Но бях поласкан. Винаги съм имал голям респект и отлични отношения с Калмунд. Явно и той е вярвал много в качествата ми, а и правилно ги е преценил – през следващите три сезона аз бях голмайстор на отбора. Но онази среща, онези негови думи съм ги запомнил. Съумя да

ми повдигне духа, със сигурност ми оправи и настроението. Тогава психическият климат в отбора наистина беше от зле по-зле...

Заради кризата през февруари 2003 г. Клаус Топмьолер беше уволнен. Кой го отнася в тежка ситуация? Най-често треньорът. Топмьолер винаги се е отнасял добре към мен, гласуваше ми доверие. Има нещо общо между него и легендарния Йохан Кройф – и Клаус пушеше много. По време на някои мачове се случваше да запали цигара на скамейката. Винаги ще го помня с цигарата в ръка, когато отстранихме „Ливърпул“ с 4:3 в четвъртфинала за Шампионската лига. Топмьолер и Петер Херман сформираха добър тандем и свършиха добра работа. Аз запазих отлични спомени от Топмьолер. Човекът, който ми даде шанс. Човекът, който след като се запозна с качествата ми, ме беше нарекъл някъде: „Бербатов – небрежният гений!“.

Продължихме борбата начело с Томас Хьорстер – дългогодишен футболист на „Леверкузен“. В крайна сметка в първенството всичко опираше до последните ни четири кръга. Ние се намирахме под чертата за изпадане. „Борусия“ (Мьонхенгладбах) бяха на 3 точки пред нас, „Ханза“ – на 4, а „ХанOVER“ и „Арминия“ – на 5. Можеше положението ни да е малко по-добро – в предишния мач обърнахме прекия конкурент „Мьонхенгладбах“ до 2:1 като гости. Направих асистенция и гол, вече си мислехме, че са решаващи, но в последната минута ни изравниха.

В 31-вия кръг бихме „Арминия“ (Билефелд) 3:1 и скъсихме дистанцията. Пак имаше драма – поведоха ни, тогава, сковани от напрежение, сигурно сме приличали на гипсови фигури. Но бихме. Стадионът ни винаги беше пълен. Малък град, но с вярващи, отдадени фенове. Всеки път 22 500 зрители пълнеха трибуните докрай.

След това отидохме гости на „Хамбургер“, които още бяха в битката за медалите – разгромиха ни 4:1. И два кръга преди края се оказа, че и тази година ни предстоят два финала. Не престижни колкото миналогодишните, но с огромна цена – финали за оцеляване. А ако броим и важния обрат срещу „Арминия“, може да се каже, че през този сезон сме спечелили своите три „финала“.

Точно преди решителните ни две битки назначиха за треньор Клаус Аугенталер. Приемахме „Мюнхен 1860“ на „Бай Арена“. Още в началото подадох на Биерофка за 1:0. В края на полувремето Живкович центрира отдясно, аз стрелях с глава – в левия ъгъл на вратаря. 2:0. Радостта ми беше огромна. Бихме 3:0. В същото време „Арминия“ загуби 0:3 от „Ханза“. Задминахме „Арминия“ с 1 точка, но имаше още един кръг. „Арминия“ приемаше „ХанOVER“, а ние гостувахме на „Нюрнберг“. Предходната година именно в Нюрнберг изгубихме титлата, като паднахме 0:1. Мачът, в който Калмунд се държеше за главата, защото топката отказва да влезе във вратата им. Ако можеше съдбата да размени резултатите... Предишната година да бяхме били 1:0 и да спечелим историческа титла за „Байер“, а в следващата – нека паднем и изпаднем. Този път обаче ние бихме „Нюрнберг“ 1:0, а „Арминия“ загуби вкъщи и останахме в Бундеслигата. След мача беше като празник на целия град Леверкузен. На терена скачахме, викахме, целувахме се, прегръщахме се. Така се радвахме, все едно бяхме спечелили титлата. Не – все едно бяхме направили требъл.

Много пъти съм се опитвал да си обясня как се случи този срыв – бяхме на крачка от требъл, а след това се борехме да не изпаднем. Със същия състав, със същия треньор, на същия стадион, със същите хора, с които работехме и преди това.

Но дори ужасните сезони носят своя смисъл в развитието на една кариера. И слагат знаци по пътя. При първата ми среща с „Манчестър Юнайтед“ в Шампионската лига отстранихме великите „червени дяволи“. И през сезон 2002/2003 съдбата пак ме

срещна с тях – паднахме се в една група. Срещу мен отново бяха титани – Бекъм, Гигс, Рио, Ван Нистелрой... В домакинския ни мач срещу „Юнайтед“ се разписах във вратата на Бартез. Главата машина Ван Нистелрой вкара два гола. Веднага след почивката Бастюрк ми подаде по лявото крило, поех си топката с левия крак и с десния я пратих в далечния ъгъл на Бартез. Може пък още тогава да съм им намигнал: „Следете ме“! А след това щях да ги накажа и с „Тотнъм“. Но първо имах ново докосване до Театъра на мечтите, без изобщо да подозирам, че един ден там ще се сбъдват и моите. При гостуването в Манчестър ни биха 2:0. Но излязохме от групата втори след тях. Във втората група пак се паднахме с „Барселона“, както преди година. Другите съперници бяха „Интер“ и „Нюкасл“. Вкарах и на „Барса“. Първи мач срещу тях, корнер, извисих се над всички – шляс. Роберто Бонано нямаше никакъв шанс. Съблякох фланелката, подивях от радост и изтичах при Топмюлер. Нещата в първенството не вървяха, но той ме подкрепяше и исках да му покажа, че го уважавам и му благодаря. Голът ми пак не се оказа достатъчен – Савиола ни вкара след почивката, след като с Клуиверт развинтиха защитата ни, а точно преди края Овермарс ни препарира за 1:2. Сигурно съм казвал на Топмюлер, че не е трябвало да ме вади от игра няколко минути преди това. Но пък за 21-годишно момче не беше лошо да вкара последователно на „Манчестър Юнайтед“ и „Барселона“. На „Джудзепе Меаца“ срещу „Интер“ треснах гредата. Тази група не я прескочихме. От мачовете с „Нюкасл“ помня, че в Англия Алан Шиърър ни наниза хеттрик.

Така още до 22-рата си година бях обиколил доста от емблематичните стадиони в Европа и се бях изправял срещу „Барса“, „Реал“ (М), „Манчестър Юнайтед“, „Нюкасл“, „Ливърпул“, „Арсенал“, „Ювентус“, „Интер“, „Байерн“ (Мюнхен), „Борусия“ (Дортмунд).

Сезон 2002/2003 като цяло обаче беше отвратителен.

Човекът на малкото думи и възходът на №9

Ауге дойде за последните два мача като месия. Световен шампион с Германия. Голяма фигура. С него тръгнахме обратно по пътя от мрака към светлината. Когато го погледнах за първи път – погледът ми се сблъска с лице, което не излъчва никаква емоция. Строго лице, сякаш забранило усмивката да припарва до тази територия. Чудех се: „Дали изобщо има чувство за хумор, или е отявлан темерут? Този ще ни разкатае фамилията! Ще ни скъса от тичане... Край на забавлението на терена“. Неприятните мисли, породени от първото впечатление, обаче се сгромолясаха напълно, когато опознах този човек. Клаус Аугенталер. Пълна противоположност на преценката ми за непознатия човек отсреща. Пред мен скоро се откри изключителна личност. Заформихме прекрасни отношения – както между треньор и футболист, така и между приятели. Но това – впоследствие. Първо трябваше да го убедя, че заслужавам да играя. Доказването за мен никога не е било проблем. Доказвам се от малък, трябваше да се доказвам и при предишните треньори в „Байер“. Нищо ново. Освен новия сезон, който вече беше започнал, а аз не играех. Аугенталер обичаше да се включва в тренировките. Беше на 45 години, логично не на физическото ниво на помладите, но пък излъчваше класа. Включваше се в защита и впечатляваше. По време на една тренировка отигравахме удари. Аз като нападател трябваше да получа топката, да гардирам защитника, да се обърна и да вкарам гол. Защитникът в случая се казваше

Клаус Аугенталер. Въртахме се нападателите на това упражнение, дойде моят ред и чух зад гърба си: „Берба, не се притеснявай, ще разчитам на теб. Тренирай здраво, знам какво можеш. Виждам качествата ти“. Идва отново моят ред и пак чувам: „Хайде да те видя сега. Мислиш, че съм стар, че не мога вече, но аз съм световен шампион. Мислиш, че лесно ще минеш през световен шампион?“. Всеки път говореше нещо различно, но все от този десен. Това ме вдъхновяваше, правеше ме по-позитивен. Тренировката беше много по-емоционална за мен. Караше ме да извадя най-доброто от себе си.

Веднъж се случи така, че щяхме да имаме два почивни дни. Един тръгва наляво, друг – надясно, Аугенталер отиваше към Мюнхен, а аз си оставах в Леверкузен. Вече имахме отлични взаимоотношения и извън терена. Запознах ви с „разнообразното“ си ежедневие там, а сега дори нямаше да има и тренировки. Трябваше да измисля нещо, за да не почина от скука. По това време Аугенталер караше мерцедес Е класа. Вече бях титуляр, бележех голове, а и най-важното – бяхме приятели, поне аз така си мислех. Отивам в офиса му, тропам на вратата, влизам: „Тренир, разбрах, че ще ходиш да видиш семейството си през почивните дни. Колата ти тук ли ще остава? Да ми я дадеш да я покарам два дни“. Аз тогава карах мерцедес С класа. Даже ме бързикаха, че съм като бабите и дядовците в Германия, защото те карат С класата там. Ауге ме изгледа втренчено: „Берба, ти луд ли си?“. А аз не се отказвам: „Тренир, аз съм много добър шофьор, даже ще ти я разработя да те чака в готовност след два дни. Какво да стои на паркинга, ще вземе да дойде някой да ти я открадне“. Да, ще му я открадне от охраняем паркинг, и то в Германия. Ама нали трябваше да ръся глупости, бях си навил на главата, че трябва да покарам колата му. Той се чудеше да се смее ли, какво да прави. „Тренир, моля ти се, не съм карал такава кола, а искам.“ И след 300 обяснения склони. Подаде ми ключовете: „Като се прибера, да е чиста, с бензин догоре. И само ако си ѝ направил нещо...“. С това ме спечели съвсем. Някой друг може би би си казал: „Позволява ми да си правя каквото си искам, значи мога да му се кача на главата“. Аз обаче си казах точно обратното: „Позволи ти тази волност, покажи му, че си заслужаващ!“. И дори с тази мисъл тренирах: „Тренир, проверих дали ще ми направиш тази услуга, дали ще изпълниш тази моя прищявка дори, но сега пък аз ще дам за теб всичко, което мога“.

Помня и друг случай, с друго развитие, може би ме е тествал как ще реагирам, може и просто така да му е дошло. Имаше пауза за националните отбори и аз поисках един ден почивка в повече. Потропах, влязох в офиса му и почнах да се обяснявам: „Така и така, искам да си видя семейството за един ден“. Той отсече: „Не може!“ Аз продължих настойчиво, както си знам, той пак ме отряза: „Казах, не може!“. Беше преди тренировка. Всеки може да реагира по различен начин. Аз се надъхах. Викам си: „Ти ли няма да ме пускаш да се видя със семейството си, ти ли?“. Но нямаше на кого да си изкарам гнева и си го изкарах на тренировката. Такава тренировка направих, че свят да ти се завие. Крача след края и Аугенталер ме спира: „Още ли искаш един ден екстра почивка? Затова, че тренира по този начин, ти разрешавам“. След време съм си премятал мисли в главата: „Нарочно ли беше всичко? Психологически тест ли си направи с мен, за да види как ще реагирам?“. Можеше лесно да се разочаровам, да изляза без настроение. А при мен се получи обратното. Не, че съм го обмислял, просто автоматично реагирах точно така. Може би Ауге ми действаше и на психиката. Първото впечатление „този треньор ще е много труден“ премина в „този човек е страшен пич“. Имахме близки приятелски отношения, но имах и респект към него.

Когато футболист, играл два финала на световно първенство и станал световен шампион, какъвто аз никога няма да бъда, дойде и ти обяснява за футбол, ще го слушаш! И сезонът ни беше успешен – класира ни за Шампионската лига.

Аугенталер беше човек на малкото думи. Като мен. Напомняше ми на баща ми! Той не казваше „добро утро“. По едно време това дори беше проблем за германците, защото те са любезни хора. Всеки ден започваше с „гутен морген“ между играчите, даже и с ръкуване – всеки с всекиго. Стоим в съблекалнята преди тренировка и трябва да се ръкуваме сто пъти. Това ме убиваше. Ако повечето бяха дошли преди мен, обикалях и се ръкувах с вече дошлите. По едно време почнах да ходя първи, поне другите да идват да се ръкуват с мен. Та, идва Аугенталер сутрин, все едно се е събудил ядосан. Не казва нищо. Май само аз го разбирам, защото съм същият. Ако някои си казваха „добро утро“ и „добър ден“ с думи, ние с него си го казвахме само с поглед. Понякога кимвахме, но по-често само се поглеждахме и всеки си продължаваше по пътя, знаейки какво си е помислил другият.

Незабравима случка с Аугенталер имах след мача с „Рома“. Вкарах гола. Онзи гол! Той си беше и е Голът. Чак да се ядосаш, че трибуните бяха празни и не са могли да го видят десетки хиляди на живо. Шугавехме се на летището и чакахме самолета. Аз бях наперен. Ходех като Зевс най-малкото, гордеех се със себе си, чувствах се отлично. Но не очаквах нищо от никого. Все пак приятели ме поздравяваха. Мотая се аз, хиля се самодоволно. И в един момент се оказваме един срещу друг с Аугенталер. Ако беше друг треньор, щях да очаквам да чуя: „Страшно изпълнение, браво“. Той не обели и дума. Само поклати глава и направи тази физиономия, която бях виждал и преди. Неговата си физиономия на задоволство. Но за мен това бяха стотици думи, които можеха да бъдат съкратени до: „Ебати гола, Берба!“. Аз нямах нужда от повече. Това поклащане на главата ми каза всичко. Този тип хора, които харесвах от дете. Хората на малкото думи, които можеха да ти кажат всичко с изражението на лицето си или с поглед. Видях кефа, който се разходи по лицето му, след което и двамата продължихме да крачим по летището. Това за мен беше повече от достатъчно. Този човек ме беше спечелил с цялата си същност.

Трябва да задмина Христо Бонев!

Имаше две неща в апартамента ми, които бяха особено важни за мен. До леглото ми в дома ми в Леверкузен бях залепил една страница, скъсана от мъжко списание. Снимка с текст, който завършваше с *Impossible is nothing*. Когато видях тази страница, знаех, че трябва да я откъсна и да я държа близо до себе си. До леглото си имах шкафче. Стената над него беше най-подходящото място този текст да ми е винаги пред погледа. Така бях залепил страницата, че като лягам вечер, да я виждам, преди да заспя, и когато ставам сутрин за тренировка или мач и се завъртя, за да изляза през вратата, да прочета надписа със сигурност. И да ме стимулира. За мен този надпис значеше вдъхновение. Стоях и си го гледах. Служеше ми като мотивационен лозунг. Караше ме да искам все повече и повече.

Другото беше каренце, изрязано от вестник „24 часа“, появи се през 2004-та след мач на националния отбор. Бях вкарал поредните си два гола за 3:0 над Камерун, след като преди това бях отбелязал два гола и в приятелски мач срещу Русия. Беше класация на голмайсторите на националния отбор на България за всички времена. На първо място беше Христо Бонев с 47 гола. Аз бях вече с 19 гола.

Христо Бонев, Христо Стоичков, Емил Костадинов, Петър Жеков, Иван Колев, Атанас Михайлов, Наско Сираков, Димитър Миланов, а деветото място вече разделях-ме аз и изключителните личности в историята на българския футбол Георги Аспарухов и Динко Дерменджиев – с по 19 гола.

Изрязах карето от тази страница и си го залепих в апартамента в Леверкузен до онази страница с *Impossible is nothing*. Поглеждах го всеки път, когато имах мач за националния отбор, и се надъхвах и амбицирах. Исках да бъда номер 1. Исках да задмина всички, исках да задмина легендарния Христо Бонев. Гледах каренцето и си представях как се случва.

Каренцето от вестника с класацията на голмайсторите във вечната ранглиста беше моята допълнителна мотивация. То беше първият знак за мен, че тази моя нова цел е осъществима. Видях го и си казах: „Димитре, можеш да станеш номер 1“. С това каренце си поставих целта. Стоя на стената ми, докато бях в Леверкузен, после си го взех със себе си за Англия. Подсещаше ме, че винаги трябва да се стремя към върха и че изкачването му е напълно възможно.

Вярвам в целеустремеността, ето защо винаги, когато деца от фондацията тръгват някъде на състезание, аз не пропускам да кажа, че ги чакам да се върнат с първо място. Ако имат мечта и са си поставили високи цели, не трябва да виждат друго. Аз също бях просто едно момче, което преследваше мечтите си. Но неотклонно! Имаше и други мои талантиви връстници футболисти в България – по едно и също време сме расли, през едни и същи трудности сме минавали. И по-добри от мен имаше, но аз стигнах най-високо от всички. Не знам защо, вероятно съм го искал повече. Онази неразривна сплав от талант, цели, амбиция, труд, характер и късмет – тя те изстрелва нагоре! И нищо от това не трябва да липсва, ако искаш да се запишеш сред най-добрите.

Иначе все още бях момче и това личеше и от другите обитатели на стената ми – календари с голи жени! Това ми беше останало като спомен от моментите, когато ходех с баща ми из неговите отбори, и съблекалните, особено стаята на домакина, винаги бяха облепени със снимки на голи жени от календари. Извинението – че уж просто трябва календар. Разбира се, в Леверкузен оцеляха на стената до момента, в който Елена дойде да живее с мен. Тогава една сутрин просто бяха изчезнали.

Въпреки момчешките ми навици и мислене, вече идваше моментът, в който момчето трябваше да докаже, че няма невъзможни неща...

***

До 8-ия кръг на сезон 2003/2004 от Бундеслигата влизах като резерва. Мачът с „Херта“ в 9-ия кръг беше повратната точка за новия №9 на „Байер“ (Леверкузен). Да, вече носех любимия си номер! Легендарният Улф Кирстен бе прекратил кариерата си. Аз бях наследникът му...

Улф Кирстен за „Леверкузен“ беше каквото е Лео Меси за „Барселона“. Като го погледнеш, не може да сбъркаш, че е германец. Типично олицетворение на нацията и типично олицетворение на централен нападател от по-старото поколение. В наказателното поле беше като лъва за другите животни. Хищник. По това си приличаха с Руди Фьолер. Нюхът на Кирстен към гола беше пословичен. А въпреки че беше висок към 1,70 м, играта му с глава беше феноменална. Статистиката му също – три пъти голмайстор на Бундеслигата. В „Байер“ Улф беше Господ. Всеки умен нападател можеше само да наблюдава и да попива как се движи в наказателното поле

и какви позиции заема. Най-силното му качество беше, че изпреварваше защитника с милиметри. Тръгваше с милисекунда по-бързо и повече не му трябваше. Беше господар на първа гредя – толкова защитници е изпреварил и толкова вратари е отчаял след центрирания! Голям работохолик – помагаше самоотвержено и в защита. Като човек след първи поглед пак ще си кажеш: „Сигурно ще имам проблеми с него, гледа ме лошо“. Но този футболен хищник беше човек със страхотно чувство за хумор. И мен ме е бъркал много. Изражението му не се променяше, стоеше си сухо – не се издаваше. Ако не схванеш, че се шегува, може да го вземеш навътре и да се засегнеш. А сигурно вътрешно е ликувал всеки път. Голям симпатяга. Имах честта точно аз да го наследя в отбора.

До 8-ия кръг в атака творяха Ньовил и Франца. Не че Аугенталер не ме харесваше, просто двамата играеха отлично. Аз се появявах всеки мач като резерва. Срещу „Ханза“ влязох при 0:0 след почивката. Бях на тъчлинията, когато Аугенталер се приближи: „Берба, мисля, че твоят момент дойде“. Вкарахме 3 гола за 8 минути, единият беше мой. След този мач започнахме да играем аз и Франца. В гостуването на „Херта“ бихме 4:1. Пак вкарах. Да, моят момент дойде. Станах голмайстор на отбора с 16 гола в Бундеслигата и още 3 за купата. Пропуснах един-единствен мач в първенството, само Йорг Бут беше играл във всичките 34.

И тази година ни предстоеше да играем мач със статут на финал. В последния кръг на Бундеслигата приемахме „Щутгарт“ в директна битка за място в Шампионската лига. В предпоследния кръг гостувахме на „Вердер“, който стана шампион. И показахме, че Шампионската лига ни приляга – бихме с гръмкото 6:2. Подадох за два гола на Франца и вкарах един. Но футболната война за участие в най-престижния турнир предстоеше. „Щутгарт“ ни водеше с 2 точки, трябваше ни само победа.

Постигнахме я! 2:0. Вкарах красив гол със завъртане и им взехме мястото в Шампионската лига!

А иначе „Щутгарт“ имаше много здрав отбор – Звонимир Солдо, Александър Хлеб, Кевин Курани, Филип Лам. Аз обичах да ги тероризирам тези играчи. Но с игра.

Беше годината на подема ми в големия футбол. Дали заради идването на Аугенталер, дали заради доразвиването ми като футболист, дали заради комбинацията от двете – всичко си дойде на мястото. Аугенталер не се съмняваше в моите способности. А аз като видех, че някой наистина, ама наистина ми вярва, това ме успокояваше и изваждаше на показ най-доброто от мен. Стигаше ми да чувствам това: „Берба е вътре, дори да не е най-добрият му ден, топката може да се удари в големия му нос или за секунда може да набута такъв пас, че да няма как да не се превърне в гол“. От първостепенно значение за футболиста е да знае, че треньорът му вярва безрезервно.

Но не си мислете, че Аугенталер винаги е бил добър с мен. Случваше се дори след победа – на другия ден отиваме на тренировка и ни е сервирана поредната доза тичания. Въртим обиколки в монотонно темпо, а на мен ми се иска да се появи пистолет, за да се гръмна. Тези тренировки след мач много ги мразех – тичаш като Форест Гъмп и нищо друго не правиш. Не дай боже Карстен Рамелов да беше играл – той даваше темпото в бягането. Ужас. Няколко пъти се е случвало, вместо да изляза да тичам, да отида да ми правят масаж. Наслаждавам се аз, а другите отиват да тренират за маратона на века. Физиотерапевтите обаче, които следяха бягането на дълги разстояния, светкавично биваха командирани при мен: „Берба, треньорът пита защо не си навън“. „Имахме мач, изморен съм, възстановявам и се наслаждавам.“ Един път – същата картинка. Мечтая си, правя си анализ на мача... И чувам, че някой влиза,

тичайки. Викам си: „Пак ми е пратил физиотерапевта“. Гледам – Аугенталер. „Берба, ти защо не си отвън?“ Пускам същата плоча: „Възстановявам, боли ме...“. Ауге беше надянал най-буреносното си изражение: „Слагай обувките. До 5 минути ако не си отвън, ще се разправяме“. Масажистът продължаваше. Той пък не смееше да спре, за да не му се скарам. В моята глава се боричкаха разсъждения: „Айде, бе – ще ставам. Ще се правя на тежък. Абе да, ама пък Ауге прави всичко за теб, отнася се много добре, дължиш му същото. Айде, ще изляза. Ще повъртя малко обиколки, ще попсувам Рамелов да понамали темпото и ще се прибера“.

Ауге беше застанал на централния стадион, който беше свързан чрез алея с тренировъчния. Хвърлях поглед и виждах как периодично се обръща и проверява дали идвам. Аз се приближавах със скоростта на охлюв. Като ме видя, остана доволен. Оттогава излизах да тичам на всяка възстановителна тренировка. Всичко си има лимит. Не трябва да се качваш на главата на човека, който ти дава цялото си доверие. Аугенталер и Мартин Йол ме разбираха най-добре от всички треньори. А и с годините разбрах, че възстановителното бягане е много по-полезно, отколкото да не правиш нищо в деня след мача. Но докато си млад и зелен, си вярваш, че винаги си прав – мислиш, че разбираш всичко, а всъщност не разбираш нищо.

По онова време и на терена имаше друг темерут като мен, с когото не ни трябваше да си говорим, за да сме убийствен тандем. Скаутското звено на „Байер“ продължаваше да работи на високо равнище, да лови талант след талант. Поредният, открит година по-рано в „Сао Паоло“, беше Франца. Стоях си един ден на базата, когато се появи нашето момче – 60 кила с мокри гащи. Къдрав бразилец дотогава не бях виждал. Походката му наподобяваше хип-хоп гангстер – леко, тежкарско, понакуцваше с единия крак. Носеше ланец. Гангстерче – бразилска превъзходна. С този човек направих страхотно партньорство. На терена се разбирахме все едно двамата бяхме расли заедно в Благоевград или в Бразилия, извън терена – не си продумвахме и дума. Той не говореше нито немски, нито английски, а аз португалски не знам. Поздравявахме се на жестомимичен гангстерски. Минавам покрай него. Свивам юмрук. Потупвам се два пъти по гърдите. И му правя знак с два пръста. Все едно сме от една банда. Правеше ми кеф да се бъзикам с него. Един път се засякохме на един светофар на идване от Кьолн. Явно и той обичаше да се мотае с колата. Аз тогава вече бях едно ниво по-нагоре – с трупане на мачове и голове се трупаше и самочувствието ми, популярността ми нарастваше. Бях подписал нов договор и си бях взел нова кола – мерцедес CL... Та, стоя на светофара и си говорим нещо с Елена. И виждам как друг мерцедес спира до нас. Кого да видя – Франца с някакво момиче в колата. Викам на Елена: „Гледай сега...“. При което направих знака с ръка към Франца, а той ми върна същия поздрав. Елена умря от смях. Обаче понеже беше още червено, в момент на гениалност и когато филмите „Бързи и яростни“ все още не са били дори замислени, реших да го предизвикам на гонка. Натисках педала на газта и едновременно спирачката, ясен знак, че искам да се състезаваме. Той го прие и направи същото. Настървявахме се и чакахме да светне зелено. В момента, в който това се случи, дадох мръсна газ и тръгнахме и двамата. Пропуснал съм обаче да видя, че напълно случайно полицаи се приближават след нас. Когато ги видях, вече беше късно – бяхме изминали 50 метра с висока скорост. На полицаите само това им трябваше. Завиха сирени и ни спряха. Край. „Ще ми вземат книжката, ще ни глобят.“ Дойдоха: „Документите за проверка. Какво се случва? Това не е разрешено“. Почнах да се обяснявам: „Господа полицаи, ние сме футболисти на „Леверкузен“, само се шегувахме, нищо не сме

направили“. Един милион неща изговорих – кои верни, кои не. Но явно свършиха работа. Отървахме се с мъмрене и... пожелание за успех в следващия мач.

Но на терена с Франца нямахме издънки, наистина си бяхме като ударно звено на банда. Най-добре щеше да си проличи в мача срещу „Байерн“ (Мюнхен) през лятото на 2004 г. – той подава, аз вкарвам, аз подавам – той вкарва. Отчетохме се с по два гола и ги разбихме 4:1.

Най-хубавата. Елена!

През 2004 година се случи още нещо значимо в моя живот. Елена дойде да живее с мен в Леверкузен. Хубавата Елена. На младо момче като мен му се случваше да отиде на дискотека, колкото и рядко да беше. Една вечер бяхме излезли с приятели в София. В един момент, в който се опитвах да танцувам, а всъщност изглеждах като поклащащо се дърво, забелязах момиче, което танцува така, сякаш животът му зависи от танца. Но светлината в дискотеката беше разпределена така, че не виждах лицето ѝ. Въпреки това, продължавайки да се поклащам като дърво, я наблюдавах. Но все така не можех да видя лицето ѝ. Ами ако е с нос по-голям от моя? Ами ако е грозна като смъртта? Ами ако е с една вежда? Всички тези жизненоважни въпроси се въртяха в 22-годишната ми глава. Реших да се престраша и да разбера как се казва и как изглежда. Трябваше да се представя. Видях, че тръгва към тоалетната, и тръгнах след нея. Нямах план. Щях да импровизирам. Наблюдавах я в гръб как върви. Крака, походка, ах... Все още не можех да видя лицето ѝ. Запомних дрехите – когато излезе от тоалетната, да мога да я позная. Чаках я отвън. Колкото повече чаках, толкова повече се питах какви ги върша. По едно време започнах наистина да поставям плана си под съмнение. Наблюдавах кой излиза от тоалетната. И моментът на истината дойде. Видях всичко, което исках. Беше точно момичето, което исках.

Приклеших я в ъгъла. „Здравей. Аз съм Димитър. Димитър Бербатов.“ В моите фантазии очаквах някаква реакция. Нешичко. Все пак вече бях доста известно име, футболист, симпатяга. И мислех, че нещата ще ми се получат лесно. Поне така ставаше във филмите. Не! Последва отговор: „Здравей. Елена“. Чаках за реакция. Не. Стояхме и се гледахме.

– Ще ми дадеш ли номера си?

– А защо не дойде още първия път да ме попиташ ти, а пращаш твои приятели да го искат вместо теб?

По-горе пропуснах да спомена нещо. Заради моята притеснителност в първия момент, когато я видях, реших да пратя един от моите приятели да ѝ поиска номера. Беше го наградил с безразличие. „Дори не се обърна. Не можах да я видя и не мога да ти кажа дали ще ти хареса.“ Това беше отговорът на моя специален пратеник. Разбира се, глупава постъпка. Не знам защо реших да направя така. Импулс. Или пък бях видял, че така се прави. Но реших, че няма да приема „не“ за отговор.

– Права си – отговорих ѝ аз, след като бях решил, че мина достатъчно време в гледане. – Но ето, че сега го правя...

– За какво ти е номерът ми?

– Да се видим, да си поговорим, да прием по кафе... Да се поцелуваме...

Това, последното, не го казах, разбира се, но си го мислех.

Казах ѝ, че няма да я пусна да си тръгне, докато не получа номера. Даде ми го. Впоследствие мина доста време, докато склони да се видим, след като аз упорито я

тероризирах по телефона. Не мисля, че имаше голямото желание за това, но бях твърдо решен да я имам и да ѝ покажа, че си заслужавам.

Елена дойде да живее с мен в Германия, оттогава сме заедно. И стана майка на двете ми деца.

Много е важно dragият читател да знае, че да живееш с професионален футболист е трудно. А да живееш с мен е почти невъзможно. Обичам си свободата. Егото ми е голямо, особено след това, което съм постигнал. Характерът ми може да бъде ужасен. Затварям се в себе си понякога и не контактувам с никого. Когато съм имал лоши моменти в професионален план, доста често съм си го изкарвал на най-близките, най-вече на Елена. Най-вероятно имам повече минуси от доста мъже и разбира се, съм вършил доста глупости. Но през цялото време Елена беше до мен, подкрепяше ме, защитаваше ме, критикуваше ме, обичаше ме. Имали сме кризисни моменти както всички двойки, но нали затова трябва да знаеш коя е истинската любов и да се бориш за нея.

Със зъби и нокти се борих и календарите с голите жени в апартамента в Леверкузен да останат по стените, но не ми се получи...

Бурята в Португалия

Преди да заминем за европейското първенство в Португалия, на националния стадион в София се организира мач между нашия отбор и отбора на България, който се класира на четвърто място в света през 1994 г. в Америка. Играхме срещу големите Стоичков, Костадинов, Балъков, Трифон Иванов... Треньор им беше Димитър Пенев, нали са си Пеневата чета. А ние, водени от Пламен Марков, щяхме да имаме зареждащо изпращане от шоу мача. Беше много забавно, емоционално преживяване с големи майтапи. Да ти е кеф да си на терена с тези фигури.

На европейското в Португалия обаче ни вя буря, която никой не очакваше. По време на подготовката преди заминаването ми направи впечатление, че методите на работа започнаха да се променят. Може би Пламен Марков взе нещата твърде на сериозно. Промениха се тренировките. Не беше същото, както преди, и по време на квалификации. Може би амбицията да се представим добре натежа и измести всичко друго. А истината беше, че не сме сред фаворитите. Бяхме добър отбор, който заслужено се беше класирал за европейското. Изведнъж обаче станахме прекалено сериозни. Сякаш си помислихме, че можем да спечелим титлата. Знаем ли! Но по-рядко се получаваха закачките, веселбите, усмивките. Не го усетих като нещо правилно, но си казах: „Сигурно така трябва, отиваме на европейско първенство и така ще се представим на ниво“. Но в крайна сметка стана точно обратното – не се представихме както искахме. Мисля си, че се натоварихме с прекалено много очаквания – сами себе си, и това оказва влияние.

Европейското тръгна по грозен за нас начин. Шведите имаха много силен отбор, воден от Хенрик Ларсон, Златан Ибрахимович и Фреди Люнгберг, но чак пък да паднем 0:5... Тотален шок. Повлия ни и срещу Дания. Вкараха ни точно преди почивката, а в продължението след 90-ата минута оформиха 2:0. Само срещу Италия се представихме добре и дори заслужавахме повече, но там късметът ни изостави в 94-тата минута. Марто Петров откри от дузпа в края на първото полувреме. През второто ни изравниха, а Касано вкара в последните секунди и ни отмъкна точката. За лошото ни представяне на Евро 2004 оправдания няма. Всичко в Португалия беше на

ниво – и хотелът, и терените, само ние не бяхме на ниво в мачовете, особено в първия. Срам. Отлично представяне в квалификациите и заслужено класиране за Португалия, но трагично европейско за нас.

Целият футболен свят бе впечатлен от дисциплинираните биткаджии, комшиите от Гърция, които стигнаха до европейската титла. Ядосан от разочароващите ни изяви аз се върнах в Германия, амбициран да продължа развитието си и да преследвам положителни емоции с „Леверкузен“.

„Отборен гол“ за учебник

През трансферния прозорец преди сезон 2004/2005 претърпяхме една голяма загуба. Тръгна си Лусио. Той последва Зе Роберто и Балак в „Байерн“ (Мюнхен). Но пак си останахме балансиран отбор – дойде Воронин. И с него късахме мрежите. В Бундеслигата той вкара 15, а аз 20 гола.

Мачът с „Байерн“ (Мюнхен) в третия кръг беше от най-силните ни. А ако в учебниците за футбол има раздел „отборен гол“, то онази комбинация, която аз имах честта да завърша, трябва да служи за обяснение на това понятие. Шест пъти отиграване с едно докосване, за секунди защитата на „Байерн“ изчезна като мощен кораб в Бермудския триъгълник. Франца-Понте-Бербатов, Франца-Понте-Бербатов – последен пас с глава, спиране с десен, шут с ляв крак – гол. 4:1. Сигурно точно в онзи момент Лусио е съжалявал, че е преминал в „Байерн“.

През въпросния сезон направихме крачка назад в класирането, но този отборен шедьовър срещу бъдещия шампион „Байерн“ остава като представителна извадка на най-доброто от „Леверкузен“. А аз продължавах личностното си израстване. В края на кампанията направо летях – в последните 6 мача имах 8 гола. Последния кръг вкарах и първия си хеттрик за „Байер“. Потърпевш беше „Борусия“ (Мюнхенгладбах) – в мач, от който зависеше класирането ни в евротурнирите.

Външен фалц като лазер

През тази година вкарах общо 26 гола. Събрах и нови ценни емоции от Шампионската лига. Влязохме в груповата фаза. Там ни чакаха „кралете“ от „Реал“ (Мадрид), „Рома“ и „Динамо“ (Киев). И като се изредят тези отбори, кой да спечели групата? „Байер“ (Леверкузен), естествено. На „Бай Арена“ дойдоха Роналдо Феномена, Бекъм, Зидан, Фиго, Раул, Роберто Карлуш, Салгадо, Касияс – може би дори по-добри от онзи отбор, срещу който играхме като равни във финала на Шампионската лига. А този път малката банда от Леверкузен си позволи наглостта да победи „галактическите“ с 3:0! Аз вкарах третия гол. Франца проби по лявото крило, финтира, центрира, Касияс тръгна да хваща топката, но Валтер Самуел я закачи пред него и тя прескочи Икер. Аз бях зад него и само я улових от въздуха и я пратих в мрежата. Може би те ни бяха подценили. Ние пък се бяхме надъхали страшно. Даже още в 5-ата минута се хвърлих на шпагат след силен шут, но нацелих гредата. Казах си: „Как само ми тръгна на карък, дано и този път не ни бият“. Ами, не само че не ни биха, но надминахме и най-смелите си мечти. Ако трябва да сравнявам подвизите на „Байер“ (Леверкузен) в Европа от онези години, бих ги оприличил на шампионската титла на „Лестър“ в Англия от 2016 година. Имената ни сигурно не са говорили нищо на широката публика, или пък са ни чували, но като са ни сравнявали с имената на съперниците ни,

са си казвали: „Тези нямат никакъв шанс“. Вече се беше случвало. И ние пак трябваше да ги опровергаем.

Вкарах гол и в мача на „Сантяго Бернабеу“. На Валтер Самуел му викаха Стената. Но в тези два мача Стената се пропука срещу мен. Поведохме и в Испания. Имаха да ни връщат, но нашето отборче пак се беше надъхало. При центриране отдясно Воронин полетя на плонж и стреля, топката се удари в гредата и се върна, а аз бях точно там – удар с външен и – гол! Раул изравни и завършихме 1:1.

Единствената фланелка, която съм искал да си взема от съперник, срещу когото съм играл, е на Роналдо. Феномена Роналдо. Но притеснителността ми е всеизвестна, беше ме срам. С моя приятел Хуан също не си говорехме много, но този път трябваше да го натоваря с важна мисия: „Хуан, моля ти се, иди да ми вземеш фланелката от Роналдо, идол ми е, искам тази фланелка“. Хуан отиде, поиска му я, върна се и ми я донесе. Още пазя тази фланелка. Бяла, с името на Роналдо. Единствената, която съм си поискал през цялата ми кариера. Феномена е велик!

Може би е странно, че единствената ни загуба в групата беше от „Динамо“ (Киев). Водехме им, но накрая ни обърнаха 4:2. В Украйна беше много студено. Винаги съм се чудел как играят футбол през студените месеци в Русия, в Украйна. Тогава там се практикува сибирската разновидност на футбола. Замразиха ни и нас. Но от този мач помня само, че преди него се видях с добрия ми приятел Георги Пеев. Той ми показва хубавите места в Киев извън стадиона, който не се оказа гостоприемен за нас.

В следващия ни домакински мач срещу „Рома“ пак изригнахме – 3:1 за нас. Но как започна всичко. С една несправедливост, която сухата статистика пази, но аз държа да опровергая. Поради незнайно какви причини, в статистиката се води, че Димитър Бербатов си бил отбелязал автогол. Франческо Тотти се засили и би силно от пряк свободен удар. Топката се удари в мен и влезе във вратата. Предлагам на статистиците да зачеркнат този автогол. Предполагам, че всички ще гласуват с две ръце да прибавим и него към славната кариера на Принца на Рим. Разбира се, обърнахме мача. Аз ударих греда, не успях да се разпиша. Но си бях запазил гола за другия мач. А от „Рома“ не знаеха какво ги чака. Бях се амбицирал и от този несправедливо записан автогол: „Ще ви покажа аз на вас какво е гол“. И взех, че им показах.

На 3 ноември 2004 г. гостувахме на „Олимпико“. За огромно съжаление „Рома“ изтърпяваше наказание и трябваше да играем без публика. Но като разказвам, че се надъхвах как ще им вкарам, изобщо не се майтапя. Дори отново си фантазирах и разтягах моите си локуми. Даже разказвах как, като им вкарам, със съотборниците ми ще махаме на празните трибуни, все едно че има хора. Какъв гол вкарах само! Какъв гол! Знае го всеки фен на красивия футбол.

Много хора са ме питали как се вкарват такива голове. Да им отговоря, че съм го мислил предварително, че съм си го рисувал в главата – това ще е пълна лъжа. Истината е, че преди мач си представяш, че вкарваш гол. Но какъвто ще да е – просто да е гол. А после всичко е въпрос на миг, инстинкт и умения.

Европейският шампион Траянос Делас ми беше на гърба. Той беше канара. Повисок от мен и здравеняк. Течеше 82-рата минута. Действието – по лявото крило на нашата атака. Марко Бабич ми подаде топката. Не мислех нищо, просто импровизирах според ситуацията. Знаех, че скалата Делас обича да маркира от близко разстояние. Получих проблясък да прехвърля топката над себе си, за да го прехвърля и него. Повдигнах си я, с второто докосване я прехвърлих над главите ни. В момента, в който направих това, се обърнах след топката, а Делас остана зад гърба ми. Ъгълът към

вратата се стесни още. Видях, че вратарят тръгва да излиза, но той явно не знаеше, че външният ми фалц е като лазер. И от малкия ъгъл просто чукнах топката с външен и над вратаря – пуф, горе в обратния ъгъл. Един от най-красивите ми голове! Поне едно от нещата, които си бях представял, се случиха – с Бабич помахаме на празния стадион. В последните секунди Монтела ни изравни, но тази точка щеше да се окаже важна за първото ни място в групата. А и този гол си остава. По-късно тази вечер бе случката на летището с поздрава без думи от Аугенталер. Кимване и изражение, които казваха: „Берба, ебаси голът!“.

Върнахме си с 3:0 и на „Динамо“ (Киев). И отборчето от предградието на Кьолн спечели групата. Шокирахме „Реал“, взехме и пореден скалп. Воден от Тоти, Касано и Монтела, „Рома“ склони глава пред нас. С „Байер“ вземахме скалповете на много грандове...

Не ни беше писано да изпързеляме и моите приятели от „Ливърпул“ и да предотвратим Чудото от Истанбул. „Ливърпул“ ни елиминира, а после стигна до онзи обрат от 0:3 до 3:3 и грабна купата с дузпи. Вторият мач с „Ливърпул“ го помня поради кофти причина – беше към 30-ата минута, тръгнах към топката и Сами Хюпия ми прасна лакът в слънчевия сплит. Беше без да иска, но се нанизах точно на лакътя му. И изведнъж – спрях да дишам. Бях като гипсиран. Озовах се в сцена от филм, в който си парализиран, гледаш в една точка, но не можеш да мръднеш. Пробвах да продължа мача, но нищо не ставаше – не можех да се обърна. Смениха ме. То и затова „Ливърпул“ ни победи в този мач. Отидохме в болницата след мача. Оказа се, че няма тежки последствия. След около седмица вече се движех нормално. Заради инцидента пропуснах единствения си мач от Бундеслигата за сезона. За радост, след това бях здрав да продължа пътя си.

Последно 21 в Германия

Бях на 24 години. Бях вкарал 26 гола за „Лeverкузен“ през сезона. Развивах се повече от добре. Но изобщо не съм мислил за трансфер. Всичко ми беше подредено. Дори бях подновил договора си с „Байер“. Честно казано – в онзи момент си представях, че ще играя до края на кариерата си в „Лeverкузен“. Представях си, че нашият малък отбор от нашия малък град може да стане шампион на Германия. Представях си, че „Лeverкузен“ може да направи в Германия това, което направи „Наполи“ с Диего Марадона в Италия. Фантазиите ми може да са били на границата на фантастиката, но вярвах, че с „Байер“ ще имаме шанс за подобен подвиг.

Започнах новия сезон 2005/2006 с много добър пет. Пет кръга – пет гола в Бундеслигата. Вкарах първия гол за „Байер“ за сезона и после всеки мач по нов гол.

Специалната част от старта на кампанията обаче щеше да е в Европа. Жребият отреди моят „Лeverкузен“ да се изправи срещу моя ЦСКА. Беше ми странно. Никой футболист не обича да играе срещу бивш отбор, който пази в сърцето си. Изпитваш дори леко неудобство. Поне с мен беше така. Почват да нахлуват страхове: „Ами ако вкарам гол, как ще се почувствам?“. Ясно е, че професионалистите защитават отбора си. Но емоциите не знаят това. Идва любимият ти отбор, отборът, който те е направил някой в страната ти и си поел към следващите стъпала от развитието си. А тези мисли най-малкото могат да ти попречат да се представиш добре. В крайна сметка ние като отбор не направихме нищо запомнящо се в двата мача с ЦСКА – загубихме два пъти по 0:1. Заедно с неудобството обаче ми беше и готино – особено от факта, че ще се

завърна отново у дома, че ще играя пак на „Българска армия“. Стадионът в София беше пълен. Въпреки че не се бях разделил по най-добрия начин с отбора и определена част от феновете, все още обичах и уважавах ЦСКА – клуба, който ми даде възможност да покажа какво мога. Чудех се как ли ще ме посрещнат. Вече бях започнал да натрупвам репутация в Европа, бях голмайстор на отбора си, участник на финал в Шампионската лига. Какво ли си мислеха тези същите хора, които години по-рано бяха скандирали обиди по мой адрес, без дори да се замислят, че съм бил още дете. Кое то обича ЦСКА може би повече и от тях. А как ли щяха да се чувстват след още няколко години, когато бях в „Манчестър Юнайтед“, шампион и голмайстор на отбора си и Англия?

Посрещнаха ме радушно. Бях щастлив да усетя позитивната енергия към мен от претъпканите трибуни на любимия си стадион. И въпреки всичко, ако ми се удадеше шанс да вкарам, щях да го направя. „Байер“ (Лeverкузен) ми даваше заплатата. На загрявката, когато публиката ме аплодираше, си помислих как ли ще реагира, ако вкарам гол. Какъвто и жест на уважение да бях направил, сигурно щяха и да ме освиркват, все пак тези хора бяха на трибуните от любов към ЦСКА. В София ни водеше Руди Фьолер – надъхваше ни за обрат. Но не се получи. ЦСКА заслужи да продължи напред. Преди това в квалификациите за Шампионската лига ЦСКА бе победил 1:0 „Ливърпул“ насред „Анфийлд“ и макар да отпадна, имаше реални шансове да отстрани актуалния европейски шампион, вместо да дойде при нас в Купата на УЕФА.

Всъщност първата ни загуба от ЦСКА доведе до уволнението на Клаус Аугенталер. Руди Фьолер, който беше изпълнителен директор на „Байер“, пое временно отбора след Ауге, докато бъде назначен негов наследник. С Фьолер също имахме отлични отношения. Когато щяха да уволняват Аугенталер, се допита до мен. Самото решение бе взето след мача с ЦСКА в Германия, но всъщност си го мислеха още преди това. Аз казах, че ще е голяма грешка, може би и поради леко егоистични причини, тъй като с Ауге се чувствах много добре. Той оказа силно влияние за моето възходящо развитие. И винаги ще е специален за мен. Но в крайна сметка разбирах и ръководството.

За треньор беше назначен Михаел Скибе, който беше помощник на Руди Фьолер в националния отбор на Германия. Стопроцентов професионалист. Естествено, и при него имам спомени, породени от разминаването между неговата любов към тичането и моята нелюбов към същото това смислено занимание. Когато Скибе дойде за първа тренировка, ни събра на стадиона: „Искам да знаете, че всеки ще получи шанс. Всички сте важни...“. Чухме задължителните клиширани встъпителни думи с ясното съзнание, че дори идващ нов треньор вече знае на кого в отбора може да разчита. Но какво чуха ушите ми накрая: „Има едно важно условие. Който не тича, няма да играе“. Бяхме в кръг. Когато сме били в такава формация, аз винаги съм стоял леко зад другите – наблюдавам и слушам. Забелязах как Скибе търси някого с поглед. В един момент ме откри и повторно отсече: „Който не тича, няма да играе“. Ясно, пак ще трябва да доказвам, че във футбола мнозина могат да тичат, ама малко могат да играят. Впоследствие дочух, че пред медиите в Германия Скибе оценявал играта ми като „абсолютна световна класа“, а преди последния ми мач в Бундеслигата дойде при мен и ме попита: „Берба, наистина ли тръгваш? Трябва ли да ходиш в „Тотнъм“? Няма ли да размислиш?“. Молеше ме да остана...

Не ме разбирайте погрешно. Скибе беше добър треньор и симпатичен човек. Но много държеше на физическата подготовка. По време на зимния лагер ни събуждаше в 6 сутринта! На мен едното ми око затворено, а другото – полуотворено. Ставаме, тичаме до тренировъчното игрище, там продължаваме да въртим обиколки, тичаме обратно към хотела, закусваме и се връщаме към терена за нова тренировка. Този път – спринтове. Връщаме се, обядваме, кратка почивка и после какво? Точно така – още една тренировка. И нещо повече – треньорът винаги тичаше наравно с нас.

Харесвах го като треньор, но онова „Който не тича, няма да играе“ ми се струваше адски глупаво и несериозно. Просто можеше да се каже по друг начин, защото това няма как да е основното правило. Като ме молеше да остана, трябваше да питам: „А какво стана с „който не тича, няма да играе“? Уж по тази логика не трябваше да играя, а в същото време – 21 гола. Всеки е устроен по различен начин и може да преследва целите си, следвайки различен път, своя път. А всеки треньор има нужда от малко време, за да опознае силните и слабите страни на играчите си. И аз се радвам, че всички бързо оценяваха таланта ми.

Но сухото тичане на мен си ми беше ама наистина голям проблем. Особено в Германия. Там обичаха да правят лактат тест – на една писта тичаш 4 обиколки в нормално темпо, спираш, вземат ти кръв от ухото. И наново. Обаче като въртиш обиколката, има разстояния между конуси, които трябва да покриеш за време. И един сигнал бипка. Като всеки следващ път се увеличава честотата на бипкане и съответно намалява времето, за което трябва да вземеш дистанцията. Тичаше се 4 пъти по 4 обиколки, като последните трябваше да ги вземем със спринт. На голяма писта. Първите 4 тичахме с нормално темпо, вторите с по-бързо, третите с още по-бързо и накрая – спринта. Ей, направо умирах! Питайте ме дали успях да го направя това един път? Никога не го завърших. На третата серия от по четири обиколки приключвах. Краката не ме слушаха, сърцето ми изскачаше, едва виждах – имах чувството, че от очите ми ще потече кръв. Преди всяка подготовка правехме този лактат тест – отвратително нещо. Почвах да псувам наляво и надясно. И някои от другите момчета не го завършваха. Правилно предположихте кой винаги беше пръв – Карстен Рамелов. Гледах го и се тяхках: „Майко, майко, от какво е направен тоя?“. Забавлявахме се много с физическите му възможности. Аз лично не бях в състояние. Не че не исках – много исках да завърша всичко, исках да мога да тичам като Рамелов, обаче не можех. Имах чувството, че краката ме предават, сърцето ми напуска тялото и ще пукна. И спирах. Но за сметка на това компенсирах с моите възможности на терена, с качествата, с които аз превъзхождах. В крайна сметка и Топмьолер, и Аугенталер, и Скибе разбраха, че моята сила е другаде. И не става въпрос за това, че не мога да издържа един мач, напротив. Ако си достатъчно интелигентен, знаеш как да си разпредиш силите. Но отделните тестове с въпросното тичане не ги издържах докрай. Такова нещо имаше само в Германия, никъде другаде. Дори в „Манчестър Юнайтед“ не беше така.

Почти никой футболист не обича сухото тичане залудо. Все едно отивахме на заколение. Всички тръгвахме намусени и нацупени. И един усмихнат имаше – Рамелов. За повечето предстоеше заколение, за него – празник. На онзи зимен лагер си намери и дружка – постоянно си ги мереха със Симон Ролфес. И неочаквано за всички – Скибе също беше до тях, държеше темпо. А аз махах с ръце, сигурно 500 метра назад: „Стига бе, хора, още е тъмно, кой нормален човек тича в 6 сутринта?“.

Тази моя неспособност да издържам на бруталните бегови натоварвания компенсирах с моите си силни страни. И ми се получаваше.

В личен план като статистика това беше най-добрият ми сезон. Вкарах 21 гола в Бундеслигата, подобрих си постижението от 20 през миналия сезон. Имах още една серия от голове в 5 поредни мача, а в последните 8 кръга вкарах 10 гола. БУМбатов, както ме беше нарекъл „Билд“, разстрелваше отбор след отбор. Наслаждавах се. Бях в убийствена форма.

Стоичков ще ми е треньор

След Евро 2004 се чу, че Христо Стоичков може да ни стане треньор в националния отбор. Усети се ентузиазъм. Започнахме да въртим телефони, да се чуваме с момчетата и да обсъждаме. Носителят на „Златната топка“, най-добрият български футболист, невероятният Христо Стоичков – бяхме много въодушевени. За първи път ми се случваше такава еуфория преди назначение на национален селекционер. Бях много доволен, когато официално обявиха новината. А това вълнение си струваше. Ицо не ни разочарова – държеше се отлично, беше много позитивен. Някои в отбора го познаваха отпреди, за други беше нов. Но всички бяхме приятно изненадани от поведението му, от отношението му. А специално към мен той винаги се е държал много коректно и джентълменски. Винаги сме си говорили очи в очи и когато е трябвало, сме си казвали каквото трябва прямо. Завързахме специални отношения, от които съм горд. Няма да забравя момента, когато баща ми ме заведе за първи път при Христо Стоичков пред стадиона в Благоевград и видях отблизо идола от ЦСКА, тръгнал да покорява света. Но няма да забравя и отношението на най-големия към мен след това, когато аз трябваше да играя за него и страната ни, когато растях и аз покорявах футболни върхове с „Манчестър Юнайтед“, когато поставях рекорди в класацията „Футболист на годината“, а и след това – когато вече се срещаме като добри приятели. Самият той имаше моето уважение много преди да започнем да работим заедно. Беше ми голям кеф от това назначение. Започна първият ни лагер – присъствието му беше вдигнало тонуса на целия отбор. Какво трябва да е поведението ти, когато Христо Стоичков ти е треньор? Стоиш мирно и гледаш какво показва на тренировката! Самият той тренираше с нас и си личеше, че още пипа топката. Когато бивш футболист ти стане треньор и той е бил повече от успешен, няма как да не гледаш и да не се опиташ да научиш нещо. Изпитваш огромно уважение към постигнатото от него. Той е дошъл да ти сподели тайни на футбола. Ако човек е толкова успял, не може да не знае как става. Когато си постигнал много като футболист и идваш като треньор, директно имаш уважението на футболистите. Ако дойде човек, който не знае как се рита топката, първо трябва да спечели уважението на играчите. Е, в историята на българския футбол нямаше кой да дойде начело на националния отбор с по-голямо стартово уважение от Христо Стоичков.

В първата ни световна квалификация под негово ръководство бихме Исландия 3:1 като гости. Вкарах първите два гола в мача. За националния отбор изгриваше 18-годишният Валери Божинов, който беше с нас и на европейското. В състава беше и 20-годишният Чавдар Янков от „Славия“. Той правеше хубави мачове. Харесвах го като футболист. Имаше всички качества, за да успее. Чавдар ми даде прекрасен пас за първия гол в Рейкявик. Другото младо момче – Божинката, ми подаде за втория. 2:0.

Бях щастлив, че мога да помогна на България в официалния тренировъски дебют на човека, дал може би най-много на националния ни отбор.

Гостувахме на нашите добри приятели от Хърватия на стадион „Максимир“ в Загреб. Срещу мен играеха Бабиц и Вранеш от „Лeverкузен“ и Роберт Ковач, с когото също бяхме играли заедно в „Байер“. Постоянно ми дуднеха как ще ни бият. Надувах ми главата, не изпусках момент да ми крещат: „У бой, у бой, за народу свой“. Мачът в Загреб почна кофти, Дарио Сърна ни заби два гола. Марто Петров върна един с левачката. Владо Манчев е друго от момчетата от годините ми в ЦСКА, които много харесвах като качества – и футболни, и човешки. Той може да изглежда заблуждаващо мудар като мен, но всъщност беше много бърз. Та, в 86-ата минута моят приятел Маната, с когото бяхме делили едно бунгало в ЦСКА, врътна двама-трима защитници по дясното крило и центрира на задна гредка. Вече бях тръгнал, хвърлих се и вкарах с глава – 2:2. Когато се обърнах, видях Марто Петров да празнува при Стоицата, който от кеф му биеше шамари. Луд екстаз. После претрепахме Малта с 4:1, вкарах два гола. Този мач си е за отделна книга. Идва Ицо при мен преди мача и ми вика:

– Днес мисля да играя с двама защитници.

– Какво?

– Няма какво. Малта. Трябва да ги бием 5:0. Излизаме и ги почваме.

Излязохме и се хвърлихме в атака, но още в началото ни зашиха един. Изпуснаха и още един гол. Изтръпнахме. В края на полувремето изравних. Марто ми центрира отляво, така бях набрал и такъв отскок направих, защото не можех да допусна, че Малта ни води 1:0. Забих с глава топката със злоба в земята, тя отскочи и влезе в мрежата. През второто ги обърнахме, вкарах още един и ги бихме 4:1. Финално рискът на Ицо успя, защото вкарахме 4 гола. Стартирахме добре квалификациите.

Повратният момент по пътя ни към Мондиал 2006 беше мачът ни вкъщи срещу Швеция през пролетта на 2005-а. Ицо беше захапал здраво президента на УЕФА Ленарт Йохансон. В София ни изгониха човек, имаше спорни ситуации, свирени за тях, дадоха им дузпа, биха ни 3:0. Накрая дори играчите си задавахме въпроса възможно ли е да е имало наказателна акция, въртяха ни се конспирации дали наистина се пращат съдии за назидание. Истината е, че си ни биха – и в София, и в Стокхолм. В крайна сметка световната квалификация се оказа неуспешна – останахме трети, далеч зад Швеция и Хърватия. Накрая се преборихме за обрат от 0:2 до 3:2 над Исландия и за 2:0 над Унгария за честта ни и третото място. Мен ме беше яд – вкарах 7 гола, но какво от това, след като не стигаха за виза за световното в Германия.

Бях сред най-резултатните в евроквалификациите. Тогава изгряваше и геният на Кристиано Роналдо. И той имаше 7 гола. Моята България обаче остана извън финалистите на Мондиал 2006. Явно това лято ми беше писано не за удължаване на престоя, а за раздяла с Германия...

7 пъти номер 1

Докато големият Христо Стоичков ми беше тренировъчкер, на мен за първи път ми се прокрадна мисълта, че мога да го надмина в класацията „Футболист на годината“!

За първи път бях попаднал в престижната компания на тримата най-добри още като хлапе, мечтаещо за успехи с ЦСКА през 1999 г. Тогава бях станал №3 в България.

През 2002 г. станах №1 за първи път! На 21 г. играх финал в Шампионската лига с „Лeverкузен“ срещу „Реал“ (М), а с България погледнахме към Евро 2004 с голяма

победа над Хърватия. През 2003 г. Силиян бе заслужено номер 1 – игра финал за Купата на УЕФА със „Селтик“ и бе поел капитанската лента в националния отбор, който се класира на финалите в Португалия. Аз бях след него в класацията.

През 2004 г. ме избраха за футболист №1 на България за втори път. През 2005 г. спортните журналисти отново ме определиха за най-добър.

В този момент дойде и апетитът за този рекорд. Когато станах „Футболист на годината“ за трети път, пак попаднах на каре във вестник. Видях, че огромният Христо Стоичков е бил №1 пет пъти. Ако искаш да ставаш най-добрият, трябва да се мериш с най-добрия. Казах си: „Рекордите са, за да се подобряват. Защо пък да не подобря и този?“. Тогава, точно след онази церемония, се размечтах – ако не мога да мина Христо Стоичков по брой спечелени класации за №1 на България, то поне да го изравня с пет.

През 2006 г. футболист на годината стана Марто. Колко сме се бързали с него – един път стана №1 на България, и му дадох за награда кола. Сигурно знаеше, че ще има автомобил и затова се беше напъвал толкова през годината. Дори не ме и повози. Много се смяхме с него. Бях щастлив за Марто. Трудолюбието и професионализмът му, сърцатите му изяви, важните му голове за България, отличното представяне в „Атлетико“ (Мадрид) заслужаваха признание! Аз бях втори, Стенли трети – позната компания.

През 2007-а ми беше за четвърти път, вече спечелих класацията като футболист на „Тотнъм“.

Силните изяви продължиха – през 2008 г. вече бях футболист на „Манчестър Юнайтед“ и пети път №1 на България.

Когато изравних рекорда на Ицо от 5 пъти №1 на България, си казах, че сега вече задължително трябва да го подобря. Какъв по-заслужен начин да го направя, освен като шампион и като първи българин, голмайстор на Англия? Когато през 2010 г. станах №1 за 7-и път, вече си разсъждавах в друга посока: „Добре де, Димитре, седем пъти не са ли ти достатъчни? Колко повече?“. И сам със себе си стигнах до извода, че няма нужда от повече. Испитах чувство на вина! Не знам защо. Така го усетих изведнъж: „Толкова много индивидуални награди. Колко ще ти бъдат достатъчни? Не са ли ти достатъчно вече?! Кога ще отстъпиш на другите?!“. Да се откажеш, когато разполагаш с предимство, не е същото, като да се откажеш. Тогава излязох и призовах журналистите да не гласуват повече за мен, а да се даде път на по-младите футболисти. Но за малко и това да не помогне – някои не се съобразиха с призива ми и още два пъти бях сред призьорите. Наистина вече ми беше важно да се освободи място за младите – на бъдещето трябва да се помага. А чак до такова изражение на рекордите си в анкетата „Футболист на годината“ не съм и сънувал, че ще стигна. 7 пъти номер едно, 13 пъти в топ 3.

Благодаря на българските спортни журналисти, които ме избираха!

ОТ МАРТИН ЙОЛ:

За мен е истинско удоволствие да бъда част от книгата за живота и преживяванията на автентичния гений на футбола, наречен Димитър Бербатов.

През годините, в които работихме заедно – в „Тотнъм“ и „Фулъм“, разбрах от първата минута, че той е интригуващ и специален човек. Когато го забелязах за първи път в германската Бундеслига, беше очевидно, че е голям талант, и започнах да го следя по-отблизо. „Лeverкузен“, предвождан от легендарния Улф Кирстен, беше отбор, който се представяше на върха на възможностите си и беше един от най-добрите в Европа. Показа го във финала на Шампионската лига срещу „Реал“ (Мадрид), когато през второто полувреме Бербатов и Кирстен бяха заедно на терена на „Хемпдън парк“ в Глазгоу, Шотландия. След това „Лeverкузен“ тръгна надолу, а кариерата на Улф Кирстен отиваше към залез. Имаше само един играч, който можеше да започне нова ера за отбора на Берба – и това беше самият той, момчето чудо. Димитър просто го направи и лично изведе „Лeverкузен“ обратно към върха в Бундеслигата с таланта и головете си.

В „Спърс“ имавме добри голаджии, начело с Роби Кийн, Джърмейн Дефо и Фреди Кануте, но аз чувствах, че ни липсва брилянтността на Бербатов, който беше истински номер 9, типичен централен нападател! За него имаше много оферти от други клубове, но след хубав разговор с мен реши да се премести от „Байер“ (Лeverкузен) към свещената земя на „Уайт Харт Лейн“. Решение, за което една душа никога не може да съжалява!

През времето, в което работихме заедно, се уверих, че Берба е изключително талантлив човек и футболист. Най-надареният играч, който някога съм виждал! А видях много великолепни играчи под мое ръководство, с фантастична кариера и в други клубове. Твърде много, за да ги изброя тук. Но нито един не можеше да ме изненада и да ме завладее повече от това момче, което направи така, че футболът да изглежда лесна игра! Той играеше любимия на всички ни футбол с лекотата, с която другите хора се разхождат в парка. Неговото умение да контролира топката омагьосваше и за всички изглеждаше сякаш тя е залепена за десния му крак. А елегантността на движенията му бе такава, че и балерина от световна класа, танцуваща „Лебедово езеро“, би изглеждала недодялана.

Ако имаше напрежение преди мач, той идваше и ми казваше: „Не се притеснявай, шефе, аз ще вкарам днес“. И го правеше! Моментите, които си заслужаваха най-много, най-често бяха спасявани от Берба. За мен едни от най-незабравимите голове, които вкара, бяха победният със „Спърс“ за 0:1 срещу бившия му клуб „Байер“ (Лeverкузен) – на тяхна земя, с който спечелихме груповата фаза на Купата на УЕФА, и победният с „Фулъм“ за 1:0 при гостуването ни на „Уайт Харт Лейн“. Този гол срещу нашия бивш клуб струваше на „Тотнъм“ квалификациите за Шампионската лига. Мога да ви уверя, че Димитър направи един човек повече от щастлив онзи ден на „Уайт Харт Лейн“! По-късно в живота си осъзнах, че много хора няма да разберат енигматичния феномен Димитър Бербатов!

Мога да напиша няколко глави за моите преживявания с Берба, но ще оставя това на писателите, които ще свършат тази работа по-добре от мен.

За да завърша, бих искал да предскажа, че всеки, който чете тази книга, ще открие, че нищо не е такова, каквото изглежда. Защото истината е, че моят Берба не е просто футболист икона, той е и прекрасно човешко същество.

С привързаност към моя бивш играч!

Мартин Йол

Глава 4.

„МАНЧЕСТЪР ЮНАЙТЕД“ ТЕ ИСКА, ПОДПИСВАШ ЛИ С „ТОТНЪМ“?

„Кикер“: Битката за БерBATOV започва

Беше началото на декември 2005-а. Един ден Емо Данчев ми звънна: „Трябва да поговорим“. Каза, че не е за по телефона. Емо си е от старата школа – още тогава важни неща не си ги говорехме по телефона. Ясно, нещо се случваше. Тръпнех в очакване. Емо пристигна и изплю камъчето: „Свързаха се с мен от Англия. „Тотнъм Хотспър“ знаеш ли ги?“. Изненада ме: „Не, не ги знам“. Тогава все още гледането на мачове от всички първенства не беше толкова мащабно и развито. Цялостната футболна обща култура беше на различно ниво. Социалните медии все още не бяха завладели света.

В моите представи очаквах Емо да ми каже че „Реал“ (Мадрид), „Барселона“, „Манчестър Юнайтед“, „Байерн“ (Мюнхен) имат интерес. Но „Тотнъм“? Нямах представа кои са и останах малко разочарован. Но веднага ги проверих. По това време бяха пети в Англия и се бореха за място в Шампионската лига. Треньор беше холандецът Мартин Йол. В отбора играеха Роби Кийн, Джърмейн Дефо, Майкъл Карик, Ледли Кинг. Президент беше Даниел Леви. Започнах да ги следя и дори да гледам част от мачовете им.

Искаха трансферът да се случи през януарския трансферен прозорец, за да мога да им помогна за борбата за влизане в Шампионската лига. Без аз да знам, бяха идвали да ме гледат няколко пъти и вече бяха сигурни в избора си. Постоянно бяха в контакт с Емо, което си означаваше, че наистина държат да ме имат в състава си. И най-важното – Мартин Йол ме искаше много.

Една вечер, докато си стоях вкъщи, телефонът ми звънна и пак беше Емо: „След 10 минути ще ти се обади президентът на „Тотнъм“. А аз, като любопитно дете, задаващо интуитивно важен въпрос, без да задълбава дали не знае отговора му, попитах единствено: „Защо?“. „За да ти каже колко те иска в отбора“, прояви търпение Емо. Минаха 10 минути. Телефонът отново иззвъня. Разговорът протече горе-долу така:

– Ало.

– Здравей, Димитър. Даниел Леви е, президентът на „Тотнъм“. Как си?

– Здравей, Даниел. Почивам вкъщи.

– Добре. Слушай, както може би Емил ти е казал, искаме те в отбора. Следим те от доста време и треньорът настоява за трансфера. Борим се за Шампионската лига и мислим, че ти си човекът, който ще ни помогне.

– Поласкан съм. Радвам се, че отбор от ранга на „Тотнъм“ ме иска. Но ще ми трябва малко време да помисля. Чувствам се много добре тук, играя постоянно, голмайстор съм на отбора и не знам дали сега е моментът за трансфер. (Играех го труднодостъпен. Или просто бях разколебан.)

– Добре, помисли си, но да знаеш, че преговаряме с още няколко играчи на твоята позиция. И нямаме много време за чакане. (Веднага ме контраатакува, явно опитвайки да ме притисне.)

– Разбира се, това е нормално. Ще помисля, ще държим връзка и ще получиш отговор.

Не мисля, че остана очарован от отговора ми. Може би очакваше да кажа веднага „да“, но това не се случи.

Постоянството на „Тотнъм“ ми показва колко осъзнат избор са направили те и колко силно наистина ме искат в отбора. През януари Емо дойде в Леверкузен: „Димитре, изпълнителният директор на „Тотнъм“ Деймиън Комоли идва“. Аз се сепнах: „Къде идва?“. „Как къде, тук идва.“ „Ама какво ще прави, за какво идва“, продължавах да питам като наивник. „Идва да ме види колко съм хубав. Какво ще прави – идва да те види лично и да говорим“, каза Емо. Идваше да говори и с ръководството на „Байер“. От Лондон бяха готови с офертата.

Стояхме си в Леверкузен и започнахме да обсъждаме ситуацията. Разсъждавах в познатата сигурна посока: „Тук ми е супер, „Тотнъм“ дори не ги знам, дали ще е правилното място за мен?“. Бях чел, че и „Байерн“ (Мюнхен) има интерес... Но разсъжденията ме отведоха до решение, че все пак трябва да изслушам „Тотнъм“. Че Англия все пак звучи добре.

Емо информира ръководството на „Байер“ (Леверкузен), Комоли пристигна и говори с шефовете. „Тотнъм“ искаше да ме привлече още през зимата. С Емо чакахме в колата. Щяхме да закараме Деймиън до летището и да говорим. Той излезе от срещата намусен. От „Байер“ бяха отказали да ме продадат: „Димитър ни трябва, той е нашият голмайстор. Не можем да се разделим с него. Трябва да завършим сезона, да се класираме в Европа“.

Комоли ни успокои: „Не се притеснявайте. Ние не се отказваме. Ще държим връзка“. Слезе от колата и хвана самолета обратно към Англия. Аз си останах в „Леверкузен“. Продължих да играя и да вкарвам. А от „Тотнъм“ продължили да ме следят. Емо си държеше връзка с Комоли. Той му казал, че съм №1 в списъка им за лятна селекция. Мартин Йол ме искал и това е.

Междувременно в германските и европейските вестници били зачестили информациите, че различни големи отбори се интересуват от мен: „Бербатов сменя Тиери Анри в „Арсенал“, „Бербатов сменя Шиърър в „Нюкасл“, „Ливърпул“, „Нюкасл“, „Блекбърн“ и „Тотнъм“ в битка за Бербатов“, „И „Валенсия“ наблюдава Бербатов“, „И ПСЖ напират за Бербатов“, „Марсилия“ си заплу Бербатов“, „И „Милан“ с интерес към Бербатов“, „Манчестър Ю“ също иска голмайстора“, „Бундеслигата губи поредната си голяма звезда“, „Той е играч за „Арсенал“, „Челси“ или „Барселона“, „Тотнъм“ се уплаши от интереса на „Арсенал“ и „Юнайтед“... И все така до финалното „Бербатов подписа с шпорите“, което се случи близо половин година по-късно. Докато „Билд“, „Кикер“, „Индипендънт“, „Дейли мейл“, „Експрес“, „Спортекспрес“, „Сън“, „Франсфутбол“, „Пийпъл“, „Льо Паризиен“, „Дейли експрес“, „Гардиън“, „Телеграф“, „Скай спортс“ и другите са се надпреварвали да гадаят, аз всъщност бях далече от всичко това. Не можех да си позволя различните спекулации да влияят на играта ми. Моята работа беше да огорчавам съперниците на настоящия си клуб – „Байер“.

Германската преса ме ласкаела: „Той е възхваляван както никога досега, а популярността му в Европа е толкова голяма, колкото и трансферната сума, определена на 15 милиона евро. „Никога не сме имали толкова запитвания за места в ложите на стадиона от чуждестранни клубове – коментира спортният директор на „Борусия“ (Дортмунд) Михаел Цорк след мача на 8 април 2006 г. Скаутите се срещнаха на трибуните, битката започва. На „Тотнъм“ се дават най-малки шансове, „Арсенал“ също имаше своя представител, както и „Валенсия“, който се е запътил към

Шампионската лига догодина. Бербагов обаче не оставя цялата тази история да го подлуди.“

Така беше. Когато през декември всичко това започна да се прокрадва, аз бях голмайстор на „Левекузен“ вече три сезона поред, постоянно завишавах показателите си. Играех срещу едни от най-добрите отбори в Шампионската лига, срещу едни от най-добрите футболисти. Но дори не си бях помислял за трансфер. За първи път след онова позвъняване от „Тотнъм“ отворих в ума си темата „трансфери“. И се прокрадна мисълта – дали вече не е моментът, дали може да има и по-високо място за мен. Ако до този момент бях изцяло концентриран върху Бундеслигата, сега обръщах повече внимание на първенствата на Англия, Испания... Вече карах пета година в „Левекузен“ и въпреки че се чувствах прекрасно, може би трябваше да изляза от зоната си на комфорт и да предизвикам себе си още по-сериозно. Но си казах, че когато се появи истински интерес от даден отбор, тогава ще преценя дали си заслужава. Дотогава вършех задълженията си на терена както винаги.

Шампионатът вървеше към края си, аз правех това, което умея най-добре. Забавлявах се на терена. Всичко ми се получаваше този сезон. Бях в стихията си. Вкарвах решаващи голове, нанизах хеттрик на „Кайзерслаутерн“, мушнах два гола за две минути на „Херта“, когато не вкарвах, изработвах или пък влачех защитници. Отборът печелеше важни точки. Но най-много ме радваше, че германските фенове – и не само нашите, оценяваха моя стил и техниката ми. Моята игра радваше хората. Винаги съм искал най-вече това!

Въпреки че нямаше да играя на световното в Германия, бях основен герой на трансферните спекулации. Но за мен решението беше ясно. „Тотнъм“ правеше всичко, за да разбере, че аз съм техният избор номер едно. Емо ме държеше в течение какво се случва с тях. Колкото повече ги гледах по телевизията, толкова повече нарастваше желанието ми за промяна, да пробвам ново първенство, нов отбор, ново предизвикателство. Знаех, че на „Байер“ им е трудно да се разделят с мен. И това беше взаимно. Но всички разбирахме, че е неизбежно: „Аз с удоволствие бих го задържал в отбора. Затова гледам на нещата с едно разплакано и едно усмихнато око. Но смехът надделява – с него ние печелим много. Пък и беше ясно, че ще си тръгне рано или късно – той просто е едно необикновено явление“ – беше коментирал публично Фьолер.

Деймиън Комили дойде за финални преговори преди последния кръг. Отседна в хотела на стадиона в Левекузен. Поговорихме тримата с него и Данчев. Каза ни предложението. После се състоя срещата между ръководствата на двата клуба. Постигна се разбирателство за цената и ние отново седнахме, за да подпишем личния договор. Комили извади химикалката. Погледнах Емо: „Хайде да излезем отвън да си поговорим“. Този подпис можеше да е съдбовен. А двамата сме философи – всяко действие и решение трябва да бъде разгледано от всички страни, мислено и премислено. Не щеш ли, телефонът на Емо звънна. И сценарист на филм трудно би избрал по-подходящ момент. Беше колега на Емо от Лондон. Все едно от МИ-6 му бяха докладвали, че всеки момент ще подписваме важна сделка с друг човек от Лондон. Емо се позабави на телефона. Аз нервничех. Най-после беше затворил. Приблужи се към мен и този път той ми даде знак да излезем от апартамента. Бяхме на терасата. По лицето му личеше, че се случва нещо значимо.

След думите му аз стоях като гръмнат и мигах на парцали: „Манчестър Юнайтед“ те иска!“. Бяха свързали Емо с човек от ръководството. И ето я цялата картинка – бяха

му казали, че трябва да изчакаме определено време, за да продадат някого от нападателите си. Ако трансферът се осъществял, щели да ме купят. Отне ми малко време, за да асимилирам какво чувам. Каквото и да се случваше, изненада е най-невинното обяснение на състоянието ми. Емо заприлича на комин, приел човешки облик. Палеше цигара от цигара. Двама объркани мъже стояха на малка тераса на последен етаж на хотел, все едно на пожарния изход на американска сграда. И философстваха. А вътре в апартамента Деймиън Комоли стоеше с химикалката и ни чакаше.

„Иска да те чуе шефът на скаутите на „Манчестър Юнайтед“. Мълчание... Започнах да схващам, че нещата са сериозни. Какво да правя сега? Ами, ако наистина се стигне дотам, че искат да ме вземат сега? Ние се бяхме договорили с „Тотнъм“... Какво да им кажа на тях... Как е правилно да се постъпи? „Манчестър Юнайтед“... Това не е истинаааа... Бях развълнуван и напрегнат. Беше време за телефонен разговор, което ме караше да треперя.

– Ало.

– Здравей, Берб! Джим Лоуър е, шеф скаут на „Манчестър Юнайтед“.

(Изпаднах в лек транс. Мисля, че щях да получа оргазъм и инфаркт едновременно. Говорех с човек на „Манчестър Юнайтед“. Интересът беше реален!)

– Здравсти, Джим. Емил ми каза за разговора ви. (Опитвах се да звуча спокоен.)

Обясни ми това, което и агентът ми ми каза. Трябвало да продадат играч, преди да вземат друг, но можело и да не се случи. Били ме наблюдавали от доста време и знаели добре за качествата ми. Знаеха и за интереса на „Тотнъм“ и че нещата са в много напреднала фаза. Но не можеше да ми даде гаранция, че непременно ще се получи. Фактически ме объркваха още повече. Може и да стане, може и да не стане. А аз трябваше да преценя как да процедирам. Обясних му и аз, че сме дали дума на „Тотнъм“, че бяха проявили професионализъм и най-голям интерес и ще бъде много трудно да се случи каквото и да е друго. Разбра ме напълно и каза, че ще продължават да следят развитието ми, каквото и да се случи. Колкото и да се радвах от интереса на този велик отбор, някак си не усещах, че нещата ще се случат точно сега. Благодарих му и му пожелах всичко добро.

Наистина бях още по-объркан след този разговор. Защо се появяват чак сега? Защо не казаха по-рано? Вече беше наистина късно. След време, разбира се, видях и свикнах с начина на работа в Англия, особено по време на трансферен прозорец. И как нещата се случват в последния момент. Чакаха ме още такива убийствени моменти. А и съдбата си знаеше работата...

В онзи момент стана напълно ясно, че напускам. Сърцето ми туптеше. Щеше да ми липсва Леверкузен. Отборът. Стадионът. Хората, които работеха там. Футболистите. Апартаментът ми. Ресторантът на Мито Кеча. Дори фабриката. Всички тук ми бяха дали много. Трудно е да промениш навиците и средата си след толкова много време. Но имах цели и амбиции, които гонех. И ако исках да ги стигна, трябваше да следвам пътя си, колкото и трудно да беше на моменти.

Сделката с „Тотнъм“ трябваше да се случи сега. Сега! Не знам колко време сме прекарвали извън апартамента. Разговорите редувахме с мълчание. А в главата ми се редуваха логични мисли, надежди и мечти. „Всичко наред ли е?“, попита Емо след известно мълчание леко притеснен. „Всичко е окей. Нека Комоли си мисли, че нещо не е както трябва“, казах му аз. Разсмяхме се и двамата.

– И какво сега? Наистина го правим? Тръгвам си от „Леверкузен“?

– Правим го. Освен ако, когато се върнем, Комоли не се е отказал.

Емо ми отвърна, докато си дърпаше от цигарата с оргазмичен кеф и се смееше.

Винаги ми е било готино да споделям с Емо такива напрегнати моменти. Приличахме си по това, че дори тогава се опитвахме да намерим хумора. Поговорихме за нещата, които ще ми липсват тук, за всичките хубави моменти, за хората и как всички винаги са били много добри с мен. Носталгията беше явна. Но и двамата знаехме какво трябва да се направи.

Подписът с „Тотнъм“ беше толкова близко. Чакаха ме нови хора, нови футболисти, нова култура, нов отбор. И за капак, за да е объркването ми пълно, на хоризонта се появи и „Манчестър Юнайтед“. Беше момент за решителност и действия. Преценихме две основни неща. Първо – трябва да бъдем коректни към „Тотнъм“, които в продължение на месеци са настоятелни и вършат конкретни стъпки – показват сериозен интерес, а и треньорът им очеводно ме иска много. Щеше да е крайно некоректно при договорени условия точно при подписването на договора да се откажем. И второ – преценихме, че факторът, от който зависеше евентуалният ми трансфер в „Манчестър Юнайтед“, е несигурен – може да стане нещо, но може и да не стане. В крайна сметка моят път към „Олд Трафорд“ явно е трябвало да бъде друг. За Манчестър първо трябваше да мина през Лондон.

Но все още бяхме в Ливерпул. На пожарните стълби на гърба на хотела.

„Хайде тогава да отиваме и да приключваме с нещата“, казах аз. „Не, хайде да отиваме и да ги започваме“, каза Емо.

Върнахме се в апартамента. Комоли не се беше отказал, не беше заспал, чакаше ни все така ентусиазиран.

Точно хванах химикалката, за да се разпиша, и Емо ме спря. Бръкна в джоба си и извади друга. За всеки договор подготвяше специална химикалка. Вадеше я тържествено, като на забавен каданс, за да може да я видят всички. Подаде ми я. Аз умирах от срам, а на него му беше кеф – искаше да се наслади на тържествения момент. Подписахме.

Предстоеше нова глава в моя живот. И то каква! Очаквах ме незабравими моменти в дома на футбола. Англия, красивият футбол идва!

Комоли си тръгна доволен. Ние останахме в апартамента. Умувахме правилно ли сме постъпили. Впоследствие щеше да се окаже, че сме взели най-вярното решение. Но към онзи момент – хем ми беше хубаво от приетото ново предизвикателство, хем ми беше притеснено. Емо информира „Манчестър Юнайтед“, че искаме да бъдем коректни, но предвид напредналостта на нещата с „Тотнъм“ решението е да си изпълним поетите ангажменти.

Сега ми предстоеше да изиграя последния си мач от сезона за „Ливерпул“. Искях да дам всичко най-добро от себе си на „Байер“ докрай. Своего „Сбогом“ казах с гол. „Когато гръмотевиците от бурята над AWD Arena в Ханوفر утихнаха, единственото, което се чуваше на стадиона, бяха виковете „Бербагов“ на феновете на „Ливерпул“. Българинът реагира с усмивка, но обичта на феновете не може да повлияе на решението му да остави „Байер“ и Германия зад гърба си. След поредното галапредставление с марката „Бербагов“, след 21-вия гол през този сезон, нападателят за първи път официално обяви решението си. „Да, това бе последният ми мач за „Байер“, каза тихо Бербагов“.

Дегизирани разузнавачи на бъдещето

Вече бях започнал да се интересувам от всичко, случващо се в „Тотнъм“. Гледах мачовете по телевизията. Запознавах се – кой играе на моята позиция, с кого ще трябва да се боря, кои са силните страни на отбора... В последния кръг „Тотнъм“ загуби битката с „Арсенал“ за четвъртото място, даващо право на участие в Шампионската лига. Вече се ядосвах за новия си отбор.

Всъщност моето лично разузнаване на „Тотнъм“ започна преди подписването на договора. Беше средата на април. В събота с „Байер“ имахме мач в Бундеслигата, а в понеделник „Тотнъм“ имаше мач в Премиършип. Докато поддържахме връзка с Деймиън Комоли и Даниел Леви, получихме покана и с Емо решихме да отидем да гледаме един мач на „Тотнъм“ на живо. Да се потопя в атмосферата на „Уайт Харт Лейн“, да усетя вибрациите на евентуалния ми нов футболен дом. А мачът сякаш бе избран като за мен – „Тотнъм“ приемаше „Манчестър Юнайтед“. Шпионската мания съвсем ни бе обзела. Бяхме се дегизирали с шапки, с качулки. В Лондон ни чакаше Рони Розентал. Той също беше много деен при трансфера ми. Чакаше ни кола, напълно отговаряща на шпионския ни филм – с черни стъкла. Тайната пратка от Леверкузен пристигна. Откараха ни на стадиона. През паркинга директно ни вкараха в ложа, в която бяхме само ние с Даниел Леви и Деймиън Комоли. След мача ни отведоха в някаква зала, където всъщност направихме първата официална среща със собственика Даниел Леви. Каза ми, че ме е гледал срещу „Борусия“ (Дортмунд) и останал впечатлен – аз вкарах гол и бихме 2:1. Но явно всички други бяха видели в този мач нещо много повече, защото той се коментирал доста в пресата: „Който е гледал мача на „Байер“ (Леверкузен) в Дортмунд, знае защо толкова много отбори се интересуват от българския нападател. Той танцуваше на „Сигнал Идуна Парк“ като балетист, попаднал на селски бал. Дълго след като беше преминал през защитниците, те оставаха смутени на едно място. Бербагов се погрижи „Леверкузен“ отново да мечтае за Купата на УЕФА. Но нападателят не само вкара 16-ия си гол в първенството. Той нахъса съотборниците си да покажат какво могат“.

Предстоеше и първата ми среща с Мартин Йол. Вървахме по коридора към офиса на треньора. Бях леко притеснен. Разказвах ми – това е администрацията ни, тук са треньорите. Влязохме при Йол. Впоследствие щях да заварвам Мартин почти винаги в тази позиция – обичаше да седи в люлеещ се стол, разпльокал се в него с цялата си тежест. Когато ни посрещна, все едно видях дядо ми Асен! Приличаха си много! Стана ми симпатичен моментално и знаех че ще развием прекрасно разбирателство. Видях ме и грейна. За първи път чух специфично дрезгавия му глас: „Берба, добре дошъл“. Предложи ми, ако ми е по-комфортно, да не говорим на английски, а на немски. Казах му, че на английски е окей. Но на него му беше време съвсем да скъси дистанцията. Разтвори огромните си ръце, прегърна ме мечешки, все едно се познаваме цял живот, и направо щеше да ме счупи. Усетих лично колко много ме иска в отбора си, колко добре е запознат с качествата ми. Каза ми: „Наблюдавам те от много време. Следя те. Това не е случаен трансфер. Гледам те отдавна. В последната година – много по-интензивно. Ще си щастлив да бъдеш в нашия отбор. Сериозен клуб сме. Искаме да постигнем много“.

Още онази вечер присъствах предпремиерно на футболна презентация на бъдещите ми два отбора. В ложата си стояхме с шапките. Дегизирани. Все едно пък някой щеше

да ме познае, щото бях световноизвестен. Но ние си държахме на мелодрамата. „Юнайтед“ спечели с 2:1 с два гола на Рууни. В състава бяха Кристиано Роналдо и Рууд ван Нистелрой. За „Тотнъм“ вкара Джърмейн Джинас. В състава им прочетох имената и на моя бъдещ голям приятел Роби Кийн, Майкъл Карик, Джърмейн Дефо. И в моя следващ пристан личеше класа. Качих се на самолета доволен от видяното.

След края на сезона в „Лeverкузен“ имахме вечеря. За мен тя беше прощална. Всички знаеха, че заминавам в „Тотнъм“. Подариха ми часовник за дългите години, прекарани в клуба. На гърба пишеше Verbatov 9 Bayer Leverkusen. Скъп спомен, който още пазя.

Директор в „Лeverкузен“ беше Михаел Решеке, който впоследствие отиде в „Байерн“ (Мюнхен). Още един човек, с когото се радвам, че футболът ме срещна. По време на вечерята той се приближи към мен: „Берба, честито и успех. Но не мислиш ли, че трябваше да изчакаш за „Манчестър Юнайтед“?“. Останах леко учуден: „Свърши тази. Вече подписахме. „Тотнъм“ бяха настоятелни, а с „Манчестър Юнайтед“ изобщо можеше и да не се случи. Ти пък как знаеш за „Юнайтед“?“. Решеке се усмихна: „Как може да не знам. Имам контакти – и в Германия, и в Англия. Първо се обади на мен да ми кажат. Бяхме информирани. Не ти казахме, за да не те разсейваме. Чудя се дали не си заслужаваше рискът да изчакаш?“. „Няма значение, Михаел! Вече всичко свърши и съм играч на „Тотнъм“!

Стана време да напусна Лeverкузен – градчето, в което станах мъж, станах футболист. Най-доброто, което можеше да се случи в моя живот, беше да отида там в ранна възраст и да остана толкова дълго. Всички бяха пълни професионалисти с чудесно отношение към мен. Клубът се развиваше постоянно и в правилната посока. Откриха много таланти, продадоха много футболисти, еволюираха, надградиха стадиона. Беше удоволствие да видя резултата лично, когато след време се върнах за бенефиса на Бернд Шнайдер. Както всеки футболист, така и всеки клуб трябва да прогресира. А ако млад футболист се озове в „Байер“ (Лeverкузен) или в еквивалент на клуба, трябва да сграбчи този шанс и да не го пуска. Трудните моменти са неизбежни, но какво са те, ако вървиш към това, което искаш.

„Байер“ беше отбор за пример. Клубът можеше да си позволи футболисти на сериозно ниво, благодарение на фабриката за аспирин в града. Финансово нямаше никакви проблеми да купува изградени играчи. Но политиката на клуба бе съвсем различна – да намира и да развива нови таланти. Имаше определен бюджет, който не се надвишаваше.

Говорил съм си с приятелите ми: „Добре де, ако не бях отишъл в „Лeverкузен“, пак ли щях да съм същият?“. Колективен отговор: „Не“.

Благодаря, Лeverкузен! За всичко!

Беше време за раздяла. Взех много футболни и житейски уроци, вещите оставих. И поех напред.

От Лeverкузен взех опит, самочувствие и незабравими спомени. Оставих календарите с голите жени, газовия пистолет в шкафчето, оставих дори много дрехи в гардероба. Казах си: „Отивам в Лондон, ще си купя нови“. Който е наследил апартамента от мен, сигурно си е направил хубав гардероб. И се е радвал много. И аз си тръгнах с широка усмивка, за да продължа да преследвам мечтите си. Към Англия!

Лондон

Никога не бях ходил из Лондон. Единственият ми досег беше при идването да гледам мача „Тотнъм“ – „Манчестър Юнайтед“, но онова изобщо не го броя за ходене в Лондон – то си беше от летището до стадиона и обратно.

Настаниха ме в хотел близо до тренировъчната база – докато ми намерят апартамент, където да живея. В този хотел изкарах доста време.

Тръгвайки към базата на „Тотнъм“, очаквах, че ще се озова в нещо огромно. Всъщност беше малка и спретната. Намираше се в Чигуел, извън града. Тихо и спокойно място.

Видях четири терена, всички с естествена трева. Съблекалнята беше скромна. Както се знае, англичаните държат на традициите. В духа на историята беше и тя – изцяло дървена. Тренировъчната база на „Леверкузен“ изглеждаше много по-модерна от тази на „Тотнъм“. В първия момент си казах: „Ебаси, къде дойдох?“. Но изцяло футболната атмосфера те поглъща и свикваш бързо. Базата разполагаше с всичко необходимо, за да се подготвяш за религията на Острова – футбола.

Запознахме се с момчетата. Най-големият шок беше, че там играеше Едгар Давидс. Позитивен шок. Посрещна ме голям футболист, печелил много с „Аякс“ и „Ювентус“ – Шампионската лига, Купата на УЕФА, многократен шампион на Холандия и Италия. Посрещна ме Едгар Давидс – Питбула. Много ги ядеше по терена. Беше и голям шегаджия. Малко странен, но аз обичам странните хора.

Тръгнахме на подготовка във Франция. В автобуса ни даваха разпределението – кой с кого ще е в стая. Бях свикнал да съм сам в стая, в „Леверкузен“ си бях извоювал този статут. Почнах да си разсъждавам – сега ще трябва да делия стая, да слушам другия как ми хърка... Всеки си има нужда от спокойствие, има си ритуали... Веднага попитах: „Тук по двойки ли сте в стая по време на лагери?“. „Да, по двойки сме.“ Нямах време да се намръщя и разбрах новината – сложен съм в стая с Едгар Давидс. Аз с легендарния Давидс. Започнах да се притеснявам и да се потя. Но нали и двамата си бяхме леко странни – получи ни се добро съжителство.

Давидс беше здравеняк. Разказвах ми легенди, че преди да дойда, едва не са се сбили с Мартин Йол на тренировка. Егото било замесено, стигнало се до търкания. Едгар си отстояваше позицията докрай. Постоянно правеше финтове, показваше ми номера. Беше като уличните футболисти, които знаят много номера. Хващаше ме на тренировка и почваше: „Берба, гледай сега какво мога“. И започваше всякакви щуротии с топката. Правеше се на фрийстайлър. Можеше да тича два дни поред, направо беше неуморим. Образ.

Преди началото на сезона в отбора имаше още няколко новаци освен мен: Дидие Зокора, левият защитник Есу-Екото, Стийд Мелбранк и Паскал Шимбонда. Майкъл Карик беше продаден на „Манчестър Юнайтед“.

Лека-полека започнах да опознавам новата култура. И съотборниците си, които се оказаха много готини типове. Свиквах с атмосферата, с отбора, с треньора. Помощник на Мартин Йол беше Крис Хютън. Голям пич и бивш футболист на „Тотнъм“. Мартин и Крис бяха като Крачун и Малчо. Йол е голям като мечок, а Хютън – нисък, малък, сух. Перфектна комбинация.

Направи ми впечатление, че в Англия залагат много на тренировките във фитнеса, това също беше новост за мен. В Леверкузен не беше така. Поне 2-3 дни седмично от подготовката в „Тотнъм“ правехме фитнес упражнения – за горна част, за долна част

на тялото, упражнения за превенция от контузии. Бегово се залагаше предимно на спринтови упражнения. Всичко това подобряваше моята форма.

Нещото обаче, което най-силно ме впечатли още в предсезонната подготовка, беше, че Мартин Йол не води тренировките. В Германия бях свикнал треньорът да участва в тренировъчния процес. Сега добре знаем ролята на мениджъра, но тогава за мен беше ново, че едно е мениджър, друго треньор. За първи път установих, че Мартин Йол е с позиция мениджър, а неговият помощник изпълнява ролята на треньор. В случая – Крис Хютън. Той нареждаше конусите, изготвяше упражненията, даваше наставленията. Йол стоеше отстрани и наблюдаваше. От време на време, ако се наложеше да даде съвет, го даваше. За всички останали това беше нормално, с времето стана напълно нормално и за мен. Такъв е моделът на менажиране в Англия. Когато впоследствие отидох в „Манчестър Юнайтед“, изобщо не се питах защо на някои тренировки Алекс Фъргюсън го няма изобщо.

Новости имаше и други. Обратното движение. Храната. Времето. Електрическите контакти. Но аз съм адаптивен и не ми трябваше много време да свикна. Още в предсезонната подготовка играех, вкарвах голове – бях щастлив и доволен.

Обратно движение

Разбира се, трябваше ми автомобил. Натоварих Емо с тежката задача да ми докара колата от Леверкузен в Англия. Тръгнал, но навигацията го откарала в друга посока. Звъня му, намирам го в някаква задънена улица. Добре че иммахме дълга предсезонна подготовка, дадох му достатъчно време да стигне.

След лагера се прибрахме в Лондон, това беше един от първите ми пълноценни дни в града и аз имах мисия – да го опозная, за да го обикна. Предстоеше ми първа обиколка с колата. Вече бях разпитал приятели. Бяха ми дали първи направления: „Оксфорд Стрийт“, „Бонд Стрийт“, „Ню Бонд Стрийт“. Трябваша ми дрехи, нали си бях оставил моите в Леверкузен. Пуснах навигацията и стигнах до „Оксфорд Стрийт“. Видях заграждение за паркинг, оставих я и тръгнах. Накупих разни неща. Връщам се – колата ми я няма. Бях в прединфарктно състояние. Някой ми открадна колата! Първият ми ден из Лондон и какво да ме сполети... Не е истина! Аз си обичах колата, бях си свикнал с нея от Леверкузен. Казах си: „Димитре, Димитре, тръгваме прекрасно в Англия“. Звъня на Алан – момчето, което се грижеше за битовизмите на футболистите в „Тотнъм“. Алан винаги беше насреща за помощ, когато някой от нас имаше нужда, голям симпатяга: „Алан, някой ми е откраднал колата!“. „Къде?“ „До Оксфорд Стрийт.“ „Спокойно, там няма кой да ти открадне колата. Сигурно са ти я вдигнали. Вероятно заради неправилно паркиране.“ Впоследствие научих правилата на живота в Лондон – не можеш да си паркираш просто така, има си паркинги само за местни жители, има си обособени места за външните. Не беше както в Леверкузен до онзи момент – като намеря свободно място – паркирам. Алан ме успокои: „Спокойно, не си първият, няма и да си последният. Знам къде ти е колата“. Отидохме до наказателния паркинг, платих 500 паунда глоба, теглих няколко псувни наум и си я взех. Но това далеч не беше единственият случай с автомобилни премеждия в Лондон...

Вероятно всеки шофиращ отскоро в Англия с прословутото обратно движение има своя собствена забавна история. Е, имам си и аз. Точно бяха започнали мачовете и вече бях дебютирал. Елена вече се беше преместила при мен. Спираме на „Бонд Стрийт“. Аз карам кола с ляв волан, улицата е еднопосочна. Паркирам си до тротоара

и моята врата е точно срещу входа на магазина. Елена беше свикнала, че когато паркирам – тя слиза на тротоара, а аз слизам на улицата. За първи път беше обратното. Слизам аз, крача напред с гръб към нея. Докато се обърна, виждам как някакъв човечец се облегнал върху капака и пъшка. „Елена, какво става?“ – докато задам въпроса си, вече бях навързал картинката. На улицата беше проснато колело – ако можеше да говори, и то щеше да охка и пъшка. Елена пребледняла: „Отворих вратата, отнякъде се появи колоездач, удари се във вратата и падна“. Тя беше в шок, той беше в шок и аз почнах да се доближавам до тяхното състояние. Спираха коли, всичко се случваше пред лъскав магазин – излизаха хора, гледаха ни.

Беше в седмицата след първия ми мач за „Тотнъм“. На Елена това ѝ беше първи или втори ден в Лондон. Добре дошли! Пак хванах телефона: „Алан, имаме нов проблем“. Разказах му и той тръгна към нас. Колоездачът още охкаше, на колелото му беше изкривена едната джанта. Човекът се обади в полицията, пристигнаха и искаха да ходим в районното. Трябваше да пишем обяснения за застрашаване на човешки живот. Алан пристигна, захвана се с полицаите, после отиде при човека, поговориха. Видях го да бърка в джоба си.. Човекът изведнъж оздравя. Спря да охка, каза на полицаите, че е добре, а на нас: „Пазете се, хубав ден!“. Взе си колелото и си тръгна. Не знам вътрешно какво му е било на Алан, но той сигурно се е нагледал на всякакви истории: „Нормално е, случват се такива неща, не се притеснявайте“. Какво не се притеснявайте! Какви първи дни в Англия само! Шок в Лондон. Елена беше по-притеснена: „Къде дойдохме тук, какво ни се случва?“. В следващите дни при всяка възможност не спирах да я бъзикам.

В правилната посока

„Сън“: Бербатов: „Почвам, само гледайте!“

На важното поле за изява движението ми беше познато. На терена продължих да си карам в правилната посока, без произшествия и стигах до целите си.

Първият ми неофициален мач за „Тотнъм“ беше на 13 юли 2006 г. в Албервил – бихме „Бордо“ във Франция с 2:1. Втори мач за мен – втора победа, този път над „Селта“. Прибрахме се в Англия. За там пазех първите си голове за „Тотнъм“. Гостувахме на „Бирмингам“ – за две минути вкарах два гола. Валеше страшен дъжд – опознах климатичните особености на Острова още при моето първо появяване като играч на клуб от родината на футбола. Вече бях станал българският футболист, за когото е платена най-високата трансферна сума в историята. „Тотнъм“ даде огромни пари за мен – почти 11 млн. паунда, близо 16 млн. евро. Аз съм отговорен човек, знам какво гигантско доверие значеше това, каква сериозна инвестиция. От първия миг исках в клуба да разберат, че съм благодарен за тази оценка. Не се бавих много за първия гол, а светкавично дойде и вторият – шут, удар в горната греда и в мрежата. Бихме 2:0. Бях един щастлив българин под английския дъжд. Победната серия продължи с 3:0 над „Стивънидж“ – вкарах първия си гол от дузпа за „Тотнъм“. Последва първият ми мач на „Уайт Харт Лейн“ с белия екип. Пета победа от пет контроли за мен – 2:1 над италианския „Интер“. Стигнах и до връщане в Германия, и то за мач срещу „Борусия“ (Дортмунд), моите добри стари познайници. Вкарах 4-тия си гол за „Тотнъм“ в неофициални мачове. И то доста хубав гол. Завършихме 1:1. Това се оказа и единственият ни хикс в предсезонната подготовка, после бихме и „Реал“ (Сосиедад) и влязохме в първия мой сезон в английската Висша лига непобедени.

Но. Това е Висшата лига – тук всичко е непредвидимо.

Първият ми официален мач в английския футбол беше на 19 август 2006 г. – гостуване на „Болтън“. Нещата не се развиваха добре за нас – допуснахме лесен гол, после загубихме 0:2. В такива моменти – когато отборът ми загуби и не съм вкарал гол, предстояха черни дни за хората около мен. Затварях се, започвах да разсъждавам какво не съм направил както трябва, къде съм сгрешил, какво трябва да направя по-добре в следващия мач.

Първият ми официален мач на „Уайт Харт Лейн“ беше срещу „Шефилд Юнайтед“ на 22 август 2006 г. – бях готов за първия си официален гол за „Тотнъм“. Открих резултата, после направих и асистенция, бихме 2:0. Така беше по-добре. Дебютният ми гол влезе още в 7-ата минута след центриране на Аарън Ленън. Много добри качества имаше Ленън – беше бърз, рязък, даже на моменти се чудех това момче има ли менискус, има ли кръстни връзки? Така рязко правеше всичко – аз, ако го направех веднъж, късах кръстни връзки на секундата. Аарън имаше един финт – чукаше си топката надясно и надбягваше човека срещу него. Махах му с ръце, че съм сам. Центрира, защитниците на „Шефилд“ бяха заспали, а аз бях сам на дузпата. Това ми трябваше. Първият ми гол в Англия беше с левия крак – даже хванах топката леко нескопосано, но беше вътре в мрежата.

След дебюта си на „Уайт Харт Лейн“ разбрах колко всъщност англичаните обичат своя си отбор и футбола. Алан ме караше към хотела с колата, пътувахме бавно. След мач беше пълна гмеж – улиците приличаха на мравуняк. Хората обикаляха, пиеха бира, споделяха емоциите си от току-що завършилия двубой. Беше ад да се прибереш. Бяхме спрели в задръстване. Разсъждавах си нещо за мача, щастлив, доволен. Мислите ми бяха прекъснати от здраво почукване по стъклото. Обърнах се и видях човек канара – гологлав, бръснат, едър като Мартин Йол, гол до кръста. Стиска юмрука си и ми показва цялото си задоволство от победата, вероятно и от първия ми гол. Изкрещя: *Come on, Tottenham!* Бързо му влязох в стилистиката, вдигнах и аз ръка, стиснах юмрук и го поздравих. Като се обърна, гледам – емблемата на „Тотнъм“, татуирана на целия му гръб. Досега не бях виждал такова нещо. Хора, живеещи не на шега с любовта си към футбола. Казах си: „Работата тук е сериозна“.

Стадионът беше готин. По мое време съблекалните не бяха нищо особено. Развитието на клуба години по-късно изискваше да се построи нов, много по-модерен стадион. Но старият „Уайт Харт Лейн“ за мен беше прекрасно място за футбол. По стените имаше снимки на бивши футболисти, бяха отбелязани успехите, които са постигнали. Имаше голяма снимка на легендарния мениджър на „Тотнъм“ Бил Никълсън, който прекарва цялата си кариера като играч и треньор в клуба – става шампион на Англия и в двете си роли, печели КНК и Купата на УЕФА. Улица, водеща към стадиона, също носеше неговото име – *Bill Nicholson Way*. Отдаваше се чест на хората, които бяха постигнали значими успехи с отбора. Това ме впечатли доста приятно. От първите си мигове тук усещах, че хората в клуба искаха неимоверно да се върнат онези най-славни години за „Тотнъм“, искаха да прогресират, мечтаеха и работеха пак да имат като онези *Glory, glory days...* Точно тогава в клуба започваха да градят за връщането на тези славни дни. Това до голяма степен се дължеше на амбициите на Даниел Леви да направи отбора силен и конкурентоспособен. Впрочем, собственик на „Тотнъм“ беше Джо Люис. Впоследствие разбрах, че той си живее на Карибите, развива бизнеса си, а за „Тотнъм“ всичко беше поверено в ръцете на Даниел Леви. Още тогава виждах голямата му отдаденост на тази кауза: „Тотнъм“ да се

развива и да извоюва нови значими победи. Амбициите на „Тотнъм“ и моите амбиции съвпадаха изцяло.

Като при всеки път напред и нагоре има и трудни участъци от маршрута. Предстоеше ми и на мен – получих разтежение в слабините. Така наречената футболна болест щеше да ме държи настрана от футбола. Трябваше да почивам задължително. Но на националния отбор на България предстоеше много важна първа европейска квалификация – гостуване на Румъния. В отбора разчитаха на мен. Всички искахме толкова силно отново да стигнем до еврофинали... Биха ми две обезболяващи инжекции и излязох титуляр в мача в Констанца. Контузията ми обаче явно се оказа по-сериозна и от желанието ми. След около час игра трябваше да напусна терена. Благодарение на два гола на Марто Петров си тръгнахме с 2:2 от Румъния. Аз се прибрах в Англия с усложнение на контузията и трябваше да пропусна септемврийските мачове на „Тотнъм“. Мартин Йол изобщо не беше доволен. Веднага след евроквалификацията гостувахме на „Манчестър Юнайтед“, а аз трябваше да гледам отстрани... Както и при гостуването на „Ливърпул“. След 5 мача извън терена се върнах в игра в началото на октомври с асистенция за 2:1 над „Портсмут“. В първенството ни трябваха точки и победи, вече бяхме в групите на Лига Европа, където също щяхме да преследваме високи цели.

Следваше друг мач, който не бих запомнил, ако не трябваше да се изправя за първи път срещу добър приятел. На 14 октомври гостувахме на „Астън Вила“ – беше дошло време аз и Стилиян Петров да излезем на терена като съперници. Изравниха ни накрая, не успях да го бъзикам, трябваше да почакам до декември за първата си победа срещу него.

В онзи период явно ми бе писано да се развихря в Европа. Европейският ми дебют за „Тотнъм“ беше близо до България, изправяхме се срещу „Бешикташ“ на стадион „Инюню“ в Истанбул на старта на двубоите от груповата фаза в Лига Европа. Публиката на „Бешикташ“ вдигаше такъв шум, че не можех да чуя съотборниците си дори от половин метър. А камо ли да си говорим по време на мача. От „Бешикташ“ се бяха наострили много. Стояхме в тунела, съдията правеше последни проверки, готвехме се за излизане. Винаги ми е било смешно, като видя точно на това място някой да показва с поведението си, че е нещо повече от другите. Един от централните защитници започна да вика към съотборниците си, да ръкомаха, да им говори. За мен мотивирането винаги е свързано с личната ти настройка, с подготовката ти за мача, а показността трябва да е на самия терен. Такъв тип парадирание и показване никога не съм харесвал. Ние си стояхме мълчаливо и чакахме съдията да ни поведе. Казах си наум: „Сега ще ти покажа аз на тебе отвън“. Маймунджилъци в тунела могат да правят много хора, но самочувствието е важно да се показва на терена. Бихме 2:0. При първия гол Робинсън изрита топката, бях близо до тъчлинията. Някой ми се беше качил на гърба – няма проблем. Овладах на коляно, завъртях се, завъртях и съперника, пуснах пас между трима към Гали – сам срещу вратаря. Той стреля, вратарят отрази, но на Гали топката му се удари в коляното и влезе. Куриозно, но гол – 1:0. Беше изминал малко над един час игра на „Инюню“ – може би за първи път се показва, че с Роби Кийн ще имам едно от най-хубавите партньорства в цялата си кариера. Подадох топката към Кийн в централния кръг, с периферното си зрение той вече беше видял, че се втурвам напред и с едно докосване прехвърли топката над съперника – остави ме да творя. Като усещах как защитникът се е засилил зад мен, нямаше какво да направя – замагнах с десния крак, че ще стрелям, и си прибрах топката, а той отиде в трибуните,

сигурно още го търсят. Всичко се разви за милисекунди. Замахнах, че ще стрелям с левия крак, но явно вътрешно съм знаел, че може да пропусна, и пак прибрах топката, този път покрай вратаря. Когато я вкарвах в мрежата, видях как след нея лети на шпагат втори защитник. Още докато започвах да се радвам, ми мина през ума, че съм можел да му замахна и на него, да го видя как се оплита в мрежата и чак тогава да вкарам. Но и с двата финта голът за 2:0 си беше много хубав.

В края на мача Мартин ме извади и за моя приятна изненада целият стадион ме аплодира. Бяха оценили това, което направих, въпреки че играех за другия отбор. Бях избран за играч на мача, а турските медии скърбяха, но и бяха обективни: „Бербагов почерни вечерта на „Бешикташ“, „Бербагов блестя на „Инюню“. Тръгна ми в Лига Европа – в 8 мача вкарах 7 гола! Но началото пред фанатизираната публика на „Бешикташ“ беше запомнящо се. Винаги съм харесвал всеотдайни фенове. Чувството да смълчиш подобна агитка, ако е на съперника, е прекрасно. Но винаги съм отдавал и уважението си на такива хора, които страстно подкрепят отбора си.

В първите си 4 мача за „Тотнъм“ в Европа вкарах 5 гола. Вторият беше вкъщи срещу „Брюж“. Поведоха ни – лек шок. Казах си: „Спокойно, този мач е наш“. Минаха няколко минути – Джинас копна топката от свободен удар, Шимбонда отклони с глава, опитах да прочета къде ще дойде. И така прочетох ситуацията, че като ми дойде на волето – прас, 1:1. През второто полувреме асистирах със странична ножица на Роби Кийн – 2:1. Втори мой гол, този път с глава – бихме 3:1.

Идваше по-специален мач за мен, бяхме се паднали в група с „Байер“, предстоеше ми гостуване у дома, в Леверкузен.

В началото на октомври бях на лагер с националния отбор преди европейската квалификация срещу Холандия (1:1). Деймиън Комоли ми пусна есемес: „Паднахме се в група с „Леверкузен“. Викам си на акъла: „Ами как няма да се паднем с „Леверкузен“, на мен ми е писано все да играя срещу мои отбори. Нали преди това с „Байер“ се паднахме срещу ЦСКА, сега пък с „Тотнъм“ срещу „Байер“. Предстоеше ми завръщане на „Бай Арена“. Беше ми напрегнато. Изправях се срещу почти същия отбор, в който играех и аз допреди няколко месеца. Хуан, Йорг Бут, Рамелов, Бернд Шнайдер, Воронин...

Отново в главата ми се въртяха мисли: „Как ще ме посрещнат, как ще изиграя този мач?“. Както и публиката на ЦСКА преди това, така и феновете на „Байер“ ме посрещнаха радушно. Този път съдбата беше решила аз да реша мача срещу моите хора от „Леверкузен“. Ленън пак избухна по дясното крило, изведен перфектно от Роби Кийн, центрира, стана рикошет и топката се озова у мен – бях останал сам в наказателното поле, чукнах топката в опразнената врата – 1:0. Нямахме как да се израдвам от уважение към отбора, благодарение на който направих пробив в европейския футбол. Но трябваше да си свърша работата. Мартин Йол ме смени към края на мача. Публиката ме изпрати с аплодисменти. Аплодисменти и от двете агитки. Беше специална вечер.

В Англия явно ми трябваше малко време, за да свикна и да започна да бележа. Имахме и известни проблеми с резултатите. Да, бихме „Челси“, което се отрази добре на самочувствието ни. Но и на отбора, и на мен ни трябваше още, за да станем по-стабилни, резултатни и да печелим повече точки. Летенето в Европа явно ми се отрази вдъхновяващо и бях гладен за голове и в първенството. Точно след мача в Леверкузен вкарах много хубав гол на „Уигън“ – едва вторият ми в Премиършип, но тепърва щях да се развихря и в Англия. „Уигън“ се осмелиха да ни поведат, но набързо ги

обърнахме – асистирах на Дефо, а докато се осъзнаят, вкарах за 2:1. После подадох и на Ленън – 3:1 за нас.

Знаех, че мачовете с „Арсенал“ са по-специални. Започна да се усеща и от въздуха, не беше нужно някой да ми казва нещо в този аспект. Тренировките станаха по-интензивни. За първи път щях да участвам в това дерби и ми беше интересно. Гледахме исторически кадри, голове от миналото, осъзнавахме какво значи дербито най-вече за феновете на двата отбора.

Точно беше открит новият стадион на „Арсенал“, щяхме да играем за първи път там. Установявах голям контраст между стадионите в Англия – имаше такива, на които да ти е кеф да се появиш – и като футболист, и като фен. Имаше и неподвластни на времето. И не говоря за някои малки отбори. Ако щете, стадионът на „Евертън“, на „Фулъм“. На места съблекалните бяха толкова тесни, че лактите ти трябва да са свити, за да не фраснеш съотборник и за да можеш да седнеш изобщо. Докато се обличаш, едва успяваш да не контузиш с ръка някой от твоите хора. А момчетата, които не почват мача, трябва да изчакат отвън, докато титулярите се облекат, и чак тогава да влязат. Интересувал съм се и от този странен факт. Разказвали са ми, че някои обичат автентичността – съблекалните да си изглеждат както е било едно време. Да не ги пипат, да не ги реновират изобщо. Все пак с годините в Англия виждах, че някои от отборите леко разширяват съблекалните си – може да е с метър или два, но имаше някакво подобрение.

В съблекалните на новия стадион на „Арсенал“ имаше къде да се съблечеш, да загрееш, и да си на разстояние от другите. Но това, което много харесвам в Англия, е, че отбор със съблекалня, която не е пипана от сто години, може да се опълчи на отбор, хвърлил стотици милиони за ултрамодерен стадион.

Обаче първият ми спомен от дербито и от новия стадион на „Арсенал“ не беше хич хубав – биха ни лошо. Но тепърва щях да имам хубави спомени от мачовете срещу „артилеристите“, които след време щяха да ми станат и абонати.

Исках нови голове в Англия, много голове. Вкарах красиво при 2:1 над „Мидълзбро“ – получих с гръб към вратата, но ситуацията просто миришеше на възможност за красив гол – стрелях директно от въздуха, уцелих топката с кората, но каквото исках, стана – прехвърлих вратаря. След това отбелязах първия и последния гол при 5:1 над „Чарлтън“. По това време там играеше Радостин Кишишев. Крачейки към игрището, си обещах да отговоря с игра на една дочута в тунела реплика. Изпълних обещанието си – 5:1 и два мои гола. Помня добре първия – Аарън Ленън пак ми подаде, поех, обърнах се между трима, Кишишев правеше отчаяни опити да ми попречи, но нямаше как, аз имам дълги крака – шут и гол. За 5:1 пробвах да подам на Кийн, топката се върна при мен и този път с левия крак – шут и гол. Това е моят начин да отвърщам – с игра. После забравям.

В Европа нещата продължаваха да са добре – четвърти мач в групата, четвърта победа, пети гол за мен – бихме „Динамо“ (Букурещ) 3:1 и се класирахме на шестнайсетинафинал в Лига Европа. Топката дойде у мен около дъгата на наказателното поле, стрелях, но се получи удар тип „заспал заек“. И вратарят безпроблемно си я хвана. Обаче той не знаеше, че продължавам да го наблюдавам. Хвърли веднага към съотборник, а аз на мига протегнах дългия крак с голямата обувка. Веднага прецених ситуацията. Това е едно от качествата ми, които развих през годините – да се опитам да прочета играта на човека, който ще даде пас. В случая прочетох действията на вратаря, тръгнах в тази посока, овладях топката с левия крак, сложих си я на десния и

така я бих, че я пратих право да обере паяжината между сглобката на страничната и напречната греда. След това стана време Джърмейн Дефо да се прояви с два гола. Обичах да играя и с него, и с Роби Кийн. И двамата бяха по-бързи от мен и знаеха, че като получа топката, винаги ще потърся този, който е в по-добра позиция. И просто се опитвах да бъда. Знаеха, че имам качеството да ги намеря. Джърмейн е уникален и като човек – винаги позитивен, усмихнат, бързаше се с всички. А на терена – никой не можеше да се бърза с него, защото скоро щеше да страда. Нижеше гол след гол.

А Роби Кийн. Как обожавах да играя с него. За него винаги ще имам специално място във футболното си сърце. Капитанът. Човекът, който посрещаше новите играчи, помагаше им и ги караше да се чувстват приети в отбора. Който се раздаваше на всяка тренировка и всеки мач. Тичаше неуморно и се бореше за всеки сантиметър от терена. Как само се разбирахме с него! Почти телепатично. Знаех къде е през целия мач, как се движи спрямо мен на терена. Когато топката летеше към мен, знаеше, че го наблюдавам с периферното си зрение, чакайки да направи движение, за да му я подам. И обратното. Колко голове сме вкарвали така, колко защити сме направили да изглеждат смешно! Играехме и се подкрепяхме. Без егоизъм, без завист – всичко в името на отбора. И заради това всеки от нас стана по-добър играч. Най-много се радвах, че той разбра какъв човек съм и не му пречеше. Че пазя личното си пространство. Че не обичам много излишните приказки. Не излизах често с момчетата, но той знаеше, че съм готов на всичко в името на отбора. Спечели ме с това разбиране! Дори и да не си го казвахме, можеше да се усети. А на терена се потвърждаваше. Едни от най-хубавите ми моменти във футбола са свързани с нашето партньорство, голове, асистенции.

Сред големите ми изненади в първия ми сезон в Англия беше, че няма зимна пауза. В Германия винаги е имало, в България – също. Изобщо не бях се интересуval, че в Англия не е така. Много отрано си бях направил планове за Коледа и Нова година. И в един момент разбирам, че ние нямаме почивка нито по коледните, нито по новогодишните празници. Беше пореден шок за мен. На 30 декември имаме мач с „Ливърпул“, на 31 декември бяхме на лагер, на 1 януари играхме с „Портсмут“. Посрещнахме 2007 г. в хотела. Мартин Йол вдигна чаша шампанско: „Честита Нова година“. После по леглата, след часове ни беше първият мач от току-що посрещнатата година. Впоследствие свикнах – чаках си празничните мачове в Англия повече от фойерверките. А като мина време и пак имах възможност да празнувам Нова година, се чудех какво да правя – това вече ми беше станало нетипично.

Странно посрещнатата 2007 г. не започна обичайно, не започна и добре за нас – два хикса и три загуби, резултатите в първенството бяха притеснителни. Трябваше да се стегнем. Направихме го – в последните 11 мача в Премиършип имаме 7 победи, 3 хикса и 1 загуба. Позитивната серия започна на „Гудисън парк“. Никога не съм харесвал гостуванията на „Евертън“, много трудно място. Публиката подкрепя отбора си, настройвайки играчите да те възприемат като техен враг. Сякаш самите фенове предизвикват футболистите на „Евертън“ да ритат, да удрят, но да спечелят. Постоянно имаше опити за преборване с ръце, лакти и шутове. Неприятно място. Но този път се справихме. Аарън Ленън пак включи турбото по дясното крило, сви на задна греда и аз с едно докосване – като я шибнах в далечния ъгъл, Хауърд беше препариран – 1:0. Изравниха ни, но с късен гол на Джинас поставихме началото на добрата серия в Премиършип. С Фил Невил водихме много тежка битка по терена. А покрай него беше и Джулиън Лескът. Аз все още не бях достатъчно заякнал, а гледам

до мен Лескът – с огромни мускули, бицепси, истинско животно. До него сходни образи – Йозеф Йобо, Алан Стъбс. А Виктор Аничебе направо си беше културист. Излизам да играя, а виждам срещу себе си съперници, които могат да са реални конкуренти на Арнолд Шварценегер в състезанията по бодибилдинг и културизъм и да влязат в директна битка с него за „Мистър Вселена“ или „Мистър Олимпия“. На първо четене си казах: „Как тичат тези хора?“. На второ: „Как ще се боря с тях?“. Но време за умуване нямаше – излязох и правех всичко по силите си футболът да победи бодибилдинга.

Предстоеше драматичен и паметен мач с „Уест Хем“ на „Ъптън Парк“. Губехме до последните секунди, бихме 4:3. Беше от мачовете, които те карат да се влюбиш в английската Висша лига. И двата отбора изцеждат силите си до последно с една мисъл – да атакуват и да вкарват. Целта – трябва да вкараме повече от съперника. Драма, динамика – истинско удоволствие за феновете. Карлос Тевес играеше за „чуковете“, вкара и ни водеха 2:0 на полувремето. Направихме 2:2. И точно предвкусвахме обрат – 5 минути преди края ни попариха с трети гол. Но няма място за отстъпление – биеш центъра и се хвърляш в атака. Тему Тайнио беше отбелязал изравнителния гол за нас, но после допусна грешка – остави Боби Замора да скочи сам, за да вкара третия гол за „Уест Хем“. Получихме свободен удар. Тему дойде и ми каза: „Вкарай заради мен. Вкарай, защото направих грешка...“. Не му отговорих. По принцип не съм голям специалист по свободните удари. Но се чувствах уверен. Топката беше на дъгата на наказателното поле. А вратата беше точно пред нашата агитка. Погледнах – вратарят Робърт Грийн редеше стената и сложи един човек и на голлинията – Пол Кончески. Докато съдията гледаше детайлите, за да даде сигнал, аз се чудех как да я бия тази топка. И се сетих, че Роналдиньо вкара гол на Германия в приятелски мач от почти същото положение – топката беше на почти същата дистанция, той само я копна леко над стената, насочи я и тя си влезе. Без никаква сила, но вратарят няма почти никаква видимост и времето му за реакция е малко. И реших да бия по същия начин. Копнах я над стената, Кончески пробва да я стигне. Ако имаше коса, може би щеше да успее, но не – гол, 3:3. Това беше моят отговор за Тему – без думи, както аз си знам. В 89-ата минута! Феновете ни изпаднаха в екстаз. А имаше време и за още. Течаха последните секунди на продължението, „Уест Хем“ владееше пред нашето наказателно поле, отнехме и подхванахме бърза контра. Дефо напредна и стреля, вратарят отби, незнайно как десният ни бек Пол Сталтери се беше озовал на върха и добави във вратата – 4:3 за нас. Край. Побъркахме се. Това е английската Висша лига.

Кунгфутбол

В целия този кръговрат пак дойде редът за Европа. Обичах еврамачовете. А се наложи да пропуснем един кръг – по странна причина, но явно справедлива. Жребият ни беше пратил срещу „Фейенорд“. УЕФА обаче наложи тежка санкция на холандския клуб заради сериозни хулигански прояви на фенове – оказа се, че преминаваме в следващата фаза без игра. Там ни очакваше „Спортинг“ (Брага). В Португалия спечелихме 3:2. После в Лондон те ни поведоха. Тогава с Роби Кийн показахме вече роденото и напредващо прекрасно разбирателство между нас – топката беше изритана към мен, изведох го с едно докосване от въздуха, той чупеше кръстовете на няколко защитници, през това време аз спринтирах, той ми набута топката зад гърба на двама и аз директно с външен я пратих в противоположния ъгъл.

До такава степен бях развил качеството си да овладявам топката директно от въздуха и да я подчинявам на желанията си, че го правех почти без усилие. „Топката лети, имаш човек на гърба, ти я залепваш. Или просто протягаш крак и я укротяваш. Как го правиш?“ Как мога да бъда конкретен в отговора на такъв въпрос? Би било прекалено едностранчиво да кажа: „Хвърлях високо една баскетболна топка като малък и се учех да я подчинявам“. Всичко е до натрупвания, знания, упражнения, усет. Има няколко момента: топката лети, ти трябва да контролираш човека, който е зад теб, да пазиш баланс и в същото време да я укротиш, за да остане при теб, а не да я уплашиш с дърводелско отиграване и тя да избяга на 2 метра. Когато топката летеше към мен, имах чувството, че мога да я забавя с поглед. Просто така си я представях, все едно спирах времето и за миг си я правех да ми е удобна. Въпрос на мнооого тренировки. И след време станах наистина доста добър в укротяването на летящите към мен топки. Това мое умение е част от цялостния начин, по който аз играя футбол – без излишни движения. Гениалността на някои от най-красивите ми голове се крие в това колко прости всъщност са те, ако знаеш как да се позиционираш и какво движение ти трябва в този момент. За мен футболът е като кунгфу. Защото наистина добрите кунгфу майстори не правят излишни маневри. В кунгфу имаш плавни движения, които гаят окоето и са суперфективни. Моя футбол го сравнявам с кунгфу на моменти. Виждам, че съперникът извършва редица действия: пуфка, вика, напъва се, а аз с премерено, красиво движение мога да го елиминирам, без да се напъвам, без да показвам излишни емоции и без да се потя. Винаги съм се стремил така да си подреждам играта и движенията – да не хабя излишна енергия, да я пазя за когато ще ми трябва. На това се базира философията ми за футбола.

Но да се върнем на реванша с „Брага“. Вторият ми гол, с който поведохме 2:1, беше също извадка от философията ми. Дълъг пас, овладяване на гърди и директен шут от въздуха. Пак бихме 3:2. За третия гол направихме хубаво двойно с Малбранк, чукнах топката над главите на защитниците и той завърши.

За съжаление, на четвъртфиналите „Севиля“ ни отстрани. А имахме шансове за нещо голямо. Започнахме добре и в Испания. Секунди след началото изведох Роби Кийн и той откри. Изравниха ни от скандална дузпа. Това обърка целия развой. Дълго изразявахме претенциите си, ядосвахме се много и след мача, защото този момент го предреши в полза на съперника – изравниха ни от тази измислена дузпа и после ни победиха 2:1. Реваншът пък почна със злосчастен автогол за нас, стана и 0:2, но съумяхме да изравним. Трябваша ни още два гола, до последно имахме много шансове, но не беше нашата вечер. Всички приехме отпадането много тежко. Съжалявахме най-вече за първия мач, в който беше отсъдена може би най-скандалната дузпа срещу отбор, в който съм играл. А „Севиля“ впоследствие спечели купата.

В Премиершип нещата вървяха добре, аз вкарвах, отборът побеждаваше, и то с атрактивна игра и много голове. При гостуването на „Уигън“ направихме поредния луд мач – завършихме 3:3, а със слалом между няколко защитници в наказателното поле стигнах до общо 20-ия си гол във всички турнири за сезона. След това завършихме 2:2 с „Арсенал“. Като гост на „Мидълзбро“ бихме 3:2. С Роби Кийн пак ги навързахме за 1:0, а за 2:0 аз вкарах пореден гол красавец – със странична ножица извън наказателното поле пратих топката в далечния ъгъл на Марк Шварцер. Получих центриране. Докато топката летеше към мен, наблюдавах разположението на играчите на другия отбор. И видях, че съм сам сред осем играчи на „Мидълзбро“. Всичко това се развива за секунди в главата ми. Разказах ви за кунгфу футбола и движенията, които

правя в него. Ситуацията тук предразполагаше към подобен вид изпълнение. Докато топката продължаваше да лети, наместих тялото си в позиция да я посрещна от въздуха и когато тя срещна крака ми, се получи прекрасно странично ножично движение, само едно, но добре премерено. Гол красавец! Без напрежение. И при 2:0 в гостуването на „Чарлтън“ вкарах красив гол – Ледли Кинг хвърли дълъг пас по лявото крило към мен. Вече се бях ориентирал къде съм на терена и че защитникът зад мен беше последен в отбраната им. Когато топката стигна до мен, с едно докосване я чукнах покрай защитника, който вече беше на гърба ми, обърнах се на другата страна и спринтирах към наказателното поле. Беше изненадващо и за мен колко бърз мога да бъда. Или аз бях бърз, или защитникът беше бавен, но аз си залагах на първия вариант. Гардирах го, надбягах го и пратих топката в далечния ъгъл. После асистирах на Дефо за 2:0.

Последният мач за сезона беше срещу „Манчестър Сити“. Бихме 2:1 с голове на обичайните заподозрени Роби Кийн и Димитър Бербатов. Вече бяхме развили и телепатичното разбирателство. В крайна сметка завършихме пети. Както и преди година бяхме зад челната четворка, в която влизаха „Манчестър Юнайтед“, „Челси“, „Ливърпул“ и „Арсенал“.

А аз завърших дебютния си сезон в „Тотнъм“ с 23 гола – 12 във Висшата лига, 7 в Лига Европа, 3 за Купата на Англия и 1 за Купата на лигата. И в тези две турнирни надпревари не ни достигна малко шанс за трофей. За Купата на лигата отпаднахме драматично на полуфинал от „Арсенал“. В първия мач открих резултата, но се контузих и трябваше да изляза. Поведохме и с 2:0, но в края допуснахме 2:2. В реванша ни биха след продължения.

Първите ми два гола за Купата на Англия бяха срещу „Фулъм“. По незнайна причина Мартин Йол беше решил да ме остави резерва – на мен това никога не ми е харесвало. И докато бях на скамейката и гледах, пак си повтарях: „Явно пак ще трябва да си показваме, че мястото ми не е тук, а на терена“. Роби Кийн беше вкарал два гола. Влязох 15-ина минути преди края. Почти веднага вкарах за 3:0, стрелях по диагонал с десния крак – в гредата. Но бях подготвен – топката се върна и веднага стрелях с левия – в мрежата. В края пак изработихме нещо специално с Кийн. Той за пореден път отигра с едно докосване, пращайки топката над главите на защитниците към мен. Докато изобщо разберат какво става, за миг се измъкнах зад гърба им и сякаш като случайно попаднал в ситуацията човек, разхождащ кучето си, съвсем небрежно чукнах топката с външен фалц над вратаря – 4:0. Нямаше нищо случайно, това беше пореден щрих от футболната ми философия – да направиш точно толкова, колкото е достатъчно. Да отиграеш с лекота. На мнозина тази ситуация би изглеждала трудна, за мен подобни отигравания бяха доста лесни. След този мач ми тръгна и добрата серия в Англия през 2007 г.

На четвъртфиналите за Купата на Англия вкарах първия гол при гостуването на „Челси“. Резултатът беше 3:1 за нас, играехме доста добре и можеше да им вкараме дори 5-6 гола на „Стамфорд бридж“. При този резултат Мартин ме смени, може би ни виждаше вече класирани. Малко преди края водехме 3:2, бяхме на минути от полуфинал, но ни изравниха за 3:3 и ни отстраниха с 2:1 в преиграването.

Може би все още не бяхме узрели за нещо по-голямо. Може би ни трябваше още малко да сме по-добри тактически в завършващата фаза на мачовете, да сме по-умни. Бяхме някъде там – много близо до трофей, но нещо не ни достигаше. Нещо, което щеше да се промени след година...

Свърши последният ни мач в шампионата – срещу „Манчестър Сити“. Пляскахме на публиката и тръгнах да се прибирам. И тогава човек от отбора се приближи: „Господин Бербагов, ще трябва да останете на терена, ще има награждаване. Избран сте за футболист №1 на „Тотнъм“ за сезона“. Не знаех. Останах малко изненадан. В „Леверкузен“ нямаше подобни награди. Българин беше избран за футболист на годината на отбора си в най-силното първенство в дебютния си сезон – не звучеше никак зле, почувствах се горд! Като ми казаха, че ще ме наградят в центъра на терена – окей, но като чух, че ще ми дадат и микрофон да говоря, това не си го представях как ще стане. Излязох, връчиха ми наградата. Без микрофона. Помахах на феновете на „Тотнъм“. Те ме аплодираха. Първият ми сезон в „Тотнъм“ в личен план беше повече от успешен: вкарах много голове – само 7 души бяха вкарали повече от мен във Висшата лига, а беше още дебютът ми. Избраха ме и в идеалния отбор на Висшата лига! Това вече беше огромна чест за мен! Ван дер Сар, Гари Невил, Неманя Видич, Рио Фердинанд, Патрис Евра, Пол Скоулс, Райън Гигс, Кристиано Роналдо, Стивън Джерард, Дидие Дрогба и Димитър Бербагов – каква компания само!

Бях попаднал и в топ 5 в гласуването на феновете за играч №1 на сезона. Роналдо, Джерард, Тиери Анри, Франк Лампард и Димитър Бербагов! Кристиано беше избран за №1.

„Тотнъм“ няма да го пусне, ако вкарва по 4 гола

Първите ми прекеждия в страната с обратното движение бързо останаха в миналото. Лондон ми допадна много. С Елена живеехме в Чигуел, на 5 минути от тренировъчния комплекс. Апартаментът ни беше много готин, а ежедневието ми повтаряше онова от Леверкузен. Тренировка – вкъщи, тренировка – вкъщи. Е, все пак Лондон си е Лондон. Този град нямаше как да не бъде разучен. Много често се качвахме на колата и отскачахме до места и улици, които заслужаваха внимание. Но отделно от това начинът на живот беше същият – нещата, които имаха значение за мен, бяха същите. Някой дори би нарекъл този начин на живот скучен. И сигурно за себе си би бил прав. Но всичко беше подчинено на желанието ми да се усъвършенствам и да стигна още по-нагоре. Заедно с качествата ми се развиваше и амбицията ми. Не съм имал нужда да ми е интересно извън футбола – да ходя по някакви забавления.

Представях си, че първият ми сезон в Англия ще е успешен, но може би той дори надмина леко очакванията ми. Сега мечтите растяха, целите ми ставаха по-високи и ежедневието ми трябваше да ми позволи да ги постигна. Искях по-големи успехи с „Тотнъм“, защо не и някой още по-голям клуб да ме пожелае, за да преследваме заедно още по-високи цели. И всъщност щеше да се окаже така – интересното започваше през следващия сезон.

През лятото на 2007 г. на „Уайт Харт Лейн“ пристигна Гарет Бейл. Дойде като блед юноша. И едва ли някой тогава си е мислил, че това момче, купено от „Саутхемптън“, ще се превърне в един от най-добрите играчи в света. Пристигна и Джонатан Уудгейт.

За наше голямо съжаление, сезонът ни стартира ужасяващо. В първите 11 кръга спечелихме едва 7 точки след само една победа, 4 равни и 6 загуби. Първият ми гол беше при 3:3 срещу „Фулъм“, а вторият при 4:4 с „Астън Вила“. За 2:2 с „Ливърпул“ направих две асистенции на Роби Кийн, и двете с глава.

Докато страдах, че резултатите ни са лоши и се самотивирах да съм още по-добър, за да се подобрят и те, в личен план започваше вълнуващ екшън. Емо получил обаждане от „Манчестър Юнайтед“, че съм номер едно в трансферния списък за следващия сезон и искат на всяка цена да ме привлекат. Дори не съм осъзнавал какво се случва. Но се оказва, че близо година преди реално да стъпя в Театъра на мечтите, е било поставено началото на предстоящата одисея.

През октомври имаме мач с „Нюкасъл“ – загубихме 1:3. Това се оказва последният шампионатен мач на Мартин Йол начело на отбора. Още преди него се чуваше, че е имало предварителни разговори с Хуанде Рамос, който спечели Лига Европа предишната година със „Севиля“. Беше ми кофти, че с Мартин трябва да се разделим, но футболът понякога е безпощаден!

Смяната все още не беше официално обявена, но по вестниците се пишеше, че Хуанде Рамос идва. Периодът на Мартин Йол приключи със загуба 1:2 от „Хетафе“ в първия ни мач от груповата фаза в Лига Европа. Беше ми много кофти, мисля, че и на всички в отбора също. Когато Йол ни събра след тренировка, за да ни каже лично, че се разделяме, и прегърна всеки, имам чувството, че ще се разрева като малко дете. Пожела успех и си тръгна. А с него си тръгна и част от мен!

В следващия кръг в Англия ни водеше помощникът Клайв Алън, а Хуанде Рамос гледаше с Даниел Леви и Деймиън Комоли. За съжаление, всички видяха неприятна развръзка – поведохме на „Блекбърн“, но паднахме 1:2 с гол в 90-ата минута.

Първият мач на Рамос като мениджър беше гостуването на „Мидълзбро“. Дойде при мен и каза: „Берба, ще те оставя резерва. Искам да видя как ще потръгне с другите момчета“. Казах му: „Не съм съгласен, но щом така си решил...“. През главата ми мина, че явно пак ще трябва да се доказвам пред нов треньор. Всъщност и аз, и Роби Кийн останахме резерви, титуляри бяха Дарън Бент и Джърмейн Дефо. Двамата с Кийн влязохме половин час преди края. Мачът завърши 1:1.

Предстоеше ни мач в Лига Европа, гостувахме на „Апоел“ (Тел Авив). С Роби бяхме титуляри и се завърнахме към познатия ритъм – двамата вкарахме, и бихме 2:0 в Израел. И в следващите два мача в Европа пак се разписах – бихме 3:2 „Олборг“ и завършихме 1:1 с „Андерлехт“, с което се класирахме за фазата на елиминациите.

В Англия нещата също започнаха да се нормализират. Хуанде Рамос тотално промени начина на работа, все пак е испанец. Тренировките му бяха много по-интензивни. Густаво Пойет му беше помощник-треньор и му превеждаше. Лека-полека мениджърът започваше да ми има пълно доверие. В средата на декември гостувахме на „Портсмут“. Рамос дойде с Густаво Пойет при мен: „Берба, усещам, че днес ще вкараш гол“. Мачът вървеше 0:0. Оставаха по-малко от 10 минути. Центриране на задна гредата, бях набрал скорост, уцелих топката с кората и я пратих във вратата – 1:0. „Казах ли ти, казах ли ти“, викаше ми Рамос.

В следващия кръг бяхме близо да бием „Арсенал“. Аз вкарах за 1:1 – Роби Кийн ми подаде, а почти от аутлинията разстрелях Алмуня с външен фалц. След това Кийн изпусна дузпа, а те ни вкараха. В коледно-новогодишната порция футболни страсти бихме „Фулъм“ 5:1, но аз си пазех головете за нещо много по-лудо. Беше 29 декември 2007 г. Ако онова 4:3 с „Уест Хем“ предишния сезон беше луд мач, този го надмина. „Тотнъм“ – „Рединг“ 6:4. Аз – четири гола. И какъв развой само! 1:0, 1:1, 1:2, 2:2, 2:3, 3:3, 3:4, 4:4, 5:4, 6:4. Футбол ли е? Лудост ли е?

Да вкараш 4 гола в английската Висша лига си е голямо постижение. Впоследствие щях да направя още по-добро, но и в онзи декемврийски ден бях под пара. Помня

всичко. Първия гол го вкарах с левия крак на празна врата след пас на Роби Кийн. Изравниха ни. Първото полувреме завърши 1:1. В началото на второто ни поведоха. И започнаха да създават положение след положение. За втория ми гол докопах с левия крак лошо изчистена топка и веднага с десния я пратих със злоба във вратата – 2:2. Но „Рединг“ пак поведе и лудницата вече стана пълна. След две минути имахме корнер – центриране, отиграване с глава, само гардирах защитник, обърнах се и пратих технично топката в мрежата – 3:3. След нови две минути пак ни поведоха – 3:4, това не беше истина. След още две минути Малбранк завърши продължителна наша атака – 4:4. Единият отбор още не можеше да спре да се радва, а вече беше време да се радва другият. През две минути – нов гол. Но след три изравнявания пак ние излязохме напред. Пак с драма. Веднага след гола ни за 4:4 получихме дузпа. Роби Кийн изпълни, вратарят отрази, но Дефо се хвърли и вкара с глава – 5:4. Не мина кой знае колко време и след този гол, когато видях топката да лети от линията на защитата ни напред. Надбягах съперник, избутах го с рамо, за да си направя място за удар, и стрелях – 6:4. Назабравимо!

По това време от „Манчестър Юнайтед“ вече бяха влезли в контакт с нас. Бяха поискали от Емо да започнат разговори за личните условия. Скаутът Будимир Вуячич, който се занимаваше с евентуалното ми преминаване на „Олд Трафорд“ се обади на Емил след мача и казал: „Няма как да искат да го пуснат от „Тотнъм“, като вкарва по 4 гола. Прави ми живота труден“.

Идеята за „Манчестър Юнайтед“, идеята да ида на още по-високо ниво започна да се оформя в главата ми. Но в същото време исках да бъда лоялен и към настоящия си клуб. С „Тотнъм“ прогресирахме и в Купата на лигата. Вече бяхме отстранили „Манчестър Сити“. Бяхме стигнали полуфинал. И реших, че ще остана да доиграя сезона. А след това да мислим. Е, все пак ставаше дума за „Манчестър Юнайтед“, нямаше как тази мечта да не е в мислите ми и още преди края на сезона.

Диди и фондацията

Вече бях тръгнал по-стръмно нагоре – развихрил се бях в „Тотнъм“, бях голмайстор на националния отбор, устремен към рекорда на Христо Бонев. Годината беше 2007-а. Бях изцяло фокусиран върху футбола и трудно се говореше с мен за други неща. Но винаги, когато се прибирах в България за лагер с националния отбор, тя влизаше в задължителната ми програма. Моят консилиери Димитрина Ходжева.

Диди е изцяло позитивен герой, но и голям чешит. Нали и аз съм такъв, сигурно затова сме заедно от сто години. Тя е от малкото хора, които останаха в моя най-близък приятелски кръг и до днес. Великите дела, които е трябвало да вършим заедно, са ни причаквали някъде там, където и когато сме се запознали. Бях още в ЦСКА. Някои привидни случайности те срещат с големите приятелства и с хората, които се оказват важни за теб. С нея специално сме си говорили глупости, смели сме се много и по едно време поехме риска да работим заедно. Тя първоначално отказваше щедрите ми предложения на изгряваща звезда: „Кой си ти, че да имаш пиар?“. Но след няколко години прие, което направо се равняваше на комплимент за развитието ми. Да чуеш добра оценка от Ходжева е равносилно на Нобелова награда.

С нейната директност и с моето „аз“ беше по-логично да сме се изпокарвали досега, но някак това не се случи за толкова години. Приятелството не попречи, а помогна...

Диди е мой приятел и дясна ръка. Истината е, че каквото каже тя, все едно го казвам аз. И съм късметлия да имам такъв човек в живота си.

Редовно я бъркам, че драматизира и преувеличава някои работи. Лошото е, че накрая се оказва права. Винаги търси нещо повече, дълбае и усложнява, което се сблъсква челно с моето нетърпение всичко да става сега и веднага. При това – максимално добре! Пробвам се да я надъхвам: „Ходж, ти можеш всичко!“. Често не сме на едно мнение и когато стане така, аз, естествено, си действам по моето. Но ми е кеф да си философстваме.

Аз не просто искам, както многократно стана дума, а вече съм доказал и на себе си, и на други хора, че когато работата е удоволствие, резултатите са по-добри. Което не пречи да си професионалист докрай. С Диди пак се смеем, но работим сериозно. Като екип си приличаме по креативността и перфекционизма. Тя обаче е и много организирана и работохолик. И поеме ли отговорност за нещо или някого, да му мисли тоя, дето ще ѝ се изпречи да го свърши. Децата и родителите я обожават. Те са поне 400-500 на година, а тя ги знае поименно, визуално, семейно, град по град. Като почне да представя някоя молба, така се пали, все едно лобира. Истината е, че при нас лобиране, скрити и нередни работи, безогледно харчене и безпринципни решения няма. Всичко е под конец. Ето такъв човек е директорът на моята фондация.

„Трябва да говорим за нещо важно, ама като съм готова и като се видим.“ Това чувах най-често от нея по телефона цялото лято на 2007 г. Беше ясно, че нещо е намислила. Лагерите на националния отбор май бяха единственото време, когато се прибирах в София, и тогава отмятахме каквото сме планирали отрано – интервютата, снимките или събитията, минали през крепостта Диди като достойни за моето участие. Но това сега изглеждаше друго. Жена като ти каже „Трябва да говорим“, никога не звучи добре. Дори да става дума за работа. Качих се в подвижния офис и тръгнах по нощите към важната тема. Почетните обиколки из София все по-често ставаха работни. Ходжева е царица на словото. Голяма! С думи може да те вдъхнови, да те смачка на пюрے или да те убеди в каквото е решила. Тоя път нещо хъмкаше, което не беше на добре: „Виж, не ми се занимава повече с глупости...“. Бяха минали две години, откакто беше станала мой пиар, и скромно казано, беше на път да стане пиар на световна звезда. А тя – глупости било. Точно тя ли пък да не знае кой съм вече аз!

„Ако ще се занимавам само с интереса към теб, аз бях дотук – не е за мен това. Хая се, прави ми се нещо по-сериозно. А и ти си повече от просто известен, в тебе има потенциал за по-истински неща. Ще отидеш и в по-голям отбор, предстои кулминация на кариерата ти и аз искам за теб нещо повече от това да те гледам на корици. То списание не остана!“ Диди не е фен на панаира на суетата.

Та, седяхме в колата пред тях, докато говорехме всякакви такива неща, и даже не тръгнахме на обиколката. И Диди изплю камъчето: „Предлагам да основеш фондация. Да използваме популярността ти и желанието да помагаш, за да направим нещо смислено“.

Аз бях в период, в който нищо извън футбола не трябваше да ме интересува. Бях фокусиран изцяло върху работата си в момента и върху амбициите си за нещо по-голямо в кариерата си. Усещах, че съм близо до онзи връх, към който катеря от дете!

Фондация. Не го очаквах. Диди със сигурност го беше обмислила отвсякъде. Вече се беше разговорила: „Обичаш да помагаш, ама така, както го правиш, не ти отива вече. Ти не си само човек с пари, ти си и модел за подражание. Ту една кауза подкрепяш, ту друга, объркващо и безсмислено е. С фондация ще си по-полезен, каузата ти

ще се асоциира с теб и ти с нея, ще можеш да включваш и други хора да помагат чрез теб...“. И други такива, и по-сложни, тя винаги говори така, все едно я снимат по телевизията.

Идеята ми допадна веднага, тя си и беше мислена като за човека, който съм. Но аз подхождам сериозно към всяко нещо, с което реша да се захвана. Затова обмислям. Винаги обмислям, обикновено – дълго. Защото съглася ли се, значи категорично съм убеден, че си струва, а това гарантира и моето пълно участие. Това не беше пиарска идея. Познавах Диди отдавна – това беше предложение истински да се ангажирам.

В моите представи и практики да помагаш означаваше някой иска и ти даваш. Ама на правилния човек ли, за какво ще ги използва – не съм се замислял чак дотам.

Не помня след колко месеца казах: „ОК, действай!“. Трябваше ми време най-вече да се преборя с клишето, в което в България вярваме: че доброто трябва да е анонимно. Да изслушам „лекции“ от консилиери на тема „Разликата между даването и социалната отговорност“ и да ми дълбае като китайска капка: „Анонимно може да даряваш, но в анонимност не можеш да налагаш ценности“.

И се връщах към това как аз подражавах на гангстери, защото други примери нямаше. Мен вече ме определяха като пример за младите. Вярвах, че съм добър пример. И може би дори само заради това си заслужавах да опитам.

После имаше обиколки за обмисляне каква да е каузата, как ще работим, като нищо не разбираме от тая работа. Подробности, подробности, въпроси, отговори, липса на отговори. Малко ме беше страх.

На 7 април 2008 г. основах фондация „Димитър Бербатов“.

В онази пролет вкарвах много, играех сряда и събота всяка седмица. За учредяването бяхме нацелили някакъв шо-годе подходящ ден между два мача. Трябваше да се прибера в България за няколко часа, да основа фондацията официално пред нотариус, министърът на външните работи да ми връчи награда за популяризирането на България по света и да използваме случая да съобщим за фондацията. Спах в хотел на „Хийтроу“, за да не изпусна самолета рано сутринта. В Лондон обаче внезапно завалял сняг и докато аз подремвах в самолета и си мислех, че вече кацаме, се оказа, че той още не е излетял... Та, и такава драма имаше, Ходж, естествено, припаднаше, но все пак успяхме директно от летището да отидем навреме във Външно. А след това и да свършим работата с нотариуса, която по неизбежност остана за накрая.

Предидния ден бях вкарал гол за „Тотнъм“. Сгънах фланелката от мача и я донесох на министъра. Кална и автентична, още миришеше на гол. Ако Калфин е футболен фен, е оценил какво има.

На терена винаги ми е било комфортно, но при публични изяви, в които ме награждават, често съм се чувствал неловко. Предпочитам аз да награждавам. Слушах как външният министър ме обявяваше за най-популярния българин в момента, как толкова журналисти във Външно министерство имало само още веднъж – при посещението на държавния секретар на САЩ Кондолиза Райс.

Там за първи път споделих публично, че учредявам фондация в подкрепа на талантиливи български деца. Първото значимо нещо през тази съдбова за мен година. Няколко месеца по-късно се случи второто – трансферът в „Манчестър Юнайтед“.

Паметна е емоцията от първата церемония по годишните награди, които връчваме на ученици. Самото обявяване на старта на проекта „Успелите деца“ съвпадна с първите ми седмици в „Манчестър Юнайтед“ и интересът беше огромен! Аз като максималист все още бях мнителен как ще върви интересът към нашата идея, а се оказа, че

са ни засипали с хиляди номинации. Насрочихме самото събитие за 19 януари 2009 г. Датата я избра сър Алекс, като най-подходящ ден да отсъствам за няколко часа. Той не просто приветства инициативата на моята фондация, а ми дадоха клубния самолет да си дойда до София, да участвам в събитието и да си тръгна веднага за Манчестър, за да съм на тренировката на следващия ден. В „отговор“ на разрешението на 17 януари вкарах решителен в битката за титлата гол – за 1:0 като гости на „Болтън“ в 90-ата минута. И доволен отидох за първата лична среща с първите деца на моята фондация.

Във Военния клуб в центъра на София беше претъпкано, напливът от хора беше толкова огромен, че охраната едва се справяше. Най-нетърпеливите бяха дошли от Силистра 5-6 часа по-рано, а опашката от желаещи да влязат се виеше отвъд светофара на „Цар Освободител“ и „Раковски“. Сега осъзнавам колко голямо е било вълнението на всички да се срещнат с мен, наскоро стъпил на футболния връх „Манчестър Юнайтед“. От сцената виждах многоетажна тълпа, която можеше да напълни стадион. Диди почти в транс менажираше цялата тази извънредна ситуация, но аз изживях емоцията пълно и си заминах щастлив.

Помня още една емоционална церемония, но тя беше с обратен знак. Точно след онзи финал срещу „Барселона“. Бяхме в още по-голяма зала, пак претъпкана, макар и вече овладяно. Учехме се бързо кое как да става по-добре. Бях изнервен, с Диди си говорехме на висок тон, не исках да виждам медии. Но пък това беше единственото събитие, което не бих отложил. Медиите отвън напиреха и се сърдеха, за тях церемонията беше повод да говорят с мен за неизвестното от „Уембли“. Но и тогава, и всеки друг път на тези церемонии звездите са децата. И аз не съм там, за да се обръща внимание на мен, а за да се пренесе вниманието върху математиците, балерините, плувците и прочее изявени деца, които награждаваме.

Тогава точно нямам спомен какво съм говорил. Импровизирах. Бях искрен, пред тази публика друго не е възможно. Залата беше напълно притихнала. После ме поздравяваха, че пред хората там – децата, техните родители и учители, съм казал силни думи и някак без да осъзнавам, точно с тях съм споделил този тежък свой момент. Говорил съм на децата за трудните моменти като моя, каквито неизбежно ще има всеки, който има амбиции трудът му да получи резултат на най-високо ниво.

После, както винаги, това, което ставаше на сцената, толкова ме отвлеche от лошите преживявания, че сега, като гледам снимки, на тях изглеждам развълнуван и щастлив и в очите ми няма и следа от друга емоция.

Всяка наша церемония е различна и винаги се очаква с интерес. Но най-незабравимата беше на Националния стадион, в рамките на мача *AllStars*. Събитие, за което си заслужава да разкажа отделно. Събитие за 9-ия рожден ден на фондацията на номер 9, за който беше написан химн от едно от децата от онзи първи път във Военния клуб...

За 10 години много неща се случват в една фондация, която работи всеки ден. Минавахме през различни емоции и изстравахме.

Така неочакваната идея, сервирана ми посред нощ на софийската улица „Шипка“, обогати живота ми по неподозиран начин. Гордея се със себе си, че в онзи свръхважен и критичен за кариерата ми момент аз съм имал уши да я чуя и сърце да я приема. Гордея се с моята фондация, защото, както философства Диди: „Едно нещо е толкова добро, колкото добре участваш в него“. И за десет години по всичко изглежда, че участвам добре.

Мразя да губя дори на малки вратички

Разцъфвах дяволски добре, но имах и болна тема. Тя беше болна за всички в България и всички момчета в националния отбор – в квалификациите за Евро 2008 допуснахме само една загуба в 12 мача и спечелихме 25 точки, но не ни стигнаха да се класираме. Започнахме квалификациите за шампионата в Австрия и Швейцария с онова 2:2 в Румъния, когато ядосах новите си шефове в „Тотнъм“, че съм настоял да играя за България на инжекции с „футболна болест“. Заради усложнената контузия изпуснах мача, в който бихме Словения 3:0. После изиграхме силен мач с Холандия – Марто вкара, българските фенове се радваха, но Ван Перси ни изравни за 1:1. През октомври 2006 г., след трудната ни победа с 1:0 в европейската квалификация с Люксембург, Стилиян се отказа от националния отбор. Вечерта след мача отидохме на дискотека – моята мисия там беше всячески да опитам Стилиян да си промени мнението. Но той беше непреклонен. Не съм питал изобщо за повече подробности около мотивите. Реших, че ако иска нещо, ще ми го каже сам. Просто исках да го накарам да продължи да играе за националния. Всяка шега обръщах към темата. Подкупвах го с пури, с марково уиски, обяснявах му колко ще ми липсва на терена, обяснявах му се в любов.

След тази неуспешна мисия, преди контролата със Словакия, Ицо ни събра и каза, че капитан на отбора ще бъде аз, а втори капитан ще е Здравко Здравков. Стана ми малко кофти как ще го приеме Здравко – той беше с повече опит, от повече години в националния. Но така и не се престраших да го попитам какво мисли по този въпрос. А може би трябваше. Вероятно и чувството на гордост да си капитан на България замъглява съзнанието и в онзи момент не съобразих, че наистина трябва да поговоря със Здравко.

Като точки стартът ни в евроквалификациите не беше лош. Имахме нужда от Стилиян и се зарадвах много, когато реши да се върне. Като се събрахме, му казах: „Бат’ Стел, най-нормалното нещо е да ти дам лентата“. Но той не поиска: „Ти си капитанът в момента, ти трябва да водиш отбора“. За него това не беше водещо, както всъщност не беше и за мен – отношенията ни бяха на съвсем друго ниво, а и най-важно беше представянето на националния отбор. Дори в онзи момент извън терена обаче, бат’ Стел се прояви като капитан – даваше ми съвети какво трябва да правя аз в тази роля на терена. Винаги съм твърдял, че Стилиян е роден капитан. Аз бях по-тих, по-прибран, не опитвам да убеждавам с думи, а повече с крака. После в „Манчестър Юнайтед“, като гледах Гигс, той беше същият като мен – дори когато носеше лентата, не говореше изобщо. Но беше капитан с примера си на терена.

Шокиращо направихме 0:0 вкъщи с Албания. Христо Стоичков напусна.

През юни 2007 г. имахме два мача с Беларус. Треньор за тях стана Мъри Стоилов, който постигаше сериозни успехи с „Левски“. Дотогава не го познавах. Бяхме играли един срещу друг, засякохме се и при дебютното ми участие в церемонията „Футболист на годината“, но нямахме преки впечатления един от друг. Впоследствие се убедих, че е сред най-кадърните български треньори. Но нашите взаимоотношения започнаха с лек скандал. Правехме тренировка в Беларус преди квалификацията – леко занимание, квадрати и игричка. А аз не обичам да губя дори на малки вратички. Пък и самочувствието ми вече беше поизлетяло нагоре – бях станал „Играч на сезона“ в „Тотнъм“, вкарвах в Англия, бях голмайстор на националния отбор. Мъри играеше от

другия отбор. Хем треньор, хем играч, хем съдия. Вкарахме гол, но не ни го зачете. Развихах се: „Не е честно. Така не е правилно“. И излязох, напуснах тренировката. Прибрахме се в хотела, Димитър Пенев беше с нас. След вечеря тръгнах към стаята. Пената ме засече и започна да ми говори:

– Какво мислиш за случката? Да, има такива моменти, когато ще си издразнен, но реакцията ти не беше правилна.

– Може и да не е била правилна, но не обичам несправедливости и не мога да си трая. Не обичам да губя, още повече така. Афектирах се.

– Иди и обясни, че си бил афектиран, но че съжаляваш. Трябва да идеш да се извиниш.

Пената е сред хората в живота ми, които уважавам най-много. В онзи момент веднага бе надушил, че нещо ще е в ущърб и за мен, но и за националния отбор, на който е дал толкова много. Аз обаче все още бях толкова ядосан, че си продължих по пътя и се прибрах в стаята. Телефонът ми иззвъня. Викаха ме в ресторанта на хотела. Там бяха седнали Мъри, помощниците му – Цанко Цветанов и Емил Велев, и президентът на БФС Боби Михайлов. Разговора започна Боби: „Мислиш ли, че това, което направи, е правилно. Все пак реакцията ти е срещу треньора?“. Вече се бях поуспокоил. Извиних се на Мъри. Естествено, че поведението ми не беше правилно. Още повече че бях капитан на отбора. Признах си грешката, обещах, че няма да я повторя, ще се стремя да контролирам емоциите си. Мъри отговори, че трябва да се предприеме някаква мярка, затова ще прецени дали ще ме пусне в утрешния мач и дали изобщо ще попадна в групата. Каза, че ще ме уведоми на следващия ден. Съгласих се: „Разбира се, няма проблеми, както прецениш“. Но Стоилов в крайна сметка реши да ми гласува доверие, а аз му се отплатих. И то как! В Минск вкарах и двата гола за 2:0. Единият е сред най-красивите ми голове за националния отбор. Хвърлиха ми топката от тъч в половината на Беларус, близо до центъра! Мъкнех на гърба си един, от едната страна идваше втори, докато напредвах към тяхната врата, се появи трети, пробваха да ме повалят, мятаха се на шпагат, не падах. Минах покрай четвърти и като шибнах топката с външен в далечния ъгъл – красота. И вторият не беше лош. Лусио Вагнер и Стилиян направиха хубава атака по левия фланг, Стилиян ми я върна с едно в наказателното поле и от движение я заших в ъгъла. След 4 дни бихме Беларус и в София – 2:1. С тези два мача се изчерпа ангажиментът, поет от Станимир Стоилов. Въпреки случката в Минск, се разделихме като приятели. Мъри се разви изключително като треньор. След това, когато се върна начело на националния отбор, бях много щастлив, че вижданията му за играта се припокриваха до голяма степен с моите. Преди да обявя пред всички отказването си от националния отбор, той беше човекът, който дойде сутринта в офиса на фондацията ми и направи последен опит да ме откаже. Не е първият случай, когато хора започват отношенията си с лек скандал, а завършват с добро приятелство. Такъв е и случаят с мен и Мъри. За онази случка в Минск чак ми става смешно как реагирах. Не бях прав, но намерих сили да се извиня както с думи, така и с действията си на терена! За Мъри – само уважение, при това голямо!

До края на евроквалификациите начело на България застъпи легендарният Димитър Пенев. Дойде единствената ни загуба. Холандия, водена от Марко ван Бастен, ни би с голове на Ван Нистелрой и Уесли Снайдер, но ние имаме своите положения. Моят бъдещ приятел Ван дер Сар ми извади две много опасни топки. Първо стрелях акробатично от въздуха, а той избута влизащата в долния ъгъл топка в корнер, а след

това ми попречи да вкарам голям гол – след центриране овладях с десния крак с гръб към вратата, завъртях се на 180 градуса, стрелях от въздуха с левия и виждах как топката лети под гредата. Но както аз отиграх с лекота, така като детска игра Едвин просто бутна топката с ръка над гредата. Наближаваше времето, в което щях да гледам с кеф редица подобни негови прояви в „Манчестър Юнайтед“, но сякаш трябваше да изживея и онази вечер в Амстердам, за да знам предварително какво им е на съперниците му.

Мачът с Люксембург в София го взехме много по-лесно – за минута и половина им вкарах два гола, после ме спънаха и за дузпа, а Марто направи 3:0. Следваше може би най-отвратителният ни мач, който ни отдалечи от Евро 2008. Албания ни поведе след злощастно отклоняване на топката в Кишишев. В края изравних за 1:1. Дори ни изпуснаха, но и това беше трагичен резултат. Плачеше ми се. В края на квалификациите бихме Румъния и Словения, но поне единият хикс с Албания трябваше да е победа. Останахме на точка зад Холандия и извън финалите на европейското. Този път с Марто вкарахме по 6 гола. Бях голмайстор на България в четвърти поредни квалификации, но целите ми бяха много по-високи. Мразя да съм от губещата страна дори и на малки вратички, а какво остава за най-висшето ниво – с националния отбор на България!

Да срещнеш сър Алекс

Краят на 2007 г. ще запомня с онова щуро 6:4 срещу „Рединг“ и моите 4 гола за „Тотнъм“. И с дяволската мисъл за най-добрия отбор – „Манчестър Юнайтед“.

Емо Данчев вече не беше просто агент. Трябваше да е таен агент. Аз играех футбол, той играеше криеница. Впоследствие научавах подробности. Докато аз вкарвах голове, той трябваше да се вкарва във филми, за да води дискретни първоначални разговори с „Юнайтед“. Разговори в специални условия на конфиденциалност.

Така започва поредица от срещи в продължение на 4-5 месеца между Данчев и сър Алекс Фъргюсън. Първата била в лондонски клуб. Емил влизал през тайни входи и катакомби, за да се срещне със сър Алекс и с Дейвид Гил, тогавашния директор на „Манчестър Юнайтед“. Впоследствие, когато Емо ми разказваше за първата среща, много се смях. Искал да се подготви. Стигнал предишния ден в Лондон, купил си нов костюм, нови обувки – за да бъде на ниво по време на срещата. Знаел адреса на клуба, но не знаел точно къде се намира. В деня преди срещата направил разходка до мястото, за да прецени колко е пътят – да си направи сметка, за да не закъснее. Явно не беше закъснял.

В началото на февруари 2008-а „Тотнъм“ трябваше да срещне „Манчестър Юнайтед“. На тях това им беше важен мач за титлата, но това не беше моя тема. „Димитре, сега трябва да докажеш, че имаш място при тях“ – си казах все пак, но важната за мен тема беше аз и „Тотнъм“ да се представим на високо ниво. Открих резултата – отбелязах и с „Тотнъм“ срещу „Юнайтед“, както го бях направил и с „Леверкузен“. В 90-ата минута обаче Карлос Тевес изравни – радост за тях, разочарование за нас, че не сме успели да вземем трите точки. След мача бях от последните, които се прибираха в тунела. Алекс Фъргюсън стоеше пред съблекалнята и приветстваше играчите си, поздравяваше ги за характера, тази точка явно им беше важна в битката за титлата с „Челси“. Докато крачех към нашата съблекалня и се нервирах как ни бяха изравнили, изведнъж си засякохме погледите със Сър Алекс. Ако имаше субтитри, тази

комуникация без думи може би щеше да гласи: „Ние си знаем какво се случва“. Никой друг не подозираше за разговорите. Това беше и първата ни комуникация, макар и под формата на поглед среща поглед. След това се здрависахме. Аз бях доволен – бях вкарал гол. Бях и леко недоволен – не се беше оказал победен.

В следващия мач останах резерва за гостуването на „Дарби Каунти“, не знам дали е било свързано с предстоящите срещи в Европа. Но второто полувреме си вървеше, а резултатът си стоеше 0:0. И влязох. Вкарахме един, втори гол, а аз сложих точката от дузпа – 3:0. Да, вече започвах да бия и дузпите в „Тотнъм“.

На шестнайсетинафиналите в Лига Европа играхме срещу „Славия“ (Прага). В Чехия вкарах много странен гол – слаб удар тип „заспал заек“ извън наказателното поле и даже не разбрах как влезе. Но влезе. 1:0. Бихме 2:1. Вкъщи направихме 1:1 и продължихме. За да дойде злополучното ни отпадане от ПСВ на осминафинал. У дома загубихме 0:1. В Айндховен часовникът си тиктакаше и бяхме навлезли в последните 10 минути. Шимбонда центрира отдясно, посрещнах топката от воле и от границата на наказателното поле я заших в мрежата – 1:0 за нас и равенство в общия резултат. Отиграванията от воле ги бях усъвършенствал до такава степен, че бих предпочел при възможност да завършвам всяка атака така. В Холандия играхме силно, но Аурелио Гомес направи един от мачовете на живота си, с което по-късно си спечели и трансфер в „Тотнъм“. Изпуснахме доста положения и в продълженията. Стигна се до дузпи, което опира и до умения, и до късмет. Вкарах първата за нас. Знаех, че Гомес е дузпаджия, а и размахът на ръцете му е голям. Затова реших да не процедирам както обикновено – да изчаквам вратаря. Просто бих по-бързо от обичайното, бях си избрал ъгъл и стрелях. ПСВ имаше пропуск, ние отбелязахме първите 4 и бяхме на гол от четвъртфинал. Гомес обаче отрази удара на Джинас. Бихме общо по 7 дузпи. Шимбонда, който не изпълнява дузпи, трябваше също да го направи. Пропусна. Така приключи походът ни. Хуанде Рамос беше спечелил турнира последните две години със „Севиля“. Вероятно шефовете мислеха, че може да ни донесе късмет и този път да триумфираме ние, но не успяхме.

Жадуваният трофей

Тази година обаче „Тотнъм“ спечели трофей. Купата на лигата. Клубът не беше печелил трофей от 1999 г. Главната ни цел беше да вдигнем купа, която и да е купа. В главата ми това се беше превърнало и в моя лична цел. В „Тотнъм“ се работеше отлично, клубът го заслужаваше, трябваше да извоюваме трофей, с който символично да поставим началото на нови славни времена за „шпорите“. Случи се! На полуфинала победата беше повече от сладка – изхвърлихме „Арсенал“ с гръм и трясък. На техния стадион водехме 1:0 и играехме силно, но накрая ни изравниха с голям късмет. На „Уайт Харт Лейн“ не позволихме и на късмета да има шанс да им помогне, направо ги унищожихме – 5:1. Във вечното дерби на Северен Лондон всяка победа на „Тотнъм“ над „Арсенал“ и обратното сама по себе си е празник за феновете със статут на финал.

Но финалът все пак беше на „Уембли“ и там ни чакаше „Челси“. Предварително пак не ни давах много шансове за успех. „Челси“ имаше ебаси състава – Дрогба, Анелка, Лампард, Есиен, Джон Тери, Рикардо Карвальо, Петър Чех, Балак... Ние бяхме във форма, играехме със самочувствие. И все пак напрежението се усещаше. Никой в отбора ни не беше печелил трофей с „Тотнъм“ преди това.

Беше краят на февруари 2008 г. По принцип не ходехме на лагери, но преди този мач беше различно. За да свали напрежението от нас, да отнеме от товара на постоянните мисли за предстоящия сблъсък, Хуанде Рамос реши да ни разсее с различна обстановка. Два дни преди финала ни заведе в замък в гората. В деня преди мача ни организира игри – стрелба с лък, стрелба с въздушна пушка, с арбалет... Имаше всевъзможни активности за разсейване. Когато си затворен в хотел, само тренираш и мислиш за мача, може да прегрееш. А така беше много забавно. Но нали футболистите сме по-странна порода хора, в началото приехме новината с мрънкане: „Сега къде ще ходим, за какво ще се разкарваме, какво е по-различно?“. Ами, беше много по-различно. Редица игрички свалиха напрежението и после всички бяхме много щастливи. За час-два не мислехме за финала. Това разсейване имаше положителен ефект. Разборът мина в хотела, съставът беше ясен. Качихме се в автобуса и потеглихме към „Уембли“. Густаво Пойет каза: „Подготвили сме ви видео да гледате по пътя“. Тръгна страхотно надъхващо видео със силните изяви на всеки един от нас през сезона – моите голове, головете на Роби Кийн, на Джърмейн Дефо, спасяванията на Робинсън, пасовете на халфовете, ключовите отигравания на защитниците. Всичко това с подobaваща музика. Видеото се въртеше, докато не стигнахме стадиона.

Дотогава не бях играл на „Уембли“. Новият „Уембли“ беше завършен година по-рано. Беше съвършен за футбол. И ме очакваше.

Влязохме – посрещнаха ни големи снимки на футболисти от двата отбора. В нашата съблекалня бяха сложили моя снимка, снимка на Роби Кийн, на Хуанде Рамос, снимка на купата. Самата съблекалня – огромна. Имаше отделно помещение за замявка.

Преди мача имаше интервюта с треньорите за силните страни на играчите. От нашия отбор говори Густаво Пойет. Изказа се много ласкаво за мен. Гус беше страхотен пич, разбирахме се отлично. Беше и отличен футболист. Предстоеше му да се изправи срещу бившия си отбор – преди да дойде в „Тотнъм“, бележеше доста голове за „Челси“. Атмосферата – страхотна. Стадионът – претъпкан, близо 90 000 души. Ние – готови, но знаещи, че ни чака тежка битка. Бяхме гледали „Челси“ на видео. И без специално да обръщаме внимание в него на Дрогба, всички знаехме, че той е истинско животно, газеше здраво. С Анелка бяха направили силен тандем. Разбираха се и насън. Както аз и Роби Кийн. Битката ни очакваше. Водехме се аут-сайдери, но вътрешно бяхме уверени воители.

Влязохме в мача уж отлично, но Кийн изпусна положение, уцелихме греда, аз стрелях с глава покрай вратата и си казах: „Мамицата му, не започваме добре“. Това усещане се оказа правилно. „Челси“ получи свободен удар. А Дрогба беше истинска машина на това упражнение. И като шибна топка в долния ляв ъгъл – Робинсън не можа да мръдне. Но не се отчяхме. На полувремето и Хуанде Рамос, и Густаво Пойет повтаряха: „Един гол ни трябва, вярвайте“. Играехме добре. Но може би и късметът беше решил да кацне на раменете ни. А топката да кацне на ръката на Уейн Бридж в наказателното поле. Том Хъдълстоун се бореше с Бридж и в карамбола топката се плъзна по ръката му. Не очаквах съдията да даде дузпа. Но ситуацията беше точно срещу страничния съдия, който прецени, че Бридж е плеснал топката с ръка и е попречил на Хъдълстоун. Сигнализира с флагчето, главният рефер свирна. Дузпа. Секунди след това два срещнати погледа решиха изпълнителя. Роби Кийн вече имаше няколко пропуска. Не си казахме нищо. Погледнах към него. Той погледна към мен. Направих му знак с глава. Значеше: „Кой?“. Отвърна. Също с мърдане на глава, без думи: „Бий я ти“. А аз няхах никакво съмнение, че ще я вкарам. „Уембли“, 90 000

зрители, финал – изобщо не обръщах внимание на тези детайли. Аз си знаех, че трябва да вкарам гол и да вдигнем купата. На стадиона бяха Елена, майка ми, баща ми, Емо Данчев. Впоследствие Елена ми разправя: „Като дадоха дузпата, баща ти щеше да получи инфаркт. А като видя, че взимаш топката, направо се побърка. Изобщо не искаше да гледа. Обърна се с гръб към терена и само повтаряше: „Каж ми какво става, кажи ми какво става...“.

А аз, докато баща ми е стоял с гръб към терена, най-спокойно си заставах срещу Петър Чех. Изобщо не изпитвах съмнение, че ще вкарам. Бях много уверен в себе си. Играех силно, вкарвах голове и самочувствието ми пред гола беше голямо. Впоследствие гледах и клип от агитката на „Тотнъм“ точно зад вратата. Феновете ни са претръпнали, чува се глас: „Берба, моля те, направи го“. А аз, събрал цялото спокойствие на света, си залагам топката и бавничко тръгвам към неизбежното – гола. Пред мен – вратар от световна класа. Но аз си имам един начин на изпълнение на дузпи и си държа на него. Да, имам и пропуснати дузпи, но много рядко променям стила си на изпълнение. Тръгвам с мудна засилка. Даже някой сигурно си мисли, че ще падна, докато се засилвам. Но всъщност по този начин заблуждавам. Гледам вратаря до последно. Гледах и Чех. Докато виждах, че се накланя да се хвърли вляво, чукнах топката вдясно от него. Небрежно и с лекота – така, както футболът трябва да се играе според мен. 1:1. Това даде импулс на отбора. Самият аз бях насъбрал огромна енергия в себе си. Роби тръгна да ме прегръща, аз бих шут на топката пак към мрежата, виках, махах с ръце, щях да му ударя един лакът. Да, при отбелязването на гола не изневерих на стила си, но вътрешно бях събрал енергията от висша форма на надъхване.

В 90-ата минута Зокора се оказа на върха на контраатака. Спринтирах вдясно от него и го чаках да ми я чукне, за да я пратя във вратата, той замахна, шутира и щеше да нокаутира Чех, за малко да му откъсне главата. Топката пак се върна у Зокора – шут, над гредата. Следваха продължения. Още в първото вкарахме гола, който щеше да се окаже победен. Центриране, виждах Джонатан Уудгейт как се извисява пред мен, стреля с глава. Чех боксира, топката се удари пак в главата на Уудгейт и влетя в мрежата. Обезумях от щастие. „Челси“ опита да атакува в последните минути, но като цяло нямаше много опасни положения. И когато съдията свири край, настана страшна еуфория сред всички играчи и фенове!

След първия ми мач на „Уембли“ за първи път се качвах нагоре по стълбите към трибунката, на която се връчват медалите и купата на победителите. Впоследствие щеше да ми се случва и с „Манчестър Юнайтед“, но към този момент беше нещо неизживяно за мен. Доставихме страшен кеф на феновете на „Тотнъм“ – първа купа от 9 години. Ледли Кинг и Роби Кийн вдигнаха купата, аз крачех последен и се наслаждавах, типично в мой стил. Но след това, докато правехме почетна обиколка, купата си я носех постоянно с мен, не я давах на никого. Някой поиска да я вземе. Погледнах го с изражение, комбиниращо усмивка и отговор „не“: „Няма шанс, тя си е моя“. Първата ми купа в Англия.

В съблекалнята беше неописуемо. Празнувахме, все едно сме станали световни шампиони. Лееше се шампанско. Всички бяха много щастливи. Начело с Хуанде Рамос и Густаво Пойет.

В микс зоната предстояха интервюта. Наред с въпросите за трофея ме попитаха и за „Манчестър Юнайтед“ – ще остана ли, или тръгвам към „Олд Трафорд“. Вече се бе заговорило за интереса. Нормално е вътрешно да съм имал вълнения за интереса от страна на най-големия клуб, но точно в този ден се бях изключил напълно от тази тема,

бях концентриран единствено върху мисълта как да спечелим купата с „Тотнъм“. Нямаше как да отговоря нещо конкретно – беше време да се насладим на успеха в Купата на лигата, а всичко останало беше в графата „ще видим“.

Веднага беше организирано отпразнуване на трофея. Но аз не съм по празненствата. А отделно – след мач, в който си се раздал физически и психически, емоцията може да те държи час-два, но после се стоварва умората. Отидохме за малко с Елена, майка ми, баща ми и Емо, хапнахме набързо и си тръгнахме. Някои бяха останали да купонясват цяла нощ, но аз бях уморен. Моето място за празник е на самия терен.

До края на сезона във Висшата лига имаше още един голям празник за футбола „Тотнъм“ – „Челси“. Аз си бях в настроение. Малко преди това бях вкарал два гола на „Уест Хям“ – и двата с глава след свободни удари. Да, в главата ми вече се беше настанила и мисълта за „Манчестър Юнайтед“, но настоящият ми отбор и насладата от футбола винаги са били водещи. А каква по-голяма наслада от нова футболна лудост с етикет „Произведено в Англия“? Посрещаме „Челси“ на „Уайт Харт Лейн“. Същия толкова силен отбор, който бяхме надвили за Купата на лигата. Шоуто си заслужаваше. Машината Дрогба ни отбеляза рано, но на Джонатан Уудгейт явно му беше писано да вкарва на „Челси“ и изравни. Трябваше само и аз да вкарам, за да имаме същите голмайстори като от финала на „Уембли“. Е, и това щеше да стане, но този път сценарият беше различен. Водиха ни 3:1, когато пратих топката с глава под гредата – 2:3. Последните минути си бяха истинско футболно шоу. Хъдълстоун изравни, но Джо Коул пак ни вкара. Губехме отново. Редовното време вървеше към края си. Топката беше изсипана към наказателното поле на „Челси“. Карвальо тичаше и не изпускаше Дарън Бент от погледа си, но така пък изпусна топката. Тя се удари в гърба му и се заложи перфектно за Роби Кийн. Голов хищник като него нямаше нужда от подканяне – врътна я неспасяемо в далечния ъгъл – 4:4. Течеше продължението. Малбранк ми подаде. Замахнах, че ще бия и пратих Алекс да лети към тъчлинията. След финта видях как вратарят леко се беше навел надясно. Тъй като бях в позиция, в която губех баланса си, шутирах немного силно в другата посока, но топката пак отиваше към вратата. Кудичини извади уникален рефлекс с една ръка, извади и топката. Аз вече предвкусвах нова късна драма и 5:4 за нас. Не можех да повярвам, че този мач свърши 4:4.

С такива емоции се изтъркулваше и сезонът. Изглеждахме повече от достойно срещу солидния отбор на „Челси“ – бихме ги за Купата на лигата, бяхме близо да ги бием и в голеадата за първенството. А, да не забравяме, че този отбор стигна финал в Шампионската лига, загубен с дузпи от „Манчестър Юнайтед“, а в първенството допусна само 3 загуби и остана на 2 точки от титлата. Тя също отиде при „Манчестър Юнайтед“. Там, където щях да отида и аз.

Глава 5.

ПРЕМЕЖДИЯ КЪМ ФУТБОЛНИЯ ЕВЕРЕСТ

Една цел, един „Манчестър“ – „Юнайтед“

За интереса на „Манчестър Юнайтед“ знаехме отдавна. Сръбските ни братя бяха навсякъде. Будимир Вуячич беше скаут на „Юнайтед“. Точно той беше направил връзката, когато научихме за възможността да ме привлекат, докато бях хванал химикалката да подписвам с „Тотнъм“. От него знаехме, че следят мен в „Леверкузен“ и Роке Санта Круз в „Блекбърн“, който преди това беше в „Байерн“ (Мюнхен). Имаше опит „Юнайтед“ да ме вземе от „Тотнъм“ и по-рано, но Даниел Леви категорично беше отказал. Всяко нещо е чакало времето си. Вече бяхме спечелили дългоочаквания трофей с „Тотнъм“, а в първенството с Роби Кийн бяхме вкарали по 15 гола, само Кристиано Роналдо, Фернандо Торес, Адебайор и Роке Санта Круз имаха повече. Времето беше дошло. Предстоеше лято, изпълнено с емоции.

Емо ме държеше в течение за процеса на разговорите с „Манчестър Юнайтед“. Вече се беше виждал със сър Алекс и с Дейвид Гил. Онази тайна среща в лондонски клуб беше само първата от много по темата. С някои от тези скришни истории съм се забавлявал много, когато Емо ми разказваше.

Една например е била в хотел в Монако – Емо и сър Алекс говорили в апартамента, а отвън се извършвали ремонтни дейности и имало хора. В един момент двамата се доближили до прозореца и видели светкавици. Спогледали се стреснато: „Някой снима!“. Прибрали се веднага навътре притеснени. Но се оказало, че всъщност снимат хората от екипа, който прави ремонтите. Те си снимат детайли, свързани с тяхната работа и дори не подозират кои са хората зад онзи прозорец и какъв важен трансфер подготвят.

Друга от срещите им била при гостуване на „Манчестър Юнайтед“. Емо отишъл до хотела, в който „Юнайтед“ е на лагер. Но да не си помислите, че е влязъл? Фъргюсън го чакал пред задния вход, от който зареждали хотела. Качили се в колата и обикаляли по тъмно в някаква гора, за да уточняват подробности. Ето така – от катакомбите в лондонския клуб, през хотели и обиколки с колата из разни горички Емо и сър Алекс се бяха разбрали за моите условия.

Лятото дойде. Моето решение беше взето. Следващият етап от кариерата ми трябваше да бъде „Манчестър Юнайтед“, защото това беше върхът. Усещах, че най-добрата футболна новина в живота ми е близо. Но все още и аз, и агентът ми не подозирахме колко силно ще е желанието на „Тотнъм“ да ме задържи и колко добър бизнесмен ще се окаже Даниел Леви. Нямахме чак толкова близки контакти, за да знаем. Въпреки че още когато ми звънна, за да премина от „Леверкузен“ в „Тотнъм“, усетих нотка на арогантност, ако нещата не стават по неговия начин. Тогава не се съгласих директно с предложението му и се убедих как преминава към по-агресивен и по-арогантен подход: „Ако не искаш, ще вземем друг, можем да си позволим всеки“. Не знаех, че ми се е запаметило. Но по-късно си го припомних. Всъщност това си беше съвсем в реда на нещата. В крайна сметка Леви защитаваше своя си интерес и интереса

на клуба. Сигурно и аз на негово място щях да процедирам така – да държа до последния момент и да взема колкото може повече.

Естествено, от моята позиция ми се искаше да няма усложнения. Виждах мечтата си толкова близо! Но предстоеше най-трудното – постигането на договорка между двата клуба. Принципно за трансфера и конкретна за трансферната сума.

Даниел Леви е изключително интелигентен човек и умел търговец. Шеф, който поема рискове. Започна поредица от срещи – някои само с Емо, на други присъствах и аз. Спортен директор на „Тотнъм“ беше Деймиън Комоли. Виждахме се с Деймиън Комоли, с Даниел Леви, с Деймиън Комоли, с Даниел Леви... Поставихме категорично въпроса, че искам да напусна. Направлението беше ясно – „Манчестър Юнайтед“. Футболният Еверест.

В началото, а и почти до самия край, Леви не даваше да се издума и дума за трансфер в посока „Юнайтед“. Но срещите помежду ни продължаваха. Нямаше промяна в желанието ми. То беше единствено и категорично. Да следвам пътя си! А той водеше натам.

Но имаше и друг проблем. Аз не го осъзнавах, но Емо ме информираше. След трансфера на Майкъл Карик от „Тотнъм“ в „Манчестър Юнайтед“ отношенията на ръководно ниво между двата клуба били много обтегнати. Дотолкова, че шефовете не си говорели.

Трансферният прозорец се отвори. Контакт между двата клуба не се осъществяваше. Започнах подготовка с „Тотнъм“. Хуанде Рамос знаеше какво се случва. Тогава в отбора дойде Лука Модрич. Веднага ми направи впечатление. От първото му докосване до топката, позиционирането на терена, погледа върху играта, големите му качества прозираха. Като го видях за първи път обаче, понеже не беше много здрав физически, си казах: „Може би ще му е трудно в Англия?“. Но бях опроверган на мига. Лука стана един от най-добрите футболисти в света за времето си.

Хуанде Рамос не искаше да ме пуска. Знаеше какъв футболист ще изгуби. От него чух едни от най-хубавите комплименти, които някой някога ми е отправял за футбола. Свършва една тренировка, аз още съм на терена, жонглирам си с топката. Хуанде се приближава:

– Какво става? Как вървят нещата? Имаш ли нова информация?

– Не, няма нищо ново. Чакам. Ще видим какво ще се получи.

– Да знаеш, че ако ти си тръгнеш от „Тотнъм“, с теб ще си тръгне и хубавият футбол.

Еее, направо ми разтопи сърцето. За миг си помислих дали пък да не остана... Въпреки че още в следващия миг се контрирах: „Димитре, стига глупости, чака те „Юнайтед“!“. Но онзи футболен комплимент на Рамос наистина ме докосна. С Хуанде Рамос също имахме прекрасни отношения. Много симпатичен човек. Проблемът при него беше, че английският език му куцаше. В тренировъчния процес той не се ориентира към английския стил на работа, а наложи повече испанския. Според мен това му попречи да постигне много по-значими резултати. Въпреки че купата, която спечелихме, все още остава най-голямото постижение в модерната история на „Тотнъм“. Хуанде Рамос и екипът му бяха страхотни хора. Особено Густаво Пойет. Той беше и треньор, и преводач със собствен стил. Рамос кажеше две думи – Пойет превеждаше две изречения. Добавяше си по нещо от себе си като истински добър преводач. Харесваше ми най-вече стремежът му да се учи от Хуанде Рамос, за да стане впоследствие старши треньор. Пазя отлични спомени от Густаво Пойет. Радвах се на развитието му. Години по-късно ми стана много приятно, когато се видяхме в

Гърция – аз бях в ПАОК, а той – треньор на АЕК. Но сега се намирах в момент, в който трябваше да се разделя с Хуанде Рамос, Густаво Пойет и „Тотнъм“.

Бяхме на подготовка в Испания. По същото време се развиваше и сагата с Роби Кийн. Него го искаше „Ливърпул“. Дуото ти топападатели да иска да си тръгне в един и същи сезон – това е голям удар. Леви се опитваше да изкопчи максимума и за двамата.

С Роби постоянно обменяхме информация. Имахме си вътрешно съревнование – кой ще бъде продаден първи. Никой от двамата ни не си го признаваше, но всеки беше амбициран да бъде той. Винаги съм уважавал амбицията у спортистите да се развиват. Дори да не успееш, трябва да си опитал. Но ако го искаш достатъчно и не спиращ да опитваш, ще успееш.

На Кийно „Ливърпул“ му харесваше, аз бях луд по „Манчестър Юнайтед“. Шегувахме се, представяхме си мачове един срещу друг. А всъщност ситуацията беше изнервяща, нищо не се случваше. Емо постоянно ме въдействаше – намирам се тук, случва се това, на заден ход сме, има трудности, може и да не стане... Като чуех „може и да не стане“, все едно някой ми забиваше нож в сърцето.

В края на юли Роби потегли към „Ливърпул“. Изпревари ме. Радвах се за него, но ми беше и тъжно, че нашият тандем се разпада. В същото време на моя фронт – нищо. И съмненията започнаха да превземат главата ми: „А моят трансфер ще стане ли? „Тотнъм“ се отслаби. Най-добрият ми партньор в атака си тръгна. А ако аз остана, как ще се справяме? Няма да е същото“. Започнах да се самосаботирам: „Ще имам ли настроение, ако се наложи да остана? Може би „Ливърпул“ са били по-настойтелни? Може пък „Манчестър Юнайтед“ да не са толкова настойтелни“. По цял ден едно и също. Главата ми стана три пъти по-голяма. Очаквах по някое време да се пръсне. Емо направо го побърках. Щеше да му окапе мустакът от стрес. Постоянно му звънях, нонстоп бяхме на телефона. Само докато спяхме, не си говорехме. Даже един път след часове разговори, докато усещах, че вече мога да заспя, го избъзиках: „Ако искаш, дай ще оставим телефоните включени и докато спим, да ми хъркаш“.

„На матраци“ в кокошкарника

Наближаваше стартът на сезона. Вече се бяхме върнали в Англия. Данчев пристигна при мен в Лондон. Организирахме трансферен щаб в апартамента ми. Трябваше да го играем и свързочници между „Тотнъм“ и „Манчестър Юнайтед“. Почти всекидневно Емо говореше с Даниел Леви, сър Алекс, Дейвид Гил. Леви не променяше позицията си. Играеше игра, в която беше добър. И щеше да си изиграе добре картите. Но аз се изнервах. Трябваше да знам, а нямаше как, дали всъщност тази ситуация не значеше край на мечтата ми. Времето си вървеше. Наближаваше край на трансферния период. Не бяхме тандем, а трио – аз, Емо и напрежението. Ужасяващото напрежение. Търсехме начини да го изолираме. Докато се водят преговори, моментите на чакане са най-тежки. И ако не знаеш как да ги запълваш, скуката може така да си играе с мислите ти, че главата ти да експлодира. Хубавото е, че ние знаехме как. Във филми като „Кръстникът“ по време на гангстерски войни се използва репликата „излизаме на матраци“. Всички се местят в някаква къща, спят на матраци по земята, готвят си. Ние се бяхме барикадирани в моя апартамент. Елена още не беше дошла, тъй като аз доскоро бях на подготовка. А и тя е човекът, който най-добре знае, че в такъв момент съм напълно фокусиран да стане каквото съм решил. Трябваше да спечеля

„гангстерската война“. Барикадирахме се и чакахме. Емо се изявяваше като кулинар. Тясно специализиран. Започна да ми демонстрира умения, а аз изразявах съмнения: „Ти изобщо можеш ли да готвиш?“. А той: „Естествено. Мога много неща“. „Какви?“ „Мога да готвя пиле.“ Напуши ме смях: „Пиле си е пиле, но не е много неща“. И все пак реших да му дам шанс, защото аз можех да „сготвя“ само пица и да наляя вода. И като започна Емо с този негов специалитет с пиле, обърнахме го на кокошкарник. Пиле, пиле, пиле и за десерт – пиле.

Аз намирах забавление за разсейване дори в моментите на готвене. А с хумор се пазахме един друг да не полудеем. Чакането водеше до изперкване. Емо се чува с Дейвид Гил или сър Алекс в 9 сутринта – чакане. След това имам тренировки и гледам да бъда максимално концентриран в тях, въпреки всичко, което се случваше! Следващият разговор е в 9 вечерта. Ами през това време? Спекулирах. Събирах информация. Борех се със собствените си въпроси и бесове – ще стане ли, няма ли да стане, ами ако не стане? Побърквах агента си с моите въпроси. Наистина можеше да полудее от мен. По едно време даже се скарахме, не издържа на моя тормоз. Но аз исках да имам отговори. Дори и той да ги нямаше. Не можех да си трая, трябваше да питам, да питам, да питам. Спасението беше в смеха. И в различните активности. За оцеляване по време на чакане реших, че ще си правим мачлета в апартамента. Викам му: „Ти тази игра можеш ли я?“. А той ме поглежда с усмивка под мустак: „Аз ли? Бях страшен футболист“. Веднага в базовия лагер организирахме терен. За врати слагаме по два стола и почвахме дербита вкъщи.

Живеех далече от центъра на Лондон, не ставаше да ходим дотам. Често хващаме гората буквално – разхождахме се сред дърветата наоколо и си говорехме. Наблизо имаше голф клуб. В опитите да се откъсваме от действителността отидохме да се учим да играем голф. Така и не се научихме, смехът, произвеждан след почти всеки удар по топката, помагаше да овладеем напрежението и да внесем поне някакъв контрол над него.

Трансферът просто трябваше да стане. „Манчестър Юнайтед“ ме искаше. Беше като сън – виждам как вървя по пътя на своя живот и ми трябва само още една крачка, за да стъпя на върха. Кракът ми е във въздуха, крачката е почти направена, но сякаш някой е натиснал пауза на движението с магическо дистанционно. Ами, ако се събудя? Ако сънят свърши така?

След дълго ходене по мъките Даниел Леви все пак прие да се разговаря по евентуална трансферна сума. И започна комуникация, която беше в сферата на абсурда, тъй като клубовете продължаваха да не контактуват директно един с друг. И Емо Данчев беше като свързочник – с единия телефон в едната ръка разговаряше с Дейвид Гил, а с другия телефон – с Даниел Леви. Но не успяваха да стигнат до споразумение, а времето препускаше. Беседите продължаваха всекидневно. Живеехме си с напрежението, което бавно ме убиваше.

Един разговор по време на трансферната сага никога няма да забравя. Емо говореше по телефона със сър Алекс. Аз обикалям, подритвам топки, самият съм топка от нерви. Искam да подочуя нещо, искам да прочета мимика по лицето на Емо, която да ми подсказва, че последната ми крачка до „Олд Трафорд“ ще бъде довършена. В един миг Емо протяга ръка и ми подава телефона, шепнейки: „Сър Алекс иска да говори с теб“. Глътнах си граматиката. Загубих и ума, и дума. „Ама как ще говоря с него“, прошепнах и аз. „Вземай телефона и говори!“ От другата страна стоеше и ме чакаше сър Алекс. Събрах кураж за „Да, здравей“. А Фъргюсън с типичния му шотландски

акцент: „Здрасти, Берба. Искрах само да те чуя. Как си?“. „Добре съм“, продължих кратко и стреснато. „Не се притеснявай. Работим по въпроса. Нещата ще се случат. Ти си тренирай, играй. Казах и на Емил – ако имаме нужда и от вашата помощ, ако се наложи и ти да кажеш нещо на шефовете, ще трябва да го направиш. Но не се притеснявай. Искам те в „Манчестър Юнайтед“ и трансферът ще се случи.“ Благодарих и казах „бай“. Върнах телефона и Емо продължи да говори още малко. Като затвори, се погледнахме и настана „Мълчанието на агнетата“. Стоим и си мълчим. Аз се радвах вътрешно, че съм говорил със сър Алекс. Емо ме гледаше и ми се радваше, че съм чул лично от Фъргюсън, че ме иска. Този път дългото мълчание не доведе до експлозия, а до успокоение. Думите на големия мениджър действаха. Казано, не значеше автоматично, че ще стане. Но казаното от сър Алекс си е казано от сър Алекс – не само ме искаше, бореше се да ме има, което значеше много за мен.

Наложи се и моята намеса. След ден-два се обади Дейвид Гил. Съобщи на Емо, че трябва да депозирам в „Тотнъм“ искане за трансфер. Отидохме при Даниел Леви: „Даниел, „Тотнъм“ ми даде много, мисля, че и аз отвърнах със същото – спечелихме трофей след много дълго чакане, но сега е време да продължа по своя път, искам да напусна! „Манчестър Юнайтед“ е най-големият клуб, искам да следвам мечтата си. Ще пуснем молба за трансфер...“.

Правило за успех

На 16 август 2008 г. сезонът започна. „Тотнъм“ гостуваше на „Мидълзбро“. Всички знаеха, че моят поглед е към Манчестър. Не бях титуляр. Заради лошия развой на мача се наложи все пак да вляза в края в опит да помогна. Това щяха да се окажат последните ми минути за „шпорите“, но аз още не го знаех. Даниел Леви чакаше до последния момент, за да вземе повече пари.

Водих разговори с Хуанде Рамос – търсех да изкопча информация откъдето мога и не мога. Той вече се беше примирил, че няма да ме има. „Разбирам желанието ти. Дано се случат нещата, но президентът иска 30 милиона паунда“, сподели ми Рамос. Опитвах се да убедя и него да каже на Леви, че е хубаво да ме пуснат за 25 милиона, за да станат нещата. Опитах се едва ли не да вербувам и Хуанде Рамос.

Пак бяхме в пълно затъмнение. Отново ни обземаше съмнение. Установи се паник период. Чудех се дали не трябва да сме по-агресивни, дали не трябва да натискаме повече? Дори и онова уникално усещане, че сър Алекс ме иска и се работи – думи, които бях чул лично от него, беше обвито в притеснение.

Чухме се пак. Казах, че съм съгласен да намалят част от заплатата ми, само и само нещата да станат, и то по-бързо. Ако имаше разминаване в исканата и предлаганата цена, бях готов да се откажа от пари, за да ги добавят към предложението и трансферът да се случи. Бях готов дори аз да си доплатя, бях готов да направя всичко, за да играя в „Манчестър Юнайтед“. Най-големият клуб. Най-голямата ми мечта.

Тогава изобщо не мислех за заплати и премии. Едно от правилата ми за успех е, че през цялата си кариера никога не съм мислил за парите, а на първо място за футбола. А когато си му отдаден, футболът сам ти се отплаща. И заплати, и премии зависят от представянето ти на терена. Аз си знаех – ако се представям добре, футболът ще ми се отплати. Но никога не съм задълбавал и не съм поставял парите на преден план. Там винаги е бил футболът. Възможно е и това да е сред предпоставките за успех, когато отидох от ЦСКА в „Леверкузен“, оттам в „Тотнъм“ и после в „Манчестър Юнайтед“.

Знаех, че парите ще бъдат точно толкова, колкото заслужавам. Дори на моменти – и малко повече, тъй като съм показал повече като футболист. Така и се получаваха.

На 23 август „Тотнъм“ игра със „Съндърланд“. Аз не играх. На всички беше ясно, че нещо се случва, не бях концентриран, на Хуанде Рамос не му трябвах такъв, а и най-малкото, което исках, беше да преча на съотборниците си.

Наближиха последните дни от трансферния прозорец. „Манчестър Юнайтед“ изпрати конкретна оферта, която не беше приета от Даниел Леви. Започнаха преговори за нейното завишаване, като пак се минаваше през свързочника Данчев с двата телефона. Точно мислехме, че има напредък, когато Даниел Леви пак дръпна спирачката. В един момент Дейвид Гил казал: „Емил, колкото и да искаме Димитър, вече взе да ни писва. Ние сме дотук и повече нищо не можем да направим“. Беше три-четири дни преди затварянето на трансферния прозорец.

Третият мач беше на 31 август с „Челси“. Преди него Деймиън Комоли дойде и ме пита директно: „Берба, ти имаш ли желание да играеш?“. Не съм вярвал, че някога ще го кажа, но когато залогът е преминаването в „Манчестър Юнайтед“, всичко е оправдано: „Подал съм молба за трансфер, искам да бъда продаден. Ако играя, няма да мога да помогна на отбора, ще съм разсеян“. Беше грубо от моя страна, но човек трябва да бъде честен и да отстоява позициите си.

Не исках да преча на отбора, който ми даде възможност да покажа какво мога в Англия и с който завоювахме първи голям трофей след толкова години. Но в същото време мечтата ми да стъпя на върха в професионалното си развитие беше толкова близо! Бях в отчаяно положение. Външно – като буреносен облак, вътрешно – проливен дъжд. Без да го показвам на лицето си, плачех, та се късах. Паниката ме обземаше.

„Граждани“ на хоризонта

Трансферният прозорец почти затваряше. Оставаше малка пролука на надеждата от няколко дни. И изведнъж през пролуката в буреносното време блесна светкавица. Новина, която можеше да изпепели мечтата ми за Театъра на мечтите – „Манчестър Сити“ изпрати оферта на „Тотнъм“ за мен.

Всъщност още година по-рано, вече бях станал футболист на „Тотнъм“, Емо беше поканен да разговаря за мой трансфер в „Манчестър Сити“. Мениджър на „гражданите“ тогава беше Свен-Йоран Ериксон. Седнали и разговаряли. Присъствали широк кръг от хора – освен Ериксон бил и тогавашният собственик на клуба. Още тогава стартирало обсъждане на бъдещ трансфер. Но нито си спомнях това, нито ме интересуваше. В ума ми имаше място само за един отбор – „Манчестър Юнайтед“.

3-4 дни преди края на прозореца през 2008 г. и „Сити“ се появи на хоризонта. Бяха направили директна оферта – малко по-висока от последното предложение от „Юнайтед“. Даниел Леви ни съобщи за офертата на „Сити“. Казах му: „Аз не искам да ходя в „Манчестър Сити“, искам да отида в „Манчестър Юнайтед“ и нищо не може да промени решението ми“. Срещата не доведе до нищо конкретно. Бурята в мен и около мен ставаше все по-унищожителна.

Сън ли е?

Дойде предпоследният ден от трансферния прозорец. Решихме да действаме агресивно. Към 9 вечерта Емо се обади на Даниел Леви и го помоли за среща сутринта. Така нареченото „да пием кафе“. Всички знаехме, че пиенето на кафе няма нищо общо. Даниел прие. Мястото – хотел в Централен Лондон в 9 часа сутринта. Моят апартамент беше в Северен Лондон, а сутрин трафикът е ужасяващ. Наближаваше полунощ. Решихме да се изнесем на хотел в близост до мястото на срещата, да преспим там, за да сме близо, да не закъснеем, да не изпуснем важни минути за бъдещето ми. Докато се организираме, докато пристигнем, стана 3 след полунощ.

Сутринта Емо излезе за срещата. Аз останах. Главата ме болеше. Не можех да мисля. Спеше ми се. Бях напълно изтощен. Легнах. Бях задрямал, когато телефонът звънна. Емил: „Димитре, оправяй багажа, тръгваме за Манчестър!“. Случваше се! Не можех да повярвам. Пътувахме за летището. Самолетът ни чакаше, излетяхме. Полетът беше кратък, не след дълго тръгнахме да кацаме. Изведнъж се озовах в офиса на сър Алекс, подписвахме договора. В следващия момент се канех да излизам за първия мач, когато...

Телефонът извън. Събудих се. Бях сънувал. Всичко беше сън. Телефонът продължаваше да звъни. Все още сънен, вдигнах. Беше Емил:

- Димитре, тръгваме за Манчестър!
- Емо, не се бързай с мен. Нали не се бързаш?
- Не. Працат ни самолет, тръгваме за Манчестър!
- Не мога да повярвам.
- Защо, бе?
- Ти знаеш ли какво сънувах досега?

Разказах му. Започна да се смее доволно, но мисля, че не ми повярва. Сигурно и на доста хора ще им бъде трудно да го повярват, но се случи точно така. Преди Емо да ми звънна и да ми съобщи, че тръгваме, имах пророчески сън, че нещата ще се получат!

Когато Емо отишъл на срещата с Леви, Даниел дал признаци в посока принципно приемане на трансфер в „Юнайтед“. Но казал, че трансферната сума все още не го задоволява, тъй като цената на „Манчестър Сити“ е по-висока. Но нали исках да съм в „Манчестър Юнайтед“ повече от всичко, не можех да позволя на парите да ме разминат с мечтата. Бяхме обсъдили не един и два, а може би девет различни наши движения, за да се видя с №9 на „Олд Трафорд“. Искаш ли нещо толкова силно, преследвай го!

Емо се обадил на Дейвид Гил и му казал, че аз се отказвам от част от парите по личните си условия и самият той се отказва от част от парите от агентската си комисиона, които бяхме договорили. С една цел – тези пари да бъдат прехвърлени към трансферната сума. От „Юнайтед“ приели. Така се стигна до онази финална сума от 30,75 милиона лири, най-високата цена, платена от „Манчестър Юнайтед“ за футболист към онзи момент.

Емо се върнал при Даниел Леви и му обяснил какво се е случило. А Леви му казал: „Емил, сега разбрах, че с теб можем да играем в един отбор“. Емо веднага поискал разрешение да заминем за Манчестър, тъй като времето не течеше, а хвърчеше. Даниел дал разрешение. Но нищо повече от това. Между „разрешение за пътуване“ и

„подписан договор“ имаше съществена разлика, в такава ситуация всичко можеше да се очаква до последно. Но в онзи миг, дори само „да“ от Даниел беше безценно. Дейвид Гил най-после получи обаждането с положителна новина, което чакаше отдавна. Емо и Дейвид предварително бяха съгласували възможния сценарий и общият ни отбор беше готов за бързи действия – на едно от летищата щеше да ни чака частен самолет на „Манчестър Юнайтед“.

Бях буден. Нещото, което толкова исках, че от мислите ми бе завладяло и сънищата ми, се случваше.

Набързо стегнахме багажа и тръгнахме към летището.

ПРОДЪЛЖЕНИЕТО НА ГЛАВА 0

Докато гледах през прозореца в стаята на „Олд Трафорд“ и си мислех колко малко ми остава, за да стъпя там, където винаги съм искал, Дейвид Гил влезе. Беше приключил разговора с Леви. Гледахме го с надежда. „Шансовете са 50 на 50“, каза той! Беше 23.30 часа. Настъпи поредното чакане. Докога???

Телефонът отново иззвъня. Беше Леви. И ей така, от нищото и някак небрежно, каза: „Окей, имаме сделка!“. Нямах сили да се зарадвам. А Даниел продължи: „Не се притеснявайте. Бизнесът си е бизнес. Направихме добра сделка. Няма лоши чувства. Всичко хубаво, успех“. И затвори телефона. Към този момент „Манчестър Юнайтед“ имаше много талантлив млад нападател – Фрейзър Кембъл. После чух, че „Юнайтед“ е трябвало да получи няколко милиона лири за него от „Уигън“, но са се отказали, за да го дадат под наем на „Тотнъм“ и да стане сделката за мен. Сделката, която наистина се превърна в инфарктна сага.

Радвах се тихо, когато изкънтят гласът на Гил: „Хайде, нямаме време за губене, имаме да подписваме документи!“.

Окончателното „да“ от Даниел Леви получихме в 12 без 20. Спринтирахме до стаята с договорите. Това трябва да е било най-бързото подписване на документи в историята на футболните трансфери. Емо, естествено, пак извади химикалка, специално подготвена за случая. Грабнах я и започнах да се подписвам като машина. Подписах и си повтарях наум: „Леле, майко, в „Манчестър Юнайтед“ съм!“.

Договорите между двата клуба трябваше да се разменят. Адвокатите излетяха към друга стая, за да го направят. Съдбата продължаваше да е иронична – оказа се, че има проблем с интернета и „Манчестър“ не успяваше да изпрати договора. Пуснаха го паралелно и по факса. Минутки преди полунощ договорът беше върнат подписан, което означаваше, че трансферът е реализиран.

Сделката беше финализирана в 12 без 2 минути!

Телевизии излъчваха пряко. През това време пред главния вход на „Олд Трафорд“ имаше стотина души, които чакаха и скандираха името ми. Чакаха по нощите, за да разберат новината. В 12 часа и 3 минути трансферът беше обявен официално по CNN. Така одисеята по преминаването ми в „Манчестър Юнайтед“ приключи.

За малко в стаята останахме само аз и Емо. Не знам на мен какво ми е било отвън, но той не успя да се сдържи – за първи път го видях да плаче от радост. Имах чувството, че му беше по-голям кеф от на мен самия. Аз съм друг тип – вътрешно се радвах неимоверно, но външно не показвах всички емоции, колкото и трудно да ми беше да се сдържа, току-що подписал сбъдването на мечтата си.

Влязоха Фъргюсън и Гил. „Честито. Добре дошъл официално“. Сър Алекс ме погледна с блясък в очите и продължи: „Забравих да те питам – с кой номер искаш да играеш?“. „За мен има само един номер – номер 9“, отговорих, гледайки в очите най-великия мениджър, моя мениджър. „Е, така си и мислех, но все пак да те питам. №9 е твой.“

Няма такъв кеф – аз бях новата деветка на най-големия клуб в света!

Първата ми снимка като играч на „Манчестър Юнайтед“ логично беше със сър Алекс Фъргюсън – снимахме се с безценната червена фланелка. Бях на друга планета.

На излизане от стадиона феновете чакаха, за да ме поздравят. Имах чувството, че са щастливи колкото съм и аз. Второто най-силно усещане у мен след щастиято беше умората. Приключи луда, луда вечер. Ненормалният ден, в който станах играч на „Манчестър Юнайтед“.

Когато всичко свърши, отидохме с Емо на хотел. Стаите ни бяха една до друга. Нямахме сили за нищо – поздравихме се още веднъж в коридора и тръгнахме да спим. Когато си влязох в стаята, взех телефона и започнах да пиша съобщения, за да споделя това огромно щастие – с Елена, с баща ми, с майка ми, с приятелите ми. Те бяха в България и тръпнеха, не знаеха какво се случва, бяха ми писали: „Какво става?“, „Подписа ли?“ – десетки кратки въпроси от най-близките до мен хора, които съпребиваха всичко. Съобщих им голямата новина. Вече можеха да се почерпят: „Хайде, сега вече може да пиете по едно за мен“.

Споделих момента с тях и оставих телефона до себе си. Седях на леглото, гледах през прозореца към Манчестър и се опитвах да осъзная какво ми се е случило. Разбрах, че съм постигнал нещо. Всъщност – че съм постигнал всичко, което съм искал – да стъпя на върха. А върхът си имаше име – „Манчестър Юнайтед“.

В този момент телефонът ми започна да вибрира. Цък – съобщение. Цък – съобщение. Цък – съобщение. „Добре де, кой ме занимава с глупости по това време!“ Отварям. Гледам първото: „Берба, добре дошъл в нашия отбор. Радвам се, че вече сме заедно. Ще се видим скоро!“. Пуф – Гари Невил. Съобщение номер две: „Берба, добре дошъл...“. Пуф – Райън Гигс. Следващо съобщение – Пол Скоулс. После – Майкъл Карик. Беше около 2 часа след полунощ. Седях и си препрочитах съобщенията. „Ебаси мамата, истина ли е това?“ Гигс, Скоулс, Невил, Карик – истина ли е? Абе, явно е истина. Как са ми намерили телефона? И принципно можеше да не ми честитят сега – тези огромни фигури ме приветстват в отбора по никое време, минава 2 часът през нощта. Беше истина! А аз препрочитах и разсъждавах – явно са следили до последно цялата сага с моето привличане, явно са повече от заинтересовани, явно това различава големите от нормалните футболисти и нормалните хора – уважението, което са способни да покажат, въпреки че може и да не го правят. Казах си: „Ето това са истинските спортисти, това са най-големите, затова тези хора са на това ниво!“. Стана ми страшно готино!

Това е последното, което помня от трансферната сага и от нощта след приключването ѝ. С чувството, че вече съм на върха сред хора и футболисти великани, съм се трупял и съм заспал.

Може би има едно нещо, за което съжалявам покрай тази късна трансферна драма – не успях да се сбoguвам с момчетата и с хората, които се грижеха за мен през последните две години в „Тотнъм“. И с феновете, естествено. В началото те не приеха никак добре решението ми, но впоследствие винаги са ме посрещали радушно. И като съм се връщал да играя срещу „Тотнъм“ на „Уайт Харт Лейн“, и на бенефиса на Ледли Кинг. С времето, мисля, разбраха, че аз си оставам един от тях. Но и аз да съм бил на мястото на феновете, и аз щях да приема това напускане тежко. Така е във футбола – едни си тръгват, други идват, доскорошни любимци биват заместени от нови! Няма място за тъга, всеки отбор може без всеки! Аз обаче имах шанса на живота си. Птичето кацна на рамото ми и трябваше да го хвана. След толкова години работа за професионалното ми развитие трансферът ми в „Манчестър Юнайтед“ беше моето най-голямо възнаграждение. Тогава можех да кажа на онези, които от най-ранна възраст заявяваха: „От теб нищо няма да стане“: „Показах ли ви аз на вас!“.

„Манчестър Юнайтед“ беше отборът, към който бих тичал или до който бих лазил, за да стигна. Когато се обадиха „Манчестър Сити“, те даваха повече пари и на мен, не само на „Тотнъм“, но аз бях пленен от магия, която парите нямаше как да развалят. Бях пленен от името „Манчестър Юнайтед“, бях пленен от червените екипи, от емблемата, от прозвището „червените дяволи“, от историята, от мениджъра, от футболистите, които са играли и които играят там. Като събереш всичко това, никой не би могъл да ти предложи повече.

Има и други големи отбори – „Барселона“, „Реал“ (Мадрид), „Байерн“ (Мюнхен). Но моят късмет да отида да играя в Англия, да се покажа и докажа, сам да извоювам отборът мечта да ме пожелае – това беше съдбата ми.

2 септември 2008 г. Предстоеше световна квалификация с националния отбор. Прибирах се в България като футболист на „Манчестър Юнайтед“. От клуба ми дадоха същия самолет, с който дойдох от Лондон в Манчестър. Кацнах в София изморен и щастлив. Бяхме организирали специална пресконференция на националния стадион, за да споделя с българските журналисти и българските фенове най-големия миг от кариерата си. Аз бях в екстаз, Емо цъфтеше. Чувствах се горд. От моята малка страна България бях стигнал до най-големия футболен клуб. Това беше наградата ми за всички години. Прекрасен момент. Залата за пресконференции се пръскаше по шеговете, отвън имаше още тълпи от хора. По принцип не обичам тези неща, но се радвах да споделя със сънародниците си, че българите можем и заслужаваме да бъдем на най-високото. Имах усещането, че тази пресконференция продължава по-дълго от футболен мач. Питаха ме за какво ли не, освен за „Юнайтед“ – за богатства, за пари, за „Сити“... Казах това, което бях чувствал по време на целия драматичен период, откакто разбрах, че сър Алекс ме иска в най-големия клуб, това, което бях съобщил и на шефовете от „Олд Трафорд“: „Не съм се и замислял върху други оферти и какво богатство ще ми донесат, готов съм да спя и на палатка пред стадиона, само и само да играя в „Манчестър Юнайтед“.

Глава 6.

ДИМИТЪР В ТЕАТЪРА НА МЕЧТИТЕ

12 септември 2008 г.

След мача на националния отбор с Черна гора си стегнах багажа и се върнах в Манчестър. От „Юнайтед“ бяха организирали специална пресконференция на „Олд Трафорд“. Сър Алекс ме представяше лично пред феновете в родината на футбола и феновете по целия свят. На терена винаги съм бил спокоен, но тогава, на масата за пресконференции за официалното ми представяне в „Манчестър Юнайтед“, бях много притеснен. Такова нещо не ми се беше случвало. Когато преминах малък от ЦСКА в „Леверкузен“, логично пресконференция нямаше. Когато „Тотнъм“ ме купи, пак нямаше пресконференция. Беше тихо и спокойно. Дойдох, позирах си с фланелката, на стадиона нямаше никого. Щрак-щрак и това е. И изведнъж в „Манчестър“, седнал до великия сър Алекс Фъргюсън, а срещу мен – море от журналисти. Говорихме над половин час, а дори не помня какво съм казал, помня само щастieto, че съм там. Последва фотосесия с безценната фланелка с №9 – на терена, пред омагьосващата емблема на „Манчестър Юнайтед“. Фотографът ме напътстваше – застани тук, обърни се насам. Изпълнявах все едно ми беше треньор. А в същото време продължавах да съм като в сън, като в приказка.

Предстоеше първата ми тренировка с „Манчестър Юнайтед“. Шофирах. Големият път свърши. Отбих по страничен. Продължих между зелени пространства, из които тичаха коне. Стигнах до бариера. Охранителите, които вдигат бариерата, знаеха номерата на колите с право на достъп, впоследствие научаваха и самите коли на всеки играч. Виждаха ги на видеокамера и ни пускаха. Тръгнах по тесен път. Отстрани имаше поляни, ниви, дървета. Скрита сред тях, на 15-ина километра от „Олд Трафорд“, е базата на „Манчестър Юнайтед“. След още един малък завой и още една бариера с охрана ме очакваше тя – „секретната“ тренировъчна база, обградена от хиляди дървета.

Докато пътувах, си мислех как отивам в Карингтън, срещам се с футболистите, запознаваме се. Вече бях в отбор, в който са Роналдо, Рууни, Гигс, Скоулс, Рио, Невил, нямаше как да не съм леко притеснен. Това смятам за един от кусурите си – на моменти доста съм се подценявал, а е трябвало да бъда повече вярващ в себе си, по-общителен. Знаейки, че принадлежа на мястото и общността, които сам съм си заслужил. Може би, ако след време на израстване и размишления имах възможност да се върна и пак да вляза в съблекалнята на „Манчестър Юнайтед“ за първи път, щеше да е по малко по-различен начин.

Отправих се към съблекалнята на отбора, спечелил Шампионската лига и титлата в Англия. Лекото напрежение се разтопи в „семеино“ посрещане. Почувствах се особено добре, че Видич беше там – хубаво е да срещнеш свой събрат от Балканите, извървял същия път. Всъщност всички ме посрещнаха освен топло – и с респект, подобаващ на такива големи играчи. Екипът на Алекс Фъргюсън – също. Помощници му бяха Рене Мюленстийн и Майк Фелън. Също страхотни професионалисти. Впоследствие ми направи впечатление онова, дето Фъргюсън рядко излиза на тренировка. Ето това ме шокира най-много от всичко. Казваше по няколко думи, обясняваше, надъхваше ни, обръщаше ни внимание за предстоящия мач, след което се

прибираше. Рене и Майк водеха тренировките. Другите вече бяха свикнали, за мен всичко беше новост.

Първенството беше започнало. Отборът си беше в ритъм. Аз пък трябваше да вляза на скорост след късната трансферна драма. Добре все пак че идвах от друг английски отбор. Още от първите дни в „Юнайтед“ обаче останах изненадан от интензивността на тренировките. Очаквах, че ще са по-тежки от всички досега. Изненада – бяха подозирани, по-леки. Но разликата беше в графика на „Манчестър Юнайтед“. Когато имаш по три мача на седмица, трябва да дозиращ натоварванията, за да си свеж за самите мачове.

Първата тренировка свърши. Нямах бърза работа и реших да остана да разгледам цялата база. Наслаждавах се на момента. Излязох от съблекалнята и тръгнах на опознавателен тур. Вървах по някакви коридори. Отворих врата и с изненада установих, че има голям плувен басейн. До него – по-малък – пет на пет метра, дълбок два метра и половина. Впоследствие в него влизах след мач и възстановявах за 20 минути – дълбоката вода има благотворен ефект върху мускулатурата. Имаше джакузи, сауна, парна баня... Озовах се в напълно нов свят. Казах си: „Ебаси, колко е голяма разликата“. Заобиколих басейна. И като изследовател – имаше ли врата, отворях я. Отворих една, продължих още малко, пред мен – баскетболно игрище с реални размери. Понякога преди тренировка си разцъквахме на него, играехме на 21. При лошо време на него загрявахме. До баскетболното игрище беше фитнесът. А той беше толкова голям, с всевъзможни уреди, подредени професионално – все едно се подготвяха всички най-добри на планетата за световно първенство по бодибилдинг. Отворих друга врата и що да видя – фитнесът води към малко фитнесче. Имахме страшно много фитнес тренъори, имаше и началник на отдела по физическата подготовка. Казваше се Тони Стръдуик, голям симпатяга. Под него бяха две момчета – Рич и Гари, които отговаряха специално за подготовката ни. Те бяха с много модерно мислене – следяха какво се случва, какво ще се случи, тестваха иновации, самите те изпробваха новости върху себе си, преди футболистите да ги използват. Малкото фитнесче си беше като отделна губерния, ръководена от друг симпатяга, но от старата школа. По този начин в „Юнайтед“ не отхвърляха всичко старо от времето, преди да се развият новите технологии, защото преди определен мач или тренировка старите методи можеше да се окажат по-успешни. Бяхме подготвени за всички новости, адаптирахме играта си с всяка промяна, подвластна на новото време, но някой път се връщахме назад към доказани през годините методи. Двата отдела си работеха заедно, но бяха като среща на генерациите. А и никой никога не ни налагаше – казваха ти какво смятат, че ще е добре за теб. Принципът беше – ти си професионалист и си длъжен да се грижиш за себе си и тялото си. Но даваха съвети – понякога 15-минутно правилно упражнение е напълно достатъчно и много по-полезно за тялото от един час бърхане.

От другата страна – излезеше ли нещо ново за развиването на играчите, се пробваше. Искаше се мнението на футболистите, на Фъргюсън. Някои неща не бяхме ги имали в предишните ми отбори. Например – изпит за очите, за погледа. Сядах, гледах само направо, а встрани пускаха светлина. Трябваше да реагирам мигновено и да кажа – дясно, ляво, дясно, ляво. Като скоростта се увеличаваше. Така оценявах периферното ни зрение, нещо много важно за мен. Имахме екран, на който тестваха подаването на сигнал до мозъка и времето за реакция. На екрана се появяваха жълти топки с все по-висока скорост, а аз трябваше на мига да натисна топката –

докато ми свърши времето, се борех да постигна максимален резултат. Това те събужда, развива концентрация и рефлекс. Години по-късно, когато бях в „Монако“, докторът дойде при мен и ми каза ентузиазирани: „Имаме нов метод в тренировките, трябва да го пробваш“. И ми показва същото. Вътрешно се засмях: „Аз кога съм го пробвал това в „Манчестър“...“ Но иначе се усмихнах и му казах: „Браво, интересен е“, защото всеки трябва да се развива. Просто констатирах колко по-бързо идва развитието в „Манчестър Юнайтед“. Като започнах обаче, веднага ме разкри. „Берба, ти си много добър, правил ли си го преди?“ Намигнах му: „Док, ти как мислиш, помисли къде съм играл?“. В „Манчестър Юнайтед“ се залагаше на развитието всеки ден.

След време си говорим един ден на базата и Гигси ми казва: „Берба, ти знаеш ли къде тренирахме преди?“. Скоулси добави: „Някой ден ще те заведем да видиш къде бяхме преди, къде сме сега“. Един ден се случи така, че трябваше да тренираме на старата база – *The Cliff*, където играчите на „Юнайтед“ са се готвили до 2000 г. Влизам – виждам един терен. И едно покрито изкуствено игрище, но не с толкова приятни размери, а и то било добавено по-късно. Съблекалнята – теснотия с пейки, вървящи по стените. Няма къде да сложиш масата за масажи. В банята – 4-5 душа. До нея – една тоалетна. Скамейките край тренировъчното игрище бяха от зид. Приближих се към Гигси: „Не може да е това!“. Той се усмихна: „Знаеш ли какво направихме, подготвяйки се тук? Спечелихме трябва през 1999 г.“. Останах като гръмнат. Игрището беше такова, че топката се плашеше от него и не искаше да се движи по земята. Професионален отбор на най-високо ниво в Англия – да тренира на един терен. На този терен. И да направи трябва!!!

От 2000 г. „Юнайтед“ се бяха преместили да тренират на Карингтън. Аз се появих там през септември 2008 г. На втория етаж над фитнеса бяха офиса на Фъргюсън и гигантската столова – виждах кухнята, готвача и си избирах от менюто. Хубавото там беше, че до масата за футболистите, масата за треньорите и масата за служителите имаше две маси за втория отбор и юношеските формации. Всички се хранехме на едно място. По този начин младите, децата, които се стремяха един ден да бъдат новите Гигс, Скоулс и Роналдо, можеха да ги видят от пет метра, да взимат пример от поведението им. Закусвахме и обядвахме заедно. По този начин интегрирах младите таланти в ежедневието на звездите от „Манчестър Юнайтед“.

Базата в Карингтън беше така направена, че като дойдеш на работа, да не бързаш да си ходиш. Да ти е удобно и приятно да стоиш там. Толкова ми харесваше да съм на базата, че когато впоследствие Елена ме чакаше вкъщи с Деа, даже ми се сърдеше какво толкова правя там, защо се бавя. А всъщност ми беше кеф да работя по усъвършенстването си.

Разхождайки се и събрал първи впечатления от Карингтън, мислено започнах да я сравнявам с предишната база на „Тотнъм“, която беше много малка. Имаше четири терена, но постройките край тях не бяха гигантски, дори бяха скромни. Фитнесът беше съвсем малък, офисите бяха прилични, но не просторни. В тренировъчните стаи липсваше пространство. Съблекалнята беше от времето на баба ми. Душовете бяха отвратителни – от онзи тип, в който водата се пуска с натискане, но след няколко секунди спира. Трябва да натискаш, и да натискаш, за да се изкъпеш. Кухнята също беше съвсем скромна. И в един момент се пренесох на базата на „Манчестър Юнайтед“ в Карингтън. Бях като Димитър в страната на футболните чудеса.

Но след време, мисля, че беше 2017 г., имах възможност да посетя новия тренировъчен център на „Тотнъм“ и смело мога да заява, че беше може би най-модерната база, която бях виждал, ясен знак колко модерно се развива клубът! Единственото, което им казах, беше, че трябваше да я построят, когато аз бях там, мамка му!

Екшън

Докато осъзная къде съм, трябваше да дебютирам. Толкова жадуваното събитие в живота ми се задаваше. Ден след представянето ми гостувахме на „Ливърпул“. На 13 септември 2008 г. щях да изляза с екипа на „Манчестър Юнайтед“. Около месец по-рано, по време на трансферната сага, след един разговор със сър Алекс Емо затвори и ми съобщи: „Фъргюсън каза да не се притесняваш. Той знае, че е голям стрес. Когато нещата се случат, ще ти даде 10 дни почивка. Няма да играеш първите един-два мача, за да може да се възстановиш от тежката психологическа ситуация“. Тогава си мислех: „Това ще е добре“. В онази вечер, когато подписах минути преди затварянето на прозореца, само изчакал договорът да стане факт, Фъргюсън ми каза: „Хайде, че ни чака мач с „Ливърпул“. Помислих си: „Какво, по дяволите, стана с почивката ми?!“. Не че не ми се играеше, няхах търпение да облека фланелката на „Манчестър Юнайтед“ за първия си мач. Но просто се сетих за онези негови думи и се усмихнах вътрешно.

До момента, в който не им вкарах трите гола, „мърсисайдци“ бяха единственият силен отбор, срещу който не се бях разписвал в Англия. Но пък за тях съм си пазил онзи незабравим ден и мач. На другите големи бях вкарвал – на моя любим настоящ клуб „Манчестър Юнайтед“, на „Челси“, на „Арсенал“. Но пък „Ливърпул“ беше първият английски клуб, срещу който се разписах, когато ги изхвърлихме от Шампионската лига с „Леверкузен“. И във Висшата лига щеше да дойде техният ред.

Вече бяхме на „Анфийлд“. В съблекалнята. Концентрирах се за дебюта си. Фъргюсън се приближи към мен: „Берба, запознай се с Боби Чарлтън“. Вдигнах глава и видях пред себе си до „моя“ сър още един сър – легендарния голаджия на „Манчестър Юнайтед“, световния шампион с Англия и носител на „Златната топка“ Боби Чарлтън. „Здравей, приятно ми е. Пожелавам ти успех в мача, успех в „Манчестър Юнайтед“. Почувствах се странно. Никога не съм си представял, че точно по този начин ще се запозная с една от иконите на клуба. Мина ми през ума: „Съра сега ли точно намери да ни запознае“. Всеки момент трябваше да излизам на терена. Пак бях в ситуация, в която не знаех какво да кажа. Няхах време за разговор, няхах време да отдам нужното уважение на такава фигура, трябваше да кажа просто едно „приятно ми е“ и да продължа да се концентрирам. Дори не се замислих, че всъщност съм току-що дошъл в „Ман Ю“ и ще имам достатъчно време да опозная този симпатичен, прекрасен човек – сър Боби Чарлтън. Той беше винаги около нас, винаги насреща за съвет – към играчите, към мениджъра. Държеше се изключително уважително към футболистите. Оставах впечатлен и зареден от всяка среща с него. Имаше отлично отношение към мен, предполагам и към всички останали футболисти. Винаги окуражаваше, подкрепяше. Никога не съм го чул да критикува. Убеден съм, че каквото мисли, го е казвал на мениджъра, но на играчите преливаше от своя позитивизъм. Правеше му чест. Изключителен човек.

Запознах се с Боби Чарлтън. Но мислех само за мача. Правех същите неща, които и в „Тотнъм“ – връзване на краката, усамотяване и концентрация, музика, масаж,

визуализация на събитията – това ще се случи, това искам да се случи. Опитвах се да премахна възможностите за негативен резултат, въпреки че първият ми мач не беше със скромнен отбор, а гостуване на „Ливърпул“. Мотивирах се как излизам и се хвърлям подобаващо. Не беше ново да играя тук. На „Анфийлд“ бях играл и с „Тотнъм“. Новото за мен беше огромната конкуренция между двата червени отбора – за титлите, за успехите. Кой е по-по-най в Англия. Ако ще и омразата между феновете. В ежедневието си те можеха да са и приятели, но ако бяха от различната страна на барикадата и играеха „Манчестър Юнайтед“ срещу „Ливърпул“, те щяха да крещят един срещу друг до последната секунда на мача. Атмосферата на мач „Юнайтед“ – „Ливърпул“ нямаше нищо общо с тази на „Тотнъм“ – „Ливърпул“. Усетих го още в първия си двубой. С враждебното посрещане сега „Анфийлд“ ми се стори някак си по-тесен. Феновете крещяха още повече, увеличаваха децибелите и все едно ме хващаха за гушата и не ми даваха да дишам. Но пък започнахме мача повече от добре. Андерсън ми даде пас отдясно, върнах назад точно срещу вратата, Тевес атакуваше на скорост – бум, 1:0 за нас, асистенция за мен.

По едно време почувствах силна болка в коляното. Прещрака. Върнах се към спомените за шлатерите, но трябваше да забравя бързо и да продължа. Впоследствие това щеше да се окаже нещо съвсем друго... Единственото лошо днес се оказа крайният резултат. Допуснахме доста грешки в мача, вкараха ни два гола и загубихме. В съблекалнята беше гробна тишина. Но пък сър Алекс беше спокоен – знаеше, че нивата е дълга и нищо фатално не е станало. На мен ми беше тъпо, като след всяка загуба.

Имаше още нещо, за което съжелявах след трансфера ми в „Манчестър Юнайтед“. Нещо важно за мен – че дядо Асен и баба Мария не успяха да ме видят вдигнал фланелката, излязъл с червената деветка в Театъра на мечтите. Щяха да са в Театъра на щастието. Където сега бяха баба Верка и дядо Мицо, особено дядо Мицо. Още когато ми се случваха хубави моменти в „Леверкузен“, той ревеше от щастие. Ставаше ми много готино, като виждах каква радост изпитват хората, които са ме отглеждали. Дядо Мицо черпил за трансфера ми, все едно лично той е подписал с „Манчестър Юнайтед“. Още в първите си години в чужбина, като го чувах и постоянно ми даваше съвети, от време на време не пропускаше да вмъкне: „Да знаеш, от теб ще стане нещо голямо. Още Ванга ми го каза: „Твоята фамилия ќе се прослави по свето. Твоето име ќе се знае“. Казваше ми го и като бях в „Леверкузен“, и като заминах за „Тотнъм“. А като подписах с „Манчестър Юнайтед“, не пропусна: „Видя ли? Казах ли ти аз?“. След което го забравяше и минаваше в атака. Атака от съвети: „Трябва да се движиш така, да минеш оттам, да я подадеш по този начин, да я ритнеш по онзи начин“. Смеех се. И ми беше много голям кеф как хората, които са ме направили човек, сега са горди от постигнатото от мен.

За жалост, имаше го и обратното. У други хора това доведе до завист и злоба, които със сигурност са наранявали много най-близките ми. Това не го разбирам, защото през живота си не съм завидял на нито един човек – още от дете, от първите стъпки в Благоевград, от първите крачки в ЦСКА.

Впоследствие много млади момчета са ме питали за формулата на успеха: „Как да успея като футболист?“, „Как да успея като човек?“ Винаги съм им казвал и това: „Завистта изпива енергията“. Разказвал съм им за периода в ЦСКА, когато бях малко момче. Този карал еди-каква си кола, онзи играел с нови обувки, третият играел преди мен. Така съм израснал, че дори не съм обръщал внимание на подобни неща, на нищо

встрани от моя личен път. Не знам как съм расъл, как са ме отглеждали, но думата „завист“ дори не знаех какво значи, не ми е минавала през сърцето. Моето мислене е друго: „Този има такава кола – мамка му, трябва да тренирам здраво и един ден ще бъда добър като него, за да заслужи такава кола и аз!“, „Този има нови обувки – мамка му, трябва да съм още по-добър, да играя, да спечеля пари и да си купя същите обувки!“. Това е линията, по която съм се развивал. Когато подписах с „Манчестър Юнайтед“, до близките ми са стигали въпроси от завист „Защо пък той?“. Ето защо. Защото той вярваше. Защото той работеше. Защото следваше собствения си път и плащаше цената. Защото никога не е задавал такъв въпрос.

Включих се в „Ман Ю“ набързо и в последния момент – директно от 4-тия кръг на първенството. Вечерта на трансфера ми и в първите ми дни и седмици изобщо не съм се замислял върху факта, че съм станал най-скъпият футболист на „Манчестър Юнайтед“. Впоследствие започнах да го осъзнавам и колкото и да се опитвах да не мисля за това, имаше моменти, в които се питах: „Димитре, как ще оправдаеш толкова пари, които са дали хората за теб? Те сигурно си мислят, че ще вземаш топката от твоята врата и ще я вкарваш в другата...“. Като всяко човешко същество имах моментите, в които се опитвах да се саботирам сам с мислите си, но бързо ги махах от главата си, или поне се опитвах.

Това, което разбираш веднага, след като си стигнал до „Олд Трафорд“, е, че тук резултатите са много важни. А след като бяха платени толкова много пари, от мен се очакваха чудеса – да летя сам, да вкарвам сам, да побеждавам сам. Моят поглед беше малко по-различен – беше важно отборът да лети, бележи и печели, понякога бях по-щастлив от асистенции, отколкото щях да бъда, ако съм отбелязал. Но това малко хора могат да го разберат. Особено пък някои, за които са важни само сензации и изповядват друг вид ценности. Дотогава ми беше чуждо и наличието на връзки с журналисти – за да може да се вдига и подкрепя един играч, да се сваля друг. Колкото по-напред и нагоре стигах по пътя си, на толкова повече неща се научавах. Така с времето се научих и да не обръщам внимание на нещата, които не съвпадат с моята ценностна система. Истината е, че бях обсебен от едно – всекидневно се наслаждавах на щастието, че съм в „Манчестър Юнайтед“.

България е на върха!

Дебютът ми на „Олд Трафорд“ с екипа на „Манчестър Юнайтед“ беше срещу „Болтън“ – усещане, което никога няма да забравя. Наредихме се в тунела, предстоеше ми първото излизане от него със свещения червен екип. И преди бях излизал от този тунел, но не беше същото. Сега всичките ми сетива бяха завладени от величието да принадлежиш към играчите на „Юнайтед“. Аз бях в своята крепост. И в този момент чух: „Посрещнете шампионите на Англия, шампионите на Европа и шампионите на света – „Манчестър Юнайтед“. Целият настръхнах: „Е, Димитре, наистина си в най-големия клуб“. Спикерът продължава да говори всички тези неща и ти поглеждаш към момчетата от другия отбор. Изражението на лицето ти сякаш казва: „Знам, пичове, знам, точно затова работих толкова много“. Някои отбори губеха още в тунела на „Олд Трафорд“. Като ни виждаха какви играчи сме наредени, потреперваха. Можех да го видя в очите им и по езика на тялото им. Дори да не бяхме в най-добрата си форма, когато се редяхме в тунела преди мач, футболистите, екипите, името, историята,

стадионът, дикторът, всички тези неща, тези малки трикчета играеха по психиката на другия отбор и в много случаи мачът още не беше започнал, а ние водехме с 1:0.

Вървах през тунела. Излязох на „Олд Трафорд“. Чувах диктора. Видях публиката. Тя беше на крака, целият стадион ръкопляскаше. Като на истински театър. Вдигнах поглед към небето. И сърцето ми затуптя учестено. Българското знаме се вееше гордо на покрива на Театъра на мечтите! Ето тази гледка от първия си домакински мач няма да забравя. Излизам, гледам нагоре и виждам българския трибагреник. Развява се до знамената на държавите, които имаха футболисти в „Манчестър Юнайтед“. Усмихнах се. Бях закачил българското на футболния връх. През годините виждах много български знамена по трибуните – издигнати от фенове от родината ми, идващи на мачове на „Манчестър Юнайтед“. Но българският флаг да се вее високо горе и целият свят да го вижда от витрината „Олд Трафорд“ – това е върховно чувство. Когато стана време да си тръгна от „Манчестър Юнайтед“, взех точно това знаме, което се вееше над стадиона, дадох на всички съотборници да ми го разпишат и си го прибрах вкъщи. Пазя го у нас – символа как България е изкачила футболния връх и милиони са впервали поглед към постижението на родината ми. Моето постижение.

Първи победи, първи голове

Срещу „Болтън“ записах и първата си победа с екипа на „Ман Ю“ – 2:0. Въпросът вече беше кога ще вкарам първия си гол. В следващия мач, разбира се, след три дни. И голът нямаше да е един. 30 септември 2008 г. – дебютирах за „Юнайтед“ в Шампионската лига. Случи се в Дания срещу „Олборг“. Мачът започна кофти за мен – направих фрапиращ пропуск. Казах си: „Мамицата му, не ми тръгва на добре“. Но късметът явно ме покри. Защитниците на „Олборг“ разиграваха, тръгнах да ги пресирам, защитник получи топката, но не успя да я отиграе хубаво. Тя направи странна парабола, придвижих се и я хванах от въздуха. Дойде ли ми на воле, рядко пропускам. И като я загребях с лопатата, пуф – в мрежата. Гигс беше първият, който ме поздрави. „Берба, честито. Първи гол от много. Успех. Мисля, че още днес ще вкараш три.“ Беше 55-ата минута. 10 минути преди края Роналдо напредна отдясно и преодоля играч на „Олборг“, центрира, но се получи рикошет в защитник и топката отиде към точката на дузпата. Аз търсех място да се пласирам в наказателното поле, търсех пространството, което щеше да ми даде възможност за чисто движение към топката. Защото пространството е винаги там, само трябва да знаеш къде да търсиш. А понякога и то те намира, независимо колко защитници има в момента на ситуацията. Както беше и в тази. Имаше седем души от противниковия отбор в наказателното поле. Но когато си неориентиран и неорганизиран в защита, е трудно да предотвратиш головата ситуация. А аз бях точно там, където трябваше. Намерих пространството. И със странична ножица, пляс – втори мой гол. Гигс дотича: „Айде, остана ти още един“. Сега ме е малко яд, че не му се сбъдна прогнозата, щяхме много да се смеем. Но пък бихме 3:0. След мача всички ми се радваха, честитяха ми първите голове. В автобуса идваха при мен и ме поздравяваха. Аз вътрешно бях щастлив, но външно не го показвах. А всъщност и не бях докрай доволен – ако бях вкарал и при първия си шанс, щях да имам три гола, а Гигс щеше да е пророкувал първия ми хеттрик.

След нов шампионатен успех с 2:0 над „Блекбърн“ отбелязах и първия си гол за „червените дяволи“ в Премиършип. Първи и на „Олд Трафорд“. Приемахме „Уест Бромич Албиън“ на 18 октомври 2008 г. На полувремето резултатът беше 0:0. Но за

„Юнайтед“ това не значи нищо – бихме 4:0. Вкарахме Рууни, Роналдо, аз и Нани. Асистирах на Рууни за 1:0. Това, което правех в „Тотнъм“, се опитвах да го правя и в „Манчестър“. Головите подавания ми носеха наслада. Естествено, головете бяха черешката на тортата. Но няма да спра да повтарям, че в даден мач, в даден момент – една асистенция може да се окаже в пъти по-важна от опит ти самият да вкараш гол. Не са много футболистите, които разбират напълно и владеят до съвършенство това изкуство. Играчи от типа на Иниеста и Шави. Те виждат играта два хода напред и могат да набутат топката между трима защитници, да ти дойде на крака и да я вкараш. Това често е по-сложно от отбелязването на самия гол. Така изпълних и своята лесна задача срещу „Уест Бромич“. Нани разигра с Гигс след корнер и центрира, а аз се бях пласирал между 5-6 защитници. Когато топката стигна до мен, следваше елементарното. Протегнах крак. След миг вдигнах ръце и се усмихнах на фона на изригналите фенове в Театъра.

След три дни имахме нов мач от Шампионската лига – у дома срещу „Селтик“. Пак бихме 3:0, пак вкарах два гола. След центриране от корнер изпреварих защитниците до мен, подхванах топката от въздуха с големия пръст на десния крак и я обърнах в другата посока към мрежата. 1:0. В началото на второто полувреме получихме пряк свободен удар. Зад топката застана Роналдо. Гледах и си мислех: „Вратарят няма никакъв шанс. А ако е в обсега му, ударът ще е толкова силен, че ще я избие“. В същия миг Кристиано изпълни силно, вратарят изби. Тръгнах. Усетих, че някой тича до мен и дори леко го гардирах. Докато осъзная, че е Рууни, вече се бях пласирал, посегнал и вкарал. Миг по-бърза реакция или по-дълъг крак – иначе Уейн щеше да вкара. 2:0. После той пък отбеляза гола за 3:0. Мен след втория мениджърът ме смени, пак нямах шанс за първи хеттрик, но след време щях да си наваксам.

Във Висшата лига си трупахме точки и победи. Когато правехме възстановяване след мач и въртяхме колела във фитнеса, ни даваха листове с информация. Виждах как съм се представил в мача, колко удара съм отправил, какво разстояние съм пробягал, пълната ми индивидуална статистика. Всичко беше подробно и разчертано. Продължавах да се уча. С всеки детайл осъзнавах, че съм минал на друго ниво. Въртях си колелото, възстановявах и разглеждах данните.

Когато сезонът напреднеше, наред с тези листове имаше и лист с всички мачове дотук – с червено се отбелязваха загубите, с жълто – равенствата, със зелено – победите. Разликата между „Манчестър“ и „Тотнъм“ е, че в „Юнайтед“ виждах зелено, зелено, зелено, а жълтото и червеното се срещаша тук-там. Когато пред очите ти е предимно зеленият цвят, свикваш с чувството на победител, научаваш се да бъдеш победител. Загубите, колкото и редки да бяха по време на моя престой в „Манчестър Юнайтед“, имаха отрезвителен ефект. Започвахме да работим по-усърдно, за да се върнем към печелившата формула.

Първите два-три месеца си вървяха предимно с положителни резултати, но наред с това се прокрадваха и шушукания, че Бербатов, за когото са платени толкова пари, не вкарва много. Мен лично ме учудваха, защото отборът постигаше резултати, а най-важното е клубът да стигне до целите си, да станем шампиони. Ако отборът играе добре, аз пак щях да вкарвам голове, както и вкарвах. Но за мен беше важна общата картина. Отборът винаги е на първо място и да играе добре е най-важното – независимо дали аз вкарвам, или не. Чудех се защо някои хора създават излишно напрежение, но впоследствие разбрах, че това е част от голямата игра. Дискутирал съм темата с големи играчи от различни големи отбори. Всеки е на мнение, че на моменти се

вкарва много излишно напрежение. За първи път се сблъсках и с друго, което до този момент дори не мислех, че съществува, защото винаги съм се вълнувал само от футбола – агент или PR на дадени футболисти да работи с медии и журналисти, за да се пише добре за тях и лошо за конкурентите им. Това наистина ми беше чуждо. Учудвах се на съществуването му, но свикнах. А и си казах: „Аз от такова нещо нямам нужда“. И накрая на сезона, когато станавме шампиони, ми беше най-готино. Това ми беше отговорът за шушукащите и създаващите интриги. Някой би предпочел да им покаже среден пръст, аз предпочитам да им покажа шампионската титла. Бях първият българин шампион на Англия. Велико постижение, велико усещане.

По пътя към титлата имаше много запомнящи се мачове и мигове. Накрая се оказа, че сме спечелили цели 10 мача с 1:0. Шампионско 1:0. Въпреки че Фъргюсън постоянно ни повтаряше: „Вкарвайте колкото можете, защото головата разлика е важна“, често се случваше да се преборваме за още по-важното. Трите точки с 1:0, ако ще и с гол в последната стотна на последната секунда. По това си личи шампионският стил на отбора. Да вкараш един гол, но да не допуснеш нито един, това е най-трудната победа. Може пак да си създал дузина чисти положения, но бил ли си 1:0, всеки си казва: „Много трудно, бе!“. Но безценното е, че 1 е повече от 0 и носи 3 точки. А колкото и да искаше да вкарваме повече, сър Алекс най-много искаше да бием и най-много се радваше на тези победи с един гол. Като биехме с 5 гола, изражението му беше като след най-нормалната случка, но като биехме с 1:0 – цъфтеше, сияеше. Влизаше в съблекалнята, поздравяваше всички. Тупаше ни по главата башински, сякаш всички бяхме негови синове, донесли му голяма радост вкъщи. И излизаше като рекламно лице на думата „кеф“.

Първа купа! Световен клубен шампион!

Още не бяха изминали и 3 месеца от подписването ми с „Манчестър Юнайтед“, а вече имах трофей. И то какъв – станавме световен клубен шампион! Преди Коледа заминахме за Япония – все пак трябваше сами да си подсигуриш коледния подарък. Като победители в Шампионската лига играехме от полуфиналите. Щяхме да срещнем „Гамба“ (Осака) в Йокохама – японците хем се радваха да видят звездите от най-силния клуб в Европа и света, хем подкрепяха своите. Беше първото ми дълго пътуване с отбора, а първата купа – на една ръка разстояние. След дълъг и изморителен път най-сетне пристигнахме, настанихме се вечерта и се прибрахме по стаите. Нищо особено. На другата сутрин обаче се случи нещо много странно. Като се събудих, изобщо не ми беше добре. Отидох при доктора и му казах. Усещах се изморен и мускулите ме боляха. Изгарях. Премерихме температурата – 39 градуса! Стана ми още по-гадно. Имахме тренировка и мачове, а аз бях болен. Докторът ми даде лекарства и ме прати в стаята, като ме проверяваше постоянно. В първите дни не се подобрявах, в един момент температурата ми стигна 40 градуса! Докторът беше принуден да ми даде силни антибиотици. Беше много лош вирус. Стаята ми беше станала болница – без право на влизане от никой друг, освен доктора. Момчетата тренираха, аз лежах безпомощен в леглото. Чувствах се много тъпо. Толкова трудно се работеше по трансфера ми, платиха много пари, първо пътуване, мачове за важен трофей и от всички играчи аз се оказах болен. Мекица! Псувах си се наум, докато температурата си стоеше висока. Изпуснах първия мач.

Стана шоу срещу „Гамба“. Поведохме 5:1, накрая бихме 5:3 за удоволствие на японските зрители. Правех всичко възможно да се оправя за финала. Той беше след 3 дни в Йокохама. Вече се чувствах по-добре и два дни преди финала, въпреки че бях още отпаднал, направих тренировка с отбора. Не бях изгонил напълно неканения гостенин – вируса, но исках повече от всичко и всеки да играя. Още една тренировка в деня преди мача и мениджърът ме включи в групата – знаеше, че при нужда съм готов и с едно око да вляза в игра.

На финала бихме еквадорския „Кито“ – 1:0 с гол на Рууни. На 21 декември триумфирахме като световни клубни шампиони! Бях по-блед от призрак по време на мача и на награждаването. Въпреки че не помогнах с игра на отбора си и се чувствах малко тъпо, се радвах за първата спечелена купа!

Но нямаше време за празнуване, веднага се върнахме в Англия за любимите ми мачове и победи на Боксинг дей и покрай Нова година.

Към титлата – първа за мен, 11-а за Гигс, 18-а за „Юнайтед“

На 29 декември посрещяхме „Мидълзбро“. Този тежав мач ми се е запометил в главата. Създавахме положения, но топката не влизаше. А ни трябваша точки. Стадионът вече вреше и кипеше. Феновете искаха голове, напрежението се усещаше във въздуха. 69-а минута. Петима се бяхме втурнали да вкарваме и бяхме в наказателното поле на съперника. Често съм се улавял в такива моменти, че забавям, изоставям с крачка. Такава ми е логиката – по презумпция всички защитници ще се затичат да охраняват вратата, голлинията си и опасните играчи в непосредствена близост. А много често топката се подава назад. „Барселона“ вкарваше много такива голове. Или пък топката ще се отбие и мога да я посрещна. Това и се случи. Карик центрира, докато защитниците се струпяха около Роналдо, Рууни, Сколс и Парк, стана рикошет, топката се върна към мен и от въздуха отново я хванах с голямата лопата. Вратарят не мръдна. Стадионът изригна. Тогава се освободи огромно напрежение – и от мен, и от целия отбор.

След Нова година бихме „Челси“ 3:0 – класа и класика, много силен мач. До него лондончани бяха пред нас в класирането, както и „Ливърпул“. Всяка победа на този етап беше много ценна. След корнер отклоних топката с глава и Видич откри. Записаха ми асистенция, но аз това не го броя. След страхотна атака Роналдо пусна с пета към Евра, той центрира, аз скочих високо, но само косата ми облиза топката. Нямах време да се ядосам – докато стъпя пак на тревата, Рууни я заши в мрежата. Водехме 2:0. Мачът почти свършваше. Роналдо вършеше по терена и го спънаха за кой ли път. Имаше ли свободен удар, той стреляше отвсякъде. Ако можеше, и от нашата аутлиния щеше да опита да прати топката зад голлинията на съперника. Позицията беше идеална за центриране, но очаквах удар. Опитвах да предугадя как трябва да я завърти, за да опита да я вкара. За да съм близо. Тогава Видич дойде и ми прошепна на ухото: „Брате, аз ще блокирам твоя защитник, мини пред мен“. Беше убеден, че Роналдо ще стреля на първа гредя. Никой не разбра – говорехме си на сръбски. Джон Тери и Карвальо не разбираха, още го нямаше Бранислав Иванович да ги понаучи. Роналдо се засили. Аз тръгнах. Видич блокира Тери, който го пазеше, и защитника, който пазеше мен. Неманя е здрав като вол, не можеш да го помръднеш. Шмугнах се през заслона. Роналдо шутира силно. Това не беше пас, а директен

обстрел. Но вече стана ясно – кракът ми е голям като гребло, номер 44,5. Прас – в близкия ъгъл на Петър Чех. 3:0. Видич после ми обясняваше как този гол е негов. Казах му: „Брате, давам ти 50% от гола“.

Минахме „Челси“ и поехме към върха. На него беше „Ливърпул“, но само временно. Бихме и „Уигън“ с 1:0 и след три дни ни трябваше пореден шампионски резултат. 17 януари 2009 г.: „Болтън“ – „Манчестър Юнайтед“. Цял мач – нищо. Не нула, ами под нулата – целият отбор и аз. Потресаващо представяне – бяхме креативни колкото крак от маса. Викам си: „Майко мила, какво се случва днес?!“ Течеше 90-ата минута. Тевес проби вдясно от наказателното поле, излъга един, а аз му крещях: „Центрирай, центрирай“. Знаех си: „Няма да ми я даде, мамицата му“. Но той направи още един финт и преди да може защитникът да го блокира, центрира и ми сложи топката точно на главата. Стрелях с плонж, топката облиза ръкава на фланелката на вратаря, за да разбере от каква материя е, и влезе в мрежата. Полудяхме от кеф. С този гол и тази победа оглавихме класирането. Дойдохме си на мястото, беше време да покажем на „Ливърпул“ и „Челси“, че нямат шанс да ни догонят.

На опашката пак се нареди „Уест Бромич“. Срещу тях бях вкарал първия си гол за „Юнайтед“ в Англия, няхах намерение да спирам. Вкарах и първия в този мач, бихме 5:0 като гости. Последваха нови две безценни победи с 1:0 над „Евертън“ и „Уест Хем“. Вкарах и при 3:0 срещу „Фулъм“. Гостувахме на „Нюкасл“. На „Сейнт Джеймс Парк“ винаги се играеше трудно. Поведоха ни. Рууни изравни. Течеше второто полувреме. Джи нахлу отляво, излъга вратаря, последва контакт и полетя към земята. Топката обаче продължи. А аз тичах успоредно на него и махах като откачен да ми подаде. Джи искаше да мине сам и вратаря, да достави като пощальон топката директно на „адреса“ и да стане герой. Но някой път, когато не търсиш геройството на всяка цена, то само идва при теб. Теренът беше заснежен, топката се ускори и докато Колочини тичаше да ми попречи, аз я забих в мрежата. Нов важен гол, нови важни 3 точки, 11 поредни победи за „Манчестър Юнайтед“ във Висшата лига, 7 точки аванс пред преследвачите и мач по-малко. Вече бяхме записали и общо 16 мача поред без поражение. От тях 14 мача поред без допуснат гол. Страхотна серия за Едвин ван дер Сар и нашата желязна отбрана.

По-късно през март допуснахме колебания срещу „Ливърпул“ и „Фулъм“, но това бяха онези отрезвяващи моменти, от които трябваше да вземем поуки, а не да им позволим да ни сринат. В следващите два кръга победихме в стил „Манчестър Юнайтед“ – 3:2 над „Астън Вила“ с моя приятел Стилиян Петров след гол на Македа в 93-тата минута и 2:1 над „Съндърланд“, пак с победен гол на докоснатия от съдбата Федерико. След онези две загуби сигурно от „Анфийлд“ са се размечтали, но всъщност от деветте оставащи ни мача до края загубихме едва две точки – 8 победи и 1 хикс с „Арсенал“.

С бившия ми отбор „Тотнъм“ направихме луд мач в края на април. За първи път се изправих срещу „шпорите“ през декември, когато трябваше да се върна на „Уайт Харт Лейн“ с екипа на „Ман Ю“. Беше ми напрегнато. Слизах от автобуса, виждах същите хора, които и допреди няколко месеца. Поздравяваха ме учтиво, пожелаваха ми успех. Но си знаех, че в някои случаи „Здрасти, Берб“ значеше „Върви на майната си“, а „Успех“ значеше „Дано да паднете“. Но това беше нормално. Тези хора идваха да подкрепят любимия си отбор. И аз ги разбирах. Беше хубаво да чуя думите им, макар да осъзнавах какви са мислите им. Въпреки трансферната сага и някои наложени настроения срещу мен, аз се чувствах върнал се у дома. И не спирах да се усмихвам.

Когато загревахме, дикторът започна да изрежда съставите, а момчетата да ме бързат: „Сега ще стигнат и до теб, слушай какво ще стане“. Колкото и да се абстрахираш, невъзможно е да не чуваш, все едно си опакован в шумоизолираща вата. Дикторът каза: „Димитър Бербатов“. Стадионът не беше пълен, защото още течеше загревката. Но изригна с мощно: „Бууу“. Стана ми и тъпо, и смешно. Защото аз си ги обичах тези хора. Както и „Тотнъм“. От друга страна, такива освирквания на мен специално ми влияят по-често обратно – карат ме да играя по-добре. По-късно съм се връщал и съм анализирал. Когато Кристиано Роналдо беше обвинен, че е провокирал изгонването на Уейн Рууни на четвъртфинала на световното първенство през 2006 г., а Португалия би Англия с дузпи, на всеки различен от „Олд Трафорд“ стадион го освиркваха зверски. Роналдо обаче вкара сума ти голове. Точно с Рууни се скъсах да бележат и поведоха „Юнайтед“ към титлата. А точно тогава, докато го освиркваха, Кристиано започна да блести с онази сила, превърнала го в отделна футболна планета. Ами Дейвид Бекъм след червения картон и отпадането на Англия с дузпи от Аржентина на световното през 1998-а? И него го освиркваха жестоко и го бяха превърнали в изкупителна жертва, но той играеше по-силно и по-силно, така че скоро всички „да се предадат“ и да признаят очевадното – че той е „златното момче“ на английския футбол. Има и много други примери. И аз съм се хващал, че се мотивирам от освирквания: „Освиркват ме, защото съм добър и ви е страх от мен, защото мога да направя нещо специално“. Добиваш самочувствие и искаш точно в този момент освиркващите да видят, че има защо да се страхуват. При някои играчи може и да действа с обратен знак – да се вцепенят и да не могат да покажат качествата си. Това по-скоро се случва точно когато трябва да играеш срещу бивш отбор. Познаваш момчетата, особено е. Ама няма как. Най-странно е, като вкараш на бивш отбор. При първото ми връщане на „Уайт Харт Лейн“ завършихме 0:0. Важният и по-безумен мач с „Тотнъм“ беше на „Олд Трафорд“. Лука Модрич, Дарън Бент, Ледли Кинг, Аарън Ленън, Джинъс – бяха си добър отбор. Бент и Модрич – бум, бум, за 3 минути ни забиха два гола. След половин час игра падахме 0:2. Оставаха 6 кръга до края. И ако паднехме, се изравнявахме по точки с „Ливърпул“, макар още да имахме и мач по-малко. Но напрежението щеше да се настани в съблекалнята ни до последно. Прибрахме се смълчани там на полувремето. Всеки очакваше буря. Очакваше крясъци в лицето, замеряне с обувки, полети на сешоари. Бяхме се настроили за екзекуция. Фъргюсън влезе. Излъчваше спокойствие. Царят на съблекалнята беше като Царя на гората. Застана пред нас като най-спокойния, уверен и достолепен лъв. Знаехме, че може да ни разпердушини. И би имал право. Но в този случай бе преценил, че е по-добре да ни предаде своята увереност и спокойствие: „Не играем добре. А можем. И то много по-добре. Просто трябва да вкараме един гол. Вкараме ли бързо един гол, ще вкараме още“. Тонът му беше спокоен. Каза ни нещо нормално, което и сами трябваше да си знаем. Но ние бяхме в ненормална ситуация. Явно имахме нужда от това преливане на увереност. И все едно от съблекалнята излезе друг отбор. Вече бяхме царете на терена. Вкарахме 5 гола за едно полувреме – Кристиано два, Рууни два и аз един. Така играехме, че летяхме по терена. Някой може да си каже – кой знае какви хапчета са им дали на тези. Хапчетата бяха поведението, думите и реакцията на сър Алекс. Те ни успокоиха. Вкара и Тевес. Заиграхме с трима напред и ги унищожихме. 5:2. Голям обрат. Рууни центрира за моя гол. Стрелях с глава. Гомес отрази. Но падайки, топката се оплете в краката му пред голлинията. Леко се търкулна и това ми беше достатъчно да я измъкна и да я чукна във вратата за крайното 5:2. Не се зарадвах много явно. Беше нещо като

скришно „Йеcccc!“ . Нямахме как да ликувам, че съм забил последния пирон в ковчег на „Тотнъм“ в мач, в началото на който е изглеждало, че те ще хвърлят „Олд Трафорд“ в гробна тишина. Но нямаше и как вътрешно да не се изкефя. Самонаградих се с гол. Защото и аз направих силен мач. След почивката всички играхме силно. Заради „хапчето“ от мениджъра, но и благодарение на самите себе си.

Този невъобразим обрат действа като инжекция. В следващите 5 мача записахме 4 победи и един хикс. При 2:0 над „Манчестър Сити“ вторият гол на Тевес беше много красив. Флечър ме видя как набирам. Но така ритна топката, че тя направи странна парабола и лети 20-ина метра нагоре, докато започна да пада надолу. Един от важните моменти, когато всичките неща, които си тренирал като малък, ти идват наготово в бъдещето. Всеки може да спре една падаща топка, не е толкова сложно. Но когато тичаш и правиш всичко в движение, не е никак лесно! Следиш топката във въздуха, опитваш се да прецениш къде ще падне, паралелно – колко души има около теб, кой е перфектният начин да я спреш, за да има ефект. Не става, ако не си го учил и тренирал. Само тогава навикът влиза в действие, дори минава на следващо ниво – ставаш още по-уверен и добър в това, което правиш. Двама защитници очакваха, че ще ме съпроводят, а аз ще им подаря топката. Явно не бяха научили урока, че аз си мажа обувките с лепило ДБ9. Тевес обаче не беше изненадан. След мача ми каза: „Като видях, че лети, бях сигурен, че ще я овладееш и ще ми подадеш“. Кое и направих. Залепих я. Завъртях се. Подадох на Тевес пред наказателното поле, а на него само това му трябваше. Шут и гол за 2:0.

Приемахме „Арсенал“. Трябваше ни точка, за да сме шампиони кръг преди края. И взехме това, което ни трябваше. На 16 май 2009 г. златният медал за победител в английската Висша лига беше на гърдите ми. Станах първият българин, шампион на Англия. А „Юнайтед“ продължаваше да отброява крачки по пътя към пълното си превъзходство. Спечелихме знакова – 18-а, титла в клубната история. Край на превъзходството на „Ливърпул“ по шампионски титли. И „Манчестър Юнайтед“ вече бе с 18. Трябваше да преминем набързо през поделения връх, за да продължим пътя си към еднолична доминация.

Заслужена и още по-сладка титла, защото беше грабната в пряко съперничество с „Ливърпул“. Сър Алекс се радваше най-много. Точно защото беше подпечатана с победа над „врага“!

Първата ми титла. Незабравим момент. Обаче останах малко изненадан от празненството. Очаквах да бъде грандиозно. Отидохме в нещо средно между ресторант и бар. Събрахме се преди това и пристигнахме заедно целият отбор. В ресторанта си седяха и други хора, за нас беше запазен един сектор. Имаше музика на живо. Седнахме, хапнахме. Изпълнителят с китарата започна някакви шотландски песни, може би ги беше научил заради Фъргюсън. Към 1-2 часа след полунощ си тръгнахме.

В такъв случай по някои географски ширини сигурно биха се поливали с пиене до сутринта, че и до обяд, но аз усетих рутина в това празненство. И как да не е така, като за някои от момчетата в отбора тази титла беше с пореден номер, по-голям от дните от седмицата, в които се събуждат и отиват на базата. Обаче за мен беше първата и се филмирах, че ще отваряме шампанско, ще се пръскаме, сигурно ще намокрим всички стени в някой клуб. Влизам – пенсионерска атмосфера, вечеря със сладки приказки, а за десерт – приглушена светлина, шотландска музика и питие. Нито имаше място за танцуване, нито обстановката го предполагаше. Казах си: „Ебаси, тези хора толкова са свикнали да стават шампиони, че вече май не им прави впечатление“. Дори за

затворен човек като мен това отбелязване на титлата беше изненадващо семпличко – в клубчето, където за малко не заспах. Биричка „Гинес“ и лафче. На Гигси това му беше 11-ият шампионски медал. Какво да празнува, той е свикнал – печели и продължава да работи за следващия медал. Кой ми е крив, че за мен тази титла е първата.

Чудех се дали пък не е заради мениджъра. Защото той знаеше всичко, абсолютно всичко. Чувал съм пословична история за Райън Гигс и Лий Шарп. Те идват в „Манчестър Юнайтед“ почти по едно и също време – 20 години преди аз да се появя там. Имат и сходни качества. И двамата са вече в първия отбор. Една вечер отиват на дискотека. В разгара на вечерта се появява оферта за продължение и те я приемат – отиват на голям купон в някаква къща. Партито било във вихъра си, когато по едно време на вратата се позвънило. Вероятно домакините са помислили, че е поредният парти гост. Да, ама не. На вратата бил Алекс Фъргюсън. Измъкнал ги и ги направил на леш: „Така ли си мислите, че ще ставате футболисти?“. Самият Гигси го разказва като факт как сър Алекс го вкарал в правия път още в самото начало: „Искаш ли да успееш? Ако искаш, ще слушаш и ще спазваш дисциплината. Ако не – кой от къде е“. А целият свят знае какво постигна Райън Гигс впоследствие. Не че точно тогава е кривнал кой знае колко. Но още в първия момент, в който сър Алекс е усетил, че някой може да влияе на Гигс негативно, е пресякъл тази възможност в зародиш.

Необяснимо как, но каквото се случваше в град Манчестър, свързано с футболистите на „Манчестър Юнайтед“, Фъргюсън го знаеше. Кой къде ходи, кой какво прави и с кого. Изглеждаше ми смущаващо, че получава постоянно информация и макар да го няма с нас, по всяко време и от всяко място има кой да му докладва. Не правеше забележки публично, не говореше пред всички. Но надушеше ли нещо, ще извика момчето и ще му каже. При него нямаше военна дисциплина, разчиташе, че всеки е професионалист и знае какво трябва да прави. Но му беше важно да е информиран. И ако прецени, че трябва, да се намеси навреме.

Но играчите на „Ман Ю“ бяха пълни професионалисти. Не сме имали кой знае колко отборни излизания. А пък и всеки си имаше личен живот с приятели извън отбора. Тренираме заедно, играем, подкрепяме се, но после си поемаш към своята среда – семейство, жена, гадже, други приятели. Ако имаш нужда от нещо, звъниш и имаш приятел от отбора насреща. Но никой не е навлизал излишно в личното пространство на другия.

В надпреварата за ФА Къп ми остана горчив вкус, макар че тръгнах с гол – отново срещу моите приятели от „Тотнъм“. Пак ни бяха повели, но ги отстранихме с 2:1. Майкъл Карик ми подаде, спрях топката и с шут в далечния ъгъл донесох победата. После продължавахме да бием и стигнахме до полуфинал. Но всичко свърши с „Евертън“ на „Уембли“. Беше през април, когато водехме решаващи битки и в Англия, и в Шампионската лига. 0:0 в редовното време, без гол и в продълженията. Дузпи. Аз щях да бия първата за нас. Тим Кейхил беше изпуснал за „карамелите“. Но и аз изпуснах незнайно защо. По принцип съм уверен при изпълнението на дузпи. Но може би тогава бях леко нервен. Първата ми дузпа за „Манчестър“ и аз я изпуснах! А както казах вече, бия дузпи по един и същи начин. Всеки път гледам вратаря до последно. Тим Хауърд обаче изчака повече и от мен, аз се засуетих или не го гледах внимателно и той ми я хвана много лесно. Не я и ритнах с достатъчно сила. Рио също изпусна и отпаднахме. Тъпо. На „Уембли“ – там, където бях вкарал на финала миналата година, сега изпуснах. Иначе отивахме на финал с „Челси“. Вече бяхме спечелили един трофей

от началото на годината – Купата на лигата, след като на финала пак бихме „Тотнъм“. Но в „Манчестър Юнайтед“ един трофей не стига, гониш всички, и то докрай.

Да отидеш до Рим и да не вземеш купата

Преследвахме и триумф в Шампионската лига. След като преодоляхме груповата фаза, елимирахме „Интер“, „Порто“ и „Арсенал“. Стигнахме до финал срещу „Барселона“ в Рим.

Втори финал в Шампионската лига за мен – още в първия ми сезон в „Юнайтед“. Знаехме срещу какъв отбор се изправяме, какви футболисти щяха да излязат на терена в Рим срещу нас: Меси, Иниеста, Шави, Ето’О, Пуйол, Анри... След като свърши първенството и станахме шампиони, се бяхме концентрирали изцяло върху отбора на „Барселона“. Как играят, как пресират, откъде минава топката. Разбира се, специално внимание трябваше да се отдели на Меси. Славата му тепърва щеше да нараства, но и тогава беше ясно какъв футболист имаме срещу себе си и какво може да прави с топка в краката. Знаехме, че всичко най-опасно започва от Шави и Иниеста, и щяхме да се опитаме да лимитираме възможностите топката да достига до тях в опасни за нас зони. Знаехме за пресата, която налагат над отборите, особено в тяхната половина, и затова този елемент го оттренирахме почти през цялото време в подготовката ни за финала. Толкова се бяхме съсредоточили върху това как играят „Барса“ и как може да ги спрем, че може би забравихме, че ние сме „Манчестър Юнайтед“ и отборите трябва да се съобразяват с нас.

Всеки искаше да играе в подобен мач. Всички бяхме концентрирани и отдадени в тренировъчния процес, но без излишни грубости или пък претрениране. Трябваше да бъдем свежи за този така важен мач. Така тренирахме, че нищо да не подскаже на футболистите какъв е съставът за мача, за да няма обезкуражени. В подобни моменти трябва да държиш морала на играчите си висок. И да накараш всеки да си мисли, че ще влезе в мача. Винаги във всеки отбор има футболисти, които по подразбиране играят. Чели сте или сте чували в интервюта как треньорите обясняват, че само най-заслужилите ще играят и т.н. Да, винаги има футболисти, които знаят, че ще играят. И другите играчи знаят кои са тези футболисти, треньорът също. Има мачове, когато може да се промени нещо заради определена тактическа схема, ротиране на състава или заради определен противник, но това са редки случаи. А дори в тези моменти най-често основните футболисти остават непроменени. Бил съм и в двете ситуации и знам точно за какво става въпрос. Това са нормални неща в света на футбола.

С приближаването на мача все по-често си задавах въпроса дали ще играя. Първият ми сезон в отбора завърши с шампионска титла, 9 гола и 9 асистенции, не бях изцяло доволен от представянето си, но и не бях разочарован. Да, струвах на клуба доста пари и може би някои хора очакваха 99 гола и 299 асистенции, но истината е, че аз бях различен тип нападател – нападател, който играеше по своя начин. Правех същото, което и в „Тотнъм“. Обичах да контролирам темпото, импровизирах, асистирах, виждах играта по различен начин и това ми помогна да вкарам много красиви голове. Такива, които нападател, който не притежава нещо различно, никога не би вкарал. Но най-важното за мен беше отборът да е над всичко и всички, дори това да означаваше по-малко голове за мен. Сър Алекс знаеше добре това и винаги ме оставяше да правя на терена каквото преценя.

В деня преди финала излетяхме за Рим. Атмосферата беше прекрасна, бяхме се подготвили отлично и отивахме да спечелим трофея. Всичко в Рим беше организирано както трябва за пристигането ни и както подобава за отбор от ранга на „Ман Ю“ – от посрещането на летището, през полицейския ескорт по улиците на Рим, до хотела, в който бяхме настанени. А там ни чакаха нашите фенове, дошли да ни подкрепят за така важния мач. По-късно през деня имахме тренировка – нищо специално, просто да се раздвижим. Винаги има опасност да присъства някой шпионин от другия отбор и ако решиш да правиш определени тактически упражнения, да разбере тактиката ти. Затова в такива моменти тренировката е към 45 минути – загрявка, квадрати, къси стартчета и игра.

След вечерята се прибрах в стаята си и се опитах да гледам филм, за да се приспя. Но не ми се получаваше. Мислите ми се разлитаха във всички посоки. Дали ще играя? Разигравах си варианти. Играя – представях си как бележа гол, как подавам, как вдигам купата над главата си. Не започвам мача – представях си как влизам при резултат 0:0 и вкарвам победния гол. Как всички заедно се радваме. Как близките ми празнуват с мен. Всички тези мисли не ми даваха мира. А бях сигурен, че в повечето стаи се случва абсолютно същото. Късно вечерта съм заспал с мисълта за победата.

Големият ден настъпи. Сър Алекс беше подготвил изненада за отбора. Обядвахме, когато ни посети важен гост. Великият певец Андреа Бочели беше дошъл да ни пожелае успех. Бяхме насядали и се хранехме, а Фъргюсън го представяше поотделно на всеки. Приближаваха нашата маса, но виждах как другите момчета си шушукат и ми стана ясно, че се случва нещо комично. Когато дойдоха и при нас, чух сър Алекс да казва: „Момчета, това е легендарният певец Андреа Ботичели. Дошъл е да ни пожелае успех“. Може да е била нормална грешка на езика или пък така да се произнасяше с този труден за разбиране шотландски акцент, но никой от нас не трепна. Поздравихме го и когато тръгваха към другата маса, някой каза на сър Алекс: „Бос, Андреа Бочели...“. Фъргюсън се засмя и каза: „Да, да, знам, знам...“. Мисля, че с приближаването на мача напрежението вече се усещаше и върху него.

След обяда всички се качихме по стайте си, за да починем, преди да се съберем пак по-късно, да хапнем преди мача и да чуем разбора, на който щеше да бъде обявен съставът. Преди разбора мениджърът извика първо Тевес. После извика и мен за личен разговор. Каза, че е обмислил да започнем без мен, тъй като в полуфинала реванш срещу „Арсенал“ отборът е играл много добре. А аз тогава влязох резерва. Обясни ми, че при убийствената конкуренция трябва да вземе решение и е избрал да заложи на състава от мача с „Арсенал“. Само вместо Флечър, който получи червен картон, започна Гигс. Каза ми да се готвя за влизане през второто полувреме. Същото беше казал и на Тевес.

Всички се бяхме събрали в залата и мениджърът щеше да обяви състава. Преди това ни каза колко трябва да сме щастливи от работата, която имаме. Винаги даваше за пример баща си и как той е работил на доковете с всички други обикновени семейства. Искаше да ни мотивира и да ни наблегне колко трябва да ценим това, с което се занимаваме, и да бъдем винаги професионалисти. Нямаше нужда да ни казва колко важен е мачът. Всички знаехме. Както винаги завърши със следното: „Момчета, няма как да ви пусна всичките, затова ето и състава: Ван дер Сар, О’Шей, Фърдинанд, Видич, Евра, Андерсон, Карик, Гигс, Джи-Сунг Парк, Роналдо, Рууни.

Никой футболист не обича да е резерва, особено в такива мачове. Аз също не правех изключение. Бях разочарован. Погледнах към Тевес, видях същото разочарование,

което изпитвах и аз. Ясно беше, че нямаше да се рискува твърде много, а щеше да се разчита на Роналдо на върха, подпомаган от Рууни в по-задни позиции. А Джи щеше да прави това, което можеше най-добре – да тича неуморно и да се опитва да не дава пространства на Шави или Иниеста. Единствено се изненадах от присъствието на Андерсон в състава, все пак имахме Пол Скоус, но такива бяха идеите на сър Алекс.

Смея да твърдя, че първите 10 минути бяха наши. Роналдо имаше няколко опасни удара, а когато сложи топката, за да изпълни свободен удар, всички знаехме на какво е способен. И точно това се случи. Ударът му затрудни Валдес максимално, той не успя да хване топката, тя тупна пред него, но връхлитащият Джи беше първи до нея и я насочи към вратата. Всички на скамейката бяхме в полуизправено положение и готови да скочим да празнуваме гола... само за да видим как в последния момент Пике се хвърли на отчаян шпагат и успя като по чудо да го предотврати. Не можехме да повярваме! Но в действителност бяхме започнали много добре и това ни даваше поводи за оптимизъм. Обаче, както става в повечето случаи – когато не вкараш, ще ти вкарат. Иниеста проби през центъра на нашата халфова линия и пусна пас към Ето'О, който беше в дясната част на атаката. Той навлезе в наказателното поле, завъртя се някак си покрай Видич и въпреки отчаяния шпагат на Карик, с боц прати топката зад Ван дер Сар. Затова казват, че боцът е най-сигурният удар във футбола, когато си в наказателното поле. 1:0 за „Барса“. След това Роналдо имаше още няколко опасни пробива и удара, Шави изпълни опасно свободен удар, но нищо повече. Първото полувреме приключи така.

Знаех, че ще се търси промяна, затова се опитах да загрея по възможно най-добрия начин и да бъда готов. Сър Алекс избра да пусне на полувремето Тевес. Очевидно искаше повече агресивност. Но за да победиш отбор като „Барса“, трябва да можеш да ги надхитриш. Трябва да можеш да им противопоставиш нещо нестандартно. Нещо, което аз можех да дам. Продължавам да го твърдя. Както и за втория финален мач. Не може да тичаш като безумец, при положение че срещу себе си имаш мислеци и интелигентни футболисти.

Второто полувреме започна с греда за „Барса“. Шави изпълни добре нов свободен удар, но топката срещна страничната греда зад Ван дер Сар. Отговорихме с положение за Джи – ако беше малко по-висок, щеше да вкара след центриране на Рууни. Последва опасен удар на Анри, но лесно спасен от Ед.

В 66-ата минута се появих в игра и аз. За втория си финал в Шампионската лига. Бях амбициран. Резултатът все още беше само 1:0, а това за отбор като „Ман Ю“ е нищо. Но се случи нещо странно. В 70-ата минута топката попадна в краката на Шави, отдясно на нашето наказателно поле. Там имахме трима защитници по метър и деветдесе край Меси и Пуйол. По каква работа Пуйол беше там? Шави центрира. И както става в повечето случаи, когато Шави подава или центрира, топката кацна на главата на Меси. А Меси направи това, което прави в повечето случаи – гол. 2:0. Когато отбор като „Барса“ поведе с 2:0, вече става много трудно за съперника. Опитахме се да направим нещо. Аз пробих по дясното крило, центрирах по земята, топката стигна до Гигс на дузпата, той шутира, рикошира в задника на Пуйол, отиде в Роналдо, Роналдо шутира, но Валдес спаси.

Имах едно положение с глава след това, но като цяло „Барса“ контролираше мача и подаваше топката без проблеми, като ни караше да я гоним. Край. „Ман Ю“ – победителят в Шампионската лига от последната година, изгуби короната си. „Барса“ беше новият носител на купата. Разочарованието беше огромно. В отбора. В треньорите. В

играчите. В мен. Във феновете на отбора. Гледахме как от „Барса“ вдигат купата, докато бяхме долу на терена. Тежко, много трудно!

Беше първата година на Пеп Гуардиола като треньор и магьосниците бяха поели по звездния си път. Втори загубен финал за мен в Шампионската лига, след онова 1:2 с „Лeverкузен“ от „Реал“ (Мадрид), когато заслужавахме трофея, но Зизу ни го отне с гения си в Глазгоу през 2002 г. Сега загубих и на стадион „Олимпико“ в Рим. Там, където бях вкарал един от най-красивите си голове пред празни трибуни, този път „Барселона“ ни надигра пред претъпкан стадион. Но с отбор като „Манчестър Юнайтед“ не може да не си кажеш, че ще имаш и друга възможност. С „Лeverкузен“ изглеждаше като изпусната еднократна възможност, докато „Манчестър Юнайтед“ дава несравнимо по-голям шанс да играеш пак за купата с ушите.

Само ако знаехме какво ни е подготвила съдбата.

Като отбор с върхови амбиции завършихме сезона с горчив вкус. За мен беше постижение и това, че станах шампион в най-силното първенство. Завоювахме важната титла, която вече отвори вратата на „Манчестър Юнайтед“ към абсолютен номер едно в английската история. Станахме носители на Купата на лигата. И световни клубни шампиони! Вкарах първите си 14 гола за „Манчестър Юнайтед“. В първенството бях на трето място по асистенции, само Ван Перси и Лампард имаха с една повече. Но без спечеления финал в Шампионската лига сезонът беше само на 90% успешен.

Глава 7.

ЗА МАНЧЕСТЪР С ЛЮБОВ

Таксито, влакове... без кораби и самолети

Първата ми година в Манчестър беше прекрасна и с радост се връщам към нея. За началото на престоя си в града бях настанен в хотел. Не останах дълго там, бързо намерих апартамент. Всъщност стана лесно, защото апартаментът беше собственост на сър Алекс. И той ми го даде под наем. Предишният обитател бил Жерар Пике. Рио ми разказваше, че Жерар правел там шури партита, но той вече бе тръгнал към „Барселона“. Така се оказах в първия си апартамент в Манчестър, едно от многото жилища, които сменихме с Елена. Но с времето се налагаше – като чакаш дете, е по-добре да вземеш къща.

Самият град Манчестър, дори и във времето напред, не съм го разглеждал много-много. Моята дестинация беше стадионът. Ресторанти и заведения не са ме интересували. Самият град се свеждаше до два стадиона, два отбора. За мен – един. А и футболистите най-често живеехме извън града, на спокойствие. Марто Петров живееше на 10 минути от мен. Беше голям бонус за нас. С един от най-добрите ми приятели се оказвахме в чужбина, в един и същи град, на минути един от друг. Беше хубаво и за семействата ни, бях по-спокоен и за Елена, когато трябваше да съм на лагер, че най-малкото има близки хора, с които да прекара време, да си общува. Естествено, шегите между мен и Марто започнаха веднага на тема „моят отбор срещу твоя отбор“.

В първите дни ежедневието ми беше – тренировка, оглед на къщи, хотел, тренировка, оглед. Апартаментът на Фъргюсън беше в затворен комплекс. Уютен, с една спалня. Едвин ван дер Сар живееше в същия комплекс. При гостувания хващахме такси и тръгвахме заедно. Когато ни предстоеше мач в Лондон, ходехме дотам с влак. От нашата кооперация до гарата – с такси. Качвахме се аз и Едвин, минавахме да вземем Евра, после забирахме Джи-Сунг Парк, защото всички бяхме наблизко. Моят приятел Евра го чакахме постоянно, докато се наконти. И четиримата заедно – към гарата. Всеки се организираше сам – нямаш право на закъснение, влакът тръгва. Знаехме си разписанието. Една група се качваше на спирката в Уилмслоу, друга – от Олдърли Едж, на който където му беше по-близко. И се събирахме.

Някой може и изобщо да не е предполагал, че извънземните звезди на „Манчестър Юнайтед“ могат да се движат с нещо различно от самолети и едва ли не – летящи чинии. Но всъщност често пътувахме с влак и си беше много готино. С „Тотнъм“, когато трябваше да играем в Манчестър, ходехме до частно летище и ползвахме самолет. Отивам в „Манчестър Юнайтед“ и... към Лондон пътуваме с влак. Първия път останах изненадан, но не мога да скрия, че ми хареса. Влизам в купето, вадя си компютъра, гледам филми и пристигахме – без да минаваме проверки по летища и да пътуваме до и от тях. Разбира се, във влака имаше специален вагон за нас, в който не се допускаха външни лица. Но на гарите наставаше смут сред хората. Ядеш си поничка или мъфин, отклоняваш за малко поглед, и си готов да го изпуснеш – до теб крачат Рууни, Роналдо и Едвин ван дер Сар. На гарата в Лондон – блъсканица. Колонии от хора излизат като от мравуняк, тичат навсякъде. Влакове тръгват за някъде едва ли не

на всяка минута. И изведнъж ти се изсипва целият отбор на „Манчестър Юнайтед“ – там ставаше пълен качамак, суматоха от чист вид. Охраната слизаше първа. Доколкото е възможно, отцепваше периметъра. Правеше ни заслон, после се трансформираше в импровизиран кордон. Ние вървахме в средата, защото обикновено трябваше да се придвижим бързо и да сме в графика заради предстоящия мач. Но винаги имаше фенове, за които този миг беше наистина скъпоценен, и винаги имаше извънредни спирания за снимки и автографи. Не можеш да откажеш. За англичаните да срещнат Рууни на гарата си беше наистина невероятно преживяване. Викове „Рууни“, „Роналдо“ надвикваха шума от влаковете. Първото ми подобно пътуване беше запомнящо се и много забавно. Хората искаха да се докоснат до всеки от нас и да си „откраднат“ миг за спомен. Така пътувахме до Лондон – там ни чакаше автобус и ни откарваше в хотела. На връщане – по същия път.

Императорът на колетите

Най-голямата лудница, която преживях от среща с фенове, беше при турнето ни в Азия, моето първо далечно пътуване с „Юнайтед“. Като се движехме с рейса – от летището до хотела, от хотела до стадиона и обратно, все едно минаваха „Бийтълс“. Тълпи от хора! Самите те можеха да подхванат автобуса и да го носят на ръце. Изпълваха целия път. Вдигаха плакати, фланелки, викаха. Крещяха на Джи-Сунг Парк „Обичам те!“. Гледах през прозореца и не можех да повярвам. Мания. „Ман Ю“ мания. Азиатският пазар точно се беше отворил за големия футбол, всичко живо беше полудяло. Чудо. Хората се побъркваха, все едно виждаха богове.

Лудницата и фенската любов за „Манчестър Юнайтед“ бяха често срещано явление с всекидневни доказателства. Диди ме информираше, че като си отвори пощата сутрин, се изсипват десетки имейли до мен, предимно от тази част на света. Спомням си и едно предложение от Китай да присъствам на откриването на уебсайт, посветен персонално на мен. Като поканата беше придружена с оферта за шестцифрен хонорар в долари. На рецепцията на базата пък имаше шкафчета за всеки играч. Там пристигаха тонове писма. Всеки играч си взимаше писмата и отговаряше. „Господин Рууни...“, „Господин Роналдо...“, „Пише Ви най-големият Ви фен от Китай, от Австралия, от Америка...“, „Може ли автограф...“. Като сме си говорили с момчетата, повечето писма бяха от Азия. „Не спя, когато играеш. Всяка нощ, когато играеш, аз съм буден и гледам...“, „Обичам те...“, и всевъзможни други обяснения. Когато ходех да си вземам пощата, в кутиите на Роналдо и на Рууни нямаше къде да се мушкат повече писма. На Рио – също. И не спирах да се учудвам, че където не съм си и помислял, че може да са чували за мен, бяха чували. Защото съм на върха, в „Манчестър Юнайтед“. Получавах съм писма от Хонконг, Сингапур, Виетнам, Тайланд. Получавах съм от страшно много и различни държави, виждал съм имена на такива градове, че съм си казвал – ама наистина там няма как да знаят кой съм аз. Но те знаят. Отварям писмо и чета: „Скъпи господин Бербагов, аз съм огромен Ваш фен от Виетнам. С цялото ми семейство се наслаждаваме на изкуството Ви. Обичаме Ви. Най-голямата ни радост е, когато се съберем с приятелите си и Ви гледаме как играете за „Манчестър Юнайтед“. Надяваме се един ден да имаме възможността да Ви видим и тук, при нас, за да Ви гледаме на живо...“. Ако всеки спрямо своето рождено място си намисли една страна, която асоциира с израза „на края на света“, и оттам долитаха

писма. Такава е популярността на „Манчестър Юнайтед“ – знаят играчите му и на края на света.

Пак Диди ми разказваше как при едно нейно пътуване в Южна Африка, на затън-тено място навърх планината, където не допускаш, че има и телевизия, момчето, от което си купили вода, подскочило и казало: „Димитър Бербатов от „Манчестър Юнайтед“!“, като му отговорили, че са от България.

Джи-Сунг Парк беше най-ухажван от всички други. Всяка седмица за него пристигаха колети. Някой път бяха високи по метър и половина. Идваме на тренировка, влизаме в съблекалнята, а за Джи няма място. Не може да седне, защото на мястото му има три колета един върху друг, надписани с йероглифи. Който получа-ваше колет, му го слагаха на мястото му в съблекалнята. Джи беше императорът на колетите. Какво ли не съм виждал да му подаряват. Отваря – вафли, бисквити, бонбо-ни, дрехи, аксесоари, чаши, шапки, чехли... Всичко, което можете да си представите, а и което не можете, му се прашаше на Джи. Еврата стоеше до него и постоянно го бъзикаше. Един ден го питахме: „Джи, защо ти ги пращат, ти нямаш нужда от такива неща, нямаш нужда от чехли?“. А той: „Такава ни е традицията в Корея, в Азия. Хората изпращат подаръци от сърце, в знак, че ме харесват“. С храни направо го зариваха. Той не си ги ядеше сам, раздаваше на всички в отбора. Така пробвахме доста азиатски неща и му давахме обратна връзка – кое на кого харесва, кое – не.

Другите получаваха малки пакетчета, Джи – огромни. Той беше и продължи да бъде сред най-известните хора в Южна Корея. Когато отидохме там, той не можеше да ходи по улицата, все едно се движеше над земята, като божество. А по-скромен човек от Джи трудно може да се види.

Големите имат индивидуален подход

Друга от изненадите ми в „Юнайтед“. Аз съм спортист, свикнал да му правят много масажи. В „Тотнъм“ имахме един физиотерапевт – Джефри. Физиотерапевтите по принцип не правят масажи, но той ми беше и като личен масажист. Идваше преди тренировка, след тренировка. Знаеше си човекът и прие да се занимава с мен. По час-час и половина – масаж на двата крака. Като отидох в „Манчестър Юнайтед“, устано-вих, че на малко от футболистите им правеха масажи. По едно време се усетих, че май само на мен ми правят. Взе да ме човърка – абе да не би аз да не правя нещо както трябва? Оказа се, че масажът изобщо не е задължителен, за да си на високо ниво. Четири години бях в „Манчестър Юнайтед“, Пол Скоулс нито веднъж не го видях да прави масаж – нито тонизиращ, нито дълбок. Питам го: „Ти масаж няма ли да пра-виш?“, а той: „Никога не съм правил, не ми и трябва. Чувствам се отлично“. Скоулси ме удивляваше. Без да загарява, излизаше на тренировка и започваше да бие удари. А неговите удари – снаряди, къса мрежата. Без загарявка и масаж, но тренираше яко. Влизаше много здраво. Ако аз го направех, сигурно щях да скъсам връзка, адуктор, мускул. А този железен човек не трепваше. Свършва тренировка, няма стречинг – къпе се, оправя се и вкъщи. А какъв футболист беше само! Пол е поредното доказателство, че всеки играч е различен и трябва да има различни подходи – не всичко, което важи за един, ще важи за друг.

В „Ман Ю“ имахме традиция всяка Коледа да си правим маскарад. Тъй като нямахме почивка, на Коледа имахме празничен обяд. А кой ни сервираше обяда? Служителите на клуба – треньорите, докторът, физиотерапевтите, масажистите,

кондиционните тренинзи и разбира се – сър Алекс. Беше много забавно сплотяване на колектива. Хапвахме, след което имахме програма. Режисьор на програмата беше един от масажистите ни. Актьори бяха играчите от втория отбор. А програмата, естествено – комедия и ирония до припадък. Винаги се вземаха на подбив играчи от първия отбор. Когато можеш да се смееш на себе си пред приятели, тогава си наистина голям. Всички приемахме шегите и се късахме да се хилим, защото това си беше пародия на нашето лично ежедневие. И мен са ме бързикали, естествено. Момчетата излизаха и имитираха играчи от първия отбор. И така се вживявах – как някой ходи, как говори по телефона, какво прави на терена, че създавах огромна емоция. Това беше десертът на нашите коледни обяди.

За да бъде даден клуб успешен на най-високо ниво, трябва всички части от него да осъзнават кои са най-силните качества – и индивидуално, и отборно. Случвало се е на разбор преди мач да чуем: „Имаме отлични футболисти, подавайте им. Имаме Роналдо, нека топката минава по-често през него. Той е много бърз, труден за улавяне. Имаме Рууни, той винаги е подготвен да вкара. Имаме Бербя, той мисли бързо, ще даде хубавия пас. Още преди топката да стигне до него, бъдете готови да тичате, той ще ви намери“. Сър Алекс нямаше проблеми да казва тези неща, което уважавам изключително много. Първо, беше мениджър на отбора и можеше да казва каквото прецени, че е най-удачно преди съответния мач. Второ – нямаше място за притеснения, че някой може да се засегне, че друг е посочен за добър, а за него нищо не е казал – хора с такова мислене просто не са за „Манчестър Юнайтед“. Ние знаехме, че заедно сме най-добрите. А в това влизаше и извличането на най-доброто от всеки поотделно. Нямаше място за средни нито на терена, нито на тренировка, нито на мач! Всеки беше сигурен в своите си качества! Винаги имаше конкуренция на тренировка, на мач – имаше спорове, кавги, стигаше се до разправии и дори сбивания, но всички бяхме водени от желанието за победа и никой не го е вземал лично. Бяхме победители! Спомням си как в националния отбор един ден имахме среща, защото някои от футболистите се сърдели, че са навиквани повече по време на мач или тренировка. И се оплакваха пред всички на тази среща! Гледах, слушах и си мислех: „Никъде няма да стигнете, хора! Така не се калява характер!“. На терена викаш, викаш ти, бориш се, отстояваш своето, всичко, ама всичко в името на победата! Ако аз се сърдех всеки път, когато Гигс, Рио, Скоулс ми викаха по време на мач, трябваше да свикам 921 345 срещи! Не, ако си мрънкач, нямаш място сред най-големите отбори, няма да усетиш шампионския дух, няма да станеш голмайстор на отбора си, ще си останеш малък! За да успееш в съблекалнята на „Манчестър Юнайтед“, трябва и да си много силен психически, защото всички бяха с голямо его заради отличията, които бяха спечелили. За да успееш там, трябва да имаш твърд характер, да не се огъваш, ако някой потърси конфронтация или те предизвика по някакъв начин!

Когато разполагаш с добри футболисти, трябва да ги използваш – много ясно. Колективът при Алекс Фъргюсън беше феноменален. Естествено, във всеки отбор си има един вид йерархия. Така и в „Ман Ю“. Отиваш и срещаш Гигс, Скоулс и Гари Невил, които са там от деца и са там до момент, в който могат да са бащи на сегашните деца в съблекалнята. Истински ветерани, истински лидери. Когато някой от тях каже нещо, трябва да се съобразяваш или поне да го изслушаш. Да показваш уважение към тези великани е най-естественото нещо.

Когато аз отидох през 2008 г., Гигс, Скоулс и Гари бяха на 35, 34 и 33 години. По време на подготовка или по-интензивни тренировки дори самият сър Алекс се

отнасяше с нужното уважение към тях: „Как си днес, ще правим нещо по-тежко. Ще се съобразя, ако ще ти е прекалено. Може да тренираш на по-лек режим“. Този респект и индивидуален подход е нещо, което трябва да се предава. Нормално е, когато си в по-напреднала възраст, натоварванията да са по-лимитирани. А после на мача – спрете ги, ако можете. Но това упражнение, което ние правим днес, тези тримата са го правили хиляда пъти, когато е трябвало. В този момент не могат да извлекат полза от него, но са я извличали дълги години.

След време, когато аз бях на техните години, ми правеше впечатление как извън Англия не осъзнават това. Срецах го и в „Монако“, и в ПАОК. Ако футболист на 20 години работи много здраво, тича все едно го гони звяр, изцежда всички налични сили за много тежка тренировка, а аз, вече на 33-34, кажа: „Това ще ми дойде по-тежко, трябва да го пропусна“, те не можеха да го приемат. Ето един от проблемите с треньора ми в ПАОК Игор Тудор – той не можеше да осъзнае, че в световния футбол има такова нещо като дозиране на тренировките за по-възрастните играчи и индивидуален подход, за да има резултат на мача. Как не можеш да проумееш, че на моменти 34-годишен играч трябва да бъде натоварван малко по-леко от 20-годишен? Това ме изумяваше.

В „Юнайтед“ ежедневно виждах нови неща. Радвам се, че се усетих навреме, че се намирам в извор на футболното знание и трябва да пия вода от него – започнах да си записвам тренировките.

Бях впечатлен и от друго нещо – разбирането за дисциплина и професионализъм беше малко по-различно от това, което бях виждал! В Германия – сядаш на масата, чакаш да дойдат всички и тогава започвате да се храните. Чакаш да се нахранят всички – тогава ставате. Като в старо патриархално семейство. В Англия при Мартин Йол нямаше такова нещо. Сядаш, хапваш, ставаш. Все пак се храним с различно темпо. Ако аз ям по-бързо, а друг преживя едва-едва, не е логично да стоя и да го чакам половин час. После дойде Хуанде Рамос, той пък изискваше всичко това – заедно, заедно, заедно. Да се храним заедно, да стоим, да си говорим. Убиваше ме! Не всички в един отбор се обичат. Който и да тръгне да го обяснява, че е така, ще излъже. Като отидох в „Манчестър“, очаквах да видя нещо подобно – задължителни елементи за дисциплината от „добро утро“ до „лека нощ“. Точно преди дебютния ми мач с „Ливърпул“ бяхме на хотел, вечерята беше в 20 часа. Не исках да закъснявам, в 19,50 бях в ресторанта. Виждам, някои момчета вече са седнали и си хапват. Поглеждам часа – няма грешка. В 20 часа дойдоха други, в 20,10 – следващи. Останах приятно изненадан от свободата относно този детайл. Защото има треньори, които си мислят, че като задължаваш играчите да са постоянно заедно, това автоматично ги прави по-добър отбор. А това дори натоварва. И отново е въпрос за различния подход към различните индивидуалности. Някой може да харесва да виси и да прекарва половин-един час в дърдорене, аз не си падам по празните приказки. Но това не значи, че като излезем на терена, няма да умра за отбора. Предпочитах да умра на терена, отколкото докато чакам някой да се нахрани. Всичко е въпрос и за индивидуалния ти професионализъм. Никой няма нужда от всекидневно допълнително изкуствено натоварване. А точно това е обстановката тип столова в старчески дом – ти си забравил кога си се нахранил, гледаш, че съседът ти по маса дъвче като на забавен кадър. Той няма за къде да бърза, а ти си като затворник, зависим от неговата „скорост“. Минават 10, 15, 20 минути, поглеждаш – същото. Как да сплотява – това изнервя. Идва ти да минеш и да

му шляпнеш един зад врата. А това просто е различен от теб човек – защо някой трябва да ви задължава да се съобразявате до безкрайност един с друг?

Генерално точно това най-силно ме впечатли в „Манчестър Юнайтед“ – свободата на действие и уважението на индивидуалността. Ясната философия, че футболистите са пълни професионалисти – по подразбиране се приема, че всеки знае какво трябва да прави и кое е правилното за него. Имаш помощ – от треньора, от физиотерапевта, от диетолога. Те ти казват какво е полезно за теб, но самият ти си имаш глава и не я използваш само за да дъвчеш в общоприет ритъм, а основно за да мислиш и да преценяваш.

Разбира се, няма как да си напълно чужд на излизането, на изпиването на една бира или две бири след мач. Това е напълно нормално – и в „Тотнъм“ е било така, и в „Ман Ю“. Вече си е до личния професионализъм кой докъде стига. Винаги ми е било странно, когато съм чел за случки в България – този футболист купонясва в дискотека, онзи се напи в чалготека, „къде го има това“? Ами всъщност го има – и по английските отбори има футболисти, които се правят на щайга, има млади момчета, които животът ги дърпа и се забавляват до сутринта по заведения. Но го има и другото, което е най-важното. Ако трябва да си на тренировка в 10, ти си на тренировка в 10. Каквото трябва да направиш на тренировката – правиш го. Ако не можеш – ето това вече е проблем. Да, сигурно има примери, които трябва да бъдат заклеймявани, но съм на мнение, че много от примерите за излизане на футболисти по заведения са преекспонирани, защото това са популярни хора, интересни да бъдат обсъждани. Никъде не е казано, че футболистът трябва да е робот, че всичко човешко трябва да му е чуждо, че не може да си позволи да излезе с приятели. Пак опираме до личния професионализъм – да си концентриран в това, което ти е работата. И когато я вършиш, да я вършиш както трябва. В Манчестър нямаше и къде толкова да се ходи тогава. Всеки в града знаеше къде и ако искаше да види някой футболист, не беше трудно – ходеше се в два ресторанта и един клуб.

Естествено, и там си имахме човек оркестър извън терена. В отборите обикновено има някой, който винаги е насреща за всякакви въпроси и битови проблеми на играчите. Това е най-стресираният човек в клуба. Той е по-стресиран и от треньорите, и от всички в отбора, взети заедно. От моя гледна точка „оркестърът“ трябваше да изкукуригва по няколко пъти на ден. Нашият човек в „Манчестър Юнайтед“ се казваше Бари, викахме му Бас. Винаги беше на линия, телефонът му беше с вечна батерия и постоянно включен. Ако по някаква уникална случайност в миг от денонощието някой го беше хванал с изключен телефон, на другия ден всички дружно го грабвахме как си е позволил да извърши такова престъпление. И почваше голям смях. А с какви неща го занимавахме само!

С битовизми, с наглед дребни и несъществени неща. Но особено за чуждите момчета, той беше изключително полезен. Докато си намериш къща, при плащането на сметките – вода, ток, интернет. Футболистите сме малко разглезени, свикнали сме всичко да се получава бързо – едва ли не като да щракнеш с пръсти и да е готово. С времето трябва да схванеш, че светът не се върти около теб. Но и на мен ми се е случвало да упорствам за някоя дреболия, докато го осъзная. Бас говореше по телефона с един, на втора линия му звънеше друг футболист, звънваше вторият му телефон – трети. Чудеше се на кого да угоди първи. Стрес на макс. Трябва да се е стресирал повече от претенциите, а не да реши проблема или да намери нужното нещо. Но пък той сигурно беше сред най-познатите хора в града. Привилегия си е да работиш

в „Манчестър Юнайтед“. Докато играчите печелиха трофеи, Бас беше шампионът по най-много връзки и контакти в Манчестър. Докато кажеше: „Аз съм Бас от „Манчестър Юнайтед“, трябва ми футболни обувки, трябва ми кола за тест драйв“, затваряше и след минути имахме решение. Със скоростта на светлината. Повече време му отнемаше да ни изслушва. След време назначиха и помощник на Бас, защото той трябваше да е магьосник, за да се справи с целия водопад от изисквания. Беше като водещ на предаването „Милион и едно желания“. А в същото време – винаги усмихнат. Страшен образ. Имахме такъв отговорник и в „Тотнъм“, но напливът от желания нямаше нищо общо с този в „Юнайтед“.

Дяволски добри

А с какви футболисти и личности ме събра пътят ми само!

Още минал не минал днешният ден на Карингтън, няхах търпение да дойде другият. Ако тренировката ни беше в 10 сутринта, в 10 без 15 всички излизахме и автоматично започвахме да играем квадрати. Малко хора разбират значимостта на квадрата. Това е едно от най-важните упражнения във футбола! Правехме го преди всяка тренировка. Развиваш почти всички качества, които ти трябва в мач. Притежание и контрол на топката, техника, периферно зрение, мислене няколко хода напред, четене на играта... Защото всъщност мачът е един по-голям квадрат, в който се стремиш да задържиш топката, докато другият отбор се опитва да ти я вземе! И разбира се, искаш да вкараш повече голове от него!

Първите ми спомени от момчетата са прекрасни. Наред със сериозната работа – страшни бъзици. Роналдо, Рууни, Евра и Рио бяха най-големите шегаджии, закачаха се постоянно. Рио говореше най-много от всички. С Гари Невил си разделяха честта да са шампиони по ораторско майсторство в съблекалнята.

Останах изключително изненадан от прибраността на Гигс и Скоулс. Те не говореха изобщо. Като мен – същата история. Даже на моменти по-малко, което не мислех, че е постижимо. А авторитетът на тези хора във футбола го знаят всички. И да видя, че те са толкова скромни, беше сред най-големите изненади за мен. Очаквах да говорят постоянно, а те просто идваха, тренираха като по учебник и се прибираха вкъщи. На другия полюс беше Гари Невил – той вземаше отношение постоянно, и за себе си, и за Гигси и Скоулси, взети заедно. Но пък Гари е толкова готин, че спечели уважението ми от раз. Може и да говореше за трима, но и тренираше за трима. Работеше здраво, знаеше какво може и това правеше. Дружелюбен към новодошлите, помагаше им да се приобщат към отбора.

Трябва да съм страшен късметлия, за да ме срещне съдбата с дяволски добри футболисти и уникални хора в „Манчестър Юнайтед“.

Едвин Ван дер Сар

Той не се движи, той се носи. Като ходи, все едно плава. Знае всичко, разбира от всичко. Тайно го наричах Професора. Понеже Едвин беше най-възрастният в отбора, ако имаше диспут, ако имаше въпрос, ако нещо трябваше да се решава – питаше се Ван дер Сар. Професора. Той беше като вожда на племето. Министър по всякакви въпроси. Когато влезеш за първи път в автобуса на отбора, трябва да си намериш място. Ако си дошъл по-рано, може да седнеш на мястото, на което стар играч си стои

от дълго време. Обаче рискуваш да те вдигнат. Никой новобранец не иска да му се случва. Е, ако си по-голямо перде и голяма фигура, може да седнеш и да ти се размине – някой ще те бъзикне, но „собственикът“ на заетото от теб място деликатно ще се направи на разсеян и ще седне другаде. Когато пристигнах в „Манчестър Юнайтед“ и заварих истинско съзвездие от футболисти, бях направил план: „Няма да влизам първи в автобуса, да не взема да седна на мястото на Гигс“. Реших да изчакам да влязат другите, да се кача след тях и да седна където има свободно място, за да избегна конфузни ситуации. Но не бях взел под внимание един факт, тъй като все още не го знаех. Ако тръгнахме за някъде в 7 часа, всички се появяваха в 7 без 1 минута. Не в 7 без 7, дори не в 7 без 5. Все едно стояха някъде зад ъгъла, събираха се и чакаха да стане 7 без 1, за да се появят. Аз бях дошъл в 7 без 15. Нямаше никого. Стоя прав 5 минути, 10 минути... Пристигнаха двама-трима. Дотук бях с плана: „Ебал съм му мамата, влизам и сядам“. Оглеждам се вътре, чудя се къде да седна, лутам се и решавам: „Ще седна най-отзад вдясно“. Там имаше масичка. На късмет бях уцелил място, на което никой не седи. Стана 7 без 1. Започнах да наблюдавам кой къде си е избрал да седи. Видич беше от другата ми страна. Роналдо беше до него. Евра беше срещу мен – на масичката. До него – Джи-Сунг Парк, те си бяха добри приятели. По едно време виждам Едвин да се носи с неговата си плавна походка. Омагьосвах го наум: „Не, моля ти се, не сядай тук. Двама гиганти няма къде да си поберем краката“. Пуф, седна до мен: „Ооо, Берба!“. Засмях се: „Ооо, Едвин, ти ли седиш до мен?“. А той: „Да, това ми е мястото, ще си пътуваме заедно“.

Ед постоянно се опитваше да ме вкарва в разговори и да ме социализира. Впоследствие разбра, че наистина не обичам много-много да говоря, пазя си личното пространство и по път си гледам филми. С усета и опита си на Професор се насочваше към разговори с другите хора. Едвин е голям симпатяга. Една година бяхме съседи – живеехме в един комплекс със семейството му, преди аз да се преместя. Усмехнат, положителен герой. Никога не съм го виждал ядосан и разярен до краен предел. Дори да сме загубили някой мач, дори да са му вкарвали гол, той винаги излъчваше спокойствие. Нормално беше като по-опитен да се развика на някого, ако е сгрешил. Но не – тренираше здраво въпреки годините си, и не внасяше и грам смут. А на терена – пак спокоен и пак Професор. Играеше отлично и с ръце, и с крака. Един от най-добрите вратари в света при играта с крака. Така зад гърба на защитата имаш не само вратар, но и още един таен защитник. Вдъхваше ни огромно спокойствие. Особено на Видич и на Рио, които знаеха, че в труден момент могат да върнат назад и нищо няма да се случи. А за високите топки да не говорим. Суперсила като вратар, суперпич като човек. Единственото, за което му завиждам и на него, а и на всички вратари, е, че могат да играят до 40-41 г. Когато Едвин преминава в „Манчестър Юнайтед“, е почти на 35 г. На 35 г. да идеш в „Юнайтед“ и да станеш легенда – уникално! Разказа ми смешна история. Бил още играч на „Фулъм“. Един ден телефонът му звъни. Звъни, звъни, а той не го вдига. И получава гласово съобщение: „Здравей, Едвин. Аз съм Алекс Фъргюсън. Искам да поговорим“. Ван дер Сар помислил, че някой си прави бъзик с него и изтрил съобщението. Обаче сър Алекс като иска нещо, го постига. Беше намерил начин да стигне до Едвин. А той се плеснал по челото – не било майтап значи... Каза ми: „На 34 г. да чуеш от Алекс Фъргюсън, че те иска в „Манчестър Юнайтед“ – беше като сбъдната мечта“.

Неманя Видич

Моят сръбски брат. Той беше като ветеран от войната. Със сплескан нос, който показва, че ако трябва, влиза и с главата напред в боя, но трябва да го спечели. Винаги, ама винаги и всичко правеше на сто процента. Беше хиперактивен – и на терена, и извън него. Обича много да общува, постоянно говореше. Моя пълна противоположност. И в същото време толкова близък. Е, от време на време се налагаше да му повтарям: „Брате, стига си говорил!“. Неманя беше моята първа и най-силна връзка с отбора. Когато отидеш в нов отбор, търсиш най-близкия човек като националност и език. Нуждаеш се от усещането, че си вкъщи. За да се интегрираш по-успешно, трябва останалите да те приемат по-бързо и такъв по-близък човек може да ти обясни тънкостите и спецификите на клуба и на отбора, в който си дошъл. Видич беше този човек за мен. Нямах проблем да говоря и с другите момчета, английският ми го позволяваше, но някак си е друго, когато питаш човек, близък до твоята национална култура. Видич беше машина – няма значение на мач или на тренировка. Налагаше всички здраво по време на тренировките. Много пъти се стигаше до разпавии с футболистите, които трябваше да играят срещу него, защото Вида не цепеше басма на никого. Риташе, все едно се е появил най-опасният му съперник в най-важния мач. Дали преди истински важен мач, дали след мач, когато уж трябва да се подходи по-леко и предимно за възстановяване – без значение. За Вида всеки ден на Карингтън беше мач. Засилва се и ще ти отнесе крака, трябва да бъдеш постоянно нащрек. Затова никой не обичаше да се мота в зоната на Видич. Сигурно една от най-често повтаряните мисли на играчите преди тренировка е била: „Дано днес Видич е от моя отбор за мачлето“. Вживяваше се, старасеше се, раздаваше се много. Типичен балкански субект. Но светъл. Умираще за отбора. Той буквално би влязъл в огъня за всеки съотборник. Идеално допълнение на Рио Фърдинанд. Рио не правеше шпагати, но за сметка на това Неманя през минута политаеше върху тревата. Хвърляше се самоотвержено – по задник, по лице, чим му е влязъл в устата, вади трева от ухото, но съперник не пуска без бой. Като го погледнеш след мач, верно все едно идва от битка. Насинен, поожулен, екипът му скъсан, а той – доволен. Ако имаше прострелна рана, но сме победили, той щеше да върви гордо и да си говори, без да усеща болка. Трябва да му кажеш: „Вида, имаш рана от куршум“, за да разбере. Но и тогава би ти отвърнал: „Нищо, ще ми мине, нали спечелихме!“. Много съжалявам, че заради травма този самопожертвувателен боец бе принуден да спре с футбола по-рано. А можеше да даде още много! Страшен пич, страшен играч. Истинска машина против голове.

Рио Фърдинанд

Идеалното допълнение на Видич. Рио не млъкваше, беше фабрика за приказки. Ако оставиш Рио и Гари Невил в една стая, ще си говорят, докато не умрат. Даже няма да им остане време да се сетят, че стаята е отключена и може да сменят обстановката, защото ще им е изключително интересно. А Рио дори да го оставиш сам в стая, пак ще си говори – ще накара и стените, и лампата да го слушат. Винаги е компетентен по всяка тема – независимо дали е прав, или не. Голям пичага. В съблекалнята седях до него. От едната ми страна беше Андерсон, от другата – Рио. Андерсон беше поразхвърлян от мен, което си е постижение. Шкафчетата са измислени, за да си

прибираш дрехите вътре, но той явно не беше осъзнал това човешко изобретение – една дреха висеше от моето шкафче, други стояха разпилени пред моето шкафче. Веднъж се ядосах: „Андо, това е твоето шкафче, това е твоята половинка, мен виждаш ли ме да навлизам в твоето пространство?“. С Рио постоянно му правехме забележка, защото от другата страна той се прехвърляше и пред шкафчето на Фърдинанд. Никакъв ефект. Легендата Рио беше от малцината в съблекалнята, можещи да си помислят за конкуренция с Джи по получаване на колети. Постоянно му пращаха обувки, дрехи. А той веднага се накипяше с новото нещо и се обръщаше към мен: „Виж как ми стои, виж как ми стои на тялото, ебаси мускулите имам! Роден манекен съм“. Изключително ведър човек. Да ръси глупости, за да създаде настроение и да съсипе приятелите си от смях – винаги беше на първа линия. Заразяваше всички с позитивното си излъчване. Тренировките на моменти му бяха дозирани заради проблеми с кръста. Там не се влагаше много, пазеше се за мачовете. Но пък на мачовете – да не срещаш Рио на пътя си! Един от най-интелигентните защитници, с които съм играл. Винаги опитваше да е с ход или два преди нападателя, за да реагира. Ако си нападател и се обърнеш надясно, Рио вече знаеше, че ще се обърнеш надясно, разчитайки за миг начина, по който си застанал с краката, или как си заходил. Докато поведеш топката, Рио вече ти я е откраднал. Ако следва пас, той опитва да разчете подаването и траекторията, за да бъде където трябва. Затова и не му се налагаше да прави шпагати. Толкова бързо е отнасял, че гледа да не нарани перфектното си тяло, но представете си колко интелигентен трябва да си, за да стигаш първи до топката и да не ти се налага да се хвърляш на шпагат. Супердопълнението на Неманя. На Рио все му се въртеше бизнес в главата. Действаше като активен футболист, но мислеше и за след това. Отвори прекрасен ресторант в Манчестър. Рано започна да се изиявява като коментатор. Искаше да продуцираме филми. Правех му евала, че гледа откъд футбола. А в Манчестър той си беше олицетворение на футбола. Рио винаги беше в центъра на купона, забавляваше хората, грижеше се на никого да не му е скучно. Същият като Еврата – даже на моменти тези класни шоумени си пречеха. Не се знаеше кой говори повече и кой съумява да угажда повече на другите.

Патрис Евра

Наричаше ме „моят брат от друга майка“. Той ми се радваше най-много от всички. Природно здрав и атлетичен. Не ходеше много във фитнеса, но наредил плочките, гърдите, мускулите. Отделно има нисък център на тежестта. Труден за преодоляване. Хем здрав, хем отскоклив. Отскокът му беше забележителен. Аз уж съм високо момче, а ми беше трудно и при високите топки, и при гардирането срещу него. И на тренировка се раздаваше – колкото е шоумен извън терена, толкова е напорист на него. А на мачовете – концентриран до мозъка на костите си. Преди мач се опитваше да вкарва настроение в отбора. Евра беше диджеят в съблекалнята – пускаше музиката, избираше песните. А и дори след мач, ако бяхме загубили, проявяваше лидерски качества – успокояваше отбора. Неслучайно получи и капитанската лента. С Евра живеехме наблизо. Ходехме заедно с такси до гарата на влака. Уж си делеяхме таксито, но той не обичаше да плаща. Плащаше си с шоупрограма. С Джи-Сунг Парк бяха много добри приятели. Противоположности, които се допълват. Джи беше помълчалив и от мен, а Евра на моменти говореше повече и от Гари Невил. А е почти невъзможно да се отнеме титлата на Гари в тази дисциплина. Евра не спираше да

говори на Джи, а Парк само му кимаше с глава. Така течеше тяхната комуникация – винаги се говореше, макар единият почти винаги да мълчеше. В автобуса, в таксито, по влакове, при разбори – с Евра винаги седяхме наблизко. В съблекалнята седеше до Джи. Когато Парк беше затрупан от кашоните с подаръци, най-облагодетелстван беше Еврата. Дори Джи още да не беше дошъл, Евра отваряше някой кашон и осъществяваше митнически контрол. Ако нещо му харесаше, си го вземаше: „Джи, това беше в твоя кашон, но съм сигурен, че е изпратено за мен. Нали знаят, че сме си заедно, пратили са го с твоя колет“. Патрис винаги приветстваше новите в съблекалнята, за да ги предразположи. А и той говори английски, френски, италиански, оправяше се на испански и португалски. Правя му евала, разбираше се с всички. Евра винаги се радваше първи на моите голове. Това много ме кефеше. Вкарвам. Обръщам се. Евра вече се е залетял и се мята върху мен. Искрена радост, че съм се представил добре. Моят брат винаги беше до мен.

Гари Невил

Малкият Професор! Само защото беше по-малък на ръст от Ван дер Сар. Но иначе – компетентен по всички въпроси! Влизаше в разгорещени спорове и диалози с почти всеки и на всевъзможни теми. Любовта му към „Манчестър Юнайтед“ беше безгранична. Пълнен професионалист. Знаеше кои са силните му страни и залагаше на тях, знаеше кои са слабите и се опитваше да ги усъвършенства. Вечно усмихнат и готов за разговори и шеги. До момента, в който започне тренировката или мачът. Тогава се появяваше другият Гари – безкомпромисният, отдаденият, готовият да умре на терена за отбора си! Знаеше, че няма качествата на Бекъм или Гигс и си го признаваше, но компенсираше с труда си. Помня как един път ми каза: „Берба, виждаш ли ги онези малките момчета?“. И посочи към другия терен, където тренираше вторият отбор. „Има много талантиливи играчи. Аз никога не съм бил от най-талантиливите или техничните, имаше много по-добри от мен на моя пост, но ето ме тук вече 20 години. Защо? Защото винаги бях един от най-трудолюбивите. Знаех, че нямам техниката на Гигс или погледа на Скоулси, но и знаех, че ако тренирам винаги на сто процента, ще компенсирам всичко, което ми липсва!“. Респект, Гари! Трудът му го беше възнаградил и го беше направил един от най-успешните десни бранители в света! Отделно от това бизнес нюхът му беше много развит и след края на кариерата си е и успешен бизнесмен.

Райън Гигс

Галактиката в историята на „Юнайтед“! Човекът, който ми прати съобщение да ме приветства още преди да сме се запознали. Първото впечатление говори всичко за този извънземен футболист и свръхземен човек. Пълнен професионалист. Атлет по природа, спортист за пример. Баща му е тъмнокож – по принцип те са по-атлетични. Предполагам, че още на генетична основа се е получил перфектен микс. Райън беше като солета, но се готвеше интензивно. Да, на някои тренировки мениджърът му даваше почивка заедно със Скоулс и Невил. Но самият Гигс знаеше как да тренира – кога трябва да настъпи, кога да отпусне. Познаваше тялото си перфектно. Формата му вероятно се дължеше и на йогата, която практикуваше. Покрай него се запалих и аз. Правеше йога три пъти седмично: „Берба, с годините еластичността ми се губи, не съм

толкова бърз и подвижен. Трябва да се подържам, за да мога да играя повече време. Йогата ми дава това чувство на увереност в себе си и тялото си. Трябва да пробваш“. Пробвах. И йога упражненията станаха част и от моя живот. Гигс е много тих и свит. Ако имаше някои в съблекалнята, които говорят по-малко от мен, това бяха Гигс, Скоулс и Джи-Сунг Парк. Скромността на Гигс и Скоулс – хора институции, ме изненада. Неведнъж вече казах, че винаги съм харесвал хората, които не си губят времето в празни приказки. А когато говорят, казват качествени неща и те карат да се заслушаш. Може да беше рядко, но когато Гигс и Скоулс имаха да кажат нещо, другите спираха да говорят и слушаха. Има капитани на отбори, които преди мач започват да викат, да се надъхват, искат да ги чуе целият стадион. В доста случаи пунтират лидерски качества – викат заради самото викане, не защото имат какво да кажат. Веднъж-дваж на гол ентусиазъм и маймунски звуци може да мине, но лидерите в исторически и дългосрочен план са друг тип. Такива като Гигс. Когато той ни извеждаше с капитанската лента, обичаше да ни повежда с пример. Да, казваше по някоя дума в съблекалнята и в тунела, но той предпочиташе да говори с игра. Показваше лидерските си качества на терена, окуражаваше съотборник, ако има нужда. Виждал съм го само веднъж-два пъти да си изпусне нервите. Ако се напише учебник за професионализъм във футбола, на корицата трябва да пише името на Райън Гигс. Неслучайно стана рекордьор по мачове за „Манчестър Юнайтед“, рекордьор по двубои във Висшата лига, рекордьор по титли във Висшата лига, рекордьор по асистенци и по какво ли още не.

Пол Скоулс

Съавтор на Райън за корицата на учебника по професионализъм. Скоулси бранеше личното си пространство повече и от мен. Трудно допуска хора до себе си. Но разбереш ли го като човек – суперпич. Чувството му за хумор – уникално. Хем има афинитет към черния хумор, хем носи здраво на майтап. Ако не разбираш този тип хумор, ще се засегнеш лесно. Но за мен беше идеален – моето чувство за хумор е на нивото на уменията ми да укротявам топката, така че със Скоулси се разбирахме перфектно. Когато си говорехме де, защото и двамата предпочитаме да мълчим. Скоулси излизаше без загарявка и започваше да праска шутове, които биха съборили Китайската стена. Целеше с топката футболисти, треньори – когото си набележи. Първо – набележи ли си, уцелва. Второ – никой нищо не може да му каже. Кракът му – огромен. По-къс от моя, но два пъти по-широк. По време на тренировка Скоулс беше същият, какъвто го виждаме на мач. Раздава се, тича, удря, блъска. Не груб, но всеотдаен. Беше пример за всички. Въпреки годините си – без масаж, без загарявка, излиза, бяга и ще те скъса. Беше голямо удоволствие да играя с него! Знаех че ако съм в добра позиция, винаги щеше да ме намери с един от марковите си пасове. А това се случваше често. Неслучайно Иниеста, Зидан, Шави определят Скоулси като един от най-добрите играчи на своята позиция. Феномен!

Майкъл Карик

Майкъл излъчваше спокойствие и увереност в действията си. И на терена, и извън него притежаваше лежерност и спокойствие, каквито приписват и на мен. Наистина си приличахме по това. Разбрах се перфектно с него на терена и доста пъти именно

той беше предишният владетел на топката, когато вкарвах гол. Виждането на играта, докосването до топката и пасовете му бяха на световно ниво. Четеше играта ход напред и знаех, че докато топката пътува към него, вече е прочел ситуацията и трябва да съм готов за паса му. Той е от малкото футболисти, за които дори противниковите фенове ще кажат добри думи. Също като мен, и той беше пристигнал от „Тотнъм“. Но за разлика от мен – 10 г. след моята поява при него в „Юнайтед“, когато аз пишех тази книга, той все още беше част от отбора на „Ман Ю“, макар и в тренировъския екип. Свидетелство за професионализма му и разбирането му за футбола. Джентълмен в пълния смисъл на думата!

Джи-Сунг Парк

Човекът, който можеше да тича една седмица, без да спира! Черноработникът на отбора. Никога не се оплака от нищо. Дисциплината му беше феноменална както на терена, така и извън него. Покриваше всеки периметър от игрището и когато мениджърът му поставеше персонална задача да пази някого, можех да се обзаложа, че този човек трудно ще пипне топката. Само питайте Пирло, когато играхме с „Милан“! Джи е тих и затворен човек, който говореше колкото мен. Чувството му за хумор обаче беше много развито и когато го пускаше в действие, винаги се смеехме. И то най-вече на гърба на Евра, защото то беше насочено предимно към него! Можеш да разбереш изцяло какво е Парк само когато отидеш в Азия и видиш как хората го гледат, крещят името му и го боготворят. Няма Роналдо, няма Рууни – там Джи беше жив бог.

Съжалявам, че не можа да дойде на *AllStars* мача през юни 2017 в София. А много искаше. По това време Джи беше студент в Италия и точно в този ден имаше изпит. На няколко пъти предложи да сменим датата, което в неговия случай се равняваше на свръхжелание да бъдем отново в един отбор.

Антонио Валенсия

Тони, или както аз го наричах *The Beast* (Звярът)... Беше всеки ден във фитнеса – преди тренировка, след тренировка, някой път по време на тренировка. Един от най-здравите, мощни и стабилни футболисти, с които съм играл. Изключителен професионалист и скромен човек. И в същото време – безкомпромисен на терена. Винаги ми беше интересно и предизвикваше у мен желание по време на тренировките да съм срещу него, за да се сборим за топката. Така можех да се тествам – ако видех, че при удране рамо в рамо губя баланса си, значи ми трябваше още работа във фитнеса. Тони и Видич ми бяха барометрите за това. И двамата бяха много здрави и балансирани. Когато играехме заедно, Тони все още беше използван най-вече като дясно крило. И щом топката попаднеше в мен, той знаеше, че ще се опитам да го изведа зад защитата на противника, и се стараше винаги да е готов. Постоянно му обяснявах, че когато я центрира след това, трябва да търси само мен, а той само ми се усмихваше и сигурно си мислеше: „Берба, айде моля ти се, не ми обяснявай, ще я центрирам където преценя“... Но въпреки това му пробивах мозъка с моето желание да ми я подава. Много дисциплиниран и като мен не говореше много. Но говореше с игра. Можеше да тича цял ден, без умора и неслучайно впоследствие заигра като десен бек и цялата дясна зона стана негова. Машина. Заслужено стана и един от капитаните на отбора.

Дарън Флечър

Казвахме му сина на Съра. И въпреки че се шегувахме, беше ясно, че Фъргюсън имаше специално отношение към него. Но то си беше заслужено. Флеч е от тези футболисти, които може и да не ги забележиш по време на мач, но те са там и си вършат работата. Дават нужния баланс на отбора. Изпълняват инструкциите на треньора и си свършват работата както трябва. Въпреки че беше слаб на вид като мен, имаше доста сила и баланс в него и беше доста твърд в единоборствата. И Флеч като Джи е от черноработниците, без които нито един отбор не може. Можеше да тича без умора и е изял доста псувни, докато сме правили разни бегови упражнения. Шотландският боец на шотландския ни тренер!

Джон О'Шей

Шейзи можеше да играе на всяка позиция на терена. А винаги съм твърдял, че за да можеш да играеш на почти всички позиции, трябва да си добър играч! Също като Флеч, и Шейзи беше от хората, които си вършеха работата перфектно, без да се набиват на очи. Винаги можеше да се разчита на него, а и беше здрав като вол, типичен ирландец. Каквото и да се изискваше от него на терена, го правеше, и то много добре. Човекът, който ми центрира топката за победния гол срещу „Ливърпул“ и ми наду главата след това за тая заслуга!

Уейн Рууни

Дошъл от „Евертън“, върнал се, изненадващо за мен, в „Евертън“. Той е като Гигс и Скоулс – с усещането, че не един, ами два живота е прекарал като играч на „Манчестър Юнайтед“. Уейн е марка на „Манчестър Юнайтед“. Кой друг да бие рекорда на сър Боби Чарлтън за голмайстор №1 в историята на клуба? Уейн също беше много позитивен, приятелски настроен към всички. Майтапеше се страшно, но когато трябваше да е сериозен, тренираше здраво. Не отдаваше голямо значение на фитнеса, но пък и така си беше здрав като вол. Природно здрав. Като се съблече, и го виждаш, че по натура си е здравеняк. Вероятно се дължи на израстването му по работническите квартали в Ливърпул, където като дете е тренирал бокс. Един ден ми обясняваше за тази своя страст и за уменията да се боксира. Може би е бърхтал достатъчно упражнения в опита си да стане боксьор и затова после нямаше нужда от фитнес, когато беше стигнал върха при футболистите. Никога не го видях на лежанката или пък да прави коремни преси във фитнеса. За разлика от Роналдо, който извън официалната тренировка беше или във фитнеса, или в басейна. Рууни разчиташе повече на таланта си и на тренировките на терена. След занимание оставаше доста да упражнява свободни удари. И тренировките му носеха успех. Усъвършенстваше се във всичко, което смяташе, че ще му донесе резултат на мача. Обичаше да влиза отляво навътре и с десния крак да стреля – или в далечния, или в близкия ъгъл. Знаеше това и насън, но не спираше да го тренира здраво.

Извън тренировъчния процес нормално всеки си има личен живот. Тръгваш си от базата, прибиращ се при семейство, близки и приятели. Рядко можеха да се видят играчи нонстоп заедно – и във футболния, и в извънфутболния живот. Да, имаше някои приятелства и извън Карингтън. Но при Уейн беше още по-сложно. Той беше

звездата сред звездите. Постоянно го преследваха папараци, гонеха го, снимаха го. Не можеше да се отпусне. Обаче пък на терена, пред погледите на всички така се отпускате, че съперниците още плачат.

Наричахме го Уаза. Широката аудитория дори не може да разбере какви изумителни хора са тези футболни звезди. Като четат по вестниците и гледат по телевизията, си създават мнение от дистанция: „този е такъв“, „онзи е онакъв“. Представят си арогантни хора с голямо его. Не че никой никога не си е позволявал да бъде и такъв, но в повечето случаи това не важи. Такъв е и Уейн – необикновен, но напълно нормален човек. Като Роналдо, като Евра, като Видич. Никога не е отказал снимка или автограф, ако е имал време и възможност.

Разбрахме се отлично с този изключителен симпатяга. Харесваше ми, че не е егоист. Ако видеше човек в по-добра позиция, макар и той самият да имаше шанс да вкара, търсеше възможност да подаде. Ако имаш качества, Уейн ти даваше място да изгрееш. Не претендираше с „аз“, „аз“ и „аз“. При Уейн имаше „ние“. Може би и затова всичко ни вървеше – и разговорите, и шегите, и футболът заедно. С този огромен пич да ти е кеф и да играеш, и да се бъзикаш. Само на терена с него шегата не бива. Това е Уейн Рууни – титанът, надминал сър Боби Чарлтън за голмайстор на Англия и голмайстор на „Манчестър Юнайтед“.

Кристиано Роналдо

Примерът за всеотдайност в работата и за професионализъм си има име. Кристиано Роналдо. Реално прекарахме една година заедно в „Юнайтед“. Периодът с него беше наистина интересен. Той тренираше най-много от всички! Факт, потвърждаван от всеки, с когото съм разговарял. Имах възможност да го опозная и като човек до някаква степен. Беше готин тип, забавно момче. Беше автор на много шегички, но и носеше на бъзици. Така разбирам аз истинските пичове. В съблекалнята всеки се гъбаркаше с всекиго. Единственият шанс да се отървеш е да не си в нея. Но маниерът на работа на Роналдо беше безупречен! Лично аз не си спомням да е пропуснал тренировка. На всеки се случва да пропусне поради обективна причина, особено пък в Англия, където графикът е жесток, а често си с по три мача седмично. Но за тази една година заедно не се сещам Кристиано да е отсъствал и от една тренировка. Стигна толкова далече заради амбицията си и желанието да учи и усъвършенства себе си!

Като един от най-известните хора изобщо по целия свят в нашето съвремие, често съм виждал медийно да му създават образ на човек, какъвто всъщност той не е. Аз лично съм впечатлен и от човека Кристиано – знаещ и можещ да показва респект. Спечели първата от редицата си „Златни топки“, току-що беше покорил световния връх, където е и днес. Държеше се прекрасно с всички. Тренираше като вол. После се прибираще за фитнес, плуване – всичко, което му помагаше да се развива. Ако има нов синоним за професионализъм, предлагам това да е Кристиано Роналдо. Убеден съм, че с всеки следващ ден от кариерата си е преоткривал разбиранията за професионализъм. Машина за тренировки, момче, което не престава да си поставя цели и да ги изпълнява, и същевременно – забавно. Няма по-заслужен успех от неговия и за мен беше удоволствие, че имам възможност да играем заедно. А и той вкара може би най-лесния гол в кариерата си след може би най-великата ми асистенция – срещу „Уест Хем“ след онова завъртане на аутлинията и още го чакам да ми благодари!

Луиш Нани

Нани е от тези футболисти, които си имат всичко. Атлетичен, бърз ляв и десен крак, техничен. Тренираше здраво и професионално. Винаги с усмивка. На него, също както и на Валенсия, се опитвах да му обяснявам, че когато центрира топката, трябва да търси мен. Но на Луиш по-често му се случваше да завърши с удар към вратата. А шутът му наистина беше много добър. Нещо, което той тренираше и прилагаше по време на мач. Познавах го като играч и не ми беше трудно да разбера кога ще я центрира и кога ще шутира към вратата. Така ми беше лесно да се позиционирам. Винаги се радваше искрено на головете ми, особено ако той ми беше асистирал за тях. Той беше съотборникът ми, който центрира за моя гол със задната ножица във вратата на „Ливърпул“.

Карлос Тевес

Беше затворен също като мен. Нямахме и много време да се опознаем. Явно бях привлечен за негов заместник и след първата ни година заедно той си тръгна. А и Карлос не говореше английски. Беше играл в „Уест Хем“, после две години в „Юнайтед“, преди да премине в „Манчестър Сити“. Той избягваше да се влага в тренировките, но в мачовете беше като фурия. Тевес можеше да тича три дни, без да спре. Голям работохолик по време на мачовете. Пазеше си енергията и буквално експлодираше. Първият ми пряк спомен от него е, когато се засякохме – аз в „Тотнъм“, той в „Уест Хем“. Игра в мача, в който ги бихме 4:3, след като ни поведоха 2:0. Вкара от пряк свободен удар. В „Манчестър Юнайтед“ не сме си комуникирали много, просто той не говореше английски, а аз – испански. Но проблеми не сме имали. Предполагам, било му е тъпо, че аз дойдох като негов заместник, но нищо лично – част от футбола е. Карлос имаше прекрасни качества за нападател. Когато две години по-късно се борехме за голмайсторския приз в Англия, беше много интересно. Единият си беше тръгнал от „Юнайтед“, другият дошъл на неговото място, но конкуренцията продължаваше. Винаги съм обичал класната конкуренция. А в лицето на Карлос я имах. И като партньори имахме добри взаимоотношения, макар рядко да намирахме начин вербално да комуникираме. Но добрите футболисти се разбират където трябва, не е нужно да си говорят извън терена.

Великият „Юнайтед“

„Манчестър Юнайтед“ беше място за големи, място за известни. Разказах ви за запознанството си с Боби Чарлтън в минутите преди първия си мач. Легенда и човек, когото с радост срещах в дните си на Карингтън.

Понякога в базата идваше и друг легендарен бивш футболист на отбора – Брайън Робсън. Същият благ човек. От много хора, включително и от сър Алекс, сме слушали какъв борец е бил той, как се е жертвал за отбора, как се е хвърлял от защита в нападение и обратно при нужда. Когато тези велики фигури се засичаха на Карингтън, бяха като образец за уважение между най-големите. Правеше ми впечатление как са запазили уникални отношения. Понякога може да познаеш дали даден човек е бил футболист само по фигурата, по телосложението, по краката, ако щеш. Брайън Робсън имаше типичната фигура на футболист. А на лицето му беше изписано, че е бил и боец. Имах честта да стоя и да говоря с него. Мярнах белег, загледах се – лице,

издълбано от битки по футболните терени. Здравеняк. Типичен англичанин. А като почнеш да говори за футбол с дрезгавия си глас, получавах душевен оргазъм, че съдбата ме е срещнала с този човек.

Имах щастието да се запозная с доста известни личности покрай „Манчестър Юнайтед“. Един фрапантен случай. Тренираме си на Карингтън – обикновен ден. Играем мач, хвърчим, викаме си. Концентрирани сме върху тренировката. По едно време някой пита: „Абе, това не е ли Марадона?“. Спряхме. Всички обърнахме погледи в посока към съблекалните. Фъргюсън водеше някого. Докато бяха далече, започнаха подхвърляния: „Това е Марадона“, „Абе, ти луд ли си, как ще е Марадона?“. Но двамата се приближаваха и всички установихме, че това си е точно Марадона... Забравихме и тренировка, и всичко. Стоим и наблюдаваме Марадона в унес. Шефът извика: „Момчета, елате да се запознаете“. Гласът му ни извади от унеса. Разприпахме се като сърнички. „Няма нужда да ви казвам кой е това, искаше да ви види, да ви пожелае успех.“ Ние не казахме нищо, в първия момент бяхме като малки деца пред продавач на сладолед. Великият Диего Армандо Марадона беше дошъл да ни види. Е, имаше си и съвсем конкретно обяснение – тогава той беше селекционер на Аржентина, беше пристигнал заради Тевес. Но беше поискал да дойде да поздрави отбора. Това беше единственият път, в който съм виждал всички футболисти на „Манчестър Юнайтед“ да стоят мирно и да гледат така, все едно Господ е слязъл от небето. Дон Диего каза няколко думи, а ние продължавахме да стоим и да го гледаме. Направихме си снимки. Съвсем бяхме забравили, че сме на тренировка. След тренировката се засякохме и в столовата. Марадона се приближи към мен: „Берба, как си?“. Останах като гръмнат. Самият Марадона ме познаваше. Но вече споменах – в „Манчестър Юнайтед“ ли си, те познават всички, дори и боговете. Поговорихме малко. С него имаше и преводач, който помагаше. Беше чест за мен. Ценен спомен.

След време – дежавю. Тренираме си и мениджърът се задава откъм съблекалните. До него този път крачеше гигант, стърчащ с две глави. Юсейн Болт. Пак спряхме тренировка и се събрахме. Юсейн Болт е голям фен на „Манчестър Юнайтед“, но пък и футболистите на „Манчестър Юнайтед“ бяхме фенове на неговите невероятни постижения. „Знаете, че съм запален привърженик на „Юнайтед“. Възползвах се от възможността да дойда и да ви видя“, каза той. И започна порция от шеги и закачки, а като видя топката, поиска и той да се включи. Разказа няколко истории, заболяха ни коремите да се хилим. Голям ентусиаст, голям симпатяга. Позитивен пич, велик шампион, с когото се радвам, че се срещнах.

В клуба постоянно идваха известни хора – не само футболисти и спортисти, идваха музиканти. Всеки искаше да се докосне до величието на „Манчестър Юнайтед“.

Част от ежедневието ни беше да виждаме как идват бивши футболисти, за да гледат тренировка и да обменят опит или по-скоро да крадат знания от сър Алекс Фъргюсън. А и мястото беше много готино, обстановката беше приветлива.

Запомнил съм нещо от моя мениджър, като сме си говорили. Обясняваше ми, че за него е много важно да не прави промени в състава на хората, с които работи. Домакинът беше 26 години в клуба, колкото и сър Алекс. Докторът – 15. Другият доктор – и той близо толкова. Работещите с отбора бяха служители от по над 10 години. Това не беше отбор, това беше семейство. Имаше общност и сплотеност, които Фъргюсън не обичаше да нарушава. Не обичаше, а и не му се налагаше да уволнява, защото членовете на семейството бяха отговорни за другите членове от семейството. На него не му се налагаше да обяснява, всички се познаваха, разбираха

се и без думи. Това беше основата за успехите. Тези хора не бяха видими, но те бяха най-важните. Хората, които се грижеха за нас, футболистите.

Това не важеше в такава степен за помощник-треньорите, защото асистентите на мениджъра се сменяха. Аз имах късмета през четирите си години в „Юнайтед“ да работя с двамата – Рене и Майк. Стигнах до извода, че усетът на сър Алекс да се обгражда с правилните хора през годините също е един от ключовете към успеха му. Такъв пример е португалецът Карлуш Кейруш. Чувал съм суперлативи за работата му от Кристиано Роналдо. Казваше ми: „Тренировките ни бяха фантастични“. Другите момчета го потвърждаваха. Но и преди, и след него големият мениджър си имаше умението да подбира хората, които му трябва, да им делегира правата да водят отбора и така са стигали само до успехи. Роден ръководител!

Сър Алекс имаше и друг навик: четири години и отборът трябва да се обновява. Държеше си и на този период.

Истинско удоволствие беше да слушам и наблюдавам Алекс Фъргюсън – и във футболен аспект, и в личен. Доста пъти сме ставали свидетели на следната случка – свършва тренировката и по едно време се чува шум от перката на хеликоптер. Каца на съседното игрище, а от офиса излиза сър Алекс с костюм и вратовръзка. Качваше се на хеликоптера и излиташе. Къде отиваше ли? Ами на конно състезание. След известно време хеликоптерът кацаше пак. А с него и сър Алекс – доволен се завръщаше към работата си на базата. Това беше редовна гледка. Нормална за голям клуб.

Британците са много запалени по конните състезания, някои от момчетата също ходеха да гледат. Когато бях в „Тотнъм“, имах подобно интересно изживяване – заведоха ни на надбягвания с кучета. Щяхме да сплотяваме колектива и къде, къде – на състезание с кучета. Умрях от скука. Нито ми беше интересно как се надбягват кучета, още по-малко ми беше интересно да залагам на такива дивотии. Добре, че в „Манчестър“ не бяхме задължени да ходим на конни състезания, защото и там щях да се гръмна. За местните момчета това си е част от културата, имат друго разбиране. Когато в отбора дойде Майкъл Оуен, имам чувството, че и личното ми разбиране от състезания с коне се промени – интересът ми се покачи доста над нулата. Майкъл си имаше собствена конюшня, това му беше бизнесът. Сигурно беше най-запаленият по конете от света на футбола след сър Алекс. Но не беше сам в това увлечение. Уейн Рууни имаше кон, Джон О’Шей имаше кон. С Фъргюсън си говорех за коне и постоянно обсъждаха. На мен все едно ми говореха на непознат език.

Алекс Фъргюсън все даваше пример със себе си какъв голаджия е бил едно време. Когато говореше с някого от нас, офанзивните футболисти, постоянно се вмъкваше изречение: „Аз като бях нападател, направо ги съсипвах, толкова голове вкарвах, побърквах защитници и вратари“. Радвахме се на историите му и го бъзикахме, но го изслушвахме, за да се почувства по-добре. В интерес на истината и ние се чувствахме по-добре, защото разказите му с чувство за хумор повишаваха и нашия дух.

На базата постоянно идваха брокери на коли – караха ни всевъзможни модели, за да ги тестваме. За мъжете това си е гъдел. А бяхме събрани мъже, можещи да си позволят най-новите модели и нещо като препоръчителен таргет за ферарита, ламборджинита, бентлита. На базата си имахме и частна автомивка. Изобщо всички удобства за футболист, които може и които не може да се сети човек, ни бяха предоставени. Не се притеснявахме за нищо, трябваше само да играем. Нямахме какво

да ни затормозява, нищо не ни пречеше. Напротив – всичко и всеки бяха в наша помощ. И после няма как да искаш да си тръгнеш от „Манчестър Юнайтед“.

Клубът всяка година организираше благотворителна вечеря за УНИЦЕФ, на която всички играчи ходехме. Обичайното: плащаш си куверт, идват и външни хора, вечерята и накрая има благотворителен търг. Търгът обаче беше не с какви да е вещи, а все на известни личности – на банди, на бивши и настоящи спортни и музикални величия. Истински ценни предмети. Аз например съм си купил шпайковете на Юсейн Болт и китара на „Ролинг Стоунс“, подписана от всички членове на бандата! Всичко се случваше на стадиона, в специална зала. Сър Алекс държеше реч, с която събитието започваше. А самият търг – удоволствие. Хем помагаш на кауза, хем имаш и шанс да придобиеш вещь с висока стойност. Ако спечелиш наддаването, разбира се. Беше като шоу, когато започвахме да наддаваме помежду си – всеки предварително си беше харесал нещо и започваше „мач“ за този трофей. Едни наддаваха, други се стесняваха, едни – готови да дават много, други бяха циии. Въпрос на личен избор и подход. Но всички имаме допълнителна „мотивация“ – ако погледнеха към масата на сър Алекс, той сякаш беше замразил погледа си да излъчва едно и също послание на всички страни, към всички футболисти – наддавайте! Все пак футболистите сме известни с това, че получаваме добри пари. А в случая те отиваха за УНИЦЕФ и благородна кауза. За един часовник с марка „Манчестър Юнайтед“ наддавах като пристрастен – беше 000 номер, произведен преди първия официален, уникат! С „червените дяволи“ отпред. Много специален. Той си е като символ на самия клуб – „Манчестър Юнайтед“ е много повече от пари, много повече от време, „Манчестър Юнайтед“ е вечност. Още като го видях, бях решил, че символичността на този часовник ме задължава да наддавам докрай.

Тези мероприятия бяха от класата на „Манчестър Юнайтед“. И въпреки всичко – на футболистите не ни беше комфортно, защото всички погледи бяха към нас. Наблюдават те – как стоиш, как се храниш, заговарят те, даваш автографи постоянно. Но това е да си част от величието на „Манчестър Юнайтед“. Дори когато часовникът ти подсказва, че твоето време в клуба е изтекло, как да искаш да си тръгнеш? Вие бихте ли си тръгнали лесно?

Глава 8.

ГОЛМАЙСТОР НОМЕР 1 НА БЪЛГАРИЯ

Веднага след трансфера ми в „Манчестър Юнайтед“ започваха квалификациите за световното първенство през 2010 г. Пламен Марков се бе завърнал начело на националния отбор с надежда, че пак ще ни класира на голям форум. Стартирахме квалификациите с 2:2 в Черна гора. Още тогава започнах да чувам злостни коментари и да усещам някакво негативно отношение към мен. Необяснимо защо – може би породено дори и заради трансфера ми в най-големия отбор.

Аз винаги съм играл пределно мотивиран за България! Още от прохождащ във футбола толкова много исках и работих, за да покажа, че заслужавам да стигна изобщо до националните гарнитури, когато не ме забелязваха. Винаги избирах да играя за националния отбор, дори с контузии и риск за здравето, независимо от бъдещото недоволство на клубното ми ръководство. Може би никога не съм говорил за тези избори преди книгата, а някои хора са искали да им се казва очевидното, за да допуснат, че то съществува. А за мен изтъкването никога не е било важно. Да съм на терена с целия си арсенал от умения за България, стига да имам и един здрав крак, е било най-нормалното нещо. Та това е страната ми! Затова ми стана болно от появилите се нападки към мен.

Във втория ни мач завършихме 0:0 срещу Италия. Мислите ли, че е имало някой, който повече от нас да е искал да бием световния шампион? Точно след този мач определени хора направиха коментари, каквито не биваше да се чуват. Не отиваше на някои от ръководството, които при това са бивши футболисти, да излизат публично и да отправят подобни критики към отбора, и то след равен с Италия. Равен с Италия! Защото ние бяхме настоящи световни шампиони и се смятахме за фаворити в мача ли? На четири очи или пък пред целия отбор в съблекалнята всякакви критики са приемливи, защото сме мъже и трябва да си казваме всичко и да приемаме забележки. Но вицепрезидент на БФС, който трябва да защитава интересите на националния отбор и да е стена пред проблемите, идващи отвън, вместо това, да излиза и да напада публично футболистите и да настройва хората срещу тях – това не го приемам за нормално. Сравняваме се постоянно с европейския футбол, но на някои от европейските централи дори не знаеш кой е президент, пък камо ли вицепрезидент, защото тези хора предпочитат да работят, вместо да дават интервюта. Но пустата суета, желанието да даваш насоки, да командваш, да припомняш какъв футболист си бил, да мислиш, че знаеш всичко – това, за жалост, го има в нашата култура и е причина за част от проблемите ни. Тогава и мен ме беше яд, че опитите ми за удари не намериха целта, а толкова исках да вкарам, всички толкова искахме да бием Италия пред пълния стадион „Васил Левски“. Не се получи. Понякога просто не се получава! И все пак – 0:0 с Италия. Не с Малдивите! А за пред хората заслужихме злостни коментари от ръководител на БФС, че едва ли не не ни пука! Че съм бил пробягал едва 2 километра, че Силиян подавал само назад, че Мартин изобщо не трябвало да играе. Изключително подходящи обяснения във вестник веднага след мача и точно преди да заминем за следващата си квалификация.

А там вече се изложихме – 0:0 в Грузия. И може би ако онези коментари бяха запазени за след тази среща, щяха да бъдат пъ на място. Въпреки че, познавайки се, трудно щях да ги приема и тях. През ноември 2008 г. играхме контрола в Сърбия, беше и бенефис на Саво Милошевич. За тях празник, за нас – огромен срам, биха ни 6:1. Аз се контузих и се наложи да ме сменят още в 30-ата минута. Видич играеше срещу мен. След мача трябваше да се върнем бързо в Англия, „Манчестър Юнайтед“ беше изпратил самолет, за да ни прибере и двамата, защото след три дни гостувахме на „Астън Вила“. Но иначе си се точехме за битката един срещу друг. Обаче разтегнах много кофти и преждевременно поех към тунела. Още на стадиона ме прегледа сръбски специалист. Успокои ме – положението можело да бъде много по-лошо. С Видич се качихме на самолета – той радостен, аз ядосан. Бях аут и за мача на „Манчестър Юнайтед“ срещу „Астън Вила“ със Стилиян. А след отвратителния мач в Белград Пламен Марков беше уволнен.

От 2009-а начело пак застана Станимир Стоилов. Аз бях доволен. Начинът на водене на тренировките и възгледите му за футбола се покриваха с моите. А и с Мъри дойде Наско Сираков като директор на националния отбор. Преди това нямах преки впечатления от него, но от тези, които придобих, бях удовлетворен. Първо – Мъри и Наско бяха отличен тандем. Второ – Сираков разбира футбола. Трето – имаше отлично отношение към мен. Всичко това се превърна в база на добрите ни взаимни отношения. Именно Наско Сираков беше сред хората, които най-много се радваха за мен, когато станах голмайстор №1 на България. Когато видиш легендарен голмайстор да се радва искрено на постиженията на играч от настоящата генерация, това говори и за класа, и за способност да уважаваш – задължителни елементи за големите в спорта.

Точно преди първите мачове с Мъри от квалификациите за световното през 2010-а получих разкъсване на меките тъкани на глезена и бях аут. В Ирландия завършихме 1:1 – четвърти пореден хикс в квалификациите, преди да бием Кипър у дома. И все пак щяхме да имаме шансове за плейоф, ако бяхме били Ирландия в София. Феновете ни пак бяха превърнали националния стадион в море от бели, зелени и червени цветове и ни подкрепяха мощно – да ти е кеф да играеш. Но за съжаление, моят доскорошен партньор Роби Кийн и съотборникът ми Джон О’Шей успяха да си тръгнат доволни с 1:1 от София. През есента бихме Черна гора 4:1. За да запазим шансове, трябваше да спечелим в Италия, но Буфон не ни позволи. Още се чудя желязо ли слага в ръкавиците си, за да стопира с ръка летяща към горния ъгъл бомба на Стилиян. И Стенли, и аз имахме още възможности, целият ни отбор игра добре и с голямо желание, но ни биха с малко повече класа. Край на надеждите за световно! Но всеки мач за националния отбор е важен – имахме още две квалификации през октомври. Тогава вкарвах за „Юнайтед“, не спрях да вкарвам и за България. Въпреки това в Кипър допуснахме крушение, а за финал приемахме Грузия. В мача за чест вкарахме шест. И то само за едно полувреме. Открих, а още до 35-ата минута бях оформил хеттрик. Бихме 6:2. Няма какво да се заблуждаваме, съперникът ни беше дошъл като на почивка. Вече каквото и да правехме, не спираше да се налага негативизъм към мен, Стилиян и Мартин. И след мача с Грузия казах онази реплика: „Не може три коня да дърпат каляската“. Не трябваше да го казвам след мач, със сигурност не трябваше да го казва капитанът на отбора. Може би не се е отразило добре на останалите момчета, но понякога в състояние на афект човек греша с изказвания и действия. Стоя зад думите си, защото констатирах факт, но не трябваше да ги изричам. Аз, Марто и

Стилиан бяхме лицата на националния отбор, тримата бяхме най-разпознаваемите от това поколение български футболисти, имахме огромно желание, искахме да изтеглим отбора сред най-големите, но то не се оказа достатъчно. Не успяхме да играем на световно. И този път бях топреализатор за страната си, но и това не стигна. Все пак остава един факт – във всички пет квалификации, в които съм играл за националния отбор, ставам голмайстор на България.

Помня последната си световна квалификация, помня хеттрика си – бяха на 14 октомври. Помня ги най-вече заради следващия ден...

Деа и Елиа

Има едно чувство, много по-силно от щастието да станеш рекордьор, шампион или голмайстор... Да станеш баща!

15 октомври 2009 г. Роди се дъщеря ми Деа! В този момент приоритетите ми сами се препоредиха. Семейството ми излезе напред. В моя план за живота трябваше да стана баща, когато ще имам време за детето си. Искях да съм постигнал ако не всичко, то по-голяма част от мечтите си във футбола и семейството вече да е на първо място.

Никой не е готов да стане баща. Аз – още по-малко. Вълнението ми беше голямо, както и притеснението, дали всичко ще мине гладко. Вместо да треперя пред вратата на залата, реших да бъда вътре по време на раждането и да снимам. Станах свидетел на всичко, та даже на моменти се опитах да давам насоки на докторката, както го правя на терена. Но ми трябваше само един поглед от нея, за да си затворя устата. За щастие, всичко мина идеално и първата ми дъщеря се роди красива и с перфектни мерки – точно като баща си... Разбира се, че се шегувам – като майка си.

Аз, който съм прекарал живота си почти изцяло сред мъже, станах баща на момиче. Дори на две – три години по-късно се роди и дъщеря ми Елиа. Бъдещето щеше да покаже с колко любов се напълни животът ми. Безусловна и – както явно е с момичетата, любов, която се проявява. Все така не умея да говоря за чувствата си. Но съм тотално различен баща от своя! Аз много се занимавам с дъщерите си, особено в частта с игрите. Вдетинявам се и търся общ език с тях. И го намирам, защото детето вътре в мен никога не си е тръгвало. Влизам в стила им на говорене, опитвам се да разбера какво ги притеснява или радва. И доста често се хващам как в този процес развивам търпението си. Децата не бързат за никъде. Освен да пораснат... Опитвам да възпитавам дъщерите си да бъдат добри и отговорни, но и силни и независими. На моменти им създавам трудности, защото искам да бъдат готови за предизвикателствата, които ги очакват. Когато трябва, се пробвам да бъда и строг и да гледам лошо, но по-често не ми се получава. След напрегнат ден прегръдките, усмивките, детските приказки и искрената любов, която само едно дете може да ти даде, оставят нерешените проблеми зад вратата.

Когато Деа се роди, бях напрегнат и за друго. Задавах си всевъзможни въпроси. Готов ли съм? Ами ако не ставам за баща? Какво разбирам аз от деца? Ами ако не ме обича? Но както бях чул, че се случва, в момента, в който видиш детето си, всичко си идва на мястото. Разтапяш се и си казваш: „Това мъниче ще го браня и ще се грижа за него до края на дните си“. По-нататък разбираш, че грижите не ги усещаш като трудност. Но... само ако имаш жена до себе си, която поема по-тежката част. Аз, както казах, съм по забавната. Елена се беше подготвила за момента, в който ще бъде майка, и се справя перфектно в тази роля от първия ден на децата. Знаят го всичките ѝ

приятелки и познати и неслучайно се допитват до нея по всякакви бебешки и детски въпроси. Да бъдеш майка е работа 24/7 – нещо, което мъжете често забравяме. Когато децата се разболяваха, вкъщи ролите се сменяха. Аз изпадах в паника, а Елена взимаше от спокойствието, което излъчвах по време на мач, контролираше ситуацията и знаеше какво да се направи. После, като се оправяха, аз си приписвах всичките заслуги.

С Деа се научих как да храня бебе. Кога да бъде разхождано, кога да спи – целия режим. Включително едно от най-трудните неща научих – как се сменя памперс. Направо станах експерт. Не ми пречеше дори когато беше пълен догоре с номер 2 9. Бях развил и там система на действие, базирана на кунгфу футбола. Бебе кунгфу. Прости и елементарни движения, с които сменях памперса максимално бързо и ефикасно. Разбира се, преди да се усъвършенствам, бях минал през доста неуспешни опити и докато Деа ми се смееше по бебешки, аз бях целият в ако. Вечерно време оставях Елена да си почине за малко от целодневните грижи, взимах дъщеря си и с нея навън правехме почетни обиколки из района, където живеехме. Разхождаме се, тя нещо си гука, аз мисля за предстоящия мач и си правя разбор в главата. Вълшебно!

19 ноември 2012 г. Роди се Елиа и дните станаха два пъти по-вълшебни! За да присъствам на раждането и на втората си дъщеря, пак се прибрах в София, пак бях вътре и документирах всичко с камерата, пак се опитах да дирижирам родилния процес, пак не ми мина номерът.

Но този път вече бях готов с отговорите на онези въпроси и запознат с всичките бебешки номера и трикчета за храненето, спането и памперсите. Никакво развитие не претърпях обаче по моментите с разболяванията. Тогава пак се панирам и Елена взима нещата в свои ръце.

Децата ми се родиха в България, така искахме. Деа вече не беше сама, имаше сестра, още един човек наравно с нас, на когото винаги ще може да разчита. Възпитаваме дъщерите си да бъдат близки и да се подкрепят.

Към почетните ни вечерни обиколки с Деа се присъедини и сестра ѝ. Разхождахме се и така се успокоявах след напрегнат ден или загуба. Тогава бях играч на „Фулъм“ и нашият дом беше в Лондон. След това преместихме традицията в Монако. Там първите шест месеца бяхме на хотел, а Елиа тъкмо се учеше да ходи и не спираше на едно място. Налагаше се да използваме дългите коридори в хотела за разходка по всяко време, отделно от разходките ни из града. Пусках я и я наблюдавах как се движи, става, пада, тропа по стайте на хората, отварят ѝ, тя започва да плаче, аз тичам да я взема, извинявам се... И това упражнение се повтаряше отново и отново. Елиа се учеше да ходи, а аз работех върху физическата си издръжливост, препускайки след нея. И се социализирах, извинявайки се на хората.

Късметлия се чувствах в още нещо. Един футболист, за да е на ниво да тренира и да играе мачовете, трябва да се възстановява с достатъчно часове сън. Хората с деца ще разберат какво се опитвам да кажа. За бебетата е нормално да те будят през нощта и да не спят продължително време, особено ако имат колики. Елена обаче се беше подготвила перфектно, даже не знам дали това изчерпва обяснението, но тя беше направила такъв режим за децата ни, че те лягаха в 9 вечерта и се събуждаха в 9 сутринта. Не съм чул друг да се похвали с такова постижение! Така се будех не изморен, а с усмивка.

Разбира се, няма как като син на баща си да не ти остане нещо от него, свързано с децата. Та, както той ходеше и ме гледаше, криейки се по ъглите, така се улавям, че

правя и аз... Когато ходя да взимам децата си от училище, да ги гледам в състезание или представление, винаги съм някъде из някой ъгъл. Спотайвам се в сенките и ги наблюдавам отстрани.

Сега, като пиша, се сещам, че така правят супергероите. Наблюдават и защитават другите, без те да ги виждат и да знаят кои са. Може би баща ми е бил точно такъв, докато ме е гледал, и всъщност ме е пазел да не ми се случи нещо! Може би сега аз правя същото с децата си. Може би и двамата сме супергерои, без и сами да подозираме.

Когато вечерно време се разхождахме, си мислех също за онзи уж толкова далечен момент, в който децата ще си тръгнат от вкъщи. Както аз го направих, при това доста млад. Ще следват своя си път, ще падат, ще стават, ще се нараняват, ще ги боли, ще се смеят, ще плачат, ще обичат и ще ги обичат и който и да съм, аз няма да мога да им спестя нищо от това. Но всячески им показвам и те ще го знаят: че когато имат нужда от съвет или помощ, аз ще съм насреща. Ще се опитвам да бъда техният супергерой.

Нямах много време да отпразнувам подобаващо появата на първото си дете. Веднага след раждането се върнах в Англия, на 17 октомври трябваше да бием „Болтън“...

„Юнайтед“ – година втора

Когато се роди първата ми дъщеря, вече беше започнала втората ми година на „Олд Трафорд“. Предсезонно бяхме ходили на турне в Далечния изток – подготовката започна в Малайзия. На тренировката ни присъстваха сигурно 30 000 души, на първия ни мач в Куала Лумпур – стадионът фул, 85 000. Нормално, бяхме с целия арсенал – Гигс, Скоулс, Рууни. Роналдо вече го нямаше, но най-популярният клуб в света беше тук. За мен беше първо азиатско турне. На път от хотела за мача – хора като мравуняк. Налазваха ни отвсякъде. Някои бяха спали пред хотела. Такава тълпа, такова скандиране още не бях виждал. Отвсякъде се вееха плакати, фланелки. Феновете крещяха като полудели: „Руунии, Гиинигс“.

Трябваше да пътуваме за Индонезия, но точно тогава съобщиха за бомбен атентат. Удариха точно хотела, в който трябваше да отседнем в Джакарта. Както се казва – сигурността преди всичко, и отмениха пътуването. А бяха разпродадени 100 000 билета за мача ни там! Останахме за още една контрола в Малайзия и поехме директно към Южна Корея. Вкарах първия си предсезонен гол за третата ни победа – 3:2 над „Сеул“. И тръгнахме към Китай да ни се пораждат и там. Накрая на света съперник ми се оказа... момче, с което играехме заедно в юношеските години в ЦСКА – Йордан Върбанов-Дуци. Играхме с „Ханджоу Грийнтаун“ на стадион „Жълтият дракон“, а срещу мен беше приятел, с когото носехме заедно червените фланелки като юноши в София. Беше готино да видя Дуци след толкова време и на такова далечно място. Посмяхме се. А после, после ги бихме лошо. 8:2.

Прибрахме се в Европа и продължихме подготовката в Германия. Там участвахме в турнир с „Бока Хуниорс“, „Милан“ и „Байерн“ (Мюнхен). Всички бяхме в един хотел. Много се кефех на Мартин Палермо от „Бока“. Не му пукаше от никого и от нищо. А и бележеше много голове. Слизам един ден към ресторанта, вратата на асансьора се отваря и гледам – почти целият отбор на „Бока“ в асансьора. Мушнах се и аз при лудите ми аржентински приятели. Но моят човек го нямаше да му кажа здрасти. Бихме „Бока“ и на финал играхме с „Байерн“ – ударих гредата със задна ножица. Финалът на

предсезонната беше вкъщи – бихме „Валенсия“ 2:0 на „Олд Трафорд“. Предстоеше стартът на сезона – „Къмюнити Шийлд“. Първият мач се превърна в олицетворение на сезона – битка с „Челси“ за трофея. Точно с тях щяхме да се борим и за шампионската купа. Редовното време завърши 2:2, загубихме с дузпи.

Първенството започнахме с любимото ни 1:0 над „Бирмингам“ – разиграхме хубаво с Нани, и Рууни вкара. На малкото стадионче на „Бърнли“, където всичко ни се струваше тясно, ни стана и изненадващо тъжно. Футболната страст в Англия може да вдъхнови и малките за големи победи. „Бърнли“ се бе върнал във Висшата лига след 33 г. и срещаше шампиона на Англия! Аз останах на скамейката и внимавах да не си удрияме лактите със Скоулс и Невил, защото беше тесничко и там. Напред почнаха Оуен и Рууни. Вкараха ни гол със страшна тупалка във вратата на Бен Фостър, после Карик изпусна дузпа и паднахме 0:1. Новакът удари шампиона! Нещо, което щеше да ни струва скъпо, макар все още да беше само втори кръг. Незнайно защо си спомням атмосферата след този мач. Нямаше крясъци, нямаше повишен тон от страна на мениджъра. Имаше дълга, тягостна тишина. Стояхме и всеки си разсъждаваше подценили ли сме мача, те ли са били по-искащи и ентусиазирани. Правилно или не – Фъргюсън не ни се накара. Остави ни на мислите ни. Последва визита на „Уигън“. Този път бях титуляр. Първото полувреме беше тежаво, през второто бяхме ураган. Вкарах голям гол. Типичен футболен гол. Пас-пас-пас-пас – Нани-Бербагов-Рууни-Скоулс, Пол прехвърли топката с едно докосване над главите на защитниците. Вече бях там. И все пак трябваше аз да си го изиграя. Вратарят Къркланд протегна ръце, но не му бяха достатъчно дълги – копнах топката над него, позиционирах се добре зад гърба му и стрелях от въздуха покрай опитващия се да спаси на голлинията защитник. Първи мой гол за новия сезон. „Уигън“ винаги се държеше добре, докато не им вкараме гол. Бихме ги 5:0. Въпреки че имах симпатии към треньора им по онова време – Роберто Мартинес. Неговите отбори винаги са се опитвали да играят футбол.

От това 5:0 ни тръгна добра серия с 5 поредни победи. Над „Арсенал“, моите хора от „Тотнъм“ и „Манчестър Сити“. „Гражданите“ ги шамаросахме 4:3 – Оуен вкара победния гол в последната секунда. Все повеждахме – 1:0, 1:1, 2:1, 2:2, 3:2. Марто Петров влезе за „Сити“, пресече топката и подаде на Белами, който включи турбото и изравни – 3:3 в 90-ата минута. Всички се готвеха за хикс. Но не и Райън Гигс. Видях как са забравили да покрият Оуен вляво по нашата атака, трябваше му само миг, за да разсече защитата с ювелирен пас, а Оуен това и чакаше. 96-а минута – 4:3! При разузнаванията на „Сити“ ми правеше впечатление как Майка Ричардс винаги се опитваше да навакса грешното си позициониране със скоростта, която имаше, защото беше наистина много бърз. Тогава също си мислеше, че ще успее да съкрати дистанцията до Оуен, но пасът – перфектен, поемането – перфектно, ударът – перфектен. Всичко беше като по конец. И настана каквото настана...

Предстоеше визита на „Стоук Сити“. „Британия Стейдиъм“ – друго тежаво място за гостуване. Студено, джаскат те, ръгат те. Само като видиш кои са в защитната им четворка в състава, вече знаеш, че ще има лакти и удари при всяка възможност. Даже почваш сам да се удрияш по тялото, за да свикнеш преди мача. Трябва да си готов за удари – в носа, в главата, в корема. 0:0 на полувремето. Влезе професор Гигс и с няколко отигравания всичко се промени. Правилният, истинският футбол няма как да не ти се отплати. Гигс се включи отляво зад гърба на двама защитници, веднага ме видях, че се измъквам пред други двама, и подаде. Бях на крачка от голлинията, само

бутнах топката – 1:0. Гигси сътвори и рядко виждано събитие – така я сложи на главата на О’Шей, че и Джон вкара гол.

Следващ мач – нов голям гол. За жалост, не спечелихме. Прие-махме „Съндърланд“. Пореден двубой, в който сякаш се очакваше по презумпция да бием. Още не започнали, Дарън Бент ни вкара. Позитивното от този мач беше голът ми. О’Шей центрира от дясната зона, топката ми дойде леко назад от тялото. Нямахме какво да направя, освен нещо като странична ножица с изхвърляне на тялото по посока на вратата. Подобие на гола ми за „Тотнъм“ срещу „Мидълзбро“. Разликата е, че този път бях вътре в наказателното поле. Центровката беше леко назад и изискваше специално отиграване. Но за да си в „Манчестър Юнайтед“, трябва да си специален и да можеш специални неща. Имам чувството, че Джон О’Шей центрираше всеки път по абсолютно един и същи начин и затова винаги бях подготвен да отиграя центрирането. Конкретният ден срещу „Съндърланд“ сякаш беше омагьосан да не спечелим. Даже пак ни поведоха. Създавахме положение след положение, но нашите не влизаха. Антон Фърдинанд накрая си вкара автогол за 2:2. В последните секунди нагънахме тотално „Съндърланд“, биехме корнер след корнер, а защитник предотврати мой нов хубав гол, чистейки пред вратата. Още един мач, в който се оказа, че сме изпуснали важни точки. Бяхме в победна серия срещу така наречените по-големи отбори, но този път допуснахме неочаквани крушения в „задължителните мачове“. Често се коментира: „Не доминират в мачовете с големите“, но всъщност срещите срещу „малките“ са също толкова важни. Ако не вземеш няколко такива мача, голям праз, че си впечатлил срещу топотборите. Такъв пример е и гостуване на „Фулъм“ през декември, когато ни удариха 3:0. Помня болката – изкълчих си лошо глезена и установих, че онази болка е силна, но тази от поражението не ѝ отстъпваше.

Преди това бях вкарал пореден хубав гол, за да бием „Блекбърн“. Понякога обръщам внимание на числата и след този гол констатирах, че до момента през сезона вкарвам винаги малко след 50-ата минута. Явно тогава разцъфвах. Все още се мъчехме – 0:0. Евра получи топката. Само като го видях как позиционира тялото си и се наглася, разбрах, че ще я бие. Като си познаваш съотборниците и възможностите им, имаш възможност да предусетиш какъв ще е изходът от действието, което са си наумили. А кого да познавам по-добре от моя брат Евра? Анализирайки за миг, че неговите шутове изобщо не са толкова точни, колкото точен пич е той, предположих, че топката няма да иде там, където му се искаше – към вратата. При шут отляво с левия крак, ако не уцелиш топката плътно, често се случва желанието ти за прав удар да бъде заменено с крив удар. Опитах да предугадя движението на топката. И успях. Сякаш си я извиках. Не исках да я поема, както се получи, но понякога за красотата се изисква и късмет. Топката леко се повдигна. Завъртях се като с пирует от балета. И шляс – Пол Робинсън само я изгледа. 1:0. Разбира се, Еврата си броеше този анемичен удар за асистенция.

В същото време си проправяхме път напред и в Шампионската лига – играх за победите над „Бешикташ“, „Волфсбург“ и ЦСКА (Москва) в груповата фаза.

Опит за саботаж – „амортисьорът“ отказа

От мача с „Блекбърн“ в края на октомври обаче имах и неприятни последствия. Получих удар, довел до компресия в капачката на дясното ми коляно. Коляното се поду, започна да боли. Наложих се веднага с доктора да отидем на скенер. Потвърдиха се увреждане на ставния хрущял и подкожни костни набивания. Коляното ми тракаше. „Амортисьорът“ – ставният хрущял, отказваше, а това водеше до блокажи. Дали беше от едновременните шлатери или нов проблем – все едно, трябваше да се намери решение. След седмица лечение за намаляване на подутината ми инжектираха вещество за смазване и подхранване на коленния хрущял. Така той трябваше да започне да функционира и да не ми създава дискомфорт. Изпуснах важния мач с „Челси“. Загубихме 0:1. А това също щеше да се окаже ключово за шампионската битка.

В същото време предстоеше лагер на националния отбор. Първоначално съветите бяха да почивам. Още повече че мачовете бяха контролни. Лечението в Манчестър започна да дава резултат. Издулото се коляно след „смазката на амортисьора“ започна да спада. Не тренирах с отбора, въртях колело, занимавах се с физиотерапия. В един момент се почувствах по-добре и се завърнах в България за лагера на националния тим. Нямах как да съм на разположение за контролата срещу носителя на Купата на УЕФА „Шахтьор“ (Донецк), но щях да играя срещу Малта.

48 гола! Рекордът вече е мой!

Мачът с Малта беше на малкото стадионче на „Хибърниънс“. Осветлението не беше отлично – трябваше една идея повече да се вираш, за да видиш топката. Но това са само детайли от пейзажа. Поведохме на малтийците, после нацелих гредата и изпуснахме още няколко гола. През второто полувреме ни изравниха. В 75-ата минута вкарах за 2:1 и – изравних рекорда на големия Христо Бонев – Зума! Бързо направихме 3:1. А после вкарах за 4:1. Вече бях рекордьор по голове за националния отбор на България – 77 мача, 48 попадения!

Влизайки в игра, за мен беше важно единствено да съм на ниво, да спечелим и коляното ми да е добре. Но след първия гол счупването на рекорда ми се загнезди в главата. След като изравних Христо Бонев, си казах: „Мамицата му, трябва да вкарам още един до края на мача“. И го направих. Големият български голаджия Наско Сираков, тогава директор на националните отбори, и селекционерът Станимир Стоилов се радваха на скамейката за постижението ми. После Наско ми каза: „Крайно време беше!“

Преди да вкарам първия гол срещу Малта, усетих как коляното ми започва да трака. Викам си: „Ей сега си еба мамата!“. Играех, тичах, но с неприятно усещане в коляното. Попритесних се, разтръсках крака. И по едно време – щрак, кракът ми остана свит, не можех да го изправам. Върна се кошмарът с шлатерите. Куцах си, опитвах да тичам и минах към молитва: „Моля ти се, Господи, не може да е истина, не може сега да ми се случи такова нещастие. Нека е само временно, нека не е сериозно“. На моменти дори се изключвах от играта в опит да си фиксирам коляното, за да ми се отблокира кракът. При първия си гол свалих топката с глава към Валери Домовчийски, той ми я върна и стрелях в мрежата. В момента на удара пак чух „хръц“. За рекордния гол ме

изведоха зад защитата, шутирах и отбелязах. Пак имаше звук от коляното. И затова не успях да бия топката с много сила, но за мой късмет тя влезе във вратата. Когато вкараш гол, не обръщаш такова внимание на тези проблеми. Един вид ти олеква, когато си си свършил работата. Но е факт, че коляното ми се опита да ме саботира да счупия рекорда в онзи ден. Не успя. На 18 ноември 2009 г. станах голмайстор №1 на България. Целта, която си бях поставил още когато играех за „Леверкузен“, вече беше изпълнена, а аз бях изпълнен с гордост! Пак си спомних за изрязаното каренце от вестника, което стоеше над леглото ми в апартамента в Германия – вечната голмайсторска класация, след като бях вкарал 19-ия си гол за България. Спомних си момента, в който се зарекох, че ще мина всички, ще мина Христо Бонев. Успях. Рекордът вече беше мой! Още една мечта си сбъднах. Разбира се, до момента, в който някой друг наперен и амбициран младок не се появи и реши, че не заслужавам първото място и да ме надмине. Защото рекордите са, за да се подобряват, да те амбицират, да искаш да ги счупиш. Но докато този момент дойде, аз ще съм номер 1! И съм дяволски горд от този факт!

Операция „Избягай от операцията“

След подобряването на головия рекорд в националния отбор се върнах в Манчестър, но отново с подуто коляно и с болка. Наложих се да пропусна още два шампионатни мача, както и срещата с „Бешикташ“ за Шампионската лига. Рехабилитацията ми продължи, бях на специален тренировъчен режим. Изпуснах целия ноември с „Юнайтед“ заради проблемите с коляното. На 5 декември Фъргюсън ме пусна последните 25 минути при гостуването на „Уест Хем“. Водехме 2:0, бихме 4:0. Но коляното продължаваше да ме измъчва. Симптомите не изчезваха. На 6 декември отидох при доктор Стийв Болън, класен ортопед, специалист в областта на коляното. „Манчестър Юнайтед“ работеше с него и разчиташе на знанията и уменията му при проблеми на футболистите си. Той предложи да „погледне отвътре“. Да се направи артроскопия, след което да се прибегне към процедура за микрофрактура, за да се стимулира излекуването на хрущяла. Трябваше да пробият малки дупки, да се разрани под капачката, да се пусне кръв, да се отстранят увредените тъкани. Като процедура не беше нещо свръхсложно. Проблемът беше, че това щеше да ме извади от игра за 4 месеца, за да се възстановя напълно. Сезонът за мен щеше почти да приключи. Щях да се върна през април, а докато вляза в ритъм – първенството свършило. Обаче пък болеше. Постоянно разпитвах нашия доктор за човека, който щеше да ме оперира, ако се стигне дотам. Ситуацията вече беше нетърпима и поисках да ми направят операцията. Знаех, че е голям риск, но този проблем не ми позволяваше да показвам напълно потенциала си по време на тренировки и мачове. А когато съм контузен и не мога да изпълнявам както трябва задълженията си, изпадам в настроение, което не е приятно за никого и се отразява на играта ми. Играех с болки, тренирах с болки и трябваше да предприема нещо. Реших, че операцията е единственият изход.

Вечерта на 8 декември 2009 г. „Манчестър Юнайтед“ гостуваше на „Волфсбург“ в Шампионската лига в мач за първото място в групата. Докато моите съотборници се подготвяха за мача, аз сутринта на същия 8 декември 2009 г. постъпих в „Йоркшир клиник“, за да ме оперират. Умрял от страх. При други обстоятелства докторът щеше да дойде с мен, но сега беше във Волфсбург, нямаше кой да ме придружи. Още рано сутринта се събудих нервен. Станах. Първата ми мисъл беше да проверя крака. Сякаш

се чувствах по-добре. Истина ли беше, или си внушавах, защото така ми се искаше? От „Манчестър Юнайтед“ ми изпратиха шофьор да ме закара. Блъсках си главата с размисли и си тествах коляното. И така половин час. Колкото повече приближавахме, толкова повече се разубеждавах. Но ако сега се откажех, а от утре болките пак се появяха и само бях закъснял за неизбежното? Влязох в клиниката. Регистрирах се. Отведоха ме в стая, в която трябваше да изчакам да ме вземат за интервенцията. Оставиха ме сам. Бях пред припадък от раздвоение. Крачех напред-назад из стаята и правех всевъзможни движения, за да видя дали коляното ми ще ми създаде проблем, дали ще ме заболи. Кляках, ставах, сгъвах, разтягах, имитирах удар по топка, нищо! Зарадвах се, но още повече се обърках и започнах да се съмнявам в правотата на решението си! Какво, по дяволите, става тук?! Набрах номера на човека, който беше в Германия, а повече от всичко ми трябваше тук: „Док, май се чувствам по-добре и не трябва да правим операция, не знам, объркан съм...“. Доктор Стийв Макнали винаги е бил голям пич, винаги насреща – за каквото и да е. По всяко време можехме да разчитаме на него. Докторът на „Манчестър Юнайтед“ си беше като част от семейството за всички нас. И в онзи момент реагира много спокойно и адекватно. Успокои ме: „Берба, каквото решиш ти. Ако прецениш, че си по-добре, не го прави. Ако в следващ момент се наложи, ще я направим. Не се чувствай задължен само защото вече си в болницата. Това е твоето здраве“. Затворих телефона на Стийв, стоях на стола в ъгъла на болничната стая. Часовникът отброяваше минутите. Знаех, че всеки момент вратата ще се отвори и ще дойдат да ме отведат за операция. Нямаше време, а аз трябваше да взема решение. Дали да се оперирам и да почивам 4 месеца, докато моят отбор играе без мен, или да се вслушам във вътрешния си глас, който все повече ми казваше да не го правя? Дали наистина всичко щеше да е наред! Влезе докторът, който трябваше да ме оперира: „Здрасти, Берба. Да тръгваме. Няма от какво да се притесняваш. Всичко ще бъде наред“. Погледнах го: „Док, размислих. Няма да правим операция. Чувствам се по-добре. Мисля, че проблемът ми вече го няма“. Хем се опитвах да го забаламосам, хем наистина се чувствах добре. Вече не тракаше и не пукаше, сгъвах и разгъвах коляното си без проблем. Извиних се на доктора, че съм му загубил времето. Но той също реагира спокойно: „Берба, не се притеснявай. Ако се наложи, ние сме тук, няма да избягаме. Но да знаеш, че проблема го има. С правилните упражнения и тренировки може да се оправи, но не мога да ти го гарантирам, при всеки е индивидуално! Надявам се наистина всичко да е наред при теб“.

Много ми харесваше чувството да съм в най-големия клуб, в който целта е само върхът, а за изкачването е нужна помощ от всеки. В същото време да оставят всеки да има контрол върху важните решения за бъдещето. Никой не ме притискаше. Преди заминаването на отбора за Германия Стийв Макнали беше уведомил Фъргиусън за състоянието ми. Той му казал да преценим и ако се налага оперативна намеса, да се действа. Мениджърът вярваше много на лекарския екип, вече разказах колко важен за него беше всеки един добре подбран член на семейство „Манчестър Юнайтед“. От друга страна, лекарят ни ми каза, че финалното решение си е мое.

Излетях с 300 км/ч от клиниката. Усмихвах се глупаво и ако бях дете, щях да подскачам на един крак пред входа, за да покажа на всички, че съм добре. Прибрах се въкъщи. Почувствах страхотно облекчение. Вечерта гледах как бием „Волфсбург“ и си легнах хем щастлив, хем леко притеснен. Дали не бях направил голяма грешка? Или бях взел правилното решение? Така и така щях да разбера!

Само до края на декември изиграх пет мача във Висшата лига. Коляното реагираше добре на тренировките. Правех клекове, изпълнявах упражнения по специална програма, за да подобрят мускулатурата на четириглавия бедрен мускул, който държи капачката. Изведнъж, явно от натоварената програма покрай Коледа, пак ме заболя силно. За втори път ми препоръчаха да обмисля дали да не се оперирам. Реших да стисна зъби. На 27 декември гостувахме на „Хъл Сити“. С леки болки вкарах за крайното 3:1.

На следващата сутрин седяхме с доктора и му казах: „Док, добре съм. Няма да се оперирам. Чувствам се добре. Ще следвам програмата с упражненията и мисля, че това ще ми помогне“. В крайна сметка страхът да изпусна толкова много мачове и интуицията, която ми подсказваше, че има друг начин, ми помогнаха да взема това решение. А то се оказа наистина правилно. След това не съм имал проблеми с коляното. Явно съм проявил инстинкт по докторските въпроси, което щеше да се потвърди и по-късно в много важен за мен и „Манчестър Юнайтед“ момент. Факт е, че съм бягал от операциите, когато съм могъл. Имам една-единствена операция в кариерата си – на менискус, още в първата ми година в Германия. Сега се чувствах щастлив от онова решение, взето на столчето в ъгъла на болничната стая в „Йоркшир Клиник“. Действах по специалната програма и след три дни, ден преди Нова година – нов мач, нов гол, ново 5:0 – над „Уигън“.

Като вкарах в трети мой мач поред, даже и споменът за болката в коляното изчезна. А бях на косъм до възможността на този мач да съм зрител... На „Бърнли“ имяхме да им връщаме. Стана закучен мач. В средата на второто полувреме ме изведоха в наказателното поле, стрелях с левия крак, топката рикошира в преследващия ме защитник, направи странна параболна и влезе. Странен гол, ама гол – 1:0. После вече бихме лесно 3:0.

В началото на 2010 г. пак се запътихме към нашето си място в класирането – първото. Ужилихме и „Портсмут“ 5:0 и излязохме начело. Беше шантав мач – играехме толкова силно, че принудихме „помпи“ да си вкарат три автогола. Аз и Рууни добавихме по един за разнообразие. Уейн ми хвърли дълъг пас за моя гол. Озовах се в наказателното поле, срещу мен имаше петима защитници. Гардирах топката и чаках за подкрепление от съотборниците ми, но докато се позиционирах, виждах, че никоя опция не е добра. Въртях се в наказателното поле като пумпал, излязох извън него. Оттам рядко шутирам, но се върна още един защитник и вече нямаше какво да я правя топката. Видях шанс, шут – в противоположния ъгъл на нищо неподозиращия Дейвид Джеймс.

Покрай битките ни за Шампионската лига и Купата на лигата допуснахме два лоши резултата в първенството – хикс с „Астън Вила“ и загуба от „Евертън“. Вкарах за 1:0 на „Гудисън“, но ни обърнаха. Бяхме били силния „Милан“ 3:2 в Италия в първи осминафинал, а след това спечелихме и трофей. Играхме финал за Купата на лигата с „Астън Вила“ и моя приятел Стилиян Петров. Съотборниците му пак ни създадоха проблеми, както по-рано през месеца и още по-рано през сезона. Поведоха ни, но ги бихме 2:1. Вдигнахме пореден трофей на стълбите на „Уембли“.

Реваншът за Шампионската лига срещу „Милан“ беше специален – Дейвид Бекъм си идваше у дома. Цяла Англия тръпнеше. Преди мача Дейвид дойде в съблекалнята ни и се поздрави с всички. След мача отново всички му се радваха. Към легендата – пълен респект, но към съперника нямахме милост. Бихме „Милан“ 4:0. А „росонерите“

си бяха класа – Роналдиньо, Пирло, Индзаги, Тиаго Силва и разбира се – Дейвид Бекъм.

Вдъхновени от гръмкото им отстраняване, в първенството минахме през „Фулъм“ 3:0 – подадох за единия гол на Рууни и вкарах третия. За 4:0 като гости на „Болтън“ помогнах с 2 гола. Завършихме месец март на първо място.

Удар от съдбата заради 1999-а

Бяхме се устремили и към трофея в Шампионската лига. Затова четвъртфиналът с „Байерн“ (Мюнхен) беше истински шок. Съдбата бе решила да си върне на нас, сегашните играчи на „Юнайтед“, за болезнено загубения финал в Шампионската лига през 1999 г. В същия онзи ден, когато 18-годишният Димитър Бербатов спечели първия си трофей в мъжкия футбол – Купата на България с ЦСКА. Целият свят обаче тогава е гледал към „Ноу Камп“, където „Байерн“ води до 90-ата минута, но златните резерви Теди Шерингам и Оле Гунар Солскяер разтърсват Германия и футболния свят с двата смъртоносни гола за 3 минути в продълженията. 11 години по-късно нещо подобно се стовари върху нас. В Мюнхен играехме силно, Рууни вкара важен гол на чужд терен още от съблекалнята. Когато Рибери изравни 15-ина минути преди края, резултатът изглеждаше справедлив, но голът на Олич в 90-ата минута ни попари. Въпреки че 2:1 все пак даваше добри шансове за класиране на полуфинал.

На „Олд Трафорд“ буквално летяхме. Поведохме 3:0. Не се виждаше как поредният колос може да си тръгне с друго от Театъра, освен с разгром. Точно преди почивката на Олич пак му върза. Нищо, продължавахме да владеем положението. Попресилен втори жълт картон на Рафаел обаче ни поразклати в началото на втората част. Останахме с 10 души. Нани имаше отлична възможност да реши всичко, но пропусна перфектен шанс за хеттрик. В този мач бях резерва. Пак оставах 15-ина минути до края. Загрявах. Виждайки как Франк Рибери насочва топката към оставения сам в далечния ъгъл на наказателното поле Ариен Робен, предусещах какво ще стане. Топка точно на левачката му, шут от въздуха и голям гол. Заучено положение. Жалко, че никой не маркира Робен. Както загрявахме с Гигс, буквално ни призля. Алекс Фъргюсън ни вкара и двамата в игра, но тази вечер беше запазена за „Байерн“. Пак бяхме поели по пътя към финал, играехме добре, но ненужен червен картон при 3:1 и супергол на Робен доведоха до 4:4 и отпадане с повече допуснати попадения на свой терен. „Байерн“ отиде на полуфинал с „Лион“, а после беше на финал вместо нас. Жозе Моуриньо беше разчистил „Барселона“ от пътя, а после грабна ушатата купа с „Интер“ след победа над „Байерн“ във финала.

Толкова близо и толкова далеч

Точно преди реванша с „Байерн“ за наш лош късмет беше шестточковата битка за титлата в Англия срещу „Челси“. Беше като финал за първенството. Бяхме първи с две точки аванс. Ако биехме, докосвахме титлата. При хикс оставахме с една протегната ръка към трофея пред лондончани. Загубихме 1:2. За капак в следващия кръг направихме 0:0 с „Блекбърн“. 4 кръга преди края триумфирахме инфарктно в градското дерби със „Сити“ – Скоулс ги зашлеви с гол в 93-тата минута. „Тотнъм“ ни направи услуга, като би „Челси“. В следващите три мача трябваше да бием, а „Челси“ да направи поне един хикс. Биехме „Тотнъм“, „Съндърланд“ и „Стоук“. „Челси“ имаха

лесни мачове вкъщи със „Стоук“ и „Уигън“, а между тях – гостуване на „Ливърпул“. За жалост, си взеха и него. А и на „Ливърпул“ едва ли им се е искало точно те да ни направят шампиони и да ги надминем по титли.

Сезон, който щеше да е сладък, ако го нямаше едно заучено положение на „Байерн“ и ако не бяхме загубили от „Челси“. Малката и в същото време голяма разлика сезонът да е успешен или неуспешен.

Оттеглянето от националния

През 2009 г. започнах по-осезаемо да усещам негативизма към мен, свързан с националния отбор на България. Години наред на своя глава бях загърбвал клубни интереси и рискувал здравето си. Бях голмайстор на страната си в абсолютно всяка една от квалификациите. Нищо от това не обясняваше рационално кампанията, насочена срещу мен.

Всичко започна със злостни изказвания на вицепрезидента на БФС. Човекът, който трябваше да е в един отбор с футболистите, излезе и наговори онези куп глупости – как едва ли не на мен и Стилиян не ни пука, а Мартин не трябвало да играе. Не в очите ни, както правят мъжете, не така, че да търсим градивно решение, а във вестник... Не беше казано в състояние на афект – беше премислено и целеше формиране на негативно отношение към нас и към мен персонално. И то точно в момент, в който бях преминал в един от футболните колоси и можех дори само с това да нося повече позитиви за страната си. А може би точно личният ми успех в „Манчестър Юнайтед“ натежа на някого и това замъгли преценките му за националния интерес.

Кампанията обрастваше с всевъзможни коментари и писания. Междувременно отборът не се представяше както трябва... А толкова силно искахме да зарадваме българските фенове, които пълнеха националния стадион. Вече и аз се чудех дали не преча, вместо да помагам на отбора. С Марто и Стилиян си говорехме, че може би присъствието ни влияе негативно на атмосферата. И особено моето, защото аз обичам да подвиквам на тренировка, да се карам, когато нещата не вървят. А те не вървяха... Нищо лично нямаше в моето поведение, бяха нормални неща за отборите, в които съм играл. Водеше ме моята амбиция България да печели, да показва ниво пред света. Вероятно не съм преценявал силата на натиска върху момчетата и те не са могли да разгъват потенциала си в мачовете на националния. Но аз не можех да стана друг, да спра да изисквам. Човекът, за когото сте чели дотук, нямаше как да иска малко за страната си. На кантара натежаваше убеждението ми, че повече преча и че нямам друг полезен ход, освен да се оттегля... Още повече че на същата страна на кантара се трупаха коментарите на хора от управителното тяло на БФС, които очевидно не разполагаха с ресурс да решават проблеми, а само да ги насочват извън себе си... Историята беше абсурдна! В моите представи решението на всеки проблем започва с разговор: „Дай да се видим“ и излагаш възгледите си. Когато е заложено името на България и репутацията на националния отбор, възможно ли е неговият капитан да не вземе авторитетни мнения под внимание, да не се замисли и да не се включи в процеса на решаването на проблемите? Капитанът Димитър Бербатов би го направил! Въпреки егото си, което не беше малко. Но разговор нямаше. Нямаше и авторитет. Нямаше идея и воля да се решават проблемите. От страна на определени хора имаше единствено импотентност на ръководители и лов на вещици. Трябваше да се назоват виновници, те трябваше да бъдат сочени с пръст и изгорени на кладата. По-

неприемливо поведение не беше възможно. Всеки път се прибирах с радостта, че ще играя за България, и всеки път си тръгвах с персонални обвинения за генералното състояние на отбора. Всичко това натежаваше все повече и повече... Та дори един Меси не издържа на подобни критики в родината си и се оттегли от националния отбор. След мача с Малта, когато подобрих рекорда на Бонев, се самонавиха: „Не бързай! Има още какво да дадеш на националния!“ Но мачът с Полша през март 2010 г. ме лиши от тази самозаблуда. Вече беше ясно, че нещо сериозно сбъркано има около първия отбор на страната. Не исках да бъда част от всичко това. Бях изнервен, безполезен, семейството ми страдаше от нападите. Не бях щастлив. А щастието винаги е ориентир, че си там, където ти е мястото. Явно моето място не беше вече в националния, явно времето ми да давам приноса си беше изтекло. А беше ли дошло времето да направя крачката навън? Сърцето ме стягаше от тези мисли, които не ми даваха покой.

Сега, докато пиша – през призмата на времето и днешния ми начин на мислене, отчитам, че може би трябваше да си взема почивка, както направи Меси. Да се оттегля временно. Или да игнорирам провокациите и да остана. Но все така съм сигурен, че без идеи в управлението едното мое оставане нямаше да донесе кой знае какви постижения. Само щях да добавя още голове за рекорда, още минути игра с болки, още моментни радости и илюзорни надежди за феновете. Да, аз бях основен играч, стълб на отбора. Бях капитан с роля да давам пример, да обединявам и да водя. Раздавах се максимално от първия до последния момент за този отбор, към който се стремях от дете! Но нито капитаните, нито най-добрите играчи са крайно отговорните за състоянието на националните гарнитури. Още по-малко отговарят за изграждането на дългосрочни визии и за работата по тяхното реализиране. Защото това е в основата на успеха на футболните нации. Да свеждаш философията си на ръководител до един Виновник е безплодно и жалко. Не очаквам хората, които не ме харесват, да ме разберат. Аз и не държа. Така и така няма да искат, дори да ходех по вода. Дълга всички тези обяснения на хората, които ме харесваха. На тези, които ме харесват и досега. И на тези, които останаха разочаровани и не могат да ми простят. Вярвам, че ще ме разберат.

Прибрах се в Манчестър с взето решение за напускане. Баща ми и Емо Данчев бяха там и първо на тях го съобщих. Само за сведение. Чух какво мислят, но нямаше какво да ме разколебае.

Човекът, който бе близо да ме върне

След Мъри Стоилов начело на националния отбор дойде Лотар Матеус, после Любо Пенев. Следях всеки мач и стисках палци на момчетата. Като гледах как изглежда отборът при Любо, си казах, че съм взел правилното решение, тъй като наистина започнаха да играят по-добре.

Липсваше ми много да играя в националния отбор! Но аз съм такъв – веднъж като дам дума, съм дотам. Не се връщам назад. И нека не бъркаме. Не съм се отказал от националния отбор – подкрепям го и винаги ще го подкрепям. Оттеглих се, защото се оставих една злостна кампания, дирижирана от „свои“ да ме докара до убеждението, че преча. Оттеглих се и оставих по-младите да поемат щафетата с надеждата скоро да видя по-добри от мен момчета, по-добри резултати. Умирам всеки път, като чуя, че съм се отказал от България.

Имаше много моменти, в които ми се искаше да съм на терена. Гледах по телевизията и си казвах: „Ех, сега ако аз бях там“. Палех се още. Палех се много. „Тази топка щях да я изиграя така, тази да я подам, тази да я стрелям директно.“ Исках да можех да вляза през телевизора и да помогна на момчетата да вкарат решителен гол.

Имаше и опити да бъда разубеден – от Лотар Матеус и Любослав Пенев. Първо ми се обади Матеус: „Имаш ли желание да се върнеш?“. Обясних му, че решението ми е окончателно. Благодарих му, казах му, че стискам палци на отбора и му пожелах успех.

Когато Любо Пенев стана селекционер, бях наистина близо до завръщане. Звънна ми няколко пъти, говорихме. Винаги съм го харесвал. От него имах само супервпечатления. Той беше в щаба на Пламен Марков и още оттогава имахме отлична комуникация. Доброто му отношение и към мен, и към Мартин си личеше. Оставали сме заедно и след тренировки, говорили сме си дълго. Харесвах ми разговорите ни за футбол. Когато стана треньор, се чухме и се видяхме. Имахме тайна среща в столичен хотел. Късно през нощта. Говорихме, обсъждахме. Той даже вече беше избрал къде ще играя, на каква позиция, беше си начертал детайлите. Дотолкова го искаше, че ме накара наистина да се почувствам близо до завръщане. След известно време Любо и отборът имаха лагер в Правец. Качих се в колата и тръгнах от София натам. Беше към 10 вечерта. Посрещнаха ме Любо и Ради Здравков. Имах уважението на Любо. Знак на уважение е и всеки опит да ти покажат, че си значим и можеш да бъдеш полезен. Затова бях длъжен да отвърна със същото уважение и да отида лично да се видим. Но аз бях взел решението си преди това. Бях претеглил всички плюсове и минуси, и стигнах до извода, че минусите са повече. Не съм човек тип „отеглям се – връщам се“. Пък и вече в отбора ги нямаше Марто и Стилиян, моите бойни другари. Бяха съвсем други момчета. Да, с някои бях играл, с други не, но щях да се чувствам някак си странно. Не на място. Познавам се достатъчно добре. Бяха заформили добър колектив – бях разпитал за отбора, и щях да съм в тежест. Името ми, присъствието ми и характерът ми щяха да тежат на момчетата. Може би подведох и Любо с това, че се чувахме, виждахме – може би му бях дал надежда, че ще се върна. Затова и му се извиних, ако съм оставил такива впечатления. Исках да съм коректен с него, какъвто винаги е бил и той с мен. Най-малкото дължах отказ очи в очи на силното му желание да ме върне. В крайна сметка отборът играеше много добре при него. Момчетата се развиваха. Прецених, че може да потисна или да спра еволюцията на някое талантливо момче, ако се върна. А аз наистина исках най-доброто за момчетата след мен! И за националния отбор, защото той винаги е Моят отбор. Егото ми да вкарвам още за страната си и да се чувствам спасител ме изкушаваше: „Бъди малко по-глупав и не разсъждавай толкова как е най-добре!“. Имало е моменти, в които се самоизяждах дали не избързах. Но истинските причини за решението ми ме приземяваха и смачкваха емоциите ми. Много по-големи футболисти от мен са се оттегляли от националния отбор и са се завръщали. Но аз бях дал дума на себе си. Когато кажеш „край“ преценено и отговорно, не се връщаш обратно!

Едно е сигурно – да се оттегля от националния, когато предстоеше връхът на кариерата ми и пик на личните ми възможности, е едно от най-тежките решения, които някога съм вземал! Решение, което беше изцяло срещу мен самия...

Глава 9.

ЗА ИСТОРИЯТА – 19-АТА ТИТЛА В ГОДИНАТА НА ДБ9

Хубавото на окончателните решения е, че тръгваш напред, отхвърлил тежестта на обмислянето. Хора, които довчера ме нападаха като виновник за загубите с присъствието ми, днес ме нападаха за същото по обратната причина – че ме няма. Трябваше да намеря начин да се абстрахирам. Вече нямах друг избор, освен да се фокусирам изцяло в клубните си изяви. Така навлязохме в исторически – и за „Манчестър Юнайтед“, и за мен, сезон във Висшата лига на Англия.

Лятото на 2010-а заминахме на турне в Америка. Стартирахме от Чикаго. Докато вървахме спокойно към паспортна проверка на летище „О’Хеър“, чух някой да казва на български: „Здравейте, г-н Бербатов!“. Обърнах се и видях човек, който седеше в едно от тези бъгита, които се използват по летищата: „Да ви закарам до паспортната проверка?“. Хем леко притеснен, хем толкова любезен – как да му откажа. Впоследствие разбрах колко много българи живеят в Чикаго и колко много от тях работят точно на летището. Целият отбор беше посрещнат подобаващо, но за мен се бяха постарали специално. Качих се на бъгито и докато минавахме покрай крачещите ми съотборници, усмихвайки се, им махах като английската кралица! Винаги е приятно по някакъв по-особен начин, когато ти се радват сънародници. Причаквах ме на три вълни – преди имиграционните власти, при багажите, след митницата. Чак се зачудих дали не сме сбъркали летището, или пък са ни отвлекли в София. „Добре дошъл!“ – „Добре заварил!“ „Гордеем се с тебе! 100 000 сме в Чикаго!“, „Благодарим ти за Фондация „Бербатов“, и наши деца имаме там“, „Добре ли си?“, „Вали ли дъжд в Англия?“, „Ходи ли на море?“, „Нали знаеш, че те обичаме и че сме с тебе! Добре че си ти... Не им обръщай внимание на ония...“ Благодаря за това посрещане, българи от Чикаго!

Първият мач от подготовката беше в Торонто – бихме „Селтик“ 3:1, а аз вкарах първия гол в предсезонната подготовка. Това трябваше да е знак за всички, които ще ни срещнат напред. После пообиколихме много – Филаделфия, Канзас, Хюстън. Ходихме и до Мексико – като част от сделката за Хавиер Ернандес играхме срещу бившия му клуб „Гуадалахара“. Чувствах се чудесно по време на турнето из Северна Америка, предчувствах, че сезонът ще бъде добър за мен. Беше време да го усетят и съперниците ми в Англия. Беше време за третия ми щастлив сезон в „Манчестър Юнайтед“.

В Англия всичко започваше както преди година – мач срещу „Челси“. Имахме да им връщаме. И то много. „Къмюнити Шийлд“ е мач, който в страната се играе от 1909 г., а под името „Чарити Шийлд“ – още от 1898 г. Доста преди в други държави да има организиран футбол изобщо, в Англия се играе еквивалент на Суперкупата. Мач между шампиона и носителя на Купата на Англия. Ако някой направи дубъл, играят шампионът и другият финалист за купата. Трофей, за който, естествено, доминира „Манчестър Юнайтед“.

Доминацията трябваше да продължи на всички нива. „Челси“ ни бяха победили болезнено на два фронта миналия сезон. Беше време за разплата. В този мач бях резерва, на полувремето влязохме с Ернандес. И двамата отбелязахме. Чичарито вкара

един от най-грозните голове в историята на головете. Уникален дебют. Валенсия центрира остро и силно. Ернандес летеше с тялото напред, ритна топката, обаче никак назад, към себе си, уцели се в главата и тя влезе. Няма такъв гол. Сякаш се спъна сам, после се нацели в лицето, падайки, но топката отиде в мрежата. В края вкарах красиво голче, както обикновено, ха-ха. 90-а минута, вече бяхме започнали да разиграваме, за да минава времето. Но големите отбори усещат мига и по време на тактическо разиграване, когато могат да вкарат още един гол. Подавахме си с О'Шей и Нани в лявата част около централната линия на терена. Опитвах да ни пресират. Видях дупка в защитата им. Докато топката пътуваше към Нани, вече набирах по лявото крило и като катаджия му указвах посоката, в която да ми подаде. Той я чукна между защитниците. Излязох сам срещу вратаря, приближих се до дъгата на наказателното поле, видях как той тръгва да излиза, а топката ми тупна. Винаги съм им се чудел на вратарите, когато нападател получи тупкаща топка, защо тръгват да излизат да го пресрещат. Много ясно, че в такава ситуация ще прехвърлиш вратаря, става много лесно. Въпреки че дистанцията беше по-голяма, само като видях как беше набрал, нямаше шанс да спре, пък да се и обърне. Чукнах я над него. 3:1. Край.

Винаги е хубаво да вкараш на „Уембли“ и да вдигнеш поредна купа.

Първият гол в паметния сезон

На старта във Висшата лига приемахме „Нюкасл“. Кой да вкара първия гол за сезона? Бербс, разбира се. Това си беше моят сезон. Пол Скоулс ми подаде отдясно на атаката, левият бек само леко докосна топката, за да ми я нагласи по-удобно и вече нямаше шанс за вратаря. Бихме 3:0. Трети кръг, второ 3:0. Беше на рождения ден на баща ми, 28 август. Приемахме „Уест Хем“. Вкарах готин гол със странична ножица. Нани ми центрира, левият защитник се пробва да ме опази, но не знаеше, че по това време много наблягах на фитнеса. Само сложих ръчичката и го изместих с лекота, за да си направя място. Странична ножица, пуф – гол. Предварително се бях подготвил с фланелка под официалния екип. Влизайки в съблекалнята, знаех, че ще вкарам гол. Само че няхах флумастер. Надписах я с химикал. На червената фланелка отдолу пишеше „Тат, за теб“.

Вкарах и на „Евертън“ в следващия кръг – в мач, доказващ, че на „Гудисън“ винаги може да имаш проблеми. Поведоха ни, обърнахме ги до 3:1. Топката попадна у Скоулси около централната линия. На него му трябваше миг, за да разбере каква магия може да сътвори и да превърне ситуацията в гол. Аз също знаех, че той вдига главата и действа бързо. Тръгнах отдясно. За „Евертън“ играеше Силвен Дистен – не беше от най-приятните съперници, атлетичен, здрав, бърз. Но Скоулси го прехвърли точно да не му достигне един сантиметър. Винаги намазаните ми с лепило обувки укротиха топката от раз и поех към вратата. Знаех, че Дистен е по-бърз от мен и ще ме настигне. Зърнах как вратарят леко излиза да ми скъси ъгъла. Топката беше на десния ми крак, по земята, Тим Хауърд си мислеше, че ме затруднява. Но не знаеше, че външният ми фалц е много силен. Винаги съм се доверявал на този удар, много ми е развит. Фалцирах топката с десен външен, тя описа такава парабола по земята, че колкото добър вратар да беше Тим Хауърд, му оставаше едно – да гледа и да се наслаждава заедно с мен. Мислехме, че мачът е свършил. И... в 91-вата и 92-рата минута ни вкараха два гола. До 3:3. Да ги вкарат на малък отбор, някой да си каже – няма

манталитет, няма дух на победител. Но като се случи на отбор като „Манчестър Юнайтед“, какво ще каже? Явно загубихме концентрация.

Велик хеттрик, велик „Манчестър Юнайтед“! Гледаш ли, Мърсисайд?

Предстоеше интересен мач. „Манчестър Юнайтед“ – „Ливърпул“. Дербито между отборите, които бяха на върха в историята по брой шампионски титли. В дебютния ми сезон ги изравнихме. Но нашата цел беше друга – да ги минем по титли. И те го знаеха. Идвахме от мач точно в Ливърпул, в който бяхме изпуснали победата с 2 гола в продължението. Това също влияе на психиката. Съперниците сигурно са се надявали, че ще ни хванат под напрежение. Ще съм честен – не мислех изобщо, че титлите ни са 18 на 18. Мислех само как да ги бием в конкретния мач. Надъхвах се да вкарам гол или да направя асистенция, с която да ги победим.

Правехме задължителния анализ преди мача. Акцентирахме много на Фернандо Торес. В периода му в „Ливърпул“ Ел Ниньо вкарваше откъдето му паднеше. Интересно ми е какво са анализирали те и дали изобщо са подозирали кой ще бъде най-големият им кошмар. Аз бях просто уверен. Още от ранните си години имам усещане – ако вкарвам много в предсезонната подготовка, ако вкарам първия гол в контролите или първия гол в първенството – ще ми върви много. Не е суеверие, а увереност. Положителен ефект върху психиката на нападателя от доброто начало.

19 септември 2010 г. „Олд Трафорд“. Моят ден, моят стадион, моят мач. Полу-времето вървеше към края си. Резултатът беше 0:0. Винаги, когато ходиш да скачаш при центрирания, започва първоначално бутане. Създаване на суматоха на очакване на центровката. Виждаш кой те маркира. В моя случай беше Торес. Нападателят не се славим с блестящи защитни функции, когато има корнер, друго статично положение или просто трябва да отбраняваме вратата си. То си е казано в характеристиката ни – нападатели. Някой път се молиш да няма фаул около пеналта или топката да не излезе в корнер, за да се налага да се връщаш и да скачаш. Твоята увереност е в другото наказателно поле, когато трябва да стреляш към вратата, а не да чистиш от нея. А ако трябва да скачаш с някой защитник, някое откровено добиче, хич не е приятно. Камо ли ако добичето вкара гол. Корнер за „Манчестър Юнайтед“. Пазеше ме Торес. Погледнах – беше застанал зад мен. Зачудих се какво прави там. Центриране, топката дойде към мен, а той все едно ме придържаше да не падна. Има правило. Трябва да си в триъгълник – да си в такава позиция, че да виждаш и топката, и играча. Странно или не, Торес ме улесни. Гигси центрира. Позиционирах се. Топката ми кацна точно на главата. Пепе Рейна се хвърли да я хване, на гредата имаше и човек. Аз пък имах и малко късмет. Топката влезе – 1:0. Влезе в сила и теоремата на нападателя – самочувствието ти е функция от резултатността. Може и да си играл слабо в даден мач, но вкараш ли гол, все едно тежест пада от плещите ти, самочувствието ти се извисява, а ти просто заиграваш по-добре. А сега си представете теоремата, ако и играеш добре, и вкараш гол. Смешното и странното на този гол беше дежавю: както при гола ми с „Тотнъм“, когато вкарах от свободен удар в последните минути срещу „Уест Хям“, така и сега в този мач, на гредата имаше един защитник, който се опитваше с глава да ми попречи да вкарам – Пол Кончески.

59-а минута. Нани проби отдясно. Знаех, че първата му идея е да направи някакъв трик с краката. Силата да познаваш отлично съотборниците си. Нани прескочи

топката, намести си я на левия крак. С Рууни очаквахме подаване. Последва центровка. Но балонна, не ставаше за нищо. Е, освен ако не измислиш необикновено нещо. Рууни скочи. Подвикнах му: „Уаза, Уаза, аз съм“. Топката мина над него. Но пада странно и назад – никаква топка. В наказателното поле бяхме двамата срещу четирима защитници. За миг трябваше да взема решение. Това отиграване никога не съм го работил. Точно така не съм си и представял да отиграя. Топката летеше отстрани, ами ако опиташ да я спреш на коляно, а тя иде на 10 метра от теб, или пък ти счупи носа? Когато обаче си надарен с техника малко над средното ниво, шансът ти за успех е по-голям. Отиграването ми беше мигновено решение и чист инстинкт. Чукнах я с коляното с гръб към вратата. Топката се спря така, че единственото последствие беше това, което ми хрумна и направих – подобие на задна ножица от по-малък ъгъл до земята. Това беше единствената алтернатива за обстрел от тази позиция. За мое щастие, със силата на техниката и силата на мисълта пратих топката точно в горния ъгъл на вратата, удари се в гредата, за да добие по-драматичен и завършен вид на самия гол. Пуф-пуф. Рейна не мръдна. Ебаси голът.

Когато стреляш с гръб към вратата, най-често само по реакцията на трибуните разбираш, че е гол. Ритнах топката. Паднах. Публиката изригна. Още не бях осъзнал, че е гол. Вдигнах глава. Екстаз! Явно беше прекрасен гол. След миг Рууни ми беше на врата. Гигс дойде отляво. По самото изражение на този човек, виждал какво ли не във футбола, се четеше: „Берба, какво направи, бе?“. След мача, като питах Рууни дали ме е чул, че съм му подвикнал, той ми каза: „Естествено, оставих те да я вкараш ти“. Посмяхме се и с него. Бях дяволски доволен от този гол! Гол, станал по моите разбирания за футбола. Друг би реагирал различно. Дали да гардира, дали да укроти и върне към идващ с лице към вратата съотборник, който да шутира. В случая се получи така, както трябваше! Получи се, защото голът беше нарисован с моя почерк. Играта ми в повечето моменти от моята кариера е базирана на различни нестандартни движения, които си измислях и които оттренивах. Те изглеждаха трудни, но в същността си бяха прости, елементарни и въпреки това – ефикасни. И когато в определени ситуации имах нужда от подобни движения, мозъкът и тялото ми услужливо ги предоставяха – те ги бяха запазили като вид рефлекс и ги отключваха, когато ми трябваша.

Този ден от голямото съперничество с „Ливърпул“ заслужаваше гол, който да бъде помнен и разказван! Един от най-красивите ми! И то труден за изпълнение. Задните и страничните ножици са по-лесни, когато са директно изпълнени – да нацелиш топката от движение. А когато трябва първо да овладееш топката след центриране, все едно сам си създаваш задната ножица, тогава е по-трудно. На сцената излизат майсторлъкът, техниката, късметът. Но късметът го създаваш и самият ти. Такъв гол им заших на „Ливърпул“, че никога няма да го забравят. Извинявайте, 2:0!

После си усложнихме живота за 6 минути. Джони Еванс фаулира Торес, чиста дузпа. Джерард – 2:1. Пряк свободен удар пред наказателното поле, стената се разкъса, Джерард имаше късмет да прокара топката през процепа – 2:2. Във втори пореден мач допускахме да ни изравнят след два гола преднина, нетипично за „Манчестър Юнайтед“. Психологическото предимство премина у „Ливърпул“. Бяха ентусиазирани, окрилени. 84-тата минута. Бяхме се подредили шестима в наказателното поле на „Ливърпул“. Винаги съм играл добре с глава, винаги съм имал добър отскок. Но е нужно да знаеш и как да се позиционираш. Трябва ти усет. Мястото те привлича и ти просто си там. В този мач всичко ми се получаваше. Скоулс напредна фронтално

срещу вратата, разпредели топката надясно към О'Шей. По принцип съм против тези изсипани топки с надеждата просто нещо да се случи. Не е специфично центриране към някого, просто центриране с надеждата твой човек да стигне първи до топката, където и да е това. Когато 90-ата минута наближава, в някои случаи нямаш избор. О'Шей центрира. До мен беше Карагър – уникален ръгач, който се бореше до смърт за отбора си. Риташе, блъскаше, драскаше – ужас. В случая исках повече от него да постигна своето. Надскочих го. Шляс – в долния ъгъл. 3:2. Рейна пак нямаше какво да направи. Оргазм! Тичах след гола и слушах публиката – изригнал вулкан! Виках си на акъла: „Казах ли ви? Казах ли виииии... Имайте вяра!“. На лицето ми бяха нарисувани задоволство и увереност. В последните секунди сър Алекс ме смени, целият стадион аплодираше, незабравим момент. Моментът, в който всички разбраха на какво съм способен. Аз винаги съм си знаел какво мога. Човек, като погледне обективно статистиката в предишните ми отбори, също може да прецени – голове, асистенции, начин на игра. Но когато на сцената е играч, виждаш и разбираш футбола по по-различен от стандартния начин, на хората им трябва малко повече време да го оценят. А когато вече го няма, тогава осъзнават напълно: „Маmicата му, къде е сега, вкарваше и подаваше за такива голове, трудни за рисуване“.

Победата с 3:2 над „Ливърпул“ ме циментира в историята на „Манчестър Юнайтед“. В него показах характеристиките, описващи играч на най-добрия отбор на света. Гол, заради който феновете идват по стадионите. Характер. Непреклонност – може да са ти изравнили от 2:0, но твоят футбол е нападателят, а твоята цел – само победата. Късна драма, заслужена победа. И то срещу основния съперник в исторически план. Играч на „Манчестър Юнайтед“ не бе вкарвал хеттрик срещу „Ливърпул“ от 64 години. За последно го бил направил Стан Пиърсън през 1946 г. Амиии, направи го и Димитър Бербатов през 2010 г. Години по-късно видях, че в класация са определили трите ми гола за най-великия хеттрик в историята на Висшата лига. Зад мен бяха много големи футболисти, вкарвали по три гола на мач.

След мача ме интервюираха: „Какво ще правиш сега, как ще празнуваш?“. Може би изненадах човека: „Прибирам се вкъщи при семейството си“. Да, денят беше много специален. Да, може би се превърна в символ на характера и красотата, с които „Манчестър Юнайтед“ покори върха на английския футбол и сложи край на доминацията на „Ливърпул“ по титли. Но аз просто си бях свършил работата. Е, вкарах тройка. Е, на „Ливърпул“. И се прибрах доволен при семейството си. А там за награда ме посрещна репликата: „Иди изхвърли боклука, ако обичаш“. Жена ми и детето ми, впоследствие – децата ми, ме виждаха по съвсем различен начин. Изобщо не съм искал децата ми да знаят, че съм известен човек, единственото важно беше, че съм техният баща. Така „отпразнувах“ хеттрика си срещу „Ливърпул“ – като мъж и баща. Пътувах 30-ина минути с колата от стадиона до вкъщи. Бях пуснал музика – шофирах и сияех. Връщах се мислено към току-що свършилия мач. Припомнях си моментите, наслаждавах се. Искаше ми се да направя още едно кръгче, за да продължа да съм потопен в това футболно щастие. Но все по някое време трябваше да паркирам – да изхвърля боклука и да се потопя в семейното щастие. А и идваха нови мачове и нови постижения.

Първият чужденец с 5 гола във Висшата лига

В първите 5 мача във Висшата лига имах 6 гола. Последва затишие.

Задаваше се буря. И в Шампионската лига се движехме по план, в първенството продължавахме непобедени, но допуснахме поредица от хиксове. Вървахме на второтрето място в класирането. Ураганът удари на 27 ноември 2010 г.

Отнесе си го „Блекбърн“. Когато открих резултата още във втората минута, сякаш нещо се отприщи, усетих, че ще е мач с много голове. Но чак толкова много и чак толкова мои – трябваше да съм гадател, за да предположа.

Нани центрира, Рууни отклони, за да си вземе асистенция – изпреварих моя приятел Шимбонда и пронизах Пол Робинсън. По едно време наистина ми стана жал за Паскал, защото той имаше много лош ден, а аз – прекрасен. Джи направи 2:0.

За втория ми гол имах усещане, че ще се случи. Шимбонда беше затворен вляво на тъчлинията. Дебнех го. В подобни ситуации защитниците търсят инстинктивно решение с обръщане и връщане към вратаря. Надушвах грешката. Обичах да съм като шахматист на футболния терен – да познавам следващите ходове на съперника, да залагам капани, за да го матирам. Паскал се изненада, като вдигна глава и видя, че на пътя на топката към Робинсън бях аз. Едно докосване, шут и гол. Нищо лично към двамата ми бивши съотборници, просто бизнес. И усет към гола.

Третият предлагам да влезе в учебниците за обяснение на понятието „отборен гол“. Друг мой любим футболен термин. Започнахме акцията от лявата зона на нашата отбрана с моя брат Евра. После пак ми наду главата колко е техничен, как е започнал всичко и неговият гений ми е помогнал да се изиявя. Евра пое напред, комбинира с мен, върнах му с петичка, той пак към мен. Всичко това, докато сменяхме местата си в търсене на пространство. Вече бях на централната линия. Пас с външен фалц надясно към Нани, който беше набрал. Него си го знаех, че обича да прави финтове. Той първо ще замахне, ще залъже съперника, а чак след това вдига главата и гледа каква е актуалната ситуация със съотборниците му. Тук рязко впускане в атака не би било ефективно, защото моментът щеше да е свършил, преди пасът да е пристигнал. Знаех, че имам време да се придвижа и да се пласирам. Докато Нани хвърляше защитниците по задници, повечето атакуващи играчи от нашия отбор по инерция бяха спринтирали в наказателното поле. Но понякога в спринта губиш ефективност, а аз тичах съвсем спокойно, както си тичам в парка, следейки движенията на Нани. Когато вече знаех, че няма къде повече да замахва, така си бях разчел тичането и позиционирането, че го чаках фронтално срещу вратата. Единствената му опция беше да подаде на мен, защото аз бях в най-добра позиция.

Пас, шут – хеттрик!

Изобщо не съм мислил, че ще вкарвам още. Вече си бях свършил работата. Но в този ден топката се оказваше винаги в мен. Рафаел центрира, аз оставих на Джи, защото го видях за миг, че е в по-добра позиция. Единственото, което исках да направя, е да не му попреча той да вкара. Никога не съм бил от егоистичните нападатели – дай само аз да вкарвам голове. Топката обаче се удари в Самба и си търсеше мен. Като ми е ден, няма да връщам подаръците от съдбата я.

Шут – четвърти гол.

Петият – ново доказателство. Андерсон напредна, видя ме отдясно, можех да стрелям, но Рууни беше на по-изгодна позиция. Опитах да му я дам с едно докосване,

знаех, че Уейн би направил същото за мен, ако аз съм пласиран по-добре. Защитник се хвърли да пресече и топката се върна към мен. Малък ъгъл, но голям ден.

Бум – пети гол за Бербатов. 70-а минута – 7:0 за „Манчестър Юнайтед“.

Можех да вкарам и шести гол. Преди този мач изобщо не се бях интересувал от статистика за най-много вкарани голове от един човек в един мач във Висшата лига. Дали футболисти са вкарвали да речем 5 гола, кои са имената им. Изобщо не съм знаел, че никой не е вкарвал 6 в един мач. Сигурно ако знаех, щях да се напъвам до края да отбележа поне още един. И без да знам, имах сериозна възможност. Ситуацията за шести гол я изиграх много добре. Надскочих Самба. Насочих топката, отиваше във вратата, но Робинсън я извади. Бихме 7:1. Взех си топката, накарах всички да се разпишат върху нея и я занесох вкъщи, за да прави компания на топката от мача с „Ливърпул“. За този сезон си бях направил минисклад за топки у дома от хеттриците ми, а Деа ги прегръщаше и си играеше с тях.

Пет гола в английската Висша лига! Пет гола в най-силното първенство на света! Уникално усещане! Тогава вече се информирах, че само трима големи английски голаджии го бяха постигали преди мен – Анди Коул, Алан Шиърър и Джърмейн Дефо. А аз бях първият чужденец в тази компания! След мен по-късно го постигна и Серхио Агуеро, за да допълни клуба на петзвездните голмайстори до пет.

Всъщност за мен това беше вторият мач с вкарани 5 гола – 10 години по-рано го бях направил и в евротурнирите с моя ЦСКА. Да, в по-непретенциозна фаза срещу непретенциозен съперник – молдовския „Конструкторул“, но фактът си е факт. Загръвал съм отдалече за този ден.

И на 19, и на 29 години, и в евротурнирите, и във Висшата лига на Англия – пет гола в един мач! *Not bad.*

Петте ми гола и мачът с „Блекбърн“ освен поредното голямо мое лично постижение този сезон и историческо постижение, беше и ключов момент за отбора в шампионата. Именно след великолепната ми петорка застъпихме за първи път на първото място през сезона и не го пуснахме до края, за да пренапишем историята на английския футбол.

Следващият ми шампионатен мач беше на Боксинг дей срещу „Съндърланд“. Пак ги почнах от съблекалнята. Уейн Рууни центрира на задна гредка и забих топката с глава в мрежата. Вкарах и през второто полувреме за крайното 2:0. Ритнах с външен фалц, топката се удари в гърба на Антон Фърдинанд и влезе. След време се събра комисия към Футболната асоциация, която го обяви за автогол. Комисията „Бербатов“ обаче призовава да си върнат гола на автора. Още повече че след това се промени и правилото – ако топката лети в очертанията на вратата, отклони се в някого и влезе, се брои за гол. Не е ли правилно?

Два дни по-късно гостувахме на „Бирмингам“, вкарах и на тях. Подадох с петичка към Дарън Гибсън, спринтирах, той ми върна топката, шут в близкия ъгъл – 1:0. Изравниха ни в 90-ата минута за 1:1. Ядосаха ме.

Следваха мачове на 1 януари, на 4 януари. Програмата около Коледа и Нова година в Англия е много тежка. Но пък правиш това, което обичаш – играеш футбол. Ако пък и ти върви и си влязъл в голова серия, нямаш търпение да дойде следващият мач.

Беше странно, когато на 1 януари играехме като гости. На 31 декември си на лагер. В момент, в който по света отварят шампанско за посрещане на Новата година, ти си в хотел, слизаш на обичайна вечеря, хапваш и се връщаш в стаята, защото на другият ден играеш. Какво като е първият ден от Новата година и много от хората, които ще

гледат мача ти, може и изобщо да не са лягали след дългото парти. Чуваш се с близките, честитиш им и заспиваш. Стадионът те зове. Това си е част от професията.

По-важно беше, че си отиваше една полюсна година. Раздрусала ме заради националния отбор и приключила в крайна сметка с рекорди.

Два хеттрика плюс пет гола в един мач. Или, както ги броях статистиците, поне три гола в три мача от един сезон. Станах едва третият в цялата история на Висшата лига с подобно постижение. Преди това го бяха постигнали само Рууд ван Нистелрой и Алан Шиърър. Само моят идол Шиърър е вкарвал повече хеттрикове в един сезон.

През януари стана време пак да играем с „Бирмингам“. Помните ли, че ме бяха ядосали? Не ги бавих с „отмъщението“. Пак 2-ра минута, както и при петте ми гола с „Блекбърн“. Този път вкарах 3 още до 53-тата минута, имах и още шансове. Бихме 5:0. Прибрах още една топка в домашната си колекция – пак с автографи и всевъзможни бъзици, тъй като всеки оставяше и послания.

При рекордната титла за „Юнайтед“ българин е голмайстор на Англия

Три дни по-късно два мои гола бяха по-скъпоценни от хеттрик, защото значеха три точки и приближаване към целта. Гостувахме на „Блекпул“. Мач, за който след това всички твърдяха, че ни е спечелил титлата. Може би заради факта, че на полувремето ни водеха 2:0. Пристигнахме в Блекпул край брега на Ирландско море, недалече от Манчестър. Посреща ни мрачно, неприветливо време, обвиваха ни студ и сивота. Излязохме на стадиона – теренът по-отвратителен и от времето. Някои отбори правеха така игрищата си, че топката да се плаши от тях и да иска да е предимно във въздуха. Новаците във Висшата лига посрещнаха подобаващо великия „Манчестър Юнайтед“ – буф, буф, 2:0. 18 минути преди края губехме с два гола! Но шампионският манталитет на „Юнайтед“ не умира и на такъв негостоприемен стадион. Нани изведе хитро Флечър, той центрира пред голлинията. Моя територия, мой момент – 1:2. Това ни трябваше. Само след 2 минути вече беше 2:2. Ернандес получи отличен пас и прояви голмайсторските си умения. 2 минути преди края „Блекпул“ беше тръгнал да ни атакува и се беше открил. Трябва да имаш уважение към „Манчестър Юнайтед“, като тръгваш на такъв шум. Или поне да имаш едно наум с кого си имаш работа. Ако не – ще страдаш. Топката попадна у Скоулс в нашата половина. Знаех, че той, има ли възможност – ще подаде. Тръгнах в атака, тръгнах да му махам. Нямаше нужда, Скоулси вече ме беше фиксирал и след миг топката долетя с дълъг пас. Поех я и тръгнах към вратата. Пред мен имаше защитник, а зад гърба му беше Ернандес. И да исках, не можех да му я дам, защитникът пречеше. За миг взех решение – поведох си я още веднъж с десния крак, освободих пролука, стрелях с левия крак – гол, 3:2. Бях толкова уверен, че ще влезе, макар и след изстрел с по-слабия ми крак. Колко е важно да имаш вяра в себе си! Феновете ни бяха в половината, в която вкарах победния гол. Полудяха. Сър Алекс – също. Поведението му подсказваше, че и той е приемал мача за шампионски. Аз добавих нови 5 гола на сметката си в рамките на 3 дни. Заслужено ме избраха за играч №1, а Алекс Фъргюсън – за треньор №1 на месеца.

В крайна сметка записахме серия от 24 поредни мача без загуба преди първото ни поражение в първенството. Но странно за мен, изведнъж започнах да получавам по-малко време за изява. Да, Ернандес се справяше добре, бележеше, но на мен си ми беше странно. Мениджърът започна да залага на него, въпреки че бях голмайстор на

отбора и се движехме повече от добре. Това малко ме обърка и ядоса, търсех отговори. Опитах се да ги намеря при Фъргюсън. Ходих да питам на какво се дължи – бях голмайстор, а почнах да играя по-малко! Ротациите на състава са нормално нещо в игровата част на отбора, така ми каза той. Единственото, което можех да направя, е да тренирам още по-добре.

По това време, през март 2011 г., явно затормозен от факта как може за два месеца да съм вкарал 13 гола и да не започвам мачовете, съм позволил на притеснителните мисли да ми навлекат и притеснителна болка. По-рано дясното коляно ми създаваше проблеми, сега десният ахилес започна да ме тормози. Изпитвах страшна болка. Отидох на скенер. Диагнозата беше ахилесова тендинопатия в средната част. Минах на индивидуална тренировъчна програма във фитнес залата и дозиране на натоварванията, но болката не изчезваше. Имах програма за коляното и програма за ахилеса! Това не ме интересуваше – можех ли да играя, щях да играя. Бях в „Манчестър Юнайтед“ и се бях запътил към поредната си цел.

Имахме мач с „Болтън“. Чичарито започна титуляр. Смених го на почивката при 0:0. Харесваше ми, когато познанията ми не само за моите съотборници, но и за противниковите играчи, дават резултат. В случая познавах и съперника. Вратарят им Юси Яскелайнен обичаше да пляска топката, не можеше да я хваща. Ако си добър нападател, трябва да си си написал домашното. Няма как да не ти направи впечатление, че при удар Юси се опитва да хваща топката, но най-често тя му бяга и той просто я шамаросва. Драмата беше пълна – бяхме допуснали разклащащи поражения от „Челси“ и „Ливърпул“, сър Алекс беше наказан и гледаше мача от трибуните, поддържайки телефонна връзка с щаба си, бяхме останали с 10 души заради червен картон на Джони Еванс. Течеше 88-ата минута. Нани напредна и отправи подъл удар с тупкаща се топка – все едно дете прави жабки с плосък камък в язовир. Когато имаш информация за вратаря, остава да се стремиш да си на точното място, ако той евентуално изпусне топката. Точно така и стана. Яскелайнен опита да поправи грешката си. Късно. Не ритнах топката много силно, но беше достатъчно. Макар и като заспал заек, тя премина под него и през голлинията. Дръпнахме с 5 точки на „Арсенал“, който се бе доближил само на 3 от нас, и то с мач по-малко. Много важна победа! Нов важен гол!

Между битките ни с „Челси“ на ниво Шампионска лига имашме пореден „задължителен“ шампионски двубой в Англия – срещу „Фулъм“. Още в началото с Нани и Андерсон развинтихме защитата и вкарах. 20-и мой гол във Висшата лига според официалната статистика. 21-ви според мен!

Какво се случи след това, не знам. 6 кръга преди края „Манчестър Юнайтед“ водеше уверено в класирането, а аз водех в директната битка с Карлос Тевес за голмайстор на първенството. В следващите 5 мача не само че не бях титуляр – в 3 изобщо не влязох, а в два – в самия край. Хикс с „Нюкасл“ и загуба от „Арсенал“ ни оставиха само с 3 точки пред „Челси“. И с директен мач с тях за титлата 3 кръга преди края. Бихме 2:1. В предпоследния кръг гостувахме на „Блекбърн“ – трябваше ни хикс, за да сме сигурни шампиони. Но и срещу отбора, на който бях вкарал 5 гола, останах резерва. Влязох в заключителните минути при 1:1. Е, важната мисия беше изпълнена – „Манчестър Юнайтед“ триумфира с историческата 19-а титла, а аз помогнах колкото можах с двайсетина гола.

За последния кръг остана да ни връчат купата и медалите на „Олд Трафорд“ и с Тевес да проведем задочен спор за „златната обувка“. Кръг преди края той беше вкарал

два гола и ме беше изравнил. Ние играехме с „Блекпул“, за който мачът бе битка за оцеляване, а „Сити“ – с „Болтън“. Нямахме как да не съм титуляр. В интерес на истината дори не проведох нито един разговор със съотборниците си за голмайсторската надпревара. Така и не казах на никого да ми я подава в последния мач. Аз асистирах на Джи за първия гол. Обърнаха ни, но ги бихме 4:2. Впоследствие гледах мача и видях поне три удобни възможности да ми подадат, за да стрелям аз, но ситуацията се развиваше по друг начин. Когато много искаш, понякога не се получава. Дори при последния гол на Оуен тичах до него и можеше да ми я даде, но... така е трябвало да се случи. И Тевес не бе успял да вкара на „Болтън“. Така за първи път в историята двама играчи разделихме голмайсторския приз. Беше се случвало да го делят трима, но ние с Карлос се оказахме първите двама заедно на върха при топреализаторите. Той обаче имаше значително повече игрово време, имаше и 5 гола от дузпи. А, и да не забравяме – очаквам комисията да си ми върне откраднатия 21-ви гол!

Най-важното не подлежи на отнемане: при историческата 19-а титла на „Манчестър Юнайтед“ българин стана голмайстор на шампиона и голмайстор на Англия!

Шампанското влизаше в очите ми. Пръскахме се и се подреждахме за паметната снимка с шампионския трофей и златните медали. С Едвин ван дер Сар се озовахме в центъра, точно зад историческия трофей. Бяхме го спечелили с красота, незабравими емоции и 9 точки разлика.

Нормално, това беше годината на ДБ9.

Шокът на „Уембли“

В Шампионската лига бяхме спечелили групата с „Валенсия“, „Рейнджърс“ и „Бурсаспор“ през есента. На осминафинала елиминирахме „Олимпик“ (Марсилия). На четвъртфинал се паднахме срещу „Челси“, с който така или иначе водехме тежки битки последните години в Англия. Бихме 1:0 на „Стамфорд Бридж“ и 2:1 на „Олд Трафорд“.

„Шалке“ впечатляващо изхвърли актуалния шампион „Интер“ със 7:3. В полуфинала срещу германците обаче безпощадни бяхме ние – 2:0 в Германия и 4:1 в Англия, 6:1 за нас. На „Олд Трафорд“ направих добър мач. За третия гол на Андерсон реших да не му я взимам аз, а за четвъртия директно му я дадох на празна врата. В този мач понижихме леко акциите на Мануел Нойер. Отивахме на финал. И то на „Уембли“. Съперник щеше да е „Барселона“. Пак „Барселона“, както преди две години в Рим...

28 май 2011 г., „Уембли“

Сър Алекс ми говореше, но вече не чувах нищо. В тренинговата стая на „Уембли“. Аз и той. Един срещу друг. Виждах как устата му се движи, но думите не сигаха до мен. Седях на стола и усещах как не мога да мръдна. Стаята ставаше все по-малка, сякаш стените ѝ ще ме смачкат. Бях като парализиран. В главата ми препускаха хаотични мисли, въпроси без отговор. За Елена, семейството и приятелите ми, които идваха за финала на „Уембли“. За всички в България, които щяха да гледат мача, и тръпнеха в очакване втори българин след Христо Стоичков да спечели Шампионската лига...

Съдбата даваше на отбора втори шанс – да поправим грешките, които допуснахме в предишния финал с „Барселона“ през 2009-а. Излизахме срещу познат противник, в

който играеха едни от най-добрите футболисти на света и може би най-великият от всички – Меси.

Бяхме се подготвили добре. Всеки искаше да вземе реванш от „Барселона“. А сега, когато финалът се играеше на наша територия, моментът сякаш не можеше да бъде по-подходящ. А за мен – и по-специален. На един от най-великите стадиони, където Христо Стоичков беше вдигнал купата през далечната 1992 г., два от най-големите отбори щяха да излязат за втори път един срещу друг във финал на най-престижния клубен турнир. В дните преди мача си представях как вкарвам гол, как подавам за гол, как отборът ни печели купата, а аз – за да отдам респект към Стоичков, се качвам на парапета, сядам, както го направи той, и вдигам купата над главата си. Най-накрая! Моя е! Моя е!!!

Сезонът вече беше приключил и ние бяхме шампиони. Пак. За пореден път. Рекорден 19-и път за „Ман Ю“, за мен – втори шампионски медал. За Райън Гигс 22 222-ри медал! Бях станал голмайстор на отбора и шампионата. Отбелязах 3 хеттрика. Станах първият чужденец, който бележи 5 гола в един мач! Бях избран в отбора на сезона. Имаше защо да е високо самочувствието ми в дните преди финала. Всичко ми се получаваше през този сезон. Имах чувството, че мога да вкарам гол отвсякъде и с всяка част на тялото си. Тренирах и се подготвях здраво, както го правеше и целият отбор.

Пристигнахме в Лондон два дни по-рано. Нищо по-специално като програма – тренирахме и почивахме в хотела. Разбира се, няма как човек да не мисли за мача, суматохата покрай него, огромните очаквания. Целият стрес, който съпровожда този процес, е гигантски и това си проличаваше дори в тренировките. Мениджърът, в опита си да ни разтовари от мисли и напрежение, ни заведе на театрална постановка. Гледахме мюзикъла *Jersey Boys*. Сякаш поддейства, почувствахме се заредени, поне за кратко се откъснахме от мисли, свързани с мача. Прибрахме се в хотела, вечеряхме и се прибрахме по стаите си. Всеки влезе в своя собствен свят, готов да посрещне утрешния ден и предизвикателствата, които трябваше да преодолеем, за да се наречем шампиони на Европа – „Барселона“ и Меси.

В деня на мача – нищо необичайно. Закуска, лека разходка, обяд, почивка, следобедна закуска и тръгване за стадиона. Съставът щеше да бъде обявен на „Уембли“. Всички бяхме с елегантни костюми с емблемата на „Манчестър Юнайтед“. Излъчвахме гордост и увереност. В автобуса, както винаги, всеки беше със слушалки в ушите и се надъхваше със собствената си любима музика. Наближавайки стадиона, започнахме да виждаме все повече и повече хора, запътили се към мача. Море от тениски на „Ман Ю“, знамена и шалчета. Започнахме да осъзнаваме еуфорията от предстоящия финал. Разбира се, това усещане не беше нищо ново за нас, но всеки път ме караше да се усмихвам, да се надъхвам и да бъда щастлив с любовта си към футбола. Пристигнахме пред стадиона. Възрастни с деца, бащи и синове, приятели, фенове с боядисани лица в цветовете на отбора, всички викаха и скандираха името на „Манчестър Юнайтед“. Неописуема червена какофония.

Автобусът паркира в подземния гараж на „Уембли“. Започнахме да слизаем един по един. Сър Алекс първи, всички след него. Аз бях от последните. Слушах как 2РАС реди рими в ушите ми, крачех към съблекалнята и си повтарях: „Шампион на Англия, голмайстор на отбора и Висшата лига, 5 гола в един мач, идваше ред да накажа „Барселона“ – пак, както го бях направил с „Лeverкузен“ преди много време“. Крачех, витаех и се усмихвах. Точно преди съблекалнята имаше стая за треньорите. Изведнъж

оттам като призрак пред мен се материализира Фъргюсън. Развали ми подвижната медитация. Със знак ме призова да го последвам вътре. Свалих си слушалките и влязох в тренъорската стая.

Сър Алекс: Как си Берба? Седни. (*Посочи към стола.*)

Аз: Добре съм, готов съм за мача.

Алекс Фъргюсън седеше срещу мен, погледна ме...

Сър Алекс: Това, което ще ти кажа, не е лесно... Но... Трябва да те оставя извън групата...

Гледах го невярващо. Столът изведнъж ме сграбчи силно. Започнах да усещам как не мога да мърдам. Не можех да дишам. Сякаш някой ме хвана за сърцето и го стискаше силно. Устата ми пресъхна. Едва събрах сили и да попитам:

– Защо???

Сър Алекс: Мисля, че Майкъл Оуен ще бъде по-полезен, ако ни трябва гол и изоставаме в резултата. Трудно решение, направо ме убива, че ти го казвам, но няма как.

След това той продължи да говори, но аз вече не чувах нищо. Само виждах как устата му се движи. В главата ми пищяха смесени звуци. Столът ме държеше здраво и не ми даваше да мръдна. Стаята ставаше все по-малка. Мисли бушуваха в главата ми. Елена, семейството, приятелите, хората в България нямаше да ме гледат, нямаше да вдигна купата, нямаше да бъда като Стоичков, отборът оставаше без мен в този момент... Искях да му кажа, че не е прав. Че прави голяма грешка... Да го накарам да размисли... Но нямаше да направи разлика. Решението беше взето часове преди да ми го съобщи. Той казваше състава още сутринта на домакина, за да може да подготви съблекалнята и екипите – когато отборът дойде, всичко да е готово.

Шокът беше голям. Той продължаваше да говори, а аз го гледах невярващо. С разочарование. С болка. С гняв. С неразбиране. Не бях в групата. Можех да приема, че няма да започна мача – виждах, че разчита на Чичарито в доста срещи в Шампионската лига. Но да не попадна изобщо в групата??? Това не го очаквах! Мисля, че никой не го очакваше. Не беше справедливо!... Не можех да направя нищо... Леко се съвзех. Последното, което чух, беше: „Ще те оставя малко насаме, знам, че е трудно да го приемеш“.

Фъргюсън стана и излезе.

Стоях в стаята, прикован към стола, втренчен в точка, и още не можех да повярвам какво се случваше. Отборът се подготвяше за мача на годината, а аз нямаше да участвам. Цялото ми същество роптаеше: „Защо, мамка му, не съм в групата???“.

Майкъл Оуен ще е по-полезен? Нищо лично, разбира се, но... 11 мача – 2 гола през сезона за него, срещу 32 мача и 20 гола за мен, с 3 хеттрика, 5 гола в един мач, голмайстор на отбора и лигата, какво, по дяволите, значи „мисля, че ще е по-полезен“???

Не можех и не исках да приема това за отговор. Но само той ми бе даден.

Стоях около 30 минути в онази стая. Накрая събрах сили, станах и тръгнах да излизам. Вече бях много ядосан. Чудех се какво да направя. Спрях, извадих телефона и се обадох на Елена. Когато вдигна, чух ентусиазираните гласове на хората около нея. Казах ѝ, че не съм в групата. Мисля, че тя го прие още по-тежко от мен. Нямах отговор на въпроса „защо“, нямах и желание да говоря. Казах ѝ, че ще се видим след мача.

Опитвах се да се държа нормално, въпреки че погледът и настроението ми говореха колко зле приемам ненормалното. Реших, че няма смисъл да оставам. Искях да се махна от стадиона. Викнах един от служителите в отбора и му казах да ми организира кола, за да ме откара в хотела.

Джон О'Шей ме видя и явно чу какво казах. Той също беше останал извън групата за мача. Дойде при мен: „Берба, не го прави. Знам, че си разочарован, но ще си навредиш така!“.

Не промълвих и дума. Нямахме как да му възразя. Колебаех се. След малко се появи служителят от клуба – колата ме чакаше. По дяволите, исках да си тръгна! Но знаех, че не бива. Мамка ти, Шейзи, прав си! Реших да остана. Но нямахме да издържа да гледам мача на трибуните, нямахме да мога да скрия емоциите и разочарованието си, а не исках да стават публично достояние.

В последните минути пожелах успех на всички момчета и ги изчаках да излязат на терена. А аз останах в съблекалнята да гледам мача по телевизията...

Проследих като някой обикновен зрител как отборите се нареждат на терена, слушах химна на Шампионската лига, досещах се за еуфорията, емоциите, гордостта, която изпитва всеки, който играе на финал в Шампионската лига. А аз бях в съблекалнята! Седим си двамата и гледаме телевизия – аз и мъчителният въпрос без отговор: „Защо?“...

Мачът започна. Както беше и в Рим през 2009-а, така и сега се опитахме да наложим натиск върху „Барса“ в началото, но след 10-15 минути „каталунците“ влязоха в обичайното си темпо, наложиха обичайния контрол на топката – щеше да бъде много трудно за нас. Но ние сме „Манчестър Юнайтед“ – невъзможното за други е нещо обичайно за клуб като нашия. Имахме шанс да поведем – Гигс опита да изведе Рууни в чиста позиция, но Валдес беше по-бърз. Последваха шансове за Педро и опасни удари на Вия – единият мина опасно близо до гредата, а другият бе спасен от Ван дер Сар. „Барса“ контролираше играта, можеше да се усети, че голът приближава. Така се стигна до 27-ата минута. Шави получи топката в центъра зад гърба на нашата полузащита, напредна почти до дъгата на наказателното поле, пусна пас вдясно за Педро. Той шутира. И въпреки шпагата на Видич, топката влезе във вратата. 1:0 за „Барса“. 34-та минута, тъч за „Барса“ в тяхното поле. Рио се пребори за топката. Тя попадна у Рууни. Двойно подаване с Карик. Уейн напредна, направи още едно двойно подаване, този път с Гигс. Когато получи обратно, вече беше в наказателното поле. Шутира без забавяне. И гол! 1:1. Футбол в най-чистата му форма. Гол за „Манчестър Юнайтед“, който беше типично „барселонски“ – не повече от две докосвания, двойно подаване, движение без топка и шут в правилния момент!

54-та минута – „Барса“ приспа и успокои топката с едно от фирмените си разигравания, за да стигне тя до Меси пред наказателното поле. Усетил момента, Лео избухна, напредна, ускори крачката, намести топката на левия крак и с премерен и точен удар я прати в долния ляв ъгъл на вратата. 2:1.

Шави, Иниеста и Меси отправяха опасни удари по посока на вратата ни, но Ед се справяше с тях. В 69-ата минута обаче и Ван дер Сар не можеше да направи нищо – Вия получи топката от Бускетс пред наказателното поле и с много точен удар я прати в горния ляв ъгъл на вратата за 3:1. Вече стана много трудно за нас. „Барса“ контролираше играта.

Пред телевизора в съблекалнята на „Уембли“ вече си задавах логичния въпрос: „Дали щях да направя разлика в мача?“. Дали, ако бях на терена, можех да помогна на

отбора си? Дали след сезона, който имах, и всичките голове, които вкарах, на съотборниците ми не им трябваше нещо специално? Защото, за да победиш отбор като „Барса“, трябва да предложиш възможно най-много нестандартни решения на терена. Трябва да играеш футбол в най-чистата му форма, както бяха направили момчетата при гола на Рууни... Но не беше достатъчно... Дали наистина щях да направя разлика? Дали, дали, дали... Ако питате баща ми, приятелите ми, Елена – много ясно! Ако питате хора, които не ме харесват – много ясно, че не! Ако питате мен – няма как да разбера. Но по-скоро да – със сезона, който имах, и головете, които вкарах... Е, никога няма да разбера!

90-а минута и край! Пореден загубен финал. Отново надхитрени от „Барселона“, Гуардиола и Меси. Отново свидетели как вдигат купата пред нас.

...Майкъл Оуен не игра в мача! Въпреки че ни трябваха голове!

Парадът

30 май 2011 г., Манчестър

Валеше дъжд. Вътре в мен също беше мрачно и дъждовно. Но нямаше как да му позволя да остане такова. Сблъсках се с труден момент, нищо ново... Не ми беше за първи път да премина през препятствие и да продължа пътя си като по-силен човек. В мен имаше място и за слънчево време – бях голмайстор на отбора и на Висшата лига в историческия сезон, в който „Манчестър Юнайтед“ надмина „Ливърпул“ по титли. На стъклената фасада на централната част на „Олд Трафорд“ вече гордо стоеше цифрата 19. За втори път бях избран в отбора на сезона – както след дебютната ми година в „Тотнъм“, отново бях сред най-добрите 11 във Висшата лига! В сезона, който ще се помни като онзи, в който „Манчестър Юнайтед“ изпревари „Ливърпул“.

Именно заради това историческо постижение още при спечелването на титлата бе планиран парад по улиците на Манчестър след финала в Шампионската лига. Надеждата на всички беше да празнуваме двоен триумф, но въпреки разочарованието от „Уембли“, трябваше да отбележим с нашите фенове историческата титла на Англия. В деня след финала с „Барса“ с момчетата си говорихме колко странен е животът, колко бързо се редуват радост, тъга и пак радост. Още бяхме с прясна болка, загубата от „Барса“, и то за втори път, пареше много. Но за един ден забравихме за разочарованието – бяхме с феновете си и празнувахме паметното постижение! Клуб като „Манчестър Юнайтед“, който печели трофеи постоянно, не прави паради всяка година. Бях чувал за парада след трябва през 1999 г. Но иначе титлите си се празнуваха с рутина.

Не и този път. Предстоеше първият парад в моя живот.

Дъждът над Манчестър и сълзите от финала в Лондон нямаха значение. Десетки хиляди ни очакваха по улиците. Закараха ни в склад, където беше паркиран открит двуетажен червен автобус. Номерът му беше ясен – 19. Накачулихме се отгоре. Озовах се най-отпред – над шофьорската кабина, и близо до най-важния пътник – шампионската купа. По маршрута не се движехме, пълзахме. Повече от облаците в небето и дъждовните капки бяха само феновете на „Манчестър Юнайтед“, залели улиците на града. Крачеха редом до червения автобус, пееха, снимаха се с отбора, спечелил 19-ата. Пътят от катедралата в Манчестър до „Олд Трафорд“ беше почервенял от „дяволи“.

Дори в този момент се хващах да се връщам към „Уембли“ и да мисля за бъдещето. Случилото се беше индикация, че може би с появата на Чичарито, със задаването на Уелбек, който излизаше от втория отбор и вече тренираше с нас, позицията ми на терена ставаше по-несигурна. Отпъждах такива мисли, за да се насладя на парада. Повечето футболисти не преживяват подобно събитие през цялата си кариера.

Заради случката на финала се беше появила информация, че напускам клуба. И че едва ли не изобщо няма да съм и на парада. Беше като балсам за наранената ми душа през шампионските песни за „Юнайтед“ и между дъждовните капки да долитат викове на тълпи от хора: „Берба, ти си гениален!“, „Берба, обичаме те!“, „Берба, остани!“. Аз не бях тръгнал наникъде, но вероятно това е било логичното предположение. И хората са ми споделяли отношението си и са ми давали подкрепата си, за да взема правилно решение. Но точно тогава бях тръгнал единствено към моя стадион, с моя отбор и нашата купа. Вдигахме я над главите си, показвахме я на множеството, а то се вдъхновяваше и пееше: „Гледаш ли, Мърсисайд?“. Почти през цялото време снимах. Искях да запамята огромната радост, която сме дарили на феновете на „Манчестър Юнайтед“, пренаписвайки историята. Има ли нещо по-велико от това да правиш хората щастливи? Не спираше да вали. Бях увил телефона си в случайно попаднало ми найлоново пликче и снимах червеното море.

В автобуса имаше микрофони. Кой беше диджей? Еврата, разбира се. Той контролираше музикалната част. По едно време шоумен №1 в отбора реши да покаже на многохилядната аудитория, че е и певец. Почна да импровизира и да нарежда думи, надъхвайки тълпата. Като осъзнах какво се опитва да изпее, щях да умра от смях. Съчиняваше си песен за мен. Песен е пресилено казано, но хората се забавляваха. А най-много се забавляваше Евра: „Юнайтед“ шампион, Берба вкара страхотен гол. Върху топката съм установил контрол, подавам я на Бербагол. Той вкарва нов феноменален гол, „Юнайтед“ става шампион“. Рапираше на мой гръб. Хвърлих поглед край мравуняка край червения ни автобус. Евра редеше думи за мен, опитвайки се да ги пее, а феновете крещяха с него. Група майки, накичени с фланелки и шалове на „Манчестър Юнайтед“, бутаха колички с бебета със скорост, по-висока от тази, с която пълзеше автобус №19. С едната ръка бутаха количките, с другата правеха жестове във въздуха и повтаряха думите на Евра. Забележителна картинка. В този момент Евра реши да вземе хляба и на диктора на „Олд Трафорд“ и да ми прави презентация, все едно излизам от тунела на Театъра. Щеше да ми спуска тъпанчетата: „И сега нека ви представя голмайстора на Висшата лига, най-невероятния реализатор, моя брат от друга майка – Димитрииии Бербатооов“. Луд човек е Еврата. Може и да си е помислил, че имам нужда от позитивни емоции след „Уембли“, може и просто така да му е дошло в онзи момент. Феновете изригнаха. Запяха за хеттрика ми срещу „Ливърпул“. Почувствах се готино. През целия път слушахме скандирания и за безспорния любимец номер едно Уейн Рууни, за Неманя, Едвин, Рио, за мен... Няма да крия, усещането беше страхотно. Някак успяхме да стигнем до „Олд Трафорд“. Тук червеното море бе се разляло още по-обширно. И не спираше да се вълнува, не спираше да пее...

Така приключи всичко от сезон 2010/2011 – по приятен и по не чак толкова приятен начин. Но пък вълнуващ, успешен, исторически!

Малко време, немалко голове

Когато се прибрах в България, имахме кризисна среща с Емо Данчев. Трябваше да решим как да процедираме след случилото се на „Уембли“. За мен това беше знак, че нещата не вървят по начина, по който ми се иска, и през следващия сезон вероятно ще имам по-малко игрово време. Както и се оказа впоследствие. Все пак прецених, че си заслужава да остана и да се боря за мястото си в най-големия клуб. Не бях направил грешка, която да ме накара да гледам навън. Напротив, беше ми отнет шанс, който си бях заслужил – да играя на финала. Можеше да процедирам и по друг начин – да искам да бъда продаден. Обсъдихме и тази възможност. Току-що бях станал голмайстор на Висшата лига, със сигурност щеше да има интерес към мен. Ситуацията изискваше да си поговорим за опциите, но лично аз дори не се колебаех. Решението ми беше категорично: „Не искам да играя в друг клуб, искам да се боря за мястото си в най-добрия“. Истината е, че като дойдеш в „Манчестър Юнайтед“, като видиш начина на работа, отношението на играчите и екипите, просто не ти се тръгва. Казах си: „Нов сезон, ново начало“. Започвах като голмайстор от миналия. Това ми даваше самочувствието, че имат нужда от мен.

Преди старта на сезон 2011/2012 имахме мероприятие на „Олд Трафорд“. Бях поел към колата си след приключването, когато в един момент усетих присъствие зад гърба си: „Берба, всичко наред ли е?“. Беше гласът на Фъргюсън. „Бос, в момента всичко е наред.“ Не знаех какво друго да кажа. Той продължи: „Този сезон не мога да ти гарантирам, че ще играеш постоянно“. „Бос, не искам гаранции, искам само шанс да се боря за мястото си“, отвърнах аз. „Берба, исках просто да съм ти го казал“, добави той. И продължаваше да ме гледа, сякаш искаше да ми каже и нещо друго. След кратка и некомфортна тишина, през която ходехме един до друг, пожелах приятна вечер и се прибрах в колата. Докато го гледах как и той крачи към колата си с ръце в джобовете и с характерната си походка, се замислих, че и на него не му е лесно. Каквото и решение да вземе, винаги ще има някой недоволен. Винаги някой ще страда заслужено или не. Наравно с правилните решения, винаги ще има и грешни. Точно в този момент, въпреки че още бях разочарован от преценката му да не играя на финала и въпреки че бях на пресконференция, в която изразих публично това разочарование, реших да не тая лоши чувства към сър Алекс. Нямаше как да забравя, по някакъв начин никога нямаше да мога да му простя, но пожелах да оставя случката в миналото и да не позволя тя да попречи на отношенията ми с него. Когато след време вече не беше треньор на „Ман Ю“, Алекс Фъргюсън призна публично, че решението му да не играя на онзи финал не е било правилно. Написа го и в предговора за тази книга. Подозирах, че това искаше да ми каже и тогава на паркинга, докато го гледах как крачи сам към колата си, потънал в мисли.

След ново турне в Америка, разходки из Вашингтон, тур из Белия дом, само победи в контролите – включително и в приятелски задокеански вариант на финала на Шампионската лига срещу „Барселона“, се прибрахме за официалния старт на сезона. За шампиона той започва по традиция с „Къмюнити Шийлд“. За нас – пак с трофей. Но беше голяма драма. „Манчестър Сити“ ни поведе с 2:0 на полувремето, а накрая ги бихме 3:2 с гол на Нани в 90-ата минута.

Но да се боря и да показвам, че мога – в този сезон, в тази ситуация, се оказа недостатъчно. В първенството получих шанс за игра в едва 515 минути, едва в 5 мача започнах

титуляр. Показвах, че грабвам всяка възможност – вкарах 7 гола. Малко време, но немалко голове. Записах още един хеттрик. Вкарах пореден красив гол – с петичка за 5:0 срещу „Фулъм“, станах 50-ият футболист в историята, вкарал 50 гола за „Манчестър Юнайтед“. Исках само да излизам на терена и чувствах, че съм готов да вкарвам, но явно това не беше от значение.

Победата над ахилесовия тендинит

Не смятах да се предавам. Но и без това сложната ситуацията още се усложни – проблемът с ахилеса от пролетта реши да се върне наесен, за да ме доизтормози. Този проблем се появява, мъчи те няколко дни или седмици, след което изчезва. И точно си мислиш, че всичко е наред, той се появява пак – може да те държи повече, може да изчезне пак, но може и да си остане за постоянно, докато не прибегнеш към други мерки. През ноември отидох при специалист в Лондон – професор Никола Мафули. Той предложи да ми бъде поставена инжекция с физиологичен разтвор, ако продължава да ме боли. Тя щеше да позволи на ахилеса да се движи по-свободно и по-безболезнено за мен, но пък щеше да увеличи риска от скъсване. Това не исках да го допусна. Още от онзи ден в клиниката, в който отказах да ме оперират минути преди интервенцията, бях започнал да си изграждам моя интуитивна докторска степен. Нашият доктор Стийв Макнали също ме предупреди, че инжекцията си има и плюсове, и минуси – може да ме облекчи за време, но проблемът няма да изчезне напълно. Реших да не увеличавам риска. Правех физиотерапия, менажирахме тренировките, за да съм в максимално добро състояние за мачовете.

Колкото и голяма да беше болката, не можех да ѝ позволя да ми отнема шансовете за игра, когато ги получавах. Само да ми се дадеше възможност, и с един здрав крак бях готов да изляза и да вкарвам за „Ман Ю“. В един момент така се и случваше. През декември ме пуснаха в 3 мача и за 10 дни покрай Коледа и Нова година забих 6 гола. Болката – огромна, кефът да вкарваш за „Манчестър Юнайтед“ – много по-голям. Ежедневието с този проблем беше ужасно. Ставам сутрин – ахилесът боли, та ми се реве. Излизам навън – боли. Ставах и плачех, лягах и плачех. Разказваше ми се играта! Пак щях да правя операция. Дали трябваше да се предам и да се примиря, че се налага неизбежна интервенция? Или трябваше да потърся и друго мнение от специалист? През януари 2012 г. пак заминах за Лондон – беше дошъл известният шведски професор Хакан Алфредсон. Пристигнах при него, поздравихме се, сякаш преди миг ми беше казал да легна, за да види проблема, и вече чух: „Трябва да се оперираш“. Човекът си беше светило в областта и със сигурност беше установил нещо сериозно, но аз си казах: „Как пък веднага прецени, че трябва да се оперирам?“.

Професорът предложи да замина за Швеция, където да ми бъде направена процедура „остъргване“ – негов новоизследван метод по онова време. Буквално трябваше да се направи остъргване на повърхността на сухожилието, на обвивката, където са се образували кристали и възпалителни възли от съединителна тъкан.

Тръгнах си, но изобщо не бях убеден, че ще стигна до клиниката в Швеция. Нашият доктор отново ме подкрепи с мнението си, че крайното решение отново трябва да го взема аз. Започнах собствено проучване. Боби Замора имаше същия проблем и затова му звъннах. Разказа ми за операцията и че се е възстановил, но след време пак е имал болешки. Не, не може операцията да е единствената възможност, не може да няма алтернатива!

Правех и специални упражнения за прасците. Явно моите не са работили добре и цялото натоварване е отивало в ахилеса. Започнах да правя така нареченото повдигане на пръсти – слагах жилетка с тежести, след това добавях и гири, за да може да ми се помпят краката. Правех го с месеци, вече го правех и по инерция – сякаш от незнайно колко дълго време се повдигах на пръсти безцелно. Но не помагаше. Болката си беше там. И пак: ставах – плачех, лягах – плачех, ходех – плачех, тичах – плачех. Само който е страдал от физическа болка, знае. Първата работа след отварянето на очите сутрин беше да опитам да направя крачка, за да усетя дали ме боли. Болеше ли ме, денят ми отиваше в графата „ужасен“.

Зарових се в интернет. През деня се интересувах – разпитвах хора, вечер търсех решение чрез лаптопа си. Беше поредна вечер, в която четях за ахилесов тендинит, за състоянието на ахилесова тендинопатия – проблем, който се появява най-вече при спортисти, които тичат постоянно или са подложени на тежки натоварвания. Навсякъде пишеше – операция, инжекция, операция, инжекция. Около 1 през нощта сред многото статии по въпроса и вече съвсем по инерция попаднах на някаква машина – ARP. Започнах да чета – помага при кръстни връзки, мускулни проблеми... Викам си на акъла: „Така се помагало то, пак някаква изишльотина“. Но незнайно защо продължих да чета – американска машина, използва се в американския футбол, баскетбола, бейзбола. Изобретена от американски специалист. Изброяваше се за какво помага. И тъкмо да затворя страницата, виждам: „Помага и при ахилесов тендинит“. Взе да ми става по-интересно. Имаше имейл адрес за връзка. Сигнал до отчаяние от болка, си казах, че ако ще, и до Америка ще стигна, но ще го преборя. И в 1 през нощта реших да пиша имейл до Америка:

„Здравейте, аз съм Димитър Бербатов, футболист съм на „Манчестър Юнайтед“.“ Този увод трябваше да гарантира, че ще ми обърнат внимание. Описах здравословния си проблем детайлно в последен опит да избегна операция. След два-три дни ми отговориха: „Нашият представител за Европа се намира в Италия, това е телефонът му, предупредили сме го, че ще се свържете с него. Пожелаваме Ви пълноценно възстановяване“. Набрах номера. Вдигна ми мъж, представи се за Джузепе и ми каза: „Трябва да дойдеш до Милано да те погледна, да ти покажа как работи машината, да направим няколко сесии и да решиш искаш ли да продължим“. Не губих време, предупредих доктора ни и тръгнах за Милано. Нямах какво да губя. Отборът тренираше, аз отивах да намеря решение. С лек скептицизъм и с последна надежда. Посрещна ме типичен италианец с дълга коса: „Чао, Берба. Аз съм Джузепе“. Показа ми машината, поиска и той да се запознае по-подробно. Като му разказах за моя случай с коляното, пак на десния крак, вече всичко му стана ясно: „Проблемът е започнал на друго място в тялото ти, но се е озовал в ахилеса. Ще изследвам краката ти, за да разбера откъде е тръгнал. Цялата ти енергия явно не е разпределена правилно и когато тичаш, голяма част се озовава в ахилеса ти, той е поел цялата тежест“. Проведе изследването и заключи: „Четириглавият бедрен мускул не поема тежестта както трябва и проблемът минава надолу. Прасецът също не работи на нужното ниво и всичко се стоварва върху ахилеса. Трябва да балансираме. Когато преразпределиш правилно енергията, това ще даде време на ахилеса да се самоизлекува“. Гледах го подозрително, а наум си казах: „Брей! А дано...“.

Бях в Милано за 4 дни. Джузепе веднага направи програма: „Всеки ден ще работим по два пъти. Само те предупреждавам, че отначало ще те боли, ще ти бъде доста неприятно. Като свикнеш, няма да ти прави впечатление. Но ще трябва да работиш с

машината, не просто да стоиш и да чакаш чудо. Ще се потиш и ще ревеш, но ще ти помогне“. По принцип аз държа на болка. От дълго време живеях и играех с този проблем, затова не се поколебах да кажа, че ще се справя.

Към машината има два кабела с по две разклонения, завършващи с „падчета“, които се намокрят и се прикрепят към двата ти крака. Посредством тях към тялото се подават електрически импулси. Все едно ти пускат ток, за да се стимулира мускулът. Най-високото ниво електроимпулси, което могат да ти пуснат, е 100. Започваш от 1, въртиш и усилваш. Усещаш пулсовете. Все едно един милион иглички те пробождат и пулсират. Направо умирах! Тези 4 дни бяха сред най-тежките в живота ми. Трябваше да стоя по 10 минути на терапия. „Стоя“ изобщо не е правилна дума, тъй като правех клекове. Започваме, Джузепе увеличава постоянно нивото, а аз започвам да квича: „Не мога повече, спри! Колко стигнахме, 50?“. А той: „На 12 си“. Трябваше да стигна до 100, а на 12 вече усещах, че ще повърна. Впоследствие стигах 100 без проблем, но първия път беше страшно. Правех клек, изправях се на пръсти, навеждах се напред, работех и за подколянното сухожилие, а Джузепе увеличаваше нивото на импулсите. И така по два пъти на ден. Следващото упътване: „Сега отиваш да се нахраниш добре, за да възстановиш изразходваната енергия. Но трябва да ядеш само пилешко“. През тези 4 дни в Милано друго не хапнах, започнах да кудкудякам.

След първата сесия ме накара да тичам. Интересно – за първи път от доста време се чувствах добре, като тичах. „Това не е нищо. Направили сме малка сесийка. Утре пак ще те боли. Просто исках да ти покажа, че като отнемеш напрежението от ахилеса и го разпределиш правилно, ще се чувстваш добре и ще му позволиш да се възстанови“, даде ми оптимизъм Джузепе. Отборът си тренираше в Англия, аз бях в някакъв фитнес в Милано в опит да се излекувам сам, за да не стигна до операция. 4 дни се потих като вол. Но – имаше голям напредък. Вече не само тичах безпроблемно, дори можех да подскачам. А скачането за висока топка също ми провокираше проблема. Реших да купя машината и да се лекувам в Манчестър, като Джузепе ми дава инструкции по скайп. Следвах всичко, което ми казваше: първото нещо след ставане от сън сутрин – работа с машината, последното нещо преди лягане за сън вечер – работа с машината. Понякога и с трета терапия през деня.

Като се върнах от Италия, отидох право при Стийв Макнали: „Док, донесъл съм ти страхотна машина, за да станеш извънземен лекар. Тя и без това свети като космически кораб“. Стийв се смя много. После аз поревах много. Всяка сутрин и всяка вечер в продължение на близо четири месеца ставах и лягах с упражненията и машината. Моят малък светец космически кораб стана член на семейството ми. И докато играех, винаги си го носех с мен. След тези няколко месеца станах истински спец. Няма да забравя деня, в който за първи път стигнах до ниво 100. Стоях прав, а краката ми бяха набъбнали и пулсираха. В тази ситуация трябва да направиш клек, но все едно свръхсили са те хванали и ти пречат. Милионите игли те бодат, свръхсилите ти пречат, ти се потиш и трябва да ги победиш. Буквално умираш. Но след много такива „умирания“ се събудих една сутрин и по инерция направих първото действие, преди да премина към машината. Разтръсках крака, преминах няколко крачки, за да усетя нивото на болката в ахилеса. Не можех да повярвам. Не усещах нищо. Беше изчезнала. Продължих да крача у дома. Нямаше и помен от болката. Започнах да тичам из нас и да се кикотя като луд. Беше такъв къртовски труд! Беше такъв тормоз! Но си струваше. След поредица смърти отново се родих. Това е един от най-щастливите дни в живота ми – денят на победата над ахилесовия тендинит.

Покрай лечението с Джузепе си станахме приятели. Една вечер бяхме на скайп и от дума на дума му викам: „Добре де, не може ли да ме запознаеш с човека, измислил машината“. Скоро му предстоеше да пътува за САЩ, за да си движат бизнес делата. Един ден ми звънна на скайп: „Тук съм с човек, с когото искаше да те запозная. Пускай камерата“.

Включих. Пред погледа ми се появи копие на главния герой от филма „Завръщане в бъдещето“, гениалният доктор с разпиляна бяла коса. Погледът му винаги търси приключенското, нестандартното. Всички го мислят за луд, той може и да е луд, но всъщност си е гений. И благодарение на нестандартния си поглед беше измислил нещо полезно за хората. Денис Томпсън наистина приличаше на доктора от „Завръщане в бъдещето“, но с по-къса и не толкова разпиляна коса. Едва ли беше стигал до моята реалност в Европа и едва ли знаеше кой точно съм аз, от което на мен ми беше още по-голям кеф. „Берба, здравей, как си“, каза той с леко дрезгав, запомнящ се глас. „Здравей. Аз съм отлично. Беше ми интересно да се запозная с човек, който прави важни изобретения. А и искам да ти кажа, че работя с машината за ускорено възстановяване и вече съм напълно здрав. Джузепе ми помогна много, без него нямаше да се справя. Но искам да ти споделя и лично за резултата – винаги съм харесвал да се засвидетелства лично признание, когато някой е направил нещо специално“, държах да си кажа аз. „Слушай ме, ако продължиш да ползваш машината всеки ден, ще играеш докогато си поискаш“, продължи той. Засмях се: „Е, чак докогато поискам няма да мога“.

Истината е, че след много проучване, упоритост, труд и интуиция на два пъти взех правилното решение да не се оперирам и в резултат на това се излекувах сам. Бях много горд от този факт.

Инфарктният край – да празнуваш титла, а да те удари гръм

Сам обаче нямаше как да излекувам другия проблем – макар да бях топреализаторът за 19-ата титла миналия сезон, а до края на януари да имам 7 гола след едва 5 мача титуляр през този сезон, не получавах доверие.

В Европа положението беше същото. В груповата фаза на Шампионската лига бях влязъл в края на мача с „Базел“, когато трябваше да се спасяваме от загуба и стигнахме до 3:3. Вкарах на „Бенфика“, но позволих да ни измъкнат 2:2. В последния кръг не можах да повярвам, че това, което виждам, е истина – „Базел“ ни би 2:1 и с тази първа, но шокираща загуба останахме трети в групата – срам. Отидохме в Лига Европа. Отстранихме „Аякс“, но в следващия кръг отпаднахме от „Атлетик Билбао“ – направо ни изнесоха лекция. Биха ни с футбол. Пас, пас, пас. Футболна лекция и в двата мача. Беше средата на март. За реванша не бях в групата, но пътувах с отбора за Испания. Мотаех се на стадиона, седнах на скамейката. По едно време дойде изпълнителният ни директор Дейвид Гил: „Какво става, Берба?“. Отговорих директно: „Нали виждаш, не играя. Чувствам се добре, но не получавам шанс. Споменава ли ти е сър Алекс нещо по темата, знаеш ли дали ще имам възможност да помогна на отбора?“. Дейвид Гил ми отвърна: „Съжалявам, нямам информация. Ако искаш отговори, трябва да питаш него“. Това ми беше ясно. Просто Дейвид подхвана темата как съм, а аз не обичам протоколните отговори с „благодаря, добре“. Бях говорил с Фьргюсън няколко пъти и преди, но сякаш този разговор ме подтикна да го направя пак.

Веднага щом се прибрахме в Англия, поисках този разговор. За болката ми, че оставам извън групата и не ми се дава възможност да играя. Попитах дали правя нещо погрешно. Искях да знам ще получа ли още време. Аргументирах се – за малкото време, което ми бе дадено, се справях добре. Фъргюсън отговори: „Няма проблем, Берба. Тренирай си, всичко е окей. Просто моментът е такъв. Отборът се върти, идват и млади играчи. Трябва да давам шанс на всички и да се опитвам да държа всички щастливи. И в същото време да печелим мачове“.

Не си мисля, че мениджърът ми би се притеснил да каже каквото и да е. Именно затова е сър Алекс. Но предполагам, че в онзи момент е решил, че отговорът няма да ми хареса. Че просто не иска да ми каже директно, че вече ще се разчита най-вече на Ернандес, защото този стил на игра – с остроото проникване между линиите на защитата, с търсенето на пространства, с използването на бързината на Чичарито му допаднаше повече. Хавиер и Дани Уелбек получаваха шансовете да играят до Рууни, аз се борех всеки ден, но контролът не беше у мен.

Във Висшата лига до последно водихме ожесточена битка с „Манчестър Сити“ за шампионската титла. Шест кръга преди края нищо не предвещаваше, че предстои една от най-големите драми за златните медали в историята на английския футбол. Водехме 8 точки пред „Сити“. Беше болезнено да гледам отстрани как падаме от „Уигън“, които са ми абонати и по-рано през този сезон пак им бях вкарал три. После и ужасяващият изход на мача ни с „Евертън“ – водехме 4:2 до 83-тата минута, изпускахме положения, а ни изравниха 4:4. Три кръга преди края разликата беше 3 точки и имахме директен мач с „Манчестър Сити“. Тяхната голова разлика беше по-добра. Само не трябваше да падаме. Направо ме преряза, като видях, че Компани вкара в продължението на първото полувреме. А аз все така не получавах възможност да помогна. „Сити“ излезе пред нас по голова разлика. От 8 точки аванс за нас влязохме в последния кръг с равен брой точки и 8 гола аванс за „Сити“. Ние гостувахме на „Съндърланд“, те приемаха „Куинс Парк Рейнджърс“. Да бием с 8 гола повече от „Сити“ беше научна фантастика. Но пък си вярвахме в чудото – защо не ние да бием, а те да не спечелят? „Черните котки“ бяха неудобен съперник, но Рууни вкара и спечелихме с 1:0. Постоянно следяхме какво се случва на „Етихад“. Информацията пристигаше експресно при сър Алекс. Имахме и емоционално информационно табло на трибуните – по реакцията на нашите фенове можехме да осъзнаем какво се случва. Сабалета бе открил за „Сити“ в края на първото полувреме. Титлата ни се изплъзваше. Със старта на второто полувреме феновете ни на „Стейдиъм ъф Лайт“ изригнаха – Сисе бе изравнил за „Куинс Парк“, а ние си водехме с 1:0. На пейката бяхме изтръпнали, не смеехме да се зарадваме, нищо не се знаеше. Малко по-късно се разбра, че „Рейнджърс“ са останали с 10 души. Докато осъзнаем разочарованието и тръпнехме нашите фенове да не бъдат смълчани от нова лоша новина от Манчестър, неочаквано долетя добра. С два пъти по-мощно изригване. „Куинс Парк“ бе повел. Нашият мач свърши. Резултатът на „Етихад“ беше 1:2. Влязохме на терена и започнахме да се радваме. Шампиони, поредна титла, №20. Шугавихме се с усмивки на лицата, когато някой каза: „Сити“ изравни“. В 92-рата минута Джеко бе вкарал за 2:2. Това не ни разочароваше, защото на тях им трябваше само победа, за да ни отмъкнат титлата. Все пак леко започна да ни обхваща притеснение. Това е Англия – мястото, където във футбола всичко е възможно. Крачехме по терена, брояхме секундите и се надявахме на официален сигнал за край на мача в Манчестър и старт на празненствата ни. Дочух думи, пронизващи като оживял кошмар: „Вкараха трети гол!“. Шок. Агуеро бе

отбелязал в 94-тата минута. „Сити“ би 3:2 и ни открадна титлата по голова разлика. Мениджърът започна да маха към нас. Жестовите му значеха „влизайте в съблекалнята“. Не можех да повярвам какво се случва. Никой не знаеше и какво всъщност е станало – как е паднал голът, кога точно е паднал проклетият гол! Но беше отбелязан. Сякаш от нищото над главите ни се появиха десетки гръмотевици, които удариха всеки един от нас директно в главата. В съблекалнята бяхме наистина като ударени от гръм – ни живи, ни умрели. Фъргюсън мина и поздрави всеки за борбата докрай. Вътрешно сигурно е щял да се пръсне от яд, но външно пак показва сила.

А как ми се искаше да го видя при друг развой на мача в Манчестър – сияещ, зачервил бузи от щастие, не сдържащ емоциите си. Тогава благодарностите за борбата докрай щяха да са с друго измерение. Сега беше борба с инфарктен край.

Глава 10.

ДА НАПУСНЕШ МЯСТОТО, ОТ КОЕТО НЕ ТИ СЕ ТРЪГВА

Времето ми в „Манчестър Юнайтед“ изтичаше и аз го знаех. Изминалият сезон ми го беше доказал. Но да, най-трудното, когато си станал футболист на „Ман Ю“, е да си тръгнеш! Просто не искаш. За мен важеше с пълна сила. Но нямах избор, ако исках да играя! На 31 години си тръгнах от „Ман Ю“! След известно време и на същите години след мен си тръгна и голмайстор номер 1 в историята на отбора Уейн Рууни! По същата причина – искаше да играе. Когато обичаш играта, е така!

Предстоеше ми много тежко решение. Бих продължил да се боря, ако това можеше да обърне ситуацията. Но вече го бях правил във всеки миг от изминалия сезон, с изявите си бях показал, че заслужавам повече време, но въпреки това не го бях получил. Да, можех да остана в „Юнайтед“. Семейството ми се чувстваше добре в Манчестър. От време на време щеше да ми се дава шанс за изява, щях да вкарам някой и друг гол. Но щях ли да бъда щастлив? Като се погледнех в огледалото, щях ли да виждам усмихнат човек, който си казва: „Ти допринасяш за отбора“? Или щях да си стоя в „Манчестър Юнайтед“, но всъщност нямаше да съм част от отбора.

След привличането на Робин ван Перси вече беше напълно ясно, че ще играя още по-рядко. Станахме петима нападатели – Рууни, Чичарито, Уелбек, Ван Перси и аз. Всички с отлични качества и страст за игра. Но нямаше как и петимата да получаваме такова време, че всички да са доволни.

Просто да стоя само и само за да съм част от най-големия клуб, не е нещо, което устройва човек като мен. Някой може и да бъде доволен от подобен статут, аз – не. С Емо Данчев решихме да работим по мой трансфер, започнахме да разглеждаме оферти.

Появи се интерес да се върна в „Байер“ (Лeverкузен). Емо ги беше информирал, че предстои раздяла с „Манчестър Юнайтед“. Срегнахме се с Руди Фьолер и Михаел Решке в Лондон. Дори се начерта план за действие. Към края на срещата зададох и важния въпрос: „Берба, ще трябва ли да плащаме трансферна сума? Знаеш, че ние привличаме предимно млади играчи и ги развиваме. Едва ли бихме могли да си позволим сума, каквато биха поискали от „Юнайтед“ за теб“.

Проведох още един разговор със сър Алекс. Той пак ми каза, че все така не може да ми гарантира единственото, което исках – да играя. Попитах го, ако се появи отбор, който ме иска, ще трябва ли той да плаща за мен. Отговорът беше: „Когато дойде моментът, ще говорим“. Онзи разговор си беше неофициален.

Сезонът започна. Бяхме на лагер в хотел, Емо беше дошъл. Фъргюсън и Дейвид Гил бяха в хотела. Отидохме в апартамента на сър Алекс. Тогава казах официално: „Не съм доволен, че няма да играя. Не съм щастлив. Не мога да се водя фиктивна част от отбора. Не мога просто да се нося по течението. Не е добре за никого просто да стоя и да взимам пари, без да си ги заслужавам и без да помагам на клуба. Може би е най-добре да се разделим“. Независимо от плановите му, не мисля, че на Фъргюсън му стана приятно от чутото. В стаята настъпи известно мълчание.

Колкото и да не исках да си тръгна от „Манчестър Юнайтед“, ако това беше единственият шанс да играя, трябваше да го направя. Само играч, който истински обича футбола, ще ме разбере напълно. Влюбен си в играта. Ако не играеш, не си ти.

Последвах нови разговори с „Леверкузен“. Предложиха конкретен договор – продължителност, финансови условия. 11 г. след преминаването ми в „Байер“ от ЦСКА, пак бях близо до „Бай Арена“. От „Леверкузен“ се свързаха с „Манчестър Юнайтед“. Обявената цена обаче се оказа твърде висока и това ги отказа. Щеше да е интересно отново да облека червено-черния екип, но не се получи.

Съсредоточихме се върху другите варианти. Идваха оферти. Първата след „Леверкузен“ беше от „Фиорентина“, но моята първа реакция беше, че искам да остана в Англия. Предпочитах да работим по план за оставане на Острова, по-трудно бих предприел преместване в Италия – нова страна и ново първенство. Тогава се появи и предложението от „Ювентус“. Като чуеш името, реакцията е да искаш да тръгнеш натам. Проблемът беше, че те по-скоро ме търсеха, за да си попълнят отбора. Не бях искане на треньора, а предложение към него. Треньор беше Антонио Конте. Казаха ми, че ако имам желание да премина в клуба, ще говорят с него. Ако бях информиран, че треньорът ме иска, може би щеше да е по-различно. За футболиста е важно да го знае, това дава самочувствие. Треньор на „Фиорентина“ точно беше станал Винченцо Монтела. Те бяха много по-сериозни в подхода си. И президентът, и другите ръководители на клуба показваха голямото си желание да ме имат в отбора, обясниха ми, че Монтела разчита на идването ми. Но някак не бях сигурен за този ход. Започнах да разпитвам футболисти, които са играли в Италия – какъв е тренировъчният процес, как се подхожда към мачовете. Исках да събера максимално много информация. А тя не се припокриваше с моите разбирания – в Италия се процедираше по съвсем различен начин от английския, с който бях свикнал и ми харесваше. Предложението на „Фиорентина“ беше окей, виждах и интереса на треньора, но продължавах да размишлявам по темата за италианския метод на работа и италианския футбол.

Докато един ден Емо не ми се обади с нещо по-различно: „Познай кой ще ти звънне! Мартин Йол. Искане да говори нещо с теб“. Беше ясно, че няма да си говорим за времето. По това време Мартин беше треньор на „Фулъм“. Когато телефонът иззвъня, дрезгавият глас на моя приятел Йол прозвуча в ухото ми. Все едно ми се обаждаше голяма, ръмжаща, но добронамерена мечка: „Берба, как си, приятелю?“. Беше ми приятно да го чуя и се усмихнах широко: „Добре съм, опитвам се да организирам футболното си бъдеще, да избира къде ще продължа кариерата си. Ти сигурно затова ми звъниш?“. Мартин не чакаше друго подканване: „Берба, искам те в отбора си“. Хубаво е да знаеш, че човек, на когото държиш, има същото отношение към теб: „Мартин, знаеш, че за мен ще е удоволствие пак да работя с теб, но „Фулъм“... Йол беше подготвен за този разговор: „Очаквах, че ще започнеш така. Но сега събирам боеспособен отбор, имаме сериозни амбиции. Знаеш, че при мен ще играеш постоянно. Сигурен съм, че нямаш търпение да твориш отново на терена след периода, в който нямаше шанс да го правиш. Английската Висша лига ти харесва, нали? А и Лондон е хубав град. Лондон – не ти ли звучи като мястото, където искаш да се върнеш?“. Мартин подбираще думите, които щяха да ме заинтригуват и ги събра в няколко изречения, представляващи предложение към мен. Стана ми готино, че говорихме. Докато се смеехме, той ме подбъзикваше с въпросните ключови думи, а в същото време ме омайваше с репертоара си, който сигурно е разиграл предварително: „Знам всичко, мой агент е Мино Райола, имам информация. Искат те „Ювентус“ и „Фиорентина“. Наясно съм,

че на име те могат да ти звучат като по-силни отбори от нас, наясно съм, че са напористи, но да знаеш, че никой не може да те иска в отбора си повече от мен. Ще обсъдим и финансовата част, ще стигнем до споразумение, не се съмнявай. А и Лондон, какво ще кажеш за Лондон? Хайде, помисли си, пък ще се чуем“.

Минаха дни, в които размишлявах. Докато познатото име отново се появи на дисплея на телефона ми, а познатият дрезгав глас отново проехтя в ухото ми: „Берба, изпълнителният директор на „Фулъм“ Алистър Макинтош по случайност е близо до Манчестър. Има работа наблизко, ако искаш, да се видите“. Стана ми смешно за тази „случайност“: „Добре де, след като случайно е наоколо, нека дойде у нас“. Директорът на „Фулъм“ пристигна вкъщи: „Здравей, Мартин много те иска в отбора. Той ми каза за Италия. Ти ще си решиш, но ние сме готови с конкретно предложение за теб“. Като за случайно минаване наоколо Алистър беше доста подготвен: „Предлагаме ти това, това и това. Очакваме твоя отговор и се надяваме, че ще е „да“. И си тръгна. А аз продължих с голямото мислене. Обаче приближавахме деня на затварянето на трансферния прозорец. През тези дни „Манчестър Юнайтед“ изигра мачовете си от първите два кръга във Висшата лига – с „Евертън“ и точно с „Фулъм“. За мен беше ясно, че напускам. Но накъде? И аз не знаех. „Фиорентина“, „Ювентус“ и „Фулъм“. Емо водеше разговор след разговор. Аз анализирах.

Ако трябваше да уча нов език, да се пренастройвам към италианския метод на работа, и то в този етап от кариерата ми, то трябваше поне да усещам, че съм напълно желан. Кое не можеше да се каже за „Юве“. Информацията, която бях събрал за тренировъчния процес в Италия, ме караше да мисля, че начинът на работа няма да ми допадне. Треньорът щеше да реши, че не мога да издържам на неговите натоварвания и пак щях да играя по-малко. Някой вероятно би се зарадвал много да подпише с най-титлувания италиански тим, с гранда от Торино. И вероятно би си казал: „Ехее, играч съм на „Ювентус“. Но всъщност като не играеш, не си играч на нищо. Може после във визитката ти да пише, че си шампион, но ако си изиграл 20 мача, в 18 от които си влязъл като резерва, и не си допринесъл с нищо за тази шампионска титла, дали ще ти е пълно удоволствието? Винаги са ми били странни обясненията как един футболист дори да не играе, е част от отбора – морално: подкрепя съотборниците си, дава съвети, показва отборен дух и всякакви други подобни. Ами... не е така. Никой футболист не стои в отбора си, за да прави точно това. Ако не играеш изобщо и само запълваш състава, явно не си достатъчно добър. Е, какво правиш там тогава? И защо изобщо тези, които играят и следователно са по-добри от теб, да ти обърнат внимание, защо изобщо да чуят съветите ти? Истината е, че ако обичаш футбола и искаш да играеш, а това не се случва, няма да си щастлив. А ако си щастлив, докато не играеш, нещо не е наред с теб!

Обаждаме от Флоренция, обаждаме от Торино, обаждаме от Мартин Йол: „Какво става, Берба?“. А часовникът си тиктакаше. Дните до края на трансферния период оставаха по-малко от пръстите на едната ръка.

Навлизането в последните часове от прозореца винаги те вкарва в нестандартна ситуация. Когато си притиснат от време и напрежение, или вземаш грешно решение, или такова, за което може да съжаляваш, или изобщо не вземаш решение.

Вечеряхме с Емо и не спирахме да обсъждаме ситуацията. Бях изпратил семейството си в България, защото беше ясно, че напускам. А домът ми в Манчестър бе станал актуалният трансферен щаб. В предпоследния ден от трансферния прозорец, както си говорим, притиснати от времето, стигаме до заключение: „Тръгваме за Флоренция“.

Не го усещах като „моето нещо“, но някак поехме по този път, по пътя на инерцията. Дори не помня точно как го решихме, като мъгла ми е. Определено и заради стреса от изтичащото време. Хората от „Фиорентина“ ни поставиха под натиск и ние се поддадохме.

На сутринта поехме от Манчестър към Флоренция. Полетът обаче не беше директен, имаше прекачване в Мюнхен. Отидохме в ложата на летището там. Престоят беше достатъчно дълъг, за да позволя на съмненията да завладеят главата ми – продължавах да чувствам, че това решение не е моето. Колебанието не ми даваше мира. В същото време Емо получи обаждане от „Ювентус“: „Знаем, че летите нанякъде, но накъде? Какво се случва?“. Емо им отговори: „Фиорентина“ са най-настоятелни, офертата им е добра, в Мюнхен сме, чакаме самолета за Флоренция“. Ново 20: „Не. Стойте в Мюнхен, можем да ви изпратим самолет, който да ви докара в Торино. Ще се разберем и ще подпишем, ще сте доволни“. Агентът ми обаче пак разговаряше с хора от клуба, така и нямах никакъв знак от треньора.

Точно Емо ми разказва целия разговор с „Юве“, и телефонът ми звъни – Мартин Йол: „Берба, чувам, че летиш нанякъде, накъде си тръгнал?“. „Мартин, тръгнал съм към Флоренция. Положението е доста напечено“, отвърщам с нежелание, а той продължава: „Берба, искам те в отбора си! Ще направя всичко, за да си доволен. Ще играеш, ще се наслаждаваш на футбола, ще си върнеш самочувствието, ще вкарваш голове, ще изградя отбора около теб“. Не спираше. Изреждаше все неща, които един футболист иска да чуе.

Затварям. Стоим на летището в Мюнхен с Емо, мигаме и се гледаме. Часът на полета за Флоренция приближаваше, „Ювентус“ искаше да прати частен самолет, за да ме прибере, а от трета страна – Мартин Йол ме искаше обратно. Обратно в Англия, обратно в Лондон. Във „Фулъм“. Емо получи сърцебиене, погълна някакви хапчета да се успокои. Аз размишлявах дълбоко върху нещата от живота. Бяхме такава картинка – трудна за рисуване.

Въпреки че Винченцо Монтела от „Фиорентина“ ме искаше и обещавахе да играя, въпреки че вече бях тръгнал към Флоренция, усещането ми, че това не е моето място, се засилваше. Името „Ювентус“ пък би съблазнило всеки футболист. Ебаси отборът! Дотук прекрасно, но аз имам и друго разбиране – за пълноценна принадлежност и ползотворно присъствие. Не бях останал с усещането, че ще бъда основен играч в „Ювентус“. Да ти изпрати самолет властелинът на Италия е супер, но на мен щеше да ми стигне и един есемес от треньора: „Берба, искам те в отбора си“. Такова нещо нямаше, по моите си преценки аз не бях достатъчно желан. Впоследствие „Юве“ взе Никлас Бендтнер, който почна два мача като титуляр и поигра още няколко през сезона в Серия „А“. И Анелка, който изигра 3 мача. Попълниха си състава! Стоях на летището в Мюнхен – вибрациите на цялото ми тяло говореха, че нито „Фиорентина“, нито „Ювентус“ бяха нещото, което искам в онзи момент: „Емо, дай да се връщаме. Работил съм с Мартин, свикнал съм с Англия, обичам това първенство, хората ме познават. Е, „Фулъм“ не е от ранга на „Манчестър Юнайтед“, но ще имам шанс да играя и да се наслаждавам. И семейството ми харесва Лондон, а и чакам още едно дете, ще им е спокойно и на тях, и на мен“... 30-ина минути преди самолетът за Флоренция да отлети, казах на Емо да се извини от мое име на хората от „Фиорентина“ и да им предаде, че съм променил мнението си. Казах му да уведоми за същото и „Ювентус“.

Звъннах на Йол: „Готов ли си? Идвам!“ . Никога преди не бях чувал този дрезгав глас толкова доволен: „Берба, направи ми деня!“ . А на мен някак ми олекна. Отивах при човек, който ми вярва, човек, който знае как играя и какво ми трябва, за да играя както мога. Точно това търсех в онзи момент. Исках да си върна удоволствието от играта, да вдигна леко посмачканото си самочувствие. Да се почувствам пак специален и да имам свободата да играя както аз виждам футбола. Изненадах доста хора с този избор, но за мен беше важно как усещам ситуацията аз, какво ми казва интуицията.

Никога през кариерата си не направих едно – да оправдавам чужди очаквания. Да позволя да ме водят и да задоволявам чужди амбиции и фантазии. Било за трансфер, начин на игра или каквото и да е друго. Не съм търсил външно одобрение, само моето усещане кое ме прави щастлив ми е било важното. Само със своите си разбирания не можех да вляза в противодействие! През цялата си кариера съм правил всичко по моя начин!

Останахме в Мюнхен. Вземехме си хотел, поръчахме си по една бира. Главите ни бяха подути от стрес, телата ни – тотално изтощени. Мен адреналинът от събитията ме държеше, не можех да заспя. Размишлявах доста върху преживяното, много неща ми минаха през главата. Включително дали не е бил моментът да изляза от зоната си на комфорт, приемайки това ново предизвикателство, наречено Италия. Е, ако имам още един такъв шанс и ако усетя, че е правилното време – ще действам. А ако нямам – така е било писано.

След време се оказах прав, но за това – по-късно!

Сега се връщам в Англия!

На другия ден отлетяхме за Лондон. На летището ни взе „Ягуар“, изпратен от „Фулъм“, а голямата мечка Мартин Йол ме чакаше с отворени обятия. Отидохме директно на тренировъчната база. Минахме през заден вход – беше 30 август, в края на трансферния прозорец на всички стадиони имаше камери. „Скай Спортс“ информираха в реално време какво се случва на базите и стадионите, бяха разположили камери за лов на трансферни новини. Затова трябваше да правим финтове.

Мартин Йол се беше разплул на стола в офиса си и излъчваше задоволство. Дежавю. Все едно беше денят, в който го видях за първи път, когато преминах в „Спърс“. Мартин се люлееше, а идването ми сякаш запали нов пламък в очите му. „Бербааа!“ Това дрезгаво, топло посрещане се е запечатало в съзнанието ми. Прегърна ме като син: „Искам да знаеш, че съм много щастлив, че ще работим заедно пак. Нали знаеш, че вярвам в теб повече от всеки друг“. Мартин не изричаше тези думи само защото е хубаво да ги чуя, той наистина го мислеше, държеше на това си отношение към мен и го показваше винаги.

Драмата не свърши дотук. 31 август, последен ден от трансферния прозорец, базата на „Фулъм“. Бях преминал медицинските изследвания. Хапвах в очакване на момента да подпишем договора. Емо се приближи: „Даниел Леви ми звънна преди малко. Пита каква е възможността за трансфер“. Това не е истина! Бърках си чая, гледах през прозореца и не можех да повярвам. Помълчахме си, преди да избухна в смях: „И сега какво?“. Започнахме да си шепнем – не че някой щеше да ни разбере какво си говорим на български, де. Нямаше да съм аз, ако не ми се сервира нова тема за размисъл: „Може ли сега да се обади? Не можеше ли да каже по-рано?“. Даниел Леви обичаше покера, постоянно обръщаше ситуацията в покер. „Раздаде“ ми толкова силни карти в момент, в който трябваше да избира дали да „разоря баща си“, или да ги хвърля. Това беше

„Тотнъм“, отборът, с който пробих в любимата ми Англия. „Тотнъм“, който също обичах. За миг ми се прииска отново да вдигна победоносно ръце с белия екип пред публиката на „Спърс“. Но... казах на Емо: „Дал съм дума на Мартин. Прегърнахме се. Ще бъде много грубо да го предам по този начин. Ще бъде нож в гърба“.

Дълго разбърквах чая. Спрях. Решението беше взето. Емо уведоми Даниел. Аз подписах с „Фулъм“. Това може би беше единственият път, в който натежа очакването на някой друг. Но той беше не кой да е – Йол е много специален за мен.

Отивах в по-малък клуб, но щях да си върна удоволствието от футбола. А и нямаше как да не отида в по-малък клуб, като идвах от „Манчестър Юнайтед“. В Англия нямаше как да отида в „Манчестър Сити“, „Ливърпул“ или „Арсенал“. Не че е имало интерес, но дори да имаше, не можех да си го позволя.

Щях да играя мачове с „Фулъм“ – меда в моя чай, връщането на насладата. Е, имаше и горчилка – ядосвах се всеки път, когато падахме, сега ми се случваше по-често. Но пък играех, вкарвах, забавлявах се, усещах, че живея, и то на най-доброто място да изживяваш футболните емоции – английската Висша лига.

Ден след като подписах, гостувахме на „Уест Хем“. Не беше предвидено да започвам, но на полувремето ни водеха 3:0 и Мартин ме включи в игра. Желанието ми се видя веднага, но все пак загубихме. В съблекалнята беше тягостно. Влезе Мартин, поздрави всички, въпреки загубата. Приблужи се към мен и ми каза тихо: „Искам да знаеш колко бях доволен, като влезе да играеш. Толкова бях щастлив, че пак работим заедно! Сърцето ми направо пееше“. Да чуеш тези думи, след като отборът ти е паднал 0:3? Усмихна ме: „Мартин, моля те, стига си говорил така, че ще хванем да ревнем двамата пред отбора. Да, и аз съм доволен, че пак сме заедно. Хайде да започваме да бием“.

„Фулъм“ разполагаше с добър отбор. Собственик на клуба беше Мохамед ал Файед. Определеният бюджет можеше да бъде надхвърлян, но ръководството не го правеше. Въпреки това футболистите се раздаваха максимално. Марк Шварцер, Бреде Хангеланд, Джон Арне Рийзе, Скот Паркър, Дарън Бент, Деймиен Дъф – все утвърдени имена със солидни визитки. Може изобщо да не ставаше дума за класа като на „Манчестър Юнайтед“, но пък всички се стараеха и разполагахме със сплотен колектив. Базата на „Фулъм“ ми хареса. Живеех на 15-ина минути от нея. Клубът беше организиран рекламна кампания за подписването с мен, посрещнаха ме с дигитални билборди из района „Добре дошъл, Димитър!“. Лондон – любимо място. Семейството ми се чувстваше супер, аз също. Бях щастлив и ми личеше – вкарах 15 гола. Забавлявах се.

Още в първия си мач на „Крейвън Котидж“ вкарах два гола – бихме „Уест Бромич“ 3:0. „Крейвън Котидж“ винаги ми е харесвал като стадион. Единствено съблекалнята беше малка, направи ми впечатление още като играех за „Спърс“ и после с „Юнайтед“. Но като преминах във „Фулъм“, установих, че съблекалнята за домакините е по-голяма. Стана ми смешно: „Мамицата ви, значи сте ме прецаквали досега“. Теренът винаги е бил в отлично състояние, стадионът е на готино място в Лондон. За мен „Фулъм“ представляваше отбор, който може да постигне много повече, отколкото се стремеше. Ако имаше по-високи цели и собственикът отпускаше по това време още малко средства за нови футболисти, щеше да ги постигне.

Изиграхме някои паметни мачове. Като с „Арсенал“. Поведоха ни 2:0, обърнахме ги до 3:2 за нас, но ни изравниха – 3:3. Това не е от най-често срещаните резултати, но и преди лондонското дерби направихме друго 3:3. Гостувахме на „Рединг“, вкарах в

87-ата минута за 3:2, но ни изравниха в последните секунди. Срещу „Арсенал“ винаги ми е било кеф – и със „Спърс“, и с „Манчестър“, и с „Фулъм“ – тормозех си ги. Отидохме на „Емирейтс“, сигурно мислеха, че ще бият лесно. Но не бяха познали. Жиру и Подолски ни отбелязаха бързо, но последва ответен удар. Два гола и една асистенция на моята сметка – 3:2 за „Фулъм“. За съжаление, Жиру добави за 3:3.

Keep calm and pass me the ball

На любимия за футбол Боксинг дей приемахме „Саутхемптън“. Имах усещането, че ще вкарам. В цяла Великобритания, а и по света, са популярни различни забавни заигравки с *Keep calm and...* Някогашно кралско послание, целящо да успокои и окуражи поданиците на прага на Втората световна война – *Keep Calm and Carry On*, е намерило всевъзможни трансформации, превърнали фразите, започващи с *Keep calm and...*, в едни от най-популярните слогани. Отидох до тоалетната преди мача да пусна една вода, бях в настроение. Докато пикаех и си представях как вкарвам, реших да напиша нещо върху бялата си подложна фланелка. Понеже ми щукна на мига, даже не я съблякох – отидох, взех химикал и пишех наобратно, както си е на мен. Явно съм бил много концентриран, след като всички разбраха какво съм написал. Естествено – вкарах. И веднага си показвах творението – *Keep calm and pass me the ball*. На хората явно им хареса. Успоредно с това се питаха и защо съм го написал. Какво съм искал да кажа? Абсолютно нищо, хора – просто се забавлявах. Не всичко трябва да има дълбок философски смисъл. Понякога просто правиш това, което искаш да направиш.

Върнах си увереността в моите качества, бях си върнал удоволствието от играта. Колкото и да си здрав психически, когато не играеш, когато не вкарваш голове, започваш да се съмняваш. И после ти трябва пак малко време, за да възстановиш пълната си увереност. Неслучайно и отборите хващат по някой по-непретенциозен съперник в предсезонната подготовка, да го биеш като тъпан, за да дадеш самочувствие на момчетата. Аз си припомних кефа да творя на терена. А удоволствието от футбола трябва да се споделя. Обичах празничните мачове, може би защото самият футбол за мен е празник. На 1 януари 2013-а гостувахме на „Уест Бромич“ – не можех да пропусна да им вкарам пак и да отбележа първия гол за Новата година. Отбелязах и на 32-рия си рожден ден на 30 януари с първия гол при победата над „Уест Хем“.

Задаваше се наглед съвсем обикновен мач срещу „Стоук Сити“. Но във въздуха над „Крейвън Котидж“ се усещаше напрежение – говореше се колко много ни трябва тази победа, чуваха се коментари, че Мартин е в трудно положение. Видях го преди мача, беше много напрегнат. Казах му, къде на майтап, къде на сериозно, за да се опитам да го успокоя: „Шефе, спокойно, нали съм тук, всичко ще е наред“. Последни секунди на първото полувреме. Центриране отдясно. Защитник избива с глава. Бях леко под ъгъл. Но в наказателното поле винаги съм се чувствал като вкъщи. Погледнах летящата към мен топка, сякаш да я укротя с поглед и да я наглася перфектно за големия си крак. И като я напипах от въздуха, прас – в сглобката в близкия ъгъл. Голям гол. Затичах се към Мартин. Първото, което видях, бяха очите му. Насълзени. Толкова му беше кеф, че в този момент вкарвам такъв гол. Така ме стисна, че щеше да ме счупи. Това беше момент, заради който всичко си струваше – бях взел повече от правилно решение да остана в Англия, играех и се наслаждавах. Бихме 1:0.

От головете ми имаше и един по-специален. През март аз и Мартин Йол се завърнахме на „Уайт Харт Лейн“, при това заедно. Знаех, че му е важен мач, че му е

притеснено – хем си обичаше „Тотнъм“, хем го бяха уволнили. В онзи ден ни покри и късметът, и вратарят ни Марк Шварцер беше на ниво. „Спърс“ атакуваше, ние ги хванахме на контра. Ашкан Дежага подаде на Саша Ритер, аз направих спринта на живота си във „Фулъм“. Топката ми бе поднесена на тепсия. Бум – 1:0. Победихме! Още преди мача си мислех – ако вкарам, няма да празнувам. Това си беше моят „Спърс“. Но единственото, което можех да направя, е да не празнувам. Не и да не вкарам! Отбелязах. Не празнувах. Но с периферното зрение мернах Мартин – той ликуваше. След мача се радваше, все едно бяхме спечелили Шампионската лига. Вероятно е почувствал победата като малък реванш за начина, по който беше освободен.

До края на сезона продължих и да вкарвам, и да се забавлявам. Завърших с 15 гола. Бях избран от феновете за „Играч на сезона“, а голът ми срещу „Стоук Сити“ беше избран за най-красив гол от футболистите ни и феновете. С настроение започнах и новия. Този път с „Фулъм“ отидохме на подготовка в Коста Рика – поредното ново, хубаво място, което открих покрай предсезонните лагери с „Тотнъм“, „Юнайтед“ и „Фулъм“. Пак вкарах първите голове за клуба си, пак имах усещане за нови хубави дни. Но този път предчувствието ми не беше съвсем вярно.

А започвахме сезона с повече надежди. Дългогодишният собственик Мохамед ал Файед продаде клуба на бизнесмена Шахид Хан. Освен за големите му финансови възможности, футболистите бяхме разбрали, че той притежава и „Джаксънвил Джагуарс“ от националната лига по американски футбол. Тоест – човек с капацитет, възможности и страст към спорта. Дочувахме, че Шахид Хан идва с идея да инвестира много в развитието на клуба, че иска да вложи и в разширяването на стадиона на „Фулъм“. Все отлични новини. Относно целите с Мартин Йол винаги сме си говорили, че те трябва да са на първо място лични за футболиста – да се стремиш да надраснеш себе си. По този начин да дърпаш и отбора си напред. Самият Мартин се беше прицелил в много класни футболисти, с които и целите на клуба да растат, но по неизвестни ми причини желанията му не бяха изпълнени.

Стартирахме сезона с победа, но после нещата не се получаваха както ни се искаше. В следващите малко над 5 месеца понатрупах повече минуси, отколкото плюсове. Вкарах 4 гола, 3 от които бяха за победи, но генерално имахме проблем. Движехме се в долната част на класирането, липсваха ни добри резултати. Мартин Йол опитваше да взема кризисни мерки. Един ден ме извика да поговорим: „Какво мислиш за Рене Мюленстийн, защото мисля да го взема за помощник?“. С Рене бяхме работили много добре в „Манчестър Юнайтед“: „Само хубави неща. Рене се старее много, особено в техническата част. Чисто тактически вижда ситуациите отлично. И много работи“. Мюленстийн и Майк Фелън правеха всичките тренировки, когато играех в „Манчестър Юнайтед“. Мартин покани Рене в щаба, аз бях доволен, че пак ще работим и с него. Но нещата пак не тръгнаха добре.

След няколко поредни загуби Мартин ми сподели, че ако продължим с лошите резултати, той ще е първият, който ще понесе отговорността. За жалост, така и стана. След загубата срещу „Уест Хем“ мачът се оказа и последен за него. Малко преди да уволнят Йол, беше дошъл агентът му Мино Райола. Видях го в кабинета на Мартин. Опасен образ – с характер, по-голям от живота. Човек с голяма енергия. Беше дошъл да се погрижи за клиента си в кризисен момент. Бях чувал само добри думи за него и от футболистите, с които работи – че поставя техния интерес винаги на първо място.

Но в случая и най-загриженият мениджър не можеше да помогне. Ситуацията излиза-ше извън нашия контрол.

Стана ми неприятно, когато уволниха Мартин. Бяхме седнали в помещение на базата, което използвахме за почивка преди тренировки. Сбогува се с всекиго поотделно. След него самия най-неприятно от всички в стаята вероятно ми беше на мен. Подобно развитие е нормално за трениорите, „рисковете на професията“, както се казва... Но когато си близък с човека, е трудно да го приемеш! Повтаряше се ситуацията от „Спърс“. И този път усещах същото – пак част от мен си тръгна с Мартин!

Единственото утешение беше, че за мениджър бе назначен Рене Мюленстийн, а той си взе за помощник легендата на „Челси“, „Манчестър Юнайтед“ и Англия Рей Уилкинс.

Записахме 1-2 победи, но пък и загубите се редуваха. Когато си свикнал да побеждаваш, а те сполети драстичен спад във формата на отбора ти, не е изобщо приятно. И започнах да се замислям – може би това беше знак да потърся друго място за продължение на кариерата си. В отбора се подкрепяхме, опитвахме всичко, но нищо не се променяше. Договорът ми изтичаше през лятото. Чух се с Емо и му казах, че трябва да действаме. Имах усещане, че нещата не просто не вървят добре, ами ще завършат зле! Така и стана, за съжаление, „Фулъм“ изпадна след края на сезона! Информирахме изпълнителния директор Алистър Макинтош за желанието ми да напусна. Вече се изнервах повече, което не беше добре нито за мен, нито за хората около мен. Беше сигнал, че наистина трябва да намеря друг път.

Всичко по-интересно се случи в последните три дни на трансферния прозорец. Както обичайно ставаше с мен. С една разлика – този път беше през зимата. На 28 януари имахме мач, гостувахме на „Суонзи“. Прибрахме се и с агента ми създадохме кризисен щаб в хотел в Южен Лондон. Щяхме да стоим там, докато не намерим решение. Аз живеях в Лондон, но реших, че стоейки вън, нищо няма да измисля.

На практика бях приключил с „Фулъм“. Бях обявил на ръководството, че искам да предприема ново предизвикателство. От 29-и до 31-ви януари вече не тренирах с отбора. В кризисната база посрещнах и 33-тия си рожден ден. Повечето часове от тези три дни прекарвахме в лобито на хотела, имах си любимо местенце и го бях превзел. Емо беше в типичната си роля в инфарктна финална фаза от трансферен прозорец – телефонист, пафкащ цигари като комин. Говори, нерви се, излиза да запали цигара. След стотното повторение на упражнението толкова беше унесен в разговори, че забрави, че вътре не се пуши, и тръгна да пали в лобито. Хем бях нервен, хем се смях: „Емо, само това остава, да ни изгонят от любимото ми кътче в лобито. Тук не се пуши!“.

Бяхме отишли в хотела на 29 януари – да разпуснем в СПА центъра, да поплуваме в басейна, да се разсеем, за да намерим правилното решение. Разсейване – друг път. След няколко минути, в които се правехме и си вярвахме, че разпускаме, основната тема пак ни затискаше и някой подхващаше разговор. Трябваше бързо да се върнем във фойето. Там закусвахме, обядвахме и вечеряхме. И мислехме. Опитвахме се да се бъзикаме, да не губим дух по време на цялата трагикомедия, която се разиграваше. Вече беше 30 януари. Получавах поздравления за рождения си ден, благодарях, но мислех за друго. Цигарите, които изпафка Емо, бяха повече от пожеланията, които получих аз. А те не бяха малко. Наближи вечерта. Поръчахме си по едно уиски. Като нямаше друг повод, поне да отбележим рождения ми ден. Казахме си „наздраве“ и

Емо излезе да пуши цигара. Чувам, че телефонът му звъни. Следя го с поглед как е извадил цигарата и чака само да усети, че вратата е зад гърба му, за да я запали. В същия момент вдига телефона. Хванал го е с рамото и го е притиснал до ухото си. Докато щракне със запалката, явно чу нещо извънредно. Хвърли цигарата! Нещо се случваше. Върна се обратно вътре и започна да ми прави жестове с ръце, все едно трябваше да го разберам какво ми казва. Той не може да стои на едно място, докато говори – разхождаше се като някакъв луд и мятеше ръце ту към мен, ту към телефона. Интересът ми нарасна: „Емо, не те разбирам, бе, какво става?“. Докато слушаше другата страна, започна да си отваря устата като риба и да опитва да ми подсказва някаква дума, но без да я изрича на глас. Не разбирах рибешкия му език. Останах да гадая, гледайки как лудият с телефона обикаля и в погледа му се чете задоволство. След 5-6 минути краченето на телефониста приключи. Емо се приближи и каза: „Звъннаха ми от „Монако“. Сега осъзнах каква дума се опитваше да ми подсказва от разстояние, без да го чуе друг. Изрече „Монако“ с такова задоволство, все едно му бяха звъннали от „Реал“ или „Барселона“. „Какво „Монако“ бе, Емо? Искam да остана в Англия! Ако няма отбор от Лондон, където ми е супер, няма ли поне отбор от Висшата лига“, обърнах се към него аз, сякаш можеше в този разговор да е получил три предложения едновременно. „Няма от Англия. Обади ми се директорът на „Монако“ Рикардо Печини. Фалкао се е контузил. Търсят му класен заместник, но само до лятото.“

Не бях следил „Монако“. След изпадане във френската Лига 2 клубът точно се бе завърнал в Лига 1 и бе поел отново по пътя към върха със сериозни планове. Но не бях запознат с отбора игрово. Знаех, че треньор е Клаудио Раниери. Знаех, че Монако е красиво място. И дотук. Погледнах Емо с присвити очи: „Това е най-привлекателният вариант, така ли?“. А той: „Да. Но трябва да отговорим бързо. Казах им, че сме заедно и ще го обсъдим. След малко трябва да кажем имаме ли интерес“.

И пак дежавю – пак голямото мислене за малко време. Започнах да проверявам отбора, да чета и между редовете на информацията. Не ми се тръгваше от Англия. Като се влюбиш във футбола тук, не ти се ходи другаде. Неслучайно и английски футболисти рядко обикалят по света. Щастливците като мен, които съдбата бе пратила в Англия, го разбираха бързо и го знаеха завинаги. Но вече минаваше 9 вечерта на 30 януари. За да се случи, трябваше да летим до Монако и да завършим процеса. Имахме на разположение само 31 януари. След дълги минути на мълчаливи размишления казах: „Окей. Обаждай им се, ще летим“. Емо ме погледна с нотка недоверие: „Сигурен ли си? Предложението е само за до края на сезона. Ще трябва да играеш много силно през тези месеци, за да имаме възможност да говорим и да продължим договора, ако ти хареса“. Всичко беше в моите крака, само трябваше да играя и останалото щеше да бъде наред. Нямаше интерес от друг отбор от Висшата лига. Приех го като знак, че е дошъл моментът да изляза от комфортната си зона, да напусна любимата си Англия. Казах му: „Усещам го. Спокойно... Тръгваме“. Вече си бях върнал самочувствието и удоволствието от футбола и знаех, че ако играя, няма какво да не ми хареса.

Емо предаде моето „Да“ на „Монако“. Оказа се, че единственият директен полет, който ни устройваше, е много рано сутринта. Рожденият ми ден завърши с преместване в хотел до летището, в който да дремнем за 3-4 часа, но да сме близо и да не зависим от евентуални проблеми по пътя. Приключи в такси, на път от един хотел за друг и от един отбор за друг.

Не бях ходил в Монако. Правилно предположихте – взеха ни с кола от летището и поехме директно към стадиона. Нямаше време за губене! Емо и служители от клуба започнаха да работят по документите. Мен ме поканиха в офиса. Очаквах ме Клаудио Раниери и вицепрезидентът Вадим Василиев. Говорехме на английски, но Раниери можеше да води диалози на високо равнище на 5 езика – полиглот, ерудиран човек и голям пич. Попитаха ме какво мисля за проекта на клуба. Бях откровен. В началото не бях запознат с всички големи планове. Само допреди няколко часа изобщо не си бях помислял за „Монако“, не знаех дори какъв е настоящият отбор, но знаех едно: „Не мога да ви обещавам повече, отколкото мога. Но каквото мога, го давам. Идвам да играя, да бележа голове, да се забавлявам, да нося радост на хората и резултати на клуба“. Раниери ми каза: „Познавам те добре, знам какъв играч си, знам как играеш“. Допълних го: „Моят футбол е такъв, какъвто го знаеш. Такъв, какъвто съм го играл винаги. Надявам се да ти помогна с играта си. Не съм дошъл да изчакам зимата да свърши, да се пека и да гледам яхтите, дошъл съм да играя футбол“.

Раниери и Василиев ме въведоха в плановите: „Имаме сериозен проект, инвестират се много средства. Да, ПСЖ в момента са пред нас, най-вероятно ще станат шампиони. Може да не е сега, може да не е догодина, но проектът ни ще ни направи шампиони“. Впоследствие това се случи, значи бяха избрали правилния път. Още тогава проектът, преследващ високи цели, ми хареса. Стиснахме си ръцете и станах играч на „Монако“. Подписах до лятото, но още тогава ми казаха: „Покажеш ли добри игри, най-лесното е да продължим договора“. Това ме устройваше: „Получа ли шанс, друго не ми трябва“. Олекна ми, защото намерихме изход от ситуацията. Неизвестното в уравнението ми се оказа Франция. За Монако всеки знае, че е прекрасен град, но на мен важен ми беше само футболът.

Броени дни преди да подпиша, Радамел Фалкао бе получил тежка контузия. От „Монако“ веднага се задействаха за класен трансфер до края на прозореца. Имали няколко варианта, но един специален човек им предложил мен. Името му е Жозе Моуриньо. Научих го след време от самия Моуриньо. За „Монако“ работеше много добър скаут – Луис Кампос. Португалец. Преди това е скаут на „Реал“ (Мадрид), докато Специалния е треньор на „белия балет“. Жозе ме препоръчал, „Монако“ не се колебаели, а действали.

Базата на „Монако“ беше издълбана в скалите. Леко ме изненада, може би очаквах друго от отбор с такива амбиции – беше само с два терена, което ми се стори малко. Самият комплекс – също. Явно бях свикнал с базата на „Манчестър Юнайтед“ и сравнявах всичко с нея. Но всъщност и базата на „Монако“ си имаше всичко необходимо – два терена, съблекални, басейн, спокойствие. А гледката от терените – фантазия. Море и яhti.

Още на втората тренировка разбрах колко и какви играчи има „Монако“, трета не ми трябваше. Специалният талант на футболистите се вижда веднага. Тогава в отбора вече бяха Марсиал, Хамес Родригес, Фалкао, Жоао Моутиньо, Рикардо Карвальо, Джофри Кондогбия, Караско, Фабиньо. Имаше и опит, имаше и напиреща да избухне даровита младост. Всички млади момчета впоследствие се реализираха в големи отбори. Хвърчаха около мен по време на тренировка, чудех се какво се случва: „Ебаси, Берба, кво става, 33 години, явно остарявам“. А и Раниери си работеше по италиански – работа, работа, работа, тичане, тичане, тичане. Когато говорехме с Клаудио за проекта „Монако“ при първата ни среща на стадиона, той ми каза: „Имаме страхотен талант. Казва се Антони Марсиал. Ще стане голям играч, но още не е готов. Надявам

се шампион с голям опит като твоя да успее да го дозарежи, да му предаде още повече знания“.

В първите няколко мача Раниери не ми гласуваше доверие като титуляр. Това ме учуди, защото бях дошъл, за да играя и помагам на отбора.

Дебютирах срещу ПСЖ. Раниери обаче не започна с мен, влязох при 0:1. Изравнихме и поне запазихме интригата за титлата. Три дни по-късно имахме местно дерби „Монако“ – „Ница“ за купата на Франция. Влязох през второто полувреме при 0:0. Мачът влезе в продължения. Малко преди дузпите вкарах първия си гол за „Монако“ – отстранихме „Ница“ с 1:0. Преди гола бях получил контузия в коляното. След мача то се наду. Наложих се да пропусна един мач. После Раниери пак ме пускаше резерва, още в два мача. Срещу „Сент Етиен“ влязох в последните минути, губехме 0:2. Още повече се изнервих. Виждаше се, че не играем както трябва, но и в този момент не се търсеше промяна. Шансът да направиш нещо в заключителните няколко минути е минимален. На другия ден отидох в офиса на Раниери: „Добре, аз за какво дойдох в „Монако?““. Отговорът направо ме шокира: „И аз не знам“. Миг неловко мълчание. Разчупих го: „Дойдох, за да помогна на отбора да побеждава, дойдох, за да вкарвам, дойдох, за да играя. Вчера имаме важен мач за титлата, ти ми обясняваш как Марсиал все още не е готов, но го пускаш титуляр! При положение че опитът ми може да ти помогне повече. Или пък след това – трябваше ли да се чакат последните минути? Какво да променя за 10 минути, като вече ни водеха 2:0?“. Казах всичко, което исках. Случващото се беше неприемливо за мен. Може би разговорът повлия, може би и в този момент Раниери разбра колко силна е мотивацията ми да играя и да помагам. Изобщо не ме устройваше да стоя в периферията, като знам, че мястото ми е в битките, за да печелим. Още в следващия мач излязох титуляр. Приемахме „Сошо“. 6-а мин – 1:0, Димитър Бербатов. После ме спънаха за дузпа. Хамес Родригес – 2:0. И оттам, като захванах – нямаше пускане от хорото. Трябваше ми само един шанс, за да разбере Раниери, че трябва да ми гласува доверие. Разбра по трудно-интересния начин. Труден, защото трябваше да ходя да му се обяснявам. Интересен, защото и на него му хареса да ме гледа как играя и как вкарвам. А след това и на него му беше кеф. Идваше преди мач: „Берба, нали знаеш, че днес трябва да бием? Добре ли си, във форма ли си?“ Така вече на мен ми ставаше кеф, усмихвах се и бях готов да донеса победата. Така завързахме и много хубава комуникация. Беше ми готино да говоря с Раниери. А и вече казах – самият той беше симпатяга. Не робуваше много на имена, отстояваше си принципите и се бореше за резултатите на отбора. Като човек всички го харесваха. Когато трябваше да е сериозен, беше. Когато трябваше да е близък с футболистите, беше. Чувството му за хумор – на ниво. Печелеше симпатиите. Интелигентен, когато правеше разбор, говореше на френски, минаваше на английски, включваше на испански. Виках си: „Ебаси пичът, евала на този човек!“. Защото пълноценната комуникация е сред най-важните неща за треньора.

Втори мач титуляр – трудно гостуване на „Лион“. Няма проблеми. Гол и асистенция, бихме 3:2. Отборът беше прекрасен – с млади момчета, искащи да учат. И животът извън терена, и животът на терена ми се получаваха. Чувствах се комфортно – вкарвах, гледах как талантите разцъфтяват покрай мен. Тези няколко месеца бяха прекрасни.

Единственото негативно беше отпадането ни за купата – бях се настроил, че тя е наша. След отстраняването на „Ница“ се позабавлявахме за 6:0 над „Ланс“ – гол, асистенции, усмивки. Мач, в който всичко ти се получава. На полуфинала гостувахме

на „Гингам“. Поведоха ни, но изравних за 1:1. През второто полувреме Клаудио ме смени, не съм го питал защо. За съжаление, се стигна до продължения, вкараха ни два гола и ни елиминираха. Хвана ме много яд.

Трябваше да си оправя вкуса с нещо специално. Следваше шампионатният мач с „Ница“, нов епизод на местното дерби. Мачът бе започнал преди 4-5 минути. Моути-ньо ми хвърли балонен пас, топката падаше от небето. Трябва да положиш усилия да контролираш топката, да погледнеш къде са съотборниците ти, противниците. Не е лесно. Но всичко ми се получи с такава небрежност и лекота, че изглеждаше като ритане пред блока. В мига, в който укротих топката, вдигнах глава, за да видя кой е в наказателното поле. Бях в лявата му част, на няколко крачки от аутлинията. Докато обмисля да подам ли към Валер Жермен, който е много агресивен нападател и атакуваше с мен, зърнах, че вратарят Давид Ospina е излязъл на близката греда. Когато играеш по-смел и красив футбол, късметът винаги ще бъде с теб. Ритнах топката с цялата небрежност на своето съществуване. Придадох ѝ такава парабола, такъв ъгъл, че Ospina беше тотално приспан. Хипнотизираща парабола с външен фалц. Красота. Не мисля, че имаше човек на стадиона, който очакваше да види такъв гол. Десерт от усилия и умения, поднесени по небрежен начин. Специалитет, който би се харесал на всеки, но малцина владеят рецептата. Това беше един от головете, които описват напълно начина, по който аз играя футбол.

Беше наслада да играя с момчетата в „Монако“.

Особено с Хамес Родригес. Когато получи топката, първата му реакция е да вдигне главата и да погледне напред – не настрани, не назад, а напред. Посоката му винаги беше напред. Левият му крак – феноменален. Пасовете му – точни до милиметри. Види ли човек на по-изгодна позиция от себе си, винаги му подаваше. Думата „егоизъм“ не беше в речника му. Удоволствие е да играеш с Хамес.

Марсиал едва прохождаше, но още тогава си личеше, че има много качества: сила, бързина, издръжливост, пъргавина, финтове. Носеше си всичко, само трябваше да ги доразвие.

По време на тренировки, когато играехме на малки вратички, често бях защитник. Марсиал тича с топката към мен, но за миг се засуетява, защото през акъла му е минало, че съм с повече опит, че съм играл в „Манчестър Юнайтед“, че съм направил име. Сякаш името само щеше да му вземе топката. Това засуетяване обаче ми беше достатъчно да му я взема наистина, защото инерцията му изчезваше. Самочувствието – също. Виждах таланта на това момче и исках да го насърча. Един ден му викам: „Анто, ти си толкова бърз, че само с един финт ще ме оставиш зад гърба си и няма да мога да те хвана никога. Атакувай, рискувай, играй със самочувствие. Дори веднъж да загубиш топката, следващия път ще минеш с нея и ще стане гол. Имаш всичко за голям футболист“. Харесвах това момче. И бях много щастлив, когато отиде в „Манчестър Юнайтед“.

Година по-късно телефонът ми звъни: „Берба, какво става? Обажда се Джим“. Същият Джим – шефът на скаутите на „Манчестър Юнайтед“, който ми се беше обадил преди толкова време, когато играех за „Лeverкузен“. Ех, тогава ми каза, че има интерес от страна на „Ман Ю“, сега ми звънеше по друга причина. Радваше се да ме чуе, но имаше да ме пита нещо: „Берба, наблюдаваме един футболист на „Монако“. Обсъждаме го. Имаме намерение да го вземем. Казва се Марсиал. Искам да чуя какво ще ми кажеш ти за него“. Не ми трябваше време за размисъл: „Джим, правилно сте се ориентирали към това момче. Има всичко. След време ще стане много добър

футболист. Единственото, което му липсва, е някой да го бутне в правилната посока. Нищо друго. Няма да сбъркате, вземайте го“. Впоследствие „Юнайтед“ купи Марсиал. На мен ми стана хубаво. Като разбрах, се изкефих и намигнах на Джим чрез есемес: „Джим, къде ми е комисионата?“.

В „Монако“ си прекарвах добре. Но уволниха Раниери. Завършихме втори след ПСЖ и се класирахме за Шампионската лига. Може загубеният полуфинал за купата на Франция да е бил причината. За мен нямаше логика. Раниери беше вкарал отбора от Лига 2 в Лига 1, беше си сглобил състава, следваше дългосрочна цел, хората си го обичаха. А решиха да не му подновят договора. Още преди да го обявят официално, ние го знаехме – усещаше се, носеше се във въздуха. Видях в очите му – беше му тъжно и неприятно. На мен също. Може и да се беше наложил един разговор на четири очи с него, за да заиграя редовно, но през тези месеци беше истинско удоволствие да работя с интелигентния, ерудиран и справедлив треньор, който не робува на имена, а на футбола. А аз се чувствах добре, че оправдах очакванията му. Усещах, че и на него му беше готино да работи с мен.

След края на сезона имахме вечеря. Не обичам да стоя дълго по такива събития. Постоях, за да уважа самото събитие, съотборниците си и треньора си. Като тръгнах да се прибирам, Раниери говореше с екипа си. Приблизих се: „Мистър, благодаря ти за времето заедно! За мен беше удоволствие. Ако не се видим, пожелавам ти успех и съм сигурен, че ще го постигнеш“. Съдбата му го върна по неописуем начин. Аз, а и дори самият той едва ли сме предполагали какво ще му се случи. Да направиш „Лестър“ шампион на Англия – феноменално! И аз, който искам винаги да виждам на върха „Манчестър Юнайтед“ и стискам палци за „Тотнъм“, се радвах на похода на „лисиците“ към титлата и имах празнично усещане при спечелването ѝ. Заради Клаудио Раниери. Той го заслужава!

Най-известният фен на отбора беше самият принц на Монако – Албер II. Идваше почти на всеки мач, слагаше шалчето и се вълнуваше повече от щаба.

Обикалям си аз с колата една вечер из града и се любувам на гледката. Реших да отида на лятно кино. Проекция на открито, топло време, малко хора – голям кеф. Седнал съм сам на последния ред на лятното кино, ям пуканки и гледам филм. Разположил съм се – все едно съм си у нас на дивана. Опънал съм се на две-три седалки, почти полегнал – гледам и се наслаждавам на момента. Филмът свърши. Изчаках другите хора да излязат. Усещам, че някакъв човек няма намерение да напуска, а идва точно към мен: „Мосю Бербатов, принц Албер иска да се срещне с Вас“. Викам си на акъла: „Какъв принц тук, та аз съм на лятно кино“. С мисъл, че някой може да ме бъзика. Изведнъж гледам – принцът наистина се задава и върви към мен. За секунда се изстрелях от позицията „на дивана вкъщи“ и се изпънах като струна. Трябваше да покажа уважение. Оказа се, че и принцът беше дошъл да гледа филм на открито. Докато си говорим, забелязах как четирима души образуват квадрат около нас. Охраната бдеше, ние си говорехме.

– Извинявайте, не съм Ви видял.

– Аз гледам да не се набивам на очи. И аз искам да излизам, да прекарвам свободното си време с интересни за мен неща. И аз обичам да гледам филми.

– Хората не Ви ли притесняват, когато излизате?

– Притесняват ме, но това е част от задълженията ми, това е моят живот.

Беше негов ред да ме разпита за тема, която го вълнуваше много – „Монако“. Точно бяхме допуснали поражение.

– Как се чувстваш, как е отборът? Как ти виждаш нещата отвътре?

– Всичко ще бъде наред. Атмосферата е супер. Футболистите са много готини. Не бих го казал, ако не го мисля. Отборът има бъдеще – вижда се и се усеща.

Принц Албер беше много заинтересован. Поговорихме си 15-ина минути. На тръгване ми каза: „Не се притеснявай, обаждай се, ако има нещо“. Благодарих, но се усмихнах и вътрешно си помислих: „Как ли пък не, ще тръгна аз да притеснявам принца“. Той си тръгна, аз си седнах да доизчакам хората да се разотидат. Тогава си тръгнах и аз от лятното кино, в което по случайност по едно и също време бяхме решили да прекараме малко приятно време с филм на открито с принц Албер II. Впоследствие се виждахме доста често – той наистина беше голям фен на отбора. Присъстваше с шал на врата почти на всеки мач на „Стад Луи II“. Когато бихме „Арсенал“, беше с нас и в Лондон, за да ни подкрепя. Истински принц, истински привърженик.

Животът в Монако течеше приятен и разнообразен. Зароди се желанието ми да остана още. Трябваше да се представям наистина добре, за да ми предложат нов договор. А щом имах настроение, нямаше проблеми. Играта ми се получаваше, вкарвах, асистирах, наслаждавах се. Малко преди края на сезона Емо ми звънна: „Ръководството иска да удължим договора“. Стиснахме си ръцете за още една година. Устройваше ме напълно. Решението да дойда в „Монако“, което на първо четене ми се струваше рисково, се оказа повече от правилно. Не бях доволен единствено че Клаудио Раниери си тръгва, защото с него изградихме голямо разбирателство, но ми предстоеше ново едногодишно френско предизвикателство.

Радамел Фалкао се завръщаше. Така още повече ми се искаше да остана – удоволствие е да играеш с отлични футболисти. Той беше и продължи да бъде сред най-добрите голмайстори. Имах идея, че с него ще направим убийствено тандемче. Не знаех обаче, че в последните часове на трансферния пазар, малко след старта на сезона, той щеше да поеме към „Манчестър Юнайтед“. Преди това бяхме на подготовка в Колумбия. Радамел там беше като Бог. Големи поразии щяхме да направим с него на съперниците, но той остана само до първите няколко кръга от новия сезон.

И в Колумбия не бях ходил, и там стигнах покрай летните подготовки. Този път обаче пътувахме с редовни полети, с прекачване, пръснати из самолета, приличахме на спортисти туристи. В Колумбия бяха луди и по Хамес Родригес, но той вече не беше с нас. През лятото Хамес направи отлично световно първенство, а „Монако“ – голям трансферен удар. Той премина в „Реал“ (Мадрид). Рано или късно талантът достига до мястото си. Така на подготовката бяхме само с Фалкао – богът на фенската любов. Пич та пич.

Когато в края на януари се разбирахме с Раниери и Василиев, че подписвам с „Монако“, имах само още един въпрос: „Номер 9 свободен ли е?“. Мислех, че след като Фалкао е контузен и няма да играе до края на сезона, ще мога да го ползвам аз. Оказа се, че не може. Имаше останали няколко опции и аз избрах №15, защото дъщеря ми Деа е родена на 15-и. На старта на втория сезон обаче вече имах два номера – 9 и 10. В първенството играех с 10-и, а в Шампионската лига с 9-и. За Лига 1 предварително бяха регистрирали Радамел с деветката, но за Шампионската лига я окупирах веднага. И така се сдобих с два номера. Влизах в съблекалнята, на шкафчето на всеки има негова снимка, а под нея пише номер 1, 2, 3, 6, 8. Само под моята снимка пише 9/10.

Треньор на „Монако“ стана португалецът Леонардо Жардим. Луис Кампос – скаутът, на когото ме беше препоръчал Жозе Моуриньо, познаваше отлично новия наставник. Дойде при мен: „Берба, да знаеш, че този треньор боготвори футбола. Пас, пас, пас, игра с топката. Вижда играта. И рано или късно – дали аз ще съм тук, дали ти ще си тук – не знам, но той ще направи „Монако“ шампион“. Три години по-късно така и стана. Кампос имаше око, Жардим наистина разбираше футбола. Тренировките му бяха разнообразни, имаше отлично виждане за провеждането на мачовете. В отбора дойдоха Бернардо Силва и Бакайоко, които впоследствие отидоха в „Челси“ и „Манчестър Сити“ – явно скаутското звено вършеше отлична работа.

Сезонът за „Монако“ обаче не тръгна добре. В първия мач ни шокира „Лориен“. Съдията даде дузпа за фаул срещу мен, а нямаше, чак ми стана смешно. Фалкао вкара. Резултатът стана 1:1. Накрая се бяхме хвърлили към победата, но ни наказаха. Във втория мач вкарах в последните секунди на първото полувреме при гостуването на „Бордо“, уж трябваше да имаме психологическо предимство, но през второто направо ни убиха. Впоследствие вкарах още шест гола, донесох няколко победи. По-интересното в течение на сезона е, че моят приятел Марсиал започна да разцъфва, самочувствието му вече се вдигаше и започнах да оставам малко повече резерва в някои от срещите. Не ми се нравеше, но като видиш такъв талант, вдигах ръката и признавах, че той трябва да играе. Дори на мен ми беше кеф да го гледам как играе, беше наслада за окото. Но в моментите, в които бях титуляр, си вкарвах голове. Леонардо Жардим ротираше нападателите. Въпреки че вече не играех всеки мач титуляр, пак се наслаждавах на времето си в отбора.

В Шампионската лига нещата ни се получаваха много добре. Отдавна не ми се беше случвало да играя срещу бивш отбор. За да си припомня как е, се паднахме в група с „Байер“ (Лeverкузен). Бихме ги два пъти по 1:0. На мача във Франция асистирах с глава на Моутиньо за гола. В гостуването на „Зенит“ в Санкт Петербург се контузих, изкълчих лошо глезен и после пропуснах доста мачове във Франция. В Шампионската лига в група с „Байер“, „Зенит“ и „Бенфика“ завършихме на първо място. За осмина-финалите се паднахме с „Арсенал“ и всички ни отписаха. Ние обаче имаме своите козове и знаехме, че можем да надцакаме фаворита. Преди първия мач имаме местно дерби с „Ница“ в Лига 1. Жардим ми каза, че ще ме смени през второто полувреме, защото разчиташе на мен срещу „Арсенал“. Завърнах се в Лондон. И то на „Емирейтс“ – срещу градския съперник на моя „Тотнъм“. Познавах футболистите на „артилеристите“, бях играл срещу тях и преди. Винаги ми беше интересно да играя срещу „Арсенал“. Споменах, че ги тероризирах лошо, нали? Бях сигурен, че имаме шанс. Дани Уелбек беше преминал при лондончани. Играеха още Алексис Санчес, Жиру, Йозил... Аз и Марсиал започнахме в атака за „Монако“. Показахме хубав футбол и смълчахме „Емирейтс“. Като че ли малко ни бяха подценили, но това ни беше достатъчно за голяма европобеда. „Арсенал“ ни оставяше много пространства. Това е отбор, който не можеше да пресира. А при това положение, когато имаш отлични футболисти, винаги ще създадеш шансове. Кондогбия откри с далечен шут. Целият стадион го прие за случайност и чакаше обрат. Но малко след старта на втората част получи втори шок. Фабиньо се справи отлично в нашето наказателно поле и подхвана контра с идеален пас към Марсиал. Аз и той се втурнахме в контра между четирима защитници на „Арсенал“. Тичам към вратата и си мисля: „Сега ако не ми я дадеш, след мача ще се разправяме лошо“. Защитник се опитваше да предугади какво ще направи Марсиал, Анто спокойно можеше да пробва да го надиграе един на един

и да излезе срещу вратаря. Докато се замисля, че ще го тероризирам здраво, ако не ми я подаде, Марсиал пусна топката към мен. Най-вероятно защото и той знаеше, че ще му се карам. Е, може да е и поради другата възможна причина – нали ви казах, това момче си беше футболист, не егоист. В момента, в който Марсиал ми подаде топката, знаех, че това е гол. Въпреки че виждах с периферното си зрение как трима защитници тичаха към мен в опит да ми попречат, спрях, овладях, видях къде е вратарят, шутирах. Бам – 2:0! А тримата от „Арсенал“ прелетяха покрай мен в безпомощния си опит за шпагат. Когато гледах гола на запис, си казах: „Димитре, сега ако ги беше врътнал да си прибереш топката, да ги оставиш да летят по задници и да я пратиш в мрежата, щеше да е наистина велико“. Всъщност си беше прекрасна вечер. Върнаха ни един гол в 90-ата минута, но ние бяхме запазили още един шоков удар в последните секунди на продължението. Караско вкара за 3:1 за нас. Парализа за „Емирейтс“.

Впоследствие знаехме, че не трябва да допускаме същата грешка като „Арсенал“ – да си помислим, че мачът е решен, и да го подценим съвсем леко, което щеше да е достатъчно за тях. Три гола на чужд терен си е голямо постижение, но и „Арсенал“ си е голям отбор. На реванша в Монако излязох в заключителната част при 0:1. Вкараха ни втори гол десетина минути преди края – това за футбола е цяла вечност. Подскачах като луд до последната секунда. Вълнувах се от всеки пас, всеки тъч, всеки корнер, всеки аут. Но с играта си на „Емирейтс“ ние заслужихме голямата победа. Отстранихме „Арсенал“. „Монако“ беше в топ 8 на Шампионската лига.

С гола си за победата над „Арсенал“ в Лондон изравних рекорда на легендарния Христо Стоичков за българин с най-много попадения в европейските клубни турнири. Бях вкарвал в Европа за ЦСКА, „Байер“ (Лeverкузен), „Тотнъм“, „Манчестър Юнайтед“, а вече и за „Монако“. Дватама със Стоичков вече имахме по 34 гола в евротурнирите. Естествено, веднага ми се загнезди идеята за гол №35. Щях да имам възможност да го отбележа в предстоящите мачове с „Ювентус“. Жребият ни прати на четвъртфинал в Шампионската лига срещу „старата госпожа“. Изправяхме се срещу Джиджи Буфон, Андреа Пирло, Погба, Артуро Видал, Карлос Тевес и най-опасния образ – моя брат Евра. В Италия играхме много силно. Още в началото Караско беше изведен срещу вратаря, Буфон отрази. В началото на второто полувреме и Бернардо Силва излезе срещу легендарния страж на „Юве“ при бърза наша контра, но не успя да вкара. Секунди по-късно – изсипана топка към наказателното ни поле, Мората падна от дъха на Карвальо. Никаква дузпа, но отсъдена. Пълна несправедливост, довела до гол, който щеше да се окаже решаващ в целия сблъсък.

Влязох резерва 20 минути преди края в Торино. Получих своята възможност за гол с първото си докосване до топката. Центриране от корнер, извисих се над трима защитници, стрелях с глава, но видях как топката минава на сантиметри от горния ъгъл на вратата на Буфон. Останах на косъм от гола за 1:1, който да ни пусне да продължим към трофея в Шампионската лига. И на косъм да мина Стоицата с 35-и гол в Европа. На косъм, мамицата му! След мача се видях с моите приятели Евра и Погба, беше ми приятно да си поговорим и припомним неща от общия ни престой в „Ман Ю“. Погба вече се превръщаше в световна звезда и беше стигнал далеч в развитието си в сравнение с годините, когато идваше от юношите на „Ман Ю“ да тренира с нас в първия отбор. Заслужаваше всичко, което му се случваше. Радвах се наистина за него. В реванша във Франция пак си изработихме няколко възможности за гол, но нито аз, нито съотборниците ми имахме късмет. 0:0. Младият ни тим отпадна от „старата госпожа“ заради несправедлива дузпа. Оставихме отлични впечатления. Отборът ни,

пълнен с перспективни момчета, очарова хората, но трябваше да напусне борбата. А „Юве“ отстрани „Реал“ (Мадрид) и стигна до финал с „Барса“, който загуби.

Към края на сезона във Франция Леонардо Жардим започна да налага повече младите таланти. Имахме среща в офиса на Луис Кампос. Искях да разбера дали ще ми се гласува доверие, ако остана следващия сезон. В главата ми беше ясно, че треньорът си подготвя отбора с по-младите. И особено с Марсиал в атака. Това беше напълно нормално, той израстваше футболно като гъба след дъжд. И аз му се радвах най-много от всички. След разговор с Жардим останах с впечатление, че по-скоро съвместната ни работа няма да продължи. Това и се случи, разделихме се. Така приключи и одисеята ми в „Монако“. Беше страхотна година и половина от живота ми. 18 гола, работа с интересни хора, среща с много перспективни момчета и отлични треньори, имахме си и своята приказка в Шампионската лига. Бях щастлив, когато впоследствие виждах, че философията на треньорския щаб и на клуба се доразвиват и след две години отборът стана шампион.

Глава 11.

МАГИСТРАЛАТА ОТ БИРМИНГАМ ЗА... СОЛУН

Бях на 34 г. Все още се движех. Дадох инструкции на Емо за старт на мисия „нов отбор“. Бях на почивка със семейството през лятото, неговият телефон ми беше на бързо набиране.

Жозе Моуриньо се беше върнал в „Челси“ и през изминалия сезон бе направил тима шампион. Чух, че търси нападател. Нямах друга опция в този момент пред мен. Пуснах му есемес да му кажа, че съм свободен агент в момента, и ако има нужда от мен, да кажа на агента ми да се свърже с отбора. Отговори ми след 10 минути. Благодарих ми за есемеса, но ми каза, че вече бил финализиран трансферът на Фалкао и повече нападатели не му трябва. И ми каза онова, което дотогава не знаех: „Берба, когато „Монако“ търсеха нападател, аз бях човекът, който те препоръча на тях. Казах им да те вземат и че няма да съжаляват“. Така разбрах как се е зародила идеята за трансфера ми във Франция през януари 2014 г.

Лятото на 2015-а напредваше. Нещата с трансферите се усложняваха и от възрастта ми, вече се търсеха по-млади футболисти. Един ден ми се обади Стилиан: „Тим Шерууд пита за теб“. След периода начело на „Тотнъм“ Шерууд беше станал мениджър на „Астън Вила“. Бат’ Стан беше дал номера ми на мениджъра на „Вила“ и ме предупреждаваше да очаквам обаждане. Благодарих му. Шерууд звънна:

- Берба, какво правиш?
- Чакам да ми се обадиш.
- Ще вкарваш ли голове за мен?
- Щом се налага, ще вкарвам. Това упражнение май съм го научил.

Обясни ми, че „Астън Вила“ търси нападател и той има желание да работи с мен. Макар този път да бях свободен агент, исках да намерим решението за продължаване на кариерата ми в рамките на трансферния прозорец, за да започна с новия си отбор, да се подготвя добре. Но явно съм орисан със случки в последния момент. Бях в България и този път устройохме трансферния щаб в апартамента на Емо. Тим Шерууд бе поискал номера на агента ми, за да му се обадят директорите на „Астън Вила“ и да се доразберем. Идеята да се върна в английската Висша лига беше прекрасна за мен. Стоим един ден рано сутрин у Емо и разсъждаваме. По някое време телефонът му звъни. Шерууд. Обясни на агента ми, че има интерес към мен и след малко ще му звънне един от директорите на „Вила“. Аз се люлея на стола, Емил е на дивана. Разсъждавахме, разсъждавахме и казах: „Взимаме частен самолет и отиваме директно в Бирмингам“. Самолетът ни очакваше. Грабнах малко куфарче и потеглихме към летището. Емо бе говорил с представителите на „Астън Вила“ и ги беше уведомил, че идваме. Дори да не стигнем до финализиране с тях, щяхме да сме в Англия, щяхме да търсим и други възможности да реализирам желанието си – да играя отново на Острова. Точно се настанихме и се настроихме за отлепяне от земята, пилотът дойде: „Имаме проблем“. Беше се развалила някаква част. Аз се бях проснал на дивана в самолета: „Трябва да излетим, имаме важна среща!“. Пилотът обясни, че е рисковано, че трябва да оправят частта. Гледах през прозореца как екипът се шугави около

самолета: „Емо, няма да поемаме никакви рискове. Ще вземе да се случи нещо. Връщаме се у вас“. Слязохме. Казах на пилота, че ще чакаме да се обади, ако отстранят повредата, за да се върнем и да излетим. След около два часа звъннаха, че всичко е наред. Попитах дали са сигурни. Частта била сменена, нямало да има проблем. Хайде обратно към аерогарата. Този път излетяхме. Стилиян ни чакаше на летището в Бирмингам. Взе ни с колата си и ни откара в хотел близо до дома му. Поговорихме си, посмяхме се. Стилиян редовно ходеше в „Астън Вила“. Разказа ми, че търсят нови играчи и конкретно добър нападател, че искат да се подсилят. На другия ден отидохме на среща на базата на „Вила“. Видяхме се с треньора. После отидохме в друг офис, където ни очакваха трима директори. Дори няма да им споменавам имената. Седнахме на дълга маса. Мислех, че ще уточняваме условия и едва ли не да се залавям със задачата да вкарвам за „Вила“, а се озовах на нещо като интервю – да им обяснявам кой съм аз и защо трябва да подпишат с мен. На 34 г., шампион с „Манчестър Юнайтед“, голмайстор на английската Висша лига – а все едно бях на изпит.

Задаваха ми редица глупави въпроси, най-умният от които вероятно са си мислели, че е „какво може да ни предложиш?“. Вие ако не знаете какво мога да ви предложа след годините ми в „Манчестър Юнайтед“ и „Тотнъм“, какво изобщо правим край тази маса? И това наистина изглеждаше сравнително най-малко ненормалният въпрос. По едно време направо ми се прииска да цапна единия умник през устата – всичко беше толкова неуважително. Мислех, че наистина ме желаят в отбора си и всичко друго щеше да е изключително лесно, а се оказах в ролята на напълно непознат на интервю за работа. След първите три въпроса ми стана ясно, че нищо няма да излезе. Останах само от уважение към клуба, не и към хората на масата. А те явно са си бутали към някаква важна за тях тема, накрая ми казаха, че ако нещата тръгнат да стават, могат да предложат... Чух сумата и не можех да повярвам. Първо мислех, че е грешка, но не беше. Погледнах Емо. На лицето ми се четеше „тези ебават ли се?“. Бях на косъм да стана и да си тръгна. Запазих хладнокръвие и изчаках цялото това нищо да свърши.

Върнахме се пак при треньора. Тим Шерууд попита „какво стана“, явно с надежда, че ще работим заедно. „Какво да става – нещо тук не е както трябва. Бях като новобранец без стаж на интервю за първа работа, а предложението за заплащане беше обидно малко.“ Останах много разочарован от отношението на онези тримата. Впоследствие „Астън Вила“ изпадна. Мисля си, че политиката им в онзи момент беше сбъркана.

След срещата обядвахме в Бирмингам и разказах на Стилиян защо нищо няма да се случи. Предложих на Емо да тръгнем към Лондон. Щяхме да отидем отново в обичайния хотел, да опитаме да разпуснем на позната територия и да търсим ново решение. Все пак там се случи последният ми трансфер и се надявах мястото пак да ми донесе късмет. Стилиян ни уреди минибусче – „Виано“, с което да пътуваме за Лондон. Тръгнахме късния следобед. По едно време телефонът на агента ми звънна. Спрях филма. Емо ми прошепна: „ПАОК, ПАОК...“.

Впрочем денят преди срещата с „Астън Вила“ започна с неочаквано събуждане. Беше 8 часът сутринта, аз си спях блажено в хотелската стая в Бирмингам. Събуди ме мелодията на телефона. Вдигнах полусънен. Женски глас започна да ми говори на руски.

– Не, не – на английски, моля.

– Обаждам се от името на господин Иван Савидис, президентът на ПАОК. Той много иска да се присъедините към отбора. Ще изпълни всички Ваши условия. Дава всичко, за да бъдете част от клуба.

– Добре. Благодаря. Но се обадете на агента ми.

Бях с убеждението, че всичко с „Астън Вила“ ще се случи и ще се завърна в любимата Англия. Затворих. И продължих да си спя, защото срещата ни беше по обед. Събуждам се, поглеждам телефона, виждам есемес от същата жена: „Господин Савидис би желал да сте част от отбора му...“. Усмехнах се. Хареса ми настоятелността, но нямаше как – това щеше да е резервен план. „Астън Вила“ и английската Висша лига бяха на преден план.

И ето че пътувайки по магистралата между Бирмингам и Лондон, ПАОК пак изскочи на пътя ми. Обаждаше се бившият спортен директор на „Тотнъм“ и „Челси“ и настоящ директор на ПАОК Франк Арнесен. Разговорът приключи и Емо тръгна да ме запознава:

– Директорът на ПАОК. Президентът много те иска.

– А треньорът иска ли ме?

– За него не знам, но президентът ще направи всичко, за да те вземе в отбора.

– Окей, ще помисля.

– Не може да мислиш дълго. Всичко трябва да стане до тази вечер, защото изтича срокът за картотекиране в европейските турнири. Ако искаш да участваш в евроторнирите, трябва да направим трансфера сега.

– Кога сега? Нали пътуваме с микробуса по магистралата?

Видяхме отбивка. Имаше крайпътен хотел. Влязохме в лобито. От ПАОК звъннаха отново на Емо. Той стана, започна да крачи и да говори. Аз стоях и пиех чай. Беше 1 септември. Размишлявах: „ПАОК, близо е до вкъщи. Обаче ако отида там, след това губя шанс за връщане в Англия или за отиване в друго голямо първенство“. Истината е, че ако на моята възраст отидеш в по-малко първенство, шансът да се изкачиш отново по стълбата нагоре е много малък. Едва ли не вече показваш, че нещата вървят към залез. Той е част от живота, разбира се... А пък се намирах и в една ситуация – вярвах, че ще се завърна в Англия, и с тази мисъл бях отхвърлил другите опции, сега бях останал без реален вариант в последния ден от трансферния прозорец. Бях свободен агент, можех да предприема други действия, да изчакам, но можех и да действам, да премина в по-малко първенство, но в отбор с горещи фенове, с който да играя в евроторнирите. Емо затвори, беше нервен. Каза ми да решавам, защото го пришпорват, за да успеят с документите. Поканих го да седне да пие един чай с мен, да се поуспокои. Щяха да почакаят още малко. Беше вечер. Ние сме в крайпътен хотел, шофьор стои и ни чака в бус.

Емо продължи да води разговори – с директора, с жената дясна ръка на Савидис. Каквото му бях казал да поиска като условия – и финансови, и срок на договора, го приеха. Размишленията ми тръгнаха в посока да се навивам. Нищо друго не се случваше. Дали след края на трансферния период щеше да се случи нещо значимо, не беше сигурно. Казах: „Хайде, правим го“. Но как щяхме да подпишем оттук? Хотелът имаше рецепция, бар и така наречен бизнес център с един компютър. Разбрахме се да ни пратят договора по факса, да го разпишем и да го върнем.

Започна нова одисея, трагикомедия. Аз казах „да“, бизнесцентърът в хотела с единствения компютър и единствения свързан факс каза „не“. Не работеше! Настъпи паника. Отидохме на рецепцията, обяснихме, че имаме спешна ситуация, дойдоха

техници да оправят факса. На Емо му се пуши, та две не вижда, в хотела е забранено, а той не смее да излезе, за да не изпуснем и минута. Започнах да се чудя дали не е знак, че не трябва да се случи. Техниците оправиха факса.

Бяхме получили имейли с договора и с различните споразумения към него. Четяхме внимателно. Ако имаше нещо притеснително, снимахме и прашахме на адвокат по вайбър. Всичко ставаше бавно, а секундите на часовника отлитаха бързо. Шофьорът ни вероятно беше заспал в буса отвън, а ние работехме в кризисния бизнес център по средата на нищото, за да успеят от ПАОК да ме картотекират за евротурнирите. Подписах всичко, върнахме документите. Беше ред на ПАОК да ги задвижат към УЕФА, за да бъде регистриран. И не се знаеше дали времето ще стигне. Пак беше полунощ – дори като свободен агент не успях да се освободя от късните трансферни драми в сетния миг на прозореца! Посред нощ, някъде никъде между Бирмингам и Лондон станах футболист на ПАОК. Бях разочарован, че не успях да се върна в Англия, защото това ми беше целта. Но от друга страна, президентът на ПАОК беше много настоятелен и показва неимоверно желание да ме има в отбора си. Впоследствие щеше да стане ясно, че друго е било мнението на треньора... Изпихме по още един среднощен чай в лобито и така си казахме наздраве за новия клуб. Минаваше един часът след полунощ. Продължихме към Лондон, закъдето бяхме тръгнали отдавна...

На другия ден хванахме самолета за София, а оттам потеглихме с кола към Солун и новия ми клуб. Хубавото беше, че ще съм близо до семейството си. Солун – море, слънце и футбол. И луди по футбола и ПАОК фенове. Тези хора наистина обичат отбора си до гроб. Видях го още като минахме българо-гръцката граница. Над пътя бяха опънати знамена: „Добре дошъл, Берба“. Бяха се събрали хора, които махаха с ръце – чакаха кога ще мина с колата, за да ме приветстват.

Предварително бях казал на Емо: „Моля ти се, не искам шумни представяния и фанфари“. Винаги съм бягал от показност, но той си умира от кеф за подобни истории: „Няма как, хората предложиха, няма как да им откажа“. Нямало как! Казваш им, че Бербатов не иска, и това е. Емо обаче ми обясняваше: „Гърците са темпераментни като нас, българите, феновете страшно много си обичат отбора, приготвили са всичко“.

Наистина се бяха приготвили. На границата ни очакваше човек от ПАОК, който ни съпроводи до хотела, в който щях да остана да живея. Беше собственост на президента. Предложиха ми да си избира хубава къща, но предпочетох да остана там. Беше на морето, с хубава гледка. Май вече имах случай да кажа, че винаги съм харесвал хотелите. Оттам тръгнахме с друга кола към „Тумба“. Готин стадион – от по-старото време, но подходящ за истинска футболна обстановка. Затворен, с акустика. Но и най-футболният стадион би бил нищо без феновете. А феновете на ПАОК – уникални, луда работа! Още дори и не предполагах точно колко са луди по отбора си.

Влязох в съблекалнята, показаха ми къде ще се преобличам и ме информираха: „Хората те очакват“. Майко мила, идеше ми да убия Емо, изобщо не съм по такива изпълнения. Но истината е, че като излязох и видях тълпата от хора, ми стана много готино! Беше ми и неудобно, но повече приятно. Атмосферата беше фантастична. Бях облякъл черно-белия екип на ПАОК и крачех през тунела – усещах, че има по-голяма еуфория, отколкото си представях. Когато се подадох на терена и погледнах – пълна какофония. В никой друг отбор не съм имал такова приветствие. Централната трибуна беше пълна и препълна, очакваха ме хиляди. Благодарих на феновете за невероятното посрещане. Но все още ми беше неудобно и им казах, че и аз съм нормален човек, който просто играе футбол. А тези боготворящи отбора си фенове ме караха да се

чувствам като гръцки бог. Бях наистина благодарен – и на тях, и на президента Иван Савидис за настойчивостта. Феновете пееха, кога имаха време да измислят и песен за мен? Скандираха, гърмяха пиротехники... Аз си правих селфита с тях, а наум псувах Емо в какво ме е забъркал. Тези луди гръцки братя от Солун наистина се бяха постарали. Ефхаристо!

След представянето на „Тумба“ отидохме до тренировъчната база. Тя беше нова, на около половин час от Солун. Приятно място с три-четири терена. Отдалечено, можеш да се готвиш на спокойствие. Запознах се с треньора Игор Тудор и щаб му, запознах се и с новите си съотборници. Момчетата – симпатяги. Отначало бяха малко притеснени от моето присъствие, но впоследствие се поотпуснаха. Повечето от младите момчета искаха да учат, тренираха здраво, имаха желание за игра. След мач се виждаше как наистина страдаха, ако не сме спечелили. Не бяха от онзи тип хора, на които им е все тая. За мен това са важни неща. Горяха, харесваше ми да тренирам с тях, защото се чувствах по-млад. Целият предстоящ сезон можеше да се развие много по-добре. Търканията с треньора повлияха зле – и на него, но и на мен, а това ми попречи да помогна повече за представянето на отбора. Така става, когато треньорът не иска да привлече някого, но президентът въпреки това го е направил. От съотборниците и от феновете обаче съм със страхотни впечатления.

Първият ми мач на „Тумба“ беше незабравим. Страстни, откачени, верни до смърт фенове. Отношението им към мен ме накара да заобичам тези луди хора. Спечелиха моето уважение и признание. Бяха и своенравни, но такива са отдадените на футбола по нашите географски ширини. Дори имаше момент, който ме върна в спомените от първите ми години в мъжкия футбол в ЦСКА, когато не успяхме да победим „Пирин“. Тогава висяхме до 2 часа през нощта в съблекалнята, защото отвън имаше блокада от фенове, които не ни пускаха и искаха да ни бият.

Та и с ПАОК така. Не успяхме да победим в мач срещу градски съперник. Беше февруари 2016-а. Аз се контузих. Допуснахме 0:1 от „Ираклис“. След мача в съблекалнята ни дойдоха трима-четирима от тарторите на агитката. Влизат си, все едно са си вкъщи. И започнаха да говорят на гръцки. Тъкмо се бях изкъпал, бях по кърпа и куцуках от банята, когато ги видях. По-младите момчета бяха притеснени. Попитах на английски: „Какво става?“. Едно от момчетата се обърна към мен: „Ние сме представители на феновете. Искаме да разберем какво става в отбора. Защо се стигна до този резултат? Не сме доволни...“. Прекъснах ги: „Разбирам ви, че сте недоволни, но това ли е начинът – да стресирате младите момчета? Те се стараят. Мислите ли, че те са искали да завършим така? По този начин няма да им помогнете да станат по-добри и да направят отбора по-силен“. Проведохме диалог и те си тръгнаха. Отвън обаче имаше други фенове, ядосани от играта. Та това ми напомни колко сме близки по менталитет – гърци и българи. Като братя сме в някои отношения. Темпераментни. И често действаме, преди да помислим.

След трансфера се чувствах спокоен, бях във форма, но Тудор не ме пускаше. Когато видях, че някой заслужава да играе повече от мен, както беше случаят с Марсиал в „Монако“, аз вдигам ръката и го приемам с достойнство: „Нека момчето заповяда, аз ще му пляскам от пейката“. Но в ПАОК ситуацията не беше такава. Ако играех повече, можех да помогна много повече на отбора. Но по всичко личеше, че ако треньорът е имал избор, е щял да вземе друг играч. Тенденциозното му отношение беше явно. Първият ми мач като титуляр в гръцката Суперлига беше в края на

октомври. Открих резултата в дербито с „Панатинайкос“, но получих контузия. Бихме 3:1, но аз бях във от строя.

Играехме и в Лига Европа. В първия ни мач пак влязох резерва, а в цял Азербайджан сякаш бяха готови предварително, че ще вкарам на „Габала“. Завършихме 0:0 в Баку. Във втория приемахме „Борусия“ (Дортмунд). Месец след трансфера ми в ПАОК беше дебютният ми мач титуляр. Играхме силно и дори изпуснахме победата – изравниха ни за 1:1. Но в следващото домакинство с руския „Краснодар“ пак почнахме без мен. Ново 0:0. В края на ноември приемахме „Габала“ на „Тумба“ и преследвахме задължителна победа. Започнах титуляр. Играл съм в много задължителни за вземане мачове, имах самочувствието, знам как да помогна на съотборниците си, плюс това ни трябва гол – аз се стремя всячески да отбележа. И в един момент Тудор ми прави знак, че ще ме сменя. Правя му знак обратно: „Моля те, не ме сменяй, мога да ти помогна“. Бях сигурен, че ще сътворя нещо до края и ще бием. Обаче ме смени. Доста неприятно. Вратата на моя треньор в качествата ми отсъстваше. Имаш важен мач за вземане, имаш в отбора си човек, вкарвал на най-високо ниво, а ти му нямаш вяра. Винаги ще усетя ако треньорът не ми се доверява. А тогава няма как да се получи.

И тренировъчните методи на Тудор не бяха както трябва, играчите се оплакваха и от тях, освен от самото отношение. През сезона в лазарета ни имаше хора като за цял отбор. Когато си на 34-35 години, не може да тичаш като изоглавен и да се натоварваш както момчетата на 20-21 години. Разказах за Гигс, Скоулс и Невил в „Манчестър Юнайтед“ – натоварванията им на тренировка се редуцираха, за да са в оптимално състояние за мача. Ако ние правехме 10 ускорения, те правеха 5, ако тренирахме час и половина, те тренираха един час. Когато го обяснявах на Тудор, той правеше такова изражение, че да ти се отще да си на базата. Изобщо не възприемаше. Физиономията му показваше пълна незаинтересованост в стил: „Като не ти се тренира, ходи си, не ми трябваш“. Не че не ми се тренира бе, пич. Просто на тази възраст има нужда от дозиране и различен подход, за да съм в оптимална форма за мача. Да изляза и да радвам хората. За футболистите над 32 години трябва да имаш контролиране на действията и натоварванията по време на тренировка, за да са свежи за мачовете. Когато всичките тези неща се насъберат, в един момент идва избухването!

И един ден ми писна. Намерих треньора в кабинета, Франк Арнесен също беше там. Казах на Тудор в очите всичко, което мисля: „За мен в момента ти си много слаб треньор. Не знам от какво е продиктувано – от това, че сега започваш треньорската си дейност, или от друго. Отношението ти към тренировъчния процес не струва, отношението ти специално към мен не струва, личи си, че не ме искаш в отбора. Ако не ми даваш уважение, няма как и аз да ти давам уважение обратно. Ти си бил футболист, би трябвало да знаеш как разсъждава футболистът. Би трябвало да знаеш какво е да имаш на разположение играч, бил в по-големи отбори през кариерата си. Той носи своето его заедно със своите качества. Би трябвало да знаеш как да се отнасяш и да говориш с него, а не да се опитваш да се правиш на интересен на негов гръб. Няма как да успееш по този начин. За в бъдеще в треньорската професия ще го разбереш, надявам се. Но наистина не мога да повярвам, че си играл футбол на високо ниво, бил си на моето място, а не знаеш как да се държиш“. Франк стоеше и слушаше. Пожелах на Тудор да е жив и здрав и излязох. Впоследствие го уволниха. Не мисля, че някой от отбора беше тъжен.

В края на 2015-а, в последния мач от групите на Лига Европа, бихме „Борусия“ (Дортмунд) като гости. Върнах се в Германия, бях титуляр и се наслаждавах. Но

треньорът рядко ми предоставяше такива моменти. А заради равенствата с „Краснодар“ и „Габала“ и едно поражение от „Краснодар“ в Русия, докато бях контузен, отпаднахме. С 1 победа, 4 хикса и 1 загуба. Защото не знаехме как да си използваме козове и да подарим на феновете ни още малко европейска радост на „Тумба“. През февруари 2016 г. получих по-тежка мускулна контузия. През март Тудор беше уволнен заради лоши резултати. Освен незадоволителното представяне при отстраняването му, беше съобщен и друг мотив – „както и изказвания за ниското качество на отбора, които уронват престижа на клуба“. Като не се учиш, не се адаптираш, не знаеш как да говориш с футболистите си, трудно ще ти се получат нещата.

Начело на ПАОК застана Владимир Ивич, който дотогава водеше младежкия отбор. На него пък всички момчета му имаха уважението. И резултатите дойдоха – в края на сезона спечелихме плейофите за място в Шампионската лига, а след година ПАОК спечели купата на Гърция с него начело. Разликата в отношението към тренировъчния процес на Ивич спрямо Тудор беше от земята до небето. В отношението към поопитните играчи, също!

Като дойде Ивич, пак бях контузен, възстанових се чак за плейофите за второто място и класиране за квалификациите за Шампионската лига. Той си правеше труда да дойде, да попита как се чувствам, говореше с мен. Интересуваше се всекидневно за контузията, търсеше диалог постоянно и след като се оправих: „Берба, днес натоварването ще е по-голямо, ще го издържиш ли, или да намалим твоите натоварвания“. Или пък: „Берба, днес смятам да започна с друг“. И ми даваше логични обяснения на действията, които смяташе да предприеме. Нещо, което дори величие като сър Алекс правеше с играчи на „Манчестър Юнайтед“. При Тудор това не го видях никога, той изобщо от нищо не се интересуваше.

Да беше само крайно разочароващото отношение на Тудор... Разочарован бях и от контузиите, които не ми дадоха възможност да се изиявя максимално. Бях ядосан най-вече на себе си, търсех причините в мен самия за тези контузии и се опитвах да се подготвям така, че да не се случват толкова често. Самият отбор на ПАОК ми легна на сърце. Солун ми хареса, феновете ме спечелиха с любовта си към играта и страстта към отбора си. Винаги ще ми е кеф да се връщам на „Тумба“. Организационно също всичко беше на ниво. Хората, работещи за отбора, бяха готини, стараеха се, бяха много точни, мили. Показваха уважение. Искях да се представя по-добре в ПАОК! Но заради тренировъска некадърност и заради серията от контузии не успях. Зарадвах се за младите момчета в отбора, за президента и за феновете ни, че спечелихме плейофа за Шампионската лига. Играхме по два пъти всеки срещу всеки с „Панатинайкос“, АЕК и „Паниониос“ и с 3 победи и 3 равенства спечелихме плейофната надпревара.

След последния мач и директна битка за спечелване на групата срещу „Панатинайкос“ се събрахме в съблекалнята. Дойде и президентът Савидис: „Благодаря ви, момчета! Благодаря, че се класирахме за квалификациите за Шампионската лига. Благодаря на всички. Искам да благодаря и на Димитър Бербатов. Винаги ми е било мечта, още когато играеше в „Манчестър Юнайтед“, един ден да стъпи на „Тумба“ с фланелката на ПАОК. Много съм щастлив, че тази мечта се изпълни.“ Президентът говореше, а аз умирах от срам.

Последният ден на май 2016-а беше и моят последен в ПАОК. Тръгнах си с отлични впечатления от клуба. Тази година беше и юбилейна – имаше честване на 90-ата годишнина. Събрахме се в голяма зала с легенди, фенове. Беше готино организирано

шоу. Личеше си, че Савидис милее за отбора и иска да го превърне в сила, равна на силата на фенската любов. Така приключи моето приключение в Солун – с прекрасно впечатление от винаги любезните към мен гърци и със запазено място и за ПАОК сред любимите ми отбори – родния „Пирин“, ЦСКА, благодарение на който тръгнах към големия футбол, „Байер“ (Лeverкузен), „Тотнъм“, „Манчестър Юнайтед“, „Фулъм“ и „Монако“.

След последния ми мач за ПАОК се прибрах в София. Минах почти транзит, защото ме очакваше другият ми дом – „Олд Трафорд“. Завърнах се в Театъра на мечтите за благотворителен мач под егидата на УНИЦЕФ. Бях част от Отбора на света в мач срещу Отбора на Англия. По-интересното беше друго. Световният отбор се водеше от треньора ми в „Монако“ Клаудио Раниери, който точно бе направил футболното чудо и бе станал шампион с „Лестър“. Наистина бях щастлив за него: „Здравей, как си? Честито. Радвам се за успеха. Следях с интерес мачовете на „Лестър“. Заслужихте си титлата“. Жозе Моуриньо точно бе поел „Манчестър Юнайтед“, също дойде да ни види и да ни уважи. След мача му казах, че ако му трябва пак нападател, пак съм свободен агент ъ. Треньор на Отбора на Англия беше Сам Алардайс. Голяма част от пристигащите от различни точки на света футболисти се събрахме в Лондон. Пътувахме с два автобуса към Манчестър. Спряхме да се освежим. Тъкмо приключвах разговор по телефона, и Сам Алардайс се приближи към мен.

- Берба, какво става, как си?
- Всичко е наред, жив и здрав съм.
- Търся нападател.
- Можеш да спираш да търсиш, намери го.

Сам Алардайс беше треньор на „Съндърланд“. Там играеше Джърмейн Дефо. Продължих с намигане: „Ако не си сигурен, питай Дефо кой му подаде за повечето му голове в „Тотнъм“. Сам изглеждаше доволен: „Кажки на мениджъра си да ми звънне“. Аз обаче предвидливо бях накарал Емо да дойде в Манчестър за този мач с мисъл за бъдещето. Алардайс беше още по-доволен. Срещнаха се в хотел, изпратих Емо натам с думите: „Аз свърших трудната работа, отиди да свършиш лесната“. Емо се върна и каза: „Всичко е уредено. Подписваме договор със „Съндърланд“ за една година, условията са договорени“. Стана ми готино, щях да се връщам в английската Висша лига. Предстоеше да се чуем с изпълнителния директор на „Съндърланд“ да доуточним подробностите и да финализираме преминаването ми при „черните котки“.

И кефът, че пак стъпвам на „Олд Трафорд“, и настроението, че съм пред официално завръщане в Англия, се отразиха. Макар и от шоу мач, човек, който обича футбола, може да си открадне удоволствие от играта. Още повече като развъртахме комбинации с Роналдиньо. Чак ме хвана яд, че не сме били съотборници. Вкарах два гола, а Дефо вкара два за Отбора на Англия. След мача му разказах, че скоро може пак да вкарваме за един отбор. Дефо е огромен пич, винаги съм го харесвал. Евентуално ново партньорство с него също беше сред причините да съм щастлив.

Беше юни. Прибрах се в България щастлив, че скоро отново ще се забавлявам с любимия ми английски футбол. Скоро обаче изпълнителният директор на „Съндърланд“ стовари лоша новина. Говорил с президента на клуба и той бил на мнение, че годините малко тежат. Сам Алардайс каза, че ще опита да го убеди. Президентът казал, че Джърмейн Дефо е на 34 г., та затова не му харесвала идеята да дойда и аз – на 35. Според Алардайс нищо не беше окончателно и той щеше да настоява. Над месец се говореше постоянно по телефона, но накрая нищо не се получи.

Останахме с обяснението за възрастта. Отделно от това в края на юли Сам Алардайс беше назначен за селекционер на Англия, а в „Съндърланд“ го смени Дейвид Мойс. Пуснахме му есемес, че сме имали контакт със Сам Алардайс и ръководството. Благодарим, написа, че ще го има предвид. Впоследствие нищо не се случи. Нито с моя трансфер, нито с тяхното представяне. Този сезон „Съндърланд“ изпадна. Казах на моите хора да гасят свещите, които са запалили за магия: „Пичове, не сме такива хора, стига с тези заклинания“. Не може всеки път, когато някой реши да не ме вземе, отборът да изпадне от Висшата лига на Англия – стана и с „Астън Вила“, и със „Съндърланд“.

Времето си отлиташе – и в трансферен, и в личен план. Разбихах, че на моята възраст е по-трудно да намеря отбор, който ме устройва, но пък не ми се спираше с футбола.

Поради напредналата ми възраст и липсата на подходящо предложение се стигна до годината, в която не играх никъде. Но пък така за първи път получих шанс да прекарам повече време със семейството си. Имах пълноценна година с Елена, Деа и Елиа в София.

През тази година ми минаваха мисли да спра с футбола, но бързо ги прогонвах от главата си. Впоследствие те се завръщаха. Замислях се няколко пъти дали моментът не е настъпил, но е трудно да се откажеш от това, което си правил в целия си съзнателен живот. И което толкова обичаш!

All Stars за по-доброто утре

Всеки ден ходех и във фондацията. Грандоманската ни идея с Диди да направим благотворителен мач със световни звезди отдавна ни се въртеше из главите. Тя пазеше поканите, които през годините съм получавал за подобни мачове по света и не само постоянно ми внушаваше, че и ние можем, ами даже, че и трябва. И един есенен ден небрежно ми заяви: „Така и така си тука, дай да поканим фондацията на Луиш Фиго. Най-много да ни откажат, какво толкова“.

Фондацията на Луиш Фиго не ни отказа. После ни се искаше да беше – представа нямате какво приключение е такава организация! Всичко си правехме самостоятелно, стресът беше чудовищен. Нямаше ден, нямаше нощ, нямаше почивни дни месеци наред. Милион детайлчета и всевъзможни сложности! Не искам да се връщам към трудното, за да го разкажа. С Диди и Найден Тодоров бяхме ядрото, отборът сом-намбули, който денонощно беше във връзка със себе си и със света. За първото не е сигурно. Много ясно, аз имах най-важната роля – да осигуря звездите. Както и да държа моите хора в офиса във форма. Защото като видя опънати физиономии, първата ми реакция е да ги разведря. Набивам: „Ние сме като Гугъл! Ние сме весел офис!“. Хуморът ни държеше във форма.

Имах повод да си дам сметка колко съм се променил или пък че не достатъчно съм се познавал. И че всъщност ми е интересно да работя с хора, да разрешаваме какви ли не казуси. В моята кариера, през годините в различните отбори винаги е имало екип, който поема грижите за всичко около теб, за да имаш пълен фокус върху играта и върху собственото си професионално усъвършенстване. Паралелно с фондацията се учех постепенно на доста други неща, макар и отдалече. Разбира се, Диди движеше всичко там, но аз винаги отблизо съм участвал в идеите и решенията, винаги съм искал да бъда в течение на проблемите и ми е било интересно да ги решаваме. Сега обаче за

първи път бях съвсем пряко въввлечен в управление на процес. При това става дума за гигантско събитие, месеци наред, всеки ден възникваше някаква необичайна ситуация, с която трябваше да се справяме на нивото на обичайния си максимализъм. Човек наистина няма как да не научи нови неща за себе си. Особено аналитичен тип като мен. Не казвам, че вече лесно се сближавам, в това отношение промяна няма. Обаче някак си се чувствам по-готов за нови предизвикателства. Може да са встрани от футбола, но пък може и да не са. Все пак моята сила и моите знания са там. Предстои да разберем.

В крайна сметка не е за вярване, че това грандиозно събитие мина блестящо. Още получавам поздравления за него. Сънародниците ми видяха отблизо футболни магьосници, които са гледали по телевизията всяка седмица: Гигс, Скоулс, Видич, Евра, Гари и Фил Невил, Роби Кийн. Радвах се отново на великия Христо Стоичков и магичния Краси Балъков. Изживяха спомена от тройката Бербатов – Марто Петров – Стилиян Петров. Луиш Фиго също доведе силна звездна селекция: Давид Трезеге, Робер Пирес, Карембьо, Миятович, Луис Саха, Салгадо, Яри Литманен, Йенс Леман, Иван Кордоба, Шимао Саброса... Изумително шоу, неописуема емоция! Стадион „Васил Левски“ се бе превърнал в Театър на мечтите, а десетки хиляди щастливи българи на стадиона и милиони пред екраните гледаха с наслада играта на едни от най-големите футболни актьори. Незабравимо. Все пак отбелязвахме и 9-ия рожден ден на фондацията ми. По моите цифрови стандарти – юбилей. Всички футболисти се поклонихме пред най-талантливия сектор в историята на футбола – мястото на трибуните, изпълнено с деца на фондация „Димитър Бербатов“ от изминалите 9 години.

Отзивите бяха, че хората в България са си спомнили времената, когато с радост и без страх са ходили с децата си на стадиона и са гледали Футбол. Сега всеки път, когато решаваме на кое дете колко да дадем от бюджета, осигурен от мача, аз се изпълвам с благодарност към хората от трибуните. И съм доволен, че сме се поддали на оная лудост да правиш невъзможни неща, когато не знаеш какво точно те очаква. Човек не постига нищо, ако не се осмели да прекрачи граница.

Събитието беше специално и по още една причина. Беше първият мач на живо за Деа и Елиа. Децата ми никога не са били въвеждани в това кой съм аз в работата си, как гледат на мен хората. За тях аз съм просто баща им. Когато Деа тръгна на училище, вече нямаше как да не разбере, че баща ѝ е известен. И нямаше как Елена да не доведе и тях на този мач. Погледнах към централната трибуна още като излязох за загрявката. Децата ми деряха гърло заедно с целия стадион. Деа вдигаше с две ръце някакъв бял лист, а Елиа едва ли осъзнаваше какво точно се случва, но увлечена от сестра си, също викаше и подскачаше. След мача голямата ми дъщеря се беше наредила на опашката за автографи и притеснено стискаше под мишница същия бял лист, свит на тръбичка. Беше детска рисунка с името ми, номера ми и сърчица. „Тате, може ли автограф?“...

В организацията на мача участвах толкова амбициозно, колкото съм правил всичко дотогава. Харесваше ми да научавам нови неща, свързани с организация, управление, дипломатия и комуникация, да решаваме нестандартни проблеми и да се справяме с кризисни ситуации. Знам, че това ще ми послужи за в бъдеще, но мачът не беше моето сбогом на футбола!

Повече от всичко друго исках да продължа да играя футбол професионално.

Студена вода, топли хора

Да съм част от футболен отбор, да стана сутрин, да отида на тренировка, да се видя с момчетата, да се бъзикаме, да се борим заедно на терена – още можех да имам това. И го исках. Разбрах, че Рене Мюленстийн е станал треньор в Индия и му звъннах:

– Рене, какво става, имаш нов отбор?

– Да. Поех „Керала Бластърс“. Сега работя по селекцията.

– Не ти ли трябва класен нападател?

– Би ли дошъл да играеш в Индия?

– Зависи от предложението. Макар и за 4-5 месеца, ще съм доста далече от семейството си, така че трябва да си струва. Но пък ми се играе. И ако условията са добри, бих дошъл.

– Искам предварително да знаеш. Бях една седмица в Индия. Видях базата, усетих начина на живот. Не е нищо, което очакваш. Съвсем различно е от представите ти. Няма общо с това, с което и аз, и ти сме свикнали.

– Знам. Но любовта към футбола е по-силна от всичко.

Рене ми каза и позитивите – вече се беше разбрал с Уес Браун да дойде в „Керала“. Пристигаше и вратарят Пол Рачубка, който беше играл в „Манчестър Юнайтед“ в юношеските години заедно с Уес. Събираше се групичка от „Юнайтед“, начело с треньора, работил дълго със сър Алекс Фьргюсън. Рене каза, че ще запознае ръководството с възможността да ме привлекат. Директорът на „Керала“ се обади доволен. А след разговора аз бях доволен, че ще мога да поиграя футбол още няколко месеца. И на 37 г. щях да съм щастлив – че все още съм във форма и играя футбол. Подписах договор за срока на краткото първенство в Индия. После щях да му мисля.

Индийската Суперлига е основана 4 години по-рано по модела на Мейджър лиг сокър в САЩ. И за да се популяризира футболът в страната, и да се запалят младите, отборите привличат „маркови“ играчи. В Индия бяха играли Дел Пиеро, Трезеге, Пирес, Анелка, Форлан, Роберто Карлуш, Матерацци, Неста, Рийзе, Ейдур Гудьонсен... А мойят приятел Роби Кийн също щеше да е там и щеше да ми е съперник. Отивах в „Керала Бластърс“ – отбора с най-много фенове. Когато четях и се интересувах, се оказа, че много от тях са и фенове на английския футбол и „Манчестър Юнайтед“. Начело със собственика Сачин Тендулкар – един от най-популярните крикет играчи. Богът на крикета се оказа фен на футбола и на „червените дяволи“.

Подписах през август, а първенството започваше през ноември и щеше да продължи до март. Един ден Рене Мюленстийн ми звънна: „Май ще се събирате директно в Индия, от клуба не искат да ходим на подготвителен лагер“. Наложих се аз да се обаждам на шефа, за да го убеждавам колко е важна професионалната подготовка, колко е важен тренировъчният лагер. Успях. Уредиха лагер в Марбея. Разпознах игрищата. Бях ходил там преди 13 г. с „Байер“ (Лeverкузен) начело с Аугенталер. В Испания се запознах с момчетата от „Керала“. Стана ясно, че разликата с отборите, в които съм играл, ще е огромна. Особено в тактически план беше като от земята до небето. Но пък всички футболисти се стараеха. Младите момчета бяха мотивирани – слушаха, попиваха, искаха да се учат. А аз исках да им помогна, разговарях с тях, давах им съвети. Тези, които не се бяха сблъскали с такъв тип тренировки, изпитваха трудности. Рене водеше заниманията както и в „Манчестър Юнайтед“. Опитваше да развива играчите, да им обяснява как се движи футболът.

Аз бях ентузиазиран. Но още на втората тренировка в Марбея се контузих. Много се нервирах на себе си – на 36 г. тръгнах да правя спринт още незагрял. Заради разтежение пропуснах почти цялата подготовка, върнах се за последните 2-3 тренировки. Прибрах се до България, стегнах багажа и се приготвих за запознанство с Индия. Първенството започваше на 17 ноември. 10 дни преди това кацнах на летището в град Кочи. Моята първа среща с втората най-населена страна в света. Феновете на „Керала“ ми устройха запомнящо се посрещане. Беше около 3 часът през нощта, а те бяха окупирали летището, беше направо пожълтяло. Фенове в жълти фланелки с жълти шалове и знамена ме посрещаха с жълти цветя и пееха песни. Мислех си: „Какво правите тук бе, хора? Защо не спите?“. Но бях благодарен. Стана ми хубаво от топлото посрещане.

Така започна индийската ми миниодисея. Живеех на хотел. Хората от персонала бяха много готини и любезни. Хората от отбора – също. Всичко, каквото смятах, че трябва да имам, за да се чувствам добре, го имах. Целият отбор живеехме в един хотел. Треньорите бяха в друг, за да не пречат. Извън тренировките всеки си има и свободно време, личен живот, а нали всички играчи бяхме в хотела, ръководството вероятно бе решило, че ако и треньорите са там, ще е като постоянен лагер. До хотела имаше мол. С Уес ходехме там на кино, карахме картинг. Като цяло ежедневието ми беше хотел-тренировка-мач-хотел. И доста път.

Наскоро бе започнало изграждането на футболна култура в страната. Тренировъчната база на „Керала“ беше окей. За хора, които не са били в Индия, може описанието да прозвучи стряскащо. Един терен между къщите, заграден с висока ограда. А оградата – опакована с черен плат, за да не се вижда какво се случва вътре.

Отиваме за първата тренировка и влизаме в съблекалнята. Вътре бяха наредени само столове. Нормални столове. Захабени от ползване. Подреждахме дрехите върху тях, шкафчетата нямаше. След една седмица се поправиха и сложиха такива, та вече се усещаше като съблекалня. Най-важният детайл – теренът, беше хубав. Първата тренировка свършва, влизаме да се къпем – няма топла вода. От шест души работят три, но само със студена. Извиках домакина.

- Приятел, няма топла вода?
- Да. Ние не ползваме топла вода.
- След всяка тренировка се къпете със студена?
- Да.
- Защо?
- Така сме свикнали. Не ползваме топла.

Бях тръгнал с нагласа „очаквай неочакваното“, но пак ме изненадаха, признавам. Обясних, че ще трябва да измислим нещо. Два дни по-късно в съблекалнята беше монтиран малък бойлер. И само от душа в ъгъла течеше топла вода. На този душ се къпехме аз, Уес и Рачубка. Другите продължаваха със студена. Попитах няколко момчета не им ли прави впечатление. Отговорът беше идентичен: „Не, ние сме свикнали така още от малки. За топла вода трябва бойлер, за бойлер трябва пари. Не всички сме от толкова богати семейства, че да можем да си го позволим. И така е добре“. При такъв отговор първоначално те обземат размисли – колко малко трябва на човек, за да е добре, как трябва да оценяваме това, което имаме. Виждах колко е различен животът за едни и за други. Прииска ми се да имам сила да осигуря топла вода за всеки, който няма топла вода. И още по-важно – да имам сила да осигуря вода за всеки, който няма вода изобщо. Влизайки в съблекалнята, се връщах в реалността.

Все пак годината беше 2017-а, а топлата вода за футболния клуб не би била лукс или проблем. Не след дълго за душа в ъгъла започна да се образува опашка.

Домът на „Бластърс“ беше стадион „Джавахарлал Неру“ в Кочи, щата Керала. Влизам да се къпя след първия мач. Познахте. И на стадиона ни няма топла вода. И тук извършвахме монтажни дейности. Ситуацията с водата беше същата и на другите стадиони. Нямах избор, освен да свикнеш със студената, но нямах и търпение да стигнеш до душа в ъгъла на съблекалнята на базата или до своя стадион. И да се надяваш бързо да ти дойде редът.

Повечето стадиони в Индия бяха стари. Но имаше и хубави като в Делхи. Най-важното на всеки стадион за мен винаги е било тревното покритие. Теренът в Делхи беше все едно си на стадион в Англия – да ти е кеф да играеш. Но каквото и да отсъстваше по клубовете и стадионите, хората винаги се стараеха много. Може и да нямаше топла вода, но покрай мен винаги имаше топли хора. А и да правиш футболна лига от четири години, това е бебе, което тепърва ще расте и ще става човек. Аз играех 18-ата си година професионален футбол, а първенството в Индия беше на 4 г. Ентусиазмът трябва да бъде поощряван. Както и старанието на всички замесени.

За мен почти всичко беше ново и странно. Бях свикнал на високо ниво, а попаднах на място, където хората нямат възможност да се стремят към такова. Сред малките шокове бяха пътуванията. Докато в предишните ми клубове летяхме с частни самолети само отборът, то в Индия беше съвсем различно! Пътувахме с прекачвания, пръснати из целия самолет, на редовни полети. Случва се да се окажеш на средна седалка, заклепен между двама непознати пасажери, и си принуден да седиш 2-3 часа като паметник. После как да тренираш пълноценно? Лошо стечение на обстоятелствата за професионален спортист, но това бяха реалностите. Понякога имахме запомнящи се преходи до предстоящ мач. Първо с автобус от хотела до летището, после летим 2 часа, следва прекачване на друг самолет и нови 2 часа полет, а за десерт – 3 часа с рейс.

Преди гостуването ни на „Гоа“ трябваше да пътуваме от тамошния ни хотел до стадиона 2 часа с автобус. На този мач се контузих още в самото начало. Седях в рейса и нямаше как да се размърдам. Пристигнахме със закъснение, трябваше да се подготвим набързо и да излезем да играем. Без загревка рискът от контузия се увеличава. И се контузих. Около организацията на мачовете хората се стараеха максимално, но просто страната е огромна и разстоянията са много големи.

Искате да се обадите на футболист в Индия, когато той е влязъл в стадиона? Това не беше възможно. Преди мач ни събираха телефоните. С нас пътуваше охранител. Когато пристигнехме на стадиона, той вземаше специално пригодена голяма кутия, в която всеки трябваше да остави телефона си на слизане от автобуса. Кутията се затваря преди мач и се отваря след мач, в съблекалнята бяхме без телефони. Преди старта на първенството при нас дойде делегат. Обясни ни, че в Индия имало много проблеми с уреждане на мачове, че местните полагат огромни усилия за борба с черното тото и че са постигнати големи резултати в тази посока. Оставянето на мобилните телефони в кутия си била нормална процедура още от създаването на Суперлигата. Първия път бях шокиран. Не мисля, че това е най-ефективният метод за борба с манипулацията на мачове, но пък хората поне се стараеха.

В първенството не тръгнахме по очаквания начин – 3 домакинства и 3 равенства. Беше изненада за хората, близки до отбора. В първите три сезона „Керала“ се бе класирал два пъти на финал. Отборите в Индия обаче се променят доста от сезон на

сезон. Селекцията е доста по-различна спрямо нормалните футболни разбирания. Прилича повече на драфтовете в НБА с избор на играчи. И така за тези 4 години всеки твой съотборник може да е играл всяка година за различен отбор. Не е да си заедно от години, а се комплектува съвсем нов отбор от хора, които не са играли заедно. Задачата да ги накараш да играят футбол става много по-трудна.

Последния сезон „Керала“ бе загубил с дузпи от АТК. Именно с мач „Керала“ – АТК се откриваше и целият нов сезон. Стадионът ни беше пълен. Нашите фенове бяха най-многобройните в Индия, най-всеотдайните. Стояхме в съблекалнята и слушахме песни и вълнения, имаше шоу. Когато излязохме, попаднахме в жълто море. Всяко местенце по трибуните бе заето от фен в жълт екип. Хореографията беше прекрасна. По време на мача не можехме да се чуем със съотборниците си, публиката не спираше да вика и да подкрепя.

Теренът беше готин, самият стадион – също. Но влагата беше огромна. Топло и влажно. Свалях по два-три килограма на мач. По едно време бях 79 килограма, толкова не бях тежал от времето си в „Тотнъм“. Стопих се. В „Манчестър Юнайтед“ играех на 82 килограма.

Рене показваше търпеливо, с движения, учеше момчетата на футбол. Още преди да започнем, ми каза: „Берба, знам, че като видиш нередности, палиш. Имай предвид, че хората в Индия са по-различни. Дори да го направиш с добро, ако подвижнеш, те ще се затворят и после трудно ще достигнеш до тях. Знам, че ще има моменти, в които ще ти се иска да избухнеш, но го имай предвид“. Благодарих му. Казах си, че в такива ситуации първо ще броя до десет. Бях отишъл и да играя, но и да помогна на момчетата. Самият Рене беше изключително внимателен и търпелив. Понякога не го разбираха дори за по-елементарни неща – пасове, контрол на топката, кога да я подадат, кога да центрираш или да шутираш. Но той се опитваше да бъде деликатен. Ако си в Англия или в големи отбори в други европейски страни, е нормално при недоволство да обясниш на висок тон, да викнеш. Но Рене беше убеден, че при такъв подход индийските момчета ще го приемат не просто като част от работата, а по-навътре.

След третия мач, в който не победихме, вече не можех да броя до десет. Водехме 1:0, към края ни изравниха с много смешен гол. Влизам в съблекалнята и първо пред погледа ми попада хладилник. Набих му един шут от яд. Вратата се отвори и изпопадаха бутилки с вода. Започнах да говоря на висок глас. Един от пичовете също започна да говори на висок глас. За малко да се сбием, разтърваха ни. За човек, устремен към победата, това са нормални неща – да си изкараш гнева, до покажеш, че не ти е безразлично дали ще биеш, или не. Също както и на феновете на отбора не им е безразлично – те идват и искат да те видят да се бориш за победата. След подобен емоционален изблик – нищо лично. Нормална ситуация, през която съм минавал и преди. Просто яростта трябва да излезе навън и това дори е по-полезно, вместо да я притаяваш в себе си. Но не знам доколко се е сторило нормално за другите момчета. Обаче за да си успешен играч, трябва да имаш амбицията, да имаш желанието, да гориш, дори да се скараш, когато нещата не вървят. Дори на 36 години все още имах амбицията те да се случват по най-добрия начин. Трябва да искаш да промениш ситуацията, а не да си един и същ, незаинтересован: „Окей, паднахме, не бихме, но какво от това“. Не мога да приема летаргичното настроение. По-добре да се сбиеш с някого, после да си стиснете ръцете като мъже и следващия път да изорете тревата за победата на отбора, отколкото да си завладяш от апатия и да ти е все тая. Впоследствие

се извиних на момчето, с което се скарахме – доблестта го изисква. Трябва да можеш и да гориш, но и да намериш сили да се извиниш, когато трябва. Направих го. После му обясних, че през годините стремежът към победи и добра игра са станали начин на живот за мен: „Целта е една – отборът да побеждава. Ако някой прави тъпи грешки, това ми прави впечатление и не искам да се получават. В бившите ми отбори съм ставал свидетел на такива случки, бил съм и част от подобни. Но това го има в менталитета на шампионите“. Опитвах да обяснявам и на по-младите момчета в отбора – имах вътрешна мисия да обогатя познанията им за футбола, да им разказвам за изискванията в по-големите отбори, да им помагам да растат, ако имат желание. Едни слушаха, други не, но в крайна сметка не можеш да накараш някого насила да те чуе. Въпреки че когато си играл само в Индия, и то 4 години, и някой с 18 години професионален опит започне да ти говори за футбол и ти дава съвети, би трябвало да се заслушаш, нали?

Ако трябва да съм съвсем сериозен, тук е моментът да споделя нещо, което е доста важно за всеки млад футболист. Това е извод, който съм си направил на база опита, който имам за цялата си кариера дотук. Вече сте разбрали, че обичам да анализирам. През своя професионален път съм разсъждавал върху всяка минала ситуация, оглеждал съм я от различните и страни и съм се опитвал да променям себе си, ако трябва. Аз, който бях затворен и избягвах говоренето, с времето разбрах, че повечето проблеми се решават в разговор и до повечето истини се стига с разговор.

Често се налага да направиш избор според чути съвети. И точно в тази връзка е моят извод – направило ми е впечатление, че играчът приема съвет от този, който в неговите очи е по-големият авторитет. Това може да бъде треньорът, но може да бъде и друг играч. И съм забелязал следното: ако един много успял футболист и един сега тръгващ в професията си млад треньор стоят пред отбор и двамата говорят по един и същи въпрос, но имат различно мнение по него и се опитват да убедят отбора в правотата си, футболистите ще послушат успелия си колега. Което е погрешно, защото, ако беше правилно, щеше да означава, че всеки голям играч е готов да бъде треньор. А това е далеч от реалността и историята е пълна с примери как велики играчи са се проваляли като треньори. Погрешно е също така винаги и само треньора си да слушаш и безкритично да приемаш, че той мисли правилно. Аз самият дадох пример с двамата си последни треньори, вече имах зрелостта да преценявам техните качества отвъд кариерата им на играчи.

Но все пак треньорът остава и е човекът, от който зависи почти всичко в един отбор. Той взема най-важните решения, той носи отговорността, затова той е авторитетът в отбора. Ако всеки тръгне да не слуша треньора, ще настъпи анархия. Той пък от своя страна трябва да може да комуникира с футболистите. С всекиго по различен начин, защото всеки е различен и трябва да намериш път към него конкретно. Ако я няма тази комуникация, работата ще бъде по-трудна. Това поне съм видял и разбрал от треньорите, с които съм работил, или съм имал късмета да говоря. Трябва да си адаптивен, трябва да си психолог.

Вероятно е объркващо това, което казвам – винаги е така, когато няма правило. Но точно затова е и толкова интересно! Ако очаквате готов съвет: „Слушайте винаги едн кого си“, няма да го получите. Изводът е един – във футбола нищо не е непременно правилно или непременно погрешно! Няма аксиоми, има способност да разсъждаваш. И да решаваш всяко нещо в рамките на конкретната ситуация. Тези ситуации рядко са стандартни, затова и решенията изискват да си интелигентен и адекватен на

ситуацията. Ти си този, който мисли, този, който взема от което и когото каквото може и се развива. И ако това става на база симпатии, харесване-нехаресване или клишета, не се стига далече. Понякога най-правилен съвет може да ти даде някой, когото не харесваш или не си в състояние да оцениш. Правило няма. Имаш уши да слушаш и глава да мислиш.

Винаги следях как се развиват впоследствие младите момчета от отборите, в които съм бил. Особено тези, които показваха интерес и слушаха. Информирах се кой как се развива. Да виждам кой е спрял и кой е дръпнал. Опитвах да правя сравнителен анализ има ли пряка връзка с отношението им и развитието им. И да – има!

Рене и екипът му се стараеха, но не се получаваха. Един ден той сподели с мен и Уес Браун, че голяма част от футболистите не били доволни и че се случва нещо на заден план в отбора: „Ако не победим, може би ще съм дотук“. Винаги тренингот го отнася първи. От какво бяха недоволни – аз не можех да си обясня. Рене беше толкова старателен и дипломатичен. Дори съм се чудел дали не трябва някой път да повиши тон, за да могат да го разберат. Та, бях изненадан, че някои не били доволни. Работеше неуморно, влагаше се, но разликата в класите с другите отбори се виждаше. Те бяха по-добри с топката организационно. И впоследствие го уволниха. Беше точно по Нова година – след втората ни загуба от седем кръга и два дни преди следващия мач.

Дойде другият тренинг. Оказа се, че с него имаме различия, както беше и с Тудор. Пролита си още от първия момент. Човек, който никога не е бил тренинг преди и не е постигнал нищо в тази професия, идва и от първия миг започва да се прави на голям спец. А всъщност първо трябва да се опита да спечели уважението на играчите, най-вече на опитните в отбора, трябва да знае как да говори с тях. Искаш или не искаш, истината е, че във всеки отбор има йерархия.

Два дни след назначението на Дейвид Джеймс дойде първият мач под негово ръководство: „Берба, мисля да те оставя резерва, защото не съм те гледал как тренираш, какво представляваш“.

„Не знаеш какво представлявам ли? Цял живот играя футбол. Играл съм в Англия, играл съм срещу тебе, вкарвал съм ти голове, а ти ми казваш, че не знаеш какво представлявам? Дошъл съм в Индия да играя футбол и да помогна на отбора.“

Джеймс ми говореше пълни абсурди. Все пак промени решението си и за миг си помислих, че всичко ще е наред. Започнах титуляр в онзи мач срещу „Пюн Сити“, с които щяхме да сме съперници за влизане в шампионския плейоф. Но ме смени на полувремето. Влезе в съблекалнята, гледаше с пренебрежение и каза: „Бербатов, излизаш“.

От мига на смяната ми той загуби моето уважение. Виждал съм такива тренинговски номерца. Но футболът не е за момчета с номерца, футболът е изкуство, философия, майсторство, психология. Може и някой да му е подшушнал, че така ще го вземат за голям тренинг отначало. Мислеше си, че като смени точно мен, показва някаква сила: „Аз съм шефът тук“. Може да спечели точки пред някого или да се чувства по-уверен в себе си така, обаче загуби моето уважение.

На другия ден отидох при него: „Ако мислиш, че ще продължаваме така, няма смисъл. Аз съм дошъл тук, за да играя футбол и да помагам на „Керала“ да бъде по-добър отбор, а не да стоя и да си получавам парите. Това, което направи на полувремето, показва липса на уважение към мен. По-добре да беше дошъл да ми кажеш: „Берба, нещата не вървят, ще те сменя. А не да правиш никакви показни действия пред всички“.

Въпреки годините, на които бях, все още не можех да видя някой в отбора да подава топката като мен или да прави това, което правех аз. Бях в Индия, където играеха професионален футбол от едва 4 години! Ако бях в Англия или в друго голямо първенство, в отбор с момчета, които ме превъзхождат, щях с удоволствие да им отстъпя мястото си в името на отбора. Винаги съм бил отборен играч, признателен играч. Но към липсата на уважение толерантността ми е нулева.

Така още с назначаването на Джеймс беше ясно, че ще имаме проблеми по пътя. Отношение, начин на говорене, виждане на футбола, начин на тренировки – всичко беше драматично различно от примерите в треньорската професия, с които бях имал честта да работя. Тренировките, поне за мен, бяха абсурдни.

Преди да излезем за първия мач под негово ръководство, Джеймс каза: „Копваме топката към нападателите, овладяваме на гърди или отиграваме с глава, борим се за втора топка и ще видим какво ще се случи“. Чудя се и си викам: „Сигурно защото още е под напрежение, първи мач му е. Гоним резултат, може би е заради това“. Но когато започнахме и да го тренираме, вече не можех да го приема. Да искаш постоянно топката да е във въздуха, да търсиш постоянно втора топка – така правят отборите, които не могат да играят футбол. Някой рита, нападателят отклонява с глава, а друг тича и се бори за втора топка. Както беше казал великият Брайън Клъф: „Ако Господ искаше да играем футбол в облаците, щеше да сложи трева на тях“. Топката трябва да е предимно на земята. Когато почнахме да тренираме „облачен футбол“, разбрах, че нещо не е наред.

Никоя от победите не беше плод на тренировки. Нито на разборите. И двете бяха абсурдни. Донякъде повечето свобода, получена от играчите по време на мачовете, мотивацията да влезем в плейофите, а и грешки на съперниците ни помогнаха да вземем няколко мача. Все пак беше добре, че в дадени моменти ние се възползвахме от грешките на другите, а те от нашите – не. В Индия тактика няма, има само две линии – защита и нападение. Хаосът на моменти беше пълен, особено в заключителните части на мачовете. Защитниците ритат напред и каквото стане. Подобен начин на игра може да донесе само случаен и краткотраен успех.

Макар да идвах със статут на звезда, не исках отборът да играе за мен, а аз да вкарвам по някой гол и да печеля аплодисменти така. Исках да съм полезен на отбора, да връзвам играта, да асистирам на момчетата. Знаех, че така или иначе физически не мога да снова наляво-надясно, предпочитях да помагам на халфовата линия, да съм полезен с придвижването си, пласирането си, бързото мислене, отиграването на топката, включването на други играчи в атака, които да растат и изпъкват. Още на лагера в Испания Рене ми каза, че е на абсолютно същото мнение. На хората им беше трудно да ме видят в нова роля, различна от нападател. Трудно е, когато цял живот си възприемал човек в една роля и асоциираш успехите му с нея, да го възприемеш в друга. Един от най-големите проблеми беше, че хората там си мислеха, че аз ще взема топката от нашата врата и ще вкарам в другата! Или пък ще правя същите неща, които правех в „Ман Ю“ или „Спърс“! Аз ако още можех да ги правя, нямаше да съм в Индия. Бях на 37 години и изпитвах удоволствие в средата на терена, изграждайки играта. Докато футболът, който започнахме да играем при Джеймс, не направи тази ми роля безсмислена – топката само ме прескачаше. Безцелното ритане нямаше нищо общо с моя футбол. Ритах топката напосоки, когато не знаеш какво да правиш с нея. Това говори за несигурност. На моменти не можехме да вържем три паса. Аз, който съм известен с контрола над топката и с първото докосване, няхах треньор, който да

заложи на качествата ми. Той си знаеше неговото. Може би заради лично отношение, може би заради неопитност. Когато си млад треньор, може би не знаеш или не смяташ за нужно да даваш обяснение на по опитните футболисти за решенията си.

Имаше момент, в който бях пред раздяла с „Керала“. Една вечер беше проведена среща между мен, Джеймс и спортния ни директор. Стана ясно, че треньорът не ме иска в отбора и оттам идва отношението му. Потвърждаваше се всичко, което си мислех. Отговорих, че искам да си изпълня договора и да помогна на отбора. На другия ден обаче размислих – щом треньорът не ме иска, защо да оставам? Говорих пак с него и спортния директор и им казах: „Окей, тръгвам си!“. Обаче сега те пък си бяха променили мнението и искаха да остана. В крайна сметка останах, но ми беше ясно, че няма как да се получи и няма как да се сработим. Но реших поне да пробвам!

Когато играхме срещу отбора на Роби Кийн и вкарах гол, момчетата се зарадваха повече от самия мен. Викам им: „Ама какво толкова е станало?“. А те: „Ние това чакахме, да те видим как вкарваш гол, дори да е само един. И ето, станахме свидетели на твой гол в Индия. Гол в стил Бербатов“. Осъзнах колко голямо нещо е за тях, колко значимо е за феновете на „Керала“. Заради тези хора си струваше всичко, щях да опитам всячески да ги видя отново да се радват така! Но... при следващия мач, 5 минути преди разбора, Джеймс ми сервира: „Ще те оставя резерва“. На какво отгоре? Случваха се такива ненормални неща, които ме изкарваха извън равновесие. Все едно се повтаряше ситуацията с Тудор. Питам се дали аз не правя нещо не както трябва! Тренирах здраво, подготвих се във фитнеса, чувствах се добре, давах съвети на младите футболисти, за което получавах похвали от помощник-треньорите, но ситуацията не се промени! Стараех се да не влизам в излишни конфликти, но има моменти, в които човек просто трябва да реагира!

В предпоследния мач посрещаме „Ченаин“, които впоследствие станаха шампиони. Бях титуляр. Трябваше ни победа! Играхме добре, създадохме половин дузина положения... Все още имахме шанс да влезем в топ 4. Към 60-ата минута имаше прекъсване, заради жегата пиехме вода край тъчлинията. Джеймс се приближи: „Берба, ще те извадя“. Директно го напсувах. Тотално ми писна. Трябва ни победа, а той пак вади мен! При положение че имам опит в такива ситуации, че знам къде да застана, че може да дам завършващия пас, че мога да вкарам. А той няма никаква вяра в мен. Завършихме 0:0.

В последния мач гостувахме на „Бенгалуру“, които газеха по време на редовната фаза. Пътувахме дълго, бяхме там два дни по-рано. В деня на мача тръгнахме към разбора. Слизам от асансьора и виждам треньора отпред: „Само да ти кажа, че днес няма да си в групата“. Погледнах го – колкото лошо, толкова и невярващо: „Сериозно ли?“. Но реших да не задълбавам, нямаше смисъл, все едно си удрях главата в стена. Истината беше, че знаех какви психологически трикчета се опитваше да прилага по медиите: „Бербатов беше нашият коз“. А всъщност – коренно различно отношение. Ако си мислиш, че ще притъпиш моето недоволство с такива приказки, не беше познал. Аз тренирам професионално, готвя се да се отплатя за доверието и в резултат получавам подобно отношение! Затова и хората бяха изненадани, когато направих проблема публичен – защото изобщо не подозираха за него. Изчаках да мине и последният мач, защото винаги съм вярвал до последно в успеха на отборите си и съм искал да бъда само от полза. Не приветствам изобщо ситуации с публични нападки, винаги съм предпочитал разговорите очи в очи! Но не можех да позволя някой да се прави на хрисим пред хората, а да си трупа активи за моя сметка. Когато още не си

постигнал абсолютно нищо в живота като треньор, приемаш, че и ти трябва да се учиш. Най-малкото на подход и уважение. А ако искаш да си добър треньор, трябва да си голям психолог!

Това, че имах търкания с треньора, не означаваше и не отразяваше отношението ми към отбора или феновете. Към тях останах с най-добри чувства! Искаше ми се тези проблеми да не бяха се проявили, да не ме преследваха и контузии и да се бях представил по-добре, да бях вкарал повече голове и да бях показал повече от това, което правех, когато бях в разцвета на силите си. Въпреки че на този етап от кариерата си трябва да приемеш, че това, което си правил преди, вече е по-трудно за изпълнение, аз имах какво да дам на младото първенство на Индия.

Тази далечна страна, начело с местните, остави следа в сърцето ми. Хората, съотборниците, тренировките, хотелът, храната, местата, които успях да посетя покрай футбола – всичко беше прекрасно. С изключение на новия треньор, всичко друго беше супер. Тръгнах си с благодарност към страхотните служители около отбора, с голямо уважение към Индия и нейните любезни, отзивчиви хора!

Глава 12.

АЗ, „ПИСАТЕЛЯТ“

Започнах да пиша, когато бях в „Байер Леверкузен“. Режимът ми беше тренировка-вкъщи-мач-вкъщи-тренировка. Един ден се прибрах у дома и просто ми хрумна да записвам случки, да записвам мисли, да споделям и футболни емоции с моите приятели химикалката и тетрадката. Да, първите ми опити не бяха на компютър. Лежах си в апартамента, понякога гледах мачове и просто нахвърлях мисли в една тетрадка. Още тогава, като прохождащо във футбола хлапе, си развивах и на хартия редове с моята теория за футбола. Пишех си за неща, които ме впечатляваха – като тичането в Германия. Когато след години открих онази тетрадка, се усмихнах. Още тогава бях отделил специална глава за „Тичането“. Още тогава съм написал: „Не бива да забравяме, че футболът все пак е игра с топка, игра на голове. Играе се и с тичане, но и с мислене на терена“. Цитирал съм си и изказването на Краля на футбола Пеле: „Проста игра за умни хора“.

Дълго време в апартамента си в Леверкузен гледах и онази страница от списание, която бях залепил над леглото си – с мотивационното послание от Мохамед Али: *Impossible is nothing*. През 2005 г., когато бившият ми клуб, моят любим ЦСКА, се падна да играе срещу „Ливърпул“ в Шампионската лига, реших да напиша писмо до ЦСКА. Бях на 24 г., вече бях вкарвал и отстранявал „Ливърпул“ с „Леверкузен“. Тогава нямаше как да знам, че след години ще им вкарам и онзи исторически хеттрик, който дълго ще помнят заради годината, в която „Юнайтед“ ги мина по титли. Не знаех, но вярвах, че всичко е възможно! Винаги съм имал верен партньор във футболния си път – вярата! Вярата в себе си!

В онзи ден след жребия исках дори мастилото от моята тетрадка да даде от моята вяра на момчетата. И седнах да пиша:

„Шампионът на България срещу носителя на КЕШ. Давид срещу Голиат. Така си мисли всеки футболен запаленко и очаква безпроблемна победа за „Ливърпул“, или така мислят англичаните. Но аз като българин и всички останали фенове на този велик отбор ЦСКА искаме да е точно обратното. Поне аз силно го желая. Желая да видя радостта в очите на футболистите, в очите на феновете, в очите на всички, които подкрепят отбора. Дотук с фантазиите и мечтите, би казал някой или пък повечето познати и приятели. И може да са прави. Но може би не са?

Защо ЦСКА да не победи. Защо ЦСКА да не стигне пак полуфинал? Защо не с играта си тези футболисти да покажат, че в ЦСКА винаги е имало традиции, добри футболисти, дух, колектив – всички тези неща, които правят ЦСКА най-великият отбор в България. И пак идва задължителното „Как ли пък не?“ от някой познат или приятел. И това ме кара да се върна в реалността. Да, всички знаем какво е първенството в България. Всички знаем, че ни имат за едно от най-слабите първенства, с едни от най-слабите отбори. Е, затова може би ние сме си виновни. Но... Винаги има едно „но“, което може да промени всичко.

Познавам повечето футболисти в ЦСКА – с някои съм играл, с други – не, но внимателно следя изявиите на отбора. Привлякоха отличен специалист за треньор, разполагат с отлична защита, халфова линия и нападение. Може би имат едни от най-силните футболисти в България, но срещу отбор като „Ливърпул“ ще им трябва нещо

повече. Ще трябва да знаят, че излизат срещу отбор, готов да се бори до последно, готов да умре за всеки сантиметър от терена. ЦСКА трябва да е отбор от мъже, които искат да спечелят, независимо че срещу тях е „Ливърпул“. Независимо че излизат срещу носителя на КЕШ. Те няма какво да губят, могат само да спечелят. Всички мислят ЦСКА за аутсайдер в този сблъсък. Е, момчетата трябва да се възползват. Трябва да покажат на света, че ЦСКА е жив, че ЦСКА пак може да е страшилището за големите европейски отбори. Разбира се, ще е трудно. Много трудно. Особено на „Анфийлд“ в Ливърпул. Само човек, бил там или играл там, знае за какво става дума. Но, момчета, не трябва да се стъписвате. Да, излизате на легендарен стадион, пред пълни трибуни и фанатични привърженици, срещу големи футболисти. Но точно в тези мачове се проверява докъде си стигнал като футболист. Срещу най-големите може да бъде най-трудно, но може да бъде и най-лесно, от опит знам. Знам, че няма да може да се чувате на половин метър един от друг, когато феновете запеят, знам, че ще настръхнете, когато видите препълнените трибуни. Но не забравяйте, вие носите екипа на ЦСКА, вие сте част от тази религия, от свещените 4 букви. Знам, че ще е напрегнато и вълнуващо, изпитвал съм го и аз, и продължавам да го изпитвам. Но знайте, че имате силите да се справите. Просто трябва да си повярвате. Трябва да си подадете ръка, да бъдете единни и така ще успеете. Какво по-хубаво от това, че ще играете срещу носителя на КЕШ? Излизате, отърсвате се от факта, че играете на легендарен стадион, срещу голям отбор и просто се забавлявате. Все пак и те са хора. И те грешат. Трябва да си повярвате, да се раздадете докрай, а тогава – дори и да загубите, няма кой да ви се сърди.

Знам, че това може да звучи пресилено на доста хора, но това е проблем, който винаги сме имали в България. Появи ли се някой по-голям отбор, и всички ни отписват. Защо? Та това е футбол. Не трябва да се предаваме, трябва да се борим!

Не искам да давам съвети или да се правя на треньор, тъй като ЦСКА има отличен специалист, който ще знае как да подходи срещу такъв съперник. Но излезте и се забавлявайте с топката в крака! Покажете, че в България винаги е имало, има и ще има отлични футболисти! Играйте за ЦСКА, играйте за феновете, играйте за България! Трябва само да си повярвате! Нищо не е невъзможно!

На „Анфийлд“ ЦСКА победи „Ливърпул“ с 1:0.

Глава 13.

ДО НОВИ СРЕЩИ

Да, всичко в кариерата си съм правил по моя начин. Независимо от обстоятелства, хора, очаквания, натиск... Една непрестанна битка ли е бил животът ми дотук? Имал съм препятствия, но кой ги няма? Какво да кажат хората, които освен трудности не виждат друго, и то без да знаят какво е да вкусиш от успеха и славата?

Може да ви изненадах, но моят живот през моите очи, каквото и да ми се е случвало, както и да е изглеждало в очите на другите, е бил преди всичко забавление. Макар и особняк за тези, които са далеч от мен, та и за тези, които са по-близо, да си го кажем честно, аз търся интересното и забавното в живота около нас и в своя собствен включително. За творчески тип като мен забавлението не е лековат поглед върху реалността, а начин да изразиш или да оцениш себе си с въображение. Винаги съм се забавлявал – и когато съм имал най-силните си моменти на терена, и даже когато ми се е плачело и съм плакал. Забавлявах се и докато пишехме тази книга, и докато се връщах към всичките моменти, които си е заслужавало да запомня. Забавление не значи непременно да се смееш, въпреки че, взирайки се в себе си, обикновено се смея. Забавно е да се гледаш отстрани, дори когато не се харесваш. И само тогава тръгваш да се поправяш. Надявам се да ви е било забавно и на вас, докато сте чели какъв всъщност е оня, дето сте го гледали по телевизията, който говори малко и за когото други са писали и говорили какво ли не... И не защото аз съм интересен, а защото ще ме сравнявате със себе си. Ще се питате защо аз съм там, а вие другаде, дали бихте поискали да се сменим. Може пък да откриете, че всъщност харесвате своя си живот повече, отколкото предполагате. Бих се радвал да е така. Но пък ако не е, бих се радвал да ви подтикна да промените нещо. Сега. Защото, нали видяхте – времето лети.

Поне в биографиите, които аз съм чел, се акцентира върху трудностите. Вижте, демек, какво ми е струвало да стигна дотук. Малко като оправдание, че си постигнал повече от болшинството хора. Аз не искам да се оправдавам. Всеки е там, където е позволил на живота си да го отведе. Със или без амбиция, талант, характер, с късмет и с карък, с правилни-погрешни решения, с цената на едно или друго... Цялата тази вълшебна отвара ти се получава повече или по-малко според това как нацелваш съставките. Така мисля аз.

Защото съставките си ги избираме сами и според вкуса си добавяме повече или по-малко от нещо си, друго съвсем отпада. А изборът е голям – има и горчиви, и сладки, и по-силни, и по-слаби, и такива, които развалят вкуса, и такива, от които ти потичат сълзи от очите. Аз някак все съм имал в повече от оная, която, ако не ме разсмива, поне ми дава кураж, че има как да оправя нещата. Така през недоимък и трудности, но и през забавления и с добри хора по пътя съм стигнал дотам, че да вярвам, че няколко хиляди души ще искат да прочетат житието-битието ми. Въпреки че, ако питате мен, всеки човек има своята история, която заслужава да бъде прочетена.

Играх и живея по моя начин. Но и за миг не спрях да се уча. Срещнах много хора за пример, попивах знания, записвах тренировки и „футболни тайни“ от големи личности, включително и от най-големия мениджър в историята. Колекционирах футболно щастие от възходи, вземах поуки от тежки мигове.

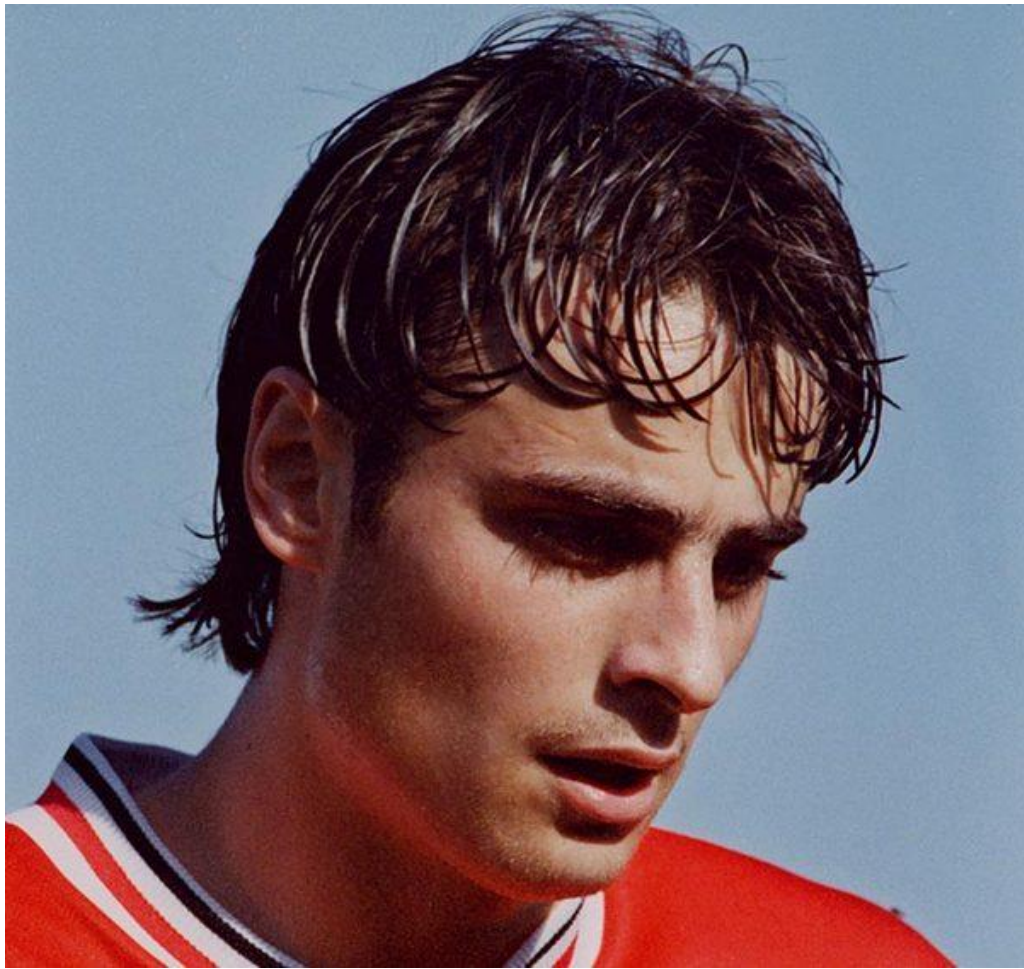
И ако вдъхновя поне едно дете – независимо от таланта си, да извърви пътя си по своя начин и да бъде щастлив човек в крайната дестинация, значи си е струвало да споделя с вас своите житейски истории.

А аз... аз ще продължа да пиша следващите глави от своя живот както и досега – по моя начин!

Глава 14. СНИМКИ

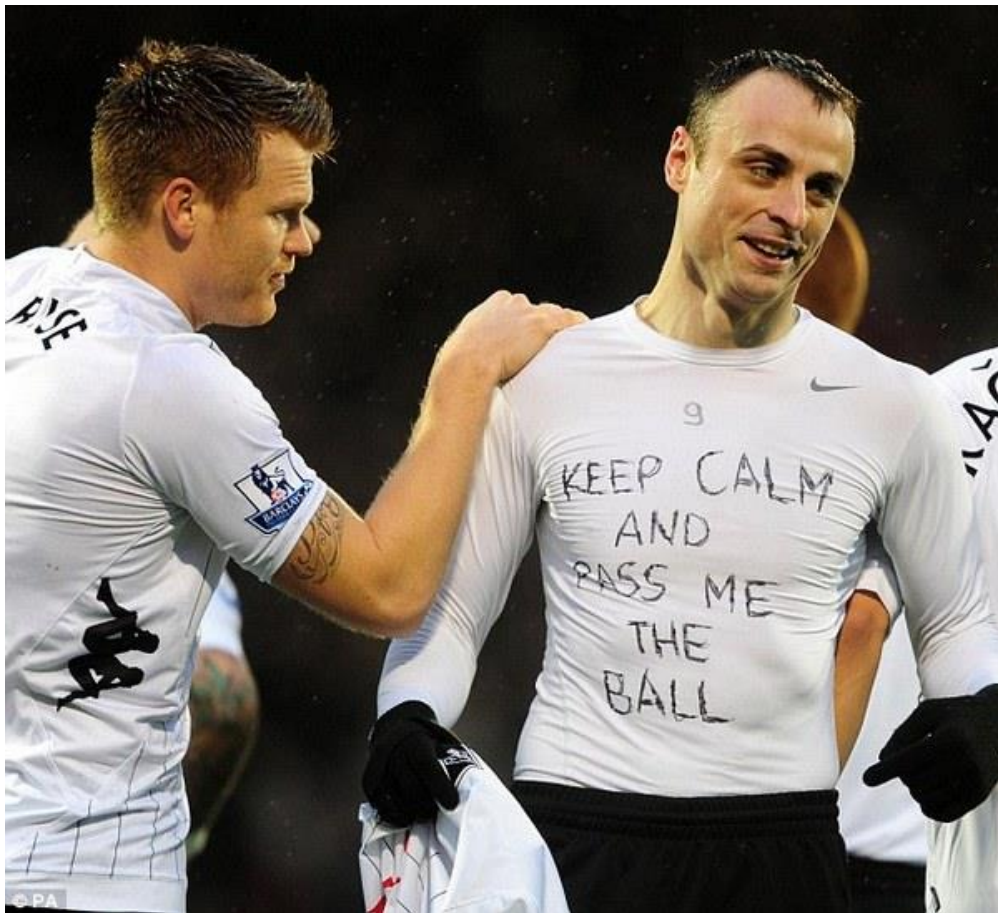

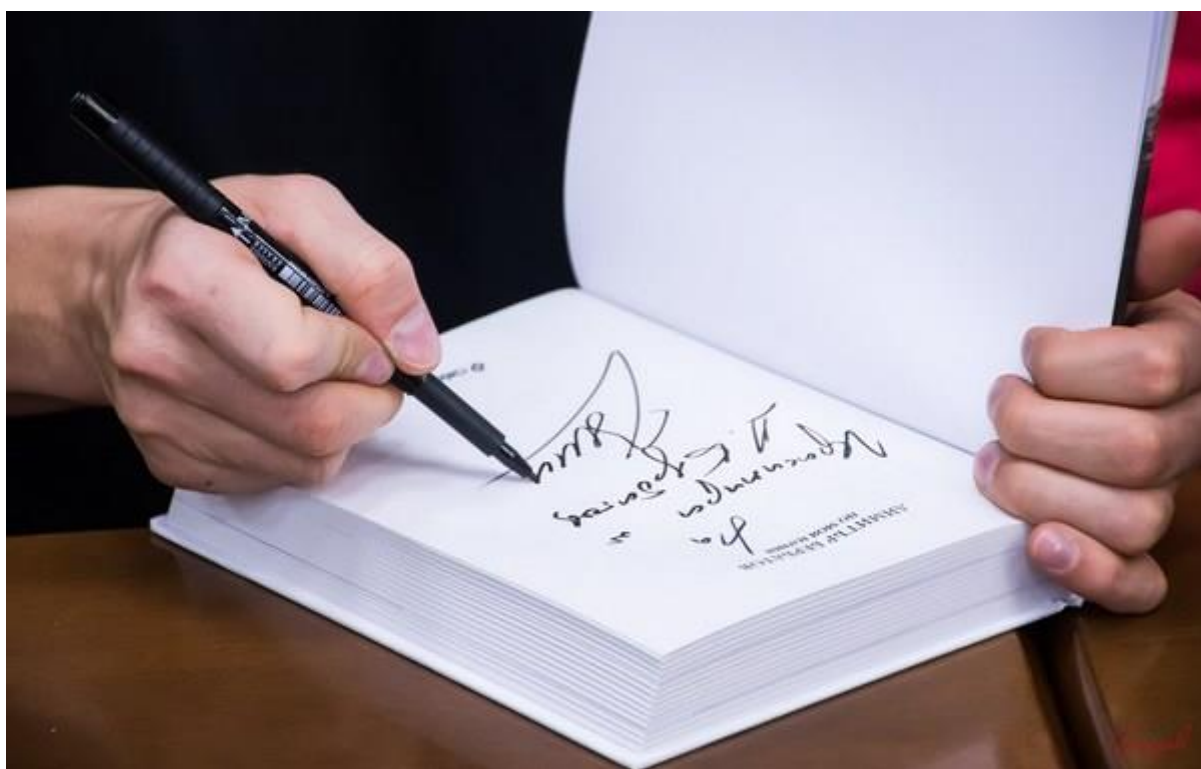

КАРИЕРАТА В ЦИФРИ И ФАКТИ

Национален отбор на България: 1999–2010

78 мача/48 гола

Отбор	Сезон	Първенство		Купа		Купа на Лигата		Европейски турнири		Общо	
		Мачове	Голове	Мачове	Голове	Мачове	Голове	Мачове	Голове	Мачове	Голове
ЦСКА София	1998/99	11	3	5	3	–		0	0	16	6
	1999/00	27	14	4	2	–		2	0	33	16
	2000/01	12	8	0	0	–		4	7	16	15
	Общо	50	25	9	5	–		6	7	65	37
Байер Лeverкyзен	2000/01	6	0	0	0	0	0	0	0	6	0
	2001/02	24	8	6	6	0	0	11	2	41	16
	2002/03	24	3	0	0	1	0	7	2	32	5
	2003/04	33	16	3	3	2	0	0	0	38	19
	2004/05	33	20	1	1	0	0	10	5	44	26
	2005/06	34	21	2	3	1	0	2	0	39	24
	Общо	154	68	12	13	4	0	30	9	200	90
Тотнъм	2006/07	33	12	5	3	3	1	8	7	49	23
	2007/08	36	15	2	2	6	1	8	5	52	23
	2008/09	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0
	Общо	70	27	7	5	9	2	16	12	102	46
Манчестър Юнайтед	2008/09	31	9	3	1	0	0	9	4	43	14
	2009/10	33	12	1	0	2	0	7	0	43	12
	2010/11	32	20	2	0	0	0	8	1	42	21
	2011/12	12	7	1	0	3	1	5	1	21	9
	Общо	108	48	7	1	5	1	29	6	149	56
Фулъм	2012/13	33	15	2	0	0	0	0	0	35	15
	2013/14	18	4	0	0	1	1	0	0	19	5
	Общо	51	19	2	0	1	1	0	0	54	20
Монако	2013/14	12	6	3	3	0	0	0	0	15	9
	2014/15	26	7	1	0	2	1	9	1	38	9
	Общо	38	13	4	3	2	1	9	1	53	18
ПАОК	2015/16	17	4	3	1	0	0	5	0	25	5
Керала Бластърс	2017/18	9	1	0	0	0	0	0	0	9	1
Общо за цялата кариера		497	205	44	28	21	5	98	35	660	273

ОТБОРИ

1991 - 1998
ПИРИН

1998 - 2001
ЦСКА СОФИЯ

1999 - 2010
НАЦИОНАЛЕН
ОТБОР

2001 - 2006
БАЙЕР
ЛЕВЕРКУЗЕН

2006 - 2008
ТОТНЪМ

2008 - 2012
МАНЧЕСТЪР
ЮНАЙТЕД

2012 - 2014
ФУЛЪМ

2014 - 2015
МОНАКО

2015 - 2016
ΠΑΟΚ

2017 - 2017
КЕРАЛА
БЛАСТЪРС

КЛУБНА КАРИЕРА: 658 мача, 274 гола

НАЦИОНАЛЕН ОТБОР: 78 мача, 48 гола

ОБЩО В КАРИЕРАТА: 736 мача, 322 гола

УСПЕХИ:

- Футболист №1 на България за рекордните 7 пъти (2002, 2004, 2005, 2007, 2008, 2009 и 2010 година)
- Рекордьор по голове за националния отбор на България – 48
- Първият българин, шампион на Англия (2009)
- Първият българин, голмайстор на английската Висша лига – „Златна обувка“ за топреализатор на сезон 2010/2011 с 20 признати гола за „Манчестър Юнайтед“
- Първият чужденец с 5 гола в 1 мач в английската Висша лига (2011)
- Избран два пъти в идеалния отбор на английската Висша лига – за сезон 2006/2007 с „Тотнъм“ и за сезон 2010/2011 с „Манчестър Юнайтед“
- Играл №1 в „Тотнъм“ за сезон 2006/2007
- Най-скъпият футболист от България – платена от „Манчестър Юнайтед“ трансферна сума от 30,75 млн. лири.

ТРОФЕИ:

С „Манчестър Юнайтед“

- Шампионска титла на Англия (2009 и 2011)
- Купа на лигата (2010)
- „Къмюнити Шийлд“ (2010 и 2011)
- Световен клубен шампион (2008)

С „Тотнъм“

- Купа на лигата (2008)

С ЦСКА

- Купа на България (1999)

За повече детайли за Димитър Бербатов вижте:

- [Уикипедия](#)
- [Инстаграм](#)
- [Фейсбук](#)
- [Сайт на Димитър Бербатов](#)
- [Бербатов в ЦСКА](#)
- [Фондация „Димитър Бербатов“](#)

*Димитър Бербатов
Найден Тодоров, Димитрина Ходжева*

ПО МОЯ НАЧИН

Българска
Първо издание

*Отговорен редактор: Христо Блажев
Коректор: Русанка Одринска
Предпечатна подготовка: Петър Дамянов
Сиела Норма АД*

<http://4eti.me>

*1510 София, бул. Владимир Вазов № 9
тел. 02 903 00 23
www.ciela.bg*